שנה ד׳ גליון ז׳

חֲבֵרֵנוּ

עלון לעניני התלמידים

יוצא לאחרונה — ירושלם—איר—תרפ״ד. ע״י תלמידי בהיה „תחכמוני״ בירושלם.

התכן

א) העצמות היבשות — — — — ז. צל
ב) חלום — — — — — — — א. רוזנסקי
ג) למצרים — — — — — — — ק. מן
ד) נענועים — — — — — — — א. כהן
ה) אל הכנום — — — — — — — י. קוב.

זאב צל (כתה ח׳)

הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת

הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה (יחזקאל, ל״ז י״א).

אֵלַי בִּקְעָה שׁוֹמָמָה הֻבִיאַנִי הָרוּחַ
וּבְצַל סֶלַע קוֹדֵר יָשַׁבְתִּי לָנוּחַ.
מַלְאֲכֵי אֵל עֶלְיוֹן סַבּוּנִי, סְבָבוּנִי
עֲנִי עַמִּי הָאֻמְלָל וּמְרוּדוֹ הֵרְאוּנִי,

גּוֹלָה גַּם נִרְדָּף, צָפוּי אֵלַי שַׁחַת
יִצְעַד עַמִּי, עַל עֶבְרִי פִּי פַּחַת.
וּבְמְרִירוּת קָרָאתִי: אֲהָהּ, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל,
עַד אָנָה נִסְבָּלָה, מָתַי נִגָּאֵל?

דְּמָמָה. נִפְקְחוּ עֵינַי וָאֵרָאֶה בְּחֶזְיוֹנִי
תְּמוּנָה מַעֲצִיבָה, יָסָפָּה יְגוֹנִי.
הַבִּקְעָה בָּהּ יָשַׁבְתִּי מְלֵאָה עֲצָמוֹת
חֲלוּלוֹת, יְבֵשׁוֹת, שְׁבוּרוֹת, נְשַׁמּוֹת

וְקוֹל פִּלְאִי לְפָתַע הִבְקִיעַ,
קוֹל אַדִּיר וְחָזָק מִשְׁמֵי רוֹם הֵרִיעַ.
וְעַזַּע הַקּוֹל נַפְשִׁי הָעִיפָה,
מַחְשְׁבוֹתַי הַפּוֹעֲרוֹת, רוּחִי הַזְּעָפָה:

הָעֲצָמוֹת הָאֵל, הָאוֹבְדוֹת בַּצִּיָּה
הֲתוּכַלְנָה תִּתְעוֹרָרְנָה, הֲתָשׁוּבְנָה לִתְחִיָּה?
אַתָּה יָדַעְתָּ, עָנִיתִי, אַתָּה אֲדֹנָי
הֵן כָּל־תּוּכַל אַתָּה, בְּיָדְךָ כָּל חָי!

לָכֵן הִנָּבֵא עֲלֵיהֶן, הַקּוֹל שְׁנִית הֵרִעַם,
הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ: שִׁמְעוּ דְבַר אֱלֹהִים,—
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי, אֱלֹהֵי כָּל הַבְּרִיאָה,
לְעֶצֶם, הָעֲצָמוֹת, שִׁבְנָה לִתְחִיָּה.

וַיְהִי קוֹל כְּהִנָּבְאִי כִּשְׁעַר הַשַּׁעֲרָה.
רוּחַ אֲדֹנָי עַל הָעֲצָמוֹת עָבְרָה,

הקדוש, שיברו רבי שמעון בר יוחאי זי״ל. אחרי תפלת המנחה שבים אנו לביתנו ללבש את בגדי החג הנקיים והחדשים. האנשים לובשים מעילים אכפים, חובשים תרבושים אדומים ומעטפים אותם בחגורה גדולה. הילדים לובשים גם הם בגדים חדשים לכבוד החג. לפנות ערב שבים אל בית הכנסת להתפלל ערבית. קדושה שורה על בית הכנסת. ששיחים ימים פרושים על הרצפה. על יד הקירות מוצעים כרים וכסתות שעליהם ישבו המתפללים. באמצע בית הכנסת עומדת התיבה ולפניהם יעבר החזן ויקרא בתורה, על יד הכתל המזרחי עומד ארון־הקדש שבו ימצאו ספרי התורה של בית הכנסת. כאשר יגיע הקהל להתפלל תשמע כדי פעם בפעם ברכה „תזכו לשנים רבות״ ולאש ישובו איש איש לביתו. דלים הם בתינו ונמוכים אך נקיים הם וספסלים יפה־יפה לכבוד החג. באמצע החדר עומד שלחן גדול ונמוך ועליו מנחים בסדר: צנון, מרור, כרפס, חרסת, מלח, ביצים, צלי קדרה, זרוע ומפה מכסה אותם. בהכנס ראש המשפחה הביתה וקרא בקול שמחה: תזכו לשנים רבות. אז יגשו אליו ילדיו וינשקו את יד ידו. הוא שם את ידו על ראש כל אחד ואחד מהם ומברך: „ישימך אלקים כאפרים וכמנשה. אחרי הברכה ישבו כל בני הבית על השלחן הפרושים על רצפת־הבית. אבי המשפחה מקדש על היין וכל בני הבית שותים אז את הכוס הראשונה.

עוה ולפנינו הופיעו שדות בר ההולכים ומשתרעים עד האפק הרחוק. עברנו תחנות אחדות ונבא אל לב המדבר. הנצנת החוצה והנה:

ישימון, להט שמש ושיחים צחיחים
אין עין, אין צמח רק חול בכל

הזהו איתו מדבר אמרתי בלבי, שעברו דרכו אבותינו הקדמונים? הבמקום השיחם הזה נעו ונדו ארבעים ש ה? וכמו היום ראיתי לפני עיני רוחי את אבותינו הגבורים הצוחקים לישימון והולכים לכבש את ארצם . . .

הרכבת עמדה. הגענו לתחנת רפיה נשאתי את עיני אל השלט התלוי על כתל־התחנה ונקהמתי כי קראתי את המלים האלה: ג ב ו ל א ר ץ י ש ר א ל. לבי דפק בקרבי מרב כעס ויצער: הפה נכול ארצנו הקדושה? הלא כתוב בפרוש בתנ״ך שד׳ הבטחנו כי ארצנו תשתרע עד נחל מצרים? מי התיר לעצמו להפר את דברי ד׳?

הרכבת עברה בימים הלאה ותניע לזדי עריש. תחנת עריש יפה מאד. שם ראיתי יער תמרים נחמד. התמונה הזאת היא היחידה כמעט המוקפת עצ ם. והנה נראה הים הגיעון לאיר השמש שקטטיו הרבים וקצפי הלבן יעידו כי זקן ושבע ימים הוא.

כשתי שעות נסענו עוד עד הגיענו לקנטרה. פה חנתה הצבא האנגלי השיטר על מצרים.

(עיר יבוא)

וַתְּתַפֶּינָה בָּשָׂר, גִּידִים וָדָם
וְלֵעֵינִי: חַיִל כָּבֵד וָרָב בַּחוֹל־הַיָּם.

וְקוֹל אֱלֹהִים, קוֹל רַעַם, קוֹל עַז
חָלַף בַּפִּקְעָה הַמַּעֲלֶפֶת הוֹדָרָז:
עוֹד יִשְׁמַע גַּם עַמִּי לְקוֹל־הַתְּרוּעָה,
מְבַשֵּׂר נֶחָמָה, גְּאֻלָּה וּתְשׁוּעָה.

בְּנֵי עַמִּי בְּחִירִי, יַלְדֵי הָאָמָּה
עֲנוּגָה, שֻׁרְפוּהָ וְנִשְׁמְרָה עַד תֻּמָּה,
הָיֹה יִהְיוּ בְּבוֹא עֶרֶת הַמְּנוּחָה,
הִתְעוֹרֵר יִתְעוֹרְרוּ בַּשָּׁעָה הַבְּרוּכָה.

עַמִּי יִשְׂרָאֵל, הַנּוֹדֵד, הַמְּבוּדָד
כֹּחוֹ אָז יֵאָמֵץ, רוּחוֹ יְעוֹדֵד.
מֵהוֹדִי, מֵרוּחִי עָלָיו אֲאַצִּילָה,
עַל שִׂרָה וְחַיִּים עָלָיו אָזִילָה.

וְהָיוּ בְנֵי עַמִּי לְאַנְשֵׁי־חַיִל חֲזָקִים,
יִשְׁכְּחוּ עֲבְדוּתָם, שִׁבְתָּם בַּמַּחֲשַׁכִּים.
יָקוּמוּ, יִקָּרְאוּ: עַם אֶחָד הֲגֵנוּ,
נָחוּשָׁה, נֶחֱלָצָה, נַצִּילָה אַרְצֵנוּ!..

אריה רוזנסקי (כתה ח)

חלום.

בלילה הקיצותי ואתמה מאד: כל בני משפחתנו ערים כבר ואוכלים את ארוחת - הבקר. נלי אמר ובלי דברים לבשתי חיש את בגדי, ואכנס לחדר - האכל אחרי ברכי את היושבים כברוכת „צפרא - טבא" שאלתי את אבא בתמיהה: „מה פשר האכילה עתה?" הבט - נא, בני, אמר אבא ושחוק קל עבר על דל שפתיו, הבט נא אל השעון.

נגשתי אל השעון וארא כי השעה השמינית הגיעה וגדל תמהוני שבעתים: היתכן דבר אשר כזה? החשך עוד פורש את כנפיו השחורות על כל היקום והשעה השמינית הגיעה. עוד רגע וקול מצעדי - אנשים נשמע ברחוב. פתח חדר - האכל הפונה לרחוב היה פתוח. הוצאתי את ראשי מבעד לדלת וארא לתמהון לבבי: הרחוב טואר באור הלוקס, ההנויות פתוחות אף הן, המון אנשים מוכרים וקונים, חכל יצאו לפעלם כדה. ער העולם.

לבי כמעט יצא מקרבי מרב תמהון; הבטתי לשמים: הירח מטיל בגאון על פני רקיע־השמים, ואלפי כוכבים נוצצים. אז אמרתי אל לבי: „אכן שב העולם לתהו ובהו" רגע נשארתי דומם ואחשב: אקפץ אל תוך שחור - הלילה ונעלמתי בין הציה השחורה...

השדות אשר לאור - היום נראו כה חכלילים, שחרו, קדרו; נכנסתי לבית וארא והנה אבא קורא לאור הנר בעתון וכל בני - הבית עוסים אותו, ושותים

בצמא את הכתוב בעתון. אני נגשתי חיש מהר ואשתע את אבא קורא:

„לפי חקירת - המלומדים נתברר, כי הלילה הזה יארך שלשה וחמים רגעים"...

שלשה ירחים? פרצתי בקריאה, הכא שמעת! עני אבי.

רעש „פחים" אשר ליד הברז הזכיר לנו, כי אפסו המים מהבית. אני לא התמהמהתי ואקח שני פחים בידי וארוץ לברז.

כאן ראיתי לוקח מאיר, פחים רבים כבר נמצאו. פתאם וצעקות וקריאות נוראות הגיעו לאזני: המלמו על נפשכם! כי ארי נחלץ מאסוריו, ויצרוץ לרחוב.

לשמע הבשורה הזאת קם שאון אין קץ ליד הברז. היו אנשים אשר גם פחד פריץ חיות זה לא הבעיתם, ויחזקו בפחים להגן על נפשם אם יהיה צורך בדבר, אך את המים לא יעזבו. אכן רב האנשים נסו בבהלה: הם דלגו על שורות הפחים בהפכם לרגעים פחים רבים ויהי הרעש גדול מאד. הפחים נהפכו והמים החלו שוטפים באמצע מרוצתם, אני פונה כה וכה, צמרמרת עוברת בגופי, אין איש!

לפתע נשמע קול חלילי - השוטרים, ודמות שחורה הגיחה מקצה הרחוב ותרץ נגדי. זעקת - מגור פרצה מפי. נסיתי לברוח — אך ברכי פקו ולא יכלתי למוש ממקומי. זעה קרה כסתה גופי ושני דא לדא נקשו והחילותי לרוץ ריצה מטורפת. דלגתי על גדרות ובורות, וארוץ במהירות הבזק. אחר קפצתי על גדר גבהה, ולא ידעת כי אחרי נמצאת פחת עמוקה. קפצתי לפחת — ופתאם נתקלתי ונפלתי על הארץ . . .

הארי! צעקתי בקול - פחדים, הארי! נענתה הבריה אשר עליה שכבתי, כאוב מארץ. תכף הבינותי כי בן אדם שוכב תחתי, כנראה נ
בן אדם חשב אותי לאריה.
החשבל אשר לי ואתבונן ס
הועד מפחד, שניו נוקשות
שעה ואצא בעמל רב, אחרי
האיומה כלי רצוץ וחולה, א
לרחובנו, והנה אותה דמות
הארי! קראתי ואתעלף - -
קול אמא העירני; למה תכ
אני שוכב על מטתי, השמ
השדות בהרים והכלילים כ
הוי אמא, רע לי
ספרתי לאמי את דבר החלו
בצחוק „לילה של שלשה ירו
חזית בני.

אליקים כהן (כתה ח)

גֵּעָ ג

לפני עיני רוחי ח
אנחנו הולכים לבית הכנסת
שרם אספה את קונית הזו
הכנסת. בבית הכנסת יושב
השורים. החזן מקריא נ
והקהל חוזר אחריו. אחר
לכנופיות, כנופיות המשו
המלחמה העולמית על
יכסה את פניו. קטן היו
בשובנו פעם הביתה ספר
תודות זקני הרב ר' אלי

ה. מלכסנדריה לעת מלחמה

השמש לוחטת ומחממת את כל היקום. על חוף הים רבה התשוקה. אנשי באות, אניות מפלינות. מדי רגע ברגע ישמע צפצוף חזק היוצא ממעשנות האניות. הפועלים יעבדו עבודה קשה ורבה. זה נושא על גבי חבילות עצים, זה עסוק בפריקת ארגזים בבדים. הללו עוסקים בטענת סחורות שונות על האניות.

והים — הים הנחמד, השקט והבהיר יביט לו בצחק קל אל העיר הגדולה וההומיה.

עת הצהרים הגיעה. פעמוני העיר השמיעו קול צלצול והד קולם ויועע את האויר. הוכרזה שעת מנוחה. הפועלים

קדמוז יעקב מן (כתה ו')

למצרים

(רשמי מסע)

ד. עלמדמת מלכים.

ביום השני לחדש אלול דרכה רגלי, בפעם הראשונה לימי חיי, על אדמת נכר.

הגענו אל תעלת סואץ. מיד נכנסנו לסירה גדולה ונשב על אחד הספסלים לחכות עד שיתאסף קהל - הנוסעים. אין הסירה עושה את דרכה, אלא אם כן יהיה לה מספר נוסעים מספיק, לאט לאט רבו האנשים, כל אחד בחר לו מקום לשבתו והסירה החלה להפליג. כרבע שעה נמשך השיט על מי - הסואץ עד הגיענו אל החוף השני. ירדנו מעל הסירה ונלך אל בית המכס. כאן הצטפף המון אנשים רב, באולם היה רעש נורא, מחריש אזנים. סוף סוף נבדקו כבר חפצינו ואנו יצאנו ובאנו אל חצר גדולה.

כאן - אמר לי אבי, נהכה כשעה עד אשר תגיע הרכבת מכמל - סעיד ותביאנו לעיר אלכסנדריה. ישבתי על החבילות וצפיתי לבוא הרכבת. קשה היתה הצפיה. האויר היה מחניק, עשן המכוניות מלא את החצר. מרחוק החלו להראות תמרות עשן היוצאות ממעשנות הרכבת - ההולכת וקרבה אלינו. לא עברו רגעים מועטים ואחרי העשן הופיעה הרכבת בכבודה ובעצמה. היא עמדה ואנו מהרנו אליה ועלינו ונשב על ספה מרפדת יפה. נשמע צפצוף אדיר והרכבת זזה ממקומה ותביאנו לאלכסנדריה.

שנה ד׳ גליון יב

חברנו

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש — ירושלם—אלול—תרפ״ד. — ע״י תלמידי בה״ס „תחכמוני״ בירושלם.

התכן:

א) ***** (שיר) — ד׳ צל
ב) מרי זכריה הזקן (ספור) — ו׳ מליח
ג) ערמה תציל ממות (מספורי אבי) — א׳ הוזנסקי
ד) למצרים (רשמי מסע) — ק׳ ו׳ מן
ה) בבית־ספרנו 1) התזמרת 2 מכתבים 3) ברכה
ו) 1) הלוך הלכו העצים 2) הג הצנים (מחוות) מאת לוין קיפניס.
ז) תכנית החגיגה של בה״ס.

זאב צל (כתה ח׳)

* * *

כְּלֵילַת נָגַהּ זֹה מוֹלַדְתִּי,
שְׁמֵי אַרְצִי זַכִּים,
וְזֹהַר צְפָרִיָּה מְשַׁתֵּפְךְ עָלַיִךְ,
פְּרָחֶיהָ נָאִים, רַכִּים.

קֶסֶם הֶדֶר סְבִיבַי שׁוֹרֵר,
מֶרְחַב-זִיו וְאוֹרָה.
חַג לָאָרֶץ וְיִפְעַת הָנָּהּ,
גַּם עַל נִשְׁמָתִי שׁוֹרָה.

וְנַפְשִׁי תְּהַכֵּיל
פְּלָאֵי הוֹד הַיְצִירָה,
מֵרֹב חוּשַׁי בִּי תָּרֹן רוּחִי
וְנַפְשִׁי תְּאַמֵּר שִׁירָה.

שִׁירַת הַנֹּעַר זֹה שַׁרְתִּי,
בָּהּ אֱמוּנָה, אַהֲבָה, טֹהַר.
בְּעֹז, בְּגִיל לַעֲמִי תִּקְרָא:
קָרְבוּ יְמֵי הַזֹּהַר!

וּמִתְנַשְּׂאִים צְלִילֵי שִׁירָתִי,
בְּרַחֲבֵי אֶרֶץ הַתְּחִיָּה,
מְבַשְּׂרִים אֹשֶׁר-הֲרוֹר,
חַיֵּי עֲבוֹדָה פּוֹרִיָּה.

נעורי אבי, כך התחיל אבי לספר, אבי נולד בעירה קטנה ברוסיה ואביו היה רב הקהלה. זקני הרב היה עני ומשכרתו דלה ויהי בצמצום רב. בקשי הספיקה לו משכרתו לחם לבני ביתו. הוא היה מסור לקהלתו בכל נפשו. ביתו היה פתוח לכל בחור עני שבא לעסק בתורה. בכל יום ויום באו הרבה תלמידים מהעירות הסמוכות ללמוד תורה מפיו. לו היה ספרים קדושים, כי ספרים רבים קנה בפרוטותיו המועטות. כשבא מי שהוא היה נותן לו את הספרים ללמד בהם. ויהי היום ויפרץ רעב בעירות הסמוכות וגם על העירה הקטנה שישב בה זקני לא פסח. הלחם אזל מבתי העניים וכל הקהלה נדלדלה. זקני לקח את מקל הנדודים ונסע לערים רחוקות לקבוץ כסף בשביל הקהלה. בשוב זקני לא הכיר כמעט את בני ביתו, כי רזו מאד ביתי הרעב. בימים ההם בא איש אחד לבית זקני ויתן לו שמנה מאות שקל כסף כדי שיותר עד כמה הרבנות. שאף שאף זקני לעלות לארץ - ישראל וכשנתנו לו את הסכום הרב הזה שמח מאד ותיכף מסר לו בריצון רב את כסא הרבנות.

בינתים נכנסנו הביתה. בפעם הבאה אמר לי אבי בהושיבו אותי על ברכיו, אמשיך לספר לך את תולדות אבותי. אבי קדש על היין ונשב לאכל. בעת האכילה זמר אבי זמירות שבת. מה יפה ועצוב היה קולו של אבי, זמירותיו הנוגות גלו לי תמיד רזים קדושים.

יש אשר אזכר את שירתו הנוגה, ואז מתמלא אני כליון נפש. בחלומי אני רואה את אבי והנה הוא מושיבני על ברכיו ומספר לי את ספוריו היפים ושר לפני את שיריו המקסימים ואני כלי כליון נפש.

מתגעגע אנכי . . .

יהודה קוף (כתה ז׳)

אֶל הַבָּנִים

(מרשימותיו של חבר התזמרת)

לעת הצהרים, כחם היום מהרתי לבית הספר, כי אמר אמר לנו המנהל עוד אתמל, שעלינו לבוא לבית ספרנו לקחת את כלי הגנון ולנסע באותומוביל אל מגרש הכנוס שבבית הכרם.

באתי לבית הספר והנה אין כל נפש חיה. אחרתי את המועד, הם נסעו כבר! מחשבה מבהילה זו חלפה במחי. שמא תרצו לדעת מפני מה הבהילתני המחשבה הזאת. הנני והנדתי לכם. ראשית משום שהחטצתי את ההודטנות ולא אסע באותומוביל. השמעתם, נסיעה באותומוביל. אטו מלתא זוטרא היא? שנית לא אראה את הכנוס. ואם תאמרו: הן תוכל לשלם נרשים אחדים ותסע באותומוביל, או למה נבראו הרגלים אם לא להליכה ובכן שא, בחור, רגליך ולך אל בית הכרם, אל מקום הכנוס. עצות מחכמות אלו לא נתעלמו גם ממני, אלא דא עקא שרטשילד לא זמן לי נרשים אחדים לשכר נסיעה. באשר לסברה השניה, ארדרבה ואדרבה, נסו נא אתם, חביבי, ותוכחו כמה נעים ללכת מרחק רב כזה ביום לוהט. נסו נא ותוכחו אם לא כנדיים צלויים תבואו אל מגרש הכנוס. ואת התק שלי שכחתם? מי ישא את תפי? אמרתי: „התק שלי״, אבל באמת תק זה של בית הספר הוא ואני איני אלא המתופף עליו. ומפני מה אמרתי שלי להוריעכם שבלשוננו לשון „כלי הזמר״ נחשב הכלי שינגן עליו המנגן לקנינו הפרטי. ועתה צאו וחשבו: לא אסע באותומוביל לא אראה את הכנוס, המנהל יכעס עלי, האם לא דיה מחשבה זו להעציבני ולהבהילני גם יחד? עוד אני עומד, מיצר והנה קול קורא אלי, הפניתי את ראשי והנה, נחשו נא את מי ראיתי? חברי לצרה, המתופף השני שוכב לו בפשוט ידים ורגלים, צרור האכל לצדו ופיו ילעס „ויעלה נרה״. ממילא מובן, ששמחתי גדלה עד אין קץ, הן צרת רבים הצי נחמה. אהה, קראתי, שנינו אחרנו את המועד ושנינו את עונגו נשא. מה? קרא הוא, הן זה כשעה תמימה שאנכי ריבץ פה ואף אחד לא בא עדין, אם כן אחא, אמרתי, לא אחרתי את המועד, הוטל עלינו רק לחכות מעט. לחכות, לחכות אתה אומר, רטן חברי, מה נעשה עד שיבואו יתר הולדים הלא נשתגע מאפס עבודה.

דממה קלה ובלתי נעימה שררה רגעים אחדים. האה אחי, קראתי, הן עבודה חשובה לפנינו. מהי העבודה? שאל חברי, תפך, עניתי, אינו מצלצל כראוי משום שהעור הטוב והמשבח נמצא בחלקו התחתון, אם נהפוך את חלקי התק ויצלצל היטב - התבין, חברי הסכים לדברי ונגש לעבודה. פרקנו את התק ועשינו את כל הדרוש. בינתים החלו להתנודד כנופיות - כנופיות ילדים, חברי התזמרת ולא עברו רגעים מועטים ובאולם בית ספרנו נשמעו תקיעות ותרועות שריקות וצפצופים. כמעט השלמנו את עבודתנו בתק וזכה כי עשינו משנה גדול ונפרק את התק שנית והתחלנו בעבודה מחדש. פתאם נשמע קול קורא אלינו: מהרו, מהרו, ילדים. האותומוביל מחכה לכם. בלב דופק ובידים רועדות מהרנו בעבודה והנה נכנס המנהל וזרז אותנו שנמהר לעלות אל האותומוביל. במהירות סדרנו את הכל, שמנו את התפים על השכם ושמנו לדרך פעמינו

נסדר בדפוס בית הספר „תחכמוני״ ע״י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון״, ירושלים

נעורי אבי, כך התחיל אבי לספר, אבי נולד בעירה קטנה ב ר ו ס י ה ואביו היה רב הקהלה. זקני הרב היה עני ומשכירתו דלה ויחי בצמצום רב. בקשי הפרנסה לו משכרתו לחם לבני ביתו. הוא ה י ה מ ס ו ר ל ק ה ל ת ו ב כ ל נ פ ש ו. ביתו היה פתוח לכל בחור עני שבא לעסק בתורה. בכל יום ויום באו הרבה תלמידים מהעירות הסמוכות ללמוד תורה משיו. לו היה ספרים קדושים, כי ספרים רבים קנה בפרוטותיו המועטות. כשבא מי שהוא היה נותן לו את הספרים ללמד בהם. ויהי היום ויפץ רעב בעירות הסמוכות וגם על העירה הקטנה שישב בה זקני לא פסח. הלחם אזל מבתי העניים וכל הקהלה נדלדלה. זקני לקח את מקל הנדודים ונסע לערים רחוקות לקבוץ כסף בשביל הקהלה. בשוב זקני לא הכיר כמעט את בני ביתו, כי רזו מאד ביתי הרעב. בימים ההם בא איש אחד לבית זקני ויתן לו שמנה מאות שקל כסף כדי שיותר על כסא הרבנות. שאף שאף זקני לעלות לארץ - ישראל וכשנתנו לו את הסכום הרב הזה שמח מאד ותיכף מסר לו ברצון רב את כסא הרבנות.

בינתים נכנסנו הביתה. בפעם הבאה אמר לי אבי בהושיבו אותי על ברכיו, אמשיך לספר לך את תולדות אבות. אבי קדש על היין ונשב לאכל. בעת האכילה זמר אבי זמירות שבת. מה יפה ועצוב היה קולו של אבי, זמירותיו הנוגות גלו לי תמיד רזים קדושים.

יש אשר אזכר את שירתו הנוגה, ואז מתמלא אני כליון נפש. בחלומי אני רואה את אבי והנה הוא מושיבני על ברכיו ומספר לי את ספוריו היפים ושר לפני את שיריו המקסימים ואני כלי כליון נפש.

מתגעגע אנכי . . .

יהודה כוף (כתה ז')

אֶל הַבָּנִים

(מרשימותיו של חבר התזמרת)

לעת הצהרים, כחם היום מהרתי לבית הספר, כי אמר אמר לנו המנהל עוד אתמל, שעלינו לבוא לבית ספרנו לקחת את כלי הנגון ולנסע באותומוביל אל מגרש הכנוס שבבית הכרם.

באתי לבית הספר והנה אין כל נפש חיה. אחרתי את המועד, הם נסעו כבר; מחשבה מבהילה זו חלפה במחי.

שמא תרצו לדעת מפני מה הבהילתני המחשבה הזאת. הגני והגדתי לכם. ראשית משום שהחמצתי את ההזדמנות ולא אסע באותומוביל. השמעתם, נסיעה באותומוביל. אטו מלתא זוטרא היא? שנית לא אראה את הכנוס. ואם תאמרו: הן תוכל לשלם גרשים אחדים ותסע באיתומוביל, או למה נבראו הרגלים אם לא להליכה ובכן שא, בחור, רגליך ולך אל בית הכרם, אל מקום הכנוס. עצות מחכמות אלו לא נתעלמו גם ממני, אלא דא עקא שרששילד לא זמן לי גרשים אחדים לשכר נסיעה. באשר לסברה השניה, ארדבה ואדרבה, נסו נא אתם, חביבי, ותוכחו כמה נעים ללכת מרחק רב כזה ביום לוהט. נסו נא ותוכחו אם לא כגדיים צלויים תבואו אל מגרש הכנוס. ואת התק שלי שכחתם? מי ישא את תפי? אמרתי: התק שלי, אבל באמת תק זה של בית הספר הוא ואני אינו אלא המתופק עליו. ומפני מה אמרתי שלי להורי עכם שבלשוננו לשון כלי הזמר: נחשב הכלי שינגן עליו המנגן לקנינו הפרטי. ועתה צאו וחשבו: לא אסע באותומוביל לא אראה את הכנוס, המנהל יכעס עלי, האם לא היה מחשבה זו להעציבני ולהבהילני גם יחד? עוד אני עומד, מיצר והנה קול קורא אלי. הפניתי את ראשי והנה, נחשו נא את מי ראיתי? חברי לצרה, המתופק השני שוכב לו בפשוט ידים ורגלים, צרור האכל לצדו ופיו ילעס „ויעלה גרה". ממילא מובן, ששמחתי גדלה עד אין קץ, הן צרת רבים חצי נחמה. אהה, קראתי, שנינו אחרנו את המועד ושנינו את עוננו נשא. מה? קרא הוא, הן זה כשעה תמימה שאנכי רובץ פה ואף אחד לא בא עדין. אם כן אחא, אמרתי, לא אחרתי את המועד, הוטל עלינו רק לחכות מעט. לחכות. לחכות אתה אומר, רטן חברי, מה נעשה עד שיבואו יתר הילדים הלא נשתגע מאפס עבודה.

דממה קלה ובלתי נעימה שררה רגעים אהדים. האה אחי, קראתי, הן עבודה חשובה לפנינו. מהי העבודה? שאל חברי, תפך, עניתי, אינו מצלצל כראוי משום שהעור הטוב והמשבח נמצא בחלקו התחתון, אם נהפוך את חלקי התק ויצלצל היטב - התבין, חברי הסבים לדברי ונגש לעבודה. פרקנו את התק ועשינו את כל הדרוש. בינתים החלו להתגודד כנופיות - כנופיות ילדים, חברי התזמרת ולא עברו רגעים מועטים ובאולם בית ספרנו נשמעו תקיעות ותרועות שריקות וצפצופים. כמעט השלמנו את עבודתנו בתק ונוכח כי עשינו משנה גדול ונפרק את התק שנית והתחלנו בעבודה מחדש. פתאם נשמע קול קורא אלינו: מהרו, מהרו, ילדים, האותומוביל מחכה לכם. בלב דופק ובידים רועדות מהרנו בעבודה והנה נכנס המנהל וזרז אותנו שנמהר לעלות אל חאותומוביל. במהירות סדרנו את הכל, שמנו את התפים על השכם ושמנו לדרך פעמינו

נסדר בדפוס בית הספר „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון". ירושלים

שנה ד' גליון יב

חֲבֵרֵנוּ

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ירושלם — אלול — תרפ"ד. ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלם.

התכן:

א) *** (שיר) ד' צל ה) בבית־ספרנו 1) התזמרת 2 מכתבים 3) ברכה
ב) מרי זכריה הזקן (ספור) " מליח ו) 1) חלוך הלבו העצים 2) חג הנצנים (מחזות)
ג) ערמה תציל ממות (מספורי אבי) א' הוזנסקי מאת לוין קיפוס.
ד) למצרים (רשמי מסע) ק' " מן ז) תכנית החגיגה של ביה"ס.

זאב צל (כתה ח')

כְּלִילַת נַגַּהּ זֹה מוֹלַדְתִּי,
שְׁמֵי אַרְצִי זַכִּים,
זֶמֶר צִפֳּרִיהָ מְשַׁתֵּפֵךְ עָלַי,
פְּרָחֶיהָ נָאִים, רַכִּים.

כֻּלָּם הָדָר סְבִיבִי שׁוֹרֵרָה,
מֶרְחַב-זִיו וְאוֹרָה.
חַג לָאָרֶץ וְיָפְעַת תְּנָה,
גַּם עַל נִשְׁמָתִי שׁוֹרָה.

וְצָרָה נַפְשִׁי מֵהָכִיל
פְּלָאֵי דְּוֹד הַיְצִירָה,
מֵרֹב חוּשַׁי בִּי תָּרַן רוּחִי
וְנַפְשִׁי תֹּאמַר שִׁירָה.

שִׁירַת הַנַּעַר זֹה שַׁרְתִּי,
בָּהּ אֱמוּנָה, אַהֲבָה, טֹהַר.
בְּעֹז, בְּגִיל לַעֲמִי תִּקְרָא:
קָרְבוּ יְמֵי הַזֹּהַר!

וּמִתַּנַּשְּׂאִים צְלִילֵי שִׁירָתִי,
בְּרַחֲבֵי אֶרֶץ הַתְּחִיָּה,
מְבַשְּׂרִים אֶשֶׁר-דְּרוֹר,
חַיֵּי עֲבוֹדָה פּוֹרִיָּה.

יצחק טליח (כתה ח')

מָרִי זְכַרְיָה הַזָּקֵן.

(ספור)

בקרן זוית בבית חכנסת, עיר ארון הקדש, יושב לו מרי זכריה והונה ברגש בספר הזהר. שערותיו כבר הלבינו מאד, פניו קמטו וכל גופו כגל עצמות. אך מעיניו השחורות המביעות תונה עמוקה נתו פעם בפעם ניצוץ - נעורים קדוש. יש ויפסיק מרי זכריה את קריאתו, ישא עיניו אל על, ישתקע במחשבות, יחשב - יחשב וישנית ותחיל לקרא בהתלהבות ובשמחה.

מרי זכריה נולד בצנעא אשר בתימן, אביו היה מעשיר, העדה וישא את נפשו ליום אשר בו יראה את זכריה בנו יושב על כסא הרבנות. זכריה למד תורה מפי החכמים הגדולים שבתימן. ימים רבים שקד העלם על התורה ובהיותו עוד עול ימים בחרי בו להיות רב ורועה - ישראל. לא עברו ימים מועטים ומרי זכריה נודע בעיר צנעא לצדיק גדול, ויבואו אליו יום - יום אנשים מרי נפש והוא נחמם בדברים רכים ויקל על יסוריהם.

באחד הלילות חלם מרי זכריה חלום ובחלומו והנה הוא עומד על הר גבוה. פתאם הניעה לאזניו תקיעת - שופר ואחרי התקיעה שמע קול קורא אליו: זכריה, זכריה, פקד ה' את ישראל עמו ויקרא לו באולה . . . המלך המשיח בא. ויפן כה וכה וירא את עם ישראל, עם רב ועצום עולה ציונה . . . בבקר הקיץ מרי זכריה בשנתו שמח ועליז ויספר לכל אנשי בית הכנסת את המחזה אשר ראה בלילה ויוסף: דעו לכם אחי בני ישראל, כי לא חלום שוא ראיתי. המחזה אשר ראיתי, אות הוא מן השמים, כי הגיעה השעה לעלות לארצנו הקדושה לקבל את פני המלך המשיח אשר יבוא בקרוב במהרה ובימינו!

ויהי כשמע האנשים את דבריו ותחי רוחם ויאמרו אליו לאמר: כדבריך, מורנו ורבנו, כן נעשה, מ ש כ נ ו — א ח ר י ך נ ר ו צ ה.

ומהיום ההוא היה מרי זכריה מחזר על פתחי בני ישראל אשר בתימן, ויולהב את רוח עמו לעזב את הגולה ולעלות לארץ ישראל וישמע האיסם יחיא כי בני ישראל, עבדיו הנרצעים, רוצים לעזוב את ארצו ויקרא למרי זכריה ויאמר לו: „שמעתי כי בני עדתך מאסו בארצי ואומרים הם לעזבנה. דע לך כי דוש אדוש את בשרכם בברקנים ובקוצים ולא אתן לכם לעזב את מדינתי.“ ויפצר מרי זכריה באיסם כי יחמל על בני ישראל ולא יעכב את נאולתם, ויאמר לו האיסם: טוב, צאו את ארצי, אולם את כל נכסיכם, בתיכם וכספכם אקח לי ביום שחשימו לארצכם פעמיכם. קח לך - אמר מרי זכריה - את כל אשר אתנו ובלבד שתתנו לנטש את ארצך. מרי זכריה ספר באזני אחיו את דברי האיסם ויחזק את רוחם לאמר: אחי בני ישראל, נשליך נא אחרי גוינו את כל עשרנו ועלינו עם כל עמנו אל הארץ הקדושה, כי שם ימלא המקום את חסרונינו: ויקרא כל העם בשמחה, כן נעשה, מורנו ורבנו, נבחר לחיות חיי צער בארצנו מאשר לחיות חיי עשר ותענוגים בארץ נכריה.

וכאשר אמרו כן עשו. הרבה הרבה אנשים נתנו את נחלותיהם לאיסם כי אמרו: במקלותינו נעבר את הים, נבוא אל ארץ הקדש, ארץ זבת חלב ודבש ארץ נביאינו הגדולים והקדושים.

ויצאו העולים ובראשם מרי זכריה את ארץ תימן, ויקחו אתם את ספר התורה, את ספר התהלים ואת ספר הזהר, כי רק את ספריהם הקדושים התיר להם האיסם לקחת אתם. וישמחו העולים שמחה רבה וילכו הלך ורקד הלך ושר:

אֶשְׁאֲלָה אֱלֹהִים, יִגְאָלָה שְׁבוּיִים

יָאֶסֹף זְרוּיִים, רַחֲמָנָא, רַחֵם!

נַעֲלֶה לְאַרְצֵנוּ בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה

וּבְכוֹל רִנָּה, רַחֲמָנָא, רַחֵם!

הרבה הרפתקאות עברו עליהם בדרך. פעמים רבות התנפלו עליהם שודדים. הרבה ימים רעבו ללחם, אך הם לא נפלו ברוחם כי מרי זכריה חזק ויעודדם.

אחרי נדודים רבים הגיעו העולים ירושלימה, בעת אשר דרכה כף רגלם על אדמת הקדש השתטחו כלם על הארץ וינשקו את עפרה נשיקות חמות.

ובימים האלה היתה עוד ירושלים שוממה ועזובה, רק שבו העולים באחת השכונות הנדחות. אשר בקצה העיר ומרי זכריה עבד בכל כחו לבנות להם בתים. ויהי להם לרב ולראש גם בארץ ישראל.

זקן כבר מרי זכריה. שודים רבים ראה בימי חייו בארץ. פעמים רבות חלה. אשתו מתה עליו ומרב בכי ודמעות כהו עיניו, אך שמח הוא בחלקו, שמח הוא לראות בפריחת הארץ. הוא בטוח כי המשיח קרוב - קרוב, עתה יבלה מרי זכריה את כל ימיו בקרן זוית זו שבבית הכנסת, בתפלות ובקריאה בזהר ומחכה למלך המשיח.

אריה רוזנסקי (כתה ח')

עֶרְמָה תַּצִּיל מָוֶת . . .

(מספורי אבי)

הדבר היה בימי המלחמה, ואני כידוע לכם, ילדי, הייתי בזמן ההוא מכונן בטחנות הקמח, אשר לצבא התרכי בעבר־הירדן מזרחה. מקום עבודתי היה הכפר מידבא אשר במואב.

באחד הימים ואני יצאתי את מידבא הרחוקה מירושלים כימטה ומחצה ומגמת פני - ירושלימה. נכספתי לראות אתכם, בני־נשפחתי, כי זה חצי שנה לא ראיתיכם, ונעגועי רבו עליכם עד מאד.

יצאתי את הכפר בשלש שעות אחר - הצהרים, רכוב על סוסה ערבית אבירה ומיוחסת ועמי הלך משרתי הנאמן נ'בר.

החם נדול היה מנשא. התנהלנו לאטנו. הסוסה צעדה לאטה על החול הלוהט ושמה ראשה פעם בפעם בין שתי רגליה הקדמיות, כי בקשה למצא מחסה לראשה מחם השמש. אחרי ארבע שעות של הליכה הגענו לחרבה אחת אשר בלב הערבה. הערבים יראים לבוא לחורבה זו כי אמר יאמרו: „פה אוה לו למושב אשמדאי מלך השדים“. נ'בר ירא אמנם להכנס, אך בראותו כי אני נכנסתי, ורוחי לא נפחה, אזר אף הוא עז ויכנס במלמלו חרש: יה אלה איל אללה!*) כאן אמרנו לשבת ולחכות עד צאת הלבנה, כי הלילה היה אפל מאד. נתנו מספוא לסוסה, אחר הוצאני מצקלונו חמאה, גבינה, ביצים וכחם ונשב לאכל. דממה שררה בכל הסביבה. עצב ורך היו שפוכים עלי כל. הסוסה שחנה בשניה הגדולות והחדות את השעורים בקצב נעים, צרצרים אחדים השמיעו קול צרצור. מרחוק נשמעה המית מי הנחל. אנו יושבים שקועים כל אחד בהרהוריו וקול צעדי־איש נשמע לפתע פתאם.

מחשך יגדיל תמיד את הפחד שבעתים מאשר הוא באמת, וכך הנה קלאו כל רחש הנשמע יגדיל את האימה מאד. צעדי־האיש ושעטת רגלי־הבהמה ההולכת אתו נדמו לנו כגדודים רבים. פחדנו נדל מאד מאד. עור נ'בר צפד על עצמו מרב אימה ויהי כלו רעד. בעינים אלמות הביט אלי.

לבי פעם בחזקה. הוצאתי את אקדחי הקטן והקר והגיתי: אם אין מוצא אחר מרי—אש! קרבו הצעדים וכעבר זמן מה נוכחנו כי רק איש אחד הוא ההולך שמענו גם את קולו הצרוד והרועד בזרזו את חמורו. חי׳ חי׳...

התאוששנו ונצא לפתח החורבה, והנה נפנשנו בבדואי תם ויושב אהל רוכב על חמור. כראות האיש כי לא שודדים אנו, הודה לאל ונגש בפיק ברכים וינמנם: סלם עליכום *) ועליכום—עניתי התבוננתי אליו ואראה כי ערום האיש וכסות אין על גופו. נתתי לו כתנת, ואחר לבשו אותה ספר לנו, כי הוא ועוד שנים מחבריו הובילו על חמורים חטים בכדי למחנן במידבא. בעברם בעמק הקרוב לחורבה התנפלו עליהם לסטים וילסטמו אותם. הוא הכה בקת הרובה, ויפל מתעלף. אחר קומו ראה את שני־חבריו מושלים הרוגים וחמוריהם אינם. את חמורו מצא כשהוא עומד ורועד מפחד. כנראה - אמר־ידעו כי נבלה גדולה היא חמורי. את כל חפציו שדדו והוא נשאר בעירום ובחסר כל. אני נתתי לו לחם וביצים והמסכן אכל בתאבון רב. צויתי לנ'בר לתת גם מספוא לחמורו.

*) שלום עליכם

*) אלה הוא האלהים.

קלמן יעקב מן (כתה ו')

לְמִצְרַיִם

— רשמי מסע —

(סוף)

ט נ ג י ם ס נ כ ם ם

אחרי ארוחת הצהרים הלכנו לבית הנכאת המצרי הנודע לתהלה. בית הנכאת מוקף שכבת ברזל. דרך שער קטן נכנסים אל החצר.

נכנסנו אל אולם נדול ונהדר מאד. שם ראינו פסלים שונים חצובים באבן. התפלאתי למראה הפסלים האמנותיים האלה. קשה היה לי להאמין שאלה הם מעשה ידי אנשים שחיו לפני שלשת אלפים בשנים. ראיתי שם גם כלים שונים העשויים עץ, שהיו משתמשים בהם בני־אדם כמו: חרבות צירים, כסאות־עץ, ספות קטנות ושטיחים יפים. ראיתי שם גם כלי קש העשירים בציורים יפים. הלכנו הלאה ונראה כתבות שונות החרותות על אבנים ועל לבנים שרופות. שתי שעות בלינו באולם התחתון אשר בו ימצאו כל הכלים העשויים עץ ואבן. אחר עלינו אל האולם העליון, הוא אולם החנוטים.

באולם החנוטים מצאנו הרבה שוטרים המשגיחים לבל ישלחו יד אל החנוטים, כי בנניעת יד קלה בחנוט יכל הנוף להתפורר כלו. האולם מלא גופות - אדם אשר נשמרו עד היום בתחלה נגשנו אל מומיות - המלכים. בין המומיות נמצא גם מלך מצרים אשר שעבד את בני ישראל ויעבידם בפרך. כאשר ראיתי את המלך הזה אמרתי בלבי: מלך עריץ ואכזר, אתה שעבדת את בני ישראל. עתה אתה שוכב באין רוח חיים

יצחק מליח (כתה ח')

מֶרִי זְכַרְיָה הַזָּקֵן.

(ספור)

בקרן זוית בבית הכנסת, ע"י ארון הקדש, יושב לו מרי זכריה והוגה ברגש בספר הזהר. שערותיו כבר הלבינו מאד, פניו קמטו וכל גופו כגל עצמות. אך מעיניו השחורות המביעות תונה עמוקה נתו פעם בפעם ניצוץ - נעורים קדוש. יש ויפסיק מרי זכריה את קריאתו, ישא עיניו אל על, ישתקע במחשבות, יחשב - יחשב ושנית יתחיל לקרא בהתלהבות ובשמחה.

מרי זכריה נולד בצנעא אשר בתימן, אביו היה מעשיר, העדה וישא את נפשו ליום אשר בו יראה את זכריה בנו יושב על כסא הרבנות. זכריה למד תורה מפי החכמים הגדולים שבתימן. ימים רבים שקד העלם על התורה ובהיותו עוד עול ימים בחרו בו להיות רב ורועה - ישראל. לא עברו ימים מועטים ומרי זכריה נודע בעיר צנעא לצדיק גדול, ויבואו אליו יום - יום אנשים מרי נפש והוא נחסם בדברים רכים ויקל על יסוריהם.

באחד הלילות חלם מרי זכריה חלום ובחלומו והנה הוא עומד על הר גבוה. פתאם הגיעה לאזניו תקיעת - שופר ואחרי התקיעה שמע קול קורא אליו: זכריה, זכריה, פקד ה' את ישראל עמו ויקרא לו גאולה . . . המלך המשיח בא. ויפן כה וכה וירא את עם ישראל, עם רב ועצום עולה ציונה . . .

בבקר הקיץ מרי זכריה בשנתו שמח ועליו ויספר לכל אנשי בית הכנסת את המחזה אשר ראה בלילה ויוסף: דעו לכם, אחי בני ישראל, כי לא חלום שוא ראיתי. המחזה אשר ראיתי, אות הוא מן השמים, כי הגיעה השעה לעלות לארצנו הקדושה לקבל את פני המלך המשיח אשר יבוא בקרוב במהרה ובימינו!

ויהי כשמע האנשים את דבריו ותחי רוחם ויאמרו אליו לאמר: כדבריך, מורנו ורבנו, כן נעשה, מ ש כ נ ו — א ח ר י ך נ ר ו צ ה.

ומהיום ההוא היה מרי זכריה מחזר על פתחי בני ישראל אשר בתימן, וילהב את רוח עמו לעזב את הגולה ולעלות לארץ ישראל וישמע האימם יחיא כי בני ישראל, עבדיו הנרצעים, רוצים לעזוב את ארצו ויקרא למרי זכריה ויאמר לו: שמעתי כי בני עדתך מאסו בארצי ואומרים הם לעזבנה. דע לך כי דוש אדוש את בשרכם בברקנים ובקוצים ולא אתן לכם לעזב את מדינתי." ויפצר מרי זכריה באימם כי יחמל על בני ישראל ולא יעכב את גאולתם, ויאמר לו האימם: טוב, צאו את ארצי, אולם את כל נכסיכם, בתיכם וכספכם אקח לי ביום שחשיטו לארצכם פעמיכם. קח לך - אמר מרי זכריה - את כל אשר אתנו ובלבד שתנגנו לנטש את ארצך. מרי זכריה ספר באזני אחיו את דברי האימם ויחזק את רוחם לאמר: אחי בני ישראל, נשליך נא אחרי גוינו את כל עשרנו ועלינו עם כל עמנו אל הארץ הקדושה. כי שם ימלא המקום את חסרונינו: ויקרא כל העם בשמחה, כן נעשה, מורנו ורבנו. נבחר לחיות חיי צער בארצנו מאשר לחיות חיי עשר ותענוגים בארץ נכריה.

וכאשר אמרו כן עשו. הרבה הרבה אנשים נתנו את נחלותיהם לאימם כי אמרו: במקלותינו נעבר את הים, נבוא אל ארץ הקדש, ארץ זבת חלב ודבש, ארץ נביאינו הגדולים והקדושים.

ויצאו העולים ובראשם מרי זכריה את ארץ תימן, ויקחו אתם את ספר התורה, את ספר התהלים ואת ספר הזהר, כי רק את ספריהם הקדושים התיר להם האימם לקחת אתם. וישמחו העולים שמחה רבה וילכו הלך ורקד הלך וזמר:

אֶשְׁאֲלָה אֱלֹהִים, יְגָאֲלָה שְׁבוּיִם

יֶאֱסֹף זְרוּיִם, רַחֲמָנָא, רַחֵם!

נַעֲלֶה לְאַרְצֵנוּ בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה

וּבְכוֹל רִנָּה, רַחֲמָנָא, רַחֵם!

הרבה הרפתקאות עברו עליהם בדרך. פעמים רבות התנפלו עליהם שודדים, הרבה ימים רעבו ללחם, אך הם לא נפלו ברוחם כי מרי זכריה חזקם ויעודדם.

אחרי נדודים רבים הגיעו העולים ירושלימה, בעת אשר דרכה כף רגלם על אדמת הקדש השתטחו כלם על הארץ וינשקו את עפרה נישוקות חמות.

ובימים האלה היתה עוד ירושלים שוממה ועזובה, רוית שבו העולים באחת השכונות הנדחות. אשר בקצה העיר ומרי זכריה עבד בכל כחו לבנות להם בתים. ויהי להם לרב ולראש גם בארץ ישראל.

זקן כבר מרי זכריה. שנים רבים ראה בימי חייו בארץ. פעמים רבות חלה. אשתו מתה עליו ומרב בכי ודמעות כהו עיניו, אך שמח הוא בחלקו. שמח הוא לראות בפריחת הארץ. הוא בטוח כי המשיח קרוב - קרוב. עתה יבלה מרי זכריה את כל ימיו בקרן זוית זו שבבית הכנסת, בתפלות ובקריאה בזהר ומחכה למלך המשיח.

אריה רוזנסקי (כתה ח')

עֶרְמָה תַּצִּיל מִמָּוֶת . . .

(מספורי אבי)

הדבר היה בימי המלחמה, ואני כידוע לכם, ילדי, הייתי בזמן ההוא מכונן במחנות הקטה, אשר לצבא התרכי בעבר־הירדן מזרחה. מקום עבודתי היה הכפר מידבא אשר במואב.

באחד הימים ואני יצאתי את מידבא, הרחוקה מירושלים כשמה ומחצה ומגמת פני - ירושלימה. נכספתי לראות אתכם, בני־נשפחתי, כי זה חצי שנה לא ראיתיכם, וגעגועי רבו עליכם עד מאד.

יצאתי את הכפר בשלש שעות אחר - הצהרים, רכוב על סוסה ערבית אבירה ומיוחסת ועמי הלך משרתי הנדם ג'בר.

החם גדול היה מנשא. התנהלנו לאטנו. הסוסה צעדה לאטה על החול הלוהט ושמה ראשה פעם בפעם בין שתי רגליה הקדמיות, כי בקשה למצא מחסה לראשה מחם השמש. אחרי ארבע שעות של הליכה הגענו לחרבה אחת אשר בלב הערבה. הערבים יראים לבוא לחורבה זו כי אמר יאמרו: "פה אוה לו למושב אשמדי מלך השדים". ג'בר ירא אמנם להכנס, אך בראותו כי אני נכנסתי, ורוחי לא נפחה, אזר אף הוא עז ויכנס במלמלו חרש: יה אלה איל אללה!*) כאן אמרנו לשבת ולחכות עד צאת הלבנה, כי הלילה היה אפל מאד. נתנו מספוא לסוסה, אחר הוצאנו מצקלוגנו חמאה, גבינה, ביצים ולחם ונשב לאכל. דממה שררה בכל הסביבה. עצב ורך היו שפוכים עלי כל. הסוסה טחנה בשניה הגדולות והחדות את השעורים בקצב נעים, צרצרים אחדים השמיעו קול צרצור. מרחוק נשמעה המית מי הנחל. אנו יושבים שקועים כל אחד בהרהוריו וקול צעדי־איש נשמע לפתע פתאם.

החשך יגדיל תמיד את הפחד שבעתים מאשר הוא באמת וכך הגה קלאו כל רחש הנשמע יגדיל את האימה מאד. צעדי־ האיש ושעטת רגלי־ הבהמה ההולכת אתו נדמו לנו כגדודים רבים. פחדנו גדל מאד מאד. עור ג'בר צפד על עצמו מרב אימה ויהי כלו רעד. בעינים אלמות הביט אלי.

לבי פעם בחזקה. הוצאתי את אקדחי הקטן והקר והגיתי: אם אין מוצא אחר הרי—אש! קרבו הצעדים וכעבר זמן מה נוכחנו כי רק איש אחד הוא ההולך שמענו גם את קולו הצרוד והרועד בזרזו את חמורו. חי' חי'...

התאוששנו ונצא לפתח החורבה, והנה נפנשנו בבדואי תם ויושב אהל רוכב על חמור. כראות האיש כי לא שודדים אנו, הודה לאל ונגש בפיק ברכים וינמנם: סלם עליכום *) ועליכום—עניתי התבוננתי אליו וארא כי עדום האיש וכסות אין על גופו. נתתי לו כתנת, ואחר לבשו אותה ספר לנו, כי הוא ועוד שנים מחבריו הובילו על חמורים חטים בכדי לטחנן במידבא. בעברם בעמק הקרוב לחורבה התנפלו עליהם לסטים וילסטוהו אותם. הוא הכה בקת הרובה, ויפל מתעלף. אחר קומו ראה את שני־ חבריו מושלים הרוגים וחמוריהם אינם. את חמורו מצא כשהוא עומד ורועד מפחד. כנראה - אמר־ ידעו כי נבלה גדולה היא חמורי. את כל חפציו שדדו והוא נשאר בעירום ובחסר כל. אני נתתי לו לחם וביצים והמסכן אכל בתאבון רב. צויתי לג'בר לתת גם מספוא לחמורו.

*) שלום עליכם

*) אלה הוא האלהים.

קלמן יעקב מן (כתה ו')

לְמִצְרַיִם

— רשמי מסע —

(סוף)

ט נ כ י ם ס נ כ מ ם

אחרי ארוחת הצהרים הלכנו לבית הנכאת המצרי הנודע לתהלה. בית הנכאת מוקף שכבת ברזל. דרך שער קטן נכנסים אל החצר.

נכנסנו אל אולם גדול ונהדר מאד. שם ראינו פסלים שונים חצובים באבן. התפלאתי לסראה הפסלים האמנותיים האלה. קשה היה לי להאמין שאלה הם מעשה ידי אנשים שחיו לפני שלשת אלפים בשנים. ראיתי שם גם כלים שונים העשויים עץ, שהיו משתמשים בהם בני - אדם כמו: חרבות צורים כסאות־עץ, ספות קטנות ושטיחים יפים. ראיתי שם גם כלי קש העשוים בציורים יפים. הלכנו הלאה ונראה כתבות שונות החרוזות על אבנים ועל לבנים שרופות. שתי שעות בלינו באולם התחתון אשר בו ימצאו כל הכלים העשויים עץ ואבן, אחר עלינו אל האולם העליון, הוא אולם החנוטים.

באולם החנוטים מצאנו הרבה שוטרים המשגיחים לבל ישלחו יד אל החנוטים, כי בנגיעת יד קלה בחנוט יכל הנוף להתפורר כלו. האולם מלא נופות - אדם אשר נשמרו עד היום בתחלה נגשנו אל טוטיות - המלכים. בין המומיות נמצא גם מלך מצרים אשר שעבד את בני ישראל ויעבידם בפרך. כאשר ראיתי את המלך הזה אמרתי בלבי: מלך עריץ ואכזר, אתה שעבדת את בני ישראל. עתה אתה שוכב באין רוח חיים

כשגמר לאכל שאלני למקום לכתי, ע׳ערבב *) עניתי. הערבי קפא מפחד ומתמהון. ״בן אדם - צעק - הלא תחום על עצמך, הלא גם נשק כפי הנראה אין לכם, בשם אלהים שובו! הבה ונסענו יחדיו למידבא, חונ׳ה - הוסיף - אל תסע בדרך מסכנה יחידי.״

אני סרבתי. מעיני ג׳בר השחורות זלגו דמעות ויאמר אלי בבכי: נשוב אדוני, אנא נשוב כי מות נשוא. עמדתי על דעתי ואמר לג׳בר: אם מוג לב אתה, שובה מידבאה עם האיש הזה, אין לי צרך בך. כששמע ג׳בר את המלים האלה, התאושש ויקם נכון להליכה אתי ולא עם מכרנו החדש. הערבי נפרד מעלינו ויברכנו אחר נשק את ידי וילך לדרכו. שוב דממה. עלתה הלבנה ואני עליתי על הסוסה וג׳בר הולך על - ידי מכוץ ושניו נוקשות זו לזו מפחד.

הגענו לעמק. חשך איום שרר במקום ההוא, כי הסלעים הגבוהים המתנשאים שם, לא יתנו לאור - היום לחדר לעמק. הגענו למקום קוצים ושיחים. דבר מה משך פתאם את תשומת - לבי: אחדים מהשיחים מתנועעים. מיד ירדתי מעל הסוסה, צויתי על ג׳בר לעלות עליה ואמר לו: על כל קריאה אשר תצא מפי תענה: אה, יא סלים פשא הננו באים, נדודנו אתך, יא סלים פשא!״ הנה שם מעבר השיחים נמצאת גדר גבוהה התראנה? שם נמצאות גם אבני חצץ לרב, עליך לרוץ רוץ ושוב על פני החצץ.

ג׳בר דפק את הסוסה ויסע כנשר. כיתים ומבין השיחים צצו והגיחו מבל עבר שודדים, רקפיה שעל ראשם מכסה את פניהם מלמעלה לחשמם. התאוששתי וקראתי להם באמץ לב: ״מה מעשיכם פה בחשכת-לילה, גבלים ושודדים נבזים?״ ״מה מעשיך אתה?״ ענוני בחוצפה אז החילותי לקרא: מחמד אפנדי! מיד נשמע מרחוק קול ג׳בר הקורא בכל כחו: הא, יא סלים פשא! הננו באים, נדודנו אתך, יא סרים פשא! אני הוספתי לקרא לג׳בר והוא מלא את תפקידו כראוי. הוא רץ במהירות על פני - אבני - החצץ ויהי הרעש גדול כרעש גדוד צבא. השודדים נשארו עומדים קפואים, כי חשבו שהרבה אנשים עמי, ביחוד נבהלו בשמעם כי אני שר - צבא. עד מהרה התחמקו כלם. בעת קראי לג׳בר לא עמדתי על עמדי, אלא הוספתי ללכת עד קרבי אל ג׳בר. שנינו עלינו על הסוסה ונריצנה והיא טסה בכל כחה. כאור הבקר הגענו לנשר - היردן, מרחק שעה מיריחו. הסוסה היתה לבנה, פיה היה מכסה קצף, שומרי-הגבול יעצו לי להוליכה לאט לאט לבל תמות.

עיף ויגע באתי לעת - ערב ירושלימה.

בבית ספרנו
התזמרת

תזמרת בית ספרנו נוסדה לפני ארבע שנים. אחר טמורינו החל לכתר אותנו תוים ואחר כך, כשנוכח שחברינו צעדים לדברים שבנגינה, התחיל מורנו ללמדנו לנגן על כלי רוח. כעבר זמן קצר נגנו כבר את השיר ״אחינו יעקב״. כמה שמחנו בעת שנגנו בפעם הראשונה את הנעימה הזאת, נדמה היה לנו אז כי אין נעימה קשה מהנעימה הזאת. עברו חדשים אחדים ואנו התחלנו לנגן מנגינות יפות יותר וגם קשות יותר.

ימים טובים באו לתזמרת בית הספר מעת שמר לבנון החל ללמדנו נגינה, הוא העשיר אותנו במנגינות

שבועים ימים עשיתי במצרים. הרבה הרבה הספקתי לראות ולהבין בימים מעטים אלה. תרתי ולמדתי את כל מקומיותיה היפים והמעניינים. התאויתי, אמנם, להשאר עוד במצרים לזמן קצר כי חפצתי לעבר בה לארכה ולרחבה, אך נעלוני על ארצי נברו על תשוקתי זאת. יפה היא מצרים, נהדרים הם החיבותיה וארמונותיה. מעניינים הם הספינקסים הפירמידות, הביב׳ ובית הנכאת. אולם שבעתים יפתה מהם ארצנו הקדושה בהריה, בבקעותיה ובמישוריה. בכליון - עינים חכיתי לרגע, בו אשוב לארץ מולדתי.

ביום העשירי לחדש אלול נפרדתי מעל מצרים ואשים פעמי לירושלים.

תם ונשלם

יפות ומקסימות והן נתחבבו עלינו מאד. השנה הזאת התפתחה התזמרת במדה מרבה. החברים למדו את שעוריהם בנגינה בשקידה רבה ועשו חיל בלמודיהם. בחנכה הצג על ידינו כראי-הנוע ״ציון״ המחזה הנגינתי כנפות הארץ״ לטר ק. י. סילמן. המנגינות היפות נתחברו על ידי מורנו מר לבנון.

ההצגה עברה בהצלחה רבה ולפי בקשת הקהל הצגנו את המחזה פעמים אחדות. בראשית הקיץ גדלה התזמרת במדה נכרת, מספר חבריה מגיע לשלשים. עם רבוי מספר חברי התזמרת הרגש, כמובן, חסר בכלי נגינה, ולכן קנה בית ספרנו את כל הכלים שהיו לבית הספר הערבי ״רודת - אל - מוארף״, באפן כזה נוספו לנו חמשים כלי נגינה. בזמן האחרון אנו מתכוננים להציג את המחזה הנגינתי ״חג הנצנים״ ללוין קיפניס. למחזה הזה חבר מר לבנון מנגינות נעימות ונחמדות מאד ואנו לומדים אותן בחשק רב.

הנה תארתי לכם, חברים, בקצרה את מצב התזמרת בעבר ובהוה, זו התזמרת ששתתפים בה בחבה תלמידי כתות שונות שבבית ספרנו. אני מקוה כי בשנה הבאה תפרח תזמרתנו עוד יותר לשמחת כל מחבביה ואוהביה.

יחיאל חרמוני (כתה ח׳)

מכתבים
א.

חברים וקרים,

בעוד שבועות מספר אנו נפרדים מעליכם, חברי היקרים. ימים נעימים ורגעי אשר רבים עברו עלינו בתוך כתלי בית ספרנו. במשך שנים אחדות למדנו יחד השתעשנו יחד וטילנו יחד. במשך שנים אחדות היינו קשורים איש אל רעהו בקשרי אחוה ורעות — ואנו בטוחים שהקשרים האלה לא ינתקו לעולם, חברים היינו וחברים נהיה גם בימים הבאים.

אנו נפרדים מעליכם ומעל בית ספרנו והננו מבקשים מכם, חברים, להמשיך את כל העבודות הרבות והמועילות שהנחנו במוסדנו ושאנחנו השתתפנו בהן עד השבועות האחרונים. למדו ועבדו, אחים, במסירות, בזריזות ובאהבה. והייתם לאנשי חיל לעמנו.

ואתם, חבדינו תלמידי הכתה העליונה בעתיד הקרוב, דעו לכם כי רבות תן החובות המטלות על תלמידי הכתה הזאת. תלמיד הכתה השמינית צריך לשמש מופת לחבריו הקטנים בידיעותיו, בהריצותו בהנהגתו ובאהבתו את הנקיון ואת הסדר. ואתם, חברינו, המצטינים בכל המעלות האלו שמניתי לעיל, תהיו בלי כל ספק לפאר בית ספרנו החביב על כלנו.

שלום רב לכלכם, חברנו היקרים, והצליחו בכל אשר תפנו.

בשם תלמידי כתתנו

דוד חקלאי (כתה ח׳)

ב.

לכל חברי היקרים,
תלמידי בית ספרנו.

הנני מודיעכם כי הגליון הזה הוא האחרון לשנתי חרביעית. בשמחה רבה הריני מביע לכם, חברים, את תודתי הנאמנה על מסירותכם לי במשך כל השנה. השנה הזאת העשרתם אותי בספורים ובשירים, ברשימות, ברשמי-טיול ומסע, במאמרים ובמכתבים. בחבה מיוחדת דאגתם לי ותטפלו גם בצורתי החיצונית והודות למרצכם ולחריצותכם הגעתי עד הלום. ברוכים אתם וברוך מעמכם! הנה באו ימי החפש ואני נפרד מעליכם לעת עתה. בעוד זמן קצר תשובו לבית הספר עליזים, בריאים ורעננים אז נשוב נתראה ונתרועע כדרכנו תמיד.

שלום לכם, להתראות בקרוב!

עתונכם

חבר

ברכה לתלמידי כתה ח׳

בשם כל חברינו התלמידים אני מברך אתכם ליום נמרכם את חק למודכם בבית ספרנו. יהי רצון שתהיו בנים נאמנים לעמכם ולארצכם מרדכי עוזר (כתה ז׳)

שמות החברים הגומרים השנה את חק למודם בבית ספרנו:

ריאזה שמעון, בלזר יצחק, גלדברג יהודה, גרובר משה, גפני נפתלי, דבשני אפרים, ורשאי משה, וגמן יוסף, זסלנסקי אריה, חקלאי דוד, יהודה דוד, כוכבא אברהם, כהן אליקום, כהן משה, כהן פנחס, מליח יצחק, מושס יהודה, מרגובסקי יחיאל, סידים אברהם, סופר משה, סלנט אפרים, צל זאב, רינין נתן, רוזנסקי אריה.

◆ ◆ ◆ ◆

חגיגת־התלמידים

תערך ביום ג׳, י״ב מנ״א וביום ה׳, י״ד מנ״א בשעה $3\frac{1}{2}$ אחה״צ ע״י תלמידי בי״ס באולם התאטרון „ צ י ו ן „

התכנית: א) פתיחה—תזמרת בי״ס ב) הלוך הלכו העצים... (עפ״י התנך)—מחזה נגינתי־התעמלותי מאת לוין קיפנים—המוסיקה מאת י׳ לבנון. ג) ממראות הארץ (מסרטי הראינע של חקה״ק לישראל) ד) חג הנצנים (אופרה לילדים) מאת לוין קיפנים—המוסיקה מאת י׳ לבנון

מחיר הכרטיסים: לתלמידים 2 וחצי ג״מ, לקהל 5 וחצי ג״מ

אותה תכנית תצג ביום ד׳, י״ג מנ״א בשעה 8 וחצי בערב לפני הקהל

מחיר הכרטיסים: $15\frac{1}{2}$ $10\frac{1}{2}$ $7\frac{1}{2}$ $5\frac{1}{2}$ ג״מ

לוין קיפנים

הָעֵצִים אֲשֶׁר הָלְכוּ לִמְשֹׁחַ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ

— מִשְׁחָק וְשִׁיר־לָכֶת —

המוסיקה מאת י׳ לבנון.

א. הָעֵצִים: הַשּׂוֹרָה מָה אֲרֻכָּה,
הַשּׂוֹרָה מָה יְרֻקָּה,
יַחַד-יַחַד כֻּלָּה גִּלָּךְ! (פעמים)
מִי עֵץ חֲמַד, בָּעֲנָן
שָׁם בַּכֶּרֶם, פֹּה בַּגָּן
הוּא יִהְיֶה עָלֵינוּ מֶלֶךְ! (פעמים)
„זַיִת-זַיִת, מָלְכָה עָלֵינוּ!"

חַזַּיִת: אַל-נָא, אַל, עֵצִים נָאִים,
הֵן עָלַי לַצְמִיחַ זָיִת;
יֵשׁ בַּבַּיִת
שֶׁמֶן זַיִת —
אוֹר יָשַׁבַּע אָז בַּבַּיִת!
אַל-נָא, אַל, עֵצִים נָאִים!

ב. הָעֵצִים: הַשּׂוֹרָה מָה אֲרֻכָּה... וכו׳
„תְּאֵנָה-תְּאֵנָה מָלְכִי עָלֵינוּ!"

הַתְּאֵנָה: אַל-נָא, אַל, עֵצִים נָאִים,
הֵן עָלַי תְּאֵנִים יְצַמֵּחוּ;
רַכְרְבוֹת הֵן,
מְתַקְתְּקוֹת הֵן,
כָּל הַתִּינוֹקוֹת יְשַׂמֵּחוּ!
אַל-נָא, אַל, עֵצִים נָאִים!

ג. הָעֵצִים: הַשּׂוֹרָה מָה אֲרֻכָּה... וכו׳
„גֶּפֶן-גֶּפֶן, מָלְכִי עָלֵינוּ!"

הַגֶּפֶן: אַל-נָא, אַל, עֵצִים נָאִים,
הֵן אֲנִי הִיא אֵם הַיָּיִן;
גֶּפֶן-יַיִן
נֶחְמָד לָעַיִן
וְכַמְּהוּ — אַיִן, אָיִן!
אַל-נָא, אַל, עֵצִים נָאִים,

ד. הָעֵצִים: הַשּׂוֹרָה מָה אֲרֻכָּה... וכו׳
„אָטָד-אָטָד מְלֹךְ עָלֵינוּ!"

הָאָטָד: הוֹ, מַה טּוֹב, עֵצִים נָאִים,
הִנְנִי לִמְלֹךְ, הִנֵּנִי!
עַל צַמֶּרֶת
כָּל עֲטֶרֶת,
אֵין עוֹד מָלֵךְ טוֹב מִמֶּנִּי!
הוֹ, מַה טּוֹב, עֵצִים נָאִים!

ה. הָעֵצִים: הַשּׂוֹרָה מָה אֲרֻכָּה,
הַשּׂוֹרָה מָה יְרֻקָּה,
יַחַד-יַחַד כֻּלָּה גִּלָּךְ!

הָאָטָד: פְּנוּ דַרְכְּךָ, דֶּרֶךְ לִי!
פִּרְעוּ בֶּרֶךְ, בֶּרֶךְ לִי!

הָעֵצִים: הוֹ הַיְדָד, יְחִי הַמֶּלֶךְ

לוין קפנים

חַג הַנְּצָנִים *)

הַזיון הַמוני

המוסיקה – מאת י׳ לבנון

ה נ פ ש ו ת:

שקדיות
עורבים
רוח
שורה של מלאכים
מלך הצמחים
צפור
ילד
תהלוכות של ילדים

מערכה א

— א —

ערב בכרם, עננים שטים בשמים, מבעדם נשקף הירח הכהה. כוכבים נוצצים.

עורב א׳ [מדדה וכא]
עבים נדים,
עבים נעים —
קרע!
חולבים באים
ימים רעים —
קרע—קרע - קרע!

עורב ב׳. [מדדה וכא ומצטרף אל הראשון. שניהם יחד]:
לילות אלמים
לילות קרים —
קרע!
ימים באים,
קשים מרים —
קרע—קרע—קרע!

עורב ג׳ [מדדה וכא ומצטרף אל הראשונים. שלשתם יחד]:
עורבים צורחים,
עורבים קוראים —
קרע!
עולם כלו
עוטף שחורים —
קרע—קרע—קרע!

[מדדים ונעלמים בין העצים, הרוח מופיע]

— ב —

הרוח [בא ומנפנף בכנפיו]
אני הרוח קל כנפים,
אשוטה לי מקצה שמים
מקצה שמים
[מנפנף]
מנן אל כרם אמהרה
ופה ושם כה אבשרה,
אבשרה [מנפנף]

*) נדפס לשם ההצגה ברשיון המחבר.

חנה באה, חנה הולכת,
שנה טובה ומברכת
ומברכת!
[מנפנף]
בשנה טובה אתכן אברכה
וחיש מפה אשוט, אלכה,
אשוט אלכה!
[שט והולך הרחק מסתתר]

— ג —

העורבים [מדדים ובאים מבין העצים]
שנה חלפה.
שנה קשה
קרע!
בכו בכה
לחדשה!
קרע—קרע—קרע—
[הם נעלמים דממה רבה]

— ד —

חזן השקדיות (בקול דק חריש):
בראש השנה יכתבו!
השקדיות:—בראש השנה יכתבו!
החזן:— מי יצמח צמוח
ומי נבול יבל;
מי יפרח פרוח
ומי קמול יקמל — — —
החזן:— בראש השנה יכתבו!
השקדיות:—בראש השנה יכתבו!
החזן:— מי בפרי ישמח
ומי יצב ערם
מי יינק רב ליחַ
ומי ייבש מצם — — —
החזן:— בראש השנה יכתבו!
השקדיות: בראש השנה יכתבו!
החזן:— את מי ברזל יגדע.
ומי ינוע מקר;
את מי ברק יבקע
את מי רוח יעקר———
השקדיות: בראש השנה יכתבו!
החזן:— (בקול דק ממשך)
בראש השנה יכתבו!——
(דממה. הירח מופיע)

— ה —

(שורה של מלאכים באה בריקוד)

המלאכים:—פנו דרך, דרך, פנו
לשירת המלאכים!
דרך פנו, הן אתנו
מלך הצמחים
מלך הוא
כתר לו
וברכה עד אין קץ:

פרח רך,
לבן זך
לכל עין ועין !
(בספתדרים 25 שורות מלך הצמחים בא).

— ו —

מלך הצמחים :— מעדן גן אשוט, אלכה,
משמי הרום אעוף הלום ;
בשנה טובה אתכן אברכה,
שלום, שקדיות, שלום !

השקדיות : — ברוך הבא, צחור כנפים ;
ברוך הבא, מעדן גן !
לברכתך, מלאך שמים,
חכה חכינו כל הזמן !

מלך הצמחים :— במחול מחנים פה צאנה
מעגל סבוב, מעגל סבוב ;
לראש כלכן נצות אתנה
פרחי נצה רכה לרב !

השקדיות : — חג נאדר לטבע,
חג גדול לצמח,
חג קדוש לפרח
הוא ראש השנה !
ראש לכל חגינו,
בוא יבוא מלכנו
לברך כרמנו
ולשאת מנה !

יחיד : — הליל הזה, הליל הזה,
כלם : — תברכנו
יחיד : — הליל הזה, הליל הזה,
כלם : — תגדלנו !
יחיד : — הליל הזה, הליל הזה,
כלם : — תפריחנו !
יחיד : — הליל הזה, הליל הזה
כלם : — תלבלבנו !
חג קורא לטבע,
חג גדול לצמח,
חג קדוש לפרח
הוא ראש השנה !
ראש לכל חגינו,
בוא יבוא מלכנו,
לברך כרמנו,
ולשאת מנה ! (יוצאות ברקוד)

(בשעת הרקוד הולכות השקדיות וסובבות ומלך הצמחים
עפר עליהם זרע של נצות לבנות—ורודות, עד אשר תכסינה
כלן בלבן)

מלך הצמחים : — (פורש כנפיו,)
ותור הקין כי יגיע
פרות תבשלנה עד בלי די !

פוגה ללכת

בעוד שנה אשוב אופיע,
כעת שלום—וכה לחי !
(הוא נעלם, שורת המלאכים אחריו—השקדיות מספתדרות:
שורות־שורות במקדם אט ודומם).

מערכה ב׳

(השחר עולה)

— א —

הצפור (שרה)
ציף - ציף ! ציף ציף ! בקר אור !
שמש אור זורחת,
קרן פז שולחת,

— ח —

כלם : — ציף־ציף ! ציף־ציף ! בקר !
הצפור : — ציף־ציף ! ציף־ציף ! בקר בא !
שמש מתרוממת,
דבורה מזמזמת

כלם : — ציף־ציף ! ציף־ציף ! בקר בא !
(בטמה רבה)
הצפור : — ציף־ציף ! ציף־ציף ! בקר טוב !
מי זה פה אורח ?
ילד טוב, שמח !
כלם : — ציף־ציף ! ציף־ציף ! בקר טוב !

— ט —

(בא ילד אל הכרם)

הילד : — כמה לבן בעין,
כמה פרח ונץ,
השקד השקד ציץ פורח !
כל ענף וכל בד
דומה פרח אחד
המפיץ סביבו ציף וריח!
אך הרוח ישב
משיר נצות לרב
הביטה נא, הנצנים כה יפלו ;
עג השלג הבר
על פני גי והר,
לכבוד החג מחול הוא!

— י —

(באות תהלוכות של ילדים) !
ילדים : — לשנה טובה, שקדיות !
לשנה טובה, יפהפיות !
ויתן לכן אלהים : (שנה טובה—שקדיות)
הצפור : — ויתן לכן אלהים :
הילדים : —נשם טוב,
שפע טל,
שמש אור.
רוח קל !
לשנה טובה, שקדיות ;
לשנה טובה יפהפיות !

— המסך —

נסדר בדפוס ביה״ס „תחכמוני", ע״י קבוצת־תלמידים ונדפס בדפוס „ציון", ירושלים.

שנה ה׳ ירושלם—כסלו—תרפ״ה. גליון ב׳

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני" בירושלם

התכן:

א) בליל חנכה מ. איש שלום ד) מה למדנו שבוע הבריאות ? ו. ולמן
ב) מצוה (ספור) א. גומברוב ה) חודת־אותיות—פתרון החידה א׳
ג) אליעזר בן־יהודה א. קלימן ט) בבית ספרנו.

מרדכי איש־שלום (כתה ח)

בְּלֵיל חֲנֻכָּה

(רשימה)

הליל הראשון של חנכה. בשמחה רבה נכנסתי הביתה להשתתף בהדלקת הנר הראשון. אמי קבלתני בסבר פנים יפות ואמרה אלי: חכה, מרדכי בני, אל תלך עתה אל חבריך עוד מעט ישוב אבא מעבודתו והעלה את נר החנכה. אמי אמרה את הדברים האלה ומיד פרשה לה לעבודות הבית. בכליון עינים חכיתי לשוב אבי. פעם בפעם פתחתי את הדלת לראות אם נראו כבר עקבותיו. סוף סוף אחרי צפיה ממשכת נפתחה הדלת ואבי בא וברך את כל אנשי הבית בשלום. אחר נטל את ידיו, נגש אל החלון והדליק בְּשַׁמָּשׁ שבידו את הנר. הנר הקטן והצנוע הפיץ אמנם אור כהה אבל מתוק היה האור הזה ללבי. אבי ברך על הנר ושר בקול נעים את שירי הנצחון ואני עמדתי ועזרתי על ידו, סלסלתי את קולי בשיר „מעוז צור ישועתי".

בני — פנה אלי אבי — מדי שנה בשנה היתי אני מספר לך על נס חנכה. עתה ספרה נא עתה לי מה הוא החג הזה לנו ? אני לא בושתי. פתחתי את פי ואמרתי לאבי בנאון: חג החנכה הוא חג הכבוד לעמנו. הוא אחד מחגינו היפים ביותר. בחג הזה נתפאר ועליו נאותנו. הוא מזכירנו את הימים ההם, עת כל בני עמנו ישבו בארץ ישראל, את הימים אשר בהם קם העם הקטן והגדול כאחד לגרש את אויבו העצום, את העם היוני, מארצו הקדושה. החג הזה מזכירנו את אבותינו הגדולים הלא הם החשמונאים אשר הקריבו את חייהם בעד שחרור־העם.

הסכית אבי לכל הגה היוצא מפי. וכשגמרתי את דברי החזיקני בידי ואמר אלי באהבה: יפה דרשת, בני, אבל דע לך, מרדכי כי החשמונאים, עוד לא תמו, תמיד קמו לעמנו אנשים גבורי־רוח שנתנו את חייהם לעמם וגם כיום חיים עוד עברים חשמונאים, אבל עודך קטן ולא תבין היטב את דברי...

שמעתי את דברי אבי ולא הבנתי את אשר הוא שח: החשמונאים חיים עוד כיום ! איכה ? היכן ?...

אבי עמד דומם. שלב את ידיו על חזהו ויבט בלי הרף אל הגרות. קמטי מצחו נתרבו ונתרחבו ורטט קל עבר על שפתיו. פתאום פרצה מלבו אנחה ממושכה ועיניו ירדו דמעות. למראה הדבר הזה נתמלא לבי צער וקראתי: מה לך אבי ? לא כלום — ענני בעצב. ולמה נאנחת ובכית, אבי — הוספתי לדבר — הלא חג גדול לנו היום, הלא תמיד אתה שמח בחג החנכה והן אתה אומר ש מ ח ה לשמח בימים האלה.

זִכְרוּ חֲבֵרִים בְּחַג הַחֲנֻכָּה אֶת חוֹבוֹתֵיכֶם לְגֶרֶן הַקַּיֶּמֶת לְיִשְׂרָאֵל !

שא עיניך והביטה, אשר אלי אבי בבל בתי ישראל דולקים נרות־אורות, מכל הבתים נשמע קול שאון וצחוק הכל, הכל שמחים, חוגגים ועליזים. אולם שום לבך אל אחיך שבגולה ותבין כי לא עת שמחה לנו עתה. אנשים רבים נהרגים, אלפי יהודים מובלים לטבח, אלפי יהודים מוסרים את נפשם על קדושת שם אלהי עמם. מכל הבתים עולות ובוקעות את האויר אנחות, יללות ובכיות מרות. אלו הן בכיות בחירי־עמנו החשמונאים, שאמרתי לך, המקריבים עתה את חייהם על מזבח אהבת תורתם ועמם, הוא אשר אמרתי לך בני: גם כיום חיים ונלחמים עוד החשמונאים... אבי כלה לדבר ואני הבנתי עתה את דבריו הישב. עתה ידעתי כי אמנם יש ויש גם היום הרבה חשמונאים, אבל צר היה לי לשמע על דבר סבלותיהם. במשך כל הערב ההוא בכיתי ולבי לא נמשך לא אל ה„לביבות“ שלבבה לנו אמא ולא אל המשחק ב„סביבונים“ ששחקו אחי הקטנים, לבי היה רחוק מגבול ההבלים האלה.

ובשכבי על משכבי בלילה ראיתי לפתע פתאם לפני גדודי החשמונאים עולים הרים ווורדים בקעים, רודפים ומבריחים את אויבי ישראל. אחריהם באים גדודים עברים חדשים והם הולכים בוד רמה ובקומה זקופה לארצות הגולה לעזר לאחיהם הגמקים שם בעני ובצער. למראה הדבר הזה התעוררתי ואקרא בקול אדיר: אנא, אחי, קחו נא גם אותי עמכם, חוסו עלי וקחוני אתכם, הן גם אני עברי כמוכם, הן גם אני חשמונאי!...

מה לך בני — שמעתי מתוך שנתי קול רך ועדין — מה לך כי תצעק כל כך? פקחתי את עיני והנה אבי עומד על יד מטתי. ספרתי לאבי את אשר ראיתי בחלומי והוא לשפני ויאמר: חלום יפה ונשגב חלמת, בני. וסמן טוב הוא שחלמת את החלום הזה בליל החנכה.

ואת הלילה ההוא לא אשכח לעולם.

אברהם גומברוב (כתה ד')

מִצְוָה *)

(סיפור)

א.

ימי הדין, ימי ראש השנה ויום הכפורים משששים ובאים, ושלמה הקטן, נער בן עשתי עשרה שנה, יושב על יד זקנו ומספר עמו. כן — אמר ר' יצחק הזקן — הכל, הכל רשום באותו ספר גדול אשר בשמים. כל מעשיך, בני, בספר נכתבים. העונות רשומים בצד אחד והמעשים הטובים והמצוות בצד השני. אשרי האיש שמעשיו הטובים מרבים על הרעים, ואוי ונם אבוי לאיש שעונותיו מרבים ממצוותיו. הקשיב שלמה קשב רב קשב לדברי זקנו, ובדמיונו ראה דף ארך, בריאשו כתוב השם שלמה. הצד שעליו רשומות העברות מלא כולו וכמעט שאין מקום לרשום עוד. לעמת זה חלק לגמרי הצד המיועד לרשימת המצוות. נבהל שלמה ושואל: אם כן, זקני, מה יעשה האיש שהרבה לחטא כל ימיו, היוכל לחזור בתשובה, היכפר לו ה' על עונותיו, אם יתחיל לעשות את הטוב והישר? כמובן — ענה ר' יצחק — יש שבשל מעשה טוב אחד אשר יעשה האדם ישכחו כל עונותיו. בעירנו חי איש אחד ושמו חיים, הכל ידעו כי חוטא גדול היה האיש ההוא. כל חייהם היה הולך בשר מכל עבודה, שתה לשכרה, אכל מאכלי־טרפה. ילדיו היו לבושים סמרטוטים והוא, חיים, לא דאג להם. אשתו המסכנה עבדה עבודה קשה למען פרנס את הילדים והוא לא

*) מתרגם ומעבד מאנגלית עפ"י הספור „הרודף אחרי מעשה טוב“ מאת בן מהדכי. נדפס בעתון האמריקני „יהודה הצעיר“, גליון ספטמבר 1924.

עזר לה כלל בעבודתה. הוא לא התפלל בשום פעם, גם בשבתות ובמועדים לא היה בא לבית הכנסת.

פעם אחת נפלה דלקה בבית אחד השכנים. הדבר היה בלילה וכל אנשי העיר ישנו את שנתם המתוקה ולא שמעו את צעקת האסללים ולא ידעו דבר. אך חיים התעורר ורץ מיד להציל את גרי הבית ההוא מן הדלקה. במסירות נפש עבד חיים והציל את הילדה הקטנה טובה אשר נשארה בבית ומסרה לידי אמה הבוכה. אחרי המעשה הזה החלו אנשי עירנו לכבד את חיים מאד מאד והרב אמר, כי המעשה הטוב הזה שעשה חיים הכריע על כל עוונותיו ומעשיו הרעים וכי הוא קנה את עולמו בשעה אחת. ואם אין בתים נשרפים או ילדים שאפשר להצילם מדלקה? — שאל שלמה אשר לא ראה דלקה זה כבה. תמיד, בני - אמר ר' יצחק בבטחה - אפשר לעשות מעשה טוב, מצוה, האלהים נותן לנו את ההזדמנות הזאת תמיד, רק לא תמיד אנו משתמשים בה. שלמה התעמק במחשבותיו ועיניו הביטו אל נקדה אחת ברצפה. על מה אתה חושב? - שאלו ר' יצחק. חושב אני - ענה שלמה שאם לא אאחר לעשות מעשים טובים, לא תהיינה לי מצוות, ואהיה חכירה בכל רע ביום הדין הזה. באותה שעה החליט שלמה לבלי הפסיד זמן ולהתחיל עוד ממחר בחפוש מצוות.

עד לימים הנוראים נשארו עוד רק ימים ספורים ושלמה התחיל משששם במעשיו שעשה במשך כל השנה וראה כי לא טובים היו, כמה פעמים הקניט את אחיו ואחיותיו הקטנים. פעמים רבות צער את אביו, אמו ומוריו. הוא גם ענה הרבה זבובים. הדבר היחידי אשר עליו לעשות עתה הוא, לאסף עד כמה שאפשר יותר - מצוות - והימים ימי הדין הולכים וקרבים ...

ב.

ביום המחרת, יצא שלמה את ביתו לבקש לו הזדמנות לעשות מעשה טוב. הלך שלמה והלך ופגש את יוסף חברו. נגש אליו שלמה ואמר לו: התחפץ לקחת ממני שוקולדה? ובאמרו הגיש ליוסף חתיכת שוקולדה. יוסף לא האמין למשמע אזניו ושאלו: מה אמרת? חפץ אני לתת לך חתיכת שוקולדה - חזר שלמה על דבריו — קניתיה בחנותו של מנחם. הביט יוסף אל שלמה בעיני חשד ואמר לו: אל נא תתהל בי שלמה, ידעתיך ל„נותן“ ולנדבן גדול ... אותי לא תרמה. באמת ובתם לב חפץ אני לחלק עמך את השוקלדה, קח, קח, - אמר שלמה. לא אקח, איני חפץ ענה יוסף. קח קח, התחנן שלמה. לא אקח - קרא יוסף - חושב אתה כי יעלה בידך לרמותני, חכם אני כמותך. כשראה שלמה שהמצוה בורחת ממנו התחיל להפציר ביוסף: עשה נא אתי חסד וקח את השוקולדה, את כל אשר תשאל ממני אתן לך, עשה נא לי את הדבר הזה. יוסף פרץ בצחוק גדול ואמר: אותי לא תרמה ובי לא תוכל להתגרות כדרכך תמיד, חכם אני ממך. הוסיף יוסף לצחק והפסיק פתאם את צחוקו משני ששלמה הכהו באגרופו. זמן רב התקוששו שני הנערים עד שעבר אחד ממוריהם ופריד ביניהם.

המורה הלך לדרכו ויוסף נמלט גם הוא ורק שלמה נשאר עומד במקומו. יעברו „חיים הנוראים — חלפה מחשבה במוחו - ואז אראה ליוסף את נחת זרועי, אך עתה צריך להוסיף לבקש אחרי מצוה. שלמה עשה את דרכו הלאה והקשיב והסתכל לכל תנועה ולכל רשרוש שברחוב. אזני ישמע את קול - הפעמון המשמיע על שרפה ויוכל להציל את מי שהוא. אך לצערו לא נשמע הקול הזה. הוא נכנס לסמטא אחת וראה מחזה אשר שמח את לבו מאד. איש אישקי אחד מוביל עגלה מעונה חפצים ישנים, ביניהם כסה ותנור - ברזל גדול שהעלה כבר חלודה. פני האיש מכסים זעה. בכבדות ובקשי סוחב הוא אחריו את העגלה. הבה אעזר לך — קרא שלמה מרחוק וירץ אל האישקי בכל כחו. נגש שלמה אל האישקי והתחיל סוחב עמו את העגלה. העגלה זזה ונטתה קצת הצדה ופתאם נפל התנור מעליה ונשבר כלו. התחיל האישקי מקלל את שלמה קללות נמרצות והנער חמק עבר ובא אל רחוב אחר. אך „גוי“ הוא ומה לי ולו — נסה שלמה לנחם את עצמו.

הבית הנעים פה וכה וראה והנה תינוק יושב על המדרכה ובוכה בקול גדול. הוא נגש אליו, לטפו ודבר אליו רכות. התינוק הפסיק להגע קל את בכיו, אחר כך נמלך כנראה ופרץ בבכי גדול יותר. עוד רגע ואשה אחת יצאה מאחד הבתים הקרובים והתחילה צועקת: הראיתם כזאת, נער גדול כמוהו מקניט ילדים קטנים, ברח לך רשע קטן. לקחה האשה את הילד על זרועותיה והלכה לה ושלמה החכיט בלבו באותו רגע שלא יגש יותר אל ילדים קטנים, מלבד אם יצאו בתוך בית שלקה נפלה בו. עוד הוא חושב והנה לפניו שוב הזדמנות נפלאה לזכות במצוה: בעגלת־ילדים שכב ילד קטן והשמש שלחה את קרניה הזהובות ישר לתוך עיניו. צריך רק להוריד את הוילון הקטן — הרהר שלמה — והרי לך מצוה. הוריד שלמה את הוילון, אך ברגע הזה חופיעה אשה אחת וקראה: גנב, מה לך פה? ראיתי — ענה הנער — שקרני השמש דוקרות מכש את פני הילד ונגשתי לכסותו בוילון. גנב—הוסיפה האשה לקרא עד שה־עירה בקולה את הילד —לגנב את הוילון חפצת. בבית ספר אינך לומד כנראה ומשום כך אתה עוטק בגנבה, ברח לך, גנב, פן אקרא לשוטר ויאסור אותך וישיבך בבית הסהר המיועד לפושעים קטנים כמוך. נבהל שלמה, נשא את רגליו ויברח.

(סוף יבוא)

אברהם קליטן (כתה ח')

אֶלְיעֶזֶר בֶּן־יְהוּדָה ז"ל.

(למלאות שנתים לפטירתו)

לפני ארבעים שנה בערך החלו בני עמנו לעזב את ארצות הגולה ולנהר לארץ ישראל, כי כלתה וגם נכספה נפשם לשוב אל חוק המולדת, לבנות את הריסותיה ולעבד את אדמתה, אדמת הקודש. בין כל חובבי ארצנו אלה היה גם אליעזר בן יהודה זיל. הוא היה מראשונים שבחלו בחיי הגלות ובחרו בחיי חפש. הרבה הרבה פעל בן יהודה לתחית ארץ והעם וביחוד הגדיל לעשות לתחית שפתנו הלאומית „יהודי, דבר עברית והבראת“. כה היה אומר אליעזר בן יהודה תמיד, כי יקרה היתה שפתנו בעיניו מאד מאד ולתחיתה הקדיש את כל חייו. חביב היה האיש הגדול הזה על עמנו וביחוד חביב היה עלינו, תלמידי בית הספר העברי, מפני שחדש את נעורי לשוננו והודות לו — שפה עברית חיה בפינו

לפני שנתים ימים, ביום כ"ו כסלו, נגדע הגבור הזה ויהי האבל גדול בכל הארץ ובכל תפוצות הגולה, הכל בכו למות האיש היקר הזה שהספיק במשך ימי חייו הקצרים לחולל נפלאות.

אנו הילדים נזכר תמיד, תמיד, את אביי שפתנו הלאומית ונוסיף ללכת בדרכו, דרך התחיה השלמה.

תִּרְמוּ חֲבֵרִים לְקֶרֶן הַקַּיֶּמֶת לְיִשְׂרָאֵל!

אפרים והלמן (כתה ד)

מַה־לִּמְּדַנִי שִׁבּוּעַ הַבְּרִיאוּת ?

מה למדני שבוע הבריאות ? טעודי, מהעת שאני זוכר את עצמי ידעתי, כי עלי להיות נקי למען אהיה בריא. אך עתה אחרי למדי את כל החוברים אשר פרסמו הרופאים ואחרי בקרי את תערוכת הבריאות נגלו לפני אפקים הרבה יותר רחבים. שמירת הבריאות היתה לי מעתה לחובה קדושה. רק עתה נוכחתי לדעת כי במחלתי אוכל להמיט שואה על אלפי אנשים. על כנפי רוח תנשא המחלה, באבק תתבולל וחללים רבים תפיל. והנזהר למיתתם אהיה רק אני.

והטבע הן לא הציגני חלש ורפה־רוח בפני המזקים מ־חוללי המחלות. הטבע הן חנני בכוח להתנגד להם. הנקיון המחלט הוא הוא הזין המצין שבו אוכל להלחם במחלה. בנקיוני ובטהרת גופי אוכל לשמר על עצמי ועל כל האנשים. רק עתה אבין את פשר הפתגם „נשמה טהורה בגוף טהור". שבוע הבריאות למדני כי מסביב מקיפים אותנו מחוללי המחלות כדוב אורב בטמתים. בכל — חידקים. חידקים באויר, חידקים במים וחידקים באכל.

והנקיון הוא אויב החידקים הכי גדול. מעתה אני יודע כי בשמרי על בריאותי לא רק על עצמי אשמור כי אם גם על כל קרובי, ידידי וחברי.

כשאני נוטל את ידי עכשו מתמלא לבי אור שמחה: מעשה טוב עשיתי לעצמי ולאחרים. שמירת בריאתי היא בעיני עתה מצוה קדושה והעובר עליה כחוצה נפשות הוא. מה נאמנים וקדושים דברי תורתנו: „שמרתם מאד לנפשותיכם" עתה. רק עתה אבין את הדברים הנשגבים האלה:

לע לם יהיה האדם נקי וטהור ואז יהיה גם בריא בגופו וברוחו.

בארצנו היו עד כאן שחיי־בצות רבים והמה שמשו מקלט בטוח ליתושים אויבי האדם. עתה הולכות הבצות הלך והתיבש וכקריב יתמו יתושים מן הארץ ומחלות עוד אין! בתערוכה ראיתי גם את עבודת החלוצים העברים ביבוש הבצות שבעמק יזרעאל, ואני מתנאה באחינו אלה המקריבים את כל כחם להבראת ארץ־עתידנו.

בבית ספרנו

ביום ב', א' דחנכה בשעה 3 אחה"צ תערך ע"י בית־ספרנו בראי הנוער „ציון" הגינת תלמידים.

התכנית:

א) הנכיה (תמונה חיה). „מעז צור" — בלויית התזמרת.
ב) תזמרת. ג) התעמלות ד) האכרים (תמונה חיה).
ה) דקלומים ו) שיחת־שיחות הארץ ז) שירת־השירים בלויית התזמרת.

חידת־אותיות

1		נ	י	
2		י	ל	
3		ה	ג	
4		ו	ר	
5		ש	ע	
6		ח	מ	
7				

שם שר עברי שחי בבבל.
2 עיר ואם בישראל בגולה הרוסית.
3 שם מושבה בגליל.
4 שם גבור השמונאי.
5 שם חית ים ענקית.
9 שם נביא.
7 חברו של עזרא הסופר.

הוסף אותיות מתאימות בשורה הראשונה ובשתי השורות האחרונות, אחר תקרא את שורה א' שבצד ימין מלטעלה למטה ויצא לך שמו של אחד מוקני השוערים בירושלים.

שמונה עשרת השותפים הראשונים ובואו בגליון ג'.

יוסף כלב (כתה ז)

פתרון החידה שבגליון א':

ת"ח, ח"כ, כֶּלֶב, מַגֵּן, וַיַּד, נֵר, וּפוּ.

הרבה ילדים פתרו את החידה ואלה שמות הפותרים הראשונים: אפל דוד, אילן מיכאל, אורלנו יעקב, דבשני מנשה, האחים יגאל ומיכאל כספי, שם טוב משה, כהן בניטין, חבקין ישראל, מחביתי ישעיהו.

לבלנו ממערכת העתון החשוב ערן את הכרוז הזה לפרסמו בעלונו.

עֵדֶן

ירחון מצויר לילדים, לפעוטות ולנערים

יצא עה"י בת־שבע נראבלסקי ערוך על ידי דניאל ארסקי

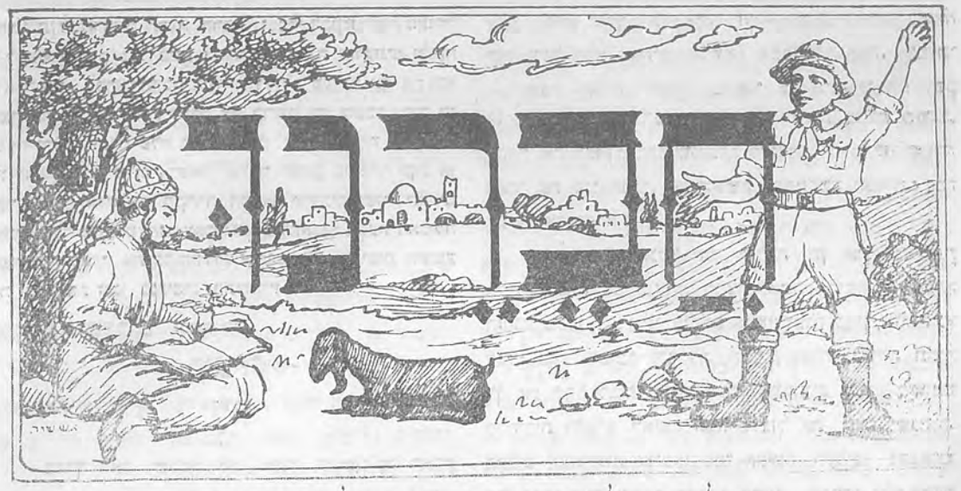
„עדן" הוא מגזין בלתי מגוחך, מבוון לילדים היודעים מעט עברית וגם לנערים יודעי ספר בשפתנו. מלבד חומר־המקרא העיקרי מעין ספורים, אגדות, שירים ועוד, יבואו ב„עדן" דברי־ששעשועים מעין חידות, שאלות, להטים, המצאות, מלאכת־מחשבת, צורי־התולים, ספורים בתמונות, בדיחות ועוד. „עדן" מצחיק ומעניג את קוראיו ומוסיף להם צחלה ורעננות. ב„עדן" לוקחים חלק סופרינו החביבים באמריקה, אירופה וארץ־ישראל ה. נ. ב י א ל י ק משתתף בכל חוברת של „עדן".

מחיר „עדן" בכל הארצות: דולאר וחצי לשנה.

הספרים שנתקבלו:

א) ע ד ן — ירחון מצור לבני הנעורים גליונות א. ב. ג. ד. ה. ו.
ב) ש ל ו ם (באנגלית) יול בניו־יורק.
גליון א', יול בניו־יורק.
ג) י ה ו ד ה ח צ ע י ר (באנגלית) גליון ספטמבר 1924 —יול ע"י אגדת „יהודה הצעיר" באמריקה.
ד) י ש ר א ל ל נ ע ר י ם (באשלקית) ירחון ש' ד. גליס רומא.

נסדר בדפוס בית הספר „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בי"ס „תחכמוני" בירושלם

התכן:

א) סלח־פלח (ציור) י. ויגיסר
ב) מציה (ספור, סוף) א. גינצבורג
ג) בקרית ענבים (רשמי טיול) י. בן יעקב
ד) חדוד חשבוני
ה) פתרון החדה ב'
ו) בבית בפרנו.

משה ויגיסר (כתה ח')

סַלַּח־פַּלַּח

(צ י ו ר)

לא לחנם בנו את חבינו משה סלח בשם פלח.

משה סלח הנהי נער קצר קומה, רחב הכתפים שער ראשו קשה מאד, כלי שחור ושוף שמש כאותו פלח העומד כל היום בשדה ומפלח אדמתו. כלו עשוי לבלי חת. ידיו כמטילי ברזל, צפרניו חדות ושחורות תמיד. אין נער אשר יריע ראשו לפני סלח, וכל שכן לדבר באוניו דברי חצפה . . . רבים הם שונאיו של סלח כי רבים נגנו בהלת, בכח ידיו אך בכל זאת הוא הראש והראשון והמנהיג לנערים כי אין כמוהו יודע להדביר בכח ידיו את איביו. מלחמה כי תקרה, כביכול או תנרה קטנה כי תפרין בין נעדינו ובין נערי הנוצרים היושבים בקרבת מעונני מעון, תושיה! — ויצא סלח בראש הלוחמים והנם איביו במכה אחת, מטבעו אין סלח „ פלח נער דברים. מלתו בסלע, גם בעת שובו משדה הקרב בשור מוצח וגבור, לא יתפאר כלל, ובשעה שחברין נקלסים אותו ומשבחים אותו יוריד סלח את ראשו וישפיל את מבטו ויאמר לא . . . לא . . . לא השוב, אני כאי . . .

את כל מעיני ישים סלח פלח במשחקים ובהתאבקות ולא יתענין בלמודים. שנאה נפשו את הספר ואת האותיות. את הספר החי, את הטבע יאהב סלח פלח מאד. בשבתו בין שאר חברי התלמידים, היושבים ומקשיבים אל שעור המורה והשותים בצמא את דבריו, יהרהר סלח פלח על המלחמות הכבירות שיש בדעתו לקשר בימים הקרובים, על הלקח הטוב שהוא אומר לתת לנער יעקב התם על דברו אליו היום דבר־חצפה. סלח — פונה אליו המורה בקול רך — חזר על המשפט האחרון שהבעתי עתה, רגע יומם סלח ואחר ישתתק. המורה פונה אל תלמיד אחר וסלח ישוב אל ההרהוריו ואל הזיותיו...

בקצר רוח מחכה סלח ליום השבת, שבת — הוא אומר — יום טוב הוא לנו, יום שאין מבקרים בו את בית הספר, ביום זה מאכילים אותנו היתומים חנוכי המעון תושיה מאכלים טובים ונעימים לחך, יהי רצון שכל השנה תהיה רק שבת ארכה אחת. ביחוד שמח הוא ביום השבת שכן או יבקר את אחיו הגדול.

אחיו סעדיה הוא סבל. כל היום יעבד בזעת אפיו ובערב יאכל להם צר. בגדיו קרועים ומטפים אבק הדרכים, עיניו אדמות תמיד וחלושות. בתחלה היה סעדיה נושא את כל משאו על שכמו. אחר כך חשך לו מעט כסף ויקנה לו חמור זקן ותשוש כח. אהוב החמור הזה על סעדיה עד מאד ולפני חברי הסבלים יפאר עליו גדולות ונצורות, כי חמור נפלא הוא כי רק גדיהר הוא בסום אביר, ואפס הקל החמור החלש הזה על עבודת סעדיה, גם מצב פרנסתו השכב במעט וליום השבת הוא קונה זרעוני אבטיחים לכבד בהם את שני אחיו היתומים. יום שבת בצהריב. סעדיה ישב לו על־יצת ביתו הדל בנחת ובשלוה. בפר התלמים בירו הוא הוגה בקול נעים, על פניו נכר כי נהנה הוא מקדושת השבת. סלח רגע ברגע יגיח את הספר וישקוף מבעד החלון, הוא מכה לשני אחיו. אחד הוא משה סלח פלח השני חי אחיו הסתחנך במעון הספרדי. הנה הופיע חי ומכלי להניד שלום

התזיל הנער לבכות בכי מר וקרא: חפצתי לעשות מעשים טובים ולא נתנוני, מה פשעי ומה חטאתי? . . .

באותו רגע קרה דבר פלא. הדף זע קצת. רשומת החטאים נעלמה וכל הדף הלבין כצמר צחר. . . שמח שלמה מאד והפנה את ראשו והנה ר' אלתר השמש. לא. הוא טעה. לא רבי אלתר הוא זה כי אם זקנו העומד בבית הכנסת ויוצק נפש במנורות . . . זקני — קרא הנער — מה קרה פה, כלום שמש בית הכנסת אתה? צחק הזקן וכפף את שלמה, הביט ישר אל הדף הנפלא ואמר: ראה, בני חביבי, כשחשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה. שמחת הנער עברה כל גבול והחל לרקד מרב עליזות. רקד־רקד עד שפקח את עיניו והנה, בקר יפה, ענן ונעים. מהר הנער לבש את בגדיו וליבו טוב עליו מאד.

תם ונשלם

חגיגות בית ספרנו

א

החגיגה בראי־הנוער

חג החנכה הגיע, בכליון עינים חביתי לחג, כי בו אנו עורכים מדי שנה בשנה חגיגה. הבקר האיר. קול השמש העירוני משנתי. קמתי מעל משכבי ואמהר ללבש את בגדי כי זכרתי כי חובה מוטלת עלי: להזור על פרקי בגיגה כי היום תרבה תזמרתנו החביבה לנגן. צחצחתי היטב־היטב את כליי אשר אני מנגן בו וחכיתי לשעה שעלי ללכת אל ראיהגוער. צהרים. לבוש בגדי יום טוב אני אץ־רץ אל בית־הספר ומשם אל מקום החגיגה. כשבאתי אל ראיהגוער מצאתי כבר הרבה אנשים, ולדים ותינוקות. וכלם מחכים להרמת המסך. נשמע צלצול הפעמון. הקהל המאן נשתתק. לאט לאט הורם המסך והגביה היה יפה ונחמדה הופיעה והתזמרת פתחה ב„מעוז צור ישועתי". אחרי החגביה דקלם אחד מחברינו בהטעמה יפה את הפרק ס' שבספר ישעיהו. אחר שר חבר אחר את השיר „לשמה, לשמה צורי לי" וקולו היה ערב ונעים לאזן שומעת. הצליח ביותר השיר „בעין דאר" שדקלם ע"י חבר מכתה ד'. שמחה גדולה שמחנו בעת שהופיעו על הבמה ילדי הגן ושרו בקולם הדק והרך „התדעו ילדים, מה עושה האברי הם עמדי על הבמה יהבישו אלינו בפחד ובתמהון. התזמרת נגנה מנגינות יפות שעשו רשם כבוד על כל חברינו ועל כל הקהל.

אחרי שירת התקוה, עזבנו את האולם וישבנו הביתה בלב שמח.

ב

החגיגה בחצר בית ספרנו

יום „זאת חנכה", אחרי שעות־לימוד אחדות, הסתדרו תלמידי בית ספרנו בחצר המיסד. תלמיד אחד מכתה ד' הקריא לפנינו את פרקן בנ' שבספר זכריה. אחר עלה מנהל בית ספרנו והודיענו שהיום הזה הברו „ליום הקרן הקימת" לילדים. אף הוא עורר אותנו בדברים חמים להיות נאמנים לרעיון גאלת האדמה, שהיא גם גאלת עמנו ולשונו, אחרינו נאב עוד אחד ממורינו וספר באזנינו ע"ד טיבה של הקרן הלאומית. חברים אחדים, מבין תלמידי הכתות העליונות עברו טולד אל ילד וקופסאות הקרן הקימת בידיהם וכל אחד נתן בפי אשר נדבו לבו. כל ילד אשר שם את תרומתו בקופסא קבל סרט יפה אשר עליו היו רשומות המלים: „קרן הקימת לישראל, חנכה שנת תרפ"ח". הנאום האחרון היה של הארון שירמן ודבריו עשו עלינו רושם חזק.

התזמרת נגנה „מרשים" ופים ולקולה התהלכנו בשך בכל רחב החצר. עם השיר „עוד לא אבדה" שתזמרתנו נגנה נכנסנו אל כתותינו. שם הודיענו המורים כי בזה תמה החגיגה.

יהי רצון שנוכה לחגיגה כזאת בחנכה שנת תרפ"ו.

אברהם יהלם (כתה ו' א).

חדוד השבועי

הפחיתו שם מדינה חשובה באירופא ב 2 0 0 ומצאתם שם עיר חשובה בארץ ישראל.

אחיעזר אובן שי"ש (כתה ו')

שמות הפותרים הראשונים יבאו בגליון ה.

פתרון החידה שבגליון ב':

דניאל, וילה, דגניה, יהודה, ליתן, ישעיה, נחמיה.

שמות הראשונים בפותרים:

אזרחי חגיגה, איש שלום יעקב, בלומנטל חיים, גלדברג אהוד, טשרנוביץ אלכסנדר, ליפקין עוברים, מיכאלי ישעיה, סולודר בניטין, קיזר שמחה, קבלנין נח, פלדמן אלון, פינזילבר אריה ודוד.

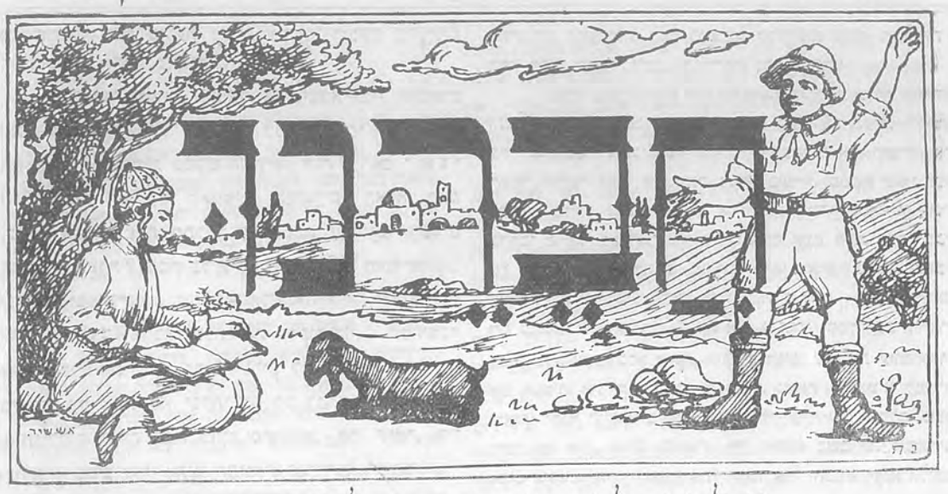
רשימת הכספים שנאספו ע"י תלמידי ביה"ס ביום א' דחנכה לטובת קה"ק לישראל

בור, לרמן	81,2 גיס	גבריאל, כהן כ'	42.3 גיס
אפל, שירולי	53.5 "	אשכנזי, זהבי	35.8 "
ספיר פניני	50.4 "	גליבוף שמי	25.4 "
יצחקי, כספי	44,0 "	בוקניק, שור	3.4 "
מיכאלי,גביזון	43,7 "	ס"ה	379,7 גיס

ביום הילדים לטובת קרן הקימת נאסף הסכום 100 גיס.

נסדר בדפוס בית הספר „תהכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „אחיאסף" בירושלם.

שנה ה' ירושלם—אדר־ניסן—תרפ"ה. גליון ה'

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס „תהכמוני" בירושלם

התכן:

א) תפלה זכה—מ. וויסר ב) צער בעלי חיים—א. שרשבסקי ג) מיגן לשמחה—י. רובוביץ ד) מכתב לאחי בציון—א. בן־טאיר ה) חידה—פתרון החידה שבגליון ד' ו) חגיגת הסוס א. פלדמן ז) בבית ספרנו ח) מאת „חברנו" ט) הספרים שנתקבלו

משה ויניסר (כתה ח')

תְּפִלָּה זַכָּה

— רשימה —

לפנות ערב, ערב קיץ. השמש עומדת בפאתי מערב, מסתכלת בעינה האדומה בתבל ומלואה וקשים לה רגעי הפרידה. רוח קרירה ונעימה נשאת כעל כנפי כרוב, עוברת בין ענפי העצים ומרעידתם רגע, אחר היא באה אל הפרחים השקועים בשנתם ולוחשת בגביעיהם סודות שמים. בכל שקט ומנוחה, נעם וענג. יצאתי את חדרי שבמעון להתענג על הדר הערב ולנשם אל קרבי את האויר הצח. עברתי במחירות סמטא אחר סמטא ופני אל הכר, אל ההר. עוד אני הולך ולפתע פתאם נעצרתי בכח מטיור, כאלו נתקעו פתאם רגלי באדמה. ראיתי לפני הרבה תימנים עומדים על יד בית גבוה וחדש אשר אך זה השליטוהו — ומתפללים את תפלת־המנחה. בראש קהל המתפללים עומד תימני זקן, כלו מכסה אבק ושיח. על ראשו תרבושו האדם והמכוכך אף הוא בבץ. פניו דלים ושזופים, זקנו הלבן מתפתל ומסתבך על חזהו. עיניו הגונות מעידות כי הרבה צער ויסורים שבע בחייו. פרי עבודתו מונחים להגלו. כל היום עבד בזעת אפיו בבנין ועתה עזב את עבודתו והוא שופך שיחו לפני ד', הוא מתפלל בקול רם כי חזן, שליח צבור הוא. מדי רגע ברגע יסלסל בקולו, יעצם את עיניו, ירעד ויכון את לבו לפני אביו שבשמים. יחר המתפללים, כולם תימנים צעירים וזקנים לבושי קרעים ופניהם המכסים סיד ואבק צמוקים ורזים. אך עיניהם השחורות מביעות מרץ וכח. היהודים הרזים האלה — הרהרתי בלבי — יבנו את הארץ ולא האצילים והעשירים היושבים כל היום בבתיהם ומפחדים שמא יכלכלו חם וחילה את בגדיהם ונעליהם, התימנים הם הם בוני ארצנו האמתים. בין העובדים ראיתי גם נערים בני גילי ועל פי בגדיהם נכר כי גם הם עבדו כל היום בחמר ובלבנים . . .

עתה יתפללו.

רוח קדושה חופפת על פניהם. רוח קדושה מרחפת גם על פני מקום המתפללים. תפלתם זכה, ענוגה וטהורה. משתפכת היא מלב עובדים נאמנים כשרים, הוי, מה חפצתי להשתתף בתפלה קדושה זו, ובין רגע נכנסתי ביניהם ואתפלל גם אני. מה מאשר הייתי באותו רגע, ידעתי שתפלה זו עולה מיד מעלה מעלה ומגיע תכף למרומים, כי אי אפשר שד' לא יקבל תפלת פועלים עניים, העובדים כל היום עבודה המפרכת את הגוף ומתפרנסים בצמצום רב ולעת ערב יקראו אליו ויתפללו אליו בכונה עצומה, כן, בטוח

אני שתפלה זאת בוקעת כהרף עין את שבעת הרקיעים
ורק בזכותה אדוני מושיענו.

עוד אני שמח ומאשר עד המצאי בין האנשים
האלה ומחשבת עצב החלה מנקרת במחי: מי א נ י
ומה א נ י שאתפלל במקום הקדוש הזה? האם ר א ו י
אני להתפלל יחד עם האנשים הטהורים האלה, האם
ז כ א י אני שתפלתי תתלכד עם תפלת העמלים הישרים
והצדיקים האלה? במה בליתי את יומי? כל היום שחקתי
בכדורגל ובטחנים... הלא אני מ ח ל ל את המקום
הזה... עצב ומרכא עזבתי את המקום הזה. המחשבה
שאני מבלה את הזמן בהבל וריק לא נתנה לי מרגוע
ובשכבי על מטתי לא יכלתי זמן רב להרדם ונדר נדרתי
כאותו לילה להיות תמיד חיים פשוטים, חיי יושר, חיי
עבודה, ממש כחיי אחינו התימנים יאריך ה' ימיהם.

אהרן שרשבסקי (כתה ו'ב)

צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים

ב

הַצִּפֳּרִים וְהַיְלָדִים

עם בוא ימי החפש מלמודי בית הספר, יבואו אתם
ימי הפורעות לצפרים. ולא פעם אני מתפלא: הן הילדים
אוהבים את החפש ומדוע זה יגולו את חפשן של הצפרים

ירמיהו רבוביץ (כתה ח'ב)

מִיגּוֹן לְשִׂמְחָה

(מתוך מחברת רשימות)

ה.

מכתבים

ח

יום... לחדש... שנת...

שלום רב לך אמא יקרה!

רבת סבלה נפשי למקרא מכתבך הקטנטן. רגשי
געגועים חזקים עליך ענוני כל אותו יום, מי יתן ותשובי
במהרה ברפואה שלמה. לא תוכלי לתאר לך, אמי,
הורתי היקרה, את יגוני הרב בהודע לי מתוך מכתבך
כי עשו לך את הנתוח. אסיר תודה הנני לאלהים על תתו
לך כח ועצמה לשאת את מכאובי הנתוח, ושבע ביום
אודה לרופא כל בשר שנתן חכמה לרופאים להוציא
מקרבך את עשר האבנים, עשרת בני המן אלה, אל
יהי זכרם ברוך! אך הציגים נא לפני, אמי הטובה,
הפצתי לראות את האבנים האכזריות האלו למען
אחזה בהן נקמה. קבר אקברם, אך שחת ירדו בני
בליעל אלה וידעו מהיום והלאה כי אסור להרע לבני

הנחמדות והשקטות, העל כי המה התקופים והגה ההלשות?
הלא עלינו החובה להגן על החלש ולא לענותו!

באחד מימי,החפש היה הדבר. שמי ירושלים היו בהירים
ותכלים. השמש חממה את כל היקום באור רך ונעים. לקחתי
בידי את ספרי החביב עלי „הלב" והלכתי לי אל השדה. את
הספר הנחמד הזה אני אוהב לקרא בשדה. במקום שאני יכול
לשבת בודד. נדמה לי שאו אני מבינו יותר ומרגישו יותר.
בדרכי פגשתי בשלשה ילדים הגושאים אתם סלם. מיד הבנת
את מחשבתם ואת כונתם ואמרתי בלבי: אחכה מעט, אסתכל
ואדע את אשר יעשו. שלשת הילדים הלכו להם —ואני אחריהם.
הם נכנסו לפיטמא אחת—, אף אני נכנסתי שמה ועשיתי את
עצמי כלא יודע וכלא רואה. הילדים הניעו עד בית עוב אחד.
הם העמידו את הסלם על יד הקוף. נשאתי את עיני למעלה
וראיתי והנה קן־צפרים שם. ילד אחד עלה על הסלם. שפס
והגיע עד הקן, תחב בו את ידו והוציא משם שני אפרוחים
רכים וקטנים. אחר הפנה את ראשו אל חבריו וקרא אליהם
בקול־מנצח:

י ש, באמת י ש שם הרבה אפרוחים, הגה בידי לעת
עתה שנים. עוד הוא מדבר והצפור האם פרחה מהקן וצפצפה
נוראות. ברגע זה ראיתי כי הצפור בוכה ונדמה לי כי היא
אומרת: אנא, ילדים טובים השיבו לי את אפרוחי, הלא המה
ילדי ואני אמם... בכתה הצפור ובכתה־הילדים צהלי
ושמחו. הילד יד בסלם ארצה וילד אחר התכונן לעלות.

עתה לא יכלתי להתאפק עוד, התנפלתי עליהם בשצף

אני שולח יד מירושיים את ברכתי לשנה
החדשה.

כה דברי בנך המברכך בלב ונפש כי
תשובי אלינו במהרה ברפואה שלמה והיה תהיי אם
נאמנה לנו, לבנך.

ירמיהו.

ג

יום... לחדש... שנת...

לכבוד מעלת תורתו הפרופסור דיר פינק.

פרופסור נעלה ונכבד!

אין בכח עטי הדל להביע לכבוד תורתו את תודתי
שלבי רוחש אליו, ואין לאל ידי להשיב לו תשורה
כפעלו וכמעשיו, אך אחת אבקש מכבוד תורתו, שירשני
נא כי יהיו שמו, זכרו ופעלו חרותים על
לוח לבי לעולמים.

לעולם, לעולם לא אשכח את פעל כפיו, כי
הציל את אבי מרדת שחת. יברכהו נא ד' על מעשיו
ויוסף לו שנות חיים ושלוה ויזכהו לעלות
לארץ הקדושה...

מאת המברכו מקרב לב, המוקירו והמכבדו כל
היטים

ירמיהו רבוביץ.

מכתב לאחי בציון

לחברי היקרים:

אחי, מדוע לא תשאלו לשלומי ולא תתענינו בי? האם כל מכתבי אשר שלחתי לכם לא באו לידיכם? אני מחכה בכל יום לקבל את מכתביכם בכליון עינים ואין. אם אני שוטע שאיש בא מארץ ישראל אז אני הולך ושואל אותו אם היה בירושלים במעון היתומים „תישיה" —אבל אין איש יודע. אחי מה שלומכם, איך אתם מבלים את הזמן? הקבלתם תעודות טובות בסוף שנת תרפ"ד? איך בנית ארצנו הקדושה? אמנם אני שומע על אודות ארצנו הקדושה גם פה במרחקים, אחי, ודאי תחפצו לדעת על דבר שלומי. אני בריך השם בריא. גם פה יש לי הרבה חברים. אני לומד בשקידה. אני לומד לעת עתה אצל מורה פרטית ואחרי חצי שנה אני חושב להכנס לגימנסיה ושם אלמד כשמונה שנים אחר כך אלמד בעזרת השם באוניברסיטה. שם אלמד כשש שנים עד שאהיה לרופא ואחר כך אבוא אליכם, אחי, לעזר לעמו: לעם ישראל; איך חגתם את חג החנכה? אני קבלתי שעון לחג החנכה. בשבת שלפני פורים אהיה לבר מצוה. האיש אשר אני נמצא אצלו הוא ראש הרבנים בוינה הלא הוא הפרופסור היות. הוא יבוא לארץ ישראל מנהל באוניברסטה והוא יספר לכם על שלומי אני. אבקשהו שיקח אותי לזמן קצר לארץ ישראל כי הגני מתענע מאד אליה. ומה שלום „הכח" הנצחו במשחקיהם? ראיתי שהם שחקו בוינה הם רצים כצבאים קלים. כעת החליפו

קצף, חטפתי מידם את הצפרים וקראתי אליהם בכעס: הניחו
לאפרוחים המסכנים לא אתן לכם לעשות עמהם רעה: שלשת
הילדים הביטו אלי בתמהון כעל משגע ואחד מהם אמר: אין
זה עסקך, האפרוחים שיכים לכל האנשים, הם הפקר ואנחנו
זכינו מן הפקר.

לא הפקר הם — קראתי אני — אם יש לאפרוחים,
בנים הם לאם מסכנה.

— לך— אמר אלי אחד הילדים בבוז—לא נתן לך את
האפרוחים הגם אין כסף, אם רחמן אתה שלם לנו את מחירם
ותקחם לביתך. בכיסי היו פרוטות אחדות. הוצאתי פרוטה
אחת והצעתיה להם. אך הילדים באחת: אם תתן לנו שלש
פרוטות תקבל במתנה את האפרוחים ולא—וידעת את כח
אגרופינו אם לא תחזיר לנו את האפרוחים. נתתי להם שלש
פרוטות, והם התחלקו ביניהם והלכו להם. בעת שהילדים
התרחקו, נכנסתי לאחד הבתים הקרובים ושאלתי סלם ועליתי
בו ושמתי את ידי לקן, סדרתי היטב־היטב את הקש והנחתי
את האפרוחים במקומם. האם הצפור—הציצה מתוך הקן, קבלה
את אפרוחיה־בניה בשמחה רבה יוצאת מן הכלל כי היתה
מאשרה עד מאד.

וכל אותו יום הייתי גם אני מאשר מאד על הצילי
את האפרוחים ממות בטוח.

ו.

ה ב ש ו ר ה

— מכתב ושלגרמה נתקבלו. מברק הגיע מאת
אמכם, ילדים, כי מחר בעת היה תבוא בשלום הביתה,
גילן ילדי החביבים, רננו, עלזו, רקדו! — בדברים
האלה התפרץ אבי אל החדר וירץ אנה ואנה. אנו,
הילדים, שמהנו כטובן במאד מאד לשמע הבשורה הזאת
ונצפה בכליון עינים לקראת הרגע הגדול ההוא, בו תגיע
אלינו הורתנו היקרה.

שמענו את דברי אבא ונעודד את רוחנו וחזקנו את
עצמנו למען יהיה בנו כח לחכות עד יום מחר. כל אחד
מאתנו הזכיר את התשורות אשר תביא אתה אמא. אך אני
לא כן הייתי עמדי: ותר ותרתי על כל התשורות אשר
הבטיחתנו אמא להביא לנו מוינה, העיר הגדולה לאלהים,
די לי אשר היא שבה אלינו בריאה ושלמה, אמא—
היא היא תשורתי היקרה לי מכל.

ז.

— בתחנת הרכבת „לוד".

— עושו, חושו, מהרו ועלו על העגלה - מצוה אבא
בקול מפקד. במהירות רבה עלינו על העגלה.
העגלון דפק את הסוסים והם מהרו לרוץ, ובעבור זמן קצר
באנו אל תחנת־הרכבת. ישבנו ברכבת. קול עז נשמע

פתאם. הורם הגם. אחת־שתים־שלש הרכבת החלה לזוז.
רק יצאה את העיר ותעף כחץ מקשת.

זמן רב נסענו — והלב הומה ורוגש: עוד מעט
אחבק את אמא שלי, את הורתי היקרה, נסעה הרכבת
במהירות הבזק ופתאם נעצרה: באנו אל התחנה המרכזית
היא תחנת לוד.

ברגע קל ירדנו מעל הרכבת, כי פחדנו פן
נאחר את המועד.

מרחוק נראתה לעיני מכונת קיטור אחרת, ההולכת
הלך וקרב אלינו. מאחד האשנבים מציצה לה אמנו
היקרה.

הרכבת השניה עמדה. רגע האשר בא בא. אמא
ירדה ונפלה עד צווארינו והחלה מחבקת ומנשקת אותנו.

נשאנו כלנו קולנו ונבך מרב ששון.

לקול בכינו געתה גם אמא בבכי מר.

האנשים שעמדו על ידינו התפלאו ולא הבינו
בכיה זו על שום מה היא באה.

הזרים! לו ידעו כמה סבלנו כל אותו זמן שאמא
היתה בארץ נכריה.

בינתים הגיעה העגלה ההולכת ירושלימה, מיד
עלינו עליה כלנו ונשב הביתה שמחים ומאשרים
תם ונשלם.

אח השוער בשוער טוב יותר. אני ראיתי את השוער שלפני זה והוא גם ידידי, אין לי עוד מה לספר לכם. דרישת שלום לכל תלמידי בית ספרנו ולכל מורינו היקרים. אם תשלחו לי את „חברנו" אידה לכם תמיד.

שלום לכם אחי!

המחכה בכליון עינים לתשובתכם

אברהם בן סאיר המלשי

עקר שכחתי: מה שלום ירמיהו, ראובן ועזרא המתקדמים הם בלמודים?

וינה יז בתשרי תרפ"ה.

חידה

כתב באחד המגלות.

ב) גוי קטן וצורר ישראל גדול.

ג) שם שר בממלכת אשור.

ד) שם מלך יהודה שהגלה בבלה.

ה) שם בלשן יהודי שחי ביבי לדם.

הוסף שתי אותיות לימין המסגרת ושתי אותיות לשמאלה, וצרף את האותיות אשר בשורה הראשונה למלה אחת ויצא לך שם הג ידוע.

מרדכי בן-שמש כתה ו"א

שמות הפותרים יבואו בגליון ז'.

פתרון החידה שבגליון ד'

„התור"

שמות הראשונים בפותרים: אשכנזי יהושע, איש שלום יעקב, יהלום אברהם, יצחקי דניאל, לוי ישראל, ליברמן אלכסנדר, סגל דוד, קמחי יגאל, שור אריה. שפי שלמה.

חג הסיום.

יום גדול לנו היה יום י"ד בשבט. ביום ההוא סיימנו את הפרק „הכונס" אשר במסכת בבא קמא. לבוש נגדים חדשים באתי ביום ההוא לבית-הספר, שם מצאתי הרבה מחברי בני כתתי ובני הכתה המקבילה לה. כלם לבושים בגדי יום טוב ומשוחחים בחדוה על דבר הסיום, אני ישבתי על הספסל הראשון. מצד אחד לשלחן ישבו המזומנים וביניהם גם אבי, ומן הצד השני ישבו חברי התזמרת. אחרי נגינה יפה של התזמרת, שאר מורנו שאלות וקושיות מן הגמרא אחרי-כן חלקו לנו ממתקים ומגדנות ושוב נגנה התזמרת נגון נהדר.

המורה דרש לפנינו דרשות יפות, וספר לנו על אתונו שך רבי פנחס בן יאיר.

אז קראנו בקול רם „הדרן עלך הכונס".

בזה נגמר הסיום.

הלואי שירבו סיומים כסיום הנאה הזה.

אלן פלדמן (כתה ו"ב)

בבית ספרנו

תלמידי הכתות ו"א, ו"ב ערכו בימים כ"ד וכ"ה בשבט טיול לריחו ולסביבותיה. למקום זה שלו בימים י"ב ו"ג באדר תלמידי הכתות ה"א ה"ב. הטיול הצליח עד מאד וחברינו שבו ברשמים חזקים. (פרטים בגליון הבא.)

— ביום י"ד בשבט ערך בית ספרנו חגיגה יפה בשביל התלמידים. כל התלמידים, החל מהכתה הראשונה וכלה בכתה העליונה נתכנסו אל חצר בית הספר. המורים ברכונו בברכת ראש השנה לאילנות. אחרי הנאומים הלכנו שורות שורות והקפנו את כל החצר והתזמרת השמיעה את מיטב מנגינותיה. בסוף החגיגה הצטלמנו כלנו. החגיגה היפה הזאת נגמרה בשירת „התקוה" שלותה על ידי התזמרת.

רשימת הכספים שנאספו לטובת הק"ק ע"י תלמידי בי"ס בט"ו בשבט

[הסכום בג"ם]

1	לרמן — בור	73,3
2	ידידיה — בוצצר	67,4
3	שור — בוקנץ	62,9
4	סנדק	57
5	שרשבסקי — עזרי	45,2
6	שליפר "" אברם	40,2
7	ברמן — נצר	33 8
8	גרובר "" וינקלר	33,1
9	קליפן "" רפפורט	30,8
	ס"ה	443,7

להברינו ולקוראינו היקרים,

הגליון הזה הוא האחרון לחרף תרפ"ה. אנחנו מברכים את כל חברינו התלמידים בחג כשר ושמח.

להתראות תכף אחרי חג-הפסח!

ברגשי אהבה מערכת „חברנו"

הספרים שנתקבלו:

א) עדן שנה א' גליונות ה, ט; ניויורק, תרפ"ה.

ב) הכוכב, שנה ב' גליון השון, ורשא, תרפ"ה.

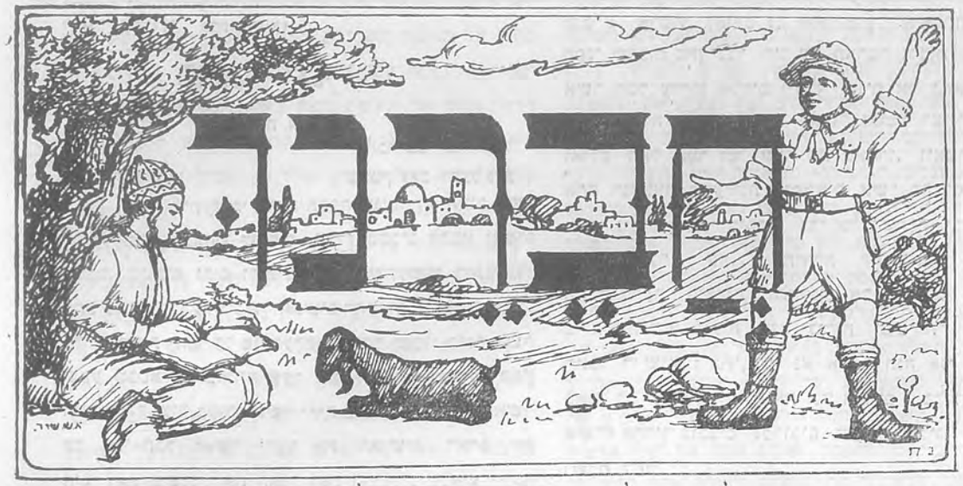
ג) „התחכמוני" (בהקטוגרף) גליון א' שבט, תל-אביב תרפ"ה.

ד) ישראל לנערים (באטלקות) שנה ו' גליונות כסלו-טבת, רומא, תרפ"ה.

ה) יהודה הצעיר (באנגלית) גליון כסלו, ניויורק תרפ"ה.

ו) סאי(באנגלית) יויל ע"י החברה להרמת תיהדות ניויורק, פ"ה

נסדר בדפום בית הספר „התחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בי"ס „התחכמוני" בירושלם

הֶרְצֶל

(לכ' תמוז)

ביטי צער ויאוש הופיע לעמנו הכואב נביא חדש. נביא התחיה. בניסן ואב הרצל ז"ל היה האיש אשר הרים ביד רמה את דגל עמו ויקרא באזני כל העמים: כבדו את ה-גל אשר בידי וכבדו גם את העם נושא הדגל הזה: בלי השק עבר ופעל לעמו, דרך ישנה-חדשה סלם לו, הלא היא הדרך העילה ציונה. למען ציון לא החשה המנהיג הגדול כל ימי חייו, בכל עסק נפשו הטהורה והזכה הרגיש את צער הארץ ואת צער ישראל עמו וכל ימיו חתר אל מטרה אחת: לבנות את מולדתו העתיקה, לקומם את הריסותיה להחיות אותה ואת עמו גם יחד.

חלום „קבוץ גלויות" חלם כל ימיו, בעיני חזונו חזה והנה כל בני ישראל שבים מארבע כנפות הארץ אל ארצם, הוא הניח את היסוד המוצק לבנין בית ישראל. הבנין גדל. רבות ממחשבות המנהיג התקיימו, אך הטובים והנשגבים שבחלומותיו עוד יתקיימו, יום יבוא עם ישראל וארץ ישראל יקומו שניהם לתחיה ויהיו לתפארת לכל עמי תבל.

את ראשיתו של יום גדולות זה ראינו ביום השב"ע לחדש ניסן, הוא יום פתיחת המכללה העברית בירושלם.

נעלם המנהיג פתאם, אך שירת התחיה לא נאלמה ולא תאלם עוד. בנין בית ישראל בארץ ישראל הולך ונבנה מיום ליום ומרגע לרגע, מכל כנפות הארץ שבים בני ישראל אל ארצם השמחה לקראתם, ודור לדור יספר על המנהיג הגדול והנערץ הזה אשר קרא לעמנו את הקריאה הגדולה: שובו בנים אל אמכם-ארצכם, גאלה וגאלתם בזה גם את עצמכם גאולת עולמים...

אפרים ולמן (כתה ז')

לְיוֹם מְלֹאת עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה לְפְטִירַת מַנְהִיגֵנוּ בִּנְיָמִין זְאֵב הֶרְצֶל ז"ל

יגאל גלעזר (כתה ד"א)

כּוֹכַב - יִשְׂרָאֵל

— מאגדות אמי —

לזכר מנהיגנו הגדול
בנימין זאב הרצל נ"ע

הדבר היה לפני הרבה הרבה שנים. ה' הטוב ישב לו על כסא הכבוד. שרפים עמדו מסביב לכסא ואמרו שירה. כרובים זכים וקטנים רקדו והשתעשעו לפניו כדי להפיג את צערו על מעשי האנשים החטאים החוטאים תמיד. כל הנשמות רחפו על פני העיסל הכחל ושבלו בזהר אשר שפע מכסא־יה. באותה שעה אמר ה' למלאכים כי חפץ הוא ליצור יצור בעולם אשר יהיה טוב מכל היצורים. אשר על פני תבל ואשר ילמד את האנשים לאהב את היפי ואת הנשגב, את האור ואת הדרור. וכאשר דבר את דבריו נשתתקו הכל. שקט ודממה שררו בשבעת הרקיעים. כל הנשמות הסתתרו מתחת לכנפי המלאכים. ויפן ד' אל נשמותיו וישאלן מי מהן רוצה לרדת אל הכוכב הנקרא "אדמה". ואולם גם אחת מהן לא אבתה לרדת, מפני שרבות מהן כבר היו על האדמה ורבות סבלו עד אשר חטר עליהן אלהים ויעלן שנית אל כסא הכבוד. על כן גדלה העצבת בלבו כאשר נשמע רצונו של ד'. ואולם האל אמר ומי ישנה את מאמרו. ויאמר ד' אל אחת הנשמות הצעירות והנפלאות אשר רק לפני רגעים מספר נולדה: בתי היקרה, רדי אל האדמה ובאת בגויה אשר אתנך בה. התחילה הנשמה הרכה והזכה לירד ולבכות ותתחנן אל ד' לבל ינרשנה. כי חפצה היא לגנות מזיו הנגהות ומשירת השנאנים. ויאמר ד' שנית: בתי, רדי נא ארצה, הנה אני מעשירך באור רב אין קץ ואארת את כל העולם. בלילה בלילה אשלח אחריך כוכבים וכרובים ויעלוך אלינו השמימה ושרת לפני.

ותשאל הנשמה ותאמר: ריבון העולמים, הגידה לי, מהו המעשה שעלי לעשות בארץ? ויען ד' ויאמר: ישנו עם אחד בארץ, וישראל שמו והוא מפזר ומפרד.

חכם ונבון הוא העם הזה ואוהב את הטוב והאמת והצדק, אך סובל הוא כל הימים כי העמים הגדוהו מארצו וירדפוהו תמיד, ונודד הוא מארץ לארץ ולכן יתאבל וראשו כפוף תמיד מרוב יגון וצער. את, נשמתי, תשירי לו שירים חדשים על חיים של יפי ודרור ותשמחיהו בשיריך־הנשגבים, תנחמיהו—והתחזקה רוחו, ותעוררי בלבו געגועים על חיי־חופש ועל ארצו ואז ישוב אל מולדתו ושב לחיות כבימי קדם. לא קלה היא העבודה אשר לפניך כי זמן רב לא תשמע שירתך מפני שהעם הזה נע ונד בתבל. וגם עריך יהיה לנוע ולנוד אתו ולשיר לפניו, אך בי נשבעתי כי הצלח תצליחי, כי אין בעל נפש עדינה כעם הזה וברגע אשר ישמע את שירתך — יבינה וילך אחריך וישמע לכל אשר תצוהו. אולם בעת אשר י ש מ ע את שירתך ו י ב י נ ה ותפסק שירת חייך את עלי אדמות ושבת אלינו. וינשק ד' את הנשמה וישלה אתה כרוב קל וצהר ללוותה בדרך היורדת ארצה.

ויעופו הכרוב והנשמה רגעים אחדים עד רדתם ארצה ויבואו אל בית יהודי אחד. ויאמר הכרוב אל הנשמה: גשי, בתי, אל האשה השוכבת במטה הזאת, עוד מעט תלד ילד יפה ונחמד ואת תהיי נשמתו. וכאשר כלה הכרוב לדבר ויגש אל האשה ויפח באפה את הנשמה ויעלם. באותו רגע פרצו בבית קריאות שמחה: מזל טוב, מזל טוב!... ילד רך חן נולד... ותגדל שמחת היולדת ושמחת כל בני הבית מאד וינשקו זה את זה ברב שמחה ויקראו את שמו בנימין זאב. ויגדל בנימין זאב ויף ויחכם מכל חבריו ומדי לילה בלילה, בעת שכבו על מטתו, תעלה נשמתו השמימה ושמעה שירה נשגבה מפיות המלאכים. וירבו חכמים ובנימין זאב גדל ויהי לאיש ויעזב את ביתו, ויעבר מארץ לארץ ויבוא בין אחיו הנדכאים והנרדפים וישר לפניהם על הארץ הקדושה המחכה להם, עד בית ד' אשר בירושלים הבוכה בלילות ועל ישראל שהלך בגולה.

ויהי בנימין זאב לשיר באזני אחיו מכל השירים אשר למדוהו המלאכים וישר על הים יפים ונעלים, חיי

יהושע אשכנזי (כתה ו"ב)

בְּמִצוּלוֹת יָם - כִּנֶּרֶת

(חלום)

ליל קיץ מזהיר ובהיר היה אז. הלבנה הזכה טיכה לה בנחת על פני מרומי השחקים. הכוכבים הקטנטנים הלכו אחריה כילדים מפנקים הנגררים אחרי אמם. כל אותו ערב בליתי בחוץ, ישבתי על מרפסת ביתנו והבטתי אל השמים ואל צבאם עד שעה מאחרת ובלא חמדה נכנסתי הביתה ושכבתי לישון.

עליתי על מטתי ומבעד לחלון הציצה אלי הלבנה ונדמה לי, כי שיר ערש נעים היא שרה באזני למען אמהר להרדם.

אך עצמתי את עיני והנה יד נעלמה אחזתני ותהחפני רחיפה חזקה. פניתי כה וכה והנה אני עומד על שפת ים כנרת. לפני נראים הרי נפתלי, הגולן והבשן. בצחוק נעים מצטחק לו ים כנרת התכל והנפלא בהדרו. הערפל הדק הפרוש עליו הקסים את עיני, ונפשי אותה מאד רדעת את הסודות הצפונים בים היפה הזה. עוד אני עומד ומביט אל הגלים הקלים והנה מלאך לפני ומלאך עינים שחורות המטפטפות אור רב על פני כל, כנפים גדולות וצחורות וכל גופו לבן כשלג. ויגש אלי המלאך ויעבר את ידו הרכה על פני וידבר אלי באהבה: "שמע, ילד חביב, ה' שלחני אליך למלא את משאלות לבך ולהראותך את קסמי־הכנרת. ועתה קך אחרי ואל תדבר דבר פן תחלל את קדשת הדממה השוררת פה". ובדברו לקחני בידו ונחל ללכת על פני המים.

אהה מלאך קדוש — קראתי כי יראתי פן אצלל בים—מה פשעי ומה חטאתי כי תאמר להטביעני? אל תירא ואל תחת, ענני המלאך ויוסף לצעד עמי על פני המים. רגעים אחדים הלכנו ופתאם פנה אלי המלאך ויאמר: אחז בשתי ידיך בכנפי. עשיתי כדבריו. החזקתי בידי היטב היטב בכנפו ומיד התחלנו לרדת מטה מטה. ופלא: אף טפת מים אחת לא נגעה בנו. כעבר רגע קל ואני ומלאכי עומדים על קרקע הים. נשאתי את עיני והנה ארמון בדוח לפני והארמון נפלא מאד בצבעיו העדינים. המלאך אחז בידי ויביאני אל הארמון פניתה והוא פרש את כנפיו ויעלם. כתקוע במסמרים עמדתי, לא ידעתי אנה לפנות אחרי שמלאכי עזבני לפתע פתאם. מרכד זה לא יכלתי ברגעים הראשונים להביט מסביבי כי האור הרב ששפע שם סנא כמעט את עיני. לאט לאט התרגלתי אל האור והתחלתי לתור את הארמון הלכתי מחדר אל חדר עד שבאתי אל אולם גדול, נכנסתי אל האולם וארא והנה שלחן בדלח גדול עומד באמצע. ומסביב לשלחן כסאות העשויים גם הם בדלח. ואנשים רבים יושבים על הכסאות ומביטים ישר אל פני איש יפה, גבה קומה ובעל זקן שחור. האיש הזה ישב בראש. כל האנשים הביטו אליו באהבה כמוכנים לכל פקודה אשר תשמע מפיו. רק נראיתי באולם והאיש היפה רמז אלי שאגש. נגשתי והשתחויתי לו ויצוני לשבת על

כסא—בדלח קטן שהובא אלי. שב, בני, אשר אלי האיש. ישבתי וחרדתי כלי מרב התרגשות למראה הנפלא אשר ראו עיני. בני, אשר אלי האיש שנית התדע מי אנכי? שתקתי ולא עניתי לו דבר, כי לבי הלך שבי אחרי ולו הנעים והצלול.

אני בנימין זאב הרצל — אשר אלי האיש היפה בענוה. לשמע הדבר הזה השתחוויתי על קרקע האולם ואמר לנשק את שולי בגדיו, אך הוא הקימני ויושיבני שנית על הכסא ויוסף לדבר אלי: כן, בני אני נשיאכם. נקברתי אמנם בארץ הגולה אבל זה שנים אחדות שאני עם אחדים מגדולי ישראל שהקריבו את חייהם לעמם שוכנים פה במקום הקדוש הזה...

ברעדה פניתי אליו ואמר: אדוני נשיא ישראל, מתי תביא הגאלה?

בקרוב, במהרה בימינו, ענני הנשיא בשמחה, הן יבוא הגאלה כבר החלו... מכל כנפות הארץ עולים עתה בני עמנו לארץ ישראל. אולם הגאלה השלמה תבוא בעת שכל אחינו ישובו לעבודת האדמה, אז יחיו חיי שקט וישבו איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו. היתה הפסקה קצרה. נשאתי את עיני אל פני הנשיא וארא כי קרנו מאד והאור אשר שפע הלך הלך וגדול. חפצתי לשאלהו מדוע לקחו אלהים אליו בחיותו צעיר לימים, אך מרב ההדר והיפי אשר ראו עיני נדהמתי כל כך עד שנטל הדבור מפי.

פתאם לקחני הנשיא על ברכיו. לטפני בידו הרכה ויאמר אלי באהבה: הנה ראיתי כי אתה בן נאמן לעמך ועתה הא לך דבר מה לזכרון, ובדברו נתן לי מעדר קטן ויוסף: במעדר הזה תעבד את אדמתך הקדושה ותעורר את חבריך. כי גם הם יהיו לעובדי אדמת ארץ ישראל. לקחתי את המעדר בידי וישמחתי מאד כי זכיתי לקבל מתנה מהנשיא. עוד אני שמח וקול משק כנפים נשמע, וכעבר רגע קל והמלאך בא ויקחני בידיו וירכיבני על כנפיו ויחל לעוף עמי. שלום לך ולכל אחי בני ישראל, קרא אלי הנשיא, אמרתי לענות לו על ברכתו אך המלאך הרחיק כבר לעוף. עפנו ועפנו עד שיצאנו את ים כנרת. פתאם הרגשתי כי המעדר איננו בידי... ודאי שכחתיו בארמון הבדלה... צר היה לי מאד על הדבר הזה, הן הנשיא נתנו לי ואחל לבכות מרה: מעדרי מעדרי היקר, חפצתי במעדרי!...

איזה מעדר? הלא לילה עתה... שמעתי קול קורא אלי. פקחתי את עיני והנה אני שוכב על רצפת החדר, על ידי עומדת אמי ובקול רועד היא אומרת אלי:

חלום חלמת, בני, ומרב התרגשות צנחת מעל המטה ארצה ועתה קומשכב כי אך זה השמיע השעון את השעה השלישית. שכבתי על המטה ואולם כל הלילה לא יכלתי להרדם. וכל הזמן הרהרתי על החלום הנפלא אשר חלמתי...

כבוד ואשר, חי אור ודרור. ובעת שירו את שיריו והבריקו עיניו השחורות ומשכו לבבות בקסמן. וישמעו בני ישראל אחיו את השירה הזאת ותחי רוחם ויתחילו גם הם לשיר שיר חדש, שירה שבדה נענועים על ארץ מולדתם ועל חיי חפש ועבודה.

ויהי כשמע האיש את שירת אחיו וידע כי הגיעו לשיריתו הוא, וישמח שמחה רבה וידעך לבו מרב גיל ויהדל מדבק...

* * *

צעד ויגש בשתי רם נדמה השירה לפני בסא הכבוד.

המעין בעין הדוד

„לאדוני הנשיא, נשיא ישראל! למה עזבתנו ותעל דשמימה ואותנו השארת באין סניך אתנו? הן אתה הוא אשר קראת לנו ללכת אחריך אל הארץ היפה, ארץ השורה והנבואה. ר צ נ ו אחריך ואתה נעלמת. אהה! הנה דבריך־נבואותיך הלכים ובאים כתמם. אהובנו אתה, איתך נוקיר ואותך נעריץ, כי אתה היא האיש שעורר בנו את האהבה לחיי־חפש, לחיי עם החי על אדמת מולדתו. שמע, הנשיא, לקול שועת בני עמך הקטנים ובקש מאת ד' אלהי ישראל כי יתנך לרדת אלינו למען תתן את תורתך מהודך על בנין בית ישראל הדולך ונבנה בארצנו היקרה, והיה הבנין החדש הזה יפה ונחמד כיפי נשמתך הנבה. הנה היצירה הולכת ונעשית ואי היוצר? . . .

קרא האיש את האגרת וילחצנה אל לבו באהבה גדולה ורד מעל כסא ויבוא עד לפני כסא הכבוד לבקש על עמו, וכקלות האיש לדבר אל ד' וישמע קול דממה דקה: הנחם בני. הנחם כי יש תקוה. העלה העליתוך השטיבה, למען תהיה למליץ ישר על ישראל עמך. ידע לך כי קרובה ישועתי וקריבה גאלת עמי . . .

את החלום הזה חלמתי בהקיץ באחד מערבי ירושלים הספונים הדד קדושה. ארמתי לי את החלום הזה על דבר הנשיא כי אהבתיו ואעריץ אותו וזכרונו לא ימיש ממני.

קדוש קדוש לי יום זכרונו, יום העשרים להדש הרביעי...

מרדכי איש שלום (כתה ח')

אֶגֶרֶת

— פנטסיה —

לזכר נשמת המנהיג ז"ל.

בשמים,

מתחת לחפת תכלת רקומה מגן דוד של זהב ומשבצה פניני זהב, על כסא רם ונשא יושב איש גבה קומה ויפה עינים. יושב לו האיש לחלם. פניו מפיקים צער וכאב. עיניו הגדולות והשחורות מביטות מרכזות אל נקדה אחת במרחק... שרפים וכרובים עוברים פעם בפעם על פניו, עומדים רגע קל ומשתחוים לו בבת צחוק נעימה וחולפים להם.

פתאם בא בזעף מלאך צעיר ורך, מלאך קטן לבן כיפים, תכל עינים וארך תלתלים ויגש המלאך עד כסא האיש, ויוצא מתחת לכנפו הימנית אגרת קטנה ויושט את ידו ויקרא בקול נעים לאזן:

בנימין זאב הנשיא, אגרת קטנה מילד עברי קטן הבאתי לך.

ויתעורר האיש ממחשבותיו ויקח בידו את האגרת והמלאך נסוג אחור וישתחו שבע פעמים ויעמד לו.

„אגרת קטנה — דבר האיש אל לבו — הבה אקרא בה". ובדברו פתח האיש את המעטפה התכלה ויוצא אגרת לבנה בתוכה בדיו שחורה ויקרא בה לאמר:

ירמיהו בן יעקב (ה'א)

לְיוֹם הַזִּכָּרוֹן

דורות על דורות חי ישראל בארצות נכר. העמים המאשרים היושבים עם תחת נפיו ועם תחת תאנתו, לא יכלו כלכל את עמנו מחסר־המולדת וירדפוהו ויגדפוהו, ויושביעוהו ממרורים תמיד. אך עמנו לא שם לב לשנאתם. ההבטחה שהבטיחוהו נביאיו כי לא לעולם יונחהו ד' נתנה לו עוז לשאת בגבורה את כל סבלי הגלות. ובימים הקשים ביותר לישראל, ימי פרעות ופרעניות הופיע אלינו איש גדול בעל נשמה גדולה, ורוח דוד נעים זמירות ישראל נחה עליו ובמתק שפתיו נחם ועודד את האמה. שובו, בנים, לארצכם, ארץ ישראל, קומו את הריסותיה, נטעו כרמים ובנו מושבות וערים גדולות—אותישעו ואז תגאלו—אלה היו הדברים אשר השמיע האיש הרצל באזני עמו. ולקול קריאתו נחרו אלפי יהודים ויספחו אל תחדגלו. הוא קרא לכל חשובי עמנו הגפוצים בארצות־הגולה לאספות שבהן דנו איך להחיש את הגאלה. הוא עזר ליסוד הקרן הקימת המקדשת לגאלת אדמת ישראל הוא הקרן אשר בהעשרתה משתתף כל העם, מעשיר ועד דל ומזקן ועד נער, את כל חיוו את כל בחותיו הקדיש הרצל לעמו וכל שאיפתו היתה למצא לו מנוח בארצו העתיקה. והעבודה הקשה והמונעת הזאת הורידה אותו אל הקבר, הוא מת—אך רוחו הבהיר מפעם בכל לב יהודי כשר. הוא מת—ועמנו ממשיך במרץ רב את פעלו, על חוף ים התיכון פורחת עתה העיר העברית החדשה תל־אביב שנבנתה כלה בידי ישראל, גם מושבות רבות הולכות ונבנות. לכו אל עמק יזרעאל הפורה והיפה ותראו את עבודת חלוצי־עמנו. לכו אל גמלי יפו וחיפה וונל לבבם לראות את אלפי היהודים הגוהרים ארצה ישראל לבנות להם בה קן. ובעת אשר תשמחו לראות את הנפלאות האלה שיצרו אחינו בארץ, דעו לכם כי כל זה בא הודות למעורר הראשון מנהיגנו, הרצל ז"ל.

אברהם סלומון (כתה ז')

תְּקוּפָה חֲדָשָׁה

(הרהורים לחגי הגדול ביום י"ג בסיון)

היום אחיה לבי מצוה! ומהו היום הזה לי, מה יום מיומים? . . .

המלה „בר מצוה" מעמת בלבי ומחמתו, מכה היא עלי ואומרת לי: גדלת!

אני נזכר בחובות הרבות המוטלות מעתה עלי, הן עובר אני על מפתן חיי הילדות, הן עוזב אני את עולמי הצר ועובר עתה אל עולם רחב יותר וגדול יותר, עולם אשר לא ידעתי שחרו עד עתה. לא אוסיף עוד היות אותו ילד שהיתי. למנין אנשים בוגרים וגדולים צרפוני ואני כאחד מהם. ימים ימים, ימי חלומות ודמיונות היו לי הימים שלפני היותי לבר מצוה, לא ידעתי כל על ולא ידעתי כל חובה עלי, שכן ילד הייתי, ילד קטן בעל השגות קטנות. כיום הזה עומדות רגלי על פתחי תקופה חדשה בחיי.

מרגיש אני כי מצוה אני עתה לפעל, לעשות וליצר. זוהי חובה, אך נעימה לי החובה הזאת וקדושה בעיני. ידעתי: מכשולים רבים יעמדו על דרכי בעתיד ועלי יהיה להלחם בהם ולעבר עליהם למען אגיע אל המטרה אשר אתה רי. אולם אין אני נסוג אחור. הלחם אלחם, עמל אעמל ואני אעבר על כל המכשולים, כי רק עם הלוחמים הנצחון וקול קורא אלי מעמקי לבי: קדימה, קדימה, קדימה!

קדימה אלך תמיד — והאות אשר עלידי השמאלית ולנגד עיני יזכרני כי נכנם אני בברית עמי. עתה לא הורי יכניסוני לברית כי אם אני בעצמי.

ומדי דברי בעמי, עמי חיקר והחביב עלי, נדמה לי כי גם הוא כמוני עובר עתה מתקופה אחת אל תקופה הדשה, מתקופת הגלות לתקופת התחיה והגאלה. קשה הוא המעבר מתקופה לתקופה וכבד הוא המשא אשר הוא נושא על כתפו, עוזרים, עוזרים רעננים ועצירים נחוצים לו למען יקלו עליו את המעבר הקשה הזה ושנית יקרא אלי ממעקים הקול: לעזרת העם, בוא הספה אל מחנה העובדים והעוזרים לעמנו הגדול והזקן והצעיד גם יחד. ומתוך שמחה רבה אני קורא: הנני, עמי, הנני! היום נעשיתי לאיש, היום נספחתי למחנה העובדים ופני כלנו—קדימה!

בתולדותינו למדתי כי זה שנים רבות מהלך עמי היקר על פני תבל ושמיף לשלום ולאמת. עתים רעים קמים פעם בפעם עליו ויהפצו להאבידו ולהשמידו מתחת שמי ד' היפים והעמקים, אך עמי עומד ויעמוד כסלע איתן בלב ים ולא ימוט. מחכה הוא לימים טובים מאלה, לימים אשר בהם יכירו כל העמים בצדקתו ויעשו כלם אגדה אחת לשמר את תורת ד'.

„לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ד' צבאות" מי אתה הר הגדול לפני זרבבל?—למישור! נלך, נלך קדימה כי עשה נעשה וגם יכל נוכלו. . .

יום הרצל קדש לועד הרצל

אהוד גלדברג (כתה ו"א)

דָּבָר בְּעִתּוֹ

(הצעה)

יום צער ואבל הוא לנו יום העשרים לחדש תמוז, ביום הזה נפטר לפני עשרים ואחת שנה מנהיגנו הגדול בנימין זאב הרצל ז"ל. אהוב היה המנהיג על עמנו בחייו וקדוש לו זכרו במותו, כי דומה היה המנהיג לרועה נאמן הרועה את עדרו ושומרהו מכל רע. גם בנימין זאב הרצל ז"ל רעה את עמו־עדרו באמונה ויקדש לו את כל כחו ויודאג לו עד הרגע שבו עלתה נפשו הטהורה השמימה.

מדי שנה בשנה, בהגיע יום העשרים לחדש תמוז יקראו אחינו לאספות רבות עם, ויספרו על פעלות המנהיג ז"ל לעמו ולארצו ויתרמו לזכר נשמתו תרומות לקרן הקימת לישראל. ומדוע זה, תשאלונו, בוחרים בני עמנו לתרם לקרן הקימת דוקא? מפני שהקרן הזאת מקדשת כלה לגאלת אדמתנו. במדה שמתרבות הכנסותיה בה במדה מתרבים שטחי־האדמה הנגאלים על ידיה בשבילנו. גדולות כבר עשתה הקרן הקימת עד עתה. היא גאלה כמעט את כל עמק יזרעאל. בכל פנות ארצנו היא קונה קרקעות ועושה אותם לקנין כל העם. ובאפן כזה הולכות ונבנות מושבות וחוות חדשות ביהודה, בשומרון ובגלילים. עוד מטרה חשובה אחת התותה לפניה הקרן הקימת: להרבות את היערות בארצנו. כי ארצנו שהצטינה בימים הקדמונים ביעריותיה הרבים נשמה במשך כל אותן השנים שהיינו נעים ונדים בארצות הגולה. עתה כי שבנו אל ארצנו מוטלת עלינו החובה לחדש את ימיה כקדם ולהרבות את מספר עציה. ולהבר הזה שמו עסקני הקרן הקימת את לבם והם הולכים ומיערים שטחי־אדמה רבים שנקנו בשנים האחרונות.

ועתה, חברים, הגני בא לפניכם בהצעה זו: הבה נעשה לנו, הילדים, לחק לדשם מדי שנה בשנה ביום כ' תמוז, את שם מנהיגנו הגדול זל בספר ההזב ואת הכסף נקדיש ליעור ־ ארצנו היקרה. אני בטוח שכל חברינו יקבלו את הצעתי ברצון ובכ' תמוז השתא נגיש במרץ רב לעבודה הקדושה הזאת.

ספר הזהב השני

חיים שפירא (הכ)

שַׁבַּת־הַפְּרִידָה

בבית הכנסת הגדול, בחורבת רבי יהודה החסיד, התאסף ביום השבת, ה' בתמוז, קהל רב. מכל פנות העיר נהרו אחינו אל המקום הקדוש הזה להתפלל יחד עם נציבנו העליון אליעזר בן מנחם, דומם ישב לו הנציב על הכסא המפואר, הביט אל סדורו והתפלל לו בלחש. פעם בפעם נשא את עיניו וסקר את הקהל. דממה שרדה בבית הכנסת. קהל־המתפללים שמח והתעצב כאחד. מצד אחד שמח הקהל על התפללו יחד עם נציב ארצנו היהודי, אולם מצד שני גדל עצבו בזכרו כי בשבת הבאה לא יתפלל עוד ארצנו, כי בעוד ימים אחדים ירחיק נציבנו נדוד ובמקומו יבוא נציב לא מבני עמנו.

גם הקהל וגם הנציב התפללו לאט לאט. הם חפצו שהתפלה תמשך הרבה הרבה זמן ולהמצא יחד במקום אחד. נסתיימה התפלה. שתי שורות־אנשים ארכות עמדו וחכו ברחוב לצאת הנציב והנציבה מבית הכנסת. כשעברו שניהם בין השורות הריע כל הקהל ברגש רב: יחי הנציב הרברט שמואל! יחי הנציבה מרים שמואל! ורעש מחיאת הכפים היה חזק מאד. הנציב והנציבה הלכו להם לאט לאט והתבוננו אל הקהל בעיני אהבה. ולי נדמה היה באותו רגע כי הנציב מהרהר בלבו: אל תדאגו, אחי היקרים, לא גלה כבוד מישראל, אני יוצא את הארץ לזמן קצר ובקרוב אשוב לארצנו בכבוד מושלים וכבודכם יגדל פי שבעה. הנציב והנציבה נפרדו מעל כל הקהל והלכו לדרכם. רגעים אחדים עמד הקהל על עמדו כי קשתה עליו הפרידה. אחר החל להתפזר וכל אחד ואחד שב עצוב וקודר לביתו..

הידות.

א.

		מ	
		כ	
		צ	
		ש	
		נ	
		ו	
		כ	

א. שם נביא
ב. מלך ביהודה
ג. מנהיג ציוני
ד. שם גבור
ה. שם עיר חשובה באנגליה
ו. שבט חשוב בישראל
ז. שם חנות בעזתו

הוסף אותיות בשרטי המשבצות שלמטן המסגרת ובשתים שלשמאלה וקרא את האותיות בשורה הראשונה מצד ימין מלמעלה למטה ויצא לך שם עיר קדושה.

שמואל אלמאליח (כתה ד'ב)

שמות הפותרים הראשונים יבואו בגליון יא — יב

ב.

הפך את אותיות־המלים הבאות למטה למספרים:

„רשמואל נביא בישראל"

ומהסכום הכללי אשר יתקבל החסר את המספר של המלה „ברש" ויצא לך שם איש גדול בישראל.

אברהם לדמן (כתה ו'ב)

פתרון החידה שבגליון ח'

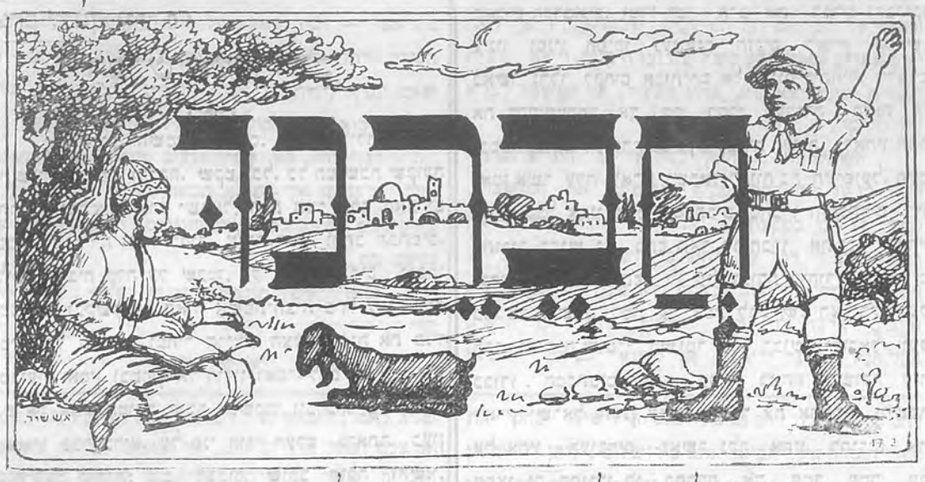
שפיה, בנים, ורד, עני, ורשבסקי. תשליך (שבועות)

שמות הראשונים בפותרים:

ורדי ש', פולישוק, טינקוב, לוין א', מדפים ב', נאצר ש', שחראי ע', האחים טורסינו, לוריא ש', סידים ב'.

גדול הבורים בהודה

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני״ בירושלם

תוכן:

**	מערכת „חברנו״		
א)	הפרש אמיץ הלב (ספור)	י׳ לרמן	
ב)	הקללות (אגדה)	י׳ כהן	
ג)	בהיכל האמנות	מ׳ עזר	
ד)	ירמיהו הנביא	מ׳ כהן	
ה)	בר־מצוה אני	י׳ ק׳ מן	
ו)	חרבן קננו	י׳ בן־יעקב	
ז)	בבית ספרנו		
ח)	כי תמוז		
ט)	קבלת פנים לצופי סלוניקי		
י)	ההנרלה		
יא)	בין צופי בית הספר		
יב)	מכתבים		
יג)	שטות החברים הגוטרים		
יד)	פתרון החידות שבגליון ט״ו		
טו)	חידה — תגחוטים		
	„הוספה ל„חברנו״		
	„חג הפרחים״ (מחזה בגיעתי)—לוין קפנים		

* * *

חברינו החביבים תלמידי בית ספרנו,

הגליון הזה הוא האחרון לשנת תרפ״ה, היא השנה החמישית לקיום עתוננו היקר. מתוך קורת רוח מיוחדת הננו מצינים את המרץ הרב ואת החבה הנאמנה שהשקעתם בו השנה. אכן, רק בסמירות כזו נוכל להגיע לאט לאט לאותה מטרה שהחוינו לעצמנו בעת הוסד הביטה הקטנה הזאת, והיא: יצירת עלון עדין, צנוע ונאה שבו נוכל להביע את פרי הסתכלותנו, מחשבתנו ואת רחשי לבנו ושישתקפו בו עד כמה שאפשר גם חיי בית ספרנו.

ים נוסיף להבא לעבד ביתר מרץ בהשתתפות כל חברינו, תלמידי ר ב כתות ביהים אין מטרתנו ממנו והלאה. כה לחי, חברים!

הננו נפרדים לזמן קצר, עוד מעט ויעברו ימי הקיץ ואנחנו נשוב לעבודתנו המשתפת, החביבה והטועילה.

להתראות, חברים!

מ ע ר כ ת „ח ב ר נ ו״

בבית ספרנו

א.

„חברנו״ גליון ח׳, שבו בא חבורו של י׳ אפל „חמש שנים״, נשלח להוד מעלתו הנציב העליון סיר הרברט שמואל וזהו תשובתו שקבלנו ממנו:

משרד הנציב העליון
ירושלים
22 יוני 1925

אדוני,

נתבקשתי ע״י הוד מעלתו הנציב העליון להביע לך את הוקרתו העמוקה על המאמרים ב„חברנו״, היו״ל ע״י תלמידי בית־ספרך, ועל הסגנון המצוין שבו נכתבו. וביהוד החבור „חמש שנים״ שנכתב ע״י התלמיד יהונתן אפל, מן המחלקה השביעית של בית־ספרך.

והנני, אדוני,
מתכבד להיות עבדך הנאמן
חתום: ר. מונקטון
המזכיר הפרטי

לכ׳ מר ס. א י ל ן,
מנהל בי״ס תחכמוני
ירושלם

ב.

הבאת־בכורים

ביום הרביעי, ד׳ בסיון, נערכה על ידי צופי בית ספרנו חגיגת הבאת־הבכורים. על מגרש בית הספר הוקם אהל גדול ומקשט בטעם. בטנאים עטופי פרחים ושושנים הובאו כל בכורי פרי ארצנו. כל נושאי הבכורים הסתדרו בשורה ארכה וטנאיהם על כתפיהם. בראשם הלך „הפר״, ענל שהובא לשם החגיגה למען מלא בדיוק את כל פרטי החג כמלפנים.

החלה החגיגה.

לקול החצוצרה, ההליל והרנוף התחילה התהלוכה

המיוחדה במינה לצעד לאטה עד הגיעה אל האהל. בתוך האהל קדם את פני הבאים אחד ההברים והוא כהן. הבאים קראו מתוך ספר התנ״ך את דברי מביאי הבכורים. הכהן קבל את טנאיהם ואחרי הניפו אותם כחק ערכם לפניו. כל חברי הגדוד ישבו לפני הכהן וטעמו מבכורי־ארצנו הטעימים והגעימים לחך. השרים שרו, המנגנים נגנו ואחר אחזו אחד בוד חברו, והחלו הרקודים שנמשכו זמן רב. עם שקיעת החמה נגעלה החגיגה והחברים התפזרו מתוך מצב רוח מרומם, בשיר „התקוה״ מצלצל בפיהם. נאה וצנועה היתה החגיגה המעינת הזאת ורשמה היה חזק על כל המשתתפים בה.

מ. א״ש.

ג.

חגיגות וטיולים

בחדשים האחרונים בקרונו חברים רבים, תלמידי ברתי הספר שבמושבות־ישראל שטילו בסביבות ירושלים ולכלם ערכנו חגיגות רעים. החגיגה האחרונה היתה בכ״ה בסיון. היא נערכה לחברינו תלמידי בית הספר תחכמוני בתל־אביב. אולם בית ספרנו היה מקשט. התזמרת קבלה את פני חברינו במנגינות יפות. אחד מתלמידי בית ספרנו הביע בשם כלנו את ברכתנו לאורחים היקרים. המורה מר ליואי הודה בנאומו המצין לבית ספרנו על קבלת הפנים הידידותית שנערכה לתלמידיו שבאו אתו מתל־אביב אחר הלקו לאורחים מגדנות. בלינו את שעות הערב בזמירות וברקודים. בשירת „התקוה״ נסתימה החגיגה.

—בכ״ז באייר ערכו חברינו תלמידי ביה״ס טיולים למקומות האלה: לעין־פרה—תלמידי הכתות ה׳ א וה׳ ב, למצפה—ד׳ א ו־ד׳ ב ולחר הצופים—ג

הספרים שנתקבלו:

„עדן״ שנה א׳, גליון י״ב, המוציאה: בת שבע גרבלסקי. העורך: דניאל פרסקי, תרפ״ה ניו יורק.

„עדן״ שנה ב׳, גליון א׳, סיון, תרפ״ה. המוציאה: בת שבע גרבלסקי. העורך: י. ד. ברקוביץ, ניו־יורק, תחכמוני (בהסטונרח) י״ל ע״י תלמידי בית הספר „תחכמוני״ בתל־אביב: גליונות אייר וסיון תרפ״ה.

השמטה – מתחת לחידה שבגליון ח׳ נש מט שם סחברה: אברה׳ לרמן (תלמיד הכתה ו׳)

ה ת כ ן:

א)	הרצל — — — א. ולמן	ח)	שבת־הפרידה—ח. שפירא
ב)	כוכבי־ישראל (אגדה)—י. גלעזר	ט)	חידות—פתרון חידה,
ג)	במצולות ים כנרת (הלום) י׳. אשכנזי	י)	בבית ספרנו מכתב ה.מ. הנציב העליון ל„חברנו״
ד)	אגרת — — מ. אישי־שלום		
ה)	ליום הזכרון — י. בן־יעקב		הבאת בכורים
ו)	תקופה חדשה — א. סלמן		הגינות וטיולים
ז)	דבר בעתו — א. גלדבר:		הספרים שנתקבלו בטערכת.

יצחק לרמן (כתה ח')

הפרש אמין הלב

(כפור)

יום אביב. השמים בהירים. רוח קלילה תזעזע את שלית־האדמה היבשה. שקט בכל. כל המושבה שקועה בתרדמה של צהרי ארץ ישראל. דלת חצר אחד האכרים נפתחה על צירה ויצא כחור צעיר חסון ורחב הכתפים. גלימה ערבית קלה על שכמו, על כתפו יברוק רובהו המצחצח וכקשקשים תאיר אשפת־חציו. בידו נהג סוס אביר, קל התנועה ומהיר הריצה. הצעיר הפנה את פניו המביעות אמץ ובטחון אל הורין ואמר להם שלום. הוא נגש אל אחיו המושך חולה וינשקהו ויברכהו כי בשובו ימצאהו כבר בריא. על פני הורי העלם נראתה כעין ענגת־עצב קודרת: בנם הבכור שוכב חולה והשני, הצעיר, עוזב אותם ומי יודע את אשר יקרהו . . . אל תפתח פה לשטן . . . העלם ברך את הוריו שניה ובקפיצה קלה עלה על סוסו וכעבר רגע קל נעלם מעין רואים.

בין החרים חנכוהים שם לו הפרש הצעיר ולפני עיני רוחו יעברו בצבעים בהירים ימי חיון המלאים חלומות ושירה. בעירה נדחת שברוסיה גרו הוריו ויעסקו במסחר. הוא ואחיו הבכור למדו בחדר. והרבי הרבה לספר להם תמיד על ארץ ישראל, על ארץ האבות הקדמונים. ומדי דבר הרבי את דבריו והבריקו עיניו ופניו הפיקו נעמנעים הזקים לארץ הקדש. כאשר נדלו לקחום אבותיהם אל הנות ויחחילו ללמדם את דרך־המסחר. אך הם בחלי בעבודה הזאת כי נכספה נפשם לעבודה ממש, לעבודת השדה. ולאחיו חבר נאמן אשר עזה לארץ ישראל להיות בה חיי־פועל. פעם בפעם קבל אחיו הבכור מכתבים מחבריו והמכתבים היו כתובים ברגש רב. בהם תאר לו חברו את יפי הארץ וקדושתה, הוא גם ספר לו על עבודת היהודים היושבים במושבות שבנו למו, על אמץ לבם של הצעירים ועל דבר גדוד ה"שומר" השומר על רכוש ישראל ועל כבודו. המכתבים האלה עוררו באחיו תשוקה עזה לארץ ישראל לחנן עפרה, לעבד את אדמתה ולשמר על אחיו העובדים. כאשר גלה אחיו להוריו את חפצו זה התנגדו לו בתחלה, אך עמד עמד על החלטתו בכל תקף. ויבכרו הוריהם את ביתם ואת חנותם ויקחו אתם את כל רכושם ויעלו ארצה ישראל.

כשבאו לארץ קנו להם הוריהם אחוזה גדולה באחת ממושבות יהודה ויתמכרו בכל לבם אל עבודתם החדשה. הוא הצעיר, עזה להוריו בעבודתם ואחיו הבכור נכנס ל"גדוד השומר". ובימים ההם רבו האויבים שהיו מתנפלים לעתים קרובות על מושבות ישראל לגזל את רכוש תושביהן העמלים השקטים ולהחריבם. ויהי נדוד "השומר" נלחם בהם, מגריחם ומפיל את חתיתו עליהם. ואחיו הבכור

יוסף כהן (כתה י"ב)

הקללות

(הגדת יהודי־תימן)

לט' באב

ויהי בעת אשר קרב חיל נבוכדנאצר הרשע אל ארץ ישראל ויקרא ירמיהו בצער רב באזני בני עמו: שובו, בנים שובבים, שובו עד ד' אלוהיכם, כי הנה הגוי המר והנמהר הולך ובא ירושלימה והחריב את בית מקדש ד'. ויצחקו רשעי ישראל לדברי הנביא ויאמרו: שקר אתה דובר, ירמיהו, לא יוכל לנו נבוכדנאצר ולא תאנה אלינו כל רעה, כי שלום בחיינו, שלום שלום יהיה בארצנו. ובין בני ישראל היו הרבה הרבה אנשים צדיקים אשר ידעו, כי אמת ודבר הנביא ירמיהו ויהי דבר־ם עם בני עמם: אחים, אל נא תצחקו לדברי נביא ד' כי רוח־שדי בפיו ועתה הבה נשוב בתשובה שלמה והצלנו את ארצנו. אך שומע לא היה לדבריהם ויצר להם מאד. ויקומו עשרים אלף איש, כלם חכמים, כלם גבורים וכלם ירא אלהים ויגמרו אמר לצאת את ארץ ישראל ולהתישב בארץ אחרת למען לא תראינה עיניהם בהחרב עיר הקדש ובהשרף בית המקדש. ויקחו אתם האנשים אחד עשר ספרי תורה ויבכו בכי רב ויאמרו: שלום לך, ירושלים עיר קדשנו, בעון דשעי הדור הזה תחרבי ותהרסי, איכה נוכל לראותך בקלונך, כי על כן יוצאים אנחנו את הארץ עד יעבר זעם ד' ובבוא הגאלה ה ש ל מ ה נשוב אליך ברנה, בכו האנשים מרה וינשקו את אבני ירושלים ויצאו את העיר. וילכו האנשים ימים רבים וינועו וינודו מארץ לארץ עד בואם ארצה תימן. ובימים ההם שרש בארץ תימן שליט טוב ורחום ויתיצבו לפניו שליחי בני ישראל ויאמרו אליו לאמר: אם נא מצאנו חן בעיניך, שליט נכבד ונתת לנו לשבת בארצך עד ישוב יחמל עלינו אלהינו, אלהי אברהם יצחק ויעקב ושבנו אל ארץ אבותינו ואותך נזכר בתודה כל הימים. ויען שליט תימן: שבו בארצי והאחזו כה כי ידעתי כי בני עם חכם ונבון אתם. ויבחרו להם בני ישראל ערים לשבת בהן ויבנו

עמד מיום בואו ארצה ישראל על משמר כבוד ישראל וישמר על הכרמים ועל הפרדסים שבמושבה. אך לפני ימים אחדים נפצע פצע קשה בזרועו הימנית וישב לבית החורים ועתה יצא הוא, אחיו הצעיר, אל המשמר למלא את מקומו.

השמש באה. ההשך כסה ארץ. הפרש הצעיר דוהר כו על סוסו הקל ומקוף בכל פעם את המושבה. פתע זע לבו במקצת — מה קרה? ההוא יפחד? ראה ראה הפרש כי דכר מה ירחש בין השיחים. אורבים לי — התמלטה מפיו קריאה. ובאמת לא טעה הפרש, חמשה אויבים ארבו לו. הוא המשיך לדהר לו הלאה, אבל הנה נשטעה יריה — אך לשוא — הם רחטיאו את המטרה. לעזאזל — קרא הפרש — הגנבים הרגישו בי, אמר — ומיד קפץ מעל סוסו ויורידו אל העמק הקרוב ויחל לתקף את הגנבים, ויזר בכל הרף כי ידע שאם יוסיף לירות אל עבר הגנבים וינצל כי גדוד השומר יבוא מהר לקול יריותיו.

וכך הוה. לא עברו רגעים מעטים ותכרי השומר מהרו לעזרתו אך הם לא הביאו לו כבר כל תועלת, כי בינתים הספיק לנצח את הגנבים ויברחו כל עוד נפשם בם.

ומאז יראים הגנבים להפגש בפרש אמין הלב הזה . . .

להם בחים ויבנו להם גם בתי כנסיות וישימו בהם את ספרי התורה אשר הביאו אתם מירושלים. ויתן ד' את חן בני ישראל בעיני תושבי הארץ וישיבו עמהם ויהיו בני ישראל חיי שקט וישימו עליהם נשיא, חכם וידוע רזי התורה וישפטם בצדק ובמישרים. ויהי כי עברו שנים אחדות ותגיע אליהם השמועה לאמר: חרבה ירושלים, נשרף בית המקדש, גלה ישראל מארצו וילך בבשת פנים בבבל, ביום התשיעי להדש אב קרה הדבר הנורא הזה. ויבך העם ויקרע את בגדיו וישם אפר על ראשו ויתאבל מני אז בהגיע יום התשיעי באב ויצם העם ויבך מרה. שנים על שנים חלפו וד' פקד את ישראל ויעלם מבבל וישיבם ארצה ישראל. ויהי בימים ההם ותבוא אל יהודי־תימן אגרת כתובה בידי עזרא הסופר. ואלה דברי האגרת: לאחינו בני ישראל היושבים בארץ תימן, ידע תדעו כי הגה הקץ הקץ לגלותנו, כי רחם ד' את עמו ויעלהו שנית לארץ־הקדש ועתה עורו והתעוררו נא, אחינו היקרים, צאו את תימן ועליתם אל ארצכם וכבשוה. ויענו חכמי ישראל אשר בתימן לעזרא הסופר לאמר: לא נוכל עוד לעלות לארצנו כי עוד לא בא מועד. עוד רבים הם הרשעים בין עמנו אשר דבקו בחקות הגוים ובית המקדש אשר יבנה יחרב שנית בעון הדור הרע. לא נעלה עתה כי עוד לא הגיעה הגאלה השלמה.

ויהי כשוא תשובת חכמי ישראל אל עזרא הסופר ויתמרמר מאד ויקלל את יהודי תימן וישלח אליהם אגרת שניה לאמר: לאנשי מרוז דמיתם כי לא באתם לעזרת עמכם וארצכם ועתה ארורים אתם, אל תמצאו מנוחה בארצכם הנכריה אשר נקשרתם אליה, אל תמצאו בה שקט עד אשר תתעוררו ועליתם אל ארצכם, אז תוסר הקללה מעליכם. ויגדל כעס חכמי תימן על עזרא עד מאד ויקללו אותו גם הם ואמרו: יען אשר מלאך לבך לקלל עדה שלמה, עדה קדושה אשר יצאה את ארץ ישראל בשל רשעי הדור, לכן לא תקבר בארץ הקדושה כי אם בארץ נכר תמות ושם תקבר.

ודברי חכמי תימן באו. עזרא הסופר קבור בבבל עד היום הזה. אולם גם דברי עזרא הסופר באו כתמם. ימים רעים באו על יהודי תימן ויקומו שליטים חדשים אכזרים ואבירים וישימו על ישראל מסים כבדים מנשוא ויתנו גם חקים קשים אשר לא יחיו בהם. ותושבי הארץ ראו כי רעה עין השליטים בישראל ויקומו גם הם וישוסו אותו ויהרגו בו וינזלו את רכושו. ויהי כאשר רבו הצרות וינחמו בני ישראל על הרעה אשר עשו ויאמרו איש אל אחיו: חטאנו לעמנו ולארצנו כי לא יצאנו את ארץ־הגלות עד עתה ועתה הבה נעלה לארץ ישראל כי הגאולה השלמה קרובה לבוא.

ומני אז עוזבים יהודי תימן את ארץ מגוריהם ועולים לארץ הקדש, ולא רחוק היום שכל יהודי תימן יתקבצו אל ארצנו ויבנוה ויהיו בה חיי אשר.

מרדכי הכפר (עוזר) (כתה ח')

בְּהֵיכַל - הָאֱמוּנוֹת

(רשמים)

בין המבקרים את תע"וכת „בצלאל" הייתי גם אני. עובר אני מחדר אל חדר המלאים עתיקות ותמונות רבות. הכל מקסים ביפיו ומה־היב עין. כל התמונות מדוכבות אלי בלי מלים ובלי ניב שפתים. נכנסתי אל חדר האמן אבל פן. שם נראו לעיני תמונות אחרות לגמרן. לא כשאר התמונות התלוי. הן משרות רוח קדושה בחדר. אמנם, כל התמונות שבכל החדרים יפות ולוקחות לב רואן בצבעיהן העדינים ובהבעתן העמקה. אך תמונות אבי פן מדברות ביחוד אל לב היהודי. בעיני נוצרי לא תמצאנה אולי חן. אולי גם יתרגז ויעלב למראה עיניו. אך העברי כי יראה את התמונות הלזו ירעד מרב כאב, כי את חיי אחיו המדכאים והעלובים, את הגלות בכל מוראותיה וזעוותיה יראה... תמונה אחת תראה כנו יהודים זקנים חכשים עומדים בשורה וחיל רוסי גם ואכזרי עומד על ידם ובידו קנה רובה. מתכונן הוא לירות בכל אחד בהם על פי התור. יהודי אחד מוריד - ראשו מרב יאוש ומצפה למות. יהודי אחד קורא בכל מאדו „שמע ישראל" ויהודי שני עומד הכן וחצץ שיירו בו למען ישימו קץ לחייו.

היואה את התמונה הזאת יחרד וירעד ויכהה ממראה עיניו. הנה תמונה אחרת: יהודים נודדים חפצים להכנס לשערי העיר, יוצאים אויבים לקראתם ובידם קרדומות וכלביהם אשר אתם חורצים לשון. התמונה השלישית מראה לנו פורעים רוסים מתפרצים לבית הכנסת, מגאים את תורתנו הקדושה בדם— חללים והורגים את אחינו בלי חמלה ובלי כל רגש אנושי. איש יהודי אחד תלוי ועל הארן מתגוללים גוילי התורה. בתמונה הרביעית רואים המון יהודים קטנים, ילדים עברים עומדים ויושבים גלמודים כי הוריהם מפרנסיהם הוטחו באכזריות על ידי הפורעים. פצעינו וכאבנו ואמרתי לעצבי: למה באו צרות אלו על בני עמי החפים מפשע? אהה עמי השוב, אהה עמי הסבון לבי לבי עליך על צעיך הכ ואתם אחי הקטנים, אסורים רכים אתם עוד — ושברכם גדול כים — אורה היד אשר קבעה את חייכם ואת ילדותכם...

בההורים נורא'ם אלה ובדמעות על עיני עזבתי את החדר הזה והלכתי לחדר אחר. לעיני הופיעה תמונה גדולה כגדל כל הקיר. אך ראיתיה ואהבתה. אחרי הבאורים ששמעתי הבינותי היטב מה מסמלת התמונה הזאת: התמונה הזאת מסמלת את „היהודי הנצחי". את היהודי החי לעולם ועד על אף כל שינאינו בנפש. יהודים הרונים שוכבים ויהודי ערום למחצה רץ על הגויות ופוסח על החללים־וחי, כי את החיים הנצחיים צוה לנו אלהינו. ומבלי משים נזכרתי בשירו של משוררנו החביב יעקב כהן: „על פגרינו אנחנו אנו פוסעים ועוברים, אנו שרים ועולים"...

התמונה הזאת נחמה אותי במקצת ורוחי הרעה לא זיתה לי עוד.

משה כהן (כתה ו"א)

יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא

בכפר הקטן ענתות אשר על יד ירושלים נולד הנביא המקונן ירמיהו. רך וצעיר היה ירמיהו בעת שנראה אליו אלהים וישימנו לנביא לעמו. לא ידעתי דבר כי נער אנכי—אמר ירמיהו לד' כי ירע שקשה הוא התפקיד אשר ה' שם עליו, אין הוא מסגל לדבר קשות אל אנשים, אך ד' חזקו ועל כרחו נעשה לנביא.

הוא עזב את כפרו הקטן והשקט והלך ירושלימה, עיר בירת יהודה והחל להטיף את דבריו באזני העם החוטא בלי חת וטורא. ראה הנביא כי עזב עמו את חקות־התורה וידבק באלהים אחרים ויצר לו מאד, ויתחנן אל אחיו כי יחזרו בתשובה, כי יחדלו מעשות את הרע בעיני ד', כי יחדלו ללחוץ את העניים ואת היתומים והאלמנות.

אך בימים ההם רבו האנשים הרעים בארצנו והיה מדי דבר אליהם ירמיהו את דברי מוסרו וצחקו לו כי היה בעיניהם כמשגע. לפעמים היו גם מתנפלים עליו ומגדפים אותו באחד הריקים. יסורים נוראים סבל הנביא הזה, הן הוא אהב את עמו אהבה עזה וחפץ באשרו ורק מתוך אהבה דבר אליו קשות

את כל הכרנים שאינם ממלאים את תפקידם כראוי, כי גם הם, מורי העם ומדריכיו, חוטאים והולכים בדרך הרעה.

והעם הלך ושקע בחטאים מיום ליום ולא שם לב לאסון ההולך וקרב אליו. נבוכדנאצר מלך בבל אסף את חילו הרב ועלה על ירושלים להחריבנה. צדקיהו המלך האחרון היה איש רפה־כח וישמע תמיד בקול שריו הרשעים. לא הוא משל ביהודה כי אם שריו, והמה בלו את זמנם בתענוגות ויחיו חיי מותרות ותפנוקים. ירמיהו הנביא ידע כי אחרית ירושלים קרובה לבוא ויהי מבקש מאת העם ומאת המלך צדקיהו לשוב אל ד', לכרות ברית עם המלך נבוכדנאצר ולהציל את העם ואת הארץ. הוא בקש, הוכיח והתחנן — אך קולו היה בקול קורא במדבר. המלך והשרים שמעו בקול נביאי השקר שהבטיחום כי שלום יהיה להם וכי נבוכדנאצר לא יתגבר עליהם. וברגעי יאוש וכאב קרא הנביא: „מעי מעי אוחילה, קירות לבי הומה־לי לבי לא אחריש, כי קול שופר שמעת נפשי תרועת־מלחמה".

ודברי הנביא באו. נבוכדנאצר צר על ירושלם. בעיר פרץ רעב גדול ואחרי הרעב פשטו מחלות משונות — ואנשים מתו יום יום למאות ולאלפים. הנביא חשב שעתה יחזר העם בתשובה ור' יחמל עלינו וירחיק את האויב. אך גם עתה הוסיף העם לחטא כי נביאי השקר חזקו את רוחו, ובראותו כי קץ חפשו של עמו הולך ובא בכה ויקונן: „על שבר בת עמי השברתי, קדרתי, שמה החזיקתני — — — מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה יומם ולילה את חללי בת עמי"...

קלמן יעקב מן (כתה ז')

בַּר־מִצְוָה אָנִי...*)

הורי, מורי ורבותי,

היום מלאו לי שלש־עשרה שנה ולפי דברי חז"ל האומרים: „בן שלש עשרה למצוות" הריני נקרא „בר־מצוה". ידעתי כי לא רק מצוה אחת, מצות התפלין, היא שנוספה לי היום. כל המצוות שנצטוינו בהן חלות עלי מעתה. מצות התפילין היא אך אות וסמל להן. התפלין הנן זכרון לחרות ולעבדות גם יחד. התפלין מזכירות אותי את יציאתנו ממצרים מעבדות לחרות. אולם בתפלין כתוב גם „ולעבדו בכל לבבכם" ולפי זה לא נשתחררנו אלא השתעבדנו לד', לתורה ולמצוות. אך השתעבדות זו לא תקרא עבדות. ההכנעה וההשתעבדות לאדם מדה מגונה היא. גם תורתנו בוה לעבד הרוצה להשאר בעבדותו. אבל ההכנעה לאדם גדול בתורה ובחכמה והשעבוד לאמרי התורה והחכמה — אין לך מדה נאה מזו. זוהי עבדות הבאה מתוך חרות ואותה יאהב כל אדם שהוא בן חורין באמת.

„עבדות" ו„חרות" — אלו הן המלים הצפות ועולות במחשבתי בימים האלה. ולד הייתי עד כה ומשעבד להורי החביבים אשר גדלוני וחנכוני ללכת בדרך־הישר, אך עתה שומע אני את אבי הטוב אומר אלי: „ברוך שפטרני מעשו של זה". חלפה תקופת הילדות ועלי לשקל בעצמי את מעשי, מעשי יקרבוני ומעשי ירחיקוני. אני רואה ומבין שלא בן חורין אנכי אלא קבלתי עלי משנה עבודה. מתוך יראת הכבוד ואהבה אעשה מעתה את רצון הורי ומורי היקרים. עבד אעבד באמונה ואשתעבד לדברי התורה והמצוות כבן חורין אמתי...

ולעת עברי עתה מתקופת הילדות לתקופת הנער מביט אני אל עברי הקרוב, אל הימים שחלפו והנה טובים ונעימים היו. חפשי מכל על הייתי וחיי קלים היו מכל דא. אך משבח אני את הימים הבאים עלי בתקוה כי יהיו מלאי עבודה ומרץ. הנה הגעתי לתקופה, שבה אני צריך לעבד ולהכשיר את עצמי בלמודים ובהתפתחות השכל והרגש באחד. ודברי הלל הזקן ע"ה קוראים אלי: „אם לא עכשו אימתי?..."

כיום הזה הריני נכנס בברית עמי וזכות תהיה לי מעתה להצטרף ל„מנין" ולכל דבר שבקדשה. אך אין זכות בלי חובה, והחובות מרבות הן. יודע הנני כי שעת יציאה מגלות לגאלה היא שעה זו לעמנו. בנים נאמנים דרושים עתה לעמנו בארץ ואני תפלה לד' שישיתני בין הבנים הבונים את ארצנו הקדושה, ארץ ישראל.

מעמק לבי הנני מביע את תודתי להורי החביבים המגדלים אותי והמורים אותי את דרך האמת והאמונה, אשר כל מעיני הוא לעשותני לאיש ישר. השתדל אשתדל בכל יכלתי למלא תמיד את חפצם וללכת בעצתם כל הימים.

תודה נאמנה למורי היקרים המלמדים אותי תורה וחכמה, הנוטעים בלבי רגשות עדינים והשואפים לעשותני לאיש חרוץ וישר, נאמן וסמור לעמי, למולדתי ולכל אדם באשר הוא אדם.

ותודה רבה לכם, רבותי, אשר הואלתם לכבדני ולבוא ביום שמחת הורי ושמחת לבי אני, ואמים בתפלה לד':

ל ב ט ה ו ר ברא לי אלהים ו ר ו ח נ כ ו ן חדש בקרבי, אמן!...

*) התאום אשר נאמתי לכבוד אורחי ביום השבת ה' בתמוז שנה זאת. כ. י. ט.

ירמיהו בן יעקב (כתה ח'א)

חרבן קננו

החדש אב הוא החדש הפרענות לישראל מאז ומעולם. כי נשרפו שני בתי מקדשנו, פארנו וכבודנו ובו החריבו את ארצנו היקרה ועמנו נעשה לעם ״תועים בקרי מולדת בלי מחסה, כלי כל להניח את ראשו: קנו נהרס... מעוננו נסגר, קננו נהרס. מעון היה לנו, בית מחסה היה לנו בן מצאנו תמיד הדרים נקיים ויפים, חצר שעשועים ומחנכים נאמנים ומסורים אלינו, והנה — אהה, פתאם, ולפתע פתאם חדק הכל, שוב נשארנו עזובים ובודדים!

הן זה הוא גורלו של היתום האמלל . . . רבית היתומים ״תושיה״ אשר בירושלים באתי בהיותי ילד קטן כבן שמונה שנים. זכורני, מה רעים ומרים היו חיי בשרם בואי לבית הזה. בגדי היו תמיד קרועים, מכולכלים ופרומים, פני היו תמיד הורים מרב חלשה מאכלי היה דל, בחצר אפלה היה משכני, את רב זמני בליתי בחברת ילדים שוכבים ופראים ואהי כאחד מהם. אלה היו חיי. אך האלהים רחם עלי — וביום בהיר אחד הכניסוני לבית היתומים ״תושיה״ וחיי קבלו צורה אחרת לגמרי. בית זה היה הבית הזה כאן קניתי כי הברים טובים, יתומים כמוני, התקשרתי אל חברי ואהבם כאחים. כאן האכילוני לשבע, השקוני לרויה, הלבישוני בגדים נקיים ומחנכינו היקרים השגיחו עלי, עפלו בי באהבה והדריכוני בדרך הטוב והישר. מה טובים היו ימי השבתות והמועדים בטעגנו. בזמירות ובשעשועים וכתענוגות היינו מבלים את חזמן בימים הקדושים האלה. מאשרים היינו, לאש לאש התחבקנו ונשבת כטעם את האסונות שעברו עלינו, לאש לאש שכחנו את בדידותינו האיומה שכחנו כי יתומים הננו . . .

כרעם עברה פתאם הכשורה הנורא: המעון ״תושיה״, מעון יתומים יסגר עוד טעם . . . מה נבהלתי למשמע אזני. שוב אהיה ליתום ע ז ב יתום התועה בעולמו של הקב״ה, מאין־רועה שיריעני באמונה, לא האמנתי ברגע שמעי את הבשורה שאמנם יהיה כדבר הזה. אך מנהל המעון הודיע שבוא־יבוא האסון הזה; כמה קשה היה לי בזכרי כי עוד מעט עוד מעט ועלי יהיה להפרד מעל חברי היקרים, מעל המנהל הנכבד ששפל כי בחסד וברחמים ומעל שאר המחנכים החביבים. עוד מעט ועלינו להתפזר לארבע כנפות הארץ. מי יודע את גורלנו בעתיד הקרוב, מי ישים לב אלינו ומי ידאג לנו מעתה? רבים מחברי וכנסו לבתים פרטיים בין אנשים זרים ורחוקים מהם. מאשרים היינו עד כאן - ועתה עלינו לקחת את התרסיל על שכמנו ואת מקל - הנודדים ביד ולנוע ולנוד ממקום למקום ושנית עלינו לשתות מכוס - היסורים, הבדידות, היתמות והצער. הן זה היא גורלו של היתום האמלל ...

א' במנחם אב. תרפה. יום חרבן קננו

בבית ספרנו

א.

יום העשרים בתמוז

ביום א', כ' תמוז נערכה בבית ספרנו אזכרה למנחיננו בנימין זאב הרצל ז״ל, תלמידי הכתות הבינוניות והגבוהות התכנסו אל האולם הגדול. דממת קדש שררה בכל. מנהל בית״ס פתח את האזכרה וספר לפנינו על חיי־המנהיג ופעלותיו, על אהבתו העזה לעמו ועל פטירתו הפתאמית. אחריו הקריא אחד ממורינו בקול עצוב רשימה על הרצל שנכתבה על ידי הסופר דוד פרישמן ז״ל. בכלותו להקריא את הרשימה נגנה תזמרתנו את מרש־האבל לשופן שהשרה רוח־עצב על כל השומעים, אחר סבבו ילדים אחדים וקבצו כסף לקרן הקימת להרשמת שם המנחיג בספר הזהב. בשיר ״התקוה״ נסתימה האזכרה וכל ילד הלך בדממה ובעצב לביתו.

דוד פינזילבר

ב.

קבלת פנים לכבוד צופי סלוניקי

תלמידי בית־ספרנו נוהגים לערך קבלות־פנים או חגיגות לכבוד הילדים האורחים הבאים ירושלימה לבקרה.

ביום ה', א באב בקרונו אחינו הצופים שבאו הנה מעיר רחוקה, מסלוניקי. לא יכלנו לצערנו לערך לכבודם חגיגה גדולה מפני ששלשת השבועות האלה ימי־אבל לנו, ימי חרבן בית המקדש, בכל זאת ערכנו בשבילם חגיגה קטנה.

הימים האלה הם, כידוע, ימי הבחינות לפני בוא החפש הגדול, וכית ספרנו עורך מדי שנה בשנה לפני הגמר למודים חגיגה בשבילנו. השנה נציג אופרה ואנו חברי המקהלה. והתזמרת. חוזרים על תפקידנו יום־יום. שעת־הלמודים האחרונה נגמרת. עלינו, כדרכנו תמיד, אל האולם העליון להתרגל בהצגת האופרה. שם נודע לנו כי עוד מעט וובקרונו צופי סלוניקי. שמחנו מאד לבשורה הזאת וחכינו להם בכליון עינים. הסתדרנו באולם. התזמרת עמדה על יד הארון לבנון. צופי בית ספרנו עמדו במקום מיוחד. התזמרת החלה לנגן, נגנה ונגנה עד בוש — וצופי סלוניקי אינם. אמרו המורים מפיון שלא באו האורחים, צריך להפסיק את המנגינות ההגיעות ולהתחיל בחזרות על תפקידי האופרה. רק התחילה התזמרת לנגן את פתיחת האופרה והנה

בא מנהל בית הספר ויבשרנו כי צופי סלוניקי באו. כעבר רגע קל נכנסו הצופים האורחים אל האולם ומראיהם כחילים ממש. בראש הנדוד עמד קולונל, ואחריו איש שמן במקצת וצפצפה בפיסו — זה היה בנראה ראש פלוגה. על ידו עמדו שני צופים וחבלים עבים בידיהם — אלה היו בודאי שרי עשרה. מן הצד עמדו שני אנשים וחצוצרות בידיהם — אלה היו בטח סגנים. בידי אחד מהם היה גם תף. תזמרת בית ספרנו ננגה ביחד עז וצופי סלוניקי ישבו להם על הספסלים שהוכנו בשבילם. נמרה התזמרת לנגן את מנגינותיה הערבות לאזן, ויקם מפקד נדוד הצופים שבבית ספרנו ויברך את האורחים היקרים בשם כל צופינו בברכת ״חזק ואמץ״ — ואחריו חזרו כל צופי־בית ספרנו על הברכה הזאת. עכשו היה גם על האורחים לענות ״חזק ואמץ״ כחק — אבל הם לא ידעו לבטא את המלים האלה ואנחנו עזרנו להם. התחלנו לחזר על האפרה וכשנמרנו את החזרות, באר להם אחד ממורינו את פשר האופרה הזאת. אז ברך אותנו מפקד צופי־סלוניקי ואחר נפרדנו מעליהם בברכות חמות, בברכות־אחים. בשובי מבית הספר הביתה הרהרתי בלבי: אחינו, אחינו היקרים, מה מקנאים אתם בנו, ילדי ארץ ישראל, על שנרים אנחנו בארצנו, בארץ חמדת אבות, יהי רצון שתשובו אלינו בקרוב ולא תוסיפו להיות אורחים — כי אם אזרחים, תושבים תהיו בארצנו.

ציון הלוי (כתה ד'א)

ג.

ההגרלה

בשנה זו סודר דבר חשוב בבית ספרנו, הלא היא הגרלת־הספרים. מדי שבוע בשבוע מגרילים ספרים אחדים. בשני ספרים החלו בזמן הראשון ובזמן האחרון שלשה וארבעה. הספרים ברכם הם ממיטב הספרות העברית, המקורית והמתרגמת. מטרת ההגרלה היא: א) לתת את האפשרות לתלמידים לרכש להם ספרים טובים ומועילים במחיר קטן מאד. ב) להפיץ את הספרות העברית בין התלמידים ולחבבה עליהם. ג) להעשיר על יד הכנסות־ההגרלה את ספריית בית ספרנו.

ההגרלה הצליחה מאד.

מעניין להתבונן אל הילדים שכרטיסים בידיהם בעת ההגרלה. לבם דופק. עיניהם נעוצות במגרילים וכל אחד מהרהר: ״הפעם אזכה בודאי אני״... אחד המגרילים הנכחר מבין החברים מוציא מתוך הילקוט המונה לפניו פתקא מקפלה, פותחה ומכריז בקול רם: מספר זה וזה. חבר שני מוציא מתוך ילקוט אחר פתקא שניה ועונה אף הוא בקול: אפס.

וכמה יגיל התלמיד בשמעו מפי האחד את מספר כרטיסו ותשובת המנריל השני היא חיובית. עיני כל התלמידים סוקרות את החבר הזוכה שהשעה שחקה לו הפעם. אולם גם התלמיד שלא זכה לא יצטער ביותר כי יתנחם: לא זכיתי הפעם זכה אזכה בפעם הבאה, ומיד ימהר לקנות לו כרטים חדש בחצי ג״מ. עד כאן הגרלו 41 ספר שמחירם עלה ל־502,1 ג״מ. ההכנסה ממכירת כרטיסי ההגרלה עלתה ל־755,5. נמצא שהרוחנו 253.4. השנה המטרה. ספרים יקרים ומועילים נפוצו בין החברים. ספריות בית ספרנו התעשרה במספר ספרים חדשים. לשנה החדשה הבע״ל הננו מתכוננים להרחיב את ההגרלה כי התחכב התחכבה על כל החברים, החל מהכתה הראשונה וכלה בכתה העליונה.

מ. איש־שלום (כתה ח')

ד.

בין צופי בית ספרנו

בראשית השנה סדרו בביה״ס 4 קבוצות צופים. חברי קבוצת ״הדבורה״ שהתקימה בביה״ס בשנה שעברה שמשו השנה בתור סגנים לראשי הקבוצות. מלבד הקבוצות הנ״ל מתקימות גם 4 קבוצות של ״נורים״. אחת לשבוע היו פעלות. שוחחו על דברות־הצופה ודרישותיו. החברים הרצו על האישים שעל הצופה להכירם, כגון בר כוכבא, ר' יהודה הלוי, הרצל וכו'. היו גם פעלות ושיחות משתפות לכל הקבוצות (לינות־לילה ומסביב למדורה). בערב חג הבבורים סדרה ההלוכת מביאי בכורים עפ״י כל פרטי הטקס שהיה נהוג לפנים. הצופים שואפים בעקר, לחנך את עצמם ולשפר את מדותיהם, ״עשות חסד והצנע לכת״.

דוד בן שמואל

ה.

מכתבים

א.

לחברינו היקרים, תלמידי הכתה ח', השעה הגדולה, לה צפיתם בכליון עינים באה. נומרים אתם את חק למודיכם בבית ספרנו החביב. קטנים ורכים נכנסתם לבית הספר, ועתה בעת שאתם נפרדים מעלינו הנכם גדולים ובוגרים. עכשו, חברים, אתם עוברים לתקופה חדשה ולדרך־חיים חדשה.

רבים מכם ימשיכו בודאי את למודיהם בבתי ספר תיכונים. ורבים מכם יתחילו ללמד מלאכת עבודה. אנחנו מברכים אתכם שתצליחו בכל אשר תפנו ובכל עבודה אשר תבחרו לכם.

יהי רצון, חברים יקרים, שתהיו בנים נאמנים להוריכם, למוריכם, לעמכם ולארצכם. חזקו ואמצו עשו והצליחו והיו לאנשי חיל ומעשה.

ברגשי אהבה

בשם כל תלמידי בית ספרנו

משה נסים מליח (כתה ז')

ב.

אחינו החביבים תלמידי בית ספרנו,

הנה הולך וקרב יום הפרידה. באותו יום אנו יוצאים את המוסד החביב שבו בלינו את ימי ילדותנו.

מה גדול הוא היום הזה בשבילנו!

מצד אחד, אנו שמחים ומודים לד' שהחיינו והקימנו והגיענו לזמן הזה, הוא הזמן שבו אנו נומרים את חק למודינו בבית הספר, אך מהצד השני הננו גם עצובים מדי זכרנו, כי הנה הלפו—עברו ימי הילדות ויומי דאנה מטשטשים ובאים.

אחים יקרים, עתה הננו נזכרים ביומים המטוכים עת בלינו יחד באהבה, בשעשועים ובטיולים והאמנם ינתק חוט האחוה והרעות עם הפרידה מעליכם?

אל נא, אחים, אל נא תחשבו כזאת. הננו נפרדים מעליכם—אבל עינינו ולבנו יהיו תמיד אל בית ספרנו, אל מורינו ואל כל חברינו היקרים.

ועתה הננו פונים אליכם, חברינו תלמידי הכתה השביעית, תלמידי הכתה העליונה בשנת הלמודים הבאה. עד עתה היינו, אנחנו, הגדולים בין תלמידי בית הספר, עוסקים במרץ בכל אותן העבודות הנהונות במוסדנו. מעתה מטלות החובות הקדושות האלו עליכם.

המשיכו את עבודתנו והיו למופת לחברינו הקטנים ממנו. היו אחראים לכל מעשיכם ולכל מלה היוצאת מפיכם. הדריכו את חברינו הצעירים, תלמידי הכתות הנמוכות והבינוניות בדרך הישרה, הננו עליהם וחלצום מצרה כי תבוא עליהם. היו להם אתם למופת חי במעשיכם בהנהגתכם במסירותכם ובחריצותכם. שלום וברכה לכם, אחים חביבים, וזכרו נא את חבריכם הנפרדים מעליכם כיום הזה.

ברב אהבה ואחוה

בשם תלמידי הכתה ח'

אברמזון יצחק, בור חיים.

שמות החברים הגומרים השנה את חק למודם בבית ספרנו:

איש שלום מרדכי, בור חיים, בן אברהם יצחק. ברמן אברהם, בוקניץ אליעזר, בוצ'צ'ר נחום. גרובר נחום, ויניסר משה, וינקלר יהושע, ידידיה אברהם. לרמן יצחק, נאצר רפאל. סנדק שמריהו, עזרי בכור, הלפר (עוזר) מרדכי, קופ יהודה, קליומן אברהם, רובוביץ ירמיהו, רפופורט מרדכי שמעון, שור שמעון, שרשבסקי שמעון, שפי ישראל, שלייפר אברהם.

ח י ד ה

מלא את המשבצות אותיות עפ"י ההוראות הנתנות. קרא מלמטה למעלה ויצא לך יום צער אחד.

גליבוה ראובן (כתה ד')

מחבר החידה יתן בתור פרס לראשון בפותרים את הספר „הגן העור" לקוהילנקי, הוצאת „אמנות".

פתרון החידות בגליון ט"ו

א

ירמיהו, רחבעם, ויצמן, שמשון, לנדון, משביר, (ירושלים) שמות הראשונים בפתרים: אריאלי אריאל, גלדברג יוסף, דוד פינס (תחכמוני, תל אביב), הלוי יהודה, ויט יואל, יאיר מהרש"ק (תחכמוני, תל אביב) מנצור מנחם (בית ספר זכרון משה פורט - סעיד), קבוצת „חסידה" של צופי באר טוביה.

ב

ושמואל נביא בישראל
989
ברש
502
הרצל בנימין (זאב)
487

רבשני מנשה, יצחקי דניאל, האחים מחביתי, קום איטה, קיוך שפחה, קבוצת „חסידה" של צופי באר טוביה.

תנחומים

חברנו היקר דוד ליואי!

נדהמנו בהניע לאוזנינו השמועה האיומה כי נלקחה לנצח אמך היקרה לך מבל. מדי זכרנו בך, חברנו האמלל ובאבדתך הנדולה—דמעות חמות יזרדות עינינו. המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלם.

בשם מורך וחבריך תלמידי הכתה ד'א

מ. שם טוב (כתה ד"א)

חג הפרחים

— חזיון דמיוני מוסיקלי, —

(בשתי מערכות)

המוזיקה מאת י' לבנון

המורה לנגינה והמנצח על התזמרת בביה"ס.

הנפשות: שקדיות
עורבים (שלשה)
רוח
שורה של כרובים
מלך הצמחים
צפור
דבורים
ילד
תהלוכות של ילדים

מערכה א'

ערב בכרם. ענגים שמים בשמים. מבעדם נשקף הירח כהה. כוכבים נוצצים

עורב א' (מדדה ובא)

עבים נדים,
עבים נעים—
קרע!
הולכים באים
ימים רעים
קרע—קרע—קרע!

עורב ב' (מדדה ובא ומצטרף אל הראשון שניהם יחד):

לילות אלמים
לילות קרים
קרע
ימים באים,
קשים מרים
קרע—קרע—קרע!

עורב ג' (מדדה ובא ומצטרף אל הראשון, שלשתם יחד):

עורבים צורחים,
עורבים קוראים—
קרע
עולם כלו
עוטף שחורים
קרע—קרע—קרע!

(מדדים ונעלמים בין העצים, הירח מופיע)

רוח (בא ומנפנף בכנפיו):

אני הרוח קל כנפים
אשוטה לי מקצה שמים,
מקצה שמים!
(מנפנף)
מגן אל כרם אמהרה
פה ושם אבשרה, אבשרה
(מנפנף)

הנה באה הנה הולכת
שנה חדשה ומברכת
ומברכת
(מנפנף)
בשנה טובה אתכן אברכה
וחיש מפה אשוטה אלכה
אשוטה אלכה!
(שם והולך הרוח מפתחו)

העורבים (מדדים ובאים מבין העצים)
שנה חלפה,
שנה קשה—
קרע!
בכו בכה
לחדשה!
קרע—קרע—קרע!
(הם נעלמים, הדמה רבה)

הזן השקדיות (בקול דק חרישי)

השקדיות: בראש השנה יכתבו!

החזן: מי יצמח צמוח
ומי נבול יבול;
מי יפרח פרוח
ומי קמול יקמל———

השקדיות: בראש השנה יכתבו!
בראש השנה יכתבו!

החזן: מי בפרי ישמח
ומי יצב ערם
מי ייגע רוב ליח
ומי יובש מצם — — —

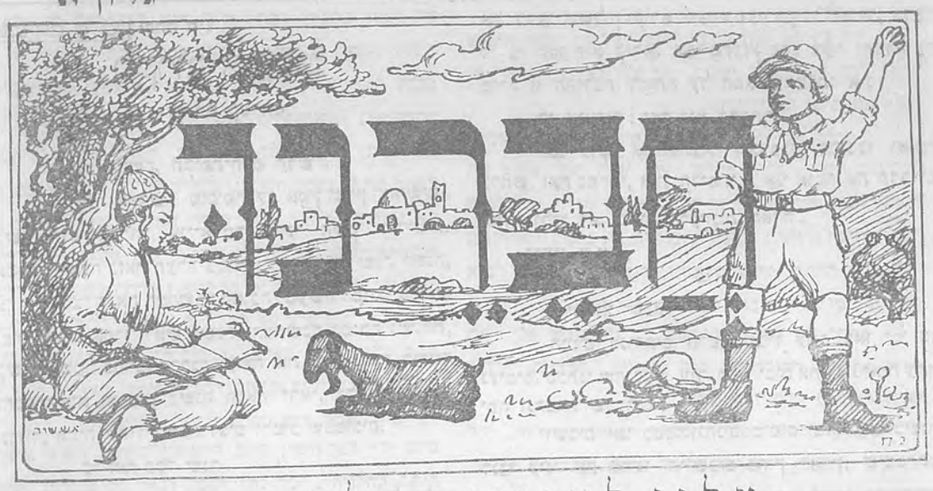
השקדיות: בראש השנה יכתבו!
בראש השנה יכתבו!

החזן: — את מי ברזל יגדע,
ומי יגוע מקר
את מי ברק יבקע,
את מי רוח יעקר — —

השקדיות: בראש השנה יכתבו!

החזן (בקול דק ממשך)
בראש השנה יכתבו———
(דממה. הירח מופיע)
(שורה של מלאכים באה בריקוד)

המלאכים: פנו דרך, דרך פנו
לשורת המלאכים!
דרך פנו הן אתנו
מלך הצמחים!
מלך הוא
כתר לו
וברכה עד אין קץ:
פרח רך
לבן זך
לכל עץ ועץ!
(מסתדרים לשתי שורות. מלך הצמחים בא)

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני״ בירושלם

התכן:

א) חברנו לשנתו הששית — — — אהוד גולדברג
ב) מקרוב ומסביב — — — — — —א. סלטון
ג) נדודים — — — — — — — — ט. גורשטין
ד) שלמה שולר ז״ל — — — — — י. חיון
ה) חגיגת המחזור השביעי — — — ט. אישׁ־שלום
ו) בבית־ספרנו — ברכות. חגיגת חנכה.

„חברנו״ לשנתו הששית

אחרי הפסק״ה של חדשים אחדים, חדשי החפש, שבים אנו לעבודתנו המועילה והחביבה עלינו—אל „חברנו״ היקר.

במרץ כפול ומכופל נגשים אנו הפעם לעבודתנו רבת־האחריות. נוספו לקבוצתנו קבוצת פועלי הדפוס, והרבה כחות חשובים ורעננים. ובקרוב נתעשר גם באותיות חדשות ובמכשירי דפוס שונים.

בכל כחנו נתאמץ להוציא את „חברנו״ הדור ויפה מבפנים ומבחוץ, למען יהיה „תורה מפוארה בכלי מפאר״.

אולם הצלחת „חברנו״ תלויה אך ורק בחברים עצמם. כל והחברים רבים לטפל בו באהבה ובמסירות ולהעניק לו פעם בפעם. מחבוריהם־המטובים ביותר. אם כה נעשה ופרח „חברנו״ ועלה־מעלה מעלה כחפץ כל ידידיו־וחבריו הנאמנים.

אהוד גולדברג
(כתה ז׳ א)

מלך הצמחים: מעדן גן אשוט, אלכה
משמי הרום אעוף הלום;
בשנה טובה אתכן אברכה;
שלום, שקדיות, שלום!

השקדיות: ברוך הבא מעדן גן!
ברוך הבא מעדן גן!
לברכתך, מלאך שמים,
חכה חכינו כל הזמן!

מלך הצמחים במחול מחנים פה צאנה
מעגל סבוב, מעגל סבוב;
לראש כלכן נצות אתנה
פרחי נצה רכה לרב!

השקדיות: (יוצאות ברקוד)
חג נאדר לטבע,
חג גדול לצמח,
חג קדוש לפרח
הוא ראש השנה!
ראש לכל הגינו,
בו יבוא מלכנו
לברך כרמנו
ולשאת מנה!

יחיד הליל הזה, הליל הזה תברכנו

מקהלה: הליל הזה, הליל הזה תגדלנו

יחיד הליל הזה, הליל הזה תפריחנו

מקהלה: הליל הזה, הליל הזה תלבלבנו!

יחיד חג קרא לטבע,
חג גדול לצמח
חג קדוש לפרח
הוא ראש השנה!
ראש לכל הגינו
בו יבוא מלכנו
לברך כרמנו
ולשאת מנה!

מקהלה:

(בשעת הרקוד הולכות השקדיות וסובבות ומלך הצמחים מפזר עליהן זרים של נצות לבנות והודות, עד אשר תכסינה כלן בלבן).

כלך הצמחים: (פורש כנפיו)
ותור הקיץ כי יגיע
פרות תבשלנה עד בלי די!
(פונה ללכת)
בעוד שנה אשוב אופיע,
כעת שלום—וכה לחי!

(הוא נעלם, שורת המלאכים אחריו. השקדיות מסתדרות שורות־שורות כמקדם, אט ודומם השחר עולה).

מערכה ב׳

הצפור (שרה) ציק-ציק! ציק-ציק! בקר אור!
שמש אור זורחת,
קרן פז שולחת

מקהלה: ציק-ציק, ציק-ציק—בקר אור!
ציק-ציק, ציק-ציק—בקר בא!
שמש מתרוממת,
דבורה מזמזמת.
ציק־ציק, ציק־ציק—בקר בא!

מקהלה (כאות הדבורים בשיר זמזום)

הדבורה: שיר מזמור לבנות זמזום.
כל דבורה בת חיל
היא עובדת
היא שוקדת
גם יומם וליל!
זום־זום, זום־זום, זום־זום,
שיר מזמור;
שיר מזמור לבנות זמזום
כל דבורה מעופפת
מן כל צמח
מן כל פרח
מיץ מתוק אוספת
זום, זום, זום, זום, זום, זום!

הצפור: ציק־ציק, ציק־ציק—בקר טוב!
מי זה פה אורח?
ילד טוב שמה!
(נשמעת שירת ילדים התולכים ומתקרבים)
(בא ילד אל הכרם)

הילד: כמה לבן בעץ,
כמה פרח ונץ
וישקד. השקד ציץ פורח
כל ענף וכל בד
דומה פרח אחד
המפיץ סביבו צוף וריח!
המפיץ סביבו צוף וריח!
(נשמעת הזמורת מאחורי הקלעים)

הילד: אך הרוח ישב
משיר נצות לרב
הביטה נא, הנצנים,
פה פרחי שלג יפלו;
עץ השלג הבר
על פני גי והר
לכבוד ראש השנה מחול הוא
(הילדים והתזמרת בראשם מופיעים על הבמה)

המקהלה: חג נאדר לטבע וכו׳
(מברך את השקדיות)
לשנה טובה שקדיות
לשנה טובה יפהפיות!
ויתן לכן אלהים!
שנה טובה שקדיות!
נשם טוב
שפע טל
שמש אור
רוח קל
טובה שקדיות
לשנה טובה יפהפיות
לשנה טובה וכו׳.

המסך

אברהם סלמון (כתה ח')

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(רשימות קצרות)

א.

שנה חדשה, תקופת־חיים חדשה.

השנה החדשה מוסיפה לי אמץ ומרץ חדשים. בשנה הזאת־מהרהר אני־אלמד ביתר חשק וחריצות. אמנם מחשבה כזאת תעלה במחי בראשית כל שנה ושנה, אך איני מצרף את המחשבה הטובה למעשה הטוב. עוברים ימים אחדים אחרי ראש־השנה והמחשבה הטובה נשכחת, קשה לגשמה בחיים. ההרגל יעשה את שלו ובאה הנחמה נחמת־השוא ומרמה: בשנה הבאה ודאי, בלי כל פקפוק ונדנוד, אהיה לחרוץ שבחרוצים ולטוב שבטובים.

כל זאת בכך שנה.

אבל עתה אינני עוד נער קטן. גדלתי. למחלקה העליונה עליתי. עלי עתה לקים כל הבטחה והחלטה כבר־דעת. עלי להתגבר עתה על כל המכשולים שיעמדו על דרכי ולגשם את אשר אקבל עלי.

ואני שומע מעמקי לבי בעין קוד קורא. קורא ומעורר: חזק ואמץ!

ב.

היום הובאו הביתה הכפרות, תרנגולים עלובים שנגזר עליהם להיות כפרתינו, כפרות עונותינו.

אין אני יכל להשלים עם הרעיון שתרנגולים אלה מחויבים להיות „השעיר" לעוזאזל שלנו.

על שום מה? מה חטאם ומה פשעם?

וכשאני מביט אל תרנגולי הלבן והחטים הקשור אל כרעי השלחן וקורא פעם בפעם בקולו הצרוד, נדמה לי כי חמם הוא קורא. לבי מתכוץ מרב צער וחמלה על בריה זו ההולכת למיתה על חטא שחטאתי אני.

לי אומרים: זאת היא כפרתך.

אני לוקח את תרנגולי ומסובבו, מסובבו ואומר בלחש: זאת כפרתי, זאת חליפתי... אני אומר את הדברים האלה ולבי לא יסכים לרעיונות האלה.

והדין עמו.

ג.

ימי חג הסכות.

הימים הנוראים חלפו עברו. עתה באו ימי חג נעימים. סכתנו שהוכנה עוד לפני ימים אחדים נראית עתה יפה ונחמדה שבעתים.

יושבים אנו בסכה ונהנים מיפיה ומזיוה אני משוה לנגד עיני את אחינו היושבים בחוץ־לארץ, ששמחתם שמחת חג־הסכות אינה שלמה. עליהם לשבת בסכותיהם עטופי מעילים חמים, לקדש בפחיחות על היין ולהמלט הביתה בשל הקור והגשם.

כמה ארחם עליהם!

אין הם יודעים כלל את טעמה הנעים של המצוה „לישב בסכה".

רק אנו, המאושרים, יושבי ארץ ישראל, מרגישים וחשים את הטעם ואת הנוי שבמצוה זו.

אנו מסתופפים בסכותינו תחת שמי תכלת ביום ותחת רקיע זרוע כוכבים בלילה, באויר הפשי, בגלוי, לעין כל יושבים אנו בסכות ארצנו הקדושה.

מה ארחמכם, מה ידאב לבי לכם אחי בני ישראל היושבים בתפוצות הגולה!...

מ. גירשטין (כתה ז'ב)

נְדוּדִים

(קטע מתולדות)

נולדתי לפני המלחמה העולמית בעיר משורטורוסק בארץ רוסיה. הורי לא היו עשירים. חנות קטנה היתה להם וממנה היינו מתפרנסים. בשנת 1915 התנפלו על עירתנו צבאות הגרמנים. את העיר שלחו באש ואת תושביה הגלו לפולניה. עירומים ויחפים גרשונו מהעיר. את כל רכוש הורי הדל גזלו והמטו ואפילו פת לחם לא נקחנו אתנו. רבים מגולי־עירתנו מתו בדרך מזעפות רעב ורבים נהרגו באכזריות רבה. אחרי ענויים ושלשולים נזרקנו הגענו לפולניה והתישבנו בעיר חלם. בעיר היא היה מצבנו רע ומר. זרים ונכרים היינו בחלם ולא יכלנו למצא לנו את לחם חקנו. קרבן היסורים והרעב היה אבי זכרונו לברכה. שלש שנים סבלנו בעיר ההיא. אחרי מות אבי עזבנו את חלם ועברנו לגור בכפר קטן אחד. שם הוטב במקצת מצבנו. אחי הגדולים הלכו לעבד בכבישים ואמי עסקה במסחר. הגענועים על עירתנו שחיינו וגדלנו בה נברו מיום אל יום־וחכינו בכליון עינים ליום אשר יושב המצב למען נוכל לשוב שמה. פעם אחת הוגד לנו שביתנו לא נשרף. שמענו ותחי רוחנו ומיד ארזנו את הפצנו ושבנו משורטורוסקה. אך מה גדול היה הכאב בעת שבאנו לעירה ולא מצאנו את ביתנו! הוא נשרף כלו עד היסוד. בדמעות על עינינו עזבנו את העירה והתישבנו בעיר סרנה, שם פתחה אמי חנות והיא היתה מספקת את צרכינו בצמצום רב. אמרנו: עתה הונח לנו. אמרנו־אך טעות גדולה ומרה טעינו. בשנת 1919 פשטו ברוסיה גדודי הבולקים הפראים וגדודי פטליורה האכזרים. הללו הדרו גם אל עירנו וערכו בה טבח איום ונורא. גויות אחינו הנרצחים החללו גם הם ללחץ את היהודים להציק להם ולהטיל עליהם מסים כבדים מנשוא. בשנת תרפ"א נקראו אחי לעבד בצבא הפולני, אבל הם לא חפצו לעבד בצבא נכרי השונא את ישראל, ויעלו לארץ ישראל לעבד בצבא עמם העברי. אחרי עלות אחי הורע מצבנו, מפני שחוציאו הרבה כסף להוצאות הדרך. אני ואחותי הצעירה למדנו אז בבית הספר של „תרבות". אחותי הגדולה היתה נוסעת לכרכים ומביאה סחורה והיא עם אמי פרנסו את משפחתנו.

התפרנסנו וחיינו־אך לבנו היה בארץ ישראל. מעת שעלו אחי שמה גברו געגועינו עליהם ועל ארצנו הקדושה. החלטנו: יעבר עלינו מה ואנחנו עלה נעלה לארץ ונחיה בה חיי אזרחים עברים.

ולפני שבועות אחדים דרכו רגלינו בפעם הראשונה על אדמת ארץ ישראל.

ברוך יהיה היום ההוא, ברוך יהיה הרגע ההוא.

יום פזיחת בית הספר היום. שלשת ירחי החפש חלפו להם ואנו שוב שבים אל בית ספרנו, אשר בו נבקה את מיטב ימי־ילדותנו.

עולה אני עתה למחלקה השמינית, היא המחלקה העליונה אשר בבית ספרנו. עוד שנה ואני אעזב את המוסד שבו אני מתחנך זה שבע שנים. הולך אני לבית הספר. חדוה מיוחדת במינה התעוררה בי. בימים האחרונים החל כבר החפש משעמם אותי, רוצה אני שוב לבוא בחברת המורים ובחברת הברי התלמידים.

באתי אל חצר בית הספר. פה פוגש אני את חברי מהשנים הקודמות. הנה גם פנים חדשות, ילדים שלא ראיתים בלתי אם היום.

נשמע צלצול־הפעמון. מסתדרים אנו במהירות. ילד ילד על יד חברו, ילד ילד על יד כתתו. התזמרת פותחת במנגינה ערבה לאזן, ואחרי הנגון פותח המנהל את נאומו במלים הלבביות: ילדים יקרים, נעם ועגג בלב. פגישה חמה וחביבה. עוכים אנו למחלקה ויושבים כל אחד על מקומו הקבוע. הם. המורה מדבר. הוא מדבר דברים היוצאים מן הלב הנאמן. הוא מטיף לנו על החריצות על אהבת התורה, על השלום ועל האחוה.

המורה גומר את דבריו, הלב מלא רגשות. מתעורר הרצון לקום ולחבקו וללחוץ את ידו ולהודות לו בשם כל חברי הכתה על דבריו הטובים והנכוחים.

יוסף חיון (כתה ח')

שלמה שילר ז"ל

עזב אותנו לאנחות המורה הגדול שלמה שילר. הוא עזבנו בעוד אשר אלפי תלמידים נשאו את נפשם להמנות בין תלמידיו, כל אחד מאתנו שעשע את עצמו ברעיון יפה: עוד מעט אגמר את חק למודי בבית הספר העירוני, אחר אכנס ללמד בגימנסיה או בבית המדרש למורים ושם אזכה לשמע את שעוריו המחכימים והמפתחים של מר שלמה שילר זל. כה אמרנו וכה חלמנו, אך אהה, לפתע פתאם נתיתמנו. לפתע פתאם נפסק חלומנו. המורה שלמה שילר איננו. אנו לא נזכה עוד ללמד מפיו תורה, אנו לא נזכה לשמע את שיחותיו הלבביות ואנו לא נזכה לראות את פניו ואת עיניו הטובות. ביום השבת יג" במרחשון עלתה נשמתו הקדושה השמימה. השמועה על דבר מות האדם הגדול הזה נפוצה תכף בעיר ובכל הארץ. במשך כל היום ההוא התהלכו על יד בית ההולים אנשים רבים ופניהם עצובים מאד, כי יקר היה האיש הזה לכל, לגדול ולקטן

ביום יד' במר חשון, ביום הראשון בשבה עשתי עשרה היתה ההלויה. כל בתי הספר ובאי כח אגודות שונות התאספו בחצר בית ספרנו והלכו לרחוב שער יד בית החולים „הדסה". המוני אנשים נקבצו ומלאו את הרחוב חהוא משני עבריו עד כי קשה היה לעבר ביניהם. פה ושם נדחקו ונדחפו אנשים רבים שהתאמצו להתקרב אל המרכז, למען שמע את הספדי חבריו המורים ובאי כח המוסדות השונים. מעל הגגות ומעל הגוזטראות ומבעד לחלונות נראו אנשים רבים בוכים מרה.

הנה עלה איש אחד גבה־קומה ובקול־בוכים דבר בשבח המנוח הגדול. הוא דבר־וכל הקהל געה בבכי כי צר היה, נורא היה להפרד מעל שלמה שילר הטוב והחביב.

פאתי־מערב משחירו, עננים כבדים ושחורים החלו לכסותם ועד ארגיע השבה כל הארץ. פתאם נשמע קול רעמים ויזעזע את הלל האויר ומיד־ונשם החל יורד בזעף ובלי הפסק.

תמו הנאומים וכל הקהל הלך אחרי מטתו של המורה ללוותו, אל הדרך הרחוקה אל דרך־הנצחים.

תהא נפשו הזכה והיקרה צרורה בצרור החיים—אמן

חגיגת המחזור השביעי

במוצאי ש"ק, כ"ה מנחם אב, נערך באולם בית ספרנו נשף הסיום של תלמידי המחזור השביעי. אל הנשף הזה הזמנו מורי בית הספר, הורי הנזמים ותלמידי המחלקה השמינית בשנה החדשה. האולם היה מקושט בורק, בתמונות גדולי ישראל ועסקינו ובתמונות ששת המחזורים הקודמים. את הנשף פתח המנהל, אחרי נגינת התזמורת. בדברים קצרים ומפים הראה על הטוב שנתן ביהים לנזמים ומסים את דבריו בברכו את הנזמים בהצלחה. אחריו דבר מורנו ומחנכנו במשך שמנה שנות למודנו בביהים וספר לנו זכרונות מהימים הראשונים. דבריו היו נעימים והרעידו את הנזמים שבלב. הוא העלה מתהום הנשיה זכרונות מעניינים מחיינו, הוא הזכיר לנו את סבלותינו בשנות למודנו הראשונות, אז למדנו בבית נדת ויעוץ ומחשב בשברי כלים. קשים והעים היו הימים ההם. הממשלה התרכית דפקה את בית ספרנו וחפצה לסגרו, חסרים היינו כל מכשירי למוד. גם לוח וגיר לא היו לנו, באצבע שבולה במים היינו לומדים את ראשות חכמת הכתב. על המורה היה ללמד ילדים העבים הולים וסובלים. כאלה יכאלה היה הזכרונות שגולל לפנינו המורה וסים את דבריו: „חנני שולה אתכם אל החיים בלב בטוח לפתח בהם ולנצחם—עלו והצליחו". ובאולם דממה. כל העינים נעוצות במספר וכל האזנים מקשיבות לבלתי אבד אף הגה אחד היוצא מפיו. דבריו עשו הישם חזק על כל השומעים. בחוד התרשמנו אנחנו תלמידיו, אשר התענינו בכל אשר התענה הוא.

אחרי הנאום הזה הציג מנהל ביהים לפני הנאספים את תלמיד המחזור הראשון, שבא לברכנו בשם חבריו. התחיל סדר הברכות. נזמרים מכל המחזורים הוצנו ע"י המנהל לפני הקהאים והמה ברכונו בהצלחה. אחרי כן ברכנו מורה המחלקה השמינית בשנה הבע"ד ויקרא על פה קטעים מ.על סף בית המדרש' למשוררנו חיים נחמן ביאליק, בשם כתתו דבר אחד מהתלמידים דברים נמרצים ויפים, שני חברים מתלמידי כתתנו הביעו בשמנו את תודותינו הנאמנות למנהלנו ולמוריגו ומסרו תשורה למחנך כתתנו—ספר תנ"ך מכרך הדר.

הסופר ד' בנימין נאם לפנינו נאום מענין מאד ועמד על המלה החדשה־העתיקה „מחזור" ועל באורה החדש שלא היה ידוע עד לפני זמן לא רב. אחד מהורי הנזמרים דבר בשבח העבודה והביא כמה וכמה ראיות מהתלמוד, כי כל חכמי המשנה והתלמוד, התנאים והאמוראים בעלי מלאכה היו והטיף גם לנו לאהב את המלאכה. האהרון בנואמים היה אחד ממיסדי ביהים, הוא ספר מעט מתולדות בית ספרנו ואת הפלא אשר עורר בהדושו למוד רש"י והלמוד בלשון העברית.

בינתים, בין נאום לנאום, נגנה תזמרת בית ספרנו ממשיב מנגינותיה ותשמח את לב כל הנאספים. הגיע זמן חלוקת התעודות. אחד אחד נקראו התלמידים אל השלחן לקבל את תעודותיהם. אחרי חלוקת התעודות שבו ההורים לבתיהם. אוכם אנחנו לא מהרנו להתפזר, כי ידענו כי אלה הם הרגעים האהרונים אשר אנו מבלים בבית הספר החביב הזה, שהיה לנו במשך שנים בית־הורים שני ובקרוב עוד שעות אהדות בקודים, בשירים ובמשחקים.

מרדכי איש שלום (תלמיד המחזור ז')

בבית ספרנו

חנוכות: עם סגירת בית הספר כבר מנים אב הוצגה ע"י תלמידי בית ספרנו האופרה „הנ־הפרחים" לרגלי טיול חברינו לתל אביב נעיכה אותה הצגה גם שם בימים כיש ולי מנא.

—ביום א' במרחשון נפתח ביהים בטכס רב. הזמרתנו פתחה במנגינות יפות. מנהל ביהים ברך את־נו בשנת בריאות, אשר והצלחה בלמודים. אחד החברים הקריא את הפ"ק ס"ד שבתהלים.

—ביה כסלו סדרה הגינת ראש החש בתכן זה: פתיחה על ערך ריח (מ־מ אילן) הרצאה על הפרוש' צבי הרמן שפירא (מ־מ. מירסקי, הזמרתנו ננינה בכנור (החבר א' סלומון).

טיולים: ביו במרחשון נסעו החברים מכתה ה' ומעלה תל אביבה לשם בקור התערוכה של המזרה הקרוב שבדרה שם.

—בט' בכסלו היה טיול כללי של בודים: ז—ח, נוה יעקב, עטרות; ה—ו, עמק אילון; ד—נ, מקור חיים

תלפיות: כ—א. בפגיפה הקיבה.

ההנרלות: עם התחלת הלמודים נתחדשה הנרלת הספרים בביהים. לעת עתה מנרילים בכל שבוע רק 8 ספרים.

ברכות

א.

ברכתנו הלבבית לך, הברנו אריה שור, ליום מלאת לך שלש עשרה שנה והכנסך לעול מצוות.

חבריך תלמידי כתה ה'

ב.

אנו מברכים את חברנו היקר פינוזלבר דוד ליום מלאת לו שלש עשרה שנה. הננו מאהלים לו הצלחאה בכל אשר יפנה.

חבריו תלמדי הכתה ז'ב

השמטה

לצערנו השמט בגליון „חברנו" י"א—י"ב שנת תרפ"ה שמו של חברנו מתוך רשימת שמות תלמידי המחזור השביעי א ב ר ה מ י מ ש ה.

חגיגה לכבוד חנכה

ביום ה' א' דר"ח טבת בשעה 3 אחה"צ

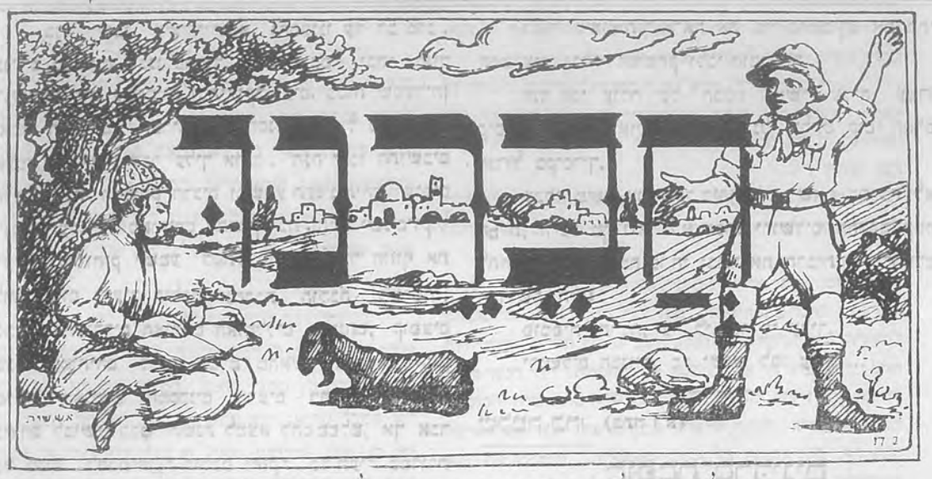
תערך בראינוע „ציון"

הגינת הנכה על ידי תלמידי הכתה ח'.

התכנית:

א) חנכיה (תמונה חיה. „מעוז צור" בלוית התזמרת)
ב) דקלומים
ג) תזמרת
ד) דמי חנכה (הזיון מאת שלום עליכם
ה) התקוה

נסדר בדפוס בית הספר „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלם

תכן:

א) ירושלם ופמפיה. — — מ. אברמוביץ — ה) בבית־ספרנו — — ציון הלוי, מיכאל אילן
ב) מות זרש (פסוד) — — א. להמן — ו) פתרון חידה — — — א. שילוני
ג) קפסת־סרדינים — — ש. כהן — ז) חידת בפרות
ד) מבתב מהנולה — — — א. ברזלי — ח) ברכות

משה אברטוביץ (כתה ח')

ירושלים ופמפיה

(רשמים והרהורים)

אניתנו היהודית „פרזדנט ארטורי" היתה מלאה עולים לארץ ישראל. רגש־שמחה מיוחד לא ידעתיו תהלה מלא את לבי: אני, העברי הקטן, עולה עם שאר אחי העברים באניה עברית לארץ העברים. כל ימי נסיעתנו עברו עלינו בשירים וברקודים. בעיני רוחי ראיתי לפני את מושבות־אחינו בארץ, את תל אביב החדשה והגדולה ואת ירושלים, ירושלים עיר הקדש והנבואה. בניאפולי עמדה אניתנו שני ימים וספק היה בידנו לתור את העיר היפה הזאת ואת כל סביבותיה הנהדרות. כאשר ראיתי את העיר החרבה עתה, עלו וצפו במחי הרבה עובדות ומעשים שלמדתים מתוך דברי הימים פומפיה, פומפיה, התזכרי את גאות—לבו של מישום גבורך?

אחרי שהחרים גבורך הנערץ את ארצי הקדושה והגלה את עמי בגולה, נבה לבו מאד ויאמר לנסות את כחו ולהלחם גם באלהי ישראל... ובשובו מ־דך־הים אל ארצו קמה סערה גדולה ותחשב אניתו להשבר ויקם גבורך ויקרא: כחו של אלהי ישראל גדול רק בים, הבה נלחם ביבשה ונראה יד מי תעשה חיל!

עד למדרגה כזו הגיע גאון לבו.

ואת פומפיה היפה, הן תזכרי כי אלהינו השקיט את הים. הוא שלח באף גבורך יצור קטן, משרת אחד מטשרתיו הרבים למען ידע את כחו. וודאי תזכרי פומפיה החרבה גם את הכבוד הרב בו כבד עמך את גבורך, ואת שער־הנצחון שהקים לשמו ולזכרו־על נצחו את ישראל, קשה הערף והגבור הנלחם על קיומו בחרף נפש. טושם גבורך דמה בלבו שאמנם נצח את ישראל, את אלהיו, אבל כעבר זמן קצר נוכח כי שעות נדולה שעה. היצור הקטן, התושי, נקר במחו ולא נתן דמי לו, וגם את, פומפיה הגאוה, דמית ודאי כי לעולם תזקטי, כי ירשת את כבוד ירושלים.

בא הזוק והריק מלועו אש נקם ואת נחשבת בין רגע כמחפכת אלהים את סדום ועמורה.

באש שרף גבורך את בית מקדשנו ובאש שרפך א ל ה י נ ו אותך, פומפיה, רבת היופי והחדר. ושמע שמעתי עלך, כי עיר גדולה ועשירה היית.

נסדר בדפוס בית הספר „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלם.

כך ישבו עשירי־רומא והתענגו על רב טוב. בנינים מפוארים בנו בתוכך, בתי ספר ובתי הנוך לגלדיאטורים, גימנסיות ובתי־עקר רבים, כמות שמעליהן נאמו הקיסרים, הטריבונים והסנטורים. על משאותיך אעמד ואת אשר עבר עליך אחזה. הנה שבו התושבים הרבים מבתי המשחק הרבים ומשפע תענוגותיהם. עיפים ויגעים עכו על משאיתם להחריק כה. המה ישנים־יקוץ רעש גדול וחזק ישבע לפתע פתאם. פער הוזוף את לועו האיום והעיר הולכת ונחרבת, הוכת ונשרפת, בבהלה מתעוררים האנשים האומללים משנתם, קופצים מעל משותיהם למען המצע מהאש הנוראה. איום מראה האנשים המסכנים הרצים רחופים ומבהלים כשהם לבושים בבגדי השנה למצא להם מפלט, אך אבד כל מנום. להבת־הלֵהָה הולכת וחזקה. כל העיר כסדורת אש ואדם לה ומורא לה. אנשים לרבבות נופלים מתים, מהם מתפתלים מרב כאב, מהם נופלים הרש. פטיצים ופלבים מהבקים איש את אחיו. האסון אחדם. אנשים רבים צוחקים ובוכים כאחד. דעתם נשרפת עליהם. האריות והנמרים חורגים מכלוביהם הסגורים. דרור קורא להם. אבדון לאדם. הרות לחיה. דן אותך פומפיה הגאיונה, אדוני אֱלהינו לשרפה בעון שריך הסוררים והעריצים.

לרמז אברהם (כתה ז'ב)

מות־זֶרֶש

(ספור)

פ ר ק ר א ש ו ן

לשכננו הציד היתה כלבה. בכל יום ראשון היה שכננו רגיל לצאת עם כלבתו מחוץ לעיר ולצוד ציד. ואני מדי ראותי את הכלבה היפה והזריזה הזאת קנאתי באדוניה קנאה גדולה. באחד מימי החרף הקרים בא אחי הביתה שמח, ויגש אלי ויבשרני לאמר: דע לך אברהם, כי מחר נקבל מאת שכננו מתנה נעימה כלבה קטנה. שמעתי את הבשורה הזאת ואשמח שמחה רבה והתחלתי לרקד ולפזז מרב גיל. כעבר רגעים אחדים נזכרתי כי אנחנו, היהודים, איננו נוהגים לגדל כלבים והתחלתי להתעצב כי אמרתי בלבי: מי יודע אולי לא ירשני אבינו לגדל את הכלבה.

בכליון עינים חכיתי לשוב אבי ממעשהו בחנות למען אשאל את פיו. הערב הגיע. שמעתי קול צעדים ידוע לי. ידעתי כי אבי הוא הבא. מיד רצתי לקראתו וקבלתי את פניו בחדוה. נטל אבי את ידיו וישב בראש השלחן ויעין בעתון שאך זה נתקבל. אחרי שגמר לקרא את העתון נגש אלי אחי וישאלהו, אם ירשהו להביא כלבה קטנה אל ביתנו על מנת שאנחנו נקבל על עצמנו לטפל בה ולדאוג לכל מחסוריה. אבי שמע בשים לב לדברי אחי, הרהר קצת, נתך קצת וענה: כן, בני, אני מרשה לכם להביא כלבה אל ביתנו, היא תביא לנו, לכשתגדל, תועלת רבה.

דברי אבי שמחוני מאד. לולא בושתי כי עתה נפלתי על צווארו והייתי מחבקו ומנשקו על דבריו השובים והמחכמים.

למחרת היום הלך אחי אל שכננו וקנה נתן לו כלבה קטנטנה. אחי שב בגילה ובדיצה הביתה ובידו הכלבה. למראה הבריה העלובה והנחמדת הזאת תקפתני שמחה, נשלחתי את הכלבה בידי, עברתי בידי על חלקת עורה הרך. היא רעדה ויבבה בקול כלבים בכיני. השקיתיה חלב והשכבתיה על מצע—תבן ואני עמדתי מן הצד ולא יכלתי להזין עיני בה. מני אז הייתי מאכיל את הכלבה ומשקה פעמים אחדות ביום והיא שמנה וחגדל מיום אל יום.

ומעל משאותיך אראה את בתי תושביך, את בתי הפטיצים ובתי המשחק ולבי הומה לך.

הנה אני עומה על הבמה אשר עליה עמדו קיסרים אדירים, ואולי עמדו גם הגלי יוליום קיסר האדם הגדול בקיסריך.

מבלי משים אני נזכר בירושלים, שאת החרבת ולא המלת, הגית מך וזקן וכא הסת. ירושלים החרבה קמה לתחיה, והעם נלחמת כו חי ובונה את הרבותיה. ירושלם הקדושה חיה!

פומפיה החרבה, צר לי, צר לי עליך.

ירושלים הבנויה, מה ישיש לבי עליך!..

שלמה כהן (כתה ז'א)

קִיפְּסַת־סַרְדִינִים

— רשימה —

היה יום קיץ בהיר וצח, השמש שלחה את קרניה החמות על פני תבל. שמי ירושלים היו זכים ורכים והביטו בחן ובאהבה אל כל האנשים המהלכים ברחוב. ביום הדיר כזה נער עני והלש הלך ברחוב לבקש לו עבודה, למען יוכל לפרנס את משפחתו הדלה, את אמו ואת שתי אחיותיו החלניות. כי הימים ימי המלחמה העולמית. אביו ואחיו הבכור עבדו בצבא והיו רחוקים מירושלים. מאז ניסו האב והאח היה הנער מפרנס בעבודתו את המשפחה.

חי צער ודלות יחיו. לא תמיד ימצא הנער עבודה, אף כי היא חיוץ ונאצן ומסור לעבודה אשר ימסרו לו.

עיד הנער הולך—וירא, והנה קיפסת־סרדינים מונחת על הארץ. האחו—קרא הנער בשמחה־האח, מה תשמחנה אמי ואחיותי, הן מאז פרצה המלחמה לא טעמנו טעם־סרדינים, מה רבו הסדיך ד'.

הנער קפץ בשמחה ולקח את הקופסא ורץ עד מהרה לביתו לבשר לאמו ולאחיותיו, כי ארוחה טובה וטעימה מחכה להן.

כשראו אמו ושתי אחיותיו החולניות את המציאה שמצא שמחו מאד. הן ערכו את השלחן, שמו עליו לחם וליפון והיו מוכנות למסיבה. הנער לקח ככין ואבן, ישב על סף הדלת ובקצר רוח החל לדפק בחזקה על הקופסא למען תפתח, ויהי הנער דופק דפיקה עזה ורעש חזק נשמע פתאם: טרח טרח טרח. הקופסא התפוצצה. היא היתה מלאה אבק שרפה. הנער נפל ארצה והתעלף. מיד נקבצו כל שכני המשפחה. הבהילו את רופא המשלה. את הנער נשאו לבית החולים ולפנות ערב מת בעניים קשים.

והיום היה יום קיץ בהיר וצח. שמי ירושלים היו זכים ורכים והביטו בחן ובאהבה אל כל האנשים המהלכים ברחוב.

מִכְתָּב מֵהַנּוֹרָה

סלוניקי, י"ב בתשרי, תרפ"ו

לכבוד אחינו היקרים, החביבים והצמודים אל נפשי, תלמידי בית הספר העברי בירושלים עיר הקודש תובנ"א.

פ ר ק ש נ י

שבוע ימים חלף נקף לו וכלבתנו התפחחה ותהי לבת־דעת. ואנחנו, אני ואחי, מצאנו לה שם יפה ונקרא לה בשם זרש, כי הימים ימי חדש אדר, לפני חג הפורים, זרש יפתה מרגע לרגע, היא לא ידעה כנראה כי אסון גדול קרה לה, כי נתיתמה.

שכננו מכר את כלבתו, אם זרש לציד אחד הנר בחיפה, ובהגיע הכלבה אל העיר ההיא חלתה פתאם באיזו מחלה משונה, סבלה יסורים נוראים ומתה. צער רב הצטער שכננו כשהגיעה השמועה על אודות מותה. כל בניה מתו אף הם. נשארה רק זרש בחיים. אנחנו התחלנו לטפל בה ביתר אהבה. ידענו שבת משפחה חולה היא וכן פטמנו אותה במאכלים טובים וערבים. האכלנוה לחם מרוח בחמאה, בשר, סכר והשקינוה חלב מתק. התקנו לה מלונה טובה ונקיה ופעם בפעם ההלפנו את התבן, למען יהיה מצעה רך ונעים. זרש גדלה ויפתה והתלמדה ללכת אחרינו ואל כל אשר נלך, אף למדה לבדה את דעתנו פעם בפעם. כשוב לבה עמדה על שתים, או קפצה פתאם על הברכים ולקקה את אצבעות־היד. כה עברו חדשים רבים וזרש נעשתה לבת בית רגילה ואהובה על כל.

פ ר ק ש ל י ש י

באחד הימים תקפה את זרש מחלה קשה שנמשכה זמן רב. הרבה יגיעות יגענו למען רפא לה ממחלתה־אך הכל לשוא. זרש שכבה כל הזמן על מצעה, נמנמה ויבבה, כי לנפח לא היה לה כח. בימי מחלתה הייתי רגיל להביא אותה בערב אל ביתנו לחון שם, כי הלילות היו קרים וחששתי פן תאחזה צנה.

ובכל לילה שמעתי את אנחותיה ואדע כי מכאובי זרש אנושים ומאנים הרפא.

בקר שבת. בקר בהיר. השמש שלחה את קרניה אלי והן העירוני משנתי. קמתי התלבשתי ורחצתי פני. אכלתי ושתיתי משהו ואקה את סדורי ואשים פעמי לבית הכנסת. נכנסתי לבית הכנסת והתחלתי להתפלל בכונה רבה.

עוד אני מתפלל והנה בא פתאם חברי ואמר לי בחרדה: זרש שדכם רובצת על מדרכת הרחוב וגוססת והיא מכסה אבנים... רטט עבר בעצמותי. ראשי היה עלי כגלגל. מיד רצתי אל המקום ששם היא רובצת. מצאתיה. לקחתיה על זרועותי ונשאתיה הביתה. עצמות זרש רחפו מקור. עיניה הפתוחות הביעו צער. נדמה לי כאלו היא אומרת: הצילו נא, עוד להיות חסצתי. השכבתיה על המצע וכעבר שעה קלה סגרה את עיניה לנצח. לבי כאב עלי מאד כראה התמונה האיומה הזאת, לא יכלתי לשלט ברוחי. מעיני נפתה טקוי־דמעות ואבך הרבה שעות על מות זרש היתומה האמללה.

אחי היקרים,

זה זמן רב אשר אני חפץ לכתב לכם, אבר מפני שאיני יודע את שפת עמי, כפי שנער כמוני צריך ומוכרח לדעת אותה. התבוששתי ולא כתבתי. שמעתי על אודות צוסי עירנו, אשר התכישו מאד בעת שבקרו את ארצנו הקדושה מפני שרא ידעו לדבר אל עמם בשפתו...

פה בעירנו התקים פעם בית ספר עברי טוב, אבל מעת שנשרפה עירנו־בשנת תרע"ז. אין לנו מוסד מיוחד ללמוד שפתנו.

בכתתי, כתה ד' מסחרית, יש לי חברים טובים וכלם הפצים בכל לבם ללמד עברית. אבל הספרים לנו מכשירי־למוד, מפני שאין למצא פה לא ספרי למוד, לא ספרי קריאה ולא עתון לנערים. רק שני ספרי למוד. יש לנו פה, "הלשון" מאת ש.ל. גרדון, ספר א' וספר ב', האם שני הספרים האלה בלבד מספיקים לנו כדי ללמד את שפתנו כהוגן? בודאי שלא. אני חושב, אחי היקרים, שבחיפת־מכתבים נוכל להתגל ולכתב בשפתנו. אני מבקש מכם שתכתבו לנו על ארצנו היקרה, על גדולי האומה ועל כל הנעשה בעירנו הקדושה ירושלים, ואם תסכימו, תשלחו לנו גם בולים מענינים, פרחים וכרטיסים ואנחנו נמהר לשלח גם לכם דברים כאלה. עוד אני מבקש שתשלחו לי את עתונכם "חברינו" שאתם מוציאים בכל חדש ואנחנו, אני וכל חברי, נשתדל בכל כחנו לשלח לכם חבורים בשבילו.

בשם חברי אני מברך אתכם, אחי היקרים, ואני מקוה שתמלאו את בקשתי, למען יתקרבו בני הגאירה אל בני הגלות, כי בני עם אחד אנחנו.

שאו שלום רב מאת אחיכם

אברהם ם. ברזלי

הכתבת:

Établissements Scolaires Alcheh
3 Rue Kolokotroni 3
pour les éleves c/o la 4me Commerciale
P. Barzilai
Salonique
(Grèce)

בבית־ספרנו

א.

הגיגת בית הספר בהנ־ההנכה.

ביום ה' ל' דכסלו ערך בית ספרנו באולם התיאתרון „ציון" הגיגה לכבוד הג האורים.

בדרכי למקום ההגיגה ראיתי המוני ילדים קטנים וגדולים נוהרים אל התיאתרון, ובבואי אל החצר ראיתי שקהל רב צובא על דלתות־„ציון" יחן סגורות ומסגרות. סוף סוף נפתחו הדלתות ואני נדחפתי יחד עם כל הקהל ונכנסתי לאולם ובהרתי לעצמי מקום נאה בשורה א. רמזתי לחברים אהדים שעברו על ידי שישבו אתי על ספסל אחד, והם נאותו לי וישבו ואנחנו שוחחנו עד החגיגה. נגש אלינו המנהל ואמר שבעוד חמש דקות יורם המסך, וכך הוה. כעבור חמש דקות הורם המסך, ולפנינו הופיעה הנכיה היה שהקסימה את עין כל הואה. מחיאת כפים הרבות הכריחו את מסדרי החגיגה להראות את התמונה החיה שנית. נאום חשוב נאם לפנינו אחד ממורי בית ספרינו. הנאום עשה עלי רשם כביר. הצטינו השירים „על הצפור" „והמשיח". ביחוד הפליאני השיר האחרון שהושר בהשתתפות כל התלמידים. נחמד היה גם רקודם של שני הברי כתתי ולא האמנתי ממש למראה עיני. לא האמנתי כלל שהברים כאלה יש לי. אך יותר מהכל בדחני החזיון „מעות של הנפה". התפתלתי מרב צחק, כתם החזיון הושר השיר „התקוה", ואנחנו התפזרנו שמחים וטובי לב וברכתי את מורה כתתי „לשנה הבאה בתיאתרון של בית הספר „התכמוני".

ציון הלוי (כתה ה'א)

ב

הגיגת ראש חדש

מדי חדש בחדשו נוהג בית ספרנו לערך הגיגה בשביל התלמידים, כמנהג שנהגו אבותינו בימים קדומים, על דבר הגי ראש חדש אנו יודעים מכמה מקומות שבתנ"ך. הפעם הגנו את הג ראש חדש שכט שבו השתתף גם הסופר הנדול מר ראובן ברייזין השוהה כעת בארצנו. בשעה המש התחילה החגיגה. בהופיע מר ראובן ברייזין קמנו כאיש אחד וקבלנו אותו במחיאת כפים והתומרת נגנה לכבודו. המנהל פתח את החגיגה במלים אחדות וסים בכרכה שנומה בקרוב להראות עוד פעם את מר ראובן ברייזין בארץ ישראל, ולקבלו באולם יפה ומרה שיביל את כל התלמידים. אחר כך נאמו מורים אחדים וכל אחד מהם ספר על דבר ערכו של הסופר הזה בספרותנו הלאומית. בן נאום לנאום נגנה התומרת ממיטב מנגיותיה. ילד אחד דקלם את חשיר „קטינא כל בני לביאליק. לבסוף נאם הסופר מר ברייזין וכנאומו השוה את הסופרים למורים. הסופר אמר בנאומו המצוין שהוא בטוח שגם בקרב הילדים יצאו סופרים חשובים אשר יעשירו את אוצרותינו הרוחניים. הקשבנו קשב רב לדבריו, שיצאו מעמק לבו. החגיגה נגמרה בשירת „התקוה". אחרי שמר ברייזין ואשתו הנכבדה נפרדו מעלינו, המשכנו עוד לרקד כשעה קלה וישבנו לביתנו.

מיכאל אילן (כתה ז'ב)

חידה.

8	50	400
10	10	40
5	80	0
200	60	20
6	400	2

הפך את הספרות לאותיות וסדרן בשלש מלים ומצאת שם בית ספר אחד בירושלים.

אלכסנדר שילוני (כתה ד')

שמות עשרת הפותרים הראשונים יבואו בגליון ד'.

פתרון החידה שבגליון ב': „חברנו"

זאב כפיר (כתה ו'ב') היה הפותר הראשון וזכה בפרס („המזרח" גליון א').

הראשונים בפותרים:

פרץ ב' (ו'ב'), אזרחי חגיגה (ו'א'), כלב יוסף (ה') דבשני מגשה (ו'ב'), שלם יצחק (ו'ב').

ברכות

הגנו מברכים את חברנו היקר ישראל כוכבא ליום מלאת לו י"ג שנה. הגנו מאחלים לו חיי אשר והצלחה בכל אשר יפנה. חבריו תלמידי כתה ז'א

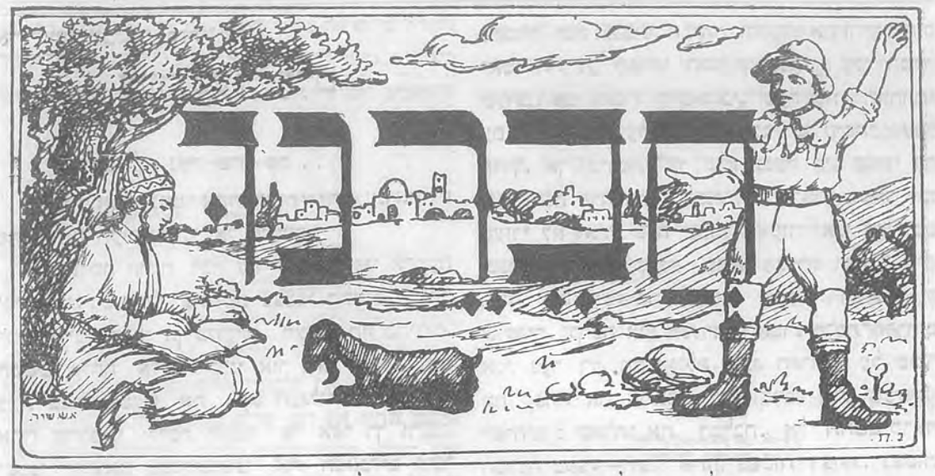
הגנו מברכים מעמק לבנו את חברנו היקר אברהם אגאי למלאת לו י"ג שנה: יהי רצון שיהיה בן נאמן, מסור ומועיל לעמו ולארצו. חבריו תלמידי הכתה ז'ב

הגנו מברכים את חברינו היקרים עזור אברהם ופינטו משה ליום מלאת להם י"ג שנה.

אנו מאחלים להם היי אשר והצלחה עד בלי די ויזכו לראות בבנין ארצנו. חבריהם תלמידי הכתה ו'ב.

בקרוב תערך על ידי תלמידי בית ספרנו חגיגה בתכנית עשירה שהכנסתה תהיה לטובת בנין בית"ס.

שנה ו' ירושלם—אדר—ניסן—תרפ"ו. גליון ה'ו

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בית"ס „תחכמוני" בירושלם

בנימין מדפים (כתה ז'א)

לְיוֹמֵי הָרִאשׁוֹן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

אחרי אשר יצאנו טבות הסנר שבחיפה נסענו ישר ליפו. הדרך עברה עלינו בשלום. בתחנת תל־אביב ירדנו מעל הרכבת וחכינו לאחי הכבור שהיה צריך לחכות לנו במקום הזה. טה נדול היה, צערנו, כשלא מצאנוהו בין כל האנשים הרבים שבאו לפנש את קרוביהם. אבא הוריד בינתים מעל הרכבת את כל חפצינו. אחר ישבנו בלנו על המטלטלים שהנחנום על ההול, ישבנו וחכינו. החם היה לוהט. האויר היה מחניק, אך אני לא שטתי לב להם ולצמא שענו את נפשו, כי מאושר הייתי שוכיתי לדרוך על אדמת־ארצנו.

כעבר שעה קלה בא אחי. אני הייתי הראשון שהרגשתי בהתקרבו אלינו, רצתי לקראתו ונפלתי על צווריו ואהבקהו ואנשקהו. אחי נגש אל אמי ואל אבי וגם הם חבקוהו ונשקוהו באהבה ובכו מתוך שמחה... אחר שכרנו עגלה התיטה לסום אחד ונשם בה את כל חפצינו. העגלה זזה ממקומה ואנחנו הלכנו אחריה ברגל. עברנו את רחובות תל־אביב המקסימים את העין ביפים ובנקיונם והנענו לשבונת נוה שלום. עוד אנו הולכים ואחי פנה אל העגלון ואמר לו: עמד. העגלון עמד. אחי הוציא מכיסו מפתח ויגש אל דלת אחד הבתים ויפתחנה. נכנסנו לחדר אחד. החדר היה ריק כלו. לא היו בו שלחן, מטה וארון. גם כסא לא מצאנו בו. מתחלה חשבתי שזהו מסדרון הבית ועלינו להכנס לחדר אחר, לחדר מרחט, אך בראותי כי מלבד דלת הכניסה אין כל דלת הבנתי שזהו ה ח ד ר אשר ידוע בו אחי ואחיותי. העגלון הכנים את כל חפצינו החדרה, קבל את שברו והלך לו.

פני אבי הפיקו עצבות. קומתו נתכופפה. הוא הלך בחדר אנה ואנה תפוש במחשבות דאנה. דמטה. פתאם התעורר אבי כמו משנה עמקה ויקרא אל אחי: בוא, בני, נלך עכשיו תל־אביבה.

אבא ואחי יצאו את החדר.

אני ואמי נשארנו בחדר הריק והשומם. פני אמי היו נונים מאד. הרעב החל להציקני, כי לא אכלתי מהבקר. נגשתי אל אמי ובקשתיה כי תתן לי פת לחם לשבר את רעבוני. אמי חבקתני ואמרה אלי בלחש ובחמלה: האמינה לי, ילדי, שאין לי אפילו פת לחם. אמרה ועיניה החלו זולגות דמעות. לא יכלתי לראות בצער אמי ואמרתי לה: אל תבכי, אמי, אני רעב כלל, חפצתי לחמד לי לצון ולכן אמרתי לך כי תתני לי פת לחם...

בינתים שבו אבי ואחי מדרכם והביאו אתם שתי מחצלות. השמש שקעה. הטערב האדים. פסק הרעש שברחובות הסמוכים לחדר. הפועלים החלו שבים מעבודתם. אני חכיתי בכליון עינים לביא שני אחי ואחותי הפועלים, שלא ראיתים מאז נפרדו מעלינו בעת עזבם את רוסיה. עם הערב באו, חבקתים ושאלתים לשלומם. אחי הבכור הדליק את הסנורות. רצינו לאכל את ארוחת הערב—וישלחן אין. הבטתי אל פני אבי ואמי וארא כי עצובים הם מאד. אחי הבכור נגש אליהם ואמר להם בקול רך: נשב על המחצלת ונאכל את ארוחתנו. אין דבר, הלא בארצנו אנחנו. ישבנו על המחצלת ואכלנו לחם ועבניות. מעודי לא אכלתי ארוחה טשונה כזאת. חפצתי לבדה במקצת את הורי ואמר להם: רואה אני, כי תשעה באב היום, צמנו כל היום, אתם עצובים, יושבים אנו על הארץ, אבל טוב שנאכל ונשמח, כי כבר יצאו הכוכבים... כל בני הבית פרצו בצחוק, ביניהם גם אבי ואמי היקרים.

עברו שעות אחדות. הגיע הזמן לישון. מטות לשכב עליהן אין. אחי פרשו את המחצלות. אחותי ואחי הגדול הלכו אל אחת מחברותיהם ושאלו ממנה מטה. הביאו את המטה. פתחנו ארנו אחד שהבאנו אתנו והוצאנו משם את הכרים ואת השמיכות. הצענו את המטה. הצענו גם את המחצלות, אבי ואחותי שכבו במטה, ואנחנו—על המחצלות.

—הכל כדאי, הכל כדאי—אמרה אמי בקול נונה ועיף—ובלבד להיות ולחיות בארץ ישראל.

—יסורים כאלה—ענה אבי—יסורי ארץ ישראל, צריכים להיות חביבים עלינו, כי יסורים קדושים הם.

אחי הגדול אמר גם הוא דבר מה, אך אני לא שמעתי היטב את דבריו כי נפלה עלי תרדמה חזקה.

את הלילה ההוא, לילי הראשון בארצי, לא אשכח לעולם.

אהרן שרשבסקי (פתח ז"ב)

צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים

נ.*

לאט לך, נער, פרח פה . . .

ביום אביב נחמד אחד יצאתי יחד עם אחדים מחברי את העיר ופנינו אל השדות.

האדמה היתה רכה עוד כי רק לפני ארבעה ימים שקע גשם חזק. פה ושם בצבצו דשאים. בעמק רמזו אלינו פרחי חן צנועים. השמים היו בהירים. השמש שלחה אלינו קרני אור וחם. שקט היה בכל, שהכנו בפעם את רעש הענלות אשר בעיר. אחרי שהרכינו ללכת הנענו אל אפר רך ורענן. ישבנו וחוצאנו מצקלונותינו את המאכלים אשר לקחנו אתנו מהבית והתחלנו לסעד את לבנו. אחרי שנמרנו לאכל קבלנו על עצמנו שכל אחד מאתנו יספר ספור מענין. כל אחד ספר ספור חדש. חבר אחד ספר ספור מענין שקרא ב„לוח עולם קטן". חבר אחר מסר תכן ספור אחר שקרא בזמן האחרון. פתאם קם אחד החברים וקרא: חברים, לו אתם שומעים לי, נתפזרה בכל השדה. נקטפה פרחים ונביאם במתנה לאחינו ולאחיותינו. העצה הזאת מצאה חן בעיני כלנו ומיד קמנו ממקומותינו וכל אחד מאתנו פנה אל עבר אחר. התנפלנו על הפרחים הרעננים והקטנים, קטפנו אחד אחרי השני ותקענום בכובעים ובדשי - המעילים. כשנגשתי לראשונה אל אחד הפרחים ושלחתי את ידי לקטפו רעדה היד במקצת, נדמה היה לי כאלו כורע הפרח לי ומתחנן: הסתכל בי, בן אדם, התענג על יפיי ועל צבעי העדין אך אל נא תשלח ידך בי. ברגע הראשון אמרתי לשוב אל עקבי ולבלתי הרע לפרחים, אך אחד מחברי שעמד וקטף פרחים על ידי צחקואמר: ראו נא גם ראו, חברים, בטלן זה אינו יכול גם לקטף פרח. אנחנו הספקנו לקטף הרבה הרבה פרחים וביהו אין עוד כלום. צחוק חברי ודבריו פעלו עלי ואשלח ידי ואקטף את הפרח. רק בפרח הראשון קשה היה לי לגעת, אך מכיון ש ז ה היה בידי התחלתי לקטף פרח אחרי פרח. עשיתי לי צרור-פרחים גדול. קשטתי בהם את בגדי ואת כובעי. הרבה פרחים נתמעכו בין אצבעותי והשלכתים ארצה.

השמש רד ואני וחברי שבנו העירה בשירה ובצהלה. בשמחה רבה נכנסתי חביתה והגשתי את זר-הפרחים לאמי היקרה. ספרתי לאחי ואחיותי על הטיול שערכנו אני וחברי ויקנאו בי. שעה קלה שוחחתי עם אחי ואחר עליתי על משכבי כי עיפתי מעמל הדרך. אך נרדמתי"ויד קלה נגעה בי. פניתי בה וכה והנה פרח נדול לפני. התפלאתי מאד כי מעודי לא ראית פרח שכזה. עוד אני משתומם ומתביע הפרח קפצה פתאם נערה יפה - פיה וכלה ירק ודשאים, לבושה פרחים ולראשה זר שושנים. קרבה אלי הנערה ותאמר: מלבת־הפרחים אני, נער רע, מה עוללת לבני הפרחים, על שום־מה קפחת את חייהם? מהו הדבר הרע שעשיתי לפרחים? שאלתי את המלכה. אל תתמם־קראה המלכה בקצף—רוצח אתה, נפשות רצחת. נפשות רצחתי?. . . אני?. . . מתי? הוספתי לשאל. כן, אמרה המלכה, נפשות רצחת, את פרחי המת, לא חסת על יפים וקטפתם, נתקת את פתיל חייהם...

שאי נא נברתי המלכה־נפשי להצטדק־אמרת שהמתי את הפרחים. עד כאן ידעתי, כי להמית אפשר רק בני־אדם, חיות ובהמות באשר הם חיים, אבל הפרחים שאינם ח י י ם איך אפשר להמיתם. מי הגיד לך־אמרה המלכה בכעס־כי הפרחים אינם חיים, חיים הם כמוך אבל אינם פטפטנים כמוך. צנועים הם ושתקנים הם. כשאתה נוגע בהם, הם מרגישים כאב חזק ומחרישים כי נדמה להם שבצעקתם יצערו אותך . . .

ולמען תדע כי כנים דברי־הוסיפה המלכה" אראה לך את הפרחים שקטפת בלי הפלה, ובדברה הוציאה מחיקה המון פרחים נובלים, קרועים ומעוכים. הוציאתם וקול בכי חזק נשמע פתאם: אויה לנו, מה פשענו ומה חטאנו כי נזלו את חיינו, אויה לנו, אויה לנו, צמאנו לחיים . . .

התבוננתי אל הפרחים וארא והנה הם־המה הפרחים שקטפתים במו ידי. צער נדול נתמלא לבי. פרצתי בבכי, כרעתי על ברכי, פרשתי כפי ואתחנן: סלחי נא לי, מלכה חביבה, סלחו נא לי פרחים חביבים, על הרע שעוללתי לכם ואני, כי נשבעתי, כי לא מתוך כונה רעה נרמתי לכם את כל הצער הזה כי אם מחסר ידיעה. מעתה אדע לחוקר את חייכם. אתענג על יפיכם. אטפל בכם. אזן את עיני בהודכם ואשמר עליכם וגם את חברי לא אתן לגעת בכם, סלחו לי, חביבי, מחלו לי, כפרו לי.

*הפרקים הראשונים נדפסו ב„חברנו" כרך ה' תרפ"ו.

סולחים אנו לך, נער טוב־קראו הפרחים פה אחד ולקול קריאתם הקיצותי משנתי והנה־חלום. את החלום הנפלא הזה אני שומר בלבי. אני שומר בלבי גם את הבטחתי אשר הבטחתי בחלום הלילה. בכל פעם בעת שאני מטיל בשדה, בגן או בגנה ומדי אקרב אל פרח הצומח שם, שומע אני קול מטיר עולה אלי: לאט לך נער פרח פה...

אז אזכר את החלום אשר חלמתי ואת ההבטחה אשר הבטחתי, מביט אני בהמלה אל הפרח וסר לי הצדה כי חרד אני מאד לשלום הפרחים.

יגאל גלעזר (כתה ה"א)

יוֹם בְּמוֹשָׁבָה

צללי הלילה האחרונים הוכים ונבלעים בחורון השחר. החושך הולך ונמוג ויום חדש נולד. פאתי מזרח מאדימים, תכלת וארגמן משמשים בערבוביה וזהר אדם הולך ומתפשט עד חצי הרקיע. ענני בקר קלים ששים ברקיע כ א נ י ו ת מ פ ר ש י ם ע ל פ נ י ה ט י ם. מצד מזרח עולה כדור-דם גדול ונורא, מרהיב-עינים ביפיו ומפיץ קרני פז לכל עבר. מקהלת עפרונים מקבלת את פני השמש בתפלת שחרית מרגשת. נעור הבקר במושבה. ההחובות הישנים נעורו גם הם. קול רעש והמולה בוקע מאחת החצרות נשמעה חריקת המחרשה בעברה רתומה לסוס. על פני החצר, צעיר חסון כאלון נוהג בה ובקול שיר יפה יזרז את הסוס לחחיש את צעדיו. מרחוק נשמע קול חליל הרועה הקורא לצאנו, ומחלבי קול החליל בפעית הגדיים והכבשים והיה לקול חזק המפכה חיים וגיל. העדר הולך אל מקום המרעה ומעלה בלכתו תמרות אבק. מן החצרות נשמע קרקור התרנגולים, המית היונים וגעגוע האוזים. בעדת הבית מאכילה את עופותיה, הכל חי, הכל ע"ז ורענן, מה יגדל השקט במושבה. במשך כל היום! נתרוקנו הבתים כמעט. נשארו במושבה רק הזקנים והילדים הקטנים. האנשים, הצאן והבקר נמצאים בשדה.

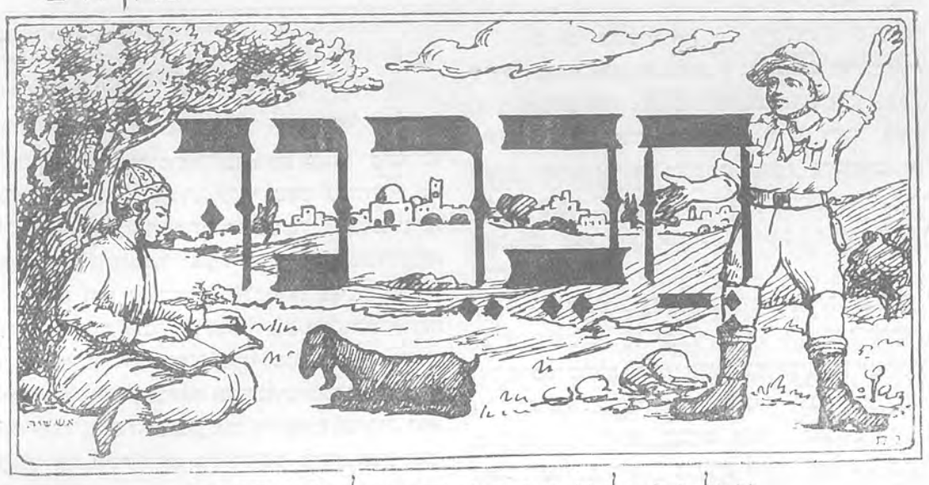
עם הערב שוב יעורו החיים במושבה. האכרים שבים מהשדה עם סוסיהם ומחרשותיהם ושירת גיל פורצת מלבם. עבודה קשה עבדו כל היום, עתה הם שבים בשמחה לבתיהם, כי יודעים הם שעבודתם תתן פרי ומחיה לאדם ולבהמה. העדר שב מן האפר. הילדים עוברים בסך ברחובות המושבה וקולותיהם ישמעו למרחוק. מן הכפר הערבי הקרוב נשמעת שירת-ערבי נוגה, שירת געגועים על המדבר וסודותיו. הצפרים שבות אל קיניהן. הלילה פוכש את כנפיו ועוטף את כל המושבה בטליתו השחורה, נדמו החיים. נדם הרעש. נרדמה המושבה. כל התושבים ישנים ומהלמים כח ליום העבודה המחכה להם למחר.

תַּהֲלוּכַת ט"ו בשבט

בבקר השכם־השכם הקיצותי משנתי והתגברתי על התשוקה לנמנם עוד במקצת ומיד קפצתי מעל מטתי והתלבשתי. במהירות רבה רחצתי את פני ואת ידי, התפללתי וסעדתי את לבי בפת שחרית, לקחתי אתי את ילקוט־ציידתי וקראתי בשמחה לבני ביתנו שהיו אף הם ערים מבכר: שלום, לבית הספר אני הולך. בעוד שעות מספר תראוני ברחוב יחד עם כל התלמידים החולכים בסך. בני־הכית מלאו פיהם צחוק וקראו: הידד, גבור ישראל! שמח וטוב לב חלכתי אל בית־הספר. האויר היה נחמד. השמש זרחה באור חניני נעים. רוח קלה נשבה על פני באהבה. הגעתי אל חצר בית הספר. שם מצאתי חברים רבים והתחלנו להשתעשע. אך פתחנו בשעשועים וקול הפעמון נשמע. מיד הסתדרנו, תלמיד תלמיד על ידי כתתו ועל פי פקודת המורה יצאנו את בית הספר. הגענו אל הצר בית הספר לבנות ששמשה תחנה לכל תלמידי ישראל שבירושלים. שם הצטרפנו אל כל התלמידים וברב פאר והדר, מקשטים בפרחים וברק שמנו לדרך פעמינו, הדרך העולה בית־הכרם. בראש שורת התלמידים הנדולה הלכה תזמרתנו והשמיעה את מנגינותיה שעוררו בנו את החשק לצעד צעד ישר וקצוב. יצאנו את העיר וכל הסביבה היפה המלאה קסם נגלתה לעינינו. מרחוק נראו הרים וגבעות ועליהם שבילים צרים. על ראשי ההרים נראו רועים הרועים את עדריהם. כפי כל אחד מהם היה חליל והם נגנו מנגינות פשוטות ויפות. הגענו לבית הכרם. כל תושבי הפרבר קבלונו בכבוד רב. בשכונה לא התעכבנו ביותר. הלכנו ישר למנרש הנדול ורחב־הידים. שם התפזרנו. ישבנו בצל העצים ואכלנו ממאכלינו שלקחנו אתנו. אחרי כן ערכו תלמידי בתי הספר משחקים שונים. יפה מאד־מאד היה רקוד־הבנות, קל, יפה והפשי היה רקודן. רשם חזק עשו עלי גם תרגילי ההתעמלות שנעשו על יד תלמידים שונים.

כה עברו שעות אחדות ברקודים, בזמרה, בנגינה ובמשחקים שונים. נתן האות ושנית הסתדרנו, שנית נשמעה פקודת המורה לצעוד. נפרדנו מעל בית

שנה ו׳ ירושלם—סיון־תמוז—תרפ״ו. גליון ח־ט

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ס „תחכמוני״ בירושלם

נולד בב׳ אייר תר״ך

נפטר בב׳ תמוז תרפ״ה

אפרים ולמן (כתה ח׳)

יוֹם הֶרְצֶל

בעשרים בתמוז, בשנת חמשת אלפים, שש מאות ששים וארבע, בחמש שעות אחרי הצהרים סגר מנחיננו הגדול את עיניו לנצח. ומדי שנה בשנה בהגיע היום הזה וזכר כל העם העברי את האבדה הגדולה, אשר אבדה לו במות הנשיא הנשא בנימין זאב זכרונו לברכה וספד לו ובכה אותו. כו ביום יתאספו כל יהודי וינה הנאמנים לעמם ולארצם והלכו אל בית הקברות, לחונן את הקבר הקדוש הנמצא שם. דומם ילכו. לא ידברו דבר, כי אין הם רוצים לחלל את הקדשה החופפת במקום ההוא. כל אחד ינש אל הקבר, ישפך דמעה חמה עליו והלך לו בעצב.

גם א נ י זכיתי לעמוד על מקום־קדש זה.

המנחיג בנימין זאב הרצל—מה רב הוא התכן הצפון בארבע מלים אלו. הן תספרנה על אהבה עזה לעם, על התמסרות לרעיון הגאלה, על לעג ללעג לועגים. הן תספרנה לנו על איש פלאי, איש אנדי אשר צער־עמו לא נתן דמי לו יומם ולילה, אשר כתוך ה ע ר צ ה לאמתו כטל את עצמו, את חייו ואת אשרו.

הכבל אדם היה האדם הגדול הזה? לא ולא. כגבה שמים מארץ כן גבה האיש מכל האנשים, כי נשמה גדולה, נשמת־חוזה גדול היתה נשמתו.

גא היה ונפשו לא יכלה שאת את עלבון עמו, עלבונו ה ו א. האדישות אשר תקפה בימיו את אחיו בני ארצו למראה ענויי העם כ ל ו היתה זרה לו. ביהודה המכבי קם המנהיג הגדול הזה ויפעל. את כל חייו הקריב המנהיג לעמו אהוב נפשו. ותקותו באה: הוא א ח ד את העם ונתן בו רוח חדשה, רוח אמונה בכוחותיו העצמיים. העם התעודד למראה בחיר־בניו והתנחם ואמר: רועה לנו, רועה נאמן, הוא יקבץ את צאן־ד׳, את בני ישראל מכל הארצות וישיבם לציון...

עוד העם שמח ומתפאר בבנימין זאב איש החמודות—והנה מת הגבור הגדול לפתע פתאם. הוא נפרד מעלינו, אך חלומו הולך ונעשה למציאות: עמנו קם לתחיה ובונה את חרבות ארצו הקדושה.

לא בזמנו הלך מאתנו מנחיננו. נתמלא ים־לבו רגשות אהבה והטלה כבירים לעמו על כל נדותיו וישבר. אדמה נבריה שוטרת עתה את עצמות—המנהיג. רחוקות, רחוקות הן מן הארץ הקדושה, אך קרוב מאד הוים ובקשת הרצל שיעלו את עצמותיו לארץ הקדש תתקים, בשם שנתקימה גם בקשת־חברו הגדול בעבודת העם והארץ מקם נרדוי ז״ל.

יוֹם מְלֹאת עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה לְפְטִירַת מַנְהִיגֵנוּ הַגָּדוֹל בִּנְיָמִין זְאֵב הֶרְצֶל ז״ל.

הכרם ושבנו העירה. הלבנו ישר אל בית ספרנו ושם שלחנו המורים הביתה.

יהי רצון שנוכה בשנה הבאה לחג את חג האביב בארצנו יחד עם כל חברינו התלמידים העברים הנפוצים לעת־עתה בארצות הגולה.

שלום כהן (כתה ח״ב)

תיאטרון־הבבות

ביום החמשי, י״א לחדש אדר הוסיף אותנו בית הספר לבנות א׳ לחגיגה שנערכה בשבילנו לכבוד פורים. המוזמנים היו התלמידים והתלמידות שבכתות נ״ד׳ אשר בכל בתי הספר בעירנו. באנו אל אולם החגיגה. שם מצאנו הרבה הרבה תלמידים ותלמידות. ההתחק היה גדול מאד, אך גם השקט היה גדול מאד. החלה החגיגה. הציגו מחזה. במקום אנשים שחקו בבות. הן התנועעו, קפצו ורקדו ועשו תנועות שונות. המחזה שהציגו הבבות היה „יוסף ואחיו״. כתם המחזה הזה הציגו את המחזה „שלמה המלך ומלכת שבא״ בבה אחת נקראה בשם „שלמה המלך, בבה שניה מלכת שבא, בבה שלישית נקראה בשם אחישר עבד המלך ורביעית בשם עבדאלה, עבד המלכה. המלכה שאלה את המלך שתי חידות קשות והמלך מצא אותן והמלכה אמרה לו שהיא הבם מכל אדם. נדמה היה כאלו הבבות מדברות, אבל אני ידעתי כי מורה אחד מדבר בשקום.

החגיגה הזאת מצאה חן בעיני והייתי שמח מאד לו הציגו מחזה כאלה בכל שבוע.

דוד קורונל (כתה ד׳)

בבית ספרנו

ביום ג׳ד להדש אדר נערכה בראי־הגוע „ציון״ ע״י תלמידי בית ספרנו האופרה „ראש השנה לאילנות״. ההצגות עברו בהצלחה רבה.

—בחג הפורים נערך נשף־תלמידים בבית ספרנו התכן היה עשיר ומענין (מסבות, זמרה, נגינה ורקודים).

—בחגיגה החדשית בר״ח אדר הרצה אחד מחבירינו על הסופר והעובד א. ד. גרדן ז״ל.

—בחגיגה החדשית בר״ח ניסן הרצה מנהל בית ספרנו על חג הפסח וערכו.

פתרון החידה שבגליון ד׳ טז בשבט

הראשונים בפותרים: אנאי רחמים (זב) גוט אלכסנדר (יא) גיניא דוד (יא) הלבן אפרים (ד) כהן שלום (הב) לוהר (ד) ליש אפרים (זא) צנמן (יא) קורונל דוד (ד) שרגא מנחם (יא)

חידת־מלואים

1			ת
2			ן
3			ר
4			ל
5			ר
6			ר
7			ק
8			ל
9			ב

מן פרי.
אחד מראשי האברים.
מן חיה טורפת.
מן חיה ששמחת העום.
מן עץ.
אחד מחדשי השנה.
פרי שמשתמשים בו לחמיצה.
העולם
מן יצור קטן.

מלא את שתי המשבצות שמצד ימין באותיות החסרות וקרא את האותיות שבמשבצת הראשונה מלמעלה למטה ומצאת יום חגא וחג בישראל.

עמנואל אוירבוך (כתה י״א)

שמות עשרת הפותרים הראשונים יבואו בגליון ז׳.

תנחומים

הננו משתתפים בצערך הגדול, חברנו היקר משה אברמוביץ על הלקח מסך זקנך עטרת ראשך הרב דוב אברמוביץ. בעבודה פוריה לטובת עמך וארצך תניחם בין שאר אבלי ציון.

תלמידי כתה ח׳

ברכות

הננו מברכים את חברנו היקר מיכאל אילן ליום מלאת לו י״ג שנה. ומאחלים לו שיהיה בן נאמן לעמו ולארצו

תלמידי כתה ז״ב

קבל נא חברנו היקר משה אברמוביץ את ברכתנו הלבבית ליום היותך ל„בר מצוה״, מי יתן והיית בן מועיל לעמך וחבר נאמן לחבריך.

חבריך
תלמידי כתה ח׳

הננו מברכים את חברנו היקרים סגל גביזון אליהו ודניאל יצחק ליום מלאת להם י״ג שנה. אנו מאחלים לכלם ברכה והצלחה בכל אשר יפנו.

תלמידי הכתות ז״א

הננו מברכים את חברנו היקר נאצר שלמה ליום מלאת לו י״ג שנה. אני מאחלים לו חיי אשר והצלחה בכל מעשי ידיו ותזכה לראות בבנין ארצנו ובקבוץ עמנו אמן.

חבריו תלמידי כתה ו׳.ב.

„חברנו״ מברך את כל חבריו האהובים והיקרים לו בחג שמח, להתראות עם התחלת הלמודים אחר חג הפסח!

ה ת כ ן:

א) לילי הראשון בארץ ישראל	— ב. מדמים	ה) תאתרון הבבות	— — ד. קורונל
ב) צער בעלי חיים (ג)	— א. שרשבסקי	ו) בבית ספרנו	
ג) יום במושבה	— — — ו. גלעזר	ז) פתרון חידה — חידת מלואים	
ד) תהלוכת ט״ו בשבט	— — — ש. כהן	ח) תנחומים — ברכות.	

נסדר בדפוס בית הספר „תחכמוני״ ע״י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון״ ירושלם.

אריה שור (כתה ח')

הַבְּרוש הַיָּתוֹם

ליום העשרים בתמוז

בְּטעלה הר־טוצא, בחורשה קטנה עומד לו דומם ברוש־המנהיג הנדוע, עומד משמים ומחכה . . . כל אחיו העצים משתתפים בצערו ומצלים עליו. תמר צעיר ינדב פעם בפעם את כפותיו לסוכך עליו, על היתום הזה שיד־רשע עלבתהו. צפרים קטנות הדורות ועליזות תבקרנה אותו יום יום, תשעשענה אותו בשירים נעימים למען ישפח את בדידותו האימה. ואולם אין מנוחה, אין תנחומים לברוש היתום. ומדי שנה בשנה בהגיע יום העשרים בתמוז ישא הברוש את עיניו השמימה ויבך : אהה, אבי, אבי, למה נטעתני ועזבתני פתאם ? הן הכטחתני ביום נטעך אותי, כי רק לזמן קצר אתה עוזבני ובקרוב תשוב לארצך, אלי. אתה עלית השמימה. ואני כה בודד בלעדיך . . . רשעים התנפלו עלי ויכרתוני ורק שרשי נשאר, שובה אלי, אבי נוטעי, שובה. . . כה יבך הברוש מרה כל חיום ההוא ולעמתו יבכו גם כל אחיו העצים, כי צר להם על אחיהם היתום.

אריה ברדר (כתה ח')

יַם־כִּנֶּרֶת

(רשמים)

לִבי מלא גיל כים—אל כנרת אני הולך. כל ימי השתוקקתי לראות את הים הנחמד הזה ועתה עוד מעט וארחץ במימיו התכלים.

כנרת, כנרת—מה נכספה נפשי אליך!

אחרי הליכה קשה ומעיפת הנעתי יחד עם כל חברי התלמידים אל מחוז חפצנו. לילה. ליל בהיר. על שפת ים כנרת אשבה. מראה נפלא כזה לא ראיתי מעודי. הקסימני חיפי הנסוך על פני כל הסביבה. מה יפים המה ההרים הגבוהים המקיפים את כנרת הנחדרת, השקטה והמתפנקת. אני חולם בהקיץ ואתי חולם כל היקום. גם ההרים הגבוהים המכסים עלטה שקועים עתה בחלומות־קסמים . פתאם תניע לאזני מנגינה ערבה ואני מתעורר ומוצא את עצמי בסירה השטה לה לאט לאט על פני הים .

מי הביאני הלום ? ברוך יהיה לי האיש הזה לעולם !

נם אני שמעתי את קול בכיו . בעשרים בתמוז הלכתי מוצאה לבקרו . התכוין בי לבי למראה הברוש היקר והעלוב הזה . הרגשתי שהוא נועה בבכי . ברושי החביב —אמרתי אל לבי—נורלך דומה לגורל נוטעך, שניכם גם יחד נגדעתם בשעת פריחתכם, אך אל נא תבכה, ברושי, כי כליל לא מתם, שרשכם חי וחזק. יום יבוא ואתם, שניכם, הנוטע והנטע תקומו לתחיה, לפריחה .

עם שקיעת השמש נפרדתי מעל הברוש ושבתי לביתי עצוב כי לא יכלתי לשבח את בכי־הברוש. ועל משכבי בלילה חלמתי חלום ובחלומי והנה אני עומד על הר־טוצא . הברוש הנדוע נדל ורם מכל עצי החורשה ועל ראש הברוש עומד המנהיג בניטין זאב. פניו הרכים מביעים אשר אין קץ ובקול שמחה יקרא: שבו בנים לנבולם, שב עמי ישראל לארץ ישראל, בא היום אשר קויתי לו . . .

ואני בטחון כי חלומי בוא יבוא, עמנו, מנחיגנו וברושו ישובו לתחיה, כי חיי עולם נטע אלהי ישראל בתוכנו.

„יבש חציר נבל ציץ ודבר אלהינו יקום לעולם!" . . .

את, הכנרת הנחדרת, הלא תספרי לי, הלא תשירי לי את שירתך, אותה נפשי לקולך . אהה נער—שמעתי קול לחש טמיר בלבי—מה אספר לך ולא ידעת. עדה הייתי לנלות אבותיך הקדמונים, ראיתי את אבותיך ברגע הפרדם מעל אמם־אדמתם ומדי זברי את הרגעים הנוראים האלה אבד, אשאנ ואמער כי מר לי מר. מאות שנים עברו, אנשים זרים שטו על מימי והללו את יפיי, אך לא להם לבי. לכם, ילדי ישראל, חכיתי. יומם וליל התפללתי לאל יוצרי ואמר: השיבה נא, אלי, את בני. שנים רבות חכיתי וצפיתי לכם, עד שחטל עלי ד' וישלחכם אלי.

יום יום באים אלי ילדים חדשים ממזרח וממערב מצפון ומדרום, שבים הם לארצם ואלי יבואו — מה אשמח לקראתכם, ילדי !

מה אשמח לקראתך. כנרת נחדרת — קראתי נם אני בנבור רגשותי בי, והנה לפתע פתאם טלטלתי טלטלה נבר, התעוררתי והנה כל חברי יצאו את הסירה ובלא חמדה נגררתי גם אני אחרי חברי —ופנינו לדגניה.

אהרן שרשבסקי (כתה ז'ב)

בְּאֵין בָּיִת

(רשימה)

לִפני שנה עלתה לעיר קדשנו משפחה תימנית אחת. שם ראש המשפחה־שלמה, ואשתו רומיה והמשה ילדים להם, סעדיה, מרדכי, חנן זבריה ורחל. האנשים האלה באו ירושלימה בלי פרוטה לפרטה ולכן שכרו להם קרוב לביתנו מרתף קטן ואפל שאף קרן אור קלושה לא תוכל לחדור שמה אל המרתף הזה הכניסו את מטלטליהם המעטים. דלות, רעב וצמא היו מנת חלקם של שלמה ובני ביתו, אך הם לא התאוננו על מר־מצבם . ובששאלו את שלמה—מה מצבך ? היה עונה תמיד : ברוך השם, טובה פת חרבה בארץ ישראל ממעדני מלכים בארץ תימן. כעבר שבועות מספר לבוא שלמה לירושלים מצא לו עבודה שהתפרנס בה בדחק . יום־יום השכים בבקר ולקח בידו ענלה קטנה שבה היו נרעינים, סבריות ושקדים קלויים ויצא אל הרחוב והכריז: לוז, מלבם ! *) אשתו נם היא היתה משכימה קום והכינה לילדיה ארוחה דלה ושלחה אותם לבית הספר, והיא היתה הולכת לבתים שונים לשטף את הרצפות ולבבם לבנים. בדחק רב מאד התפרנסו, אך דומם סבלו ותמיד היה פיהם מלא שבח לה' על אשר חטל עליהם והעלם אל עיר הקדש. מה נעימים היו חייהם בבית . מדי ערב בערב בעת שוב שלמה לביתו־ורצו לקראתו ילדיו ועזרו לו להזדיר את הענלה אל המרתף . האם עסקה בינתים בהכנת ארוחת־הערב ובשלה נזיד עדשים וארז. בשעת אבלם את ארוחתם ובקעו מתוך המרתף הלח והאפל שירים יפים הערבים לאזן .

כה חיו להם האנשים האלה חיי צער וענג כאחד. יום אחד ואני שב מבית הספר־הביתה. כשהנעתי עד בית שלמה הקרוב לביתנו וחנה שני שוטרים הולכים ואחריהם בעל המרתף. הם ננשו אל המרתף . הוציא משם בחזקה את שלמה ואת בני ביתו. לשוא קראו הללו : חוסו עלינו, אין דירה לנו, את חובנו נשלם בשלמות, אם ירצה השם . . .

הם התחננו. בכו וצעקו, אך שומע לא היה להם .

כשראו האנשים האמללים שכל דבריהם לא יועילו, הוציאו בלב נשבר את מטלטליהם מהמרתף, וישבו על הארץ ובכו . . .

כשראיתי את דמעות־העשוקים האלה לא יכלתי להתאפק ואפרץ נם אני בקול בכי מר . . . וגם עתה מדי עברי על המרתף הזה הריני נזכר ביום המר והנמהר ההוא וצר לי צר.

*) שקדים, סבריות

שמעון בוקנץ (כתה ז'א)

בְּתֵל־חַי

אחרי עמל ומלטולי דרך רבים הגענו, אני ושני חברי מאילת השחר לתל־חי . מיד הלכנו לבקר את פסל האבן נרדון העומד בעליה שממעל למחלבה . נפתחה הדלת והפסל נגלה לעינינו בכל הדרו . ברגע הראשון הטיל עלי הפסל מורא, אולם אחרי שהסתכלתי בו בתשומת לב נטל הפחד ממני. ראיתי לפני דמות אדם חסון וענקי בעל שרירים חזקים ושתי צעירות לופתות אותו בשני מנני דוד שעל זרועות ידיהן. הרעיון שהכיע האמן ביצירתו הוא זה: האדם הענקי הוא סמל הגלילי והריו הנשאים ושתי העלמות המכניעות אותו, אלו הן דבורה דרכלר ושרה צימיק שכבשו את הגליל באהבתן העזה לעמן ולארצן. ירדנו מעל העליה ונבוא למקום נפילת טרומפולדור. בחרדת־קדש ננשתי אל האבן הקדושה המונחת שם, רוח נבורה ומסירות לעם מלאה את כל לבי.

בעיני רוחי ראיתי את הנבור הנערץ הזה, שאהב את עמו כל־כך עד שלמשחק היה לו המות בשביל להוסיף כברת ארץ לארצו. מה חפצתי להיות כיוסף טרומפלדור, זה הנבור הנדול שהיה כלו מסירות מופתית לעם, לארץ ולשפה. אחר בקרנו את כל המקומות ששם נפלו שאר נבורי תל־חי. מרחוק נראתה אלינו הנבעה שעליה נאספו הבידואים שואפי השד, למען התנפל על אנשי תל חי עובדי האדמה השקטים ואוהבי־השלום. משם הלכנו אל כפר נלעדי. עלינו אל בית הקברות ששם קבורים נבורי תל חי ונבורותיו. זר פרחים נדול קלעתי לי ואניחהו על קברי נבורינו הקדושים האלה.

את המקום הקדש ההוא ואת הרגעים הקדושים ההם לא אשכח לעולם...

מיכאל אילן (כתה ד'ב)

עַל־יַד הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי

יום בהיר אחד, בשובי מבית הספר מצאתי בביתנו אורח נעים, את דודי הנגר בתל־אביב. שמחתי מאד לקראת דודי ואמרתי בלבי: ודאי יבלה אתנו הדוד ימים אחדים, אולם טעות גדולה טעיתי. אמי אמרה שדודי בא רק ליום אחד ומחר ישוב לביתו. צער רב הצטערתי למשמע דברי אמי. חפצתי להנות את דודי בדבר מה והצעתי לאמי שנסע כלנו לבית הכרם. הצעתי נתקבלה ומיד הלכנו אל האוטומוביל המוליך לבית הכרם ונסע שמה. שעות אחדות בלינו בשכונה היפה הזאת ולפנות ערב שבנו אני ודודי העירה, ואמי נשארה עוד למספר שעות בבית הכרם, כי חפצה לבקר את מכריה. כשהגענו העירה בקשני דודי שאלך עמו אל הכתל המערבי להתפלל שם תפלת־מעריב. בחפץ לב מלאתי את בקשתו מפני שזמן רב לא הייתי במקום הקדוש ההוא. כשבאנו אל הכתל המערבי רד כבר היום. דודי שמח מאד על שלא אחר להתפלה כי אך נגשנו אל הכתל מיד החל הקהל להתפלל. עוד אנחנו מתפללים והנה נזרקה אבן בפעה ברגלי, אחרי האבן הזאת נזרקו עוד הרבה אבנים. התבוננתי מכל צד וזמן רב לא הרגשתי בזורק, אך פתאם ראיתי כי בפנה נדחה עומדים ערבים אחדים ומידים אבנים באחינו המתפללים. מעיני ירדו דמעות חמות למראה המעשה הנורא הזה ובביתי הרבה בכה.

אוי לנו—דברתי אל לבי—אוי לנו כי הגענו למדרגה שכזאת. אפילו להתפלל על יד שריד בית אלהינו אין מניחים אותנו. כה הגיתי ברוחי עד שהגענו לתפלת שמנה עשרה, או השתדלתי להרגע כי אין להסיח את הדעת מן התפלה. התחלתי להתפלל בכונה עצומה מאד, בכדי להתגבר על היצר הרע ולבלתי השב על מצבנו בין אמות העולם. כשגמרנו להתפלל שמעתי פתאם צעקות, קריאות ובכיות, ויהי בשאלי את אחד העומדים על ידי על סבת הבכיות והיללות ויספר לי, כי בכונה מכים הערבים את בניהם הקטנים למען יצעקו וירימו קולם ויפריעו את היהודים להתפלל. מדבא ובדמעות על עיני נפרדתי מעל הכתל ושבתי הביתה, וכל אותו ערב הרהרתי על כתלנו האחוב והעלוב ובששכבתי לישון ראיתיו גם בחלומי . . .

יֶלֶד יִשְׂרָאֵל, גֹּאַל אֶת אַדְמַת יִשְׂרָאֵל.

שבתי וָרָדִי (כתה ה'א)

עַמִּי וְאַרְצִי

(לעשרים בתמוז)

אוֹי עַמִּי, אוֹי עַמִּי
מָה אֹהַב אוֹתָךְ!
לוּ יָכֹלְתִּי עַל שִׁכְמִי
לְבֵיתָךְ שְׂאֵתָךְ.

אוֹי אַרְצִי, אוֹי אַרְצִי,
מָה אֹהַב אוֹתֵךְ!
לוּ יָכֹלְתִּי בְּיוֹם אֶחָד
רַעֲמִי חֲשִׁיבֵךְ.

אוֹי עַמִּי, אוֹי אַרְצִי
אֶתְכֶם מָה אֶאֱהֹבָה!
אֵחֶזֶה יוֹמָם־לַיְלָה
גְּאֻלַּתְכֶם הַקְּרוֹבָה...

קרן קימת לישראל
רבי מוהילבר

קרן קימת לישראל
ה. שפירא

קרן קימת לישראל
י. ל. פינסקר

קרן קימת לישראל
משה מונטיפיורי

קרן קימת לישראל
משה העס

גרשון משיוב (כתה ז'ב)

לְיוֹם הַזִּכָּרוֹן

לנשמת מנהיגנו הרצל ז"ל.

מדי שנה בשנה, ביום העשרים לחדש תמוז אנו מדברים ברגשי קדש על מנהיגנו הגדול ז"ל, וכל הטרבה והמיטיב לספר עליו ועל פעולותיו הכבירות לעמו הרי זה משבח. גדול היה האיש בכל מעשיו אשר עשה ובעודנו ילד ידע כבר להגן על כבודו ועל כבוד עמו. בהיותו תלמיד בבית הספר הריאלי קרה לו פעם מקרה שכזה: המורה הנוצרי פרש לתלמידים את המלה „עובדי אלילים" והוסיף לפרושו: „כמו היהודים והטושלמים" באורו „הטוצלח" „והנכון" של המורה הזה הרגיז כל כך את בניימין זאב עד שקם ועזב את בית הספר הזה. בעת למדו באוניברסיטה החליטו הסטודנטים הנוצרים להוציא מתוך אגידתם את כל הבריהם היהודים, אך את בניימין זאב שמצא חן בעיניהם אמרו להשאיר ולא להתחשב עם גזע מחצבתו. אולם הוא הודה להם על „חסדם" ועזבם בשאט נפש. הוא לא היה כשאר בני הגלות הנושאים בשוון נפש את החרפות והנדופים, הנותנים את לחייהם למורטים ומחרישים. לא. לא להם דמה הרצל, אלא ליהודים שחיו ביטים שבית מקדשנו היה קים שכל זלזול בכבודם זעזע את רוחם. כשגדל „ויצא אל אחיו וירא בסבלותם", לא חדל מני אז מחשוב ומדאג לגורל עמו בהוה ובעתיד עד שבא לידי החלטה: עם ישראל יבנה את ביתו בארצו, בארץ ישראל לטען יחדל מהיות זר ומוזר בעולם הגדול הזה. הוא החליט־ופעל ויצר, אך עוד המנהיג הגדול עובד את עבודתו לעמו־אשר אהב והנה נקטף ברמי חיו מאתנו והוא אז רק בן ארבעים וארבע שנה . . . בצואתו בקש המנהיג כיוסף הצדיק לאמר: „פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה" ולקברן בארץ הקדושה. אמנם את עצמותיו עוד לא העלינו לארץ, אך את רוחו הגדולה העלינו על לבנו זה מכבר. הוא מת, אבל רוחו חיה ותהיה בנו, בעמנו לעולם.

יואל ויט (כתה ה'א)

בְּנְיַן חָדָשׁ לְבֵית סִפְרֵנוּ.

הבנין שבית ספרנו נמצא בו ישן הוא ורעוע מאד. חדריו קטנים וצרים מחכיל בקרבם את כל התלמידים. הרבה חדרים חסרים אור השמש במדה מספקת. חלונות הכתות שבקומה התחתונה נמוכים ובשעה שהמורה עסוק בשעור או בשעה שהוא מספר לנו ספור מענין המושך את הלב, נוהגים התלמידים הקטנים, החפשים מלמודיהם, לצבא מבחוץ על החלונות ולהחשיך את הדר־המחלקה עוד יותר. חצר בית ספרנו גדולה אמנם ורחבת ידים, אך העקר חסר בה: עצים רעננים שנוכל לשבת בצלם בשעות ההפסקה בימי הקיץ הלוהטים. ביומות הגשמים אנו כלואים באולם בית הספר — והימים האלה קשים עלינו ביותר, כי קטן האולם ואין בו מקום בשביל כלנו ואיננו יכלים להשתעשע כחפצנו. בימים האלה אני מהרהר: למה נפל בגורלנו בנין רע כל כך?

ומה גדלה שמחתי בשמעי את הבשורה, כי מורינו החליטו לבנות בנין חדש לבית ספרנו! מה שמחתי בשמעי שבית ספרנו הוציא מניות שכספן יהיה קדש לבנין חדש לנו. אני בטוח בטחון שלם כי במהרה יקבץ הכסף הדרוש לבנין.

וכמה טוב יהיה אז! בית הספר יעמד על גבעה יפה. משני הצדדים תהיינה גנות נחמדות. חצר גדולה תהיה לנו ועצים בה רבים. מים רבים יקלחו מתוך הברזים ונשתה מהם לרויה. אולם גדול להתעמלות יהיה לנו ובו נשתעשע ככל אות נפשנו. מלבד זה יבנו בודאי חדר אכל גדול, בשביל התלמידים, שאינם אוכלים את ארוחת הצהרים בביתם מפני שהם גרים רחוק מבית הספר. בית ספרנו החדש יהיה מרחט ומשכלל כמו שראינו בתערוכה של „שבוע הבריאות", אף אולם לנשפים לחגיגות יהיה לנו שיכיל את כל החברים החל מהכתה א' וכלה בכתה השמינית. ולא נאלץ אז לנוע על בתי ראי־נוע לשם הצגות חזיונותינו.

אני מצפה ליום האשר הזה בכליון עינים, ליום הגדול אשר בו נזכה כלנו להנות בתורתנו ובכל למודינו בבית ספרנו החדש!

משה כהן (כתה ז'א)

מַתָּנָה חֲשׁוּבָה

בשורה לי אליכם, חברים חבובים, מתנה יקרה קבלנו, מתנה חשובה מאד—כלי נגינה יוצאים מן הכלל בתפארתם ובצורתם! תזמרתנו התעשרה בכלי־נגינה!

שם האיש אשר נתן לנו את המתנה הזאת הוא חונו שי. מר חונו שי גר בהונגריה וזה שתים עשרה שנה הוא נושא בלבו חלום נשגב: יצירת כלי נגינה בתבנית כלי הנגינה שהשתמשו בהם אבותינו הקדמונים בזמן שבית המקדש היה קים. מעיר לעיר הלך וממדינה למדינה נסע למצאלו אמן מלומד שייצור כלים כאלה, ואחרי עמל רב התודע אל פרופסור לנגינה אחד, מלמד נדול בתולדות המוסיקה וישלם לו מר שי ביד רחבה למען יתכן תבנית לכלי בית המקדש. ימים רבים חקר החוקר הזה וכשהשלים את עבודתו הזמין מר שי בבית חרשת לכלי מוסיקה כלים אלו ע"פ תבנית־הפרופסור. ואת הכלים היקרים האלה החליט מר שי לתת במתנה לצופים ארץ ישראלים היודעים פרק בחכמת הנגינה. הוא עלה ירושלימה וכששמע כי בבית ספרנו מתקים נדוד צופים ותזמרת מפתחה החליט לתת את כליו לנו.

בית ספרנו קבל הזמנה לבקרו בבית מלונו. מנהל בית ספרנו ומורנו לנגינה קראו לי ולעוד ארבעה ילדים שנלך אתם אל מר שי. הנדיב הנכבד קבל אותנו בכבוד רב והודיענו כי את כלי הנגינה אשר אתו הוא נותן במתנה לתזמרת בית ספרנו. כשפתח מר שי את התבה היקרה והטפארה אשר בו מונחים הכלים נדהמנו למראה עינינו: זהי הפעם הראשונה בחיינו שאנו רואים כלים נהדרים ונפלאים כאלה! חדשים הם בצורתם ובאפן בנינם! מר שי נתן לכל אחד מאתנו כלי מיוחד־ונצטלם יחד בשהכלים בידינו. אחר שרנו משירי ציון ובלינו את הזמן בנעימים ובשמחה.

הכלים הנפלאים האלה נמצאים עתה חתומים וצפונים בתבתם היקרה בחדר ההנחלה ובעוד זמן קצר נתחיל לנגן בהם.

אנו מביעים למר שי את תודתנו העמקה על השי היקר שנתן לנו וכשם שזכה לעלות לארץ ולתור אותה, כן יזכה לעלות עם משפחתו לארצנו ולהשתקע בה־ויהי רצון שיזכה לשמע את שופרו של משיח.

יצחק הקר (כתה ד')

מִיּוֹל שֶׁהִצִּילִיחַ

ביום י"ג סיון עם כלות השעור האחרון פנה אלינו מחנך בתתנו ואמר בקול רך: הבינו לכם צידה כי מחר אנחנו מטיולים לעטרות. מה רבה שמחתי לשמע בשורה נעימה זו. כלב מלא אשר שבתי הביתה ובקשתי מאבי ומאמי להכין לי צידה לדרך. עם שקיעת השמש שכבתי לישון למען לא אאחר חלילה לבוא אל בית הספר. בבקר קמתי, התרחצתי, התפללתי ואכלתי את ארחת הבקר. לקחתי את ילקוטי ונפרדתי מעל אנשי ביתנו ורצתי אל בית הספר. שם מצאתי כבר את רב חברי, בני כתתי. חבינו רנעים אחדים עד שהתאספו כל התלמידים, הסתדרנו ולקול הצפצוף התחלנו לצעד בעז ובשמחה. חמשה קילומטרים הלבנו־והנה אותיטוביל לפנינו. הנהג הציע למורנו להביאנו עטרותה. מורנו הסכים להצעתו ומיד ישבנו באותומוביל ושלמנו לנהג את שברו, חצי הגרוש לנלנלת. במשך כל הנסיעה שרנו שירים שונים. בעבר רבע שעה הגענו לעטרות. שם נחנו ומעדנו את לבנו ואחר הלכנו לתור את המושבה. המושבה החדשה הזאת הולכת ונבנית בצורת פ ר ס ה: על הגבעה נבנים גן הילדים, בית הספר, בית הכנסת ובית־הספרים. חצי יום בלינו במושבה. ולפני עזבנו את המושבה ראינו שם שני ענלים בני חדשים, יפים ונחמדים למראה. אח־ שמנו את פנינו אל הכפר העברי. שלשה קילומטרים הלכנו והנענו אל הכפר היפה הזה. סרנו לבית הספר. שם ישבנו ושרנו שירים מתוך האופרה שלנו ובלינו את הזמן בנעימים. פתאם בא הנהג והודיענו כי הגיעה השעה לשוב הביתה בצהלה עלינו על האותומוביל ונסענו עד מאה שערים ומשם הלכנו הביתה שמחים ושובי־לב.

בבית ספרנו
כתבות
בתה ה"א

ימים רבים העסיק אותנו, תלמידי הכתה ה"א, הרעיון להקים ועד אשר יאחד אותנו ואשר יהיה בא כחנו, אך בושנו לנלותו למורנו. פעמים אחדות החלטנו לבוא אתו בדברים ולא הוצאנו את החלטתנו זו לפעל. סוף סוף נמצא בינינו חבר אחד אטיין הלב שספר למורנו ע"ד ההחלטה הזאת. המורה שמח מאד על החלטת־התלמידים ושעה אחת שוחח אתנו על תפקיד הועד שיבחר על ידינו. אחר כך נגשנו אל הבחירות. אז הכנתי בפעם הראשונה ליטי חיי מה הן בחירות, ונתבררה לי סבת כל השאון שקם לרגלי הבחירות לאספת הנבחרים. הבחירות בכתתנו היו חשאיות. המלחמה היתה נשושה. היו תלמידים שפתו את חבריהם שיבחרו רק בהם וכשכר זה הבטיחו להם כמה הבטחות. אך למרות הכל התנהלו הבחירות בכתתנו בצדק, ביושר ובסדר. נבחרו חמשה חברים וסנגים להם. מיד התאספו הועד וחלק את התפקידים בין החברים. לראש הועד נבחר התלמיד שהיו לו רב הקולות. למזכיר בחרנו בתלמיד הכותב יפה ולנזבר־כתלמיד היודע היטב השבון והאוהב סדר. אספת חועד הראשונה היתה בחרשת שנלר תחת כפת השמים, בשלש שעות בערך החלו החברים להתאסף אל החרשה. שם שחקנו ושפסנו על העצים, אך עם שקיעת החמה נתן אות לשתק. האספה החלה. כל אחד מהחברים הציע את הצעותיו ולבסוף נתקבלו פה אחד שלש החלטות:

א) יסוד קפת־טיול ב) ספריה נ) בית משפט אשר ידון במקרה הטא בין חבר לחבר ובמקרה הפרעה בסדרי בית ספרנו. את ההחלטות התחלנו להוציא לפועל תיכף ומיד. הילדים החלו להביא יום יום

בכף כשביל קפה הטיולים. הבזבזנים חללו מקנות סכריות ושוקולדה ובסוף החדש הכנסנו את הכסף הנצבר ל„הלואה וחסכון" לפקדת־החבתה. כשהבאנו את פנקס „הלואה וחסכון" אל חפתה, צהלו כל הילדים מרב שמחה וקבלו על עצמם למלא את הפנקס הזה בזמן קצר עד אפס מקום. כשנגשנו ליסוד הכפריה לא ידענו מאין נקח ספרים לספק את הרעבים לקריאה, אבל לא אמרנו נואש. מספר ספרים מספריית בית ספרנו נמסר לרשותנו ותלמידי כתתנו הביאו ברשות חוריהם את ספריהם ובאפן כזה נוסדה הספריה. קבענו דמי קריאה גרש לחדש ובכסף זה התחנו על הוצאת „אמנות". גם בית המשפט קום ועובד בבר, אם כי אין לנו הרבה משפטים, כי במשך כל זמן קיומו נתבע רק חבר אחד לדין על שלא בא לבית הספר בלי סבה מספקת. אלו הן לעת עתה עבודת־הועד. הועד עובד במרץ רב ומתכונן לעבודות חדשות בנין עזרה לחברים המחקשים בהכנת שעוריהם, מי יתן והתנשמו כל שאיפות הועד לטובת כל תלמידי כתתנו.

אלחנן דימנט (כתה ה"א)

כתה ז"א

לפני שבועות מספר התאספו תלמידי כתתנו אחרי הלמודים לשם בחירת ועד הכתה. באספה זו דברו אחדים מהתלמידים על הצרך הרב המרגש. בועד־חברים נבחר שיהיה באי כחנו תמיד. היו וכוחים רבים בין החברים, לבסוף נתקבלו פה אחד הצעות אלו:

א) ועד הכתה הוא המתוך בין המורים ובין החברים. הוא בא במשא ומתן אתם בכל הענינים הנוגעים לחיי המחלקה.

ב) בין כל העבודות המטלות על הועד מטעמים החברים גם את הדרישה הזאת מהועד: להיות האחראים לנקיון הכתה ליופיה ולקשט את הקירות בפתגמים מתאימים ובקשוטים נאים. נבחרו חמשה חברים בתור ועד־הכתה: מר אבישר, כהן משה, יהלום אבריהם, זילברשטיין אלעזר, וכגל יצחק, הבחירות נגמרו. החברים הביעו שביעת רצון מהועד הנבחר ואחר כך התפזרו והלכו לבתיהם. נשארו רק חברי הועד להתחיל מיד בכתיבת פתגמים על יהר עבודות הועד אודיע בכתבי הבא.

אלעזר זילברשטיין (כתה ז"א)

בחגיגה החדשית שנערכה בר"ח סיון הרצה אחד מטורינו על מרדכי עמנואל נח. אחרי ההרצאה היו וכוחים מעניינים בין החברים שהשתתפו בחגיגה זו.

— בחגיגת ראש חדש תמוז הרצה אחד מטורינו על „חברי הלאומים והבית הלאמי" כתם ההרצאה המעניינת הזאת בלו החברים ברקודים בליית תזמרת בית ספרנו.

פתרון החידה שבגליון ז' ל"ג בעמר

הראשונים בפותרים: גלדשטין מרדכי (ו'ב) לוי זכריה (ו'ב) ליברמן אלכסנדר (ז'א) סרי דוד (ו'ב) שנקר אברהם (ה'ב)

חידה

אוֹתִי בַּחַיִּים לֹא תִמְצְאוּ כְּבָר,
אַךְ חֶלְקִי הָרִאשׁוֹן יִשְׁכֹּן בְּהָר.
דַּעַת חֶלְקִי הַשֵּׁנִי כִּי תֹאבוּ, נְעָרִים,
חַפְּשׂוּהוּ הֵיטֵב בְּצֵל עֵי הֶחָרִים...

ראובן גליכוף (כתה ז'ב)

שמות עשרת הפותרים הראשונים יבואו בגליון י'.

ברכות

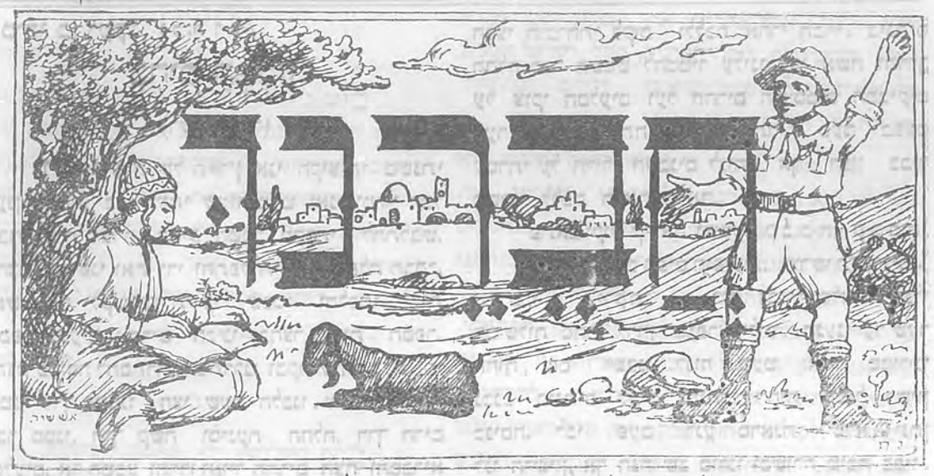
הגנו מברכים אתכם, חברינו היקרים, זיו נת, שר־ראי עמנואל וגלדשטין מרדכי ליום מלאת לכם י"ג שנה. הגנו מאחלים לכם חיי אשר ושלוה ותזכו לראות בבנין ביתנו הלאמי.

חבריכם תלמידי כתה ו'ב

התכן:

א)	ליום הרצל	—	—	א' ולמן
ב)	הברוש היתום	—	—	א' שור
ג)	ים כנרת (רשמים)	—	—	א' ברדר
ד)	באין בית	—	—	א' שרשבסקי
ה)	בתל חי	—	—	ש' ביקנין
ו)	על יד הכתל המערבי	—	—	מ' אילן
ז)	עמי וארצי (שיר)	—	—	ש' ורדי
ח)	ליום הזכרון	—	—	נ' משיוב
ט)	טיול שהצליח	—	—	י' הקר
י)	בנין חדש לבית ספרנו	—	—	י' ויט
יא)	מתנה חשובה	—	—	מ' כהן
יב)	בבית־ספרנו			
	1) כתבות כתה ז'א	—	—	א' זילברשטיין
	כתה ה'א	—	—	א' דימנט
	2) הגיגות			
יב)	פתרון החידה שבגליון ז' — חידה — ברכות			

נסדר בדפוס בית הספר „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלם

התוכן:

א) הזורעים בדמעה — א' ולמן
ב) הכתל המערבי — י' שמי
ג) בירחי דכלה (ספור) מ' חברוני
ד) בחיק הטבע — י' בן־יעקב
ה) כתה ג' — י' מבקר
ו) כתבות כתה ד' — י' גלדברג
ז) מכתבי רעים
ח) בבית ספרנו
ט) הגרלת ספרים
י) פתרון החידה מגליון ח־ט
יא) שמות תלמידי הטחוור השמיני

יוסף שמי (כתה ז' ח')

אפרים ולמן (כתה ה')

הַזּוֹרְעִים בְּרִמְעָה...

במעמקי העין תשבנה הדמעות. שונות ורבות הנה הדמעות. יש דמעות־כאב, דמעות־צער ודמעות הדוה. בין כל ים הדמעות טמונה בנבכי העין דמעה אחת, דמעה זכה וטהורה.

בערב שבת בין השמשות נוצרה הדמעה הזאת ויתן ד' בידה את האשר. לא כל עין תזכה לה. לא כל אדם כשר לשפכה. דמעת־העבודה היא הדמעה הזאת. ורק בעיני האדם הפועל ויוצר תראה לפעמים. הוא רק הוא יגיש בכל אושר־הקצירה. באשר ידע גם את הצער שבזריעה, כי לא תקום הדוה מבלי אשר קדם לה גם צער.

מזור ופנום היה העולם אלו חסרו בו הכאב והצער. לולא הם לא ידענו את טעמה של שמחה. רק במקום שיש צער שם יש גם ניר ובכל אשר ינדל הכאב כן תרב אחרי חלפו־נם השמחה. ואין לך צער עמוק מצער היצירה אך אין לך גם אושר נדול כאושר הבא בעת שישלם מעשה היצירה.

ומה נאמנו ומה יפו דברי נעים זמירות ישראל. „הזורעים בדמעה, ברנה יקצרו!"

הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי

— בליל השושי באב —

הלבנה העגומה תעמר בחצי השמים ותשלח את קרניה החורות אל הכתל האבל. שקט בכל היקום. רוח של יגון ותמות שורה על כל. על־יד הכתל יושבים זקנים אחדים. בידיהם מנלת איכה ולאור נר שעוה כהה יקראו בקול נונה את מנלת־הצער וינעו בבכי. „מה אעידך, מה אדמה לך, הבת ירושלים, מה אשוה לך ואנחמך בתולת בת ציון, כי נדול כים שברך — מי ירפא לך?!" והכתל האמלל שומע את אנקת בני ישראל המתאבלים על החרבנם ועל חרבן בית־מקדשם ובוכה נם הוא בכי תמורים. באותה שעה תבואנה נשמות אבות־ישראל, נביאיו וגבוריו ותבכינה נם הן מרה, אך קולן לא ישמע. הנשמות הקדושות מרחפות על פני הכתל, קרבות אל הוקנים וסופנות כל אנחה ואנחה היוצאת מלבבותיהם ובחניץ האשמורה השלישית יוצאת בת קול מן השמים, יוצאת ומברות: שובנה, נשמות טהורות, אל מקומכן אשר באתן משם, מחרנה ושובנה השמימה. טיד תפרדנה הנשמות הקדושות מעל הכתל המערבי ותעלינה השמימה ותבאנה לפני כס־יה את אחות ישראל ודמעותיו...

ושנית יוצאת בת קול ומברות:

„אוי לי כי החרבתי את ביתי וישרפתי את היכלי והגליתי את בני אל בין אמות העולם".

ישמע הכתל את הדברים האלה וערד מרב כאב. ובעת אשר תנענה שפתי הזקנים חיבשות באבני הכתל והרנישו כי רטבות הן מרב דמע...

כה יכך ויתאבל הכתל היתום מדי שנה בשנה אל ישראל כי הלך בנולה ואל בית המקדש כי נשרף.

רמיזו בן יעקב (כתה ו׳א)

בְּחֵיק הַטֶּבַע

(רשמי־טיול)

השחר עלה על הארץ ואני הקיצותי משנתי רענן ושמח, כי ידעתי שעוד מעט ואני ומורי וכל חברי נהיה בשדה, בחיק הטבע. מהרתי להתלבש, רחצתי את פני ואת ידי והתפללתי את תפלת הבקר, ואשים אה ילקוט־ציידתי על שכמי והלכתי לבית הספר. רגעים אחדים חכינו בחצר בית הספר. נתנה פקודה להסתדר. הסתדרנו ובקול שירה עליז וחי שמנו לדרך פעמנו. חצי שעה הלכנו. ירושלים רחקה כבר ממנו. דרך קשה ומיגעת החלה, דרך הרים וסלעים, אך הטבע והדרו ואויר ההרים הצח והמבריא שכרונו כל כך, שלא הרגשנו עיפות כלל. הנעמו לכפר ערבי. כל הצמא מצא במקום השקט הזה טים לרויה. טעמנו מעט מהאפרסקים המצינים שנשתכח בהם הכפר הזה. אחרי שנחנו כחצי שעה קמנו ממקוטותינו ועשינו את דרכנו הלאה. אנו הולכים והנה באנו עד עין זק שהפליא אותנו בגדלו ובענפיו המרבים, מיד שכבנו לארץ לנוח מעט בצלו הכבד. כאותו הלך שברך את אמת המים ואת האילן שנקרו לו במדבר כך ברכתי גם אני את העץ הזקן והחביב הזה. בוחר הייתי לשבת בצל העץ הזה כל היום, להביט אל עולמו של הקביה ולהרהר, אך למרות חפצי הוכרחתי לקום וללכת אחרי חברי. בינתים החלה כבר השמש להטיר עלינו חצי אשה והדרך על צוקי הסלעים ועל ההרים השוממים המביעים צער עולמים קשתה עלינו ביותר. פעם בפעם עמדתי על הדודי האבנים לנוח. אך רצון כביר משכני ללכת הלאה הלאה.

פתאם וקול קריאה נשמע. קב ב ה, קב ב ה!

בתים גבוהים ויפים הופיעו... חורשות־ארנים... נגי פרי . . . ירקרב . . . רוח נבורה מלאתי. רגלי הכושלות מהרו לרוץ בעפר אילים. הגענו עד שער החוה. שם ישבנו לנוח מעט ואחר מטורינו נכנם בינתים לבית מנהל החוה לטול רשיון כניסה. לבי פעם רגע סדאגה שלא ינתן לנו הרשיון, אך הנה שב טורנו ובשורה טובה בפיו. הסתדרנו ונכנסנו אל החוה. בינות לשורות עצים יפים ורעננים הלכנו. בכל נקיון וסדר. ריח־ירק ופרחים עלה באפינו. שכורים היינו ממראה־עינינו. הפשנו ומצאנו לנו מקום מנוחה בחורשה. ישבנו על הדשא הרך ואכלנו בתאבון מכל אשר הבאנו אתנו מבתינו. אחר השתרענו תחת העצים ושרנו טטוב לב. הברים אחדים ספרו אנדות מעניות. יתר החברים שחקו במשחק המחבואים. אני קמתי לסיר את הסביבה. עליתי על ראש נבעה ולעיני נגלו הרי יהודה ההדורים והנבוהים, השפלה, חולות השרון וים התיכון, אוי כמה יפי וחן שפוכים על פני טבע ארצנו! אחר בקרתי את המקום שבו נמצא הצבי קל־הרגלים ויפה־הקרנים, סמל ישראל הטדלת על הרי־צרותיו ויסוריו ומתנבר עליהם ומתעודד וחי את חייו המיוחדים...

מפי מורי נודע לי כי החוה הזאת נרמנית היא ולא לנו היא. צער רבה הצטערתי בשמעי את הידיעה הזאת. שנית ישבנו בצל העצים הנחמדים ומיורנו קרא באזנינו ספור המתאר את חיי מנהיגנו הנדול הרצל זיל, והרבה זמן לאחר הקריאה הרהרתי על חייו העשירים של המנהיג ועל מותו הפתאמי. עוד אני מתבונן לטיל ארוכות וקצרות בין שדרות העצים ופתאם המתתני הפקודה: להסתדר! הסתדרנו ולקול שיר חזק שבקע את חלל האויר עזבנו את החוה. החלה שוב פרשת הענויים. השמש להטה. סלעים. ירידות ועליות. אחרי שעה קלה הופיעה לעינינו תמונה מרהבת עין: העיר היפה עין כרם הטובעת בים של ירק, יערות וכרמים. הנענו למוצא. נטו צללי ערב. רוח חרישית רחפה על פני היקום. סוד והוד על פני כל. לבי ליפי הרב הפרוש על־עולם ד׳, ואני כלי אשר על הארץ החמודה הזאת שנפלה בנורלנו.

עם חשכה שבנו שמחים לירושלים עיר תפארתנו.

כתבות

א

כ ת ה נ׳

ביום נ׳ לחדש אב ערכנו חגיגה לכבוד סיום חמשה חמשי תורה, יהושע ושופטים. הזמנו מורים אחדים לחגיגתנו. אני דקלמתי את השיר „אצבעוני", אלישע דימנט דקלם את השיר „הילד החוטא". אחר שאלו אותנו המורים הרבה שאלות בתורה, ביהושע ובשופטים. אחר כך חלקנו לאורחים ממתקים. כאשר שבתי הביתה ספרתי לאמי שערכנו חג־הסיום והיא שמחה מאד.

יריב מברך.

ב

כ ת ה ד׳

ביום השלישי, י״ז בתמוז, בשעת חלוקת „חברנו" קראנו את חבורו של חברנו ויט יואל על בנין בית ספרנו. מצאנו את המלה „מניח" ולא ידענו את פרושה. שאלנו את מורנו והוא באר לנו את פרוש המלה והנה קם חבר בתתנו אלחנן קליין והציע הצעה טובה: תלמידי כתתנו יקנו יחד מניה. כל אחד מאתנו יתן כפי יכלתו וצברנו את הכסף הדרוש לקנית מניה. ההצעה נתקבלה וישנם ילדים שכבר נתנו כספים לשם זה ובשעת קבלת התעודות יאסף שאר הכסף וכתה ד׳ תרכש לעצמה מניה.

יהודה הלוי נלדברג.

מאיר הברוני (כתה ז׳א

בִּירְחֵי דְכָרָה

(ספור)

העבודה בשדה נגמרה. האכרים אספו את תבואתם אל אסמיהם ובשדות ירעו עדרי צאן ובקר. חדש אלול ממשמש ובא וזרח בן נד למשפחת פרץ אורז את חפציו ומבין עצמו לעלות לסורא לשמע תורה מפי רב אבא אריכא. שלשת בניו, נרשם, אחיטוב ומנחם עזרים לאביהם בעבודתו, כי הבטה הכטיחם לקחתם אתו לעיר התורה ההיא למען יזכו גם הם לראות בעיניהם את האסוראי הנדול ראש הישיבה. אחרי יניעה רבה נמרו זרח ובניו את עבודתם, נפרדו מעל משפחתם ושמו פעמיהם לדרך היעולה לסורא. תנועה רבה בדרך. המון אנשים ומף עולה לבלות את חדש אלול בעיר התורה. הנדולים צמאים לדבר־אדוני. כל ימות השנה הם עסוקים בעבודתם המיגעת, עבודת האדמה ועבשיו משתוקקים הם לשמע את חדושי התורה שנתחדשו על ידי רב ותלמידיו החכמים. הקטנים ששים לנסע עם הוריהם לעיר הנדולה להכיר שם חברים חדשים. הנוסעים מתודעים ומתקרבים זה אל זה ומשוחחים ביניהם בידידות.

לחק עשיתי לי—פנה איש אחד אל חברו—לעלות פעמים בשנה לסורא, לחדש אדר ולחדש אלול לשמע וללמד את תורתנו הקדושה מפי האסוראים החכמים שקמו לעמנו—ואני מקיה לד׳ שכל ימי חיי אשמר את חקי זה.

בלום יש לך תענוג נדול יותר—נשמע קול עליז—מאשר לשמע את דבריו העמקים של רב, הלא פיו מפיק מרנליות, הלא חכמתו מאירה את העינים ומחכמת את הלב...

וכי נדע להעריך את נדולתו של רב? נכנס פתאם איש ישיש אחד לתוך דברי המשוחחים—את ידיעתו העמקה בתורה ידענו עוד בעת שובו יחד עם חברו שמואל ירחינאי מארץ ישראל. שמותיהם הלכו לפניהם... אולם את ל ב ו הנדול של רב רק מעטים ידעו.

הן ידעתם כי עשיר הוא האיש מאד ובכל זאת עבד יעבד בשדתו באחד האכרים הרנילים... בבספו הרב יתמך בתלמידי ישיבתו תענויים. ואת ענותנותו של רב כי מכם יודע? אשתקד העז קצב אחד לבישו. הגיע ערב יום הכפורים ורב חבה לקצב שיבוא לביתו לבקש מהנו מחילה וסליחה, והקצב הבור לא הבין, כנראה, את נדל חטאו לאסוראי הצדיק הזה ולא בא. מה עשה רב? הוא הלך בכבודו ובעצמו ומצא את הקצב והודיעו כי מוחל הוא לו על חטאו שחטא לו... אכן רק מעטים ידעו את נדל נפשו של רב!..

כה נפשכות השיחות בין איש לחברו והשמחה רבה מאד.

***

אחרי מלטורי דרך באו האנשים לסורא. רחובות העיר מלאים אדם רב. זרח ושלשת בניו עברו מאכסניה לאכסניה להשיג לחם חדר לנור בו במשך חדש אלול, אך כל בתי המלון מלאים אנשים. בינתים ומספר היחורים העולים לסורא ינדל מרנע לרנע והדרים לשבר אין. מה נעשה, איפה נלון? פונה איש אחד אל זרח־אין להשינ פנת חדר בשום מקום.

—ומה הדאנח! —קורא זרח—נטה לנו אהלים ברחובות העיר, אנחנו, האכרים הרנילים, דומני, לישון לפעמים תחת כפת השמים... בימים נתענג על דברי התורה ובלילות נהנה מאור הירח הזך. זרח נמר את דבריו ומיד ננש הוא ובניו והקימו לחם אהל קטן ויפה. מעשה זרח מצא חן בעיני הרבה אנשים שעמדו על ידו ויעשי כמיתו.

כעבר שעות מספר נתמלאו כל מנרשי העיר הפנויים אהלים נדולים וקטנים וקולות שמחה ורנה בקעו מהם. העיר סורא צוהלה ושמחה.

(סוף יביא)

מכתבי רעים

א.

חבריני החביבים, תלמידי בית ספרנו, שלום וברכה!

הגיעה עת הפרידה, עת פרידתנו מעל בית הספר, שבו גדלנו וחנכנו ושבו בלבנו את מיטב ימי ילדותנו, אותם הימים הטובים אשר עברי עלינו כחלום יפה ונעים.

עתה אנו עומדים על סף בית הספר ונפרדים מעלון וקשה—מה קשה עלינו הפרידה! קשה לנו להפרד מעל אותו מוסד שמפל בנו במשך שמנה שנים רצופות באהבה ובמסירות ושהדריכנו ללכת בדרך הטוב, הצדק והיושר. מקוים אנו כי נמלא בשלמות את כל אשר הוטל עלינו, היה נהיה לעברים נאמנים לעם ולארץ ותמיד נשאף להגיע לאיתה מטרה שהתוה לעצמו בית ספרנו היקר.

אנו מברכים את בית ספרנו כי יהיה לגם ולתפארת כל הימים ויקים לעמנו בנים מסורים, עמלים וחרוצים.

שלום לך בית ספרנו היקר. שלום לכם חברים יקרים, היו ברכה והצלחה עד נצח.

בשם תלמידי הכתה ח'

אברהם סלומון.

י"ב מנחם־אב תרפ"ו

ב.

שלום לכם אחינו היקרים, תלמידי הכתה השמנית!

יום נדול הוא לכם היום הזה, אחינו היקרים, היום אתם גומרים את חק למודיכם ויוצאים את בית ספרנו היקר שבליתם בו שמנה שנים.

אתם עוברים עכשו מתקופת הילדות לתקופת הנעורות ומעתה צריך כל אחד ואחד מכם לבר לו בעצמו ובעזרת הורין את הדרך ילך בה בעתיד.

מעתה עוברים גם אנו תלמידי הכתות האחיות ז'א וז'ב, לתקופה חדשה, אנו ממלאים את מקומכם בכתה העליונה. היא כתה ח', יודעים אנו את החובות המוטלות על הנער הלומד בכתה העליונה ואנו נמלאן בחשק ובאמונה, את כ ל העבודות הנדולות בבית ספרנו נמשיך באותו מרץ ובאותו רצון שאתם, אחינו, הצטינתם בהם, אתם, אחינו, תהיו לנו למופת!

חזקו ואמצו, אחים יקרים, הצליחו בכל אשר תפנו ובכל מעשי־ידיכם.

בשם כל תלמידי בית ספרנו

משה כהן, יוסף כהן

(בא בח הכתה ז'א) (בא בח הכתה ז'ב)

י"ב מנחם אב תרפ"ו

בבית ספרנו

ביתמוז טילו הבתות ז'א וז'ב לטוצא ולקרות ענבים. הבתות ו'א, ו'ב, ז'א, ז'ב וח' לקבבה.

—בכי תמוז נערבה בביה"ס אזפרה לטנהינגו הח"ר הרצל. ז"ל מלבד אחדים מטורינו נאטו נם הסיפר שהראי והטשוור טר אבינדור המאורי, הרבי מקוונץ שנוכח בשעת האזכרה ברך את כל התלטידים. בנוכחותו של האדון שי ננני התלמידים את "התקוה" בכלים החדשים שנדב לנו.

—כר"ה אב הרצה אחד מטורינו על ר' טשה חיים לוצטו.

—בימים ג' ו' במ' אב נערבו בחינות־הנמר של המחזור השמיני. הבחינות היו בנ"ך ובתלמוד בהשתתפותם של חבר המורים והד"ר לוריא ובנוכחותם של חברי ועד ההורים ה"ה ש. קוק, י. שהראי, א. זלנסקי חיים סלומון, הסופר ר' בנימין, י"ד טן, והרב שפירא.

ההנרלה

עם התחלת הלטודים התחדשה בבית ספרנו נם הנרלת הספרים. מטרתה של ההנרלה ידועה ודאי לבלכם. תלמיד הזוכה בספר מזכה נם את חבריו שבבתתו בקריאה בספר זה. החכנסות הבאות מההנרלה מקדשות לספריית בית־הספר. אפשר להניע במשך הזמן לתוצאות מזהירות אם רק ישתתפו בהנרלה כל התלמדים. השנה הזאת לא היתה שנת ברכה מרבה להנרלתנו. הסבה היא, שרק חבריני תלמידי הכתות הנטוכות השתתפו בהנרלה בסכירות וחבריני הלומדים בכתות העליונות לא לקחו בה כטעט חלק. בכל זאת הנרלנו השנה 42 ספר וההוה הנקי שבא לספריתנו עולה ל 71 נרט. אנו מקוים שבשנה הבע"ל יושב מצב ההנרלה וכלנו יחד נעבד ונשתדל להרחיבה לתועלת חבריני. ספריתנו וספריתנו. יוסף כהן (כתה ז'ב)

פתרון החירה שבנליון ח' ט': הרצל

הראשונים בפותרים: בן יהודה ישראל (ה"א) בן יעקב ירמיהו (ו"א) כהן שלום (ה"ב)

שמות חבריני תלמידי המחזור השמיני.

אברומוביץ משה, אורינצקי זאב, איסר בורי, אלחנני אברהם, אלקלעי אליעזר, אלקלעי דוד, אפל יהונתן, בן יעקב ישראל, בן טוכב הרצל, ברדה אריה, ברויאי יצחק, ביחובסקי יצחק, נומברוב אברהם, דהן דוד, המבורנר שמואל, הרכבי צבי, וילנסקי מיכאל, ולמן אפרים, חזן מנחם, חיון יוסף, כהן בנימין, כלב יוסף, לוין מרדכי, מזרחי דוד, משה נסים מלית, מן יעקב, סלמון אברהם, פניזל שמואל, פרידלנסקי סנדר, קובלנץ נח, שור אריה שהראי בן ציון, שיהולי אהיעזר, שמי יוסף, שרגא היבשטין, שרגא־צוריאל.

ברכית

מעמק לבנו אנו מברכים את חבריני היקרים בן משה, חיים יואב, חיים קבסו למלאת להם י"ג שנה, הננו מאחלים להם חני אשי והצלחה בלמודים. חבריהם תלמידי הכתה ה'ב

"חברנו" לחבריו

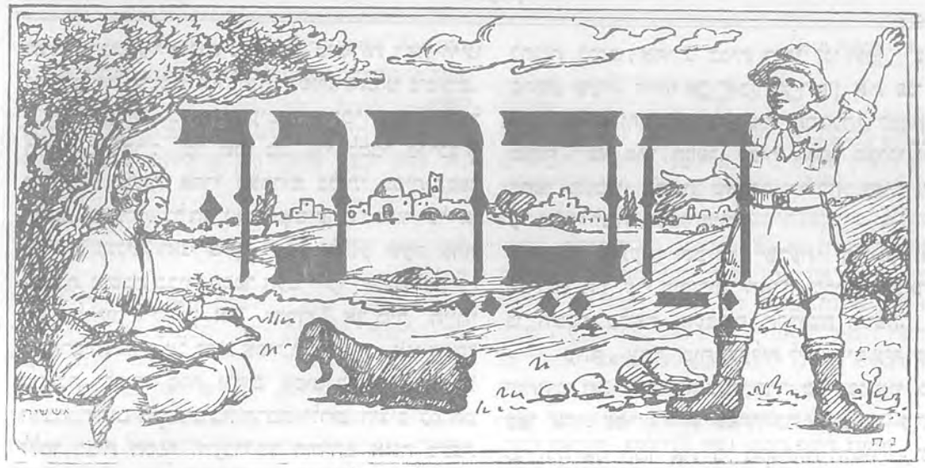
הנליון הזה הוא האחרון לשנת תרפ"ו, היא השנה הששית לקיום "עתוני התכיב, בהודמנות זו מביע "חברנו" את תודתי העמקה לכל חבריו על מסירותם הרבה אלו ועל מרצם הרב שהם משקיעים בו.

שלום רב לכם, חבריה להתראות בקרוב!

מערכת "חברנו"

נסדר בדפוס בית־הס "תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס "ציון" ירושלים.

שנה ז' ירושלם—טבת־שבט—תרפ"ז גליון ג'־ד'

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בית־ס "תחכמוני" בירושלם

אהוד גולדברג (כתה ה'א)

רְכִבוֹד חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט

חוּשָׁה, מַהֲרָה, חַגֵּנוּ הֶחָבִיב
בְּפִיךָ הֵן תָּבִיא בְּשׂוֹרַת הָאָבִיב,
לִכְבוֹדְךָ נָגִילָה, נָרִיעַ, נָחֹלָה,
אַף בְּרוֹשִׁים רַעֲנַנִּים לְשִׁמְךָ נִשְׁתֹּלָה!

אֶל הַשָּׂדֶה נֵצֵאָה מִגָּדוֹל וְעַד קָט
בְּיוֹם שִׂמְחָתֵנוּ—חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט.
עִם אַחֵינוּ הַפָּרָחִים נְפַלֵּל לָאֵל:
יָצִיץ נָא עַמֵּנוּ, יִפְרַח נָא יִשְׂרָאֵל!...

אריה פינזילבר (כתה ח'ב)

בְּבֵית הַסֵּפֶר הָעִבְרִי

(מחיי תלמיד עברי באמריקא)

קשים, קשים מאד הם חיי הנער העברי באמריקא המשתוקק להעת את שפת־עמו ותולדותיו. הרבה יניעות יינע הנער, כח רב יבוזבז בכדי ללמד בבית ספר עברי.

בהיותי נער קטן הכניסני אבי לבית הספר העברי הלאומי נוסף על בית הספר האמרקאי־האנגלי. חושל עלי משא כבד אך קבלתיו באהבה רבה.

וזה היה סדר יומי: מהשעה השטינית בבקר עד שלש שעות אחרי הצהרים בליתי בבית־הספר האמריקאי. שם למדונו: אנגלית, חשבון, קריאת וכתיבה, כתיבת הארץ, דברי ימי העמים, דברי ימי אמריקא, שירה, ציור והתעמלות. בכלות הלמודים בבית־הספר הכללי היינו, אני ואחי הצעיר הולכים ישר אל הרכבת לנסע אל בית הספר העברי. עיפים היינו באים אל התחנה וחבינו לרכבת. אפלה מסביב. התחנה במנהרה. לא הספקנו עוד לקנות לנו משהו לשתות וישריקה חזקה היתה נשמעת פתאם. עוד רנע והרכבת עומדת. דלתותיה פתוחות לרוחה והקהל זורם ומתפרץ. כל אחד ואחד משתדל להקדים את חברו למען יזכה במקום־ישיבה נוח. עפ"י פקודת אבנו היינו עומדים מן

הצד וטחבים עד שיכנם כל הקהל, בזהירות רבה היינו נכנסים אל הרכבת. הדלתות נסגרו ואנחנו נוסעים.

לפעמים, ביטים שעיפותי נברה עלי מאד הייתי מהרהר: על שום מה עלי לסבל כל־כך? עד שלש שעות אחרי הצהרים בלותי בבית הספר ההוא, האנגלי. כל חברי משחקים עתה בכדור רגל או טטילים בגנים, ואני צריך לעמל ולנסע שעה אחת ברכבת ולשבת בבית הספר העברי עד שמונה בערב. והן עלי עוד להכין את שעורי! אך מיד הייתי מתחרט ואמרתי אל לבי: אסור להתאונן. אני מאשר מהרבה ילדים. כמה ילדים זוכים ללמוד עברית? הרבה ילדים מקנאים בי. הרבה ילדים רוצים גם הם ללמד בבית הספר העברי ויד הוריהם אינה משגת לשלם בעדם שכר לטוד. ויש הורים הרוצים שבניהם ידעו רק לקרא כסדור ולא יותר. הנסיעה ברכבת היתה טעיפת ויש שהייתי מנטנם על ברכי אחי כמשך כל עת הנסיעה.

בבית הספר העברי היינו לומדים עד שמונה שעות בערב. למדנו תנ"ך, דקדוק, דבור עברי, ספורים ותולדות ישראל. השעות האלו היו יקרות לי מאד. כאן בבית הספר העברי, בחברת המורים הלאמיים, קבלתי יום-יום דרישת שלום מעם ישראל ומארץ ישראל.

על פי רב שבתי הביתה כשראשי כואב עלי מרב עיפות ולמודים. פעמים שהיינו מאחרים לבוא אל הרכבת הנוסעת לרבענו בשעה השמונית והכרחנו להכות לרכבת אחרת. בבית דאנו לנו וצפו לבואנו. בתשע שעות הייתי שב הביתה, רוחץ את פני וידי, אוכל את ארוחת הערב—ומיד התחלתי להבין את שעורי לשני בתי הספר, לבית הספר הכללי ולבית הספר העברי. בשעה מאחרת בלילה הייתי עולה על מטתי לנוח טעמל היום.

כן. יגעתי וסבלתי. שבעתי יסורים, אולם חביבים היו עלי היסורים האלה וקבלתים באהבה, פי השקתני בשפה העברית הקדושה והיפה.

עתה, עתה זכיתי לעלות לירושלים עיר עברנו ועתידנו ואני לומד לא בשני בתי ספר, כי אם בבית ספר אחד. עברית היא שפתי, בה אני מדבר, בה אני שר ובה אני לומד את כל מקצועות הלמודים. וברוך ד' שהביאני עד הלום!...

אלון פלדמן (כתה ח'ב)

נוֹבֶמְבֶּר

שני מאורעות חשובים ארעו בחדש נובמבר ושניהם זעזעו את העולם. המאורע הראשון היה ביום השני לנובמבר בשנת 1917 וזעזע רק את העולם היהודי, והשני שהיה ביום ה11 לנובמבר שנת 1918 זעזע את כל חמשת חלקי־תבל. מה שהיה בשנים האלו ומה שארע בהן יסופר בזה.

ביום 2 לנובמבר שנת 1917 יצא מלונדון המברק שנשלח לכל קצות העולם. במברק זה היו כתובים הדברים האלה: „ממשלת הוד מלכותו מביטה ברצון רב על יסודו של בית לאומי לעם היהודי בארץ־ישראל והיא תעשה את כל מה שבידה לאפשר את השגת המטרה הזאת, בתנאי שלא יעשה שום דבר אשר יפגע בזכויותיהם האזרחיות והדתיות של התושבים הלא־יהודים בארץ־ישראל או בזכויותיהם ובמעמדם המדיני של היהודים בכל ארץ אחרת".

דבר זה שנראה קטן ופעוט מאד בעיני כל העמים הכבירים בעולם, דבר זה גדול וכביר היה, דבר זה הגשים את שאיפתו חקדושה של עם שלם, הוא עם ישראל. כמה לבבות דפקו משמחה למקרא הכשורה הזאת, וכמה רגלים יצאו בריקודים לשמעה.

המעורר והגורם החשוב לשמחה הזאת היה הלורד ארתור ג'ימס בלפור, זה האדם היקר, זה האיש חקשה בארז בשעת הצרך ורך בקנה, שנתפרסם בשעתו בכל אירופה על שלטונו הטוב באירלנדיה. האיש הזה הכיר את העם העברי וירא את ערכו הגדול ואת שברו על זה: נדודים ממקום למקום,

סגל דוד (כתה ח'א)

מוֹת סָבִי

ביום השבת היה הדבר. בקר ואני עודני שוכב על מטתי ומציץ מבעד לחלון אל שטי התכלת הבהירים והרכים, שובב וחוזה לי בחקיץ. פתאם העירני קול דפיקה על הדלת. מיד קפצתי מטטתי וחנה נפתחה הדלת ברעש ואחת מקרובותי התפרצה הביתה, פניה חורים, עיניה אדמות וחדברון בפיה. כל בני הבית החלו להקיף אותה בשאלות שונות. בקשי רב הצילו מפיה את הידיעה הנוראה: השבין אחז הלילה את סבנו חיקר. מכלי דבר דברים מהרנו כלנו ללבש את בגדנו ורצנו כל עוד רוח בנו לבית הסב. גם אני רצתי במהירות רבה בכתנת בלתי מרכסת ובכובע שמוט על אזני.

הגענו לבית הסב. מה נבהלתי למראה עיני. סבי, סבי האהוב עלי מוטל על הספה, פניו חורים, עיניו פקוחות למחצה ונשימתו כבדה עליו מאד. הרבה אנשים עומדים על ידו וכלם טוכנים לבל פקודה היוצאת מפי הרופא המטפל בו. לאט לאט התאספו כל הקרובים, מקטן ועד גדול. כל אחד פרש לקרן זוית ובכה מרה. את הנכדים הקטנים הרחיקו מעל הסב וצוו עליהם לקרא בתהלים. אני התבודדתי לי בפנה נסתרת והתפללתי לי בלחש לאמר: שוכן מרומים, אלהים אלהי, התם נא את נזר דינו של סבי לטובה. אנא־אנא, אל נא תקח את הנפש היקרה הזאת מאתנו.

לא יכולתי להמשיך את תפלתי כי דמעותי הרבות שטו מחנק לגרוני. בבית טהומה ומבוכה. נוראה למראה היתה סבתי. בינתה כמעט נטלה מטנה, כל הזמן ספקה כפיה, קוננה וזעקה בקול פולה לבבות. הכל ללא הועיל.

מצב סבי הורע מרגע לרגע. הרופאים הקיזו לו דם, טפלו בו ברחמים ובמסירות, השקוהו סמי רפואה—והכל לשוא.

עבר היום. השמש באה. סבי שכב באפיסות כח, נשם ונשף בחזקה ורק זה היה האות כי עודנו חי.

בשהגיע הלילה לא רצה אף אחד מאתנו לעזב את הבית. אותנו הקטנים שלחו בעל כרחנו הביתה.

למחרת בבקר השכם באו והודיעו לנו כי עלינו למהר אל בית הסב. חבינונו או נכון יותר הרגשנו כי אסון נדול קרה לנו ונתנו קולנו בבכי ורצנו... עוד מרחוק, בטרם שקרבנו אל הבית, שמענו זעקות שבר ויללות נוראות. כשנכנסתי פנימה נזדעזעתי. סבי היקר מוטל על הארץ מכסה בסדין לבן. למראשותיו דולקים נרות המפיצים אור עגום.

כל אנשי הבית מהלכים אחת הנה ואחת הנה ובוכים מרה. סבתי מקוננת בקול איום וגורא. אהובי, נזר ראשי, למה עזבתני לעת זקנה, למה, למה, אויה לי... אסוני הנדול...

והנה באו חברי „החברה קדישא" ויוציאונו מחדר המת.

בעבר שעות אחדות הוציאו את סבי מהבית... הצעקות והבכיות הגיעו עד לשטים. האדמה רעדה מתחת לרגלי.

שמנה עשרה שעה התאבק סבי עם המות עד אשר נוצח.

ובמותו לוקחו ממני פארי, שמחתי ואשרי.

צרות, ענויים וסבל רב. ובלפור ראה זאת ויאמר לשרש את הרעה מן הארץ, והוא הוא שנתן לעם ישראל את ההצהרה הנקראת על שמו.

שנה לנצחי מהמאורע הראשון היה זה שארע ביום ה11 לנובמבר שנת 1918, הוא מאורע שביתת הנשק. המאורע הראשון דוגל בשם ה ח ר ו ת, השני דוגל בשם ה ש ל ו ם. ואמנם נכון הדבר, השם הזה נאה ויאה לו. הצד השוה שבשני המאורעות ההסטוריים האלה הוא, ששניהם הביאו ברכה לעולם. הראשון לעם ישראל ושני לאנושיות כולה, כי מלחמת העמים היתה המלחמה הנדולה ביותר מימות עולם. אין קצה למספר הקרבנות, ההרונים בעלי המומים והנזוקים במלחמה הזאת אשר כמעט כל עמי תבל השתתפו בה. אם אפילו מלחמה קטנה ממשה אסונות, על אחת כמה וכמה מלחמה נדולה כזאת שנמשכה ארבע שנים. גם המדע החדש והטכניקה החדשה הועילו רק להנדיל את האסונות. בשנה ההיא ננמרה המלחמה שנחרתה בהיסטוריה בדם ואש, באותה שנה יכשו פתאם נהרי־נחלי־הדמעות שהלכו הלך וזרם בכל אירופה ואסיה. האנושיות מתקדמת בדרך כלל בכל שנה יותר ויותר וכשתקרה מלחמה הרי ההתקדמות פוסקת ובמקומה באה נסיגה מהירה לאחור. כך יקרה תמיד מדי פרוץ מלחמה וכך קרה גם כשפרצה המלחמה הנדולה, ולכן שמחו כל העמים כשבאה המלחמה לידי נמר וכל אחד יכל היה לעזב את שדה המערכה ולשוב לעבודה פוריה. על כן יקר החדש נובמבר לעם העברי ולכל האנושיות.

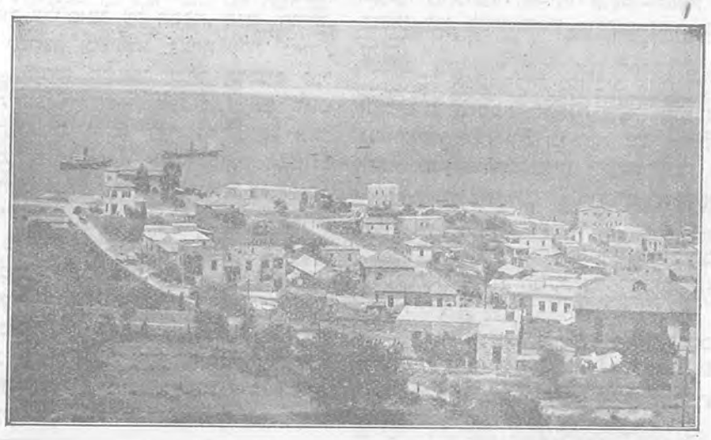
אברהם קיצ'קובסקי (כתה ז')

הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַל אַדְמַת הַמּוֹלֶדֶת

(רשמים)

שריקת המכונה של אניתנו הודיעה כי קרובים אנחנו אל חוף חיפה. בין הנוסעים קמה מהומה. כל אחד ואחד מהר לתקן ולסדר את חפציו ויתכונן לקבל את פני ארצנו. השמש נראתה מבין ראשי הנבעות ומבין ערפל נראתה הארץ בכל יפיה והדרה. הכרמל הופיע לעינינו. העומדים על המכסה נושאים את עיניהם אל החוף ואני בתוך קהל אנשים עומד נרעש ונפעם מכל המחזה הזה אשר לפנינו. יודע אני ומרגיש כי כל אחד מאחינו נכסף כבר לעלות על היבשה הקדושה, לחונן את עפר-הטולדת, לנשק כל רגב אדמה, לחבק כל יהודי אשר יזדמן בדרך.

עוד אנחנו עומדים ומסתכלים, עמדה האניה מלכת, ופקידי המשלה עלו וצוו לכל העולים להסתדר. מכל אחד ואחד דרשו רשיונות כניסה לארץ. ואחרי הבקרת הזאת הרשו לבלנו לעלות על החוף. אחרי

הר הכרמל: שכונת יחיאל (ע"ש הד"ר יחיאל צ'לנוב)

רגעים אחדים דרכו רגלינו על אדמת המולדת. עמידתנו על החוף לא ארכה הרבה זמן. תכף ומיד נתנה פקודה להסתדר ובלויות שוטרים הביאו אותנו לבית־ההסגר. לפנות ערב הודיעו לנו כי עלינו להיות עשרה ימים בבית־ההסגר.

כשנכנסנו לבית־ההסגר באו שני כושים שחורים גבהי־קומה, כפיות אדומות על ראשיהם ומעילים לבנים ארוכים עליהם ולכל אחד ואחד מאתנו נתנו כלי אכילה ושתיה, שטיכות וכרים לשנה והכניסו אותנו לאהלים.

ימים אחדים סבלנו שם. לא חיינו רגילים למאכלים האלה וקשה היתה השנה באהלים, אך לא שמנו לב לכל היסורים האלה. כל אחד מאתנו חשב בודאי בלבו: אלפים שנה סבלנו בארצות הגולה. האויבים חרפונו, לענו לנו והרגיזו אותנו ואמרו לנו תמיד: קבצנים אתם, אין לכם מולדת, אין לכם ארץ! עכשיו אנו שבים אל מולדתנו ואל ארצנו ומה בכך אם נסבל במקצת. כדאית היא ארצנו שנתענה מעט בגללה, כי היסורים האלה אינם יסורי גלות כי אם יסורי גאלה...

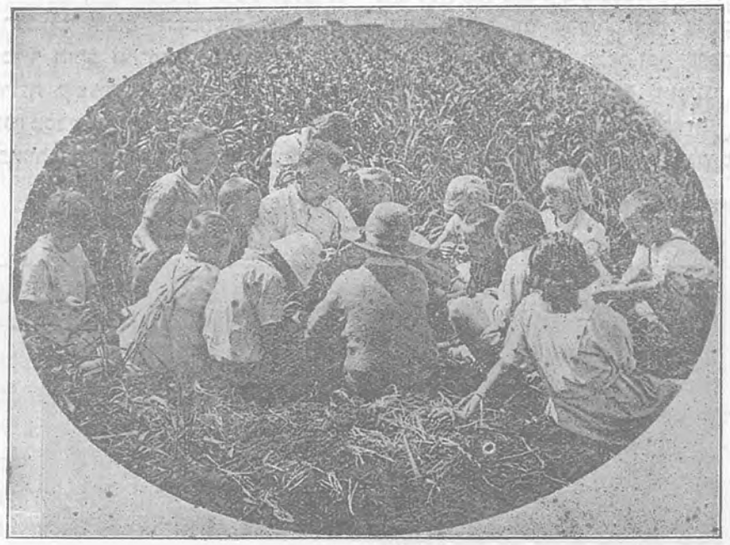

﴿ וְאַתֶּם הָרֵי יִשְׂרָאֵל עֲנַפְכֶם תִּתֵּנוּ וּפִרְיְכֶם תִּשְׂאוּ לְעַמִּי יִשְׂרָאֵל ﴾

יעקב אורלנו (כתה ז')

הַקֶּרֶן הַקַּיֶּמֶת וְקֶרֶן הַיְסוֹד

שתי קרנות לאומיות אלו עזרות לעם העברי למלא את שאיפתו הנדולה להיות לעם חפשי בארצו. מה ישמח לבנו בבואנו לעמק יזרעאל, זה העמק הנחמד ורחב הידים שוק כמעט כלו לנו, לבל עם ישראל, הקרן הקימת נאלה אותו בכסף מלא מאת הנברים. שם עובדים הפועלים העברים בחריצות רבה, מפלחים את האדמה, מיבשים בצות ונוטעים ננים ופרדסים.

שעור בשדות עמק יזרעאל

הקרן הקימת מקדישה את הכנסותיה הנתנות לה מכל העם העברי לקנות אדמת ארץ ישראל. קרן היסוד מאפשרת לעם להתיישב על האדמה שנקנתה.

היא מטפלת בכל המושבות העבריות, בבנין בתים, ביבוש הבצות, בקנית כלי עבודה, פרדות וסוסים. הרבה מושבות נבנו כבר על ידי קרן היסוד והרבה חולכות ונבנות.

קרן היסוד מאפשרת לילדים העברים היושבים בארץ להתחנך חנוך עברי והיא פותחת בתי ספר. היא משתדלת להגדיל את הישוב העברי בארץ ישראל בזה שהיא עוזרת לעולים להתיישב בארצנו. הקרן הקימת נואלת את הארץ וקרן היסוד בונה את הארץ. איזו קרן חשובה ביותר? שתיהן חשובות, שתיהן קדושות ולשתיהן מטרה אחת: נאלת עמנו ובנין ארצנו.

אנו, התלמידים, צריכים לאהב את שתי הקרנות האלו ולנדב להן מכספנו הנתן לנו תמיד ע"י הורינו וקרובינו. צריכים אנו לבקש מאת הורינו כי יחשבו גם הם בין תורמי שתי הקרנות החשובות האלו, הפועלות לטובת העם והארץ.

אסור ואסור לנו להוציא פרוטה לשוקולדה או לסבריות, כי אם עלינו לזרקה לתוך קופסת קה"ק או למסרה לקרן היסוד.

הקרנות האלו תרוממנה את קרן ישראל, ועמנו ישוב כלו לארצנו ויהיה לעם חפשי חזק ועובד, ושמו יצא בגוים לתהלה ולתפארת.

עוד תִּטְעִי כְרָמִים בְּהָרֵי שֹׁמְרוֹן...

ינאל גלעזר (כתה ו'א)

מוֹלֶדֶת

לבני דודי היקרים—טתנה-

(סוף)

הבוקר במושבה העירני. קרן כן שמש שוכבה התנגבה מתוך שכבת החלון ותקפין על מטתי ומשם אל פני ותעירני. בתרועת גיל קפצתי מעל מטתי ואני כבר לבוש ועומד בחוץ. במלא ריאתי שאפתי את האויר הצח והסתכלתי בהולד היום החדש במושבה, בהתעורר היקום לחיים, לעבודה ולעמל. פני המזרח אדומים ונפלאים. ארגמן ותכלת בחירה וכהה יחד. האפק מזהיר והלב מתרחב ליפי ולתערבת הצבעים היפים המשחקים והמתחלפים בשחקים. כדור הזהב מתרומם יותר ויותר. קרנים שובבות בודדות קופצות ראשונה ואחריהן משתפך שפע של גנה מסביב. היום נולד. מקהלת עפרונים מסתובבים באויר במעגל ומקדמים בתפלת שחרית את פני הבורא. אף אני נלוה אליהם. אני מתפלל ולבי אומר שירה, אכן מה רבו מעשיך ה', כלם בחכמה עשית. במושבה התחילה התנועה. הנה נשמע קול ההועה הקורא לעדר ומאספו. קבוצת ערביות מטהרות לעבודת היום בשדה ובגורן. נשמעים קול חריקת אפני עגלה על אבני הרחוב והצלפת שוט האכר היוצא לגורן, נעיות פרות ופעיות נדיים. הכל מתלכד להמיה אחת, לתנועה ענקית גדולה. היקום נעור. היום התחיל. ולי בן־עיר, אני שנשביתי ממולדתי מה נעימה מנגינת הכפר ומה ערבה לי שירתו. בן דודי העירני מטחשבותי ויזמינני לרדת אתו לבקר את החצר וללכת לשדות הטבק, לגרן ולמושבה בכלל. לחצר אקדיש הלק מיוחד. עכשיו

עבודת ילדים — בכפר ילדים

חפצי לדבר על המושבה והעבודה. הטבע חנן את ראש־פנה ביופי אין קץ. בין הרי הגליל נמצאת היא לרגלי ההר כנען. בשפוע ההר מתפתל נחל קטן. בהרק הומים מימיו ונופלים לירדן. בקיץ חרב הוא. מי מרום ומי הכנרת מתראים ומסתכלים אחד בשני כידידים. באפק מתגלים הרי עבר הירדן וגם סבא חרמון ועטריתו הלבנה כאילו עומד כל הזמן על המשמר ומשגיח מרחוק בעינו על כל הנעשה מסביב. מעיני מים רבים מתקים וערבים נובעים בשפע. גני זיתים ופרות לרב מסביב. זהו טבע המושבה, ואולם המושבה עצמה עניה היא. בן דודי הובילני אל גנם המלא עצי פרי ואני כשבור חייתי. בין רגע והנני על אחד העצים וקוטף לי אגוזים וקולפם. משם אני עובר בין אסמי הבר ויוצא לגנה ולאזני מגיע קול זזזז... המון כורות עומדות בשורה ומסביב מחנה כבד של דבורים חרוצות המבינות חלות דבש. כבדוני בדבש ואני אוכל ומתפלא, הרי כל זה כה יפה וחדש. אולם שמהתי גדלה כשהרשו לי לעלות על חמור ויחד עם בן דודי ירדתי לשדות הטבק להסתכל בעבודה. באתי אל מחסני הטבק. עד הצהרים הסתובבתי פה ושם. כששבנו בצהרים הביתה אכלתי כבן כפר, כי הכל מסביב עורר בי את התאבון ובלבי צחקתי בזכרי איך בבית עומדת אמא תמיד על גבי ומתחננת: ינאל, אכל, אכל ינאל! ואני מעוה פני ואוכל בלי רצון. לו ראתני אמא כמה שמחה אז!

ז ז וְנָתַן עֵין הַשָּׂדֶה אֶת פִּרְיוֹ וְהָאָרֶץ תִּתֵּן יְבוּלָהּ ז ז

אחר הצהרים פנינו אל הגרן ופה בכלל היותי כעיר פרא. לא ידעתי נפשי. מערמת חטים אל ערמת שעורים קפצתי כסנאית. ישבתי על אחד המורגים. הכחור הנוהג בטום מסתובב כמעגל פדי לדוש. שירתו מצלצלת במרחב. הסום רץ ומסתובב ואני כינתים מתגלגל מהמורג ונופל על הערמה ומתגלגל למטה. וזה בא לי משום שלא יכלתי לשבת בשווי משקל בשעת הסבוב. החבריא צוהלת בצחוק ואני אע"פ שבשתי שבתי וחזרתי על השעור עד שנעשיתי לידען ונסיתי אף לנהג בטושבות. אל תאמינו שמסרו לי מיד את המושבות. הכחור החזקם ואני עזרתי לקרא הה! הה! והסום אין ואף אני אתו ואף שירתי מצלצלת ומשתפכת. כל השעות שאחר הצהרים בליתי בגרן. לפנות ערב נשבה על פני רוח קלה ומשיבת נפשי הפועלים עזבו את חדיש והתחילו זורים ואף אני בתוכם. הקלשון ביד, הקש נופל ועף ברוח. חבר נופל להגלי. כמיכן גם בזה לא רבה היתה הצלחתי בהתחלה ואולם לסוף סגלתי לי מעט את האפשרות למשל בקלשון.

ערב במושבה. הכל שבים הביתה אחרי עמל היום. הרועה נוהג בעדרו ומחלל בחלילו. ערבי קטן רוכב על חמור ושר „פה בארץ חמדת אבות".

הסוסים צוהלים הפרות נועות, העצים מרשרשים. הצפרים מצפצפות. המושבה הומה. הנה התחיל הלילה לאט לאט לעטף את הכל בטליתו השחורה. רוב העם שוכב הוזה על מטתו. מלאך החלומות מישן אט אט את כל האנשים בכנפיו, זעיר פה זעיר שם עוד יושבות נשים עיפות על מפתן הבית ומספרות אשה עם חברתה. אני עודני בין הערים. לבי מלא על כל נדותיו מכל הרשמים החדשים שקבלתי. לבי הומה. הנה כי כן שבתי אליך, מולדתי, ואני כה אוהב אותך ואת החיים בך. ואולם שממונך והריסותיך מה יכאיבו לבי. בשאנדל ואנטור את חק למודי אשוב אליך עם כל אחי וחברי ובנך.

עוד אבנך ובנית בתולת הגליל, עוד תטעי כרמים בהרי נפתלי וכנען" ושירת בניך תבקע את חלל האויר בלבתם אחרי המחרשה.

מיכאל אילן (כתה ח'ב)

בְּחֶבְרוֹן

(רשמים)

הדבר היה באחד מימי החפש, ואני הפצרתי באבי כי יתנני להסתפח אל קבוצת ילדים הנוסעים עם מוריהם חברונה. אבי מלא את בקשתי מפני שהרביתי לבקשו ואמרתי לו, כי אני משתוקק לראות את עיר אבותינו הקדטונים ואת שרידנו הקדושים.

ביום בהיר אחד נפרדתי מעל הורי ואשים לדרך פעמי. בבאי לבית־הספר מקום האסף הנוסעים חביתי רגעים אחדים עד שהאותומוביל בא. ישבנו באותומוביל והצטפפנו בו כמו דגים מלוחים בחבית, לא יכלנו להניע יד או רגל. יצאנו את העיר. הדרך קשתה עלינו מאד. פעם בפעם עמדו האותומובילים מלכת, נהג אחד טען בכל פעם שאין מים ואין בנזין, או בא חברו הנהג השני לעזרתו בקשי יכלו שניהם להעלות את האותומוביל.

בהתקרבי לחברון ראיתי את הכרמים הנהדרים אשר בהם מבורכה העיר וחשבתי בלבי: מי יתן ויכלתי להיות באחד הכרמים האלה ולאכל ענבים כאות נפשי. אז הבנתי מפני מה בחרו המרגלים בסביבה הזאת. עוד אני מהרהר לי על ענינים שונים, והנה הנעתי לחברון. מיד נכנסתי אל „הנגטו". הנגטו הזה סגור מכל צד ורק פתחים אחדים לו. יש בו בנגטו ישוב צפוף של יהודים. מענין לטאד היה לראות את השכונה העתיקה שבה ישבו אחינו לפני שנים רבות. אחרי שנחנו בקרנו את שני בתי הכנסיות. החברונים אומרים שיש להם ספר תורה עתיק מלפני שבע מאות שנה. משם הלכנו אל „מערת המכפלה". במקרה נתן לנו השומר לעלות מדרגות אחדות יותר מכפי הרגיל. בעמדי לפני מערת המכפלה זלגו דמעות מעיני.

ינון חזק מלא את לבי ובכיתי על שריד הסתורי זה שהוא בידי זרים. אחד החברים קרא פרק מספר התהלים. אחר כך רצינו לשוב אבל השומר עכב אותנו ושאל: איפה הוא „הבקשיש"? אז פרצתי שנית בבכי ואחשוב בלבי: מערה זו שלנו היא והערבים לקחוה מאתנו ובמקום לשלם ל נ ו דמי כניסה אנו צריכים לשלם ל ה ם! אני מחיתי דמעותי מעל פני מפני שהמורה נחמני ואמר שהוא מקוה שמערת המכפלה תשוב לידינו אם לא בזמנו בוא יבוא הדבר בזמננו.

ובלילה בשכבי על משכבי חלמתי והנה מערת המכפלה עברה לרשותנו וכל השרידים הקדושים הוחזרו לנו, ומלך עברי מולך בארצנו ואנחנו נעשינו לעם חזק מאוחד העומד ברשות עצמו. ויהי נא רצון שחלומי יתגשם במהרה בימינו.

ירמיהו בן־יעקב (כתה ז')

קֶרֶן הַיְסוֹד

קרן חשובה ופעילה היא קרן־היסוד.

היא נוסדה רק לפני שנים אחדות וכבר הצליחה לחולל נפלאות.

מצבו של עם ישראל בתפוצות הגולה הוא טר ונורא. העם היהודי מבקש לו פנת מנוחה ואין. כמעט רב הארצות סגורות לפניו. הוא פונה אל מולדתו העתיקה, ורוצה לשוב אליה. אבל הפרעות שפרעו האויבים בעמנו דלדלו אותו מאד ואיך יגאל את הארץ הקדושה ואיך יתישב בה? למטרת ההתישבות בארץ ישראל נוסדה קרן היסוד. תפקידה להחזיר את עמנו הגולה אל ארצו ולעשותו לעובד ולחפשי.

השאיפה העקרית של קרן היסוד היא לישב את היהודי בכפר ובמושבה. עם ישראל עובד אדמה היה, וחי בשקט ובשלוה חיי עבודה יפים ופשוטים, חיי טבע בריאים. אבל זה כאלפים שנה מאז הלכנו בגולה, נעזבה הארץ ותהי לשממה. יערותיה הרבים השמדו ונכרתו. כל השדות נשמו. בארץ התרבו בצות גדולות, הנכרים לא שמו לבם למובת הארץ ותרד פלאים. אולם טהעת שנוסדה קרן היסוד באו ימים גדולים לאדמתנו ולעמנו.

הפעולה היותר כבירה היא תחית עמק יזרעאל, על ידי ההתישבות הענקית שנעשתה בו על ידי קרן היסוד. העמק הפורה לפנים, היה מלא בצות גוראות שהפילו חללים רבים. באה הקרן הקימת וגאלה אותו ומה עשתה קרן־היסוד? את הבצות האיומות שבעמק יבשה. העבירו תעלות ארכות, נטעו חורשות של עצי אקליפטוס. את המים המאררים הפכו לנחל זך שעתה משתמשים בטיטיו לשתיה, רחיצה והשקאה מלאכותית גדולה.

המעשים הכבירים האלה נעשו במרץ ובקרבנות עצומים על ידי צעירי ישראל. שהיו מפונקים מנער אצל הוריהם העשירים, הם הזניחו את חיי השלוה והענג, את הנימוסיות ואת בתי הספר הגבוהים והתמכרו לשאיפה הנאצלה והנעלה להושיע את עמם. את חלבם ואת דמם מקריבים אחינו אלה ועובדים יומם ולילה את אדמת האבות.

וראה זה פלא:

במקום הערבה השוממה והפראית והבצות האיומות יתנוססו עתה בתים יפים ופשוטים המוקפים גנים ופרדסים, חורשות עצים ושדות בר.

בואו נא אל חצר האכר הנקיה והמסודרה ותראו משק מסדר יפה, רפת יפה ופרות בריאות ושמנות המספיקות חלב טרי. תראו במושבות ישראל ילדי חמד בריאים וזקופי קומה, רעננים ושמחים ובפיהם מצלצלת השפה העברית ואיש זר כי יבוא והשתומם מאד למראה הזה. ראה ראֵה תמיד את היהודים בגולה והנה הם נדכאים ונענים. פה יראה דור חדש צעיר, רענן ובריא. קהי"ם השתדלה ליער את הארץ ובמשך הזמן נטעה במושבות העבריות כ־300.000 עצים. כשמה כן היא, היא מניחה את היסוד לבנין חיינו החדשים בארצנו הקדושה ולכן היא עובדת ופועלת בכל. היא מישבת את אחינו בארץ, היא פותחת בתי ספר והיא דואגת לבריאות העם. רבות רבות כבר יצרה קרן היסוד ורבות תעשה עוד.

ברוכה תהיה הקרן היקרה הזאת ויהי רצון שנזכה כלנו לראות בהתגשמות כל שאיפותיה שהן גם שאיפת כל עברי הנאמן לעמו ולארצו.

דוד אפל (כתה ז')

חֲגִיגַת חֲנֻכָּה.

ביום ב' טבת, ז' דחנכה, ערך ביתספרנו בראינוע „ציון" את חגיגתו השנתית. המסך הורם לעיני הקהל שמלא מפה לפה את האולם, הופיעה חנוכיה ועל כל בן היה ראש ילד ועליו כובע ונר. תזמרת ביה"ס נגנה את השיר „מעוז צור" בלוית המקהלה. לקל מחיאות הכף מצד הקהל ירד המסך. אחר הוצגה חנוכיה אחרת: שמונה ילדים מצופי ביה"ס מלוכשים בתלבשתם הרשמית, ובידיהם נרות, וילד אחד שר את הברכות בקול צלול ונעים והדליק את הנרות. אחריו יצא אל הבמה ילד קטן ודקלם את השיר „על החלון נר הדלקתי". אחר נגנה תזמרת בית"ספרנו מטיטב מנגינותיה. עוד התזמרת על הבמה וחנה עלה עליה תינוק לבוש כתנת ליולה ארוכה והוא ספר את חלומו אשר חלם ומה יפו תנועותיו בחקוחו את צחוק האנשים הלועגים לו. לקול צחוק הקהל ירד המסך. כעבור רגעים אחדים נראתה לעיני הקהל תמונה מצחיקה. על הבמה עמדו זקן, זקנה, נער, ילד וילדה.

א החגיגה ב„עין־חרוד"

כלם ילדים קטנים תלמידי הטהלקות א' וב', הם שרו את השיר „התדעו־ילדים". כל אחד טלא את תפקידו באפן מוצלח.

יפים היו רקודי התלמידים, נעימים לאזן היו גם שני השירים שהושרו על ידי אחד הנערים שגמר לפני שנה את חק למודיו בבית ספרנו ומעניינים היו גם תרגילי ההתעמלות, אך הצליח ביחוד החבר יגאל גלעזר תלמיד הכתה „ו". הוא הצטין טאד בטונולוג שלו „הטיול בביסי מכנסי". בביסים טלאים עלה על הבמה והחל למנות את כל אשר הוא נושא בהם ולאיזה דבר בישמש לו כל חפץ, ועל המקרים השונים שיקרוהו תמיד.

כתם המונולוג, באו אל הבמה במרוצה ילד וילדה טלובשים בתלבשת קוזקית, הם יצאו ברקודים שונים. הצינו גם חזיון יפה וקטן „במדבר". בו, מתארים את הילדים במדבר רוקדים ושרים ואחר הם מקבלים בשירה את המרגלים הבאים מארץ כנען. בזה נגמרה החגיגה אשר בית־ספרנו עורך מדי שנה בשנה, ומדי פעם בפעם אנו רואים לשמחתנו את השתכללות חזיונותינו והצנותינו, כה לחי!

וּבָנוּ בָתִּים וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ כְרָמִים וְאָכְלוּ פִרְיָם...

בנימין סולודר (כתה ז')

חֲצִי הַיּוֹבֵל לְהִוָּסֵד הַקֶּרֶן הַקַּיֶּמֶת לְיִשְׂרָאֵל

השנה מלאו עשרים וחמש שנה להוסד ה„קרן־הקיומת־לישראל".

הנ נדול הוא לישראל. עמנו יודע ומכיר את ערכה של הקהק"ל. משנה לשנה מתוספים לנו הודות לה שטחי אדמה נדולים הנאלים בכספי העם העברי השב לתחיה.

בכל בית ובית בישראל, תלויה על הכתל הקופסה הכחולה. הקופסה הזאת, היא קופסת הקהק"ל.

טפול בעופות בעין חרוד

הקופסה קולטת אל תוכה כל פרוטה ופרוטה. מהפרוטות הללו יצטרף בסף רב, ובכסף הזה, יקנו וינאלו את ארצנו הקדושה. לבנו יניל ברעדה בשמענו על אודות התפתחותה הקרן הקיומת.

יעקב אישי־שלום (כתה ח'ב)

אליעזר בן יהודה ז"ל

לפני ארבע שנים מת המורה הנדול אליעזר בן יהודה. ביומי הנוכה, ביומים שלפני אלפים בשנים חנכו את בית־המקדש ונרשו זדים מהארץ הקדושה. ביומי הנ אלה סנר בן יהודה את עינוי. נדול היה האיש ורבות פעל. הוא החיה את השפה העברית. הוא היה הראשון שהנהיג את השפה העברית בתור שפת הדבור במשפחתו.

אם עכשיו מדברת שפתנו בפי רבבות עברים

לא תַשְׁחִית אֶת עֵצָהּ...

בארץ וכחוצה לה. הרי זה רק הודות לו, לנבור הרוח. על שני דברים היה א"בי מצטער, על שלא נולד בארץ ושדבורו הראשון לא היה בשפה העברית. הוא חבר את המלון הנדול. מלון הלשון העברית והקדיש לחבור זה את כל חייו.

רבות סבל האיש הנדול הזה. חולה מסבן היה כל ימיו. מחלת השחפת דבקה בו בחיותו עוד צעיר לימים, אך הוא התנבר על מחלתו. ברוחו הכביר התנבר על נופו החלש ועבד את עבודתו לעמו, ללשונו ולארצו. והיה „בשוב ה' את שיבת ציון", בעת שכל בני עמנו ישובו לארץ ישראל ובלם ידברו עברית, תבלט אז בבהירות תמונתו הרוחנית של א"בי השפה העברית והמחיה אותה, תמונת אליעזר בן יהודה ז"ל.

בְּנֵן הַחַיּוֹת

לפני שלשה חדשים היותי בוינה. פעם נסעתי אל נן נדול ויפה וראיתי שם כל מיני חיות, דבים נדולים וקטנים, שחורים, צהבים ושני לבנים וכלם אוהבים לשחק במים. זרקתי להם סכר לתוך המים והם רצו וקפצו, בצבצו וחטפו את הסכר אחד מן השני. קצת הלאה ראיתי קוף. אני הריטותי את היד והוא הרים את ידו. לסוף באה אשה ונתנה לו מקל והקוף חטף את המקל. האנשים צחקו מאד והאשה שבה בלי מקל.

משה בנֶר (כתה ב')

רועים ועדרים בבית־אלפא

הַטִּיּוּל אֶל הֶהָרִים

עַל ההרים יש אבנים ונורא שם—כבה אמרתי לבחרי. אז אמרו כל החברים: מאין אתה יודע? אמרתי להם. מפני שעל יד שבונתנו יש הרים אמרו חברי: בואו נא, ילדים, הבה ונלך אליהם. הלכנו ובאנו אל ההרים, ישבנו שם תחת עצים. שחקנו. שקעה השמש ושבנו בלנו הביתה.

יהודה אזרחי (בריסקר) כתה ב'

בְּיוֹם נָטְעֵךְ תְּשַׂגְשְׂגִי וּבַבֹּקֶר זַרְעֵךְ תַּפְרִיחִי...

בבית ספרנו

ב חנוכת ר"ח טבת נאם הא' אילן על מהות החנוכה ואחד המורים הרצה על אליעזר בן יהודה ז"ל. היו גם רקודים, זמרה ונגינה.

ב ח' כסלו טילו תלמידי הכתות ז', ח"א וח"ב לביתר: הכתות ו"א—ו"ב—מסביב לחוטה, השלח והר הזיתים.

ב י"ח טבת ערכו תלמידי הכתות ח"א וח"ב טיול למיצא.

ב יום א', כ"ח בטבת נפסקו הלמודים בביה"ס לרגלי פטירת הסופר הנדול אחד העם ז"ל.

ספרים שנתקבלו:

טללים—עתון התלמידות של ביה"ס לבנות א' (סמל) נליון א', א' שבט תרפ"ז (ירחון),
שבט הצופים—עתונם של צופי ביה"ס נליונות א'—ב'—נ'—ד' (ירחון).

פתרון החידה שבנליון א'

אליעזר בן־יהודה

הראשונים בפותרים: —
חסון משה (ח"א) קופסן טתתיהו (ז') חבשוש יחיאל (ז') ליפקין עובדיה (ז') שבח שלמה (ו"א)

חידה

(בשביל חברינו תלמידי הכתות ב'-נ')

בְּ„עוֹלַם הַיְלָדִים" הֲגַנִּי,
וּבְגִבּוֹהוֹת בכ"ב אַחְיוֹתַי תִּפְגְּשֵׁנִי
אוֹתִי אִם תְּחַפֵּשׂ וְתִמְצָא—
יִתְפָּרְסֵם שִׁמְךָ בַּ„חֲבֵרֵנוּ" הַבָּא!

יעקב אורלנו (כתה ז')

ברכה לבבית לחברנו

איחמר יהלום ליום מלאות לו י"נ שנה. אנו מברכים אותך שתהיה בן נאמן לעמך, לארצך ולתורתך.
מאת חברך תלמידי כתה ז'.

אנחנו מברכים את חברנו יגאל רוזנבוים ליום הולדתו. תהיה בריא תמיד. גם אמך ואביך יהיו בריאים ואנחנו נשמח מאד אם תהיה תמיד בריא ושלם.
בשם חבריך בכתה ב'
יהושע שנקר, יצחק מיכאלי, יצחק בסלבסקי.

חברנו היקר הרצל מלניק:
הננו מברכים אותך ליום היותך „ל ב ר־מ צ ו ה"
יהי רצון שתוכה לראות בבנין ארצנו ובית מקדשנו
והיית לאחד הפועלים לטובתה.
בשם חבריך תלמידי כתה ו'א. הועד

מודעה

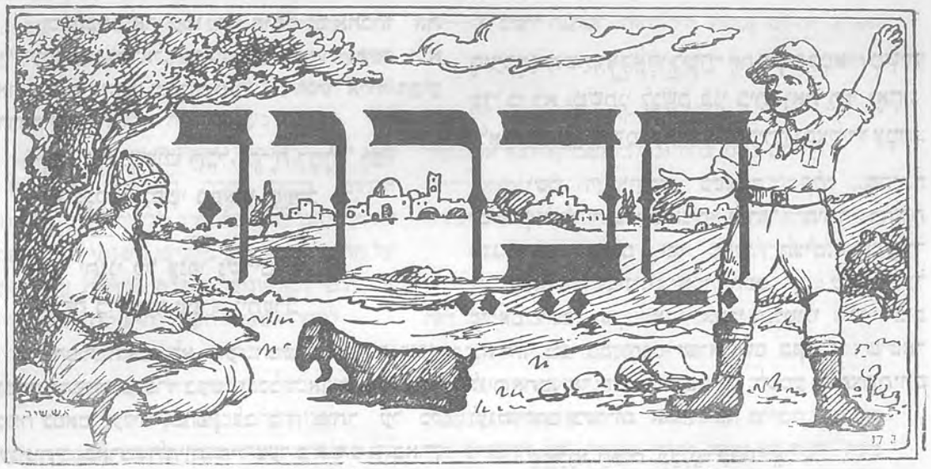
ה'אחים יוסף ומשה כהן (תלמידי הכתה ח') מקבלים במחירים נוחים כל מיני ספרים לכריכה, מהספר הדק ביותר עד העבה ביותר.
✡✡ חברים, תמכו בתוצרת חבריכם! ✡✡

תוכן:

א.	לכבוד חמשה־עשר בשבט (שיר)	—	אהוד גולדברג
ב.	בבית הספר העברי	—	אריה־פינזילבר
נ.	נובמבר	—	אלון פלדמן
ד.	מות סבי	—	דוד כגל
ה.	היום הראשון על אדמת המולדת	—	א. קצקובסקי
ו.	הקרן הקימת וקרן היסוד	—	י. אורלנו
ז.	מולדת (רשמי טיול)	—	י. גלעזר
ח.	בחברון	—	מיכאל אילן
ט.	קרן היסוד	—	י. בן יעקב
י.	חנוכת חנוכה	—	דוד אפל
יא.	חצי היובל להוסד הקרן הקימת לישראל	—	בנימין סולודר
יב.	אליעזר בן יהודה ז"ל	—	י. איש שלום
יג.	בנן החיות	—	משה ברור
יד.	השיול אל ההרים	—	יהודה אורחי
טו.	בבית ספרנו: שמות פותרי החידה, חידה, ברכות, ומודעה.		

נסדר בדפוס ביה"ס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים.

שנה ז' ירושלם—אדר ב'—תרפ"ז גליון ה'

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלם

משולם טוכנר (כתה ח"ב)

רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי

רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי
עַד הַר הַבַּיִת הִגִּיעַ,
וּמִסַּנְוֵר־עָם זָר
לְפָנַי עֵינָיו הוֹפִיעַ.

הוּא פָּרַץ בְּבֶכִי
לְמַרְאֵה עֵינָיו יְרוּשָׁלַיִם,
וְיִתְמוֹת עִיר הַקֹּדֶשׁ
יָרְדוּ עֵינָיו מַיִם.

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי
—בְּמִרְי שִׂיחוֹ זָעַק—
לְשָׁלוֹם בָּנַיִךְ, בְּנוֹתַיִךְ
הַנִּמְכָּרִים בְּאַרְצוֹת הַמֶּרְחָק.

בְּרֶגַע הַהוּא אֵלָיו טָס אַבִּיר
וּבַחֲמַת פְּתָנִים, בְּאֲזוּרִיוּת רָצַח
דָּרַךְ רָמַס אֶת גּוּף הַמְּשׁוֹרֵר,
נֶאֱנַח הַלֵּוִי, עֵינָיו סָגְרוּ כָּנָצַח...

אהוד גולדברג (כתה ח"א)

רַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי

גאון שירתנו הלאומית הוא משורר המשוררים ופיטן־הפיטנים רבי יהודה הלוי שחי במאה השתים עשרה. הוא נולד בקשטיליה שבספרד הנוצרית ובהיותו נער צעיר עזב את ארצו, גלה למקום תורה והלך לספרד הערבית ולמד תורה מפי ר' יצחק אלפסי. בארץ רב שקד על למודיו כי נפשו היתה קשורה בתורתנו ויהגה בה תמיד עד שיצא שמו כאחד מחבטי ישראל הנדולים. בשנדל חבר ספר חקירה חשוב בשם „הכוזרי" ויתפרסם מאד.

אולם ביחוד התפרסם שם ר' יהודה הלוי בתור בישורר לאמי. שיריו שיצאו מלבו הרנש נשנבים ונכנסים אל הלב. הוא שר על הטבע, על האביב ועל הקיץ, על הסתו ועל החרף. כי נפש רבה ועדינה היתה לו וכל תמונה או מראה עוררהו לשיר. ביותר מצטינים שיריו הלאמיים שבהם תתבטא אהבתו העזה לעמנו. בהם מתחנן הוא לאלהים כי יחום על ישראל ויושיב את שבותו. לפעמים יפנה בשיריו אל ד' וישאלהו למה עזב את עמו הסובל להיות לחצי הנויים.

יוֹנָה נָשָׂאתָ עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים
וַתִּקְנֶנָּה בְּחֵיקְךָ תּוֹךְ חַדְרֵי־חֲדָרִים
לָמָּה נְטַשְׁתָּהּ נוֹדָדָה בַיְּעָרִים?

וכאהבתו את עמו כך היתה גם אהבתו את ארץ־עמו: ארץ ישראל. היא היתה משאת נפשו. הוא ראה אותה בהקיץ ובחלום ואת מסירותו אליה הביע בהרבה משיריו.

יָפֶה נוֹף, מָשׂוֹשׂ תֵּבֵל, קִרְיָה לְמֶלֶךְ רָב
לָךְ נִכְסְפָה נַפְשִׁי מֵעֲתֵי מֵעֶרֶב
— — — — — — — —
וּמִי יִתְּנֵנִי עַל כַּנְפֵי נְשָׁרִים עַד
אֶרְוֶיהָ בְּדִמְעָתִי עֶפְרֵךְ וְיִתְעָרֵב

מחסור ודאגה לא ידע המשורר. בתור רופא מוטחה התפרנס בספרד בעשר ובכבוד. אך החיים בארץ נכריה נמאסו עליו ובחפץ לב היה מוכן על כל תענוגותיו „בארצו" ולחיות חיי צער ב א ר צ ו, בארץ הקדושה.

לִבִּי בְמִזְרָח וְאָנֹכִי בְּסוֹף מַעֲרָב
אֵיךְ אֶטְעֲמָה אֶת אֲשֶׁר אֹכַל וְאֵיךְ יֶעֱרַב ?
— — — — — — — —
יֵקַל בְּעֵינַי כָּל טוּב אֶרֶץ סְפָרַד כְּמוֹ
יָקָר בְּעֵינַי רְאוֹת עַפְרוֹת דְּבִיר בֶּחֱרָב.

נענועיו על ארץ ישראל נברו מיום אל יום וביום בהיר אחד עזב את ספרד היפה, את משפחתו, את כרטיו ואת כל נכסיו ויצא לעלות לארץ חלומותיו. את שאיפותו הכבירה לראות את ארצנו טביע ר' יהודה לוי בשיר הנחמד הזה:

הֲצִיקָתְנִי תְּשׁוּקָתִי לְאַחַר אֶת מָקוֹם כִּסְאוֹת מְשִׁיחָי
עֲדַי כִּי לֹא נָטַשְׁתָּנִי לְנַשֵּׁק בְּנֵי בֵיתִי וְאֶת רַעַי וַאֲחָי,
וְלֹא אֶבְכֶּה עַל פַּרְדֵּס נְטַעְתִּיו וְהִשְׁקִיתִיו וְהִצְלִיחוּ צֶמָחָי.

ישב ר' יהודה בספינה קלה שהיתה למשחק לגלי הים הסואנים והדרך היתה בחזקת סכנה כי הימים ימי מסעי הצלב. המשורר שר שירי ים מצינים שעד היום הם עושים על קוראם רשם חזק מאד אחרי טלטולי דרך רבים בא הלוי מצרימה וחכמי ישראל שם בקשוהו שישאר לגור אתם, אך הוא לא רצה גם לשמע להפצרותיהם וענה להם בשורות אלה:

שֶׁאֶלְתִּי חַסוֹת בְּכַנְפֵי כְבוֹד אֵל
וֶהְיוֹת עִם מְלוֹן אֲבוֹתַי מְלוֹנִי.

הלוי עשה את הדרך הלאה וסוף סוף זכה אחרי הר־פתקאות רבות לדרך על אדמת הקדש. אשר רב נתמלא לבו כשבא ירושלימה, אולם גדול היה גם צערו בראותו כי זרים ירשוה ויחריבוה. כשעמד המשורר לפני הכתל המערבי ושר את שירתו הגדולה „ציון הלא תשאלי" עבר פתאם פרש ערבי וירמסהו. ופה במקום הקדוש נפל שדוד המשורר הקדוש, אולם נשמתו הגדולה חיה ותחיה לעולמים ועד היום היא מרחפת על פני ירושלים עיר תפארתנו.

עובדיה קוק (כתה ח'ב)

בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה לַדּוּכָן

(רשמים)

עוד בהיותי ילד קטן חשבתי על דבר חשיבותה של ברכת־הכהנים. כמה ימום וכמה לילות הגיתי, מה אעשה כשאהיה לבר מצוה ואעלה לדוכן כיתר הכהנים וכל המתפללים יביטו אלי? פחד גדול פחדתי תמיד בעת שהרהרתי על זה, ובלבי היתה עולה מחשבה: לבשאגדל לא אעלה לדוכן־ויהי מה! אבל יצרי הטוב אמר אלי לאמר: הלא יהודי אתה, הנך כהן ועליך לברך את ישראל.

כך התרוצצו בי מחשבותי תמיד וביחוד בכל פעם שאבי ויתר הכהנים היו עולים לדוכן וכל העם מרכין ראשו לפניהם. שני היצרים שבלבי לא שקטו ולא נתנו לי מנוח, יצרי הרע היה מעלה לי מחשבות פן אכשל, אולי אטעה, שמא לא אחזיק את ידי כהנן, או חם ושלום אשנה בברכה ואהיה לבוז. כה הניתי ברוחי תמיד.

הגיע היום ואני נהייתי לבר מצוה ועלי לעלות לדוכן כיתר הכהנים, ביום השבת הלכתי לבית הכנסת יחד עם אבי. התפללתי. הנה הגיע התור לעלות לדוכן, אבא קרא לי ויאמר „של נעליך מעל רגליך ועלה לדוכן!" נדהמתי בשמעי זאת ועשיתי בפקודתו, אולם לא בחפץ לב מפני שהפחד חקפני. עליתי והנה כל הקהל פנה להביט אלי, הכהן הקטן העטוף בטליתו הקטנה. לבי נמם בקרבי. מהרתי לפרוש את טליתי מעל לראשי ובשמעי את הכהנים מברכים התאמצתי ועניתי יחד עמם אבל בקול דק וצרוד. לבסוף התחזקתי והריטותי קולי שלא יאמרו כי לא ברכתי כלל. אחרי הברכה כאשר הסירותי את טליתי מעל ראשי הרגשתי שכל המתפללים מביטים באהבה אלי, אל הכהן הקטן המברך אנשים גדולים.

אפרים יהלום (כתה ח'ב)

הַגֵּרוּשׁ

(מזכרונות הילדות)

ברעם ביום בהיר נפלה השמועה הנוראה בעיר ק... שבעבור עשרים וארבע שעות לא ימצא יהודי בעיר. רעדה אחזה את אנשי העיר ובבבי מר התחילו להתכונן לדרך.

באותו זמן שחקתי בחצר, פתאם שמעתי צעקות חילים שהסתובבו בעיר ושוטים בידיהם. ברגע הזה הרגשתי את יד אחי הגדול, וכעבור רגע הייתי בבית. בהכנסי, זכיתה לא הכרתי את בני משפחתו. שמעתי רק את המלים האלה מפי כל איש ואיש: „כעבור מעת לעת לא ימצא יהודי בעיר". כל החפצים היו מפוזרים על פני הארץ. על יד הדלת עמד אחד מחברי הנוצרים והתנרה בי ואמר: „כשבקשתי ממך דבר מה לא נתת לי, ועכשיו אקח בעצמי, מפני שאתם תגרשו".

במחי, מחו של ילד קטן, לא יכלתי לתאר לעצמי, מה זה גרוש ?.. ואם מגרשים למה רק את היהודים ?.. הם מגרשים מפני שהמלחמה קרובה לבא ולמה חסה הממשלה על היהודים יותר מאשר על הנוצרים?..

פתאם באה ענלה והחלונו לשים את החפצים על הענלה. על החפצים ישבה כל המשפחה. אני שמחתי מאד „אסע בקרון" אמרתי אל לבי. צפיתי לרגע שהקרון יתחיל לנסע. אולם כל מה ששמחתי גדלה יותר, נדל עצב הורי.

נכנסתי לרגע הביתה וראיתי הרבה חפצים שהכרחנו להשאירם פה. בטרם שזזה הענלה שמעתי את כל בני משפחתי מתיעצים לאן לנסע?.. הם לא הספיקו להחליט לאן לנסע וחילים באו והכו בשוטיהם וקראו: „אסור להיות בעיר אף רגע".

והענלה זזה ממקומה.

כשיצאנו את העיר הרגשנו שהמלחמה קרובה. תיכף ראינו צבא משני עברי הענלה. לפני העיר תקף פחד את כל האנשים אשר נסעו. משני הצדדים הסתובבו חילים ואנחנו נסענו באמצע. בכל פעם שמענו יריות תותחים ורובים. אחרי כל יריה קפצנו ממקומנו מרוב פחד. בנסענו בין חילים לא היינו שקטים ושלוים. החילים שדדו והמסו מכל הבא לידיהם. אחרי נסיעה קשה הגענו שבורים ורצוצים לעיר אחת.

בעיר היה רעש נדול, בכל פעם נוספו אנשים חדשים מהערים הקרובות, שלא מצאו להם מקום אחר, ישבנו ברחוב.

בראות בעל הענלה הנוצרי שאין לנו דירה לא טמן ידו בצלחתו והשליך את כל החפצים באמצע חרחוב, והמה נשברו לרסיסים. סוף סוף מצאנו דירה ובאנו לנור בה. מרב תלאות הדרך הקשה נפלתי על החבילות ואדרם. בהקיצי משנתי ראיתי שמנתקים את חוטי הטלפונים, והרבה מקומות עלו באש.

למחרת שקטה העיר. החנויות היו סנורות. שום איש לא נראה ברחוב. בצהרים באו שלשה מרגלים והסתובבו בכל הרחובות והתבוננו אם אין חילים בעיר.

לפנות ערב נכנסו בקול תרועה נדודי האוסתרים. כל האנשים שמחו מפני שחשבו שנגמרה המלחמה. מרחוק ראינו תמרות עשן עולות. למחרת הגיעה אלינו השמועה: עירתנו נשרפה וגם כל רכושנו נשרף. זקני חלה מרוב צער במחלת הלב ואחרי זמן מה מת.

מאז נשארנו עניים ומדלדלים וכל זה בא לנו בשל המלחמה הארורה הזאת.

שמואל אלמליה (כתה ו'ב)

חֲמִשָּׁה עָשָׂר בִּשְׁבָט

החדש שבט הגיע. כל השדות מכסים פרחים מנוונים. עצי השקד עטופים טליות לבנות. כלם, עומדים ומנמנמים ומהרהרים: יום דיננו קרוב לבוא ומי יודע אם יתנהגו אתנו במדת הרחמים. ובט"ו לחדש שבט התבשרנו אנחנו התלמידים להכון לתהלוכה אשר תהיה בי"ז בשבט (כי בט"ו בשבט ירד נשם). היום בא. אני השכמתי קום, ואטלא את ילקוטי פרות ואצא מן הבית שמח וטוב לב.

כעבר זמן מה יצאה התהלוכה מבית הספר למל, מקום האסף התלמידים והתלמידות. כל בית ספר ודגלו וכל כתה ופתנמה. האחת: „יציץ ופרח ישראל" השנית: „עם ישראל חי" וכדומה. התהלוכה עוברת ברחוב וכל האנשים והפועלים עוזבים את עבודתם לראות את הילדים העוברים בסך. הנשים מניחות את עבודת המטבח ונחפזות אל עבר הרחוב וקוראות את ילדיהם אשר לא השתתפו בתהלוכה מסבת קטנותם. העצים נעורים מהלומם ושואלים מה השמחה הזו ? וקול השיר „השקד עוטף את טליתו" עונה לעמתם. אז נזכרים המה כי היום יום דינם ואומרים: ברוכים תהיו ילדי ישראל, כי חוננים אתם את יום דיננו כיום דינכם, יהי רצון כי ירבה ויפרה עם ישראל. הילדים שמחים לראות את נטיעתם כי נדלה והנטיעות הרכות אומרות: הנזכה לראותכם בשנה הבאה ביום דיננו! הילדים מברכים את שתיליהם ואומרים: יהי רצון כי תזכו ותעמדו

ורעיונות נהדרים ועמקים: בין שאר דבריה אמרה שיהא חושבת את תלמידי בה"ס העברים בא"י למאושרים. נאומה האנגלי תורגם עברית ע"י אחד האורחים. בשירת התקוה ובמצב רוח מרומם נסתימה החגיגה.

הַשָּׁלֵג

כשראיתי ביום הששי את השלג בפעם הראשונה היתה שמחתי גדולה מאד. קמתי וירדתי מעל המטה והשקפתי מבעד לחלון וראיתי שהגגות והארץ מכסים במפה לבנה. רציתי לצאת החוצה אבל הגלי היו רטובות. דרך החלון ראיתי את האנשים המעטים אשר עברו והיו כלם מכסים טליות לבנות. גם העצים לבשו בגדי לבן. הצפרים המסכנות עפו ממקום למקום להסתתר מהשלג. צפור אחת הסתתרה תחת גג ביתנו. חמלתי עליה. צפור מסכנה אמרתי בלבי— אין לך בית חם כביתנו. שעות אחדות נשארה שם הצפור ואחר עפה לה. גם ביום השבת וביום הראשון לא חדל השלג. ביום השני כשבאתי אל בית־הספר קבלוני חברי בכדורי שלג והשמחה היתה רבה!

אלוף שנידר (פתח ד')

ברכות

ברכה לבבית לחברינו היקרים אריה פרידלנסקי קורונל רפאל וכפטל נפתלי למלאות להם שלש עשרה שנה. הננו מאחלים להם שנת התקדמות בלמודים ויהיו בנים נאמנים לעמם לתורתם לארצם ולשפתם.

חבריהם תלמידי כתה ו"ב

לחברינו חיקרים אלכסנדר נוט ועמנואל אורבוך. משתתפים אנו בשמחתכם ליום מלאות לכם י"ג שנה. אנו מאחלים לכם אשר והצלחה. היו בנים נאמנים לטולדתכם ולעמכם לשמחת הוריכם ומוריכם.

בשם חבריכם בכתה ז' ירמיהו בן־יעקב

חידות

א.

אָח רִאשׁוֹן
חַד תּוֹכוֹ
סוֹפוֹ עָם
שְׁנֵי קְצוֹתָיו
דָּם.

שמחה קיסר
(כתה ח"ב)

ב.

			ש		אחד הסופרים
			צ		אחד המנהיגים
			כ		מלך ביהודה
			ו		מלך בישראל
			ר		ארץ באפריקה

מלא את המשבצות הללו וקרא מימין, מלמעלה למטה, ויצא לך שם חג בעמנו.

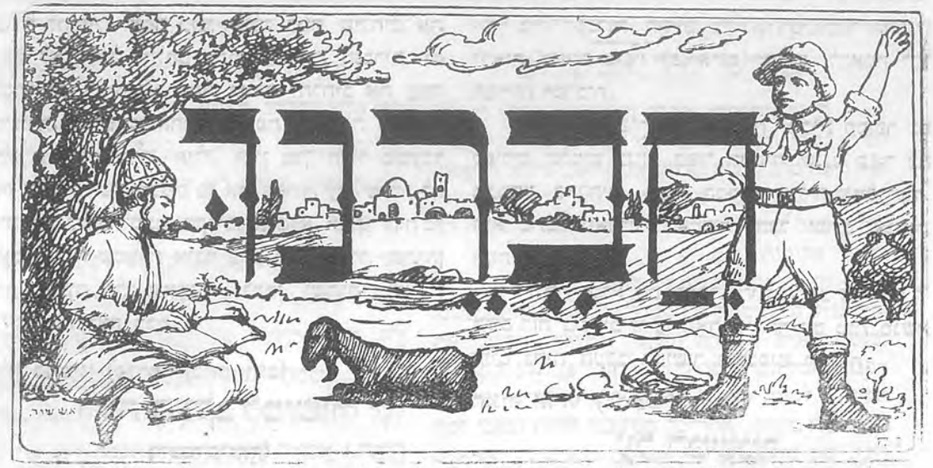
שלום כהן (כתה ח"ב)

התכן:

א. ר' יהודה הלוי (שיר) — — — — — — ם. טיכנר
ב. ר' יהודה הלוי — — — — — — א. גולדברג
ג. בפעם הראשונה לדוכן — — — — — — ע. קוק
ד. הגרוש — — — — — — — א. יהלום
ה. חמשה עשר בשבט — — — — — — ש. אל־מליח
ו. שתי חגיגות — — — — — — י. בן־יעקב
ז. חלום — — — — — — — יעקב תצרי
ח. ברכות—חידות

נסדר בדפוס ביה"ס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלים.

שנה ז' ירושלם—ניסן—תרפ"ז גליון ו'

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס „תחכמוני" בירושלם

דניאל יצחקי (כתה ח"א)

יְרוּשָׁלַיִם הַלְבָנָה

בָּרוּךְ בּוֹאֵךְ הַשָּׁלֵג
רַבּוֹת חִכִּינוּ לָךְ!
פָּרַשְׂתְּ עֲלֵי שָׂדֶה וָפֶלֶג
שָׂטִיחַ צָחוֹר וָרָךְ.

עֲטוּרַת זְרֵי סַפִּיר
תַּבְהִיק בְּזֹהַר יְרוּשָׁלַיִם.
סוּת לֹבֶן עָטַף כָּל נִיר,
יַלְבִּינוּ גַּם הַשָּׁמַיִם.

וְרָאוּ גַּם זֶה לָבָן,
גַּם הַר צִיּוֹן הַשָּׁב.
בֵּין לֵילָה עָמָה זָקָן
שׁוּרוּ: הוֹרוּ מָה רָב!

יִמָּלֵא הָאֲוִיר פַּרְפָּרִים,
קַקְיִים, קְרִירִים, נָאִוִים
שְׁאוּנִי אִתְּכֶם לֶהָרִים
אֲטוּפָה אֶל בֵּין הֶעָבִים!

י"א אדר א' תרפ"ז

יעקב איש שלום (כתה ח"ב)

דְּבוֹרָה וְאֶסְתֵּר

שתי גיאולות קטו לעם העברי בתקופות שונות ועזרתן היתה שונה זו מזו.

בזמן שבני ישראל היו עדיין עם צעיר שכחו במתניו ואלמלא הפרוד ששרר ביניהם היו עומדים ברשות עצמם ושום אויב לא היה יכול למשול בהם. באותו זמן נחוץ היה כח רוחני שיאחדם וישפיע עליהם מרוחו וילהיב אותם שיצאו להלחם באויבם ולוחצם. כח כזה נתנשם בדבורה הנביאה. אשת לפידות זו, אשת פלדות חיתה, בכחה כי רב פעלה על לב עמה ואחדתהו. היא הלכה בראש הלוחמים וגאלה את עמה מכף יבין מלך חצור.

אולם בזמן הגלות, בעת שעם ישראל ככר בזבז את כחותיו הצעירים, בית מקדשו וארצו חרבו והוא חלך בגולה. עכשיו אין היא אדון לעצמו הוא תלוי בחסד המושלים. אם ימצא חן בעיניהם וישב לבטח ואם לא, אז רע ומר גורלו. בזמן שכזה דרוש כח שיעמד לפני המלך, ויראה את חן העם וטובו. בימים כאלה מופיעה אסתר. אסתר היתה אשה יפה ונשואה חן בעיני המלך ובכח זה היא מצילה את עמה. גם בה אנו רואים אמץ לב ורצון רב להקדיש את חייה לאמתה. היא הולכת אל המלך מבלי שזה קרא לה, שאז חייבים מיתה. היא לא חתה והלכה.

דבורה בכל התלהבותה הנדולה, לא היתה

יכולה להועיל לעמה בזמן הגולה. כמה שילהיבו את העם לא יוכל להלחם בתושבי הארץ הנבריה. גם אסתר בכל יפיה לא היתה יכולה להלחיב את עמה כדבורה. אולם כל אחת בתקופתה עשתה גדולות. אלמלא דבורה היה, אולי, יבין מלך חצור משעבד את העם כל כך ומכניס בו את הפרוד, עד שכבר לא היה יכול לשוב למצבו הקודם, ואלמלא אסתר היה כל העם העברי שבגולה אובד בי"ג לחדש אדר. שתיהן היו אמיצות לב ונאמנות לעמן, ושתיהן ראויות להזכר בהערצה רבה.

אלון בנימיני (פלדמן) (כתה ח"ב)

וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר

(רשמי קריאה)

בקראנו בספר זה נוכח כי לפנינו יצירה ספרותית חשובה עליה עד השלב העליון בסולם הספרות. ש"י עננון התעלה בספרו זה למדרגה גבוהה מאד. נעבר אל גבורי הספור הראשיים: מנשה חיים וקריינדיל משרני. מנשה חיים הוא טפוס נאה של יהודי המתנורר באחת מעירות גליציה. הוא מאמין בה' בכל לבו, אינו איש המעשה אלא איש תם ועוסק תמיד בתורה. וכנגד זה קריינדיל משרני היא טפוס של סוחרת יהודיה בזמן הזה ובמקום ההוא. כבעלה כן גם היא יהודיה כשרה וישרה ועושה מעשים טובים וכמוהו היא מאמינה באלהים בכל לבה. אולם היא אשת המעשה, היא המנהלת את הבית והיא היא הסוחרת ומוכרת השליטה על בעלה בכל עסקי החנות, על נשים כמוה נאמר: אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר...

אולם בספר "והיה העקב למישור" מעכיר הסופר מלבד שני גבורי הספור הראשיים שורה ארוכה של טפוסים ואת כלם מתאר הסופר באפים המיוחד להם שבו הם שונים מיתר הבריות. הנה למשל הטפוס האחרון בספר שומר "בית הקברות" לכאורה חריהו איש ככל האנשים. אולם הסופר "תופש" אותו ברגעים שבהם הוא שונה מיתר בני האדם תכלית שנוי. כיון שהזכרנו אנב אורחא את שומר בית הקברות הכה נעמד גם על ילדיו. המשורר מתאר לפנינו את ילדי השומר בזמן שהם שוכבים בארונות של מתים ומשחקים בהם במשחק "המחבואים"; תאור זה מספר לנו יותר מאשר ספר שלם. התאור הזה מחריד מאד. ילדי עמנו הרגלו להאמין בהרבה ספורים על דבר שדים ורוחות ושאר מיני מזיקין המתהלכים בבית הקברות. אבל הילדים האלה ילדי בית־הקברות, החיים בין המתים וכבר התרגלו לראות מחזות מרגיז לב, אינם יכולים להאמין לכל הבדיות המרכיות.

ובתוך הספור החשוב הזה מביא הסופר גם ספורים שלמים כנון: ספור החסיד שננב, ספור כח הבטחון באלהים, ספור הבדיחה על ר' ענזיל ועוד. הוא מתבל מאמריו באמרות חזיל ומתם אמרות המתהלכות בעם.

ולמה נקרא שם הספר "והיה העקב למישור"? השם הזה מתאים לו עד מאד כי יחד עם מות מנשה חיים נהיה העקב למישור והרכסים לבקעה.

חנניה אזרחי (ברוסקר) כתה ז'

עַל הַמִּשְׁמָר

מקדש לסבי שבגולה

עַל אחד ההרים הגבוהים נראים שלשה אהלים, לבנים, אלה המה אהלי הצופים, אשר יצאו לחנות מחוץ לעיר. לילה. חשך. אין כל תנועה. גם רחש קל לא ישמע. רק אני הצופה עומד יחידי על משמרתי ומוט בידי.

המקום מפיל אימים. מסביב הרים נשאים וחסונים. העצים הגבוהים נראים כענקים הבאים לתפשך ולבלעך חי, אך לא על הצופה שומר ישראל הצעיר לפחד.

הרחורים רבים ושונים מתרוצצים במחי. אולי בזמן זה ובשעה זו עמדו לפני אלפי שנה אבותינו בצאתם לגולה. הם היו אמללים מאד כי קשתה עליהם הפרידה מעל ארצם הקדושה והמלאה קסמי יה.

או שמר עליהם שומר רומאי עז ואכזר מזין מכף רגלו ועד קדקדו.

אוים עתה, עתה אנחנו היהודים שומרים על אחינו. עז לי, גבורה ואון ימלאו את לבי. נדמה לי כי אחרי עומד נדוד עברי שלם. בידינו מוסר עמנו את עתידו המזהיר. אנחנו הננו שומרי הנאולה.

העם הרומאי נפל. עמים קמו ועמים נפלו אך עמנו חי וחפץ חיים. ארצנו אשר היתה רבות בשנים שוממה קמה להחיה ונעשית פוריה כימים מקדם. החלוצים העברים באים לבנות את ארצנו והם עובדים בזעת אפם לעשותה שנית לארץ זבת חלב ודבש.

השטים מכסיפים. פה ושם נשמעות קריאות הרועה היוצא עם עדרו, הכקר בא. אני מעיר את חברי הצופים לעבודת היום. כין רגע וחברי הזריזים קמים וממהרים להתלבש בבדי להתחיל בתרגילי ההתעמלות, תרגילי הצופים.

דוד רובוביץ (כתה ד')

טִיּוּלֵנוּ לְיַד אַבְשָׁלוֹם

ביום החמישי בבקר הודיע לנו מורנו כי נלך לטיל בסביבות ירושלים. אני שמחתי בכל לבי ורצתי הנה והנה מרב שמחה ופתאם הגיע לאזני צלצול הפעמון, מהרתי להסתדר וגם שאר הכרי הסתדרו. יצאנו את בית־הספר, עברנו את רחוב מסרה והמורה הראה לנו הרבה מקומות יפים.

וכשהגענו להר הזיתים ראינו שם את הקברות של ידידינו וקרובינו ומשם הרחקנו ללכת והגענו ליד אבשלום, נכנסנו לפנים המערה ועליני למעלה וראינו את הקברות וכל חכר אמר לרעהו, הזהר פן תגע בקברות. השקפנו למטה וראינו את הילדים והתחלנו צורחים, לצים עלו מעלה. אחר־כך המשכנו ללכת ובאנו לעין רוגל. שם שחקנו על יד הכרכה בכל מיני משחקים אחר־כך עורר אותנו המורה לשחק במשחק הכובעים, אחרי המשחק הסתדרנו והלכנו הלאה עד שהגענו לעיר העתיקה משם שבנו לבית הספר, נכנסנו למחלקה והמורה נח קצת ואנחנו גם כן נחנו. לקחנו את ילקוטינו ושבנו הביתה בשמחה רבה.

מכתב

לכבוד הסופר הנכבד מר ש"י עננון.
סופר נכבד!

בשם חברינו תלמידי הכתות ח"א וח"ב בבית הספר "חדר תורה תחכמוני" בירושלים הננו מתכבדים להודיעך כי גמרנו בזמן האחרון את קריאת ספרך "והיה העקוב למישור". קראנוהו במשך שני ירחים תמימים בענג רב ועמדנו על כל עמוד ועמוד וכמעט על כל שורה ושורה. ומורנו באר לנו כל סתום וכל שורה הדורשת ברור. כל אחד מאתנו הביע את רשמי קריאתו בחבור וכאשר הגיעה שעת השיחה האחרונה, כאשר נודע לנו כי מחבר הספור הנחמד הזה גר בעירנו, ירושלים, אמרנו כלנו לבוא לפניו במכתב תודה אולי יגרום לו מכתבנו שעה קלה של נחת רוח חלק שעות הענג המרובות שגרם לנו ספרו. קבל נא אפוא, סופר נעלה, תשואות חן־חן מאת כל תלמידי מחלקתנו.

בשם כל תלמידי ח"א וח"ב
ברנשי כבוד
א. בנימיני (פלדמן). כהן משה.

חֲלוֹם

כְּשֶׁאֲנִי הָיִיתִי בְּפֶתַח תִּקְוָה שָׁכַבְתִּי פַּעַם בְּמִטָּתִי וְשָׁמַעְתִּי יְלָלָה דַקָּה. שָׁאַלְתִּי אֶת אֲחוֹתִי: בָּלֵב קָטָן מְיֻלָּל שָׁם? לֹא—אָמְרָה אֲחוֹתִי—אֵלֶּה הֵם תַּנִּים שֶׁנִּמְצָאִים בַּיְּעָרִים. הֵם מְיַלְּלִים כְּמוֹ כְּלָבִים קְטַנְטַנִּים.

קַמְתִּי בַּבֹּקֶר וְנוֹדַע לִי כִּי חָלַמְתִּי חֲלוֹם.

יעקב תמרי (כתה ב')

הַצִּפּוֹר

אֲנִי אוֹהֵב מְאד אֶת הַצִּפֳּרִים. פַּעַם אַחַת הָלַכְתִּי עִם אִמָּא בָּרְחוֹב. רָאִיתִי אִישׁ אֶחָד מוֹכֵר צִפּוֹר קְטַנָּה שֶׁהָיְתָה סְגוּרָה בְּכְלוּב. בִּקַּשְׁתִּי אֶת אִמָּא לִקְנוֹת לִי אֶת הַצִּפּוֹר. מִקֹּדֶם לֹא רָצְתָה אִמָּא וְאָמְרָה: יִהְיֶה לְךָ קָשֶׁה. לְצִפּוֹר צָרִיךְ לָתֵת בְּכָל פַּעַם מַיִם לִשְׁתּוֹת וְצָרִיךְ לְנַקּוֹת אֶת הַכְּלוּב. בְּדָמָעוֹת בְּעֵינַי בִּקַּשְׁתִּי אֶת אִמָּא שֶׁתִּקְנֶה לִי אֶת הַצִּפּוֹר וְאָמַרְתִּי שֶׁאֲנִי אֶדְאַג לָהּ. אִמָּא רִחֲמָה עָלַי וְקָנְתָה לִי אֶת הַצִּפּוֹר עִם הַכְּלוּב. בְּשִׂמְחָה תָּפַשְׂתִּי בַּכְּלוּב וְרַצְתִּי הַבַּיְתָה. קָרָאתִי לְכָל הַחֲבֵרִים שֶׁלִּי וְכָלָּנוּ הִבַּטְנוּ אֶל הַצִּפּוֹר. מַה יָּפָה הָיְתָה! אֲפִלּוּ הָיְתָה הַצִּפּוֹר יוֹנָבָה יָרָק. אֶת הַכְּלוּב תָּלִיתִי עַל יַד מִטָּתִי. בְּכָל בֹּקֶר שָׁרָה לִי הַצִּפּוֹר בְּקוֹל יָפֶה. אָז קַמְתִּי בְּשִׂמְחָה וְנָתַתִּי לָהּ אֹכֶל וְגַם אֲנִי אָכַלְתִּי מַהֵר וְהָלַכְתִּי אֶל הַגָּן. עַד אַרְוִחַת הַצָּהֳרַיִם לֹא רָאִיתִי אֶת הַצִּפּוֹר. בַּצָּהֳרַיִם הָיִיתִי בָּא הַבַּיְתָה וְשִׂחַקְתִּי עִם הַצִּפּוֹר עַד הַלַּיְלָה. בַּלַּיְלָה הָיִיתִי מְנַקֶּה אֶת הַכְּלוּב וְהָיִיתִי נוֹתֵן לַצִּפּוֹר אֹכֶל וְהָלַכְתִּי לִישׁוֹן. כָּךְ הָיָה עַד הָאָבִיב. בָּאָבִיב הַצִּפּוֹר הִתְחִילָה לְהִתְנַעְגֵּעַ לַחֹפֶשׁ. אַבָּא אָמַר, שֶׁצָּרִיךְ לְשַׁלֵּחַ אוֹתָהּ אִם לֹא אָז תָּמוּת. אֲנִי לֹא רָצִיתִי אֲפִילוּ לִשְׁמֹעַ. אַבָּא לֹא שָׁמַע בְּקוֹלִי וּפָתַח אֶת הַחַלּוֹן וְהַצִּפּוֹר עָפָה לָהּ בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה. צַר הָיָה לִי מְאד, כַּאֲשֶׁר רָאִיתִי אֶת הַצִּפּוֹר עָפָה עִם כָּל הַצִּפֳּרִים שָׂמַחְתִּי גַּם אֲנִי.

משה הלפין (כתה ב')

טללים עתון התלמידות של בית—הספר לבנות א' (למל) גליונות א' וב', שכט־אדר ירושלים, תרפ"ז.

כמעט בכל בית ספר ובית ספר יוצאים כיום עתונים ע"י התלמידים שבהם משתקפים חיי התלמידים והתלמידות, שאיפותיהם ופעולותיהם. בענג מיוחד קראתי את החיברות הראשונות של העתון "טללים" המוצא ע"י חברותינו תלמידות ביה"ס לבנות א. רשם חזק עושה האגרת "אל אחי בגולה" מאת צפורה סלעם. יבור זה כתוב בפשטות וברגש ומכירים מתוכו את חבתה הגדולה של המחברת לארצנו. מוצלחים גם החבורים "ירמיהו על החרבות" "עשירים ועניים" וחשירים "אחד העם", "סתיו" ו"הנערה העזובה". כמו כל עתון מקדיש גם "טללים" חבור טוב על "הקרן הקימת לישראל" ועל זה הוא ראוי לתהלה. אני מברך את חברנו החדש "טללים" שיצליח גם לחבא יתפתח וישתבלל ויעלה מעלה מעלה.

יצחק סגל (כתה ח"א)

בית המדרש ונפשו נפחה. קברוהו ומצאו בכיסו את כתב המלצה ויחשבו ששמו מנשה־חיים מבוצין. הודיעו פרנסי העיר לרב בוצין לאמר: מת איש אחד בעירנו ובכיסו מצאנו כתב המלצה וחתום בחתימתך חכר נא, הכתבך היא אם לא? ויכר הרב את מכתבו וישלח להודיע לקריינדיל־טשארני כי מצאו את אישה מת. ותבד קריינדיל־טשארני בכי גדול. עבר זמן מה והאשה נשאה לאיש אחר ובעבר שנה ילדה בן. ומנשה חיים הגיע בינתים לבוצין ולתמהונו—לא הכירהו אף אחד ויפנש בקבצן אחד וישאלהו, היכן דרה קריינדיל־טשרני החנונית? ויספר לו הקבצן כי גם הוא הולך שם כי חיננת היא הערב „שלום בן זכר", וכי בעלה עושה סעודה גדולה לעניים, ויתן לו הקבצן מעט קטניות שנשארו לו מאתמול. מנשה חיים ששמע את הדברים האלה נבהל ויעמד מבתומם ומחריש ופניו כסיד הלבינו ולא יכל להגיד אבר ופתאם ההחיל לרוץ ויצא את העיר.

אל אשתו לא שב עולמית.

קודר היה הולך כל היום ולא רצה מנשה־חיים לבוא לפני אשתו, יען כי אסורה היא לו לעולם כפני שכהן הוא ולה לא ישיב ולמה יקפח את חייה לעת זקנתה.

אך דבר אחד הכאיב את לבו מאד, שקריינדיל טשרני שרויה בחטא ואין ינעם לו חלקו בגן עדן באותו זמן שקריינדיל־טשארני תכוה באשה של נהינם וינסר איסר לשאת עליו את חטאה. הוא נזר מהחיים ורק כשדחקהו הרעב־פשט יד. כה נדד זמן רב עד שניגע אל העיר שבה מת הקבצן ויבוא עד בית הקברות ויכצא חן בעיני השומר ויתן לו לשבת בביתו תמיד.

פעם ראה מנשה־חיים מצבה ועליה חרות שמו. הוא כמעט התעלף מהתרגשות ומפחד. הרגיש בזה השומר וספר לו כדברים האלה: פה נטמן עני, מנשה חיים היה שמו ופעם באה הנה אשה כבודה ועשירה מהעיר בוצין והציבה מצבה על קברו ובכתה מרה.

מנשה חיים הבין ברגע זה את כל הענין. הוא פרץ בבכי ולא יכל השומר לראת בצערו ויבקשהו כי יספר לו את קורותיו. מנשה חיים כפר לשומר את כל אשר עבר עליו וישביעהו לבלתי נלות דבר מכל אשר ספר לו.

מזי אז תשו בחית מנשה חיים עד שד' חבל ע"יו ולקה את נשמתו.

ושומר בית הקברות עשה חסד של אמת עם הנפטר וחציב ע' קברו את המצבה שהוכנה לו בעודנו חי.

אפרים יהלום (בתה ח"ב)

יִרְחְמִיאֵל הַמַּלְאָךְ

(ספור)

כך קראו יושבי העיר ק... לירחמיאל המלמד, אברך צעיר בעל פנים צנומים ותוארים, למדן ובן תורה שכל ימיו עברו עליו בתוך ארבע אמות של הלכה. כל ימיו בלה בבית המדרש והגה בתורה ולא נתן תנומה לעפעפיו וענה את נפשו בצומות ובסגופים.

מאין בא לו השם הזה יודעים רק אנשי העיר, ביום בהיר אחד יצאה פקודה לאמר: כל איש פחות מבן ארבעים צריך להתגים לעבודת הצבא. בעיר קמו רעש ובהלה. הכל דברו על אודות הפקודה הזאת.

חמשה שבועות עברו מיום התפרסם הפקודה וביום שבת אחד הוציאוה לפעל. כל הטירונים הלכו לבית שר העיר בבדי לקבלם. על יד בית השר עמדו נשים וקנים וטף וכלם נהשו מי הם המאושרים שיזכו להשתחרר מעבודת הצבא. בין הטירונים היה גם ירחמיאל המלמד והרבה אנשים קנאי בו, הם היו בטוחים שישהרורהו מפני שהוא חלש ודל בשר. לפנות ערב הודיע שר העיר שכל הנבדקים נת קבלו לצבא וגם ירחמיאל ביניהם. גדלה המהומה בעיר. הצעקות בקעו את חלל האויר, כי לא היה בית שאין בו טירון. למחרת היתה העיר ריקה מאנשים כי כל אנשיה עמדו על יד הרכבת כדי להפרד מקרוביהם. עברו רגעים מועטים נשמעה שריקת הקטור והרכבת זזה ממקומה לקול יללת הנשארים.

ירחמיאל לא יכל להתרגל לחיים החדשים. הוא היה נאלץ לרבש בגדי חילים, לזין את פיו בלשון נכרים וגם לקצץ בפאית ובזקן. רב חיסים צם מפני שלא רצה לאכל טרפות. החילים הנוצרים לעגו לו וגזרו את קפיטתו לשנים. בני עירו רחמו עליו ונתנו שוחד לשר האנף ווה הוציאו לחפשי. אחרי שובו מעבודת הצבא חזר ירחמיאל למנהגיו הקודמים. את ימיו בלה בבית המדרש ואת נפשו ענה בצומות ובסגופים. פניו חורו כפני מת ואנשי העיר חשבו: עוד מעט ויבא קצו. זמן רב עבר עד ששב לאיתנו והנה התחוללה סופה חדשה על ראשיהם של תושבי העיר. בשבת שובה בזמן התפלה נכנסו שלשה האופיצירים לבית המדרש ואמרו: כל הנמצא בבית המדרש ילך לעבודת „חפירות". בבית המדרש קם שאון והוא עזר לאנשים להמלט בעוד מועד, אבל באותו רגע בא נדוד חילים וחסם את הדרך בפני הבורחים. החילים סדרו את היהודים בבכר העיר וחלקו להם כלי עבודה לאחד נרן, לשני מעדר וביו הרב הזקן הלך בראש, מעדר בידו ואחריו הלכה כל העדה וביניהם אחדים שלא הספיקו להחפשט את טליותיהם וארבע בנפותיהם הציצי מתחת לאדרותיהם. אנשים אחדים נפלו לרגלי האופיצר ובקשוהו שיותר על הרב ועל ירחמיאל. אולם האופיצר השיב את פניהם ריקם ולעג להם באמרו: הרפו ממנו, זיידים, האני איתר על שני הפועלים הנבורים האלה?! הרבה יהודים הפצו לברחאבל השיטים וטבות השוטרים עצרו בעדם. במשך כל הדרך האיצו החילים ביהודים למהר בהליכתם.

באמצע הדרך נזדעזעו כל ההולכים. תמונה נוראה נגלתה לפניהם. ירחמיאל המלמד שוכב על פני הארץ ושני חילים מכים אותו ומפחחי פיומתכלטות המלים האלה: „תחום שבת", אסור ללכת הלאה.

כל ההולכים התחננו אל האופיציר להרפות ממנו אולם זה היה ללא הועיל, וירחמיאל צעד הלאה בראש מורד ארצה ודמעות נזלו מעיניו. בבואם למקום עבודתם נפל ירחמיאל ארצה והתעלף. אחרי התעוררו השניחו עליו חילים אחדים לבל יתבטל מעבודתו. לפנות ערב שבו הביתה. אחרי המקרה הזה היה

ציון הלוי (בתה ו"א)

מִלְחַמְתֵנוּ בְכִתָּה ז'

שלש פלוגות קטנות מתלמידי מחלקתנו נלחמו זו בזו, והפלוגה הקטנה ביותר שחדה בסהר את תלמידי כתה ז' כי יבואו לעזרתה. וכן היה. בשעת ההפסקה בעת שהיתה שביתת הנשק ואנו שחקנו באחד המשחקים החביבים עלינו ביותר, בזריקת בידונים, התנפל עלינו לפתע פתאם המחנה העצום של כתה ז' ויעש בנו שמות. אך ראינו זאת מהרנו להשלים בין הפלוגות הצוררות ונכריות ברית לנקום בכתה ז' ובעיקר באחדים מתלמידי כתתנו, שבאותה הפסקה כבדנו איתם בתואר בונדים משום ששברו עלינו את המחנה העצים הזה והכניסו אויב זר במלחמת האחים שבינינו.

המלחמה החלה. מהפסקה להפסקה רבו הלוחמים בחיל כתה ז', אמנם גם חילותינו רבו אך לא באותה כמה. רבים מאתנו נפצעו קשה אך לעזוב את המלחמה באמצע לא הפצו. אחרי ההפסקות נוראות רבות שהקפנו את אויבנו ושללו לנו בכוחית רבים עלה בידינו לכבוש מידם את העמק ואת מכצר הכלע הגדיל שכחצר בית־הספר־נו. בקשי רב עלה בידינו להשפיע על החברים תלמידי הפתה שעמדו מהוץ לכל המלחמה הואת שיכפחי יצבאותינו ומכפרנו עלה על עשרים נערים, אך אי הסדר הנורא הפריע בעד נצחוננו ורבים פרשו מאתנו ימחרת היום ונשאר כחמשה עשר תלמיד.

באחד מימי המלחמה הודיע לי בלחש חבר אחד השכט מטבעו כי הוא יעשה את עצמו לבינד, זאת אומרת ילחם בעד כתה ז' ואת כל סידותיה והכניהם של חילות כתה ז' יודיע לי. אני מהרתי והודעתי זאת רשנים מחברי שנתכנו למנהלי המלחמה ולמצביאיה.

בששי בשבת הודיע לי הנרגל שביום הראשון בהפסקה השלישית יתנפלו עלינו חילותיהם של כתה ז'. אני חצפתי למהר להודיע זאת למצביאנו אך כבר היה מאוחר. זה היה כבר ככלות הלבודים אך לא נואשתי, כ יום ראשון עוד לפני.

במהירות הבזק עף יום השבת ויום הראשון הגיע. עוד לפני הלמודים הודעתי את הדבר למצביאים ונחל לערוך תכנית למלחמה שתהיה בהפסקה השלישית.

בהפסקה השלישית נאספנו כלנו, אף כי מספרנו לא גדל הפעם, שמחים ועליזים כדרכנו. מקץ חמשה רגעים הופיעו צבאות כתת ז' ויחפצו להתנפל עלינו אך הפעמין עצרם. כשהתאספו כל תלמידי כתתנו אל הכתה הכריזו בקול, כי כל החפץ להגן על כבוד הכתה יבוא בהפסקה אל העמק.

השעור עבר. הגיעה ההפסקה ואנחנו הלוחמים התחלנו להכריז בקול „בל־הכתה, כל־הכתה למלחמה על כתה ז'!" כשמוע תלמידי ז' את הכרוז וגם ראו שכחותינו הצבאיים הולכים ורבים נמס לבם בקרבם ורבים מחיליהם לא הלכו בקרב.

רגע אחרי שצלצלו לצאת הופיעו כשלשים תלמידים מבתתנו המובנים לקרב. המצביא נתן פקודה כי עשרים לוחמים יצאו מחצר בית־הספר ויארבו שם ובשירים המצביא את ידו, נתנפל על איבנו. כרגע נעשה כפקודתו ובו ברגע הופיע חלק קטן מצבאיתיהם של כתה ז' ויתנפלו על עשרת הילנו. העשרה אשר לא היו כל כך הזקים מפני שרוב נבורנו היו במארב התנפלו על חילי כתה ז'.

במארב נמניתי אני לצופה, מתוך המצפה הודעתי עוד פלוגת החילים התנפלה על מחננו.

חבר אחד התנפל על ראש כתה ז' ויגלגלו אל העמק ונצחוננו החל.

שבויי האויב התרכו, וכן עבר הכח מידם לידינו וכתה ז' נגפה.

ירחמיאל במת. הוא היה לשיחה בפי הבריות. בכל מקום שעמדו שני אנשים שם שוחחו על אודותיו. עברו ימים אחדים ושוב נשנה המקרה הקודם. ביום הכפורים, ביום שכל איש ישראל מצדיק ועד רשע שופך את לבו לפני מלך מלכי המלכים הקדוש בריך הוא נכנסו לבית הסדרש חולים אחדים ודרשו מהמתפללים שילכו לחפר „חפירות". כל הקהל יצא החיצה לחסתדר והנה קרה דבר יוצא מן הכלל. אנשים אחדים אמיצי לב אמרו: מות נמית ולחלל את יום הכפורים לא נסבים. ואחד מהם ברח. אחד החילים לא טמן ידו בצלחתו וירה. ברגע שהחיל התבינן לירות אסף ירחמיאל את שארית כחו. עמד בקומה זקופה ופניו פני להבים ויקרא: כלאך ד' ושטרנו בטוחני שכל רע לא יאנה לחסיד זה ואמנם החטיא החיל את מטרתו והכדור לא הזיק לבורח. העבודה פסקה וכל האנשים הושמו בכלא. אנשי העיר שלמו כסף רב להוציא אותם לחפשי. שבועות אחדים עברו. העיר שקטה וירחמיאל המלמד קורא בשם חדש ירחמיאל „המלאך".

משה ברוך (כתה ב')

וְנָצִיחַ

כַּאֲשֶׁר נָסַעְנוּ לָיְנָה יָדַעְנוּ מִן הָאֲנָיָה וּבָאנוּ לְוֶנֶצְיָה וְהָיינוּ שָׁם שְׁנֵי יָמִים. הִסְתַּפַּלְתִּי הֵנָּה וָהֵנָּה וְחָשַׁבְתִּי: מַה זֹּאת? הָעִיר הַזֹּאת מְשׁוּנָה הִיא. כְּמוֹ אֲנִיָּה גְּדוֹלָה. כָּל הָרְחוֹבוֹת מְלֵאִים מַיִם וְכָל הַבָּתִּים עוֹמְדִים בַּמַּיִם. הַתַּדְעוּ, יְלָדִים, אֵיךְ עוֹבְרִים מִצַּד אֶחָד לְצַד שֵׁנִי? נוֹסְעִים בְּגוֹנְדוֹלָה וְזֹאת הִיא סִירָה צָרָה, אֲרֻכָּה וְעָפָה וּבָאֶמְצַע סְכָּה קְטַנְטַנָּה. רוֹצִים אַתֶּם לָדַעַת אֵיךְ בּוֹנִים בָּתִּים שָׁם? עוֹצְרִים אֶת הַמַּיִם וְאַחֲרֵי גּוֹמְרִים אֶת בִּנְיַן הַבָּתִּים פּוֹתְחִים אֶת הַמַּיִם וְהַמַּיִם שׁוֹטְפִים בְּבָרְאשׁוֹנָה.

בבית ספרנו

ביום ד' כ"ה בניסן נערך בחצר בית ספרנו הטקס של פתיחת בי"ס לזמן הקיץ. האדון אילן נאם לפני החברים על ערך הלמודים ועוררם להתמיד בלמוד תורתנו. אחרי נגינת ההזמרת קרא יעקב אורלנו, תלמיד כתה ז' את הפרק פ"ד שבתהלים ואחריו דבר חברנו הקטן יצחק ברסלבסקי תלמיד הכתה ב' וברך אותנו בשם כתתו. ככלות הטקס נכנסו החברים לכתות והלמודים החלו.

ברכה

הגנו מברכים את חבירינו היקרים אפל דוד והלבן יהודה ליום מלאת להם י"ג שנה. יהי רצון שיהיו לכבוד ולתפארת לעמם ולהוריהם. חבריכם תלמידי כתה ז'

„חברנו" לחבריו: בגליון הזה יקראו חברינו את חבורו של דוד סגל שבו הוא מוסר יפה את תכן הספור „והיה העקב למישור". כדאי וכדאי שהחברים יהפכו ויהפכו בספר היקר הזה שמלבד תכנו המענין וחלוקח את הלב הוא גם דוגמא נאה לסגנון עברי נאבן ומופתי. כמו כן מוצץ „חברנו" לקרא את הספרים שיצאו בשבילם על ידי „דביר", „אמנות" ו„קפת הספר". ההוצאות החשובות האלו אינן חושבות כל עמל בכדי להמציא לנערי ישראל ספרי בקרא נאים. על החברים לקנותם ולקראם בעיון וילמדו מתוכם לאהב את הטוב ואת היפה.

חידת שתי וערב

מימין לשמאל

1) גם איש גם ילד חרגבים אחד: 3) נקודה קטנה פעמי' קלה ופעמי' חזקה — יודעי עברית ידגישוה עמי הארץ לא ידגישוה: 6) מתחת לפטיש יצא: 7) שר: 8) אחד מבני בנימין: 10) בפורים ישלחו איש לרעהו, ובשניי נקוד תמצאה בפסוק אשר נכתב על קיר בלשאצר: 11) מלכי־צדק היה הראשון אשר נזכר בשם זה, פיטי־פרע —השני, יתרו—השלישי, ואהרון—הבריעי: 12) אחד משמות בני ישראל: 14) בין החותים תמצאוהו: 17) פעם טעם רע, ופעם שם נהרף לארון: 18) הדבר היותר רע בבנים: 19) אליפז עשה זאת במצית אביו עשו: 20) נודד.

מלמעלה למטה

1) חג בישראל: 2) ביום להם כל עץ וסלע גבוה עושה זאת: 4) את התבואה מכיאים לשם: 5) 12 חודש; 9) עכן עשה זאת לישראל: 10) יואב והשרים עשו זאת לישראל במצית דוד: 14) אחת ממכות מצרים: 16) אחת האמהות: 17) מלאך ה' התיצב על המקום בכדי לעזור את בלעם.

לכשתפתור התבנין בשורה ראשונה מצד ימין בקוביות 1, 6, 8, 12, 17, 19, ויצא לך שם הנ בישראל.

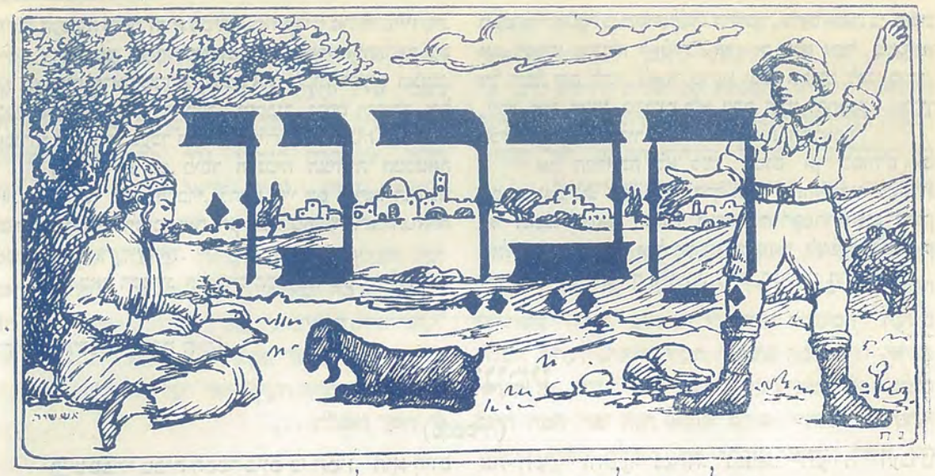
ינאל־נל־עור (כתה ב')

התבן

א) קצו של מנשה הים — — — — — — ה. סגל
ב) ירחמיאל המראך — — — — — — א. יהלום
ג) מלחמתנו בכתה ז' — — — — — — צ. הלוי
ד) ונציה — — — — — — — — מ. ברור
ה) בבית ספרנו
ו) ח י ד ה
ז) ברכות.

נסדר בדפוס בית הספר „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלם.

שנה ז' ירושלם—סיון-תמוז—תרפ"ז גליון ח'-ט'

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בי"ס „תחכמוני" ב'רושלם

יעקב איש-שלום (כתה ח'-ב')

הֶרְצֶל

לכ' תמוז

לא הרבה שנים פעל המנהיג זה ולא הרבה שנים עברו אחרי מותו וכבר רואים אנו את חלומו הולך ומתגשם בכל הדרו ובכל שיאו. במשך שנים מועטות עבד עבודה לאומית גדולה וכבירה. וגדול הפלא כשאנו יודעים באיזה תנאים ובאיזו סביבה עבד. אנדרלמוסיא רבה שררה אז בעולם היהודי. מצד אחד היו אז יהודים נלהבים שאם אמנם עסקו במסירות בישוב ארץ־ישראל אבל אחדות לא היתה ביניהם, והמעט כי לא הצליחו חו"צ לצאת מכלל כתה ולהיות לעם, אלא שלא הצליחו לצאת מכלל כתה אחת, להביא אחדות גמורה בלבם פנימה*) ולכן היה אי־אפשר לתנועה כזאת לפעול גדולות—ומצד שני עמדו כצרים לקמץ־ציונים זה, המתבוללים אשר התנגדו בכל תקף לרעיון הלאומי ולשיבת ציון.

בימים קשים אלה הופיע ככוכב מזהיר המנהיג בנימין זאב הרצל והרים את הדגל העברי וקרא לאחדות. קרא והצליח.

ומה פעל הרצל?

הרצל הלאומי הגא הזה לא הסכים שהעבודה הלאומית תתנהל בסתר, כאלו בושה או פחד יש בעבודה נכבדה כזאת וייסד את ההסתדרות הציונית השואפת להושיב את עם ישראל על אדמת ישראל במשפט גלוי נגדה נא כל העמים. וגדולה וקשה ורבת אחריות

י' איר תרי"ח—כ' תמוז תרס"ד

*) עיין מאמרי אחד־העם, איזר התלמיד הוצאת „קה־ת" עמוד ביאליק.

היתה העבודה הזאת והוא הכיר זאת ויקדיש את כל חייו לה.

הוא נסע מעיר לעיר וממדינה למדינה והתראה עם כל האנשים שראה שמהם הצמח אולי תקוה לרעיון הציוני. בכל מקומות בואו היה כדבר ומסביר, נלחם ומתוכח וכל עבודתו הלאומית שעבד היתה במסירות, בנאמנות ובאהבה.

הרצל הוא גם מיסד הכנסיה הציונית המבטאה את רצונו של העם העברי, לחיות חיי עם חפשי. הוא גם יסד את הבנק הלאומי ואת הקרן הקימת לישראל הגואלת את אדמת ארץ־ישראל.

כה כאב המנהיג את כאב העם כלו ויעבוד לשחרורו יומם ולילה עד כי תמה שנת התרסיד, היום אשר בו השיב את נשמתו הגדולה לאלהים. אכן רק איש גדול כמנהיגנו זל יכול היה לומר לאחד מרעיו ימים אחדים לפני מיתו: „יודע אני שימי ספורים ולא עתה הזמן להתפנק; וצריך עכשיו למהר ולעבוד כדי לגמור את המלאכה".

את המלאכה לא גמר אמנם אך בטוחים אנו שעמנו יגמרנה. הוא ילך בדרך אשר התוה לפניו המנהיג זל וממנו ישאב אמונה ואהבה ומרץ הדרושים לבנין מולדתנו. ויום יבוא וכל העולם ישתומם למפעל עמנו זה ואז ידע גם להעריך ולהוקיר את מנהיגנו הרצל זל

יהושע אשכנזי (כתה ח"ב)

בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִין

(פנטסיה)

כששבתי מביית הספר ביום כ' תמוז, הוא היום אשר בו נפטר מנהיגנו הגדול בניטין זאב הרצל זל, הרהרתי כל הזמן על האזכרה שנערכה לו. נזכרתי בכל דבר ודבר אשר דברו מורי על ערך המנהיג הזה. לפני עיני עמדה דמותו היפה והנאצלת ופניו המלאים חן ועצבות גם יחד. כל היום הגותי ברועה ישראל זה שפתאם הופיע אלינו ופתאם נעלם.

ערב. אני יושב תחת אחד העצים אשר על יד ביתנו, יושב וטביט למרחקים ופתאם שמעתי קול רעש גדול. נשאתי עיני והנה אוירון צחור קף ישר אלי. השתוממתי מאד למראה עיני והפצתי לראות מה באוירון זה. עוד רגע והאוירון קרב אלי ויד נעלמה אחזתני ותזרקני לתוכו. האוירון התרומם וטס על פני השמים. הבטתי כה וכה וארא והנה איש אחד עומד לפני וטביט אלי בעיני חבה. הפצתי לשאלו היכן אנו נמצאים, אבל הוא הקדימני ויאמר: בר מזל אתה, עוד מעט ואראך דברים אשר לא זכית לראותם מעודך ואשר גם אנשים גדולים מטך בשנים ובחכמה ובמעשים טובים לא ראום. אחרי כן ישבתי על המקום אשר הראני ואביט מבעד האוירון אל עולמו של הקדוש ברוך הוא. מראה נפלא נראה לנגד עיני, אור רב מסביב. מלמעלה כוכבים גדולים וקטנים, ומדי התקרבנו אל הכוכבים כן תלך האורה ותגדל מרגע לרגע. פתאם נטה האוירון למול פני כוכב גדול ויפה. כעבר רגעים אחדים עמד. אנחני יצאנו את האוירון והנה אני עומד בשדה.

האיש לקחני בידי וילך אתי דרך גנים ופרדסים עד שהגענו לשער עיר גדולה. שם קרא: „פתחו נא את השער" והשער נפתח. נכנסנו העירה ועברנו דרך רחובות אחדים. כל האנשים העוברים ברחוב דברו עברית צחה. בראש כל רחוב תלוי שלט המודיע את שם הרחוב. שמות הרחובות הם על שמות גדולי עמנו, ביניהם קראתי את השמות „שמואל הנביא" „ישעיהו הנביא" ו„רחוב הרכבים". הגענו לרחוב אחד גדול ויפה מאד, בתי הרחוב החוא הם הכתים היפים ביותר שבעיר. עמדנו לפני בית ענקי ומיד עלינו במעלות רבות. האיש אשר הלך עמדי משך בפעמון והדלת נפתחה. נכנסנו פנימה. את יפי הבית קשה לתאר. הוא היה מואר על ידי מנורות גדולות שלא ראיתי כמותן להוד ולהדר. חרצפה הותה מכוסה מרכדים רכים שצבע תכלת צבעם; התקרה נשענת על עמודי־זהב. עברנו אולמים אחדים עד שבאנו לאולם גדול ורחב ידים. שם עמדו בחדר ספסלים ועליהם ישב קהל רב. באמצע האולם עמדה במה גדולה ומקושטה ועליה עמד איש בעל פנים יפים ובעל זקן שחור ועיניו מפיקות חסד ואהבה וכלו אומר כבוד וחכמה.

עמדנו בקצה האולם ושמענו לדברי האיש היפה הזה שנאם באזני הקהל. עומד אני ומביט בפני הנואם ופניו כל כך מוכרים לי, נדמה לי שאת תמונתו ראיתי באולם בית ספרנו וב„בית העם" שבירושלים. עוד רגע והאיש כלה לדבר וישב על הכסא וירמז לי לגשת אליו אל הבמה. התבישתי לגשת ואולם האיש המלוה אותי אחזני בידי ויביאני אל האיש וישאל הנואם אם אני יודע את שמו ואני עניתיו: „טאון לי לדעת, אבל אני משער שאתה מלך בארץ הזאת". „שמי בניטין זאב

הרצל ענני האיש. פחד נדול פחדתי לעמד בקרבת המנהיג. אך הוא הרגיעני ויאמר לי לשבת על אחד הכסאות וישבתי. המנהיג קם שנית והוסיף לדבר אל הקהל. דבריו היו מלאים חכמה ושירה עמוקה. הוא דבר על נאולת „עם ישראל בעתיד הקרוב. ועל עבודת החלוצים ויתר נבורי ישראל בארץ ישראל.

כאשר נמר הנשיא בניטין זאב לדבר את דבריו קרא לי, והוא, והאיש שהביאני הלום ואני הלכנו אל ביתו. מיד ישבנו אל השלחן לאכול. בשעת הסעודה אמר לי הנשיא: „אתה משתוקק בודאי לדעת מה משפט העיר הזאת, ועתה הסבת ושמע. כל יושבי העיר הזאת חיו לפנים על כדור ארצך, אבל אחרי מותם הובאו הנה ופה המה חיים חיי אשר. וכשאני עזבתי את העולם ההוא העלוני חנה ויבחרו בי לנשיא עליהם. אין פה עני ועשיר משפט אחד לכל יושבי העיר הזאת ושמה „בניטין" כשמי שלי. והעיר טובה במאד מאד, ופה נחיה עד אשר ישיב די את שבות עמו ישראל לאדמתו. ותקותי חזקה שבמהרה ביטינו נרד כלנו סעל הכוכב „בניטין" ונשוב לארץ ישראל. כתם הסעודה אמר אלי הנשיא שנית: כאשר תשוב אל ארצך תאמר לכל חבריך שנאולת ישראל קרובה. הפצתי כמובן לשאלו הרבה שאלות אבל האיש אשר הביאני לקחני פתאם ויוצאני מחוץ לעיר, הושיבני באוירונו ויטס עמדי. כאשר פקחתי את עיני מצאתי את עצמי יושב תחת העץ אשר על יד ביתנו ומסביב לי חשך ואפלה ...

אריה קושטאי (כתה ח"ב)

גְּאֻלַּת־הָאַדָמָה וּגְאֻלַּת יִשְׂרָאֵל

הרבה והרבה מוסדות קיימים בארץ ישראל. כין כל אלה יש מוסד אחד חביב מאד על העם והוא „הקרן הקימת לישראל". מה היא הקרן הקימת לישראל? הקרן הקימת קבלה על עצמה לנאול ולרכוש את אדמת ארץ ישראל בשביל כל עם ישראל. היא נוסדה רק לפני עשרים וחמש שנה ופעולותיה כבירות מאד.

כאשר ישבו אבותינו בארצנו איש איש תחת נפנו ותחת תאנתו חיו אז חיי שקט ושלוה. עבדו את אדמתם והארץ היתה כלה כנן עדן. העמקים היו עטופים בר ועל ההרים היו חורשות נאות. אולם מאז נרשנו מארצנו עברה הארץ לידי זרים ככדור משחק מעם אל עם. אך אנו האוהבים את ארצנו בכל לבנו רוצים הננו לשוב אליה ולמצא בה פנת מנוחה. הקרן הקימת נוסדה על ידי חדר הרצל עפ"י הצעת הפרופ' צבי שפירא. בשעה קשה מאד לעמנו קם הדר בניטין זאב בן יעקב הרצל זל ויצא בכרוז אל עם ישראל לבוא לקונגרס הראשון לבזילה בכדי להועץ ולדון ע"ד יצירת „מדינת יהודים". בני עמנו שמעו לו וישלחו

מנשה דבשני (כתה ח'ב)

הַטַּלֶה הַקָּטָן *)

(ספור)

באחת הערים היתה משפחה אחת, אב ואם ושלשה ילדים. חיו שלוה ואשר חיו האנשים האלה. האב והאם אהבו את ילדיהם אהבת-נפש ויקנו להם טלה קטן למען יהיה להם לשעשועים. יפה ונחמד היה הטלה וידע לקפץ ולבדה את הילדים והטה אהבותו ויהיו קשורים אליו מאד. ויהי היום ואבי המשפחה חלה מחלה קשה וימת. נשארה האשה אלמנה והילדים יתומים ולא היה להם לא לחם לאכל ולא בגד ללבש. ותמכר האלמנה הפץ אחר חפץ בבדי לכלכל את בניה. ומדי זברה כי עוד מעט ותאלץ למכר גם את ה ט ל ה נפל לבה עליה מרב ינון כי ידעה את אהבת ילדיה אליו.

באו ימים רעים, ימי רעב, והאשה אנושה היתה ללכת אל הקצב ולמכר את הטלה. אחר שבה לביתה ובראותה את ילדיה משתעשעים באהובם נראו דמעות בעיניה. כעבר שעה נשמע קול דפיקה בבית. הדלת נפתחה והקצב נכנס החדרה.

—שלום לך גברתי!—אמר הקצב בקול רם— באתי לקחת את הטלה שמכרת לי היום.

—מה, אמא יקירה — שאל ילד אחד וירץ אליה בבהלה רבה.

— לך־לך, חביבי — ענתה האשה בעדינות.

—הטלה הזה, הקטנטן והנחמד שלי הוא — אמר הקצב בהתול וינש אל הטלה ויאמר לקשר אליו חבל דק.

לא, לא, לא,—קרא הילד בקול בכי— הטלה הזה שלנו הוא. לנו הוא שיך. אבא זכותו תנן עלינו קנה אותו לנו. ולא נתן הילד לקצב לקחת את הטלה. הטלה הרגיש כנראה גם הוא שמלאך המות מתקרב אליו וישטיע קול בכי נדול המעורר חטלה.

זעקות השבר שיצאו מפי הילדים נתכו על אזני האם ונדהמה. שלשת ילדיה עמדו על ידה, נשקו לה והתחננו אליה ובכו מרה וקראו: לא, אמא יקרה, אל תפרידי בינינו ובין הטלה היקר הזה. לנו הוא, חברנו הוא, אחינו. . .

*) עובד ע"פי ספור אנגלי רואל רידרם ב.

ירמיהו בן יעקב (כתה ז')

אַמְנוֹן הַגְּלִילִי

(ספור)

לרגלי הר נשא ועקי אשר בגליל העליון השתרעה מושבה קטנה ויפה. מקפת פרדסים ועצי יער. בודדה היתה המושבה העברית היחידה הזאת בתוך רשת של כפרים ערבים, ורק במרחק שעתים וחצי נמצא גם כפר עברי. והימים ההם, ימי העליה הראשונים לארץ ישראל, היו קשים לישראל עד מאד. הערבים חשבו את החלוצים העברים הנלהבים לנדודי שדים שכל רצונם הוא לנזול את אדמתם ולשדוד את רכושם. על כן התנפלו עליהם פעם בפעם ונלחמו בהם בפראות ובאכזריות. במושבה זו נדל אמנון, הוא היה ילד יפה תאר ונחמד למראה. בעל עינים כחולות ויפות כעין תכלת השמים, לחייו היו ורודות, שערותיו תלתלים, ניו איתן וכלו אומר רעננות וחיים. הוא היה הרוח החיה במושבה. היא היה המושל והמפקד על הנערים. הוא היה מטפס בזריזות־החתול על עצי השקמה העבתים והמסבכים או על עצי הקלפת. וגם על הסוס ידע לטום בחץ מקשת. לעתים קרובות היו נערכות התחרויות מרוץ ואז באו גם נערי הערביאים אבל לא נצחוהו בשום פעם. לעתים קרובות היו אמנון וחבריו הולכים אל הנהל הזך להתרחץ בו למרות אזהרות ההורים. האנשים הנכבדים היו נוערים בו על פחזותו ושובבותו אך הנשים היו מביטות אליו בקנאה ותאמרנה: „מי יתן ויהיה לנו ילד נחמד, רענן ונעים כמוהו". אך הילד השובב היה היה גם בעל רגש ובעל דמיון עז ומדי תספר לו אמו על סבלות עמו שבתפוצות הגולה וזלנו עיניו דמעות. בלילות ירח היה אמנון אוהב לטייל בחברת רעיו בין הרי הגליל ויישר לפניהם שירי עצב המלאים תשוקה ותפלה לגאולת ישראל וארצו, או היה מספר עמהם ומבשרם על דבר בנין מושבות חדשות ויפות בארץ. פעמים רבות היו ילדי המושבה יוצאים אל השדה לקטף פרחים, לשוח בשדות ולטפס על העצים, לנשם את אויר ארץ ישראל החפשי והמבריא. ובעת שבאו נערי הערביאים בני הכפרים הסמוכים להתגרות בילדי היהודים והתנפל עליהם אמנון בשצף קצף ונרשם והרחיקם מעל נבולות מושבתם. ויצא שב אמנון לתהלה בכל המושבה ויקראוהו בשם אמנון הנבור. לפנות ערב. השמש החלה שוקעת. צבעי השקיעה

בנו, בני—החלה האם לדבר בקול רועד— אטללים אנו עכשו. אבא בשמים, ואני איני יכלה להשתבר אף פרוטה. הקצב הטוב משלם לנו בסף... אקנה לכם, אם ירצה השם, טלה אחר...

—לא ולא אמא—קראו הילדים—איך נחיה והטלה לא יהיה אתנו. שלנו הוא הטלה. אנו רוצים רק בטלה הזה. אנו מוכנים לרעב ללחם ובלבד שהטלה ישאר בבית ואם תמכריחו לא נוכל לאכול את הלחם שבא בדם הטלה.

תחננו הילדים נברו ולא יכלה האם לשמע עוד את בקשותיהם ותאמר לקצב:

—יסלח נא לי אדוני, לא אוכל למכור את הטלה. חכה לזמן אחר. אי אפשר לי למכרו.

דברי האם ובקשות הילדים ננעו עד לב הקצב. בעת שהאלמנה אברה להשיב לו את כספו פנה אליה ואמר: לא אקח מידך לא את הכסף ולא את הטלה. אמנם קצב אני, אבל גם לי לב בשר, לב חומל. איני חפץ לנזל את הטלה מידי הילדים. אל תשיבי לי את הכסף כי לא אקחנו. את הטלה קניתי ממך ואני נותנו במתנה לילדיך הטובים.

תודה, תודה, תודה, קראו הילדים פה אחד—יברך אדוני אותך בכל מעשיך ולא תדע צרה כל ימיך.

—שלום לכם־אמר הקצב לאלמנה ולילדים ויפתח את הדלת וילך לדרכו.

אך יצא הקצב את חבית וכל הילדים ננשו אל הטלה וילטפוהו ויחבקוהו וינשקוהו וישחקו מאד.

ואנשים טובים אחדים ראו את צער האלמנה, ויתמכו בה ויחזקו את ידיה בעבודה המפרנסת את בעליה בכבוד ובישר. ולא ידעה האשה מני אז רגעי צער כאלה שעברו עליה בעת נסותה למכר את הטלה הקטן חבר ילדיה.

קְפוֹדִי

(רשימה)

פעם אחת לפני הצהרים עברתי ברחוב בדרכי הביתה. פתאם משך את עיני נוש קטן, אפור־כהה. אחרי שהסתכלתי בו היטב ראיתי והנה קפוד לפני, קפוד קטן חי. מיד, צררתיהו במטפחתי והכאתיו לביתי. כשהכאתיו הביתה נתתי לו לחם לאכל, הוא אבל בהשק מידי והביט אלי מדי פעם בפעם בעינים פזורים על פני כל השטים. השמש מאדימה בדם ונלחמת על קיומה בהזקה. האויר מלא קדושה וסוד. אמנון וחבריו יושבים על ראש אחד ההרים ומתיעצים על יסוד נדוד של „חשמונאים קטנים", הנדוד הזה ינן על המולדת העברית ויהיה נאמן לעמו כל הימים. ראש המדברים הוא אמנון. בקול חוצב להבות אש ובהתלהבות יוצאת מן הכלל הוא מדבר על הרעיון הנשנב הזה. הם בכל. רק הד־קול אמנון ישמע. והרי הגליל שומעים ומאזינים לכל הנה ומלה היוצאים מפי החשמונאי הקטן. נזכרים הם שנם לפני אלפים שנה שמעו מלים כאלה יוצאות מפי קנאי הגליל לוחמי מלחמת החרות. ביום בהיר אחד חלכו בחורי המושבה צפתה כי הזמנו שמה לחגינה אחת. המולה התעוררה בין תושבי הכפרים הערבים. שיך אחד היה עובר בין הערבים ומלהיבם בדברי שטנה ורעל נגד היהודים ומפתם ללכת אל המושבה לשרפה ולבזזה, מיד הקיפו כל הערבים את המושבה ועיניהם מפיצות זעם נורא. זקני המושבה הנשים וחילדים התקבצו אל בנין בית הספר וסדרו שם הגנה פעוטה. כשראה אמנון את הסכנה המרחפת על מושבתו רץ תיכף אל האורוה והביא סוס, עלה עליו וכחץ מקשת טס לקרא לבחורים שישובו אל המושבה. הערבים נדהמו לכראה עיניהם אך מיד שבה רוחם ויחלו להמטיר על הנבור הקטן מטר אש ובדור אחד פגע בידו הימנית וברגלו השמאלית. אולם אמנון הבליג על מכאוביו ובידו השמאלית אחז במושכות והריץ את סוסו במהירות ונעלם. כעבר זמן קצר שב אמנון ואתו חמשים בחורים עברים מזינים רוכבים על סוסים. המושבה נצלה.

* * *

באחת מפנות המושבה יושב ילד נדם וקטע חור פנים ובעל עינים שקועות. כל הרואה את הנער האמלל הזה מביט אליו בעיני חמלה ואהבה ואומר: „מי יתן והיו כל בני העברים אמיצי לב ונאמנים כמוהו" אמנון החשמונאי הקטן לא האריך ימים אחר שנעשה לבעל טום וכעבור זמן מה מת ונשמתו הקדושה פרחה ועלתה השמימה, לשבן שם יחד עם נשמותיהם של כל נבורי ישראל.

סביעות תודה. שמחת בני־הבית עברה כל נבול. הם נסו ללטפו כי חשבו מאחר שהקפוד קטן הוא, ודאי דקרניו עוד רכים המה. ואולם טעות נדולה טעו. מעצמכם תבינו מה היה להם כשנסו ללטפו.

כל היומם ישן הקפוד ורק בלילה יצא לשחר לטרף.

באחד הערבים יצאנו כלנו אל החצר לראות את הקפוד. והנה ראינו דבר היוצא מן הכלל. התתלתולה המתנוררת בביתנו יצאה נם היא מהבית אל החצר. פתאם קפצה אל הארנז אשר הקפוד נמצא בתוכו.

מתחלה סבר הקפוד את דקרניו, התתלתולה ננשה להריחו ומיד הכירו זה את זה. הקפוד נשען בשתי רנליו הקדמיות על שכם התתלתולה ויחל ללקקה. אין לתאר את הצחוק אשר פרץ מפי אנשי הבית. מני אז התקשרו התחול והקפוד ויהיו לחברים נאמנים.

אחרי שנים שלשה יומים התרנל הקפוד לשטן. כשהייתי קורא לו: „קפוד נש הנה"! היה מתעורר וננש. מחזה יפה היה לראות בעת שהקפוד והתחול אוכלים יחד מתוך קערית אחת חלב.

הקפוד אהב את כל יושבי הבית, אך ביחוד נקשרה נפשו ביותר כי, בטטפל בו.

באחד הבקרים ראינו את הקפוד שוכב שלא כדרכו. כאשר התבוננו בו הרנשנו כי הוא חולה. אמרנו אך חולי הוא וישאנו. אך טעינו. הקפוד נמשך אחרי לאן שאנכי הולך. לבסוף, ראינוהו שוכב בפשוט רנלים. הוא – מת. . . .

בשובי מבית הספר, אחרי הצהרים, כריתי קבר לקפוד על יד שיח השושנים שבחדרנו ובשוב שני אחי רזיאל ודוד מבית־הספר קברנוהו בצער רב.

ועל מצבתו רשמנו כדברים האלה:

פה נקבר "קפוד"
נפטר בכ"ז באיר תרפ"ז

בְּנָן

פַּעַם אַחַת רָאִיתִי נַן נָפֶה כְּאֹד. הִבַּטְתִּי מֵרָחוֹק וְרָאִיתִי שָׁם עֲצֵי מִשְׁמֶשׁ וְגַם עֲצֵי תְּמָרִים וְגַם עֲצֵי תּוּתִים. נִכְנַסְתִּי אֶל הַנָּן וְשָׂחַקְתִּי שָׁם כָּל הַיּוֹם. וְלִפְנוֹת עֶרֶב הָלַכְתִּי הַבַּיְתָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה.

יצחק מיכאלי (כתה ב)

מרדכי ספרוני (כתה ו"ב)

בְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת

בית הכנסת מלא מפה לפה אנשים. כלם לבושים בנדי חג ומחזורים בידיהם. על יד העמוד טול ארון הקודש עומד החזן עטוף בטלית ומצנפת חזנים עשויה קטיפה שחורה על ראשו. כל הקהל מתפלל בכונה והחזן מסים בנגינה נעימה כל תפלה ותפלה.

שעת תפלת „קדושה" הניעה. כשעמד הקהל על רנליו ואמר בהתלהבות עצומה „קדוש קדוש" נזכרתי בנבואת הנביא ישעיהו המתאר את כבוד ה' והמלאכים העומדים מסביביו לחללו, נדמה לי כי נם אמות הספים של „החורבה" נעו והבית הזדעזע. אחרי הקדושה המשיך החזן את תפלת „שמנה עשרה" והתחילו לקרוא בתורה. קוראים אחד אחד לעלית לתורה „והקורא" קורא בנעימה ובקול חזק את דברי התורה וכשעצמתי את עיני נדמה לי כי לא בבית הכנסת הנני עומד, אלא אני נמצא יחד עם כל ישראל במעמד הר־סיני ועיני רואות את הקולות ואת הלפידים ואת ההר העשן. אחר קריאת התורה הלך חלק מהקהל לכתל המערבי לתפלת המוסף. נם אבי הלך ואני נלויתי אליו. ע"י כתל המערבי עמד קהל מכל העדות ואורחים מכל ארץ, וכשעמדתי על־יד הכתל נזכרתי את אשר ספר לי מורי, כי בעת שבית המקדש היה קים היו מתאספים אליו ביום זה יהודים מכל כנפות הארץ והיו נכנסים בכבוד פנימה והתפללו ברנש. וכיום עומדים אנו בחוץ ולעתים קרובות נדחקים בינינו ערבים וערביות מלוכלכים המפריעים בכונה או שלא בכונה בעד התפלה. בדמעות שליש משמיע החזן על יד הכתל את תפלת „ומפני חטאינו", זו התפלה הקדושה והיפה והמלאה נענועים על ארץ ישראל ועל חיי הפש ובכוד.

ובדמיוני אני רואה את בית המקדש ואת הקהל העברי הנדול העומד בתוכו. כה שקעתי בתמונה הזאת עד כי שכחתי את המציאות סריק (דרך) מריק נשמע פתאם קול נם והנה ערביה לבושה שמלה שחורה ומלוכלכה נדחקת בין הקהל ויהודים כפופי קומה ולבושי בנדים ארוכים מפנים לה דרך ונזהרים שלא תנע בהם. אז הרנשתי כי למרות זה שאנו בירושלים והננו עומדים על יד הכתל עדין בנלות הננו. לבי נתמלא נענועים והבנתי הפעם היטב את התפלה „ומפני חטאינו"... הסתכלתי אל השמים ונדמה לי כי ראיתיה עולה ובוקעת לה דרך ישר למעלה למעלה ולבי נמלא תקוה וששון.

דוד אפל (כתה ז')

בְּחַצַר הַמַּטָּרָה

(רשמים)

זמן רב הפצרנו במורנו ללטודי הטבע, כי יבקר אתנו „בחצר המטרה" החשוכה לנו מפאת שני טעמים: א) המקום ההיסטורי, ב) במקום זה יש הרבה עטלפים והם חשובים ללמודנו. בבקר בהיר אחד חודיע לנו המורה כי נבקר היום את חצר המטרה. אנו קבלנו את הבשורה בשמחה ונסתדר מהר. יצאנו לדרך ושירה בפינו. עברנו הרבה מקומות היסטוריים כגון: קברות־הטלבים, חומת־אנריפס, נולנתא. המורה התעכב ע"י כל אחד המקומות הללו ובאר לנו הכל. הנענו למטרת־חפצנו, לחצר־המטרה. מבחוץ נראו לנו סלעים נבוהים ועירומים הפוערים אלינו את לועיהם. המורה דפק בדלת הנמוכה הנתונה בנדר החצר. כעבור זמן מה נכנסנו כלנו לחצר יפה מלאה ירק ופרחים. עברנו ע"י בנינים קטנים, והנה נכנסנו למערה. המערה היא נדולה עד מאד ונבוהה. המורה ספר לנו על המקום ההיסטורי הזה, מקום מאסר ירמיהו הנביא. תיכף לבואנו נשמעו שריקות וצפצופים. הבטנו למעלה וגרא הרבה עטלפים מתעופפים ממקום למקום, בתוך הנקרות הנדולות, אשר בקורות המערה.

אני החלותי לתור את המערה: במערה אין כל קשוט כי הלא מיוחדת היא לאסירים. אין בה כל מערות צדדיות ומסבבות כרגיל במערות. מלבד „חדר" אחד הנמצא בצד המערה. קירות המערה אינם חלקים ואינם מהקצעים כלל. מלאה היא חורים, סדקים המניעים עד ראש ההר.

בינתים החלו חברי לערוך ציד בעטלפים אשר התעופפו, מפאת „הבהלה", ממקום למקום. ההתעוררות בין חברי נדלה מאד, והם קלעו אבנים בלי הרף אל העטלפים. סוף סוף הצליח אחד החברים לקלוע באחד העטלפים. כלנו רצנו אל הפצוע ובקול תרועה מהרנו אל המורה להראותו את העטלף הנצוד. ויתאר לנו המורה את אפן חיי העטלפים ידבר על בנין נופו. עיני העטלף הביעו שנאה לאנשים אשר נזלו ממנו את חייו וחפשתו. הוא שאף לשוב אל מולדתו אל המערה. ויתלבט בידי המורה אשר אחזו אבל לשוא. בני האדם הקשיחו לבם מהחי הזה, ונשם אותו בתוך קופסה וכך הבאנוהו אל בית־הספר. כאשר יצאנו מהמערה נבנסנו כלנו לחדר, שבו נצבת מצבה מכסה שטיח יפה.

רצינו להכנס אל הבור אשר־שם השלך ירמיהו אולם לצערנו היה הבור מלא מי נשמים ולא יכלנו לבקרו.

נפרדנו מהמקום הזה, ומתוך שירה שבנו לבית־הספר.

הַהַדְלָקָה בְּמִנְרַשׁ הַמַּכַּבִּי

בל"נ בעמר הודיעו לנו כי הקרן הקימת עורכת חנינת ההדלקה על מנרש המכבי וכל ההכנסה תהיה מקדשת לנאולת־הארץ. אני שמחתי כי יהעתי כי כל נרש ונרש משיב לנו חלקת אדמה.

ערב ל"נ בעמר הניע. הכיתי בכליון עינים לשקיעת החמה. הרנעים היו בעיני כשנים. סוף סוף רד היום. השמש באה. השמים האדימו מקרניה האחרונות. לבשתי את בנדי החג אשר לי ולא הספקתי לחבש את כובעי כי מהרתי למנרש המכבי. רציתי להסיד אשר שמועת פתאום באה אליו „הרבי נוסע". הנעתי למנרש כשאני נושם ונושף מרב ריצה וקניתי לי כרטיס כניסה. אני הסתובבתי אנה ואנה והנה שנים מחברי כתתי נצבים עלי והצעה טובה יצאה מפי שניהם: הבה ונשחק בטחבואים. מיד התחלנו במשחק. עוד אנו משחקים וקול צפצוף שמענו ונרץ כל אחד לפני מדורה. אני הצטרפתי לצופי שבט „שילה". חמדורה הדלקה. לשונות האש עולות ומלחכות את כל העצים ואני שוקע בהרהורים. לפני עולה התמונה: בני ישראל בארצם. הניע ראש חדש. על ההרים משיאים משואות. ירושלים דומה להר בוער באש שלא יאכל. מתוך אש המדורה עולה לפני ראש, הוא ראש בר־יוחאי.

פתאם נשמעה קריאה: ילדים, לרקוד! כרנע נשתלבו הידים והרנלים החלו מקפצות ואני נסחף בזרם של הרוקדים ואנחנו רוקדים ושרים „בר־יוחאי" נ מ ש ח ת א ש ר י ך". כה בליתי את מעת בנעימים ואחר נצטרפתי לקבוצת ילדים ונשב הביתה. בשבבי על מטתי עברה לפני עיני כל החניגה הנעימה הזאת ובטרם נרדמתי הרהרתי: מי יתן ונהיה מאושרים ונזכה לראות בתחית ארצנו ובבנין בית מקדשנו ובאשרם של אחינו בני ישראל.

ינאל נלעזר (כתה ו')

חלום.

בטוצאי שבת אחד ההבדלה שבכתי לישון וראשי מלא רעיונות. מהחלון נוצצים כוכבים ובבית שקט. יתפל תרדמה עלי והנה אני נמצא ביער נדול מלא עצים נדולים ונבוהים. מרחוק נראה בית קטן ונמוך. אני נמצא כלב היער ופחד נורא יזוקף אותי.

מתהלך אני ביער ומחפש את בית־הספר. מרחוק נראה שביב אור ומחשבות רבות התרוצצו בסחי באיתו רגע. חשבתי שזהו בית־הספר או ביתי אך בראותי את העצים הנבוהים ידעתי כי רחוק אני עוד מהבית. הלילה בסח כבר את פני העולם. הכוכבים הנוצצים והלבנה המאירה נראו כבר בשמים ואשא את רגלי ואלך הלאה עד כואי אל ים נדול. מרחוק נראה דבר מה לבן נוסע ומתקרב אל שפת הים. אחרי רגעים אחדים ראיתי ספינה קטנה שטה על פני הסים. כבואה אל שפת הים ירדו מתוכה אנשיה לנוח. בקשתים שיקחו אותי הביתה. בשובם חבניסו אותי לספינה. בחצי הדרך התחילה הספינה מתנודדת מצד אל צד. סערה נדולה באה, והנלים עלו על כל פני הים. הספינה ששה ומתנודדת וכטעט שנשברה. פתאם הפך רוח נורא את הספינה וצללנו כלנו במים האדירים. סרב צער ופחד הקיצותי והנה—חלום.

אהרן כהן (כתה ד׳)

לקרית ענבים.

(רשפי טיול)

ביום ה׳ ב׳ בסיון הודיע לנו מירנו שאנו מטילים לקרית ענבים. פה רבה שמחתי בשמעי בשורה טובה זאת. הפעמון צלצל ואנחנו יצאנו מהמחלקה והלכנו הביתה. בדרך דברנו אני וחברי על אודות הטיול. באתי הביתה ספרתי לאבי את דברי המורה ובקשתיה להרשות לי לנסע יחד עם כל הילדים. אבי הסכימה. אחר־כך אכלתי את ארוחת הצהרים ויצאתי החוצה לשחק עם חברי ובערב התפללתי תפלת מנחה ומעריב ואבי הכינה לי את אכלי ונתנה לי נם מלפפון. צחצחתי את נעלי והלכתי לישון.

בבקר השכמתי קום התלבשתי והתרחצתי והלכתי בחפזון רב עד שבאתי לבית־הספר. שם ראיתי כבר מספר ילדים קטן וחבינו בקצר רוח לבוא מירנו. כאשר ראינו אותו מרחוק רצנו לקראתי בשמחה. אחרי־כן הסתדרנו והלכנו אל המכונית. עלינו זונות זונות והדוחק במכונית הזאת היה נדול מאד. המכונית זזה ממקומה ואנחנו שרנו במשך כל הדרך עד שהגענו לבית ההבראה. שם ירדנו וראינו את הבית ששם מבריאים האנשים החולים ונם את העץ אשר נטע אותו הרצל ראינו. אחר ישבנו תחת עץ תאנה ואכלנו את ארוחת הבקר. משם הלכנו ברנל. הלאה בדרך עברנו בין הרכה כרמים ונפנים עד הגיענו לקרית ענבים, שם נחנו מעט ושחקנו בכל מיני משחקים ואכלנו כלנו יחד וראינו שם את הרפתות ושתינו הרבה חלב. ואחרי־כן ישבנו על האוטומכיל ונסענו הבויתה. בדרך שרנו שירים יפים עד שהגענו לטחנה־יהודה ומשם הלכנו לבית־הספר. באנו לבית־הספר, המורה נח ונם אנחנו נחנו. אחר־כך לקחנו את ילקוטינו והלכנו הביתה שמחים ומאושרים.

דוד רובוביץ (כתה ד׳)

לכבוד מערכת „חברנו", שלום.

נא לפרסם את הדברים האלה בעתונה הנכבה. בנליון „חברנו" ז׳ נדפס חבור באת חח׳ ציון הלוי. „מלחמתנו בכתה ז׳". לפען האמת אבתוב כאן שורות אחדות על החבור הלז. איני יודע מדוע הכניסו את החבור הזה לעתון ב„חברנו", כותב החבור כתב הרבה טעויות ביחס למלחמה הזאת למשל. „והפלונה הקטנה שחדה את כתתנו כי נבא לעזרתה". במה שחדה?! „מהפסקה להפסקה רבו הלוחמים בכתה ז׳, לא נבון! „השעור עבר. הניעה ההפסקה ואנו הלוחמים התחלנו להבריז בקול כל הכתה! כל הכתה למלחמה על כתה ז׳! כשמע תלמידי כתה ז׳ את הכרוז ונם ראו שכחותינו הצבאיים הולכים ורבים, נמס לבם בקרבם, ורבים מחיליהם לא הלכו לקרב׳. על הדבר הזה ביחוד אין לעבור בשתיקה. א) לא נמס לבנו בקרבנו. ב) „רבים מחיליהם" בס״ה כמה חילים היו לנו? עשרה לכל היותר. ונם אלה היו הקטנים שבכתה. ורק שנים בהם היו חזקים הלא הם החברים ה. וצ.

תם אני ולא אדע מאין שאב כותב החבור את כל הבדיות הללו וכתב בתב פלסתר כזה על כתתנו. ונסו נא עוד הפעם להלחם בנו ואז נראה להם את כחנו ואם לאו בשם חברי תלמידי פתח ז׳ אני מזמין בזה את תלמידי כתה ו׳א למשפט חבירים.

בשם תלמידי כתה ז׳ בנימין סולודר

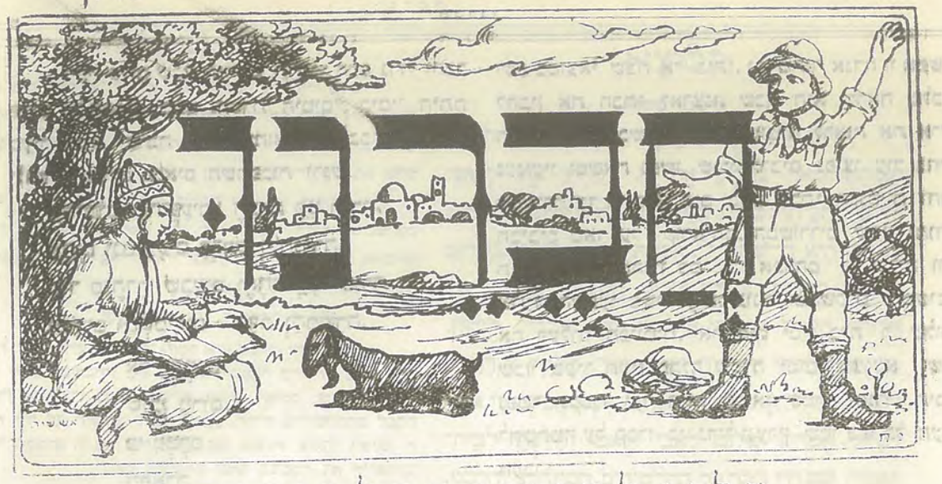
טז באיר, תרפ״ז, ירושלם

התכן:

א. הרצל	—	יעקב איש שלום	
ב. בארץ בנימין (פנטסיה)	—	אשכנזי	
ג. אמנון הנלילי (ספור)	—	יהויתו בן יעקב	
ה. נאלת האדמה וגאלת ישראל	—	אריה קוישמאי	
ה. השלה הקטן (ספור)	—	מנשה דבשני	
ו. קפודי	—	בנימין סולודר	
ז. בחג השבועות	—	מרדכי ספרוסי	
ח. בחצר המטרה	—	דוד אפל	
ט. ההדלקה בכנרת הסבכי	—	ו. גלעזר	
י. חלום	—	א. כהן	
יא. לקרית ענבים	—	ה. רבוביץ	
יב. בנן	—	יצחק מיכאלי	
יג. מכתב אל המערכה.			

נסדר בדפוס בית הספר „תחכמוני" ע״י קבוצת תלמידים ונדפס בדפוס „ציון" ירושלם.

שנה ז׳ ירושלם—אב-אלול—תרפ״ז גליון י׳

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי בי״ס „תחכמוני" בירושלם

התכן:—
א) ר׳ שלום שבזי — ה. כהן
ב) מכרוזיה לאי׳ — א. דימנט
ג) במטא (רשמי טיול) — י. תמרי
ד) בבית־הספרנו
ה) אגרות־ברכה
ו) „חברנו" לחברו
ז) שמותיהם של תלמידי התחזור התשיעי
ברכות

משה כהן (כתה ח׳א)

רבי שלום שבזי

לימים רעים וקשים עברו על היהודים אשר בארץ תימן. האמיתים תאבזרים והחפראים עלבום ודפאום תמיד. אדיר חפצם של אלה היה שהיהודים יתאסלמו ויוד׳ בקדושת־רביאם אבל עמנו עם קשה־ערף הוא. הוא נאמן לאלהיו ולדתה ובנד לא יסנד בו. למרות הרדיפות הרבות שרדפו מושלי תומן את היהודים חזקו הללו בהומם ונשאו את תוהתנו ביד המה התפארו בה שקשרה אליה בכל נפשם ובכל מאדם. והנה בימי צעה ומחנק קמי בין יהודי־תומן חכמים נחולי הרוח ומשוחרים בצינום ששיהיהם נתקדשו בעיני כל ישראל.

הנדול כמשוררי ציון שבתימן היה רבי שלום שבזי.

בשנה השבע עשרה למנין העשרים נולד לחכם רבי יוסף איש שבזי בן ויקרא את שמו שלום. בהיות שלום עוד ילד קטן החלה רוח השירה לפעמו ויכתב שירים שהתפרסמו בין חבריו. מימי ילדותו החל להתנעגע על ארץ ישראל וכל ימיו שר על יפיה ועל קדושתה. כשנדל רבי שלום נעשה למשורר נדול. בכל שיר ושיר שיצר אפשר להביר את אהבתו העזה אל עמו ואל כל קנייניו. הרבה פיוטים חבר, מהם לשבת, למועדים ולימי צער ורבים בהם נם שירי חול. באחד משירי־השבת שלו הוא מביע את אהבתו ליום הקדוש הזה ומתאר לנו כיצד הוא מקבל את פניו. בפיוט הזה כמו בכל פיוטיו אין הוא נבל לשבח את ציון, את הנביאים ואת מקדש־ד׳.

לְקִרְאַת שַׁבָּת אֵצֵא בְחִבָּה,	וּמֵרֹב חִבָּה לְיוֹם הַהוּא
מִיּוֹם שֵׁשִׁי נָקֵן וְשִׂיחָה.	נַפְשִׁי אֲמָהֵר, הֵא אֲבָרֲכֵהוּ
שֶׁשׁוֹנִי קָרֵב יְנוֹנִי נָחְבָּא,	אֲפִנּוּ אֲכַבְּדֵי, זֶהוּ זֶה!
וְאָמַן וְאָמַר: בָּרוּךְ הַבָּא!	הוּגְמָא מֵעִין שָׁלֵם הַבָּא.

דִּבְרֵי נְבִיאִים אֱלֹהֵי חָבִיא.
תְּמַהֵר בְּמֶלֶךְ כֹּהֵן וְנָבִיא—
וְנַעֲלֶה לְצִיּוֹן בְּאֶרְיֵה וְלָבִיא
וְנִבְנֶה לְמִקְדָּשׁ בְּחַרְבָּאבְּבָה

נפשו הטהורה שאפה תמיד להדבק אל ד׳. באחד בשיריו פונה הפיטן אל נשמתו בדברים האלה:

דַּבְּרִי שִׁיר, יְחִידָה דַּבְּרִי.
שַׁבְּחִי אֶת אֱלֹהִים יוֹצְרִי.
מְקַשְׁקֶשֶׁת הַזְּמַן הִתְעַרִי
מְבַבֶּלְיוֹ בַּשּׁוּם הִתְיַשָּׁרִי.

רבי שלום שבזי היה גם תלמיד חכם נדול וחבר פרוש על התורה בשם „חמדת הימים". בימיו היתה בעיר צנעא ישיבה נדולה והוא שר לכבוד התורה ולומדיה שירים מלאים השתפכות ורגש.

מַה־טּוֹב וּמַה־נָּעִים | חֶבְרַת בְּנֵי תוֹרָה,
אֲחִים וְגַם רֵעִים לְדָרֹשׁ וְלַחֲקֹרָה.
סוֹד סַנְהֶדְרֵי שִׁבְעִים וְאֶחָד חֲצֵי שׁוּרָה
וּמוֹרִים וּמַשְׁמִיעִים — הֲדָת וַהֲפְשָׁרָה.
אֵל יִשְׁמָרֵם,
שׁוֹכֵן מָרוֹם,
כִּי עִמָּם
וַיָּפָאֵרֵם
בְּחֵן וּבְשֵׂכֶל.

תורת־החיין לקחה כידוע גם את לב יהודי תימן כי מצאו בה תנחומים בחיים הקשים. גם הפיטן ר' שלום שבזי היה מקובל ושיריו מתבלים ברעיונות לקוחים מהזהר הקדוש. הרבה אנדות יפות מתהלכות עליו. מספרים שבכל יום ששי אחר הצהרים היה יוצא את עירו ומם לארץ ישראל, בא לירושלים או לצפת ושב במוצאי שבת אל ביתו. נם מתוך אנדה זו אפשר להבין את חבתו לארצנו. שכן היא מראה שלכל הפחות פעם בשבוע היה מוכרח לראות את ארץ נענועיו ומשאת נפשו. שיריו הרבים נפוצו עוד בחיי המשורר ועד היום קוראים כהם בבתי הכנסיות והם חביבים מאד על קוראיהם. המשוררים שבין יהודי תימן שקמו אחריו כמו ר' אבותיהם כן זכריה ור' אלעזר השפעו משיריו, מסנננום וממשקלם והמשיכו את פעלתו הפיוטית. את סוף ימיו בלה ר שלום שבזי בעיר תעיז מהלך עשרה ימים מצנעא ושם נפטר ונקבר. ועד היום יבואו שמה יהודי תימן להשתטח על קברו כי נדול ונערץ שמו בפי כל העם העברי.

אלחנן דימנט (כתה ו׳א)

מִבְּרְזִילְיָה לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל

ליום חגי הנדול, יום מלאות לי י"נ שנה עברו ימי חיי לפני וקצתם אספר בזה.

ארץ מולדתי היא ברזיליה שבאמריקה הדרומית. שם העיר שבה נולדתי היא באיה השוכנת לשפת הים. הורי הינ היהודים הראשונים שהתישבו בעיר נוצרית זו ואני הילד העברי הראשון. אחרינו באו עוד יהודים ונהיה לקהלה אחת. ימי ילדותי הראשונים עברו עלי באותה עיר בין ילדי הנוצרים. עברית לא למדתי רק שפת המדינה המדברת בפי עם הארץ היתה שנורה בפי היא ברזילינית. מסבות שונות נאלצנו לעזוב את העיר ההיא ונעבר לעיר הבירה ושמה ריאו־דה־ג'ינרו ואני אז כבן ארבע. בעיר הבירה היתה קהלה יהודית קטנה אבל הילדים העברים לא למדו את שפתנו ולא ידעוה. שם בקרתי בגן ילדים נוצרי עד שנתי הששית. בהתאמצות רבה מצא אבא איש זקן שהחל ללמדני את אותיות האלף־בית. אותו זקן היה בעל זקן לבן ושונה לנערי מיתר טורי הנוצרים. את שעוריו, אודה על האמת, לא למדתי ברצון. בכל פעם הייתי מוצא תחבולות להתחמק מהשעיר. לא עבר זמן רב והזקן מת ואני נשארתי בלי מורה. בימים ההם בא בחור היודע עברית והתישב בעירנו והוא החל ללמדני קרא וכתב. מעט מאד למדתי מפי המורה, כי זמן מה אחרי התחילו ללמדני נוסח בית־ספר עברי בשם „בנן־דוד". כמובן נמניתי נם אני בין התלמידים הראשונים. בית הספר חלך הלוך ופרוח ומורים טובים היו מלמדים אותנו עברית ותנ"ך. ספורים רבים ספרו לנו על ארץ־ישראל ועל חשיבות־ה וקדושתה לנו. הראו לנו את תמונות הניטפיה „הרצליה" שבתל־אביב. את הכתל המערבי ועוד מקומות שבאלה ואני חשקתי — לעלות לארץ.

באחד הימים שבעתי כי בא אורח לעיר ושמו האדון וולנסקי. הוא בא הנה מארץ־ישראל להרצית לפני היהודים אשר בכל הארץ על קרן היסוד. שאלתי את אבי מהי קרן־היסוד והוא הסביר לי: הלא תדע, בני, כי ארץ־ישראל אינה עתה בידי היהודים ומכיון שאנו רוצים לרכשה לנו עלינו להרום כסף ובכסף הנתרם תנאל הארץ. כשביל זה בא הארון וולנסקי לעורר את העם היהודי לתרום לקרן היסוד.

אחר זמן מה הוחלט בביתנו לנסע לחור את ארץ ישראל. שמחתי היתה רבה מצד אחד, אבל בצד

בְּמוֹצָא

(רשמי טיול)

בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן הוֹדִיעַ לָנוּ הַמּוֹרֶה כִּי נָלֹךְ לְטַיֵּל. שָׂמַחְתִּי מְאֹד בְּשָׁמְעִי אֶת זֶה. לָקַחְתִּי אֶת יַלְקוּטִי וְהָלַכְתִּי הַבַּיְתָה. בַּבַּיִת שָׁאַלְתִּי מֵאִמָּא רְשׁוּת לְהִשְׁתַּתֵּף בַּטִּיּוּל. הִיא הִרְשְׁתָה לִי. אָכַלְתִּי אֶת אֲרוּחַת־הַצָּהֳרַיִם וְיָצָאתִי לְשַׂחֵק. בָּעֶרֶב שַׁבְתִּי הַבַּיְתָה. אָכַלְתִּי אֶת אֲרוּחַת הָעֶרֶב רָחַצְתִּי אֶת יָדַי וּפָנַי וְשָׁכַבְתִּי לִישׁוֹן. בְּשָׁנָתִי חָלַמְתִּי חֲלוֹמוֹת יָפִים מְאֹד. בַּבֹּקֶר הִזְדָּרַזְתִּי לָקוּם. אָכַלְתִּי אֶת אֲרוּחַת הַבֹּקֶר. אִמָּא הֵכִינָה לִי אֹכֶל לַטִּיּוּל. אָמַרְתִּי שָׁלוֹם לְאַבִּי וְלְאִמִּי וְהָלַכְתִּי לְבֵית־הַסֵּפֶר. שָׁם הָיוּ כְּבָר כָּל הַתַּלְמִידִים. הִסְתַּדַּרְנוּ וְהָלַכְנוּ. עָבְרְנוּ דֶּרֶךְ שָׂדוֹת וְכְרָמִים. עָלֵינוּ עַל הַר נָבוֹהַ מְאֹד. רָאִינוּ הַרְבֵּה מְעָרוֹת. הָלַכְנוּ דֶּרֶךְ הַכְּבִישׁ וְהִנַּעְנוּ לְמוֹצָא. שָׁם נָחְנוּ מְעַט. אַחַר כָּךְ הָלַכְנוּ לְבֵית הַהַבְרָאָה. אַחַר שֶׁבָּנוּ לְמוֹצָא וְעָשִׂינוּ בְּאוֹטוֹמוֹבִיל וְשַׁבְנוּ הַבַּיְתָה. אֲנִי סִפַּרְתִּי לְאִמִּי אֶת כָּל מַה שֶּׁרָאִיתִי בַּטִּיּוּל.

יעקב תמרי (כתה ב׳)

בבית־ספרנו

ביום י"ג ו' ד בסיון הוצג על ידי תלמידי בית ספרנו בראי הנוער „ציון" המחזה „החלוץ הקטן" מאת א. כרמון. ההצגה עברה בהצלחה רבה והצטינה בתפאורתה העשירה והמשחקים מלאו את תפקידיהם בכשרון ובטעם.

— בימים י"א—י"ז בתמוז טילו תלמידי הכתות י"א ו' במושבות יהודה. השיול עלה יפה מאד. בכל מקום נתקבלו החברים על ידי מורי בתי הספר ותלמידיהם בידידות ובאהבה. פרטים באחד הגליונות הבאים.

לטובת נגועי הרעש

סיד לאחר הרעש (י"א תמוז) נתכנסה ועדת שתי הכתות ח"א וח"ב והחליט לאסוף תרומות בין החברים בכדי לעזור לנגועי חרעש. במשך שנים שלשה ימים הצליחה הועדה לקבל מהתלמידים לירה מצרית אחת ומסרה על ידי המוסר ר' בניטין לנגועי הרעש שבחברון. יחד עם זה פרסמה הועדה ב־הארץ" את המכתב שאנו מדפיסים כאן.

לכבוד מערכת ח"ארץ", תל־אביב

אנו התומים מטה. תלמידי המחלקות ח"א וח"ב בביה"ס „תחכמוני" בירושלם, הזדעזענו לשמע את האסון הנורא של רעידת האדמה שהמיטה שואה על הרבה ערים וכפרים בארצנו ונהלוש להקל קצת את סבל הסובלים, על ידי אספת תרומות בין תלמידי בתותינו לשובתם כלי הבדל אומה ודת. עד עתה נאסף הסכום —ל"ם אחת ודנגו מקוים שגם חבריגו בשאר בתי הספר יעשו כמונו ויצליחו בעבודתם.

בשם תלמידי הכתות ח"א וח"ב בביה"ס „תחכמוני" בירושלם
אלון בניטיני, דניאל יצחקי.

שני נעצבתי כי נודע לי שאבא ישאר בברזיליה. כל ההכנות נעשו. היום המיועד לנסיעה בא. כשקרבנו אל האניה באו רבים מקרובינו ומכריגו. החפצים הועלו על האניה וגם אנו הנסיעים אמא ודודתי שאף הם נסעו להתראות עם הוריהם וישבנו בה. אני הייתי מבוהל מאד כי קשתה עלי הפרידה מאבא. לשמע השריקה השניה של האניה חרדנו ונפרדנו זה מזה. השריקה השלישית חצתה את האויר והאניה זזה. כה עזבתי את ארץ מולדתי ברזיליה לעלות לארץ נענועי, לארץ־ישראל. לאט לאט נעלמו הבנינים הכבירים והחוף שסביב. שנים עשר יום נסענו באניה עד הגיענו לנגוא. אחת מערי החוף של איטליה, מנגוא נסענו ברכבת לטריסט. בטריסט התעכבנו כשבועים מפני שהיה עלינו לקבל את הרשיון לעלות לארץ.

בעיר ההיא בלינו את חג הפסח. את הסדר ערכנו במשרד ארץ הישראלי. שם ערכו סדר ליתומים היהודים שבטריסט. קריאת ההגדה היתה בשתי שפות, עברית ואיטלקית. רב הילדים לא ידעו עברית ובכדי לקרבם אל עמם נקראה ההגדה גם באיטלקית. מטריסט נסענו באניה למצרים. ממצרים שלחה אמא טלגרמה לבשר לדודי, את דבר בואנו. אחר ששלחנו את הטלגרמה עשינו את דרכנו הלאה. בכל הדרך ראיתי בדמיוני את ארץ ישראל ואת דודי. וכך תארתי לי. הנה עובר דודי ברחוב הנמנסיה. הבנין הוא בודאי כארמון מלכים ומסביב לו גן נפלא ונהדר. כאשר הגענו ללוד באו לפגשנו דודי ודודתי. אמי הכירה את דודי עוד בעד חלון הרכבת ותקרא חיים! חיים! באשר ירדנו מן הרכבת חבקנו ונשקנו את דודנו ואת דודתנו ונשב באוטו ונסע לתל אביב. זמן מה היינו בתל־אביב ונסע לירושלים. למחרת הלכנו לכתל המערבי. קשתה עלי ההליכה. נחנקתי כמעט. ביחוד חרגיזוני החמורים בנעירותיהם המחרישות את האונים. דודי שהכיר כי שאיני שבע רצון עמד ובאר לי הכל. מיד הבנתי שצריך לסבול בשביל הארץ, וצריך להסתגל לחיים היותר קשים ובלבד לחיות בארצנו. כששאלוני אם רוצה אני לשוב לברזיליה עניתי: לא אסע שמה אפילו אם תסע אמא. עתה אני שמח שעליתי לא"י ונתנה לי ההזדמנות לטיוד את שפתנו היקרה. עתה התנשם חלומי אשר חלמתי. עתה אני לומד בבית־ספר עברי וכל למודי אך ורק בעברית. המיולים ושעורי הטבע מקרבים אותי אל מולדתי האמתית, היא מולדת העם כלו. אהבת נפש אני אוהב את ארצי היקרה ותמיד — תמיד אחיה נאמן ומסור לה.

— ביום כ' תמוז, כ"ג שנה לפטירת מנדיל הרצל ז"ל נערכה אזכרה לו. כל תלמידי הכתות נזכנסו לחצר בודים. אחרי נגון התזמורת דבר מנהל בודים הארזן אילן על עזכי של המנהג ז"ל. אחריו נאם המזרה מר זידזיד. רשם חזק מאד עשו דברי הלבבים של הרב ר' צבי כהן, ראש הרבנים בטונטריאל. באזכרה זו השתתפו גם בתי של הרב כהן, ותתנו שבאו לארץ ישראל לחג את חג בר מצזה של בנם בירושלם.

אחרי תרגילי לכת ימים נסתיזה האזכרה הזאת בשירת „התקוה".

אגרות־ברכה

א.

חברינו הזקרים תלמידי המחזור התשיעי.

השנה מסיימים אתם את חק למודיכם בבית ספרנו. שמונה שנים, שמונה שנות עמל ויגיעה עברו עליכם יעל מוריכם גם יחד. עתה אתם המאשרים נכנסים אל עולם אחר.

ולמי אתם חיבים תודה אם לא למוריכם אשר הדריכום בדרך הישר והטוב!

את מזרינו המחנכים והתלמדים אותנו אל נא תשכחו. זכר תזכרו גם את בית ספרכם אשר בו כליתם את מיטב שנותיכם.

בית הספר עולם שלם הוא. בו עוברים חיי התלמיד מגולו הרך ביותר מגיל הנן עד הגיל שאתם עומדים בו ביום. רבה אתם נפרדים מעל בית הספר הזה, אך אל נא תחשבו כי אין עוד צורך לעבוד. עתה, אך עתה עומדים אתם על סף העבודה החדשה הכבירה והאדירה.

חזקו, אמצו, עברו והצליחו!

בשם כל תלמידי בית ספרנו

בנימין סולודר (כתה ד')

ירושלם, ט' במנחם אב, תרפ"ז.

ב.

לתלמידי בית ספרנו שלום וברכה!

אנו עומדים בעת, חברים יקרים, על סף בית ספרנו. עוד מעט ונפרד מעליו, אולם גם הפרידה לא תוכל לנתק את קשר האהוה והרעות שבינינו. תמיד, תמיד נזכר את השנים השבות שבלינו יחד אתכם בבית הספר.

ואתם תלמידי הכתה השביעית המטלאים עוד מעט את מקומנו בכתה ח'. עליכם השלו מהיום אותן החובות שהיו מטלות עד עתה עלינו. חזקה תקותנו שתעלאון על הצר השוב ביותר. אנחנו מאמינים שאתם תעסקו בעבודות הנהונות בכיותר ביותר יבולת וביותר טרף, וכרו, חברים יקרים, ואל תשבחו כי עליכם להיות למופת לאחינו הקטנים תלמידי הכרתות הנמוכות והבינונית. זכרו גם אותנו חבריכם המברכים אתכם בהצלחה ובאשר.

שלום, שלום לכולכם.

חבריכם תלמידי הכתות ח"א וח"ב.

ירושלם ד' במנחם אב, תרפ"ז.

ברכה

מערכת „חברנו" מברכת את שני חבריה הנאמנים לה. את יחזקאל בן יעקב ואת ציון הלוי ליום מלאת להם י"ג שנה. יהי רצון שיצליחו בכל מעשיהם ותתנשבנה כל משאלותיהם ושאיפותיהם.

„חברנו" לחבריו

(עם צאת השנה השביעית)

אמר „חברנו": אלולא היתה השנה הזאת, שנת רעש ופגעים שונים היתם אתם, חברי תלמידי בית הספר, חיבים לערך חגיגה גדולה למלאת שבע שנים ליסוד במתני התנה הזאת. עכשיו שאין לכני לשמחות ולחגיגות אני רוצה רק להעמידכם על ההופעה המשמחת הזאת. קיומי המתמיד והמסוים של עתונני היקר, שומו לב, בשנה, קראו שני ושלשו: ש ב ע ש נ י ם הצ ו פ ו ת! מה יקרו שלש מלים צנועות אלו, כמשך שבע שנים תמימות מופיע אלינו „חברנו" מדי חדש בחדשו ופרי בכורים בטנאו: סיפורים, רשימות, שירים. מאמרים רשמי טיול וכתבות־כתות, פרשות של חגיות בית ספרנו, חידות וברכות. כלי הפלנה אשר להניד ש„חברנו" הולך ונעשה לראי נאמן שבו משתקפים חיי התלמידים בכלא טוכן הכלה הזאת. אין, דומני, מאורע אחד בחיי בית ספרנו ש„חברנו" לא ספר עליו לפני חבריו. ראוי לציין גם את השאיפה לשכלול שיש בעתונני. קוראיני הרגישו זאי במדור המנוקד שהתחלנו השנה לשם חבורי חבריכם הותיקים תלמידי הכתה ב'. אנו חושבים להרחיב את המדור הזה. בשנה הבעל"ס סקוה „חברנו" להכניס חלק חדש בשב „בין חברני לחבריו". בחלק זה תבאנה הישמות שונות על פי נושאים לקוחים מחיי יום־יום שבבית ספרנו.

עלינו לשבח גם את חבריני פועלי הדפוס של „חברנו". פועלים תמימים אלה עמלים באמונה ובמסירות וכל מגמתם היא להוציא תמיד גליון יפה ונקי משגיאות.

יהי דצון שנוכה כלנו לחג את חג יובלו השלם של „חברנו" השוב והחביב על כלנו. —בגלון זה אני מרפשים בנהוג את שמות תלמידי המחזור התשיעי. ששים תלמיד נומרים השנה את [illegible] לסודם בבית ספרנו! בין המנמרים תמצאו הרבה חברים ששאו כל הזמן בעול „חברנו" והשתתפו בו בחבוריהם ובעבודת־הדפוס. „חברנו" מברך את כל תלמידי שתי המחלקות ח"א וח"ב שיצליחו בכל מעשיהם ויהיו לברכה ולתפארת להוריהם ולעמם.

—„חברנו" מודיע בשמחה כי הסכמתך שפרץ, לצערנו, בזמן האחרון בין חבריני תלמידי הכתות ו"א ו' להגליו פרסום מאמרו של חבר ציון הלוי „לחשתנו בכתה ז'" („חברנו" גליון ז' שנה זו) נמחל. והחברים השלימו ביניהם. „חברנו" האוהב את השלום ואת האחוה התעיב בטחלקת הזאת והורית להשתתף סלחו שני הצדדים זה לזה והשלום הוקם.

שמות תלמידי המחזור התשיעי:

ח"א		ח"ב	
בוקיון שמעון	כהן משה	אשכנזי יהושע	יהלום אפים
בן־יהודה אהרן	כהן שלמה	אנאי רחמים	כהן יוסף
בן־ששת מרדכי	כוכבא ישראל	איש שלום י.	כהן נסים
גביזון אלידד	כספי יגאל	אילן מיכאל	כהן בן־ציון
גולדברג אריה	לוי נסים	ברון יוסף	בשיוף משה
דהבי שלמה	לוין אליעזר	בן דוד בנימין	להמן אברהם
זידלר יונה	ליברמאלכסנדר	ברשטיין אבי־	משיוף נרשון
זולברשטין אל	מדפים בנימין	בנימיני אלון	נחמיאס אברהם
ולטין בנימין	נ יכאלי ישעיה	ניאני אברהם	ספיר יאב
חברוני מאיר	סגל יצחק	נולדברג יעקב	פיינזילבר אריה
חסון משה	סגל דוד	סליבוק ראובן	פיינזילבר דוד
יהלום אברהם	קלטר בן־ציון	ניהשטין מנחם	פינטו בנימין
יצחקי דניאל	סלעם דוד	רבשני מנשה	קוק עבריה
כבו אבריהם	תמרי יהודה	ניוש משה	קיוד שמחה
		שוחט משולם	שרשבסקי אדר

נסדר בדפוס בתי"ם תחכמוני ונדפס בדפוס „ציון", רוזלר ירושלם

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בית"ס „תחכמוני" בירושלם

התכן:—

א) חברנו לחבריו
ב) נם — — — מ. נירשטין
ג) בת־השחק — — — י. גלעזר
ד) הוד השקועה — — כ. סולודר
ה) חנית הגטר — — — י. אישי־שלום
ו) תשוקתי ללטודים — — — י. תמרי
ז) מקרוב ומרחוק — — — י. בן־יעקב
ח) בבית ספרנו
ט) חודה ברכות

„חַבֵּרנוּ" אֶל חֲבֵרָיו

אחרי הפסקה של חדשים אחדים, שבאה בשל האחור בפתיחת בתי ספרנו היקרים, הנני שב לשוחח ולשעשע אתכם, חברי אהובי־נפשי. ידעתי את צפיותכם הגדולה אלי, יום יום אני שומע בחצר בית־ספרנו קול קורא אלי: „חברנו איה?"

שבתי אליכם חברי!

עתה אופיע אליכם שנית אחת בחדש ואתם הכינו נא ממיטב חבוריכם, שיריכם וחדותיכם, כי כל טוב וכל אמת ויפה ירצו.

עם הכנסי לשנתי השמינית אני מברך את עצמי ואתכם, קוראי, סופרי ופועלי הדפוס שנוכה כלנו לשנת אשר ויצירה.

מנחם נירשטין (כתה ח"ב)

נֶם

(מזכרונותי)

עת צרה היתה לנו, היהודים, לפני שנים אחדות. על ערי ישראל שברוסיה הוו מתנפלים פעם בפעם שבטים פראים שונים ומשטידים את אחינו. ביחוד תצטינו באכזריותם ובפראותם נדודי הפטלורים. רובם הוו אכרים בורים ובלתי מחונכים אשר למראה בצע כסף עזבו את כפריהם ואת מתרשתם ויספחו למחנה פטלורה הצורר לאבד ולהשמיד את היהודים. דם היהודים היה נשפך כמים, ותעל צעקתם עד לב השטים, היינו יושבים כלואים בבתינו וכל אשר יצא מביתו נוראה היתה אחריתו. ביטים ההם היה הדבר. בלילה אחד שמענו דפיקה על הדלת. הרדנו מאד. שאלנו בלשון רוסית „קטו טם?" (מי שם?); וקול נם ענה „פתח!". מתחלה סרבנו לפתוח, אבל כאשר התחילו לדפק דפיקות חזקות כל כך עד שכמעט שברו את הדלת, אלצנו לפתוח. לאור הנר שדלק ראינו שלשה אנשים וקפי קומה ומזינים. כובעיהם אשר צורת משלש להם העיד כי המה מטחנה פטלורה. מה גדל תמהוננו בשאמא הפירה

מנשה דבשני (כתה ח'ב)

הַטָּלֶה הַקָּטָן *)

(ספור)

באחת הערים היתה משפחה אחת, אב ואם ושלשה ילדים. חיו שלוה ואשר חיו האנשים האלה. האב והאם אהבו את ילדיהם אהבת-נפש ויקנו להם טלה קטן למען יהיה להם לשעשועים. יפה ונחמד היה הטלה ויודע לקפץ ולבדה את הילדים וחמה אהבוהו ויהיו קשורים אליו מאד. ויהי היום ואבי המשפחה חלה מחלה קשה וימת. נשארה האשה אלמנה והילדים יתומים ולא היה להם לא להם לאכל ולא בגד ללבש. ותמכר האלמנה חפץ אחר חפץ בבדי לכלכל את בניה. ומדי זכרה כי עוד מעט ותאלץ למכר גם את ה ט ל ה נפל לבה עליה מרב יגון כי ידעה את אהבת ילדיה אליו.

באו ימים רעים, ימי רעב, והאשה אנושה היתה ללכת אל הקצב ולמכר את הטלה. אחר שבה לביתה ובראותה את ילדיה משתעשעים באהובם נראו דמעות בעיניה. כעבר שעה נשמע קול דפיקה בבית. הדלת נפתחה והקצב נכנס החדרה.

—שלום לך גברתי!—אמר הקצב בקול רם—באתי לקחת את הטלה שמכרת לי היום.

—טה, אמא יקירה — שאל ילד אחד וירץ אליה בבהלה רבה.

— לך־לך, חביבי — ענתה האשה בעדינות.

—הטלה הזה, הקטנטן והנחמד שלי הוא —, אמר הקצב בהתול וינש אל הטלה ויאמר לקשר אליו חבל דק.

לא, לא, לא,—קרא הילד בקול בכי— הטלה הזה שלנו הוא, לנו הוא שיך. אבא זכותו תנן עלינו קנה אותו לנו. ולא נתן הילד לקצב לקחת את הטלה. הטלה הרגיש כנראה גם הוא שמלאך המות מתקרב אליו וישטיע קול בכי גדול המעורר חמלה.

זעקות השבר שיצאו מפי הילדים נתכו על אזני האם ונדהמה. שלשת ילדיה עמדו על ידה, נשקו לה והתחננו אליה ובכו מרה וקראו: לא, אמא יקרה, אל תפרידי בינינו ובין הטלה היקר הזה. לנו הוא, חברנו הוא, אחינו. . .

*) עובד ע"פי ספור אנגלי רואל רידרס ב.

ירמיהו בן יעקב (כתה ז')

אַמְנוֹן הַגִּלִילִי

(ספור)

לרגלי הר נשא ועקי אשר בגליל העליון השתרעה מושבה קטנה ויפה. מקפת פרדסים ועצי יער. בודדה היתה המושבה העברית היחידה הזאת בתוך רשת של כפרים ערבים, ורק במרחק שעתים וחצי נמצא גם כפר עברי. והימים ההם, ימי העליה הראשונים לארץ ישראל, היו קשים לישראל עד מאד. הערבים חשבו את החלוצים העברים הנלהבים לגרודי שדים שבל רצונם הוא לגזול את אדמתם ולשדוד את רכושם. על כן התנפלו עליהם פעם בפעם ונלחמו בהם בפראות ובאכזריות. במושבה זו גדל אמנון, הוא היה ילד יפה תאר ונחמד למראה. בעל עינים כחולות ויפות כעין תכלת השמים, לחייו היו ורודות, שערותיו תלתלים, ניו איתן וכלו אומר רעננות וחיים. הוא היה הרוח החיה במושבה. היא היה המושל והמפקד על הנערים. הוא היה מטפס בזריזות־ההתול על עצי השקמה העבתים והמסבכים או על עצי הקלפת. וגם על הסים ידע לטום בחץ מקשת. לעתים קרובות היו נערכות התחרויות מרוץ ואז באו גם נערי הערביאים אבל לא נצחוהו בשום פעם. לעתים קרובות היו אמנון וחבריו הולכים אל הנחל הזך להתרחץ בו למרות אזהרות ההורים. האנשים הנכבדים היו נוערים בו על פחזותו ושובבותו אך הנשים היו מביטות אליו בקנאה ותאמרנה: „מי יתן ויהיה לנו ילד נחמד, רענן ונעים כמוהו". אך הילד השובב היה היה גם בעל רגש ובעל דמיון עז ומדי תספר לו אמו על סבלות עמו שבתפוצות הגולה ולנו עיניו דמעות. בלילות ירח היה אמנון אוהב לטייל בחברת רעיו בין הרי הגליל וישר לפניהם שירי עצב המלאים תשוקה ותפלה לגאולת ישראל וארצו, או היה מספר עמהם ומבשרם על דבר בנין מושבות חדשות ויפות בארץ. פעמים רבות היו ילדי המושבה יוצאים אל השדה לקטף פרחים, לשוח בשדות ולטפס על העצים, לנשם את אויר ארץ ישראל החפשי והמבריא. ובעת שבאו נערי הערביאים בני הכפרים הסמוכים להתנגרות בילדי היהודים והתנפל עליהם אמנון בשצף קצף ונרשם והרחיקם מעל גבולות מושבתם. ויצא שב אמנון לתהלה בכל המושבה ויקראוהו בשם אמנון הגבור.

לפנות־ערב. השמש החלה שוקעת. צבעי השקיעה

בני, בני—החלה האם לדבר בקול רועד—אמללים אנו עכשו. אבא בשמים, ואני איני יכלה להשתבר אף פרוטה. הקצב הטוב משלם לנו בסף... אקנה לכם, אם ירצה השם, טלה אחר...

—לא ולא אמא—קראו הילדים—איך נחיה והטלה לא יהיה אתנו. שלנו הוא הטלה. אנו רוצים רק בטלה הזה. אנו מוכנים לרעב ללחם ובלבד שהטלה ישאר בבית ואם תטכריהו לא נוכל לאכול את הלחם שבא בדם הטלה.

תחנוני הילדים נברו ולא יכלה האם לשמע עוד את בקשותיהם ותאמר לקצב:

—יסלח נא לי אדוני, לא אוכל למכור את הטלה. חכה לזמן אחר. אי אפשר לי למכרו.

דברי האם ובקשות הילדים נגעו עד לב הקצב. בעת שהאלמנה אמרה להשיב לו את כספו פנה אליה ואמר: לא אקח מידך לא את הכסף ולא את הטלה. אמנם קצב אנו, אבל איני חפץ לגזל את הטלה לי את הכסף כי לא אקחנו. ואני נותנו במתנה לילדיך הם.

תודה, תודה, תודה, קראו הילדי. אדוני אותך בכל מעשיך ולא תדע צר.

—שלום לכם־אמר הקצב לאר. ויפתח את הדלת ויולך לדרכו.

אך יצא הקצב את חבית וכל הילדים ג. הטלה ויולטפוהו ויחבקוהו וינשקוהו וישמחו מאד.

ואנשים טובים אחדים ראו את צער האלמנה, ויתמכו בה ויחזקו את ידיה בעבודה המפרנסת את בעליה בכבוד ובישר. ולא ידעה האשה מני אז רגעי צער כאלה שעברו עליה בעת נסותה למכר את הטלה הקטן חבר ילדיה.

בנימין סולודר (כתה ז')

קְפוֹדִי

(רשימה)

פעם אחת לפני הצהרים עברתי ברחוב בדרכי הביתה. פתאם משך את עיני גוש קטן, אפור־כהה. אחרי שהסתכלתי בו היטב ראיתי והנה קפוד לפני, קפוד קטן־חי. מיד צררתיהו במטפחתי והבאתיו לביתי. כשהבאתיו הביתה נתתי לו לחם לאכל, הוא אבל בחשק מידי והביט אלי מדי פעם בפעם בעינים פזורים על פני כל השמים. השמש מאדימה כדם ונלחמת על קיומה בהזקה. האויר מלא קדושה וסוד. אמנון וחבריו יושבים על ראש אחד ההרים ומתיעצים על יסוד נדוד של „חשמונאים קטנים", הנדוד הזה ינן על המולדת העברית ויהיה נאמן לעמו כל הימים. ראש המדברים הוא אמנון. בקול חוצב להבות אש ובהתלהבות יוצאת מן הכלל הוא מדבר על הרעיון הנשגב הזה. הם בכל. רק הד־קול אמנון ישמע. והרי הגליל שומעים ומאזינים לכל הגה ומלה היוצאים מפי החשמונאי הקטן. נזכרים הם שנם לפני אלפים שנה שמעו מלים כאלה יוצאות מפי קנאי הגיל לוחמי מלחמת החרות. ביום בהיר אחד הלכו בחורי המושבה צפתה כי הזמנו שמה לחגיגה אחת. המולה התעוררה בין תושבי הכפרים הערבים. שיך אחד היה עובר בין הערבים ומלהיבם בדברי שטנה ורעל נגד היהודים ומפתם ללכת אל המושבה לשרפה ולבזזה, מיד הקיפו כל הערבים את המושבה ועיניהם מפיצות זעם נורא. זקני המושבה הנשים והילדים התקבצו אל בנין בית הספר וסדרו שם הגנה פעוטה. כשראה אמנון את הסכנה המרחפת על מושבתו רץ תיכף אל האורוה והביא סוס, עלה עליו וכחץ מקשת טס לקרא לבחורים שישובו אל המושבה. הערבים נדהמו למראה עיניהם אך מיד שבה רוחם ויחלו להשטיר על הגבור הקטן מטר אש ובדור אחד פגע בידו הימנית וברגלו השמאלית. אולם אמנון הבליג על מכאוביו ובידו השמאלית אחז במושכות והריץ את סוסו במהירות ונעלם. כעבר זמן קצר שב אמנון ואתו חמשים בחורים עברים מזינים רוכבים על סוסים, המושבה נצלה.

* * *

באחת מפנות המושבה יושב ילד נדם וקטע חור פנים ובעל עינים שקועות. כל הרואה את הנער האמלל הזה מביט אליו בעיני חמלה ואהבה ואומר: „מי יתן וחיו כל בני העברים אמיצי לב ונאמנים כמוהו" אמנון החשמונאי הקטן לא האריך ימים אחר שנעשה לבעל מום וכעבור זמן מה מת ונשמתו הקדושה פרחה ועלתה השמימה, לשבן שם יחד עם נשמותיהם של כל גבורי ישראל.

לא תמוש דאגת גאולת הארץ מלבה והגית בה יומם ולילה...

סביעות תודה. שמחת בני־הבית עברה כל גבול. הם נסו ללטפו כי השבו מאחר שהקפוד קטן הוא. ודאי הקרינו עוד רכים המה. ואולם טעות גדולה טעו. מעצמכם תבינו מה היה להם כשנסו ללטפו.

כל היומם ישן הקפוד ורק בלילה יצא לשחר למרק.

באחד הערבים יצאנו כלנו אל החצר לראות את הקפוד. והנה ראינו דבר היוצא מן הכלל החתלתולה המתנוררת בביתנו יצאה גם היא מהבית אל החצר. פתאם קפצה אל הארנז אשר הקפוד נמצא בתוכו:

מתחלה סטר הקפוד את דקרניו, החתלתולה נגשה להריחו ומיד הכירו זה את זה. הקפוד נשען בשתי רגליו הקדמיות על שכם החתלתולה ויחל ללקקה. אין לתאר את הצחוק אשר פרץ מפי אנשי הבית. מני אז התקשרו החתול והקפוד ויהיו לחברים נאמנים.

אחרי שנים שלשה ימים התרגל הקפוד לשמו. כשהייתי קורא לו: „קפוד נש הנה"! היה מתעורר ונגש. מחזה יפה היה לראות בעת שהקפוד והחתול אוכלים יחד מתוך קערית אחת חלב.

הקפוד אהב את כל יושבי הבית, אך ביחוד נקשרה נפשו ביותר בי, במטפל בו.

באחד הבקרים ראינו את הקפוד שוכב שלא כדרכו. כאשר התבוננו בו הרגשנו כי הוא חולה. אמרנו אך חולי הוא וישאנו. אך טעינו. הקפוד נמשך אחרי לאן שאנכי הולך. לבסוף, ראינוהו שוכב בפשוט רגלים. הוא — מת. . . .

בשובי מבית הספר, אחרי הצהרים, כריתי קבר לקפוד על יד שיח השושנים שבחדרנו ובשוב שני אחי רזיאל ודוד מבית־הספר קברנוהו בצער רב.

ועל מצבתו רשמנו כדברים האלה:

פה נקבר „ק פ ו ד"
נפטר בכ „ז באיר תרפ"ז

בֵּן

פַּעַם אַחַת רָאִיתִי גַן נָפֶה מְאֹד, הִבַּטְתִּי מֵרָחוֹק
וָרָאִיתִי שָׁם עֲצֵי מִשְׁמֶשׁ וְגַם עֲצֵי תְּמָרִים וְגַם עֲצֵי
תוּתִים. נִכְנַסְתִּי אֶל הַגַּן וְשָׁהַקְתִּי שָׁם כָּל הַיּוֹם.
וְלַפָּנוֹת עֶרֶב הָלַכְתִּי הַבַּיְתָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה.

יצחק מיכאלי (כתה ב)

מרדכי ספרוני (כתה ו"כ)

חַג הַשָּׁבוּעוֹת

בית הכנסת מלא מפה לפה אנשים. כלם לבושים בגדי חג ומחזורים בידיהם. על יד העמוד טול ארון הקודש עומד החזן עטוף בטלית ומצנפת חזנים עשויה קטיפה שחורה על ראשו. כל הקהל מתפלל בכונה והחזן מסים בנגינה נעימה כל תפלה ותפלה.

שעת תפלת „קדושה" הגיעה. כשעמד הקהל על רגליו ואמר בהתלהבות עצומה „קדוש קדוש" נזכרתי בנבואת הנביא ישעיהו המתאר את כבוד ה' והמלאכים העומדים מסביביו להללו, נדמה לי כי גם אמות הספים של „החורבה" נעו וחבית הזדעזע. אחרי הקדושה המשיך החזן את תפלת „שמנה עשרה" והתחילו לקרוא בתורה. קוראים אחד לעלית לתורה „והקורא" קורא בנעימה ובקול חזק את דברי התורה וכשעצמתי את עיני נדמה לי כי לא בבית הכנסת הנני עומד, אלא אני נמצא יחד עם כל ישראל במעמד הר־סיני ועיני רואות את הקולות ואת הלפידים ואת ההר העשן. אחר קריאת התורה הלך חלק מהקהל לכתל המערבי לתפלת המוסף. גם אבי הלך ואני נלויתי אליו. ע"י כתל המערבי עמד קהל מכל העדות ואורחים מכל ארץ, וכשעמדתי על־יד הכתל נזכרתי את אשר ספר לי טורי, כי בעת שבית המקדש היה קים היו מתאספים אליו ביום זה יהודים מכל כנפות הארץ והיו נכנסים בכבוד פנימה והתפללו ברגש. וכיום עומדים אנו בחוץ ולעתים קרובות נדחקים בינינו ערבים וערביות מלוכלכים המפריעים בכונה או שלא בכונה בעד התפלה. בדמעות שליש משטיע החזן על יד הכתל את התפלה „ומפני חטאינו", זו התפלה הקדושה והיפה והמלאה נעגועים על ארץ ישראל ועל חיי חפש וכבוד.

ובדמיוני אני רואה את בית המקדש ואת הקהל העברי הנדול העומד בתוכו. כה שקעתי בתמונה הזאת עד כי שכחתי את המציאות טריק (דרך) מריק נשמע פתאם קול גם והנה ערביה לבושה שמלה שחורה ומלוכלכה נדחקת בין הקהל ויהודים כפופי קומה ולבושי בגדים ארוכים מפנים לה דרך ונזהרים שלא תגע בהם. אז הרגשתי כי למרות זה שאנו בירושלים והננו עומדים על יד הכתל עדין בגלות הננו. לבי נתמלא נעגועים והבנתי הפעם היטב את התפלה „ומפני חטאינו"... המתכלתי אל השמים ונדמה לי כי ראיתיה עולה ובוקעת לה דרך ישר למעלה למעלה ולבי נמלא תקוה וששון.

דוד אפל (כתה ז')

בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה

(רשמים)

זמן רב הפצרנו במורנו ללמודי הטבע, כי יבקר אתנו „בחצר המטרה" החשובה לנו מפאת שני טעמים: א) המקום ההיסטורי, ב) במקום זה יש הרבה עטלפים והם חשובים ללמודנו. בבקר בחיר אחד הודיע לנו המורה כי נבקר היום את חצר המטרה. אנו קבלנו את הבשורה בשמחה ונסתדר מהר. יצאנו לדרך ושירה בפינו. עברנו הרבה מקומות היסטוריים כגון: קברות־המלכים, חומת־אנריפס, גולגתא. המורה התעכב ע"י כל אחד המקומות הללו ובאר לנו הכל. הגענו למטרת־הפצנו, לחצר־המטרה. מבחוץ נראו לנו סלעים גבוהים ועירומים הפוערים אלינו את לועיהם. המורה דפק בדלת הגמוכה התחונה בגדר החצר. כעבור זמן מה נכנסנו כלנו לחצר יפה מלאה ירק ופרחים. עברנו ע"י בנינים קטנים, והנה נכנסנו למערה. המערה היא גדולה עד מאד וגבוהה. המורה ספר לנו על המקום ההיסטורי הזה, מקום מאסר ירמיהו הנביא. תיכף לבואנו נשמעו שריקות וצפצופים. הבטנו למעלה וגרא הרבה עטלפים מתעופפים ממקום למקום, בתוך הנקרות הגדולות, אשר בקורות המערה.

אני החלותי לתור את המערה: במערה אין כל קשוט כי הלא מיוחדת היא לאסירים. אין בה כל מערות צדדיות ומסבבות כרגיל במערות. מלבד „חדר" אחד הנמצא בצד המערה. קירות המערה אינם חלקים ואינם מהקצעים כלל. מלאה היא חורים, סדקים המגיעים עד ראש ההר.

בינתים החלו חברי לערוך ציר בעטלפים אשר התעופפו, מפאת־ה„הבהלה" ממקום למקום. ההתעוררות בין חברי גדלה מאד, וחם קלעו אבנים בלי הרף אל העטלפים. סוף סוף הצליח אחד החברים לקלוע באחד העטלפים. בלנו רצנו אל הפצוע ובקול תרועה מהרנו אל המורה להראותו את העטלף הנצוד. ויתאר לנו המורה את אפן חיי העטלפים ידבר על בנין גופו. עיני העטלף הביעו שנאה לאנשים אשר גזלו ממנו את חייו וחפשתו, הוא שאף לשוב אל מולדתו אל המערה, ויתלבט בידי המורה אשר אחזו אבל לשוא. בני האדם הקשיחו לבם מהחי הזה, ונשם אותו בתוך קופסה וכך הבאנוהו אל בית־הספר. כאשר יצאנו מהמערה נכנסנו כלנו לחדר, שבו נצבת מצבה מכסה שטיח יפה.

רצינו להכנס אל הבור אשר־שם השלך ירמיהו אולם לצערנו היה הבור מלא מי נשמים ולא יכלנו לבקרו.

נפרדנו מהמקום הזה, ומתוך שירה שבנו לבית־הספר.

הַהַדְלָקָה בְּמִגְרַשׁ הַמַּכַּבִּי

בל"נ בעמר הודיעו לנו כי הקרן הקימת עורכת חגיגת הדלקה על מגרש המכבי וכל ההכנסה תהיה מקדשת לנאולת־הארץ. אני שמחתי כי ידעתי כי כל נרש ונרש משיב לנו חלקת אדמה.

ערב ל"ג בעמר הגיע. הכיתי בכליון עינים לשקיעת החמה. הרגעים היו בעיני כשנים. סוף סוף רד היום. השמש באה. השמים האדימו מקרניה האחרונות. לבשתי את בגדי החג אשר לי ולא הספקתי לחבש את כובעי כי מהרתי למגרש המכבי. דמיתי להסיד אשר שמועת פתאום באה אליו „הרבי נוסע". הגעתי למגרש כשאני נושם ונושף מרב ריצה וקניתי לי כרטיס כניסה. אני הסתובבתי אנה ואנה והנה שנים מחברי כתתי נצבים עלי והצעה טובה יצאה מפי שניהם: הבה ונשחק בכחבואים. מיד התחלנו במשחק. עוד אנו משחקים וקול צפצוף שמענו ונרץ כל אחד לפני מדורה. אני הצטרפתי לצופי שבט „שולי". המדורה הדלקה. לשונות האש עולות ומלחכות את כל העצים ואני שוקע בהרהורים. לפני עולה התמונה: בני ישראל בארצם. הניע ראש חדש. על החרים משיאים משואות. ירושלים דומה להר בוער באש שלא יאכל. מתוך אש המדורה עולה לפני ראש, חוא ראש בר־יוחאי.

פתאם נשמעה קריאה: ילדים, לרקוד! כרגע נשתלבו הידים והרגלים החלו מקפצות ואני נסחף בזרם של הרוקדים ואנחנו רוקדים ושרים „בר־יוחאי" נמשחת אשריך". כה בליתי את חעת בנעימים ואחר נצטרפתי לקבוצת ילדים ונשב הביתה. בשבבי על מטתי עברה לפני עיני כל ההנגה הנעימה הזאת ובטרם נרדמתי הרהרתי: מי יתן ונהיה מאושרים ונזכה לראות בתחית ארצנו ובבנין בית מקדשנו ובאשרם של אחינו בני ישראל.

ינאל גלעזר (כתה ו')

חלום.

במוצאי שבת אחר ההבדלה שבבתי לישון וראשי מלא רעיונות. מהחלון נוצצים כוכבים ובבית שקט. ותפל תרדמה עלי והנה אני נמצא ביער גדול מלא עצים גדולים וגבוהים. מרחוק נראה בית קטן וגמוך. אני נמצא כלב היער ופחד נורא חזק אותי.

מתהלך אני ביער ומחפש את בית־הספר. מרחוק נראה שביב אור ומחשבות רבות התרוצצו במחי באותו רגע. חשבתי שזהו בית־הספר או ביתי אך בראותי את העצים הגבוהים ידעתי כי רחוק אני עוד מהבית. הלילה כסה כבר את פני העולם. הכוכבים הנוצצים והלבנה המאירה נראו כבר בשמים ואשא את רגלי ואלך הלאה עד בואי אל ים גדול. מרחוק נראה דבר מה לבן נוסע ומתקרב אל שפת הים. אחרי רגעים אחדים ראיתי ספינה קטנה שטה על פני המים. בבואה אל שפת הים ירדו מתוכה אנשיה לנוח. בקשתים שיקחו אותי הביתה. בשובם חבניסו אותי לספינה. בחצי הדרך התחילה הספינה מתנודדת מצד אל צד. סערה נדולה באה, והגלים עלו על כל פני הים. הספינה שטה ומתנודדת וכמעט שנשברה. פתאם הפך רוח נורא את הספינה וצללנו כלנו במים האדירים. מרב צער ופחד הקיצותי והנה־חלום.

אהרן כהן (כתה ד')

לקרית ענבים.

(רשמי טיול)

ביום ה' ב' בסיון הודיע לנו מורנו שאנו מטילים לקרית ענבים. מה רבה שמחתי בשמעי בשורה טובה זאת. הפעמון צלצל ואנחנו יצאנו מהמחלקה והלכנו הביתה. בדרך דברנו אני וחברי על אודות הטיול. באתי הביתה ספרתי לאמי את דברי המורה ובקשתיה להרשות לי לנסע יחד עם כל הילדים. אמי הסכימה. אחר־כך אכלתי את ארוחת הצהרים ויצאתי החוצה לשחק עם חברי ובערב התפללתי תפלת מנחה ומעריב ואבי הכינה לי את אכלי ונתנה לי גם מלפפון. צחצחתי את נעלי והלכתי לישון.

בבקר השכמתי קום התלבשתי והתרחצתי והלכתי בחפזון רב עד שבאתי לבית־הספר. שם ראיתי כבר מספר ילדים קטן וחבינו בקצר רוח לבוא מורנו. כאשר ראינו אותו מרחוק רצנו לקראתו בשמחה. אחרי־כן מסתדרנו והלכנו אל המכונית. עלינו זוגות זוגות והדוחק במכונית הזאת היה נדול מאד. המכונית זזה ממקומה ואנחנו שרנו כמשך כל הדרך עד שהגענו לבית ההבראה. שם ירדנו וראינו את הבית ששם מבריאים האנשים החולים וגם את העץ אשר נטע אותו הרצל ראינו. אחר ישבנו תחת עץ תאנה ואכלנו את ארוחת הבקר. משם הלכנו ברגל. הלאה בדרך עברנו בו הרבה ברמים וגפנים עד הגיענו לקרית ענבים, שם נחנו מעט ושחקנו בכל מיני משחקים ואכלנו כלנו יחד וראינו שם את הרפתות ושתינו הרבה חלב. ואחרי־כן ישבנו על האוטומכיל ונסענו הביתה. בדרך שרנו שירים יפים עד שהגיענו למחנה־יהודה ומשם הלכנו לבית־הספר. באנו לבית־הספר, המורה נה וגם אנחנו נחנו. אחר־כך לקחנו את ילקוטינו והלכנו הביתה שמחים וכאושרים.

דוד רובוביץ (כתה ד')

לכבוד מערכת „חברנו", שלום.

נא לפרסם את הדברים האלה בעתונה הנכבה. בגליון „חברנו" ז' נדפס חבור מאת הח' ציון הלוי, „מלחמתנו בכתה ו'". למען האמת אכתוב כאן שורות אחדות על החבור הלז. איני יודע מדוע הכניסו את החבור הזה לעתון כ„חברנו". כותב החבור כתב הרבה טעויות ביחס למלחמה הזאת למשל. „והפלונה הקטנה שהדה את כתתנו כי נבא לעזרתה". במה שהדה? ! „מהפסקה להפסקה רבו הלוחמים בכתה ו', לא נכון! „השעור עבר. הניעה ההפסקה ואנו הלוחמים התחלנו להכריז בקול כל הכתה! כל הכתה למלחמה על כתה ז'! כשמע תלמידי כתה ו' את חברוז ונם ראו שבחותינו הצבאיים הולכים ורבים, נסס לבם בקרבם, ורבים מחיליהם לא הלבו לקרב'. על הדבר הזה ביחוד אין לעבור בשתיקה. א) לא נסס לבנו בקרבנו. ב) „רבים מחיליהם" בס"ה כמה חילים היו לנו? עשרה לכל היותר. ונם אלה היו הקטנים שבכתה. ורק שנים בהם היו חזקים הלא הם החברים ה. וצ'.

תם אני ולא אדע מאין שאב כותב החבור את כל הבדיות הללו ובתב בתב פלסתר כזה על כתתנו. ונסו נא עוד הפעם להלחם בנו ואז נראה להם את כחנו' ואם לאו, בשם חברי תלמידי כתה ו' אני מזהין בזה את תלמידי כתה ו'א למשפט חבירים.

בשם תלמידי כתה ז' בניסין סולודר

טז באיר, תרפ"ז, ירושלים

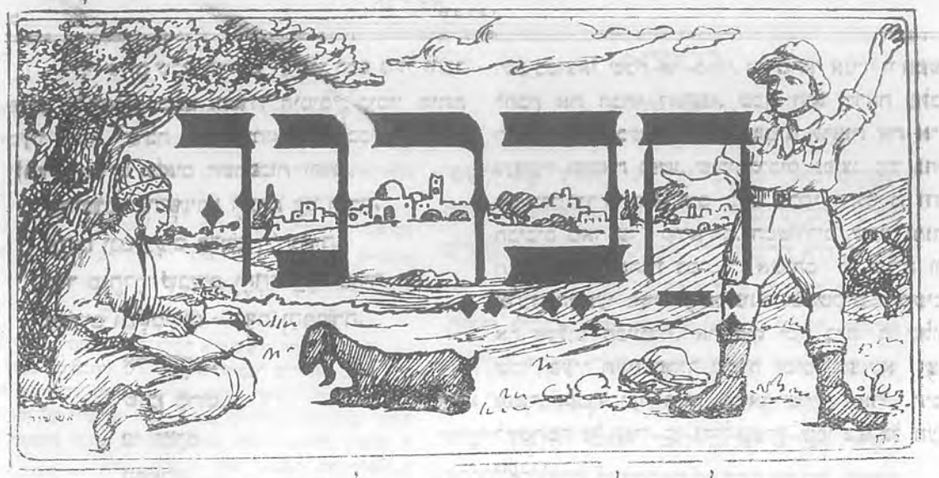
התכן:

א. הרצל	—	יעקב איש שלום	—
ב. בארץ בניסין (פנפסיה)	—	אשכנזי	—
ג. אמנון הגלילי (ספור)	—	ירמיהו בן יעקב	—
ד. גאלת האדמה וגאלת ישראל	—	אריה קישמאי	—
ה. המלה הקטן (ספור)	—	מנשה דבשני	—
ו. קפודי	—	בניסין סולודר	—
ז. כחג השבועות	—	מרדכי ספרוני	—
ח. כחצר המטרה	—	דוד אפל	—
ט. ההדלקה בסנדש המכבי	—	גלעזר	—
י. חלום	—	א. כהן	—
יא. לקרית ענבים	—	ד. רבוביץ	—
יב. בגן	—	יצחק מיכאלי	—

יג. מכתב אל המערכה.

נסדר בדפום בית הספר „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפום „ציון" ירושלם.

שנה ז' ירושלם—אב-אלול—תרפ"ז גליון י'

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בי"ס „תחכמוני" בירושלם

התכן:—

א) ר' שלום שבזי	—	ט. כהן	—
ב) מבהולה לא"י	—	א. דימנט	—
ג) בסתא (רשמי טיול)	—	י. תמרי	—
ד) בבית־הספרנו	—		
ה) אגרות־ברכה			
ו) „חברנו" לחברי			
ז) שמותיהם של תלמידי המחזור התשיעי			
ברבורת			

משה כהן (כתה ח'א)

רבי שלום שבזי

לעם העזם וקשים עברו על היהודים אשר בארץ תימן. האכזרים והאכזרים עלבום ורדפום תמיד. אדיר חפצם של אלה היה שהיהודים ואאבלטו וירדו בקרושת־נביאם. אבל עמנו עם קשה־ערף הוא. הוא נאמן לאלהיו ולדתו ובנד לא יבנד כו. למרות הרדיפות הרבות שרדפו סושלי תימן את היהודים, חזקו הללו בהוחם ונשאו את תוהתנו ביד הסח התפארו בח ונקשרו אליה בכל נפשם ובכל מאדם. ורוקא בימי צרה ומחנק קמי בין יהודי תימן חכמים נחולי הרוח ומשוררים מצינום ששיהים נתקדשו בעיני כל ישראל.

הנדול כמשוררי ציון שבתימן הזה רבי שלום שבזי.

בשנה השבע עשרה למנין העמים נולד להכם רבי יוסף איש שבז בן ויקרא את שמו שלום. בהיות שלום עוד ילד קטן החלה רוח השירה לפעמו ויכתב שירים שהתפרסמו בין חבריו. בימי ילדותו החל להתנענע על ארץ ישראל ובלומיו שר על יפיה ועל קדושתה. בשנדל רבי שלום נעשה למשורר נדול. בכל שיר ושיר שיצר אפשר להביו את אהבתו העזה אל עמו ואל כל קנייניו. הרבה פיוטים חבר, מהם לשבת, למועדים וליתי ציר ורבים בהם נם שירי חול. באחד משיריו־השבת שלו הוא מביע את אהבתו ליום הקדוש הזה ומתאר לנו כיצד הוא מקבל את פניו. בפיוט הזה כמו בכל פיוטיו אין הוא יכל לשכח את ציון, את הנביאים ואת מקדש־ד'.

לִקְרַאת שַׁבָּת אֵצֵא בְּחִבָּה	וּמֵרֹב חִבָּה לְיוֹם הַהוּא
מִיּוֹם שִׁשִּׁי, זָקֵן וְשֵׂיבָה.	נַפְשִׁי אֻמְהַר, יָהּ אֲבָרֲכֵהוּ
שִׁשּׁוֹנִי קֶרֶב יְגוֹנִי נָחָפָא,	אַפְנֵּוּ, אֲכַבְּדֵהוּ, וְהוּ, וְהוּ!
וְאָנָן וְאָמַר: בְּרִיחַ הַבְּאוּ!	הִנֵּנָּא מֵעֵין שָׁלֹם הַבָּא.

דִּבְרֵי נְבִיאִים אֱלֹהַי תָּבִיא.
תְּמַהֵר בְּמֶלֶךְ, כֹּהֵן וְנָבִיא—
וְנַעֲלֶה לְצִיּוֹן בְּאֲרֵיֵה וְלָבִיא
וְנִבְנֶה לְמִקְדָּשׁ בְּהַרְהַאבְּהָה

נפשו הטהורה שאפה תמיד להדבק אל ד'. באחד משיריו פונה הפיטן אל נשמתו בהכרים האלה:

דַּבְּרִי שִׁיר, יְחִידָה בַּבְּרִי,
שַׁבְּחִי אֶת אֱלֹהִים וְצוּרִי.
כְּתִי שִׁנְקַת חַזְקַן הַהֲנָעָרִי
מֵהֲבָלָיו בַּסּוּם הַתַּיְשָׁרִי.

רבי שלום שבזי היה גם תלמיד חכם נדול וחבר פרוש על התורה בשם „חמדת הימים". בימיו היתה בעיר צנעא ישיבה נדולה והוא שר לבבוד התורה ולומדיה שירים מלאים השתפכות ורגש.

מַה־טּוֹב וּמַה־נָּעִים! חֶבְרַת בְּנֵי תוֹרָה,
אַהֲים וְגַם רֵעִים לִדְרשׁ וְלַחְקֹרָה.
סוֹד סַנְהֶדְרֵי שִׁבְעִים וְאֶחָד חֲצֵי שׁוּרָה
יְמוֹרִים וּמַשְׁמִיעִים — חַדָּת וַהַמְשָׁרָה.

אַל יִשָּׁמֵרֵם,
שׁוֹכֵן מְרוֹם,
כִּי עֶטְרָם
וַיָּפְאֵרֵם
בְּחֵן וּבְשֵׂכֶל.

תורת־החן לקחה כידוע גם את לב יהודי תימן כי מצאו בה תנחומים בחיים הקשים. גם הפיטן ר' שלום שבזי היה מקובל ושיריו מתבלים ברעיונות לקוחים מהזהר הקדוש. הרבה אנדות יפות מתהלכות עליו. מספרים שבכל יום ששי אחר הצהרים היה יוצא את עירו ומם לארץ ישראל, בא לירושלים או לצפת להתחמק מהשעיר. לא עבר זמן רב וזקן מת ואני נשארתי בלי מורה. בימים ההם בא בחור היודע עברית והתישב בעירנו והוא החל ללמדני קרא וכתב. מעט מאד למדתי מפי המורה, כי זמן מה אחרי התחילו ללמדני נוסח בית־ספר עברי בשם „מנן־דוד". כמיבן נמניתי גם אני בין התלמידים הראשונים. בית הספר חלך הלוך ופרוח ובוחרים טובים היו מלמדים אותנו עברית ותנ"ך. ספורים רבים ספרו לנו על ארץ־ישראל ועל השיבה־ה וקדושתה לנו. הראו לנו את תמונות הניסנסיה „הרצליה" שבתל־אביב. את הכתל המערבי ועוד מקומות שבאלה ואני חשקתי — לעלות לארץ.

באחד הימים שמעתי כי בא אורח לעיר ושמו האדון וילנסקי. הוא בא הנה מארץ־ישראל להרצית לפני היהודים אשר בכל הארץ על קרן היסוד. שאלתי את אבי מהי קרן־היסוד והוא הסביר לי: הלא תדע, בני, כי ארץ־ישראל אינה עתה בידי היהודים ומכיון שאנו רוצים לרכשה לנו עלינו להרום כסף ובכסף הנתרם תנאל הארץ. בשביל זה בא הארון וילנסקי לעורר את העם היהודי לתרום לקרן היסוד.

אחר זמן מה הוחלט בביתנו לנסע לתור את ארץ ישראל. שמחתי היתה רבה מצד אחד, אבל בצד ושב במוצאי שבת אל ביתו. גם מתוך אגדה זו אפשר להבין את חבתו לארצנו. שכן הוא מראה שלכל הפחות פעם בשבוע היה מוכרח לראות את ארץ נעניעו ומשאת נפשו. שיריו הרבים נפוצו עוד בחיי המשורר ועד היום קוראים בהם בבתי הכנסיות והם חביבים מאד על קוראיהם. המשוררים שבין יהודי תימן שקמו אחריו כמו ר' אבותם בן זכריה ור' אלעזר השפעו משיריו, מסגנונם וממשקלם והמשיכו את פעלתו הפיוטית. את סוף ימיו בלה ר' שלום שבזי בעיר תעיז מהלך עשרה ימים מצנעא ושם נפטר ונקבר. ועד היום יבואו שמה יהודי תימן להשתטח על קברו כי נדול ונערץ שמו בפי כל העם העברי.

אלתן דימנט (כתה ו'א)

מִבְּרָזִילְיָה לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל

ליום חגי הנדול, יום מלאות לי י"נ שנה עברו ימי חיי לפני וקצתם אספר בזה.

ארץ מולדתי היא ברזיליה שבאמריקה הדרומית. שם העיר שבה נולדתי היא באיה השוכנת לשפת הים. הורי היו יהודים הראשונים שהתישבו בעיר נוצרית זו ואני הילד העברי הראשון. אחיינו באו עוד יהודים ונהיה לקהלה אחת. ימי ילדותי הראשונים עברו עלי באותה עיר בין ילדי הנוצרים. עברית לא למדתי רק שפת המדינה המדברת בפי עם הארץ היתה שגורה בפי והיא ברזילינית. מסבות שונות נאלצנו לעזוב את העיר ההיא ונעבר לעיר הבירה ושמה ריאו־דה־נ'נרו ואני אז ככן ארבע. בעיר הבירה היתה קהלה יהודית קטנה אבל הילדים העברים לא למדו את שפתנו ולא ידעוה. שם בקרתי בגן ילדים נוצרי עד שנתי הששית. בהתאמצות רבה מצא אבא איש זקן שהחל ללמדני את אותיות האלף־בית. אותו זקן היה בעל לבן ושונה לנמרי מיתר מורי הנוצרים. את שעוריו, אודה על האמת, לא למדתי ברצון. בכל פעם הייתי מוצא תחבולות שני נעצבתי כי נודע לי שאבא ישאר בברזיליה. כל החבנות ננמרו. היום המיועד לנסיעה בא. כשקרבנו אל האניה באו רבים מקרובינו וממכרינו. החפצים הועלו על האניה וגם אנו הנוסעים אמא ודודתי שאף הם נסעו להתראות עם הוריהם ישבנו בה. אני הייתי מבוהל מאד כי קשתה עלי הפרידה מאבא. לשמע השריקה השניה של האניה חרדנו ונפרדנו זה מזה. השריקה השלישית חצתה את האויר והאניה זזה. כה עזבתי את ארץ מולדתי ברזיליה לעלות לארץ נענועי, לארץ־ישראל. לאט לאט נעלמו הבנינים הכבירים והרוד שסביב. שנים עשר יום נסענו באניה עד הגיענו לנמוא. אחת מערי החוף של איטליה, מנמוא נסענו ברכבת למרסיס. במרסיס התעכבנו כשבועים מפני שהיה עלינו לקבל את הרשיון לעלות לארץ.

בעיר ההיא בלינו את חג הפסח. את הסדר ערכנו במשרד ארץ הישראלי. שם ערכו סדר ליתומים היהודים שבמרסיס. קריאת ההנדה היתה בשתי שפות, עברית ואיטלקית. רב הילדים לא ידעו עברית ובבדי לקרבם אל עמם נקראה ההנדה נם באיטלקית. ממרסיס נסענו באניה למצרים. ממצרים שלחה אמא טלנרמה לבשר לדודי, את דבר בואנו. אחר ששלחנו את הטלנרמה עשינו את דרכנו הלאה. בכל הדרך ראיתי בדמיוני את ארץ ישראל ואת דודי, וכך חארתי לי. הנה עובר דודי ברחוב הנמנסיה. הבנין הוא בודאי בארמון מלכים וסמביב לו נן נפלא ונהדר. כאשר הנענו ללוד באו לפנשנו דודי ודודתי. אמי הכירה את דודי עוד בעד חלון הרכבת ותק־א חיים! חיים! כאשר ירדנו מן הרכבת חבקנו ונשקנו את דודנו ואת דודתנו ונשב באוטו ונסע לתל אביב. זמן מה היינו בתל־אביב ונסע לירושלים. למחרת הלכנו לבתל המערבי. קשתה עלי ההליכה. נחנקתי כמעט. ביחוד חרניזותי החמורים בנעידותיהם המחרישות את האונים. דודי שהכיר בי שאיני שבע רצון עמד ובאר לי הכל. מיד הבנתי שצריך לסבול בשביל הארץ, וצריך להסתנל לחיים היותר קשים ובלבד לחיות בארצנו. כששאלוני אם הוצה אני לשוב לברזיליה עניתי: לא אסע שמה אפילו אם תסע אמא. עתה אני שמח שעליתי לארץ ונתנה לי ההזדמנות לימוד את שפתנו היקרה. עתה התנשם חלומי אשר חלמתי. עתה אני לומד בבית־ספר עברי וכל לשוני אך ורק בעברית. המחוליים ושעורי הטבע מקרבים אותי אל מולדתי האמתית, היא מולדת העם כלו. אהבת נפש אני אוהב את ארצי היקרה ותמיד— תמיד אחיה נאמן ומסור לה.

בְּמוֹצָא

(רשמי טיול)

בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן הוֹדִיעַ לָנוּ הַמּוֹרֶה כִּי נָלֵךְ לְטַיֵּל. שָׂמַחְתִּי מְאֹד בְּשָׁמְעִי אֶת זֶה. לָקַחְתִּי אֶת יַלְקוּטִי וְהָלַכְתִּי הַבַּיְתָה. בַּבַּיִת שָׁאַלְתִּי מֵאִמָּא רְשׁוּת לְהִשְׁתַּתֵּף בַּטִּיּוּל. הִיא הִרְשְׁתָה לִי. אָכַלְתִּי אֶת אֲרוּחַת־הַצָּהֳרַיִם וְיָצָאתִי לְשַׂחֵק. בָּעֶרֶב שַׁבְתִּי הַבַּיְתָה. אָכַלְתִּי אֶת אֲרוּחַת הָעֶרֶב. רָחַצְתִּי אֶת יָדַי וּפָנַי וְשָׁבַבְתִּי לִישׁוֹן. בְּשָׁנָתִי חָלַמְתִּי חֲלוֹמוֹת יָפִים מְאֹד. בַּבֹּקֶר הִזְדָּרַזְתִּי לָקוּם. אָכַלְתִּי אֶת אֲרוּחַת הַבֹּקֶר. אִמָּא הֵכִינָה לִי אֹכֶל לַטִּיּוּל. אָמַרְתִּי שָׁלוֹם לְאַבִּי וּלְאִמִּי וְהָלַכְתִּי לְבֵית־הַסֵּפֶר. שָׁם הָיוּ כְּבָר כָּל הַתַּלְמִידִים. הִסְתַּדַּרְנוּ וְהָלַכְנוּ. עָבַרְנוּ דֶּרֶךְ שָׁדוֹת וּכְרָמִים. עָלִינוּ עַל הַר נָבוֹהַּ מְאֹד. רָאִינוּ הַרְבֵּה מַעֲרוֹת. הָלַכְנוּ דֶּרֶךְ הַכְּבִישׁ וְהִנַּעֲנוּ לָמוֹצָא. שָׁם נָחְנוּ מְעַט. אַחַר כָּךְ הָלַכְנוּ לְבֵית הַהַבְרָאָה. אַחַר שֶׁבָּנוּ לָמוֹצָא וְיָשַׁבְנוּ בְּאוֹטוֹמוֹבִיל וְשַׁבְנוּ הַבַּיְתָה. אֲנִי סִפַּרְתִּי לְאִמִּי אֶת כָּל מַה שֶּׁרָאִיתִי בַּמּוּזֵיאוֹן.

יעקב תמרי (כתה ב')

בבית־ספרנו

ביום י"ג ו' בסיון הוצג על ידי תלמידי בית ספרנו בראי הנוער „ציון" המחזה „החלוץ הקטן" מאת א. כרמון. ההצנה עברה בהצלחה רבה והצטינה בתפאורתה העשירה והמשחקים מלאו את תפקידיהם בכשרון ובטעם.

— ביום י"א—י"ז בתמוז טילו תלמידי הכתות י"א ו' בסושבות יהודה. השיול עלה יפה מאד. בכל מקום נתקבלו החברים על ידי מורי בתי הספר ותלמידיהם בידידות ובאהבה. פרטים באחד הגליונות הבאים.

לטובת נגועי הרעש

סיד לאחר הרעש (י"א תמוז) נתכנסה ועדת שתי הכתות ח"א וח"ב והחליט לאסוף תרומות בין החברים בכדי לעזור לנגועי הרעש. במשך שנים שלשה ימים הצליחה הועדה לקבל מהתלמידים לירה מצרית אחת ומסרה על ידי המופר ר' בנימין לנגועי הרעש שבחברון. יחד עם זה פרסמה הועדה ב„הארץ" את המכתב שאנו מדפיסים כאן.

לכבוד מערכת ה„ארץ", תל־אביב

אנו התתומים מטה. תלמידי המחלקות ח"א וח"ב בביה"ס „תחכמוני" בירושלם, הודיענו לשמע את האסון הנורא של רעידת האדמה שהמטירה שואה על הרבה ערים וכפרים בארצנו והחליט להקל קצת את סבל הסובלים, על ידי אספת תרומות בין תלמידי בתותינו לטובתם כלי הבדל אומה ודת. עד עתה נאספ הסכום —ל"ט אחת ודענו מקום שנם חבריגו בשאר בתי הספר יעשו כמונו ויצליחו בעבודתם.

בשם תלמידי הכתות ח"א וח"ב בביה"ס „תחכמוני" בירושלם
אלון בנימיני, דניאל יצחקי.

— ביום כ' תמוז כ"ג שנה לפטירת מנהיג הרצל ז"ל נערכה אוברה לו, כל תלמידי הכתות נתכנסו לחצר בורים. אחרי נגון התקוה דבר מנהל בתים הארן אילן על ערכו של המנהיג ז"ל. אחריו נאם המורה מר ירוחם. רשם חזק מאד עשו דבריו הלבביים של חבר ר' צבי כהן, ראש הרכבים במונטריאל. באוברה זו השתתפו גם כתו של הרב כהן, וחתנו שבאו לארץ ישראל לחג את חג בר מצוה של בנם בירושלם. אחרי תרגילי לכת ימים נפתיחה האוברה הזאת בשירת „התקוה".

אגרות־ברכה

א.

חברינו הוקרים תלמידי המחזור התשיעי.

השנה מסיימים אתם את חק לימודיכם בבית ספרנו. שמונה שנים, שמונה שנות עמל ויגיעה עברו עליכם יחד עמו מוריכם גם יחד. עתה אתם המאשרים נכנסים אל עולם אחר.

ולמי אתם חבים תודה אם לא למוריכם אשר הדריכוכם בהרך הישר והטוב!

את מוריכם המחנכים והמלמדים אותנו אל נא תשכחו. זכר תזכרו גם את בית ספרכם אשר בו בליתם את מיטב שנותיכם.

בית הספר עולם שלם הוא. בו עוברים חיי התלמיד סנולי הרך ביותר סגיל הגן עד גיל שאתם עומדים בו כיום. הנה אתם נפרדים מעל בית הספר הזה. אך אל נא תחשבו כי אין עוד צורך לעבוד. עתה, אך עתה עומדים אתם על סף העבודה החדשה הכבירה והאדירה.

חזקו אמצו, עבדו והצליחו!

בשם כל תלמידי בית ספרנו

בנימין סולודר (כתה ז')

ירושלם, ט' במנחם אב. תרפ"ז.

ב.

לתלמידי בית ספרנו שלום וברכה!

אנו עומדים בעת, חברים יקרים, על סף בית ספרנו. עוד מעט ונפרד מעליו. אולם גם הפרידה לא תוכל לנתק את קשר האחוה והדעות שבינינו. תמיד, תמיד נזכר את הישנים השובות שבלינו יחד אתכם בבית הספר.

יאתם תלמידי הכתה השביעית המטלאים עוד מעט את מקומנו בכתה ח'. עליכם הושלו מהיום אותן החובות שהיו מוטלות עד עתה עלינו. חזקה תקותנו שתעלאון על הצר הטוב ביותר. אנחנו מאמינים שאתם תעסקו בעבודות הנהונות בביתים ביותר יכולת וביותר טרף, וכרו, חברים יקרים, ואל תשכחו כי עליכם להיות למופת לאחינו הקטנים תלמידי הכרות הנמוכות והבינוניות. זכרו גם איתנו חבריכם המסרים אתכם כהצלחה ובאשר.

שלום, שלום לכולכם.

חבריכם תלמידי הכתות ח"א וחיב.

ירושלם ר' במנחם אב. תרפ"ז.

ברכה

מערכת „חברנו" מברכת את שני חבריה הנאמנים לה, את ירמיהו בן יעקב ואת ציון הלוי ליום מלאת לדם י"נ שנה. ידי רצון שיצליחו בכל מעשיהם ותתנשמנה כל משאלותיהם ושאיפותיהם.

חברנו לחברו

(עם צאת השנה השביעית)

אשר „חברנו" אלולא היתה השנה הזאת, שנת רעש ופגעים שונים הייתם אתם, חברי תלמידי בית הספר, חובים לעבד תנועה גדולה למלאת שבע שנים ליסוד במתני הקטנה הזאת. עכשיו שאין לבני לשמחות ולחגיגות אני רוצה רק להעמידכם על החובה המשמחת הזאת. קיומי המתמיד והמסומם של עתונני הוקר. שימו לב. במאי קראו שני ושלישי: שבע שנים רצופות מה יקרו שלש מלים צנועות אלו, במשך שבע שנים תמימות מופיע אלינו „חברנו" מדי חדש בחדשו ופדי בכורים במנאו: מסורים, רשימות, שירים, מאמרים רשמי שיור וכתבות־כתות, פרשות של הנעות בית ספרנו, היורות וברכות. כלי הפלנה אשר להגיד ש„חברנו" הולך ונעשה לראי נאמן שבו משתקפים חיי התלמידים במלא מוכן הכלה הזאת. אין, דומני, מאורע אחד בחיי בית ספרנו ש„חברנו" לא ספר עליו לפני חבריו. ראוי לציין גם את השאיפה לשכלול שיש בעתונני. קוראינו הרגישו זאת במדור המנוקד שהתהגנו השנה לשם חבורי חבריכם הותיקים תלמידי הכתה ב'. אנו חושבים להרחיב את המדור הזה. בשנה הבע"ל סקוה „חברנו" להכניס חלק חדש בשם „בין חברנו לחבריו". בחלק זה תבאנה הישמות שונות על פי נושאים לקוחים מחיי יומיים שבבית ספרנו.

עלינו לשבח גם את חברינו פועלי הדפוס של „חברנו". פועלים תמימים אלה עמלים באמונה ובמסירות וכל מעמם היא להוציא תמיד גליון יפה ונקי משגיאות.

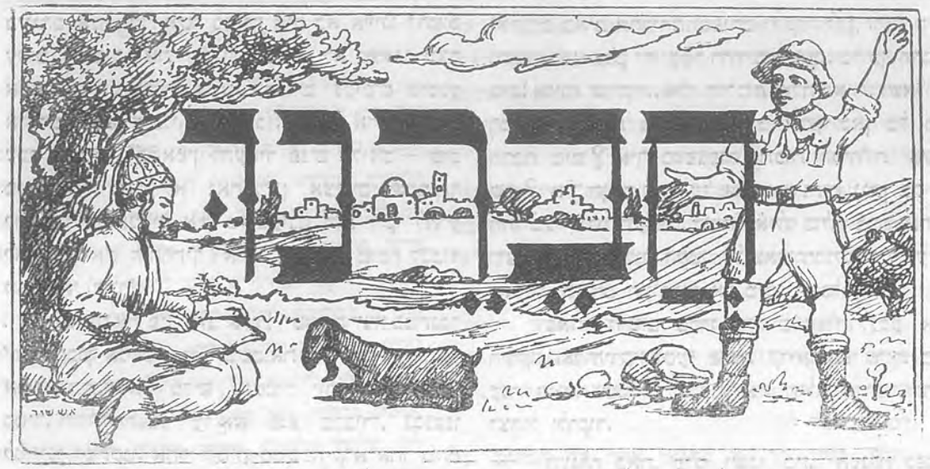
יהי רצון שנוכה כלנו לחג את חג יובלו השלם של „חברנו" הטוב והחביב על כלנו. =בגליון זה אני מדפיסים כנהוג את שמות תלמידי המחזור התשיעי. ששים תלמיד גומרים השנה את לחק לימודם בבית ספרנו! כין המומרים תמצאו הרבה חברים שנשאו כל החמן בעול „חברנו" והשתתפו בו בחבוריהם ובעבודת־הדפוס. „חברנו" מברך את כל תלמידי שרתי המחלקות ח"א וח"ב שיצליחו בכל מעשיהם ויהיו לברכה ולתפארת להוריהם ולעמם.

— „חברנו" מודיע בשמחה כי הכסנך שפרץ, לצערנו, בזמן האחרון בין חברינו תלמידי הבתות ויא וי' להגלי פרסום מאמרו של חבר: ציון הלוי. „מלחמתנו בכתה ז'" („חברנו" גליון ו' שנה זו) נגמר. והחברים השלימו ביניהם. „חברנו" האוהב את השלום זאת האמת התערב במחלקת הזאת והורות להשמעתו סלחו שני הצדדים זה לזה והשלום הוקם.

שמות תלמידי המחזור התשיעי:

ח"א		ח"ב	
בוקיון שמעון	כהן משה	אשכנזי יהושע	יהלום אפרים
בן־יהודה אהרן	כהן שלמה	אנאי רחמים	כהן יוסף
בן־ששת מרדכי	כוכבא ישראל	איש שלום י.	כהן נסים
גבזון אלישבע	כספי יואל	אילן מיכאל	כהן בן־ציון
גולדברג ארזה	לוי נסים	ברון יוסף	כשיוף משה
דהבי שלמה	לוין אריפרט	בן דוד בנימין	להמן אברהם
דידלר יונה	לוברטאלכסנדר	בורשטין אבי.	משיוף נרשון
זלברשטין אל.	מרפים בנימין	בנימיני אלן	נחמיאס אברהם
זלמן בנימין	נ יכאלי ישעיה	ניאני אברהם	ספיר יאב
חברוני מאיר	סגל יצחק	נולדברג יעקב	פיינזילבר אריה
חסון משה	סגל דוד	ליבוף ראובן	פיינזילבר דוד
יהלום אברהם	קלסר כרצין	ניהשטיין מנחם	פינטו בנימין
יצחקי הניאל	סלעם דוד	רבשני מנשה	קוק עיבריה
כבו אברהם	תמרי יהורה	יוסף משה	קיזר שמחה
		שיחני משולם	שרשבסרי אהר

נסדר בדפוס בית"ם תחכמוני ונדפס בדפוס „ציון", ירוחלד ירושלם

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בית"ס „תחכמוני" בירושלם

תוכן:

א) חברנו לחבריו
ב) נם — — — מ. גירשטין
ג) בת־השחק — — — י. גלעזר
ד) הוד השקיעה — — כ. סולודר
ה) הגינת הגפר — — — י. אישי־שלום
ו) תשוקתי ללמודים — — — י. תמרי
ז) מקרוב ומרחוק — — — י. בן־יעקב
ח) בבית ספרנו
ט) חידה ברכות

„חברנו" אל חבריו

אחרי הפסקה של חדשים אחדים, שבאה בשל האחור בפתיחת בתי ספרנו היקרים, הנני שב לשוחח ולשעשע אתכם, חברי אהובי־נפשי, ידעתי את צפיתכם הגדולה אלי, יום יום אני שומע בחצר בית־ספרנו קול קורא אלי: „חברנו איך?

שבתי אליכם חברי!

עתה אופיע אליכם שנית אחת בחדש ואתם הבינו נא ממיטב הבוריכם, שיריכם וחידותיכם, כי כל טוב וכל אמת ויפה ירצו.

עם הכנסי לשנתי השמינית אני מברך את עצמי ואתכם, קוראי, סופרי ופועלי הדפוס שנוכה כלנו לשנת אשר ויצורה.

טנחם גירשטין (כתה ח'ב)

נם

(מזכרונותי)

עת צרה היתה לנו, היהודים, לפני שנים אחדות. על ערי ישראל שברוסיה היו מתנפלים פעם בפעם שכמתם פראים שונים ומשמידים את אחינו. ביחוד הצטינו באכזריותם ובפראותם גדודי הפטלורים. רובם היו אכרים כוהים ובלתי מחונכים אשר למראה בצע כסף עזבו את כפריהם ואת מחרשתם ויספחו למחנה פטלורה הצורר לאבד ולהשמיד את היהודים. דם היהודים היה נשפך כמים, ותעל צעקתם עד לב השמים, היינו יושבים כלואים בבתינו וכל אשר יצא מביתו נוראה היתה אחריתו. ביומים ההם היה הדבר. בלילה אחד שמענו דפיקה על הדלת. חרדנו מאד. שאלנו בלשון רוסית „קטו טם?" (מי שם?); וקול נם ענה „פתח!". מתחלה סרבנו לפתוח, אבל כאשר התחילו לדפק דפיקות חזקות כל כך עד שכמעט שברו את הדלת, אלצנו לפתוח. לאור הנר שדלק ראינו שלשה אנשים זקופי קומה ומזוינים. כובעיהם אשר צורת משלש להם- העיד כי המה ממחנה פטלורה. מה גדל תמהוננו בשאמא הפירה

ביניהם אבר אחד, אשר בחוקף היה בא אלינו לחטוב עצים ולהסוק את התנור בשבת. לא מצאנו עצה אחרת כי אם לשדל אותו בדברים נעימים שימנע את חבריו מפגוע בנו. „הוי איכן!“ „אמר אחי־כשרשט עבר בבשרו והתאמץ להעמיד פנים עליזים — שוב ממחשבתך הרעה, לא נאה „לבן אצילים“ שכמותך להתחבר עם אנשים אשר כל מעינם הוא רק להרע לאחרים, ראה הזהרתיך! אתן לך מתנה טובה לכבוד ה.פסחא“ שלך!“

„סתום את פיך בלב אריה!“ „שאג הרוצח כמתנבר „האם חברך אני כי תכנני בשמ„אתה“? „לתליה אוציאך אם לא תדבר אלי מלים מנמסות יותר! אחי הלבין כסיד, ויחל להתנצל על אשר פגע בכבודו, נכנענו לנורלנו ושתקנו. אחרי דומיה ממ:ה קרא אחד מהם „היש לכם בשר חזיר“? „לא“ „ענינו, יהודים עניים עבדים, מאכלים כשרים אין לנו, ובפרט כי תדרשו מאתנו בשר חזיר.

—ומה, אבל כסף יש לכם די והותר?—לא, עניים אנו.

„אנו מבזרים אתכם זשידים ארורים, אם אין אתם ממלאים את דרישתנו ברה תהיה אחריתכם! ענו האכזרים קשות.

לשוא בקשנום כי ירפו ממנו אבל ללא הועיל, והנה ראיתי שאחד מהם כונן את רובו מול אחי. רעדה עברה בכל גופי, השבין אחזני. מאור עיני נטל ואפל ארצה, וביחד אתי נפלה גם אמי ותתעלף. הנה נשמעה יריה חזקה. אחי נפל. חרנגוהו—קרא חיל אחד—נלך אל כלבים אחרים. חחילים יצאו את הבית. אני ואמי התעודדנו קצת וקמנו לראות מה נעשה עם אחי. אחי קם וקרא: נודה לד', גם התחרש. ראו הכדור נתקע ברצפה! אולם כשראינו את הכדור נכהלנו מאד וזרצנו בבבו.

ינאל גל עזר (כתה ו״א)

מַעֲשֶׂה בְּבַת־שַׁחַף

מקדש לסופר ההכיב לוין קיפניס

דרור הגלילי בא בפעם הראשונה לימי חייו אל העיר החדשה והיפה תל־אביב. אך בא שמה ויהי כנבוך. האותמכולים עפים ברחובות קריה. הסוסים הוהרים, כתים כעוג מלך הבשן. רעש ומהומה.

ביום השבת טיל עם הוריו על שפת הים. גלי הים רצים אחד אחר אחיו ומתנפצים על סלעי החוף ואחרים באים אחריהם ומפיהם יז קצף לבן. זעף הים והומה. לפני ענק זה עמד דרור משתומם. כל כך הרבה מים! אניות שירקות, אלה הולכות ואלה באות. ושאלות רבות מתפרצית מפיו, „אמא מי שפך כאן כל כך הרבה מים“? איך הן הולכות על פני הים. והים נותן בקולו החד נוני וגלוי רועשים. דומה באילו כולם בבת אחת רוצים לענות לגלילי הקטן על שאלותיו ולספר לו ע״ד אניות ומלחים העוברים את מימי התכלת שלו.

באחד הימים שכרו ההורים ענלה לנסע אל הירקון. „אל הירקון נסע“ פרצה קריאה מפי דרור. „כן“ ענה האב, ושמחה תקפה את הילד והוא החל לצהול ולרקוד.

העגלה באה. בלם ישבו בה. העגלון נפנף בשוטו. הסיסים נשאו רגליהם. והם נוסעים. כאשר קרבו לירקון נשבה רוח קלילה. השיחים והסוף הירוקים המכסים בשפע את גדות הירקון כפפו ראשם, כאלו היתה כוונתם לברך בברכת „ברוך הבא“ את הגלילי חקטן אשר בא לבקרם.

חשמש נטתה לפאת מערב. ומראה היה כבדור איש מזהיר באדם פלדה, הקצף על פני הגלים הבהיק בנצים לוהטים. מצד אחד יהמה יזעף הים ולעומתו יצעד לו על מי מנוחות הירקון. מבין הסוף תתחלקנה סירות על פני שטיח הקטיפה של מימיו. בהן יושבים הדיגים העברים המחכים לערב וינשו אז לעבודת הדיג. שקט ושלוה מסביב. כל הדיגים אוחזים ברשתות וכמו על פי פקודה אחת נעלמה יורידן כלם בבת אחת המימה.

דרור עומד ומסתכל מסביבו. פתאם נגליחה לו מבין השיחין בת שחף קטנה אשר תעתה מקן אמה וקריאת צהלה פרצה מפיו: „אמא הנה בת שחף קטנה. האב מהר לעזרת בנו ושניהם השינו מהר את בת השחף. המסכנה נתרה ברגליה הקטנות בכל כחה כי רצתה למלט נפשה מידי רודפיה. היא נתפשה ודרור החל לנשקה על מקורה ועל ראשה. היא הביטה אליו בעיניה העגולות באומרת „למה ילד טוב תקחני אליך, תנני לשוב לקן אמי“, אבל דרור לא שמע שפת השחפים ולבן לא שעה למבטה ולא חדל מלנשקה.

בערב שבו אל שפת הים בתל—אביב וישבו לאכל במסעדה. בזמן האכילה הניש דרור לבת השחף פרור לחם או טפת חלב וקרא אליה: אכלי הביכתי, שתי חביבתי, אבל היא לא שמעה לו כי

לא הביגה כנראה את שפתו. היא עמדה על הגליה הדקות מצמצה בעיניה, התנודדה מצד לצד, נבהל דרור וחשב כי היא הולכת למות ודמעות חמות התגלגלו מעיניו ונפלו על לחייו. מה לעשות לבת־השחף הירקונית?

עוד הוא מהרהר והנה נראה מרחוק סופר אחד, חברו של אבי ררור, ויאמר האב לדרור: „הבה נתן את בת שחף זו מתנה לסופר הזה. היא בודאי תפתיע אותו.

ביגתים נגש הסופר אליהם ואחר דרישת שלום קם דרור והגיש לו את בת השחף אשר כל הזמן החביאה מתחת לשלחן. ובהגישו את השחף לסופר אמר לו:

„הנני נותן לך זו בתנאי אחד. כי תכתוב על דבר בת־השחף ספור יפה בשבילנו“. הסופר קבל עליו את התנאי ויקח את הצפור.

שבועות מספר עברו מאז. דרור שב לטושבתו אשר בגליל ושם חנו מחפה לספור.

בכל יום הוא נגש אל הבחורים הנדולים אשר במושבה ושואל: „האם יצא כבר מהדפוס ספר חדש אשר בו מסופר על דבר בת־השחף הירקונית?“

ותמיד הוא מקבל תשובה שלילית. אבל הגלילי הקטן אינו מתיאש, והוא מחכה, כי בטוח הוא שהסופר לא יחלל את דברו ובמהרה נקרא את ספורו החרש על אודות בת השחף שלו. ובשתתעננו לקרוא את הספור הזה וידעתם כי גם לי יש חלק בו.

בנימין סולודר (כתה ח)

חוֹד הַשְׁקִיעָה

בדד עמדתי על סלע רם אשר על הר הכרמל. להגלי ההר הזה נראה הים הנדול.

לפנות ערב. השמש נוטה אט אט אֶל קצוי הים הפרוש לפני כיריעה ענקית. דומיה מסביב. רוח קלה תנשב ותישן את העצים והעשבים. מרחוק תשמע יללת כלב. הם בכל.

השמש שוקעת, רק קרניה האחרונית תפזנה את ראשי העצים. הפרחים אספו את עליהם. רננת הצפרים תשמע וכאלו מתפללות הן לפני שכבן לישון.

פתאם בקע קול יללת התנים מתוך הדמדומים, עלטה. השמש שקעה להחליף כחה להאיר למחר. פרפרי לילה יעופו אנה ואנה ועטלפים יחלפו על פני במחירות. החשך ירד ובסה בכנפיו את כל היקום. תם המחזה.

חגיגת הגמר

חגיגת הגמר של המחזור התשיעי נערכה השנה ביום אור ליי להדש מנחם אב. עוד לפני הזמן הקבוע כבר נתמלא האולם אורחים רבים. בין האורחים היו: התלמידים הגומרים, הוריהם, תלמידי המחזורים הקודמים, תלמידי המחלקה השמינית וכל חבר המורים. בשעה השביעית בדיוק פתח את החגיגה מנהל ביה״ס מר מ. אילן שהוא השנה גם אחד מההורים שזכו לראות את בניהם גומרים את חק למודיהם בביה״ס הזה. מר אילן דבר על תפקד ביה״ס, על ערכו ועל הלמודים הנלמדים בו. הוא הביע את רגשי שמחתו לעובדא שהמחזור השנה הוא בן ששים תלמיד, „ששים בבחינת „הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה, מלמדי מלחמה“ ששים תלמיד שילחמו כל הימים מלחמתה של תורה“. אחרי המנהל נאם אחד ממחנכי הכתות הגומרות, מר מ. מיכאלי. בנאומו עורר בנו המורה זכרונות נעימים מהזמן שלמדנו עוד בכתות הנמוכות. הוא הזכיר לנו כיצד היינו מתאספים בכל יום ששי והיא היה מספר לנו אגדה לשבוע, אגדה לשבוע, הוא עבר בסקירה על תולדות שתי הכתות הגומרות ובברכה לתלמידים סים את נאומו. אחרי נאומו של המחנך דברו הסופרים ר' בניטין ומר שהראי והיה בספי וקוק. הם הודו מצד אחד למורים ששפלו כל־כך הרבה בבניהם ושבחו את ביה״ם ומהצד השני עוררו את התלמידים להמשיך את למודיהם בהריצות ובהתמדה. אחרי נאומי ההורים התחילה שורת הברכות של התלמידים בני המחזורים הקודמים. אחר נאם חבר אחד בשם מחזורנו הנוכחי, התשיעי, הוא הודה בשמנו לחבר המורים ולהנהלה על העבודה והמרץ הרבים שהשקיעו בנו ללמדנו ולחנכנו ולעשותנו לאנשים עברים נבונים ולאות תודה וזכרון הגיש בשמנו שלש מתנות למורינו: למנהל מר אילן, משנה תורה להרמבים בשני כרכים, למחנכנו מר מיכאלי „אדות התנאים“ לפרופ׳ בכר בארבעה כרכים, למר אבישר 7 ספרים מהספרות החדשה. אחד מתלמידי הכתה השמינית ברך אותנו והוסיף: אנו תלמידי הכתה השמינית מקבלים עתה על שכמנו את העבודה שאתם מלאתם אותה עד עתה בדיוק נמרץ, כתם הנאומים והברכות הגיע זמן חלוקת התעודות. שנים שנים נקראו התלמידים ושנים מההורים חלקו את התעודות.

בהפסקות נגנה תזמרת בית ספרנו ממשב מנגינותיה וסכריות חולקו לקהל הנאספים, ועד שעה מאוחרת בלינו את הזמן ברקודים, במשחקים ובשירים.

יעקב איש שלום (תלמיד המחזור התשיעי).

תְּשׁוּקָתִי לַלְּמוּדִים

כַּאֲשֶׁר נוֹדַע לִי כִּי הַלְּמוּדִים לֹא יַתְחִילוּ בָּעִתָּם כְּמוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, הִצְטַעַרְתִּי מְאֹד. הִתְחַלְתִּי מִתְגַּעְגֵּעַ לַלְּמוּדִים. בְּכָל עֶרֶב שָׁאַלְתִּי אֶת אָבִי: מָתַי יַתְחִילוּ הַלְּמוּדִים? בְּכְלָיוֹן עֵינַיִם חִכִּיתִי תָּמִיד לָעִתּוֹן לִקְרֹא חֲדָשׁוֹת עַל פְּתִיחַת בָּתֵּי הַסֵּפֶר. תָּמִיד הָיִיתִי קוֹרֵא כִּי לֹא הִתְחִילוּ עוֹד הַלְּמוּדִים. סוֹף סוֹף קָרָאתִי פַּעַם אַחַת בָּעִתּוֹן כִּי בָּתֵּי הַסֵּפֶר יִפָּתְחוּ – שִׂמְחָתִי הָיְתָה בְּלִי גְבוּל, לְמַהֵרַת הוֹדַעְתִּי וְרַצְתִּי לְבֵית הַסֵּפֶר.

יעקב תמרי (כתה ג')

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

—„עתון קטן". בורשה בירת פולניה שהיא אחד הסרמנים החשובים של עמנו אשר בגולה החל לצאת עתון לילדים הנקרא: „עתון־קטן". רב החמר הוא של הילדים עצמם וכתוב לפי רוחם. „חברנו" עתוננו הקים זה שמנה שנים שולח את ברכתו לחברו החדש.

—זכיון הירדן. זהו אחד המפעלים החשובים העומדים להתנשם בקרוב בא"י.—הזכות נמסרה לבן עמנו פ. רוטנברג על ידי ממשלת אנגליה המפקחת על א"י, ועליו ליצור בכח אשרות חמים שבירדן את החשמל. מלבד זה חושבת חברת החשמל לסדר השקאה ענקות והספקת מים לכל חלק א"י. אלפי פועלים יצאו בקרוב לנשם את העבודות האלו. מפעל זה יביא לידי קדמה ענקית את המסחר, החקלאות והתעשיה.—זכיון ים המלח. כלכם חברים מכירים בודאי את ים המלח המכונה ים המות. בזמן הקרוב ימסר זכיון על ים המלח לחברה עברית – אנגלית. בטח תתפלאו, מה אפשר לפעל בים המלח, האפשר לנטוע שדות, פרדסים וכרמים במדבר שממה? לא ולא. בים חשומם הזה נמצאים אוצרות של מינרלים שונים העולים לאלפי מליונות לירות. המפעל הזה עלול ליצור בארץ מסחר ותעשיה ענקית.

—ההלואה ממשלת אנגליה אשרה הלואה גדולה למטשלת אי"י למפעלים שונים בנון: נמל, בנין מסלות ברזל וכו', אך בעיקר חשוב המפעל של בנין נמל ענקי בחיפה. חיפה, כך מנבאים, עתידה להעשות עיר ממחר שתהיה חשובה בכל המזרח הקרוב. ע"כ חושבת הממשלה לבנות נמל ענקי ומשכלל לשרות אניות המסחר. אלפי פועלים עבריים יצאו לעבודות אלו והמצב בארצנו יוטב בהרבה.

—ע ו ל ם ה י ל ד י ם ממקור נאמן נודע לנו שבקרוב יחל להופיע שנית העתון החביב על הילדים „ע ו ל ם ה י ל ד י ם". כידוע נפסקה החוצאה לזמן־מה מסבת מחלתו של העורך א. סולודר. העורך הנכבד הבריא כבר ובקרוב נזכה לקרא את הספורים והשירים ב„עולם הילדים".

מ ו ל ד ת. יצאו שתי חוברות של הירחון „מולדת". החוברות מעניינות מלאות ונדושות בספורים ובשירים במאמרים וברשימות. עלינו הילדים החובה לקרא ולהפיץ את שני עתוננו אלה „עולם הילדים" „ומולדת" למען תנתן להם האפשרות להשתכלל ולצאת בדיוק.

ירמיהו בן־יעקב (כתה ח')

הידות ספרות.

הפוך את השם „חכזורים" לספרות, והחסר מהספרים הכללי כשם „אחד" השבטים ויצא לך שם משורר גדול.

הבשוש יחיאל

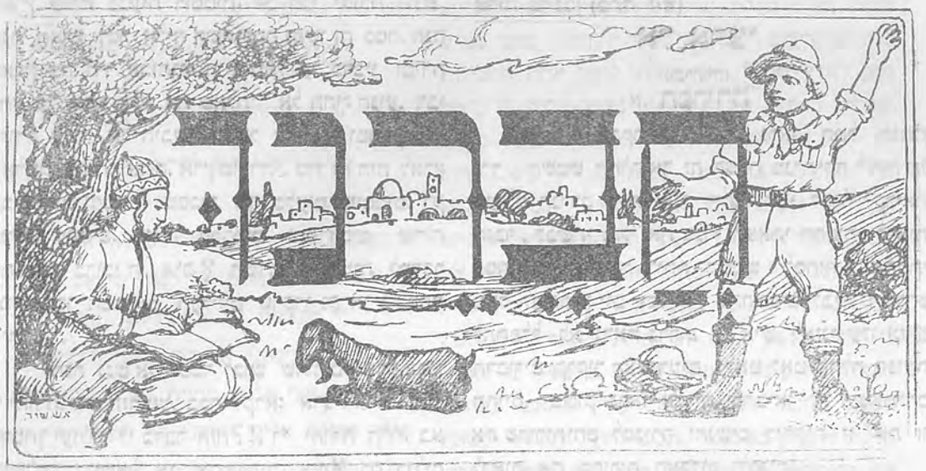
כתה ח'

בבית ספרנו.

ביום ה' כסלו נפתח בית ספרנו. הפתיחה נערכה בטקס הגיוני כנהוג. המנהל ברך את החברים בשנת הצלחה בלמודים. החבר יגאל גלעזר קרא את פרק פ"ד מספר התהלים. התזמרת נגנה נגונים שונים ולמנגינת התקוה נכנסו התלמידים לכתות והלמודים החלו.

ביום כ"ז כסלו, ג' החנכה נערכה הגינתנו השנתית והמסורתית בראי־הנוע „ציון" בתכנית: חנכיה (תמונה חיה) בלוית „מעוז צור" עי' התזמרת. רקודים. מחזה מחי צופי בית ספרנו על הר הכרמל, דו"ש"ח מאת שלום עליכם. נגינה. החגיגה עשתה רשם חזק על כל הקהל.

נסדר בדפוס ביה"ס „תחכמוני" ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלם.

תוכן: —

א) הכתל המערבי — — — — י. סלוצקי
ב) חלום המשורר — — — — ד' אפל
ג) אל ארצי — — — — — — א' גרינמן
ד) געגועים — — — — — — מ' ליפמן
ה) נסיעתי לארץ־מצרים — — — ד' חיון
ו) חנוכת ראש־חדש — — — — צ' דיסקין
ז) מקרוב ומרחוק — — — — — י. בן־יעקב
ח) בבית־ספרנו.
ט) ברכות.

יהודה סלוצקי (כתה ד'ב)

הַכּוֹתֶל הַמַּעֲרָבִי

הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי! אֲלָפִים בַּשָּׁנִים אַתָּה עוֹמֵד וְקַיָם וְהַשְּׁכִינָה תִּבְכֶּה לְךָ. אַתָּה, אַתָּה הַמְאֻשָּׁר וְהָאֻמְלָל, אַתָּה רָאִיתָ אֶת עַמִּי בְּשִׂבְתּוֹ עַל אַדְמָתוֹ, בְּעֵת אֲשֶׁר מְלָכִים וַאֲצִילִים הָיוּ בָּאִים לִרְאוֹת אֶת תִּפְאֶרֶת יְרוּשָׁלַיִם הַקְּדוֹשָׁה. אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֶת דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים הַנִּשְׂגָּבִים וְאַתָּה גַּם רָאִיתָ אֶת הַיּוֹם הַנּוֹרָא, אֶת יוֹם הֶעָבְרוֹת, בּוֹ נֶחֱרְבָה מַמְלַכְתֵּנוּ, בּוֹ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. כָּל חֵיכְלוֹת־הַמִּקְדָּשׁ נִשְׂרְפוּ וְכָל כְּתָלֵיהֶם אָבָדוּ, רַק אַתָּה נִשְׁאַרְתָּ! לֹא פַּעַם אַחַת רָצוּ לְשָׂרְפְךָ, לֹא פַּעַם אַחַת הֵנִיפוּ עָלֶיךָ כְּלֵי מַשְׁחִית וּמַפָּצִים וְלֹא נָכְלוּ לְךָ. גַּם סָעֲרוֹת וַרַעַשׁ לֹא הִפִּילוּךָ.

אוֹי שְׁאֵרִית הַפְּלֵיטָה! אוֹי שְׁאֵרִית תִּקְוָתֵנוּ! הֵן אַתָּה הוּא מֵעֵד עִם יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נֶחֱרוֹת לֹא יִשְׁתַּפּוּהוּ וְגַם כִּי יַעֲבֹר בָּאֵשׁ ד' עִמּוֹ. הַשְּׁכִינָה לֹא זָזָה מִמְּךָ מֵעוֹלָם... אֶת אֲבָנֶיךָ הַקָּרוֹת, הַגְּדוֹלוֹת, הָאֲלֻמּוֹת מִכְּסוֹת־הָאָזוֹב נָשְׁקוּ רִבְבוֹת־שְׂפָתַיִם עֲלֵיהֶן נִשְׁפְּכוּ יַמֵּי דְמָעוֹת מֵאַפְרִיקָה וּמֵאַסְיָה הַחֲמוֹת מִמַּאֲרְצוֹת סְבִירָיָה הַקָּרוֹת. מִכָּל קְצָוֵי תֵּבֵל בָּאוּ אֵלֶיךָ, הַבְּתָל, אֶלֶף אַלְפֵי אֲנָשִׁים רַק לִרְאוֹתְךָ בִּלְבָד, לִבְכּוֹת לְפָנֶיךָ וְלִנְשֹׁק לְךָ כִּבְנֵן הַמְנֻשָּׁק לְאִמּוֹ.

הַכּוֹתֶל הַמַּעֲרָבִי, חַי־חַי עַם יִשְׂרָאֵל, עוֹד תִּזְכֶּה תִּרְאֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה!..

דוד אפל (כתה ח')

חֲלוֹם הַמְּשׁוֹרֵר

בודד עומד לו ר' יהודה הלוי על ספון האניה הנושאת אותו לארץ תשוקתו, לארץ ישראל. מסביב ישקו הגלים ומדי פעם בפעם יכסו את הספון. אולם ר' יהודה הלוי יעמד איתן ואת עיניו ישא לצד ארץ־חלומותיו.

נזכר הוא בארץ אשר עזב, בארמונו היפה, ובמשפחתו. אולם מה לו בית, מה לו משפחה, והוא אל ארץ אבותיו ישא פעמיו... רעש. הגלים סוערים כאלו יהגו:

לשוא, לשוא עמלך, אל הארץ אשר נכספת כל ימיך לא תעלה, לשוא, לשוא. אך הוא לא יאזין להם. בדד יעמוד ויצפה בכליון עינים ליום אשרו. מרחוק נראית

הארץ. שורת נבעות דומטות, לכ רבי יהודה רונש. הנה הארץ אשר אליה השתוקקה נפשו זה כמה, הנה הארץ בה חיו אבותיו. הוא נופל על ברכיו ומודה לה, על אשר מלא את שאלתו. אל החוף הניע. רבי יהודה עולה אל היבשה, נופל על פניו ומנשק את האדמה ובוכה: אהה, ארץ מולדתי, מה זה היה לארץ „זבת חלב ודבש"? מסביב אך סלעים שומטים, רק צורים זועפים. ואיה הכרמים והפרדסים, שדות התבואה ברוכי ה' אים? השדות והנבעות למדבר דמו. פסו הבחורים העליזים שרקדו וקראו בשמחה הידד...

והנה ננש אליו כמר לבוש שחורים וירק בפני ר' יהודה. הוא הזדעזע, בכה וקרא: ארצי, ארצי, העל אדמתך יעוללו לי כדבר הזה?!. ר' יהודה הלוי, בא ירושלימה וישאל: אי ארטונתיך. ציון? רק דגלים בעלי צלב אדם יראו על צריחיך. הוא נפל על האדמה ליד שערי ירושלים ושר את שירו האחרון: ציון הלא תשאלי לשלום אסיריך. נפשו משתפכת ומתמוגגת, לעיניו עובר כל אשר קרהו בארץ אבותיו, בארץ הזאת חרפוהו, אהה אלי...

פתאם באה בלבו מנוחה שלמה, מה לו ולבזיונות מה לו ולחרפות? הנה הוא רואה בעוז רוחו את היום הגדול אשר בא לעמו ולארצו, בו „שבו בנים לגבולם". הארץ פורחת. העם פורח, הכל חי ורענן. הוקל לרבי יהודה הלוי. אשר, אשר רב מלא את לבו, עיניו סנורות למחצה ועל שפתיו מרחפת בת צחוק קלה...

מרדכי ליפמן (כתה ז,ב)

נַעֲנוּעִים

ימי חפש האחרונים הניעו. עוד שבוע, עוד ימים אחדים ובתי־הספר נפתחים. החפש שלכתחילה היה כל כך חביב נהיה למיותר. בכליון עינים חביתי ליום שבו נפתחים בתי־הספר של מחלקת החנוך.

בקר היום המיועד הניע. השכמתי ואקח את ילקוטי על שכמי ובשמחה רבה ובצעדים רחבים צעדתי בדרך העולה לבית הספר. נדמה לי או כי כל העולם אומר שירה, כי השמש זורחת באור בהיר יותר מאשר בכל יום, וכי הצפרים שעל צמרות העצים מצפצפות הפעם בקול חזק יותר. התעורר בי המרץ לעבוד, קבלתי על עצמי לזכות תלמיד מקשיב וחרוץ וללמוד בסדר ובמרץ את כל שעורי מורי. הדרך נראתה לי הפעם ארוכה יותר מדי, בדמיוני תארתי לי את מורי וחברי, את קבלת פניהם של מורי ואת שאלותיהם, איך ובאיזה מקום בליתי את ימי החפש וכדומה.

במחשבות כאלה הגעתי למגרש בית־הספר. ומה נדהמתי למצוא אותו ריק ועזוב ורק ילדים אחדים מסתובבים כו כאפרוחים הללו אשר נהרס קנם. בתחילה השכתי, אולי טעיתי בתאריך של היום. אולם לדאבוני נודע לי אחר כך כי בתי הספר לא יפתחו עד אשר תבוא הודעה מיוחדת על זאת. באותו רגע אמרתי, מי ישימני רוטשילד בארץ, ובו ברגע הייתי פותח ארנק גדול ולא רק שהייתי נותן הרבה כסף לפתיחת כל בתי־הספר אלא הייתי גם

אריה נרינמן (כתה ז'א)

אֶל אַרְצִי

(וכרונות)

א. הפרידה

זהרורי הבקר הראשונים נראו. הטל הנוצץ ירד. השמש החלה אך זה לצאת מנרתיקה לזרוח על העולם הנרדם עוד, ואני התעוררתי לקול קריאת הגבר. לבשתי מהר את בגדי ויצאתי החוצה לראות במחזה הנעים בעת זריחת השמש. למחזה זה אהבתי מאד להתבונן יום יום. חוץ מההולכים לבית המדרש להתפלל לא נראה ברחוב אף איש. לאזני עלו זמזום הדבורים וקרקור הצפרדעים. לאט לאט החלה חנועת החיים. בשוק נראו אכרים שהביאו על ענלותיהם את סחורותיהם למכירה והנשים דוחקות זו את זו לראות את סחורות האפרים ולקנותן.

בינתים התאספו אלי חברים, והחלו לחקף אותי בשאלות: מתי תעלה לארץ ישראל ומה תעשה שם? מה זה מענין אתכם? עניתים בנאוה, מה לכם ולארץ ישראל? הלא אתם קומוניסטים קטנים ושונאים את הציונות ואת ארצנו הקדושה!? עוד הם מפקפקים לענות לי או לא, והנה באה אמי ואמרה לי: אין זמן היום לשחק בני, השכחת שהיום הננו נוסעים לארץ ישראל. בעוד שעתים נסע לרכבת ועתה עלינו להתכונן לנסיעה. ובדברה לקחתני בידי ונכנסה עמי הביתה. בבית מצאתי כבר את כל הרהיטים מפוזרים ומפורדים כמו בערב פסח. את ארוננו לא ראיתי בבית. בודאי נמכר. חבילות־חפצים היו מונחות באמצע

חבית וכלים מכלים שונים התגוללו מתחת לרגלים. קרובים וידידים רבים באו הביתה להפרד ממנו בטרם נסע לארץ ישראל. אני ישבתי לי על אחת החבילות ואכלתי בחפזון את ארוחתי. נפשי ערגה לדבר מה לא ידוע לי, לא יכלה עוד התאפק ולשאת בנולה את הרגעים האחרונים. צפיתי בכליון עינים לרגע הנדול בו אשים פעמי אל ארצי. חברי נתלקטו סביבי ודברו אתי על דבר נסיעתי. הם שאלוני: התכתב לנו מכתבים? כן, אמרתי להם, בודאי אכתב אם רק תענו לי, האח, מה מאשר אתה, אמר אחד מחברי, לו יכלתי לנסע אתך יחד הייתי המאשר בעולם. הבטתי אל עיניו וראיתי שהוא מקנא בי מאד. חפצתי לנחמו ולשוחח אתו עוד ופתאם נפתחה הדלת והענלון בא ואמר „הכונו לדרך" והתחיל לשאת את החבילות אל הענלה. חורי קמו והחלו להפרד. כל האנשים פרצו בבכי ובבית נשמעה יללה מרה כמו בליל תשעה באב. אבל הבכיה לא ארכה, מפני שהענלון האיץ בנו לנסע ואים עלינו שנאחר לבוא אל הרכבת. חורי ישבו בענלה ואני עליתי עליה בצעדי און וישבתי על יד הענלון. המרכבה זזה ממקומה. מכל העברים נשמעו ברכות פרידה „שלום" „שלום". חורי נפנפו במטפחות בהפרדם מעל קרובינו וידידינו בפעם האחרונה וגם אני נפנפתי במטפחתי וקראתי „שלום לכם, אהובי, שלום לעיר מולדתי".

הענלון הצליף בשוטו על הסוסים והם נשאו את רגליהם וימהרו לרוץ. יצאנו את העיר.

(עוד יבוא)

דוד חיון (כתה ד')

נִסִּיעָתִי לְאֶרֶץ מִצְרַיִם

(מזכרונות „ הילדות)

בהיותי ילד קטן לקחוני הורי למצרים. שכרנו עגלה ונסענו לתחנה. קנינו כרטיסים ונכנסנו לקרון הרכבת. שרקה הרכבת שריקה עזה והיא זזה. אני ישבתי על ברכי אמי. אחותי לא ישנה כי אם נשקפה בעד החלון עד שנמאס לה וישבה על הספסל. הרכבת עמדה. אבי נשאני אל דודי ואני התעוררתי. פעם הלכתי עם אבי אל גן החיות. ראינו עוף גדול וגבוה עומד ומביט אלינו וידענו כי העוף הזה הוא בת יענה. ראינו גם דבים, נמרים, פילים, וחיות שונות. גם הפרחים היפים מצאו חן בעיני. מה התעננתי למראה הזה. לבסוף ראינו את האריות. הם שאנו שאנה נדולה. בעל האריות הבין, כי רעבים הם והביא להם תכף אכל ומים לשתיה. הניע הזמן לשוב לבית דודי. ספרנו לדודי על החיות הנפלאות ועל הגן הנפלא אשר ראינו. דודי התפלא גם הוא. פעם אחת חלתה אחותי מחלה קשה ומחלתה דבקה גם בי. קרא אבי לרופאים ורפאו אותנו. אחר שבנו בשלום לארץ מולדתנו, ארץ ישראל.

בונה להם בנינים ואת הבנין הכי נדול הייתי מקדיש לבית־ספרי החביב עלי.

בראש מורד ובצעדים מרושלים חזרתי הביתה, הדרך נראתה לי הפעם ארוכה מבלי סוף. עצב נבנסתי לביתי. שאלוני מה קרה לי. בעצב ספרת להורי על אי פתיחת בתי־הספר. יום יום הייתי מקבל את העתון בשביל אבי מידי מחלק העתונים וחופך בארבעת עמודיו הנדולים לחפש אחרי מודעה, יום יום הייתי חולך אל טבלאות המודעות לחפש ולראות אולי הודבקה איזו מודעה על אודות פתיחת בתי הספר, אולם לשוא. שום שנוי לא בא. יום רדם יום, שבוע רקף שבוע עד שנדמה לא רק לי כי אם גם לכל העולם שבתי־הספר לא יפתחו בשום פעם...

בעל כרחי הלכתי לבית „ ספר אחר. מוזר היה לי הכל. בבואי לשם הבטתי מסביבי לחפש אחרי מורי וחברי. אולם זרים היו לי כל המורים והתלמידים שם וזר חייתי להם. כל השמחות והחנינות בבית־הספר לא שמחו אותי. תמיד הייתי חושב על ההבדל הנדול שבין בית־ספרי עכשיו לבין בית־ספרי שבשנה שעברה. פעמים שבשעת השעור נשכח ממני המקום, ונדמה לי כי בכתתי הקודמת אני יושב וכי על הקתדרה יושב מחנכנו האהוב ומלמד אותנו. אולם בין רגע הייתי נזכר שנית על מצבי הנוכחי ומצטער הייתי על כי זה היה רק דמיון. לו יכלתי הייתי דורש מכל העולם: השיבו לי את בית „ ספרי, בית „ ספרי האהוב עלי ואת מורי. מורי העברים באמת. השיבום לי כי כלתה נפשי אליהם ובקשתי נתקימה. בתי הספר נפתחו. הנני שוב בבית ספרי הקודם, האח, לשמחתי אין קץ!...

צבי דיסקין (כתה ח)

חֲגִיגַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ

יום לפני ראש חדש שכט עברתי על יד מקום המודעות אשר בבית ספרנו. והנה מודעה המודיעה, כי בערב תערך חגיגת ראש חדש באולם ביהס, ובתכנית: נפתלי הירץ אימבר מחבר „התקוה". מיד נצבה לעיני רוחי תמונת המשורר הזה אשר ראיתי בספרים שונים וחכיתי בכליון עינים לערב כי יבוא. היום רד ואני הלכתי בשמחה לבית הספר. קור שכט הרגש בכל. השמים היו בהירים ורבבות כוכבים נוצצו ודעכו חליפות. קרבתי לבית הספר והנה עוד מרחוק נראו משם אורות בהירים. נכנסתי לאולם החגיגות ואחר זמן מה התחילה התזמרת מנגנת. וכעבר רגעי מספר נכנסו לאולם מורנו מר מ. מ. ואתו איש אחד זקן אשר לא ידעתיו מתמול שלשום, אך הבנתי כי אדם חשוב הוא. הנה עלה המנהל מר אולן, ויצג לפנינו את מר שמריהו אימבר אחיו של מחבר „התקוה". אז גדל ערכו בעיני והבטתי כל הזמן אליו. אחר הרצה מר מ. מ. על אודות המשורר נפתלי הירץ אימבר, ויקריא לנו גם שירים אחדים משירי המשורר הזה. אחר עלה מר אימבר והודה להנהלת ביהס ולתלמידים על אשר כבדוהו, לערך חגיגה כזו לזכר אחיו, (אעפ"י אשר אנו היינו חבים לו תודה). אחר התחיל מר אימבר מקריא לנו קטעים מתוך חבורו שכתב על אחיו המנוח משורר „התקוה", שיר נפלא זה אשר מלאו לו חמשים שנה. הדברים היו מכדחים ומעציבים כאחד. ולבסוף כשהגיע למותו של אחיו היו דבריו עצובים מאד. כאן הקריא בטחרות ורצה לגמר מהר כי שמו הדמעות מחנק לגרונו. גם אני נעצבנו. כשאמר „רק בן חמשים ושלש שנים היה נפתלי הירץ במותו" ראיתי דמעות נוצצות בעיניו. אחרי גמרו את דבריו נגנה התזמרת ממשכ מנגינותיה ולבסוף סימו בשיר „התקוה". בשום פעם לא הושר השיר הזה בכונה עצומה וברגש רב שכאלה כמו באותו ערב. כתם הנאומים והשירים הלכנו כל אחד לביתו עצוב ושמח גם יחד.

ירמיהו בן-יעקב (כתה ח')

מְקָרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

שנה למות אחד־העם ז"ל

מלאה שנה למותו של הסופר העברי הגדול אחד־העם (אשר גינצברג ז"ל). ברחבי ארצנו ובארצות הגולה נערכות אזכרות והגיגות אבל לזכר נשמתו הטהורה. בת"א הוקמה מצבה יפה בנוכחות תלמידי בתי־הספר וחשובי העיר.

אלפרד מונד בארצנו

אורח חשוב ונכבד בא לארצנו ושמו אלפרד מונד, תומך פעיל בציון־ הציוני ואחד מאדירי ההון באנגליה. הוא בא לארצנו להביא לה תועלת ולחזק התפתחותה ושגשוגה.

אבן הפנה לבית הבריאות בת"א

בתל אביב הנחה אבן הפנה לבנין הגדול של בית הבריאות מיסודו של הנדיב היהודי הגדול מאמריקה נתן שטרוס. רבים ועצומים הם מפעליו של הנדיב הזה על שדה הבריאות, באמריקה ובארצנו. הואסדר הרבה בתי תבשיל ועכשו הוא בונה בית בריאות גדול גם בירושלים. תרומתו לנגועי הרעש ועוד מפעלים חשובים מקימים לו שם עולם. בחנינה נאמו ביאליק, ראשי העיר בת"א, ועוד אנשים. יש לציין שלנדיב הזה מלאו עתה שמונים שנה, יאריך ימים.

הפרעות

וברומניה ובהונגריה מוסיפים בני בליעל להתעולל ולפרע פרעות באחינו האמללים. כל־העולם הנאור נלחם במעשים הנתעבים הללו.

זאב טיומקין ופרופיסר חיות זל

שני אנשים נדולים אבדו לעמנו זאב טיומקין והרב פרופ' חיות. הראשון, מן הציונים הראשונים הנאמנים שהשתתף עוד בקנגרס הראשון, מת בפריז. השני הכם ומלמד גם הוא מראשוני הציונים מת בווינה. נערכו לשניהם לויות נדולות שבהן נאמו נדולי עמנו וספרו את פרשת מעשיהם הנבורים. תנצב"ה.

ברכות

הגנו מברכים את חבירנו היקרים
סולודר בנימין, מורסינו מאיר, ויספיש נחום, כספי מיכאל, מירקין מרדכי, ליום מלאת להם י"ג שנה. הגנו מאחלים להם חיי אשר והצלחה בכל למודיהם.

תלמידי הכתה השמינית.

הגנו מברכים את חברנו
חיים שפירא ליום מלאת לו י"ג שנה, יזכה להיות בן נאמן לעמו, לארצו ולמשפחתו.

חבריו, תלמידי כתה ו'.

הגנו מברכים את י"ג חבירנו אלה שנלאו להם י"ג שנה.

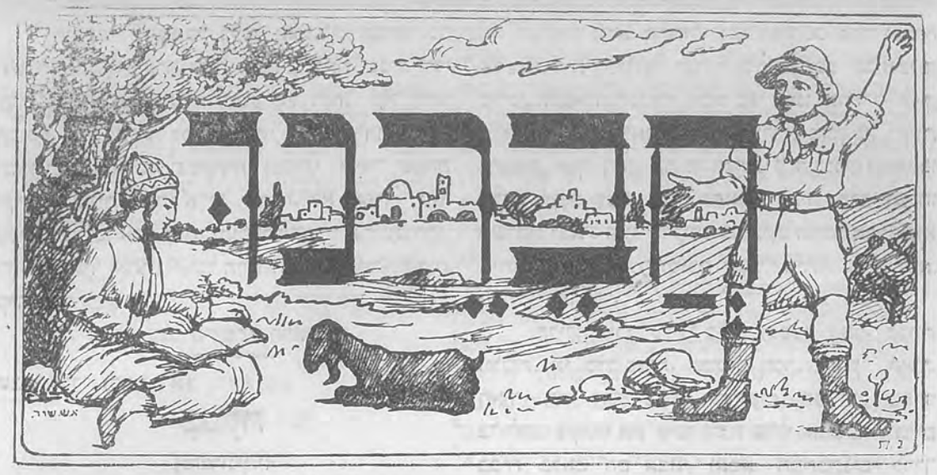
אשכנזי יעקב	ירדני נדליה
בן-יהודה ישראל	לוי ישראל
גולדברג יוסף	ליואי הוד
דימנט אלהנן	פרץ משה
הלוי ציון	קמחי יגאל
ויט יואל	קריאל מרדכי

תליוף עמנואל

היו נא בנים נאמנים לעמנו, לארצנו ולתרבותנו ואז תזכו לראות בתחית העם והארץ.

חבריכם תלמידי כתה ז'א ומחנכה.

נכתב בדפוס ביהס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש — ע"י תלמידי ביהס תחכמוני בירושלם.

תוכן:

א) חרישתי הראשונה — — — א. סוירסקי
ב) בגולה — — — — — — ש. ורדי
ג) אל ארצי — — — — — — י. גריגמן
ד) טיולנו למערות המנהדרין — ע. ירדיה
ה) השלג — — — — — — — מ. הלפמן
ו) מקרוב ומרחוק — — — — — י. בן־יעקב
ז) בבית־ספרנו.
ח) תנחומין.
ט) פתרון חידה. ברכה.

א. סוירסקי (כתה ח')

חֲרִישָׁתִי הָרִאשׁוֹנָה

באחד הערבים פנה אלי שכננו ואמר:—רצונך, בא אלי מחר בבקר ויצאת עמי אל השדה לחרש את האדמה. לחרש את האדמה? קפצתי מתוך שמחה —מי? אני? האח מה טוב ומה נעים! כן—ענה השכן—חפץ אני ללמדך להיות לאכר בישראל.. אבל בוא תבוא השכם־השכם בבקר. הודיתי מקרב־לבי לשכננו ומהרתי לאכל ארוחת הערב ולעלות על משכבי.

שכבתי אולם לא יכלתי להרדם. מחשבות רבות התרוצצו במחי. האם אחרש את אדמת הרי יהודה? הניחי בלבי. לפני עיני רוחי נצבו אלפי אחי בני ישראל, המשתוקקים לעלות לארצנו ולחוציא את להטם מן האדמה הקדושה־ואני אזכה להיות מחר עובד־ אדמה, מה רב אשרי! זמן רב התהפכתי במטתי מצד אל צד עד אשר נפלה עלי תרדמה.. חלומות רבים ונעימים חלמתי כל אותו לילה. חלמתי והנה כל ארץ ישראל חרושה וזרועה ואכרים עברים מתהלכים בה במספר עצום זקופי־נו ופניהם מביעים שמחה רבה אין קץ. ירושלים גדולה פי שבעה מאשר היא כיום והיא מלאה עברים בריאים ושמחים בחלקם.

בשעה הרביעית הקיצותי משנתי ולא יכלתי להרדם עוד, הבטתי בכליון עינים לאור לטען אוכל להתלבש. סוף סוף הואר ביתנו באור קלוש וכהה. בקפיצה אחת ירדתי מעל מטתי, התלבשתי ורחצתי את פני וידי, התפללתי ואכלתי על רגל אחת את ארוחת הבקר ושמתי לי מעט אכל בילקוטי ומיד־אל בית השכן־

האפק החל להאדים. רוח בקר נעימה ורעננה הלפה ונשאה אתה רוחות־בשם. באתי עם השכן אל חלקת שדהו. בידי שלי רתמתי את הפרד אל המחרשה והחילותי לחרש..

לבי פעם מרב שמחה. בכל רנע נדמה לי שקול קורא אלי מבטן האדמה: דע לך, אכר יקר, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת־קדש הוא. עבד באמונה ובטהרה את אדמת־עמך, עבד, עבד. כה עבדתי שעות אחדות ושכננו הללני ואמר: נער בריא אתה, אכר חרוץ תהיה בארץ. לאחר שהרביתי לחרש נראו טפות זעה על מצחי ואני שמחתי כי ידעתי שהיום אוכל בפעם הראשונה את לחמי בזעת אפי...

עמדתי מעט לנוח ואני הבטתי אל רנב אדמה אחד אשר אך זה העליתיו במחרשתי.

—רנב, רנב—פניתי אליו—הן מבטן הרי יהודה הוצאתיך וזרונות קדומים אתך. ספר נא לי, רנבי, הנם אז בהיות ישראל יושב בארצו הלם כל כך לב האכר העברי בעת תקעו את שני מחרשתו בלב האדמה? אנא גלה לי את כל רזיך, הן עד אתה לשמחת ישראל ולצערו.

הוספתי להסתכל בראנב ואמרתי:—מדוע כה תשמה עתה? ידעתי, שמה אתה כי באת שנית לידי עברי. יבא יום ואתה תשמע קול רנה, קול־הידד הבוקע מלב הלוצי עמך. נמרתי את הרהורי־דברי ונפלתי על האדמה ונשקתיה ובכיתי מתוך שמחה וקראתי: שנית שבתי אליך, אדמה, לא אפרד עוד מעליך לעולם. אחר קמתי והוספתי לעבד את עבודתי, נרתי לי ניר אחר ניר וכל היום ההוא שמעתי סודות קדושים...

כה עברה עלי חרישתי הראשונה.

שבתי ורדי (כתה ז א)

בְּגוֹלָה

(מזכרונותי)

ערב שבת. פרשת לך לך. החמה נוטה לערב. החנויות כבר סגורות. הילדים מרוחצים ומלובשים בבגדי שבת. אמא מלובשה בסגור לבן, מברכת היא על הנרות של שבת ומודה לקב"ה על החסדים שלו שהוא עושה עמנו תמיד ועל יום השבת הזה, יום המנוחה. פניה מאירים כפני מלאך. הקהל נוהר לבית הכנסת לקבל את הסתנה הטובה של הקב"ה את שבת המלכה. תודה לאל! תודה לאל! שומעים מפיות היהודים המתכנסים הששים לחסדו של מקום על יכלתם לצאת מן החורים והמחבואים שהתחבאו בימים הסוערים. ההון עזבר לפני התיבה מעוטף בטלית ומתחיל בקול נעים: „לכו נרננה לה', נריעה לצור ישענו"

פתאם קטה מהומה גדולה בחוץ. האנשים נבהלו והם עוזבים את בית־הכנסת ורצים החוצה. קול של תוף נשמע והכרוז מתופף ומכריז חדשות. הקהל מתקרב למקום ההכרזות. המתופף מתחיל בקריאות ובתמיטות באותו הנגון ובאותה לשון שהוא מכריז על מכירה פומבית או על אבידת חזיר להבדיל, ואין עולה על לב שום בן־אדם שהמצב כל כך רציני ושגורל של כלל ישראל בעת בפיו. קולו הצרוד מתפשט לאמרי „על כל היהודים הנמצאים בעירנו מנער ועד זקן טף ונשים לעזוב את העיר במשך עשרים וארבע שעות, ומי שיעז להשאר אחת דתו למות". קריאות פראיות ומשונות של „הורה" (הידד) מלוות את המתופף מרחוב לרחוב בשעה שהוא חוזר על הכרזותיו. הלילה היה יפה. הלבנה טילה לה בשמים והאירה בקרני כספה את פני תבל ומלואה כדרכה. כן, אור רב היה שפוך על כל העולם. אבל חושך, חושך מצרים שרה בו בזמן בלבותינו ובכל פנות ביתנו. השלחנות הערוכים במעם רב לכבוד שבת נעלבו. אפילו הנרות שהדליקה אמה הפיצו אויה אור כהה ועגום. כל הבית קבל צורה אחרת לגמרי.

רעיון נורא התחיל לנקר במוחנו. פחד ובהלה אחזתנו. דיה היתה כל תנועה קלה שנחשב שמתנפלים עלינו. והשאלה השנורה תמיד בפי עמנו חנודד ל–א–ן, עלתה על הפרק, לאן ללכת עם ילדים בזמן של רוחות ונשמים, ואיך נעזב את כל רבושנו? השבנים התאספו אלינו לטכס עצה. רבים התאספו בבית הרב ושלחו משלחת לראש העיר ולקומנדט לבקש חנינה אבל לשוא היתה כל יניעתם. התשובה שקבלו היתה „נזרה היא. קבלוה באהבה".

הלילה עבר עלינו כליל תשעה באב. בכיות ויללות. אי סדר בבית. שממון ויגון. הבקר האיר. האור חדר דרך סדקי התריסים הסגורים מפחד בלילות. פקחתי את עיני והנה צללי אנשים עוברים בבית בלאט. הם אבא ואמא המתכוננים לדרך בזחירות גדולה, שמא ישמעו בחוץ השכנים הפולנים וישמחו לאידנו. קמנו ויצאנו החוצה והנה תמונה נוראה בחוץ. יהודים עוברים ועל שכמם חבילות ומזודות. נשים נשאו חפצים יקרים להחביאם במקומות נסתרים. רבים מסרו בידיהם את כל רכושם לנוי לשמור עליו בשבר ידוע. הניעה שעת עשר. התחילה התהלוכה הנוראה. קשה לתאר את אשר עבר עלינו. כין החולכים בגולה היו אנשים, נשים וטף, זקנים ונערים, חולים ומדוכאים. אחדים שזבו שברו ענלות לנשיהם ולטפם, אבל רק יחידים זכו לכך מפני שהגוים לא רצו להשכיר לנו ענלותיהם. לענו לנו וקראו מלא אחרינו, ברכו אותנו בדרך צלחה לפלשתינה.

גם אנחנו היינו בין הזובים. אבא שכר לנו ענלה אחרי עמל רב ושלם לנוי סכום עצום. ישבנו בענלה אני ואמא וכל הילדים וגם הדודות והשכנות וילדיהן, וגם סבתא נסעה אתנו. אבא הלך ברגל. לבי הרגיש כאב למראה אבא החולך כששק טעון על שכמו. חוי, אבא וסבא נפרדו מעלינו בדמעות וחלכו לדרכם יחד עם התהלוכה. טרם שנסענו באו חילים רוסים שכורים ובקשו דורון לקנות־טה (ציי בלע"ז) והבטיחו שישטרו על בתינו. הם דברו ומצלחות בנדיהם נראו מנורות כסף, מכתשי נחושת, שעוני קיר תחת זרועותיהם שבבר הספיקו לשלול.

וכך הלכנו בגולה.

אריה נרינסן (כתה ז א)

אֶל אַרְצִי

ב. יום השבת באודסה

בכליון עינים חכיתי לעלית השחר. כל הלילה לא יכלתי לישון. לבי היה רק לטיול שנערוך מחר אל ים התכלת, לאניות העוגנות בחוף ולמחזות הטבע עשירי הצבעים שעוד לא ראיתים אף פעם. תקותי באה. הבקר אור ואני התלבשתי מהר ויצאתי החוצה. שמש חמה זרחה ושלחה קרניה על העיר היפה, על מנדליה והיכליה הנהדרים. אחרי ארוחת־הצהרים יצאנו לטיל. ראשונה שנינו פעמינו אל החוף. עברנו דרך רחובות נדולים ונפלאים אשר עין הרואה תתפלא להודם. אני התבוננתי אל המקומות שאנו עוברים ולא הרנשתי שאנחנו מתקרבים אל הים. פתאם נשמע קול קורא הים! הים! התבוננתי והנה נראה הים בכל הדרו מתחלה נבהלתי, אבל טיר נרנעתי והתחלתי עוד הפעם להביט אל ראי המים המשתרע עד אין קץ. פה ושם נראו סירות מחנועות על המים, עזות ויורדות וקבוצת שחינים טובלים פעם בפעם. אחדים שובבים רנעים אחדים מתחת למים ונדמה שכבר טבעו, אבל הנה נחצו המים ונראו ראשיהם. אחר כך הלכנו אל המקום ששם עמדה אניתנו. למראה ענק זה השבתי כי היא רוצה לבלענו. אבל לאט לאט התרנלתי בה ושקטתי. עינינו על האניה לתור אותה. מלח אחד הראה לנו את הכל. נכנסנו אל תאינו. בהביטי באניה הרהרתי: ספינתי ספינתי, דרך ארוכה וקשה את צריכה להעבירנו, יהי רצון שתביאנו בשלום למחוז חפצנו, לארץ אבותינו. יצאנו מהאניה וסבבנו את כל החוף, ראינו את האניות הנדולות העוגנות שם ושאפנו אל קרבנו את כל מחזות הטבע היקרים אשר לא ראיתי אותם מנעורי. שבעי רצון ושמחה שבנו בשעה מאוחרת הביתה.

ג. ההפלנה מחוץ אודסה

בבקר קמתי, התרחצתי והתכוננתי לנסוע אל החוף. בבית היו כל הבילותינו מסודרות במקום אחד ביניהן נם חבילות האכל, כי אמרו שעל האניה לא נשיג אכל עד שנניע לעיר הקרובה. בינתים בא העגלון, טען את המשא, ואנחנו הלבנו אתו אל הנמל. בבואנו שמה התקרבנו אל משרד המשאות. שם עמדו כבר הרבה אנשים כל אחד עם הבילתו וחבו לפתיחת המשרד. הורי מצאו להם מקום בשורה ואני הלכתי להתבונן באניה. כבואי שמה עמדו שלש אניות רוסיות והנדולה מכלן התכוננה להפלנ. אני עמדתי שקוע בהרהורי. פתאם בא אבי וקרא „הלא כבר הניע הזמן לעלות על האניה ולמה זה אתה עומד כאן? אני עזבתי את מקומי והלכתי עם אבי. נפרדנו מקרובינו שנלוו אתנו ובאנו אל המשרד. בדקו את כל החבילות לראות אם אין בהן סחורה אסורה והעבירונו את הנשר המוביל אל האניה. עלינו על המכסה ראינו עוד הרבה אנשים שהפלינו אתנו והביטו אל החוף. בודאי חשבו על אודות ארץ מולדתם העוזבים אותה בעת, אחר אשר בלו בה את מבחר ימיהם. הנה הנה הניע זמן ההפלנה. המלחים התירו את האניה מכבלי הברזל שהיתה קשורה בהם אל החוף. הוא השמיעה שלשה צפצופים וזזה ממקומה. מיד קם רעש נדול על האניה ונם על החוף. קרובי הנוסעים שעמדו על החוף התחילו להפרד מקרוביהם ונפנפו במטפחות וקראו שלום, ונם אני בראותי את קרובינו נפנפתי במטפחתי וקראתי „שלום לכם ושלום לארץ המולדת".

האניה הלכה לדרכה. מיד עלו חטשה ציונים שתפסו אותם הבולשביקים ושמו אותם בבית הסהר, וכעת שלחום לארץ ישראל. הם התחילו לשיר את השיר הזה שחבר הרב קוק:

לָעַד תָּנָה בְלִבֵּנוּ — שָׁם נַעֲבוֹד לֵאלֹהֵינוּ
הָאֱמוּנָה הַנֶּאֱמָנָה, — בְּחֶדְוָה בְּנִילָה וּבְרִנָּנָה.
לָשׁוּב לְאֶרֶץ קָדְשֵׁנוּ — שָׁם נַעֲלֶה לְבִירָתֵנוּ
עִיר בָּהּ דָּוִד חָנָה — שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה.

תּוֹרַת חַיִּים תּוֹרָתֵנוּ
מִפִּי עֶלְיוֹן נִתָּנָה,
נֶצַח הִיא נָחֳלָתֵנוּ
מִמִּדְבָּר מַתָּנָה.

אחרי שיר זה שרנו „התקוה" ובאנו אל תאי האניה לנוח. בערב יצאתי על מכסה האניה. הבטתי אל העיר אולי רואים עוד דבר מה, אבל לא ראיתי בלתי אם את החוף. מיד נעלם נם זה. ראו רק מים ושמים, מזג האויר היה חם וטוב. היה חיה שקט. האניה שטה על הנלים והשמיעה קול המולה חרישית. רוח צחה קרירה הביאה בכל פעם אויר צח ונעים. על האניה מאירו מנורות החשמל ואנשים אין מספר טולו כמו בנן העיר ואני עמדתי על המכסה וחשבתי: איפה אני נמצא כעת ולאן אני נוסע? מחשבות רבות התרוצצו בקרבי, על העבר ועל העתיד. פתאם בא אבי וקרא: מה לך חולם, עת לישון! ירדנו אל התא ושכבנו לישון.

(סוף יבוא)

טִיּוּלֵנוּ לְמַעֲרוֹת הַסַּנְהֶדְרִין

ביום אחד הודיע לנו מורנו כי נלך לטיל. שאלנו אותו באיזו שעה נלך? אמר לנו המורה כי הוא מחנך עוד כתה ולכן עלינו לחכות כשעה קלה. נכנסנו אל הכתה וחיינו שמחים ומרוצים על הטיול. הפעמון צלצל. ואנחנו הפצרנו במורנו כי נשים תיכף לדרך פעמינו. המורה הסכים. כלנו הסתדרנו ומורנו אמר לנו שכל אחד יקח אתו את האכל. הלכנו והנענו עד מנרש הטבבי. שם נחנו וערכנו את סעודתנו. משם הלכנו אל מערות הסנהדרין. בדרכנו ראינו מערות עתיקות וסלעים נבוהים עד מאד. הנענו אל מערות הסנהדרין. נכנסנו פנימה וראינו שם בורות שונים. אני פחדתי לחכנס פנימה. נם הרבה מחברי פחדו להכנס. כאשר נסרנו לתור את מערות הסנהדרין עלינו על סלע רם וראינו מערות שונות. במשך כל הדרך הלכנו ושחקנו עד אשר באנו אל נן המטשלה. נכנסנו פנימה וראינו כל מיני פרחים. ראינו נם סוס אביר וחמור ושור ועופות שונים ונם כורות־דבורים. כאשר שבנו הביתה חיתה שמחתנו רבה.

עמנואל ידידיה (כתה ד')

הַשָּׂרָ֫ג בְּרוֹסְיָה

הַדֶּ֫בֶר הַיְתִידִי שֶׁאֲנִי זוֹכֵר מֵרוֹסְיָה וְהוּ הַשָּׂרָ֫ג.
אוֹתוֹ לֹא אוֹכַל לִשְׁכֹּחַ. הֶעָצִים מְכַסִּים בְּשָׂרָ֫ג. הָאֲדָמָה
דּוֹמָה לְמֶרְבָּד לָבָן. אֲנִי זוֹכֵר כַּמָּה מִשְׁתַּקִּים נָפִים
הָיוּ לָנוּ. עָשִׂינוּ לָנוּ גֶּלֶם שֶׁהָיָה מַמָּשׁ אִישׁ. סְבִיבוֹ
רַצְנוּ וְזָרַקְנוּ כַּדּוּרִים. אֲנִי הָיִיתִי מְקֻבָּץ בְּיַלְדִּים הַגְּדוֹלִים
שֶׁהִתְחַלְּקוּ עַל מַחֲלָקִים. הָיִיתִי קָטָן וְלֹא הִתְחַלַּקְתִּי לֹא
יָכֹלְתִּי. יָשַׁבְנוּ בְּעֲגָלוֹת־שֶׁלֶג וְנָסַעְנוּ. אֲנִי זוֹכֵר שֶׁאִמִּי
הַזְּהִירָה תָּמִיד: לְאַט, לְאַט! אֲבָל אֲנַחְנוּ נָסַעְנוּ מַהֵר,
עוֹד רָגַע וְאָנוּ כְּבָר שׁוֹכְבִים בַּשֶּׂרָ֫ג. לֹא הֶרְגַּשְׁנוּ כָּל
קוֹר. מֵרֹב שִׂמְחָה הָיָה לָנוּ חָם. הַזְּמַן הֵכִי יָפֶה הוּא
הַחֹרֶף. הַרְבֵּה עֹנֶג הוּא גּוֹרֵם לָנוּ לָבֵן אֲנִי הַיְלָדִים
אוֹהֲבִים אוֹתוֹ מְאֹד.

משה הלפמן (כתה ג')

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

הארבה

סכנה איומה ונדולה מרחפת "על א"י, סכנת הארבה. מודיעים מקור"מואב שבעבר הירדן, כי מחנות עצומים של ארבה הולכים ומתקדמים לקראת ארצנו. כולכם בודאי יודעים, כדבר ההיזקות העצומים שמביא הארבה. הוא מחריב שדות ירק ופרדסים וכרמים במהירות נדולה. בספר "יואל" שב"תרי עשר" נמצא תאור נפלא על דבר הארבה; "כגן עדן הארץ לפניו ואחריו מדבר שממה" וכו' הממשלה ושאר מוסדות הישוב עומדים לאחוז באמצעים רבים להשמדת־הארבה.

"כצלאל. נפתח!

מפאת קמוצים שונים הכרחו לסגור את בית"ס לאמנות העברי בא"י בית"ס "בצלאל". בית"ס "בצלאל" התפרסם בכל העולם באמניו ובעבודתו הנפלאה. השמועה לסגירתו הסבה צער לכל העולם העברי והנה בעת מודיעים שהסתדרות ציונית לאומית של נער באמריקה קנלה על השבונה את תקציב ההוצאות של בוסד מפאר זה.

עשרים אלף ל"א לטובת מחסרי העבודה.

מודיעים כי הנדיב המפרסם נ. שטרוים (שהזכרנוהו בנליון הקודם) נדב עשרים אלף לירות ארצי־ישראליות לטובת המשקים והקבוצות העברים שבארצנו.

הבימה לא"י

מודיעים שבקרוב תבוא ל"אי הלהקה האמנותית העברית מברלין ותציג בארצנו את מיטב חזיונותיה. להקה זו, הבימה, נמצאה קדם לכן ברוסיה, אחר סובבה בארצות אירופה ובארצות הברית באמריקה ועשתה לה שם נדול, בואה ברוך!

מאה שנה להולדת המספר זו"ל־ורן

מלאו מאה שנה להולדתו של המספר הנדול והמפורסם הצרפתי ז'ול ורן. בכל רחבי אירופה חוננים עתה את יום הזכרון הזה, ז'ול ורן מת לפני כמה שנים, אך זכרו שמור היטב בלב הנער שבכל העולם המעריץ מאד את ספוריו הנפלאים. ההשובים בספריו הם "ילדי רב החובל נרנט" ה"קפיטן הטרס" ו"סבוב הארץ בשמונים יום". הוא כתב את ספריו צרפתית, ונתרנמו כמעט לכל שפות העולם וגם לשפתנו. יש אומרים שוול ורן היה יהודי.

חמשים שנה לטרטין בובר

מלאו חמשים שנה למנחיג הנער העברי באירופה, מרטין בובר. בעולם הציוני נערכות לכבודו חנינות ונשפים.

בלפור טברים

לפני זמן מה נודע שלורד בלפור נותן "הצהרת בלפור" חולה־אך בזמן האחרון מודיעים שהישיש היקר הזה הולך ומחלים. יהי רצון שיאריך ימים ויהיה מאה ועשרים שנה.

השטפון באנגליה

אסון מחריד קרה בלונדון בירת אנגליה. הנהר העצום והנדול התימזה נאה ומימיו שטפו וכסו הרבה בתים ומרתפים. הרבה אנשים וילדים היו לקרבן למים הזדונים הללו. הנוקים החמריים נם הם עצומים, יש לציין, שבחרקזה חלפו סופות שלנו ואסונות בארצות אחרות.

הועידה של "תרבות"

בפולניה נתקיימה ועידה חשובה של הסתדרות "תרבות", מטרתה של הסתדרות זו היא לחנך בשפה העברית את הנער העברי.

למטרה זו יסדה מאות בתי־ספר לילדים בארצות פולין ליטא, נליציה ושאר ארצות אירפא המזרחית. לאספה זו באו יותר משלש מאות וחמשים ציר, ביניהם העסקן הלאומי י. בוטינסקי. נשמעו נאומים ונתקבלו החלטות חשובות להנברת התנוך העברי־הלאמי בארצות הנולה.

ירמיהו בן יעקב (כתה ח')

בבית ספרנו

תלמידי בית ספרנו מתכוננים להציג בקרוב את המחזה "החלון הקטן", מאת ש. כרמון. תהיינה שתי הצנות, ביום לתלמידים ובערב להורים. המנגינות מאת מורנו מר י. לבנון הרנסרה ע"י הנ' מ. נלעזר והתפאורה מאת ה"א מלניק

כיס תנחומים

לחברנו היקר אלכסנדר טשרנוביץ! נדהמים אנו לשמוע על דבר מות אמך היקרה. השמועה הזו הרגיזתנו והננו משתתפים בצערך. חבריך בעבר לא שכחוך. כולנו עדיין זוכרים אותך באהבה. אתה היית לנו לסמל בהנהגתך ובשקידתך. צערך־צערנו, כאבך—כאבנו. אל נא תשקע במחשבות עצב! הבלג על צערך! ואנו תלמידי כתתך בעבר שולחים לך תנחומים, חזק ואמץ! ינומו נא ינון ואנחה!

בשם חבריך בכתה ח' ירמיהו בן־יעקב.

פתרון החידה שבנליון א'.

רבי יהודה הלוי

פתרו: דוד אפל, לוי זכריהו, יהלם איתמר, ליפקין עובדיה, כספי מיכאל, נ. זיו

ב ר כ ה

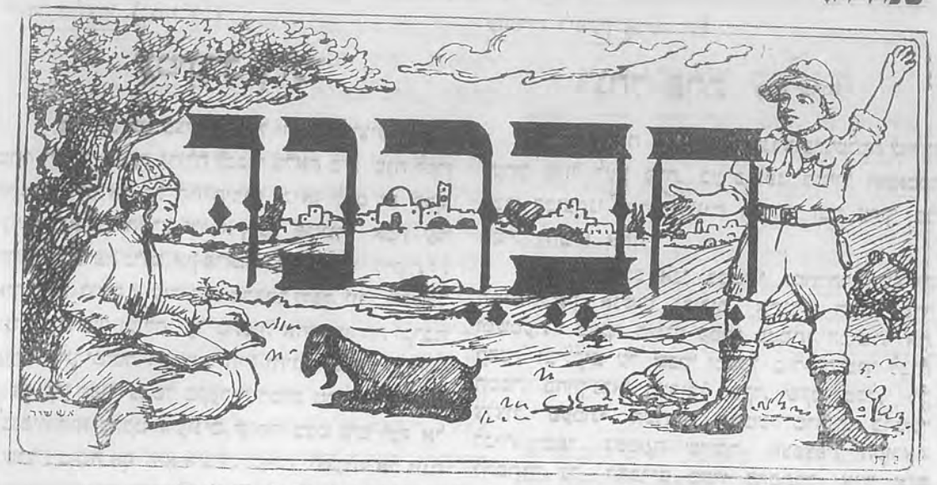
הננו מברכים את חברנו מאיר הוכציט ליום מלאת לו י"נ שנה.

יזכה להיות בן נאמן לעמו, לארצו ולשפתו.

חבריך תלמידי כתה ו'.

נסדר בדפוס ביה"ס "תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס "ציון", ירושלם.

שנה ח. ירושלים—ניסן—תרפ"ח גליון ד.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלם.

התוכן:

א) ברכת ה' (אגדה) — — — — ר. הר־צבי
ב) עמינדב ויוניו (ספור) — — — י. סלוצקי
ג) לנחל פרת — — — — — —ע. ליפקין
ד) האפרוח העזוב — — — — — י. נפחא
ה) ראש־השנה לאילנות— א. כהן פרידלנסקי
ו) מחלתי — — — — — — — —קליין
ז) למקור־חיים — — — — — י. מיבאלי
ז) חנינת ראש־חדש אדר— — — — י. נאוני
ח) מקרוב ומרחוק — — — — — י. בן־יעקב
ט) בבית־ספרנו.
י) שאלות והידות. ברכה.

"חברנו" מברך את חבריו התלמידים בחג שמח. להתראות אחרי חג החרות.

ראובן הר־צבי (כתה ז'א)

בְּרֻכַת ה'

(אגדה לכבוד פסח)

היה היה בארץ תימן איש חסיד נדול ושמו זכריה ולו אשה ושמה סעדה. סנדלר עני היה זכריה כל ימיו. ופרנס את ביתו בדחק. באו ימי חדש ניסן והוא חשב בלבו מאין ישיג צרכי החג? מלבר זה לא היה לו כסף לשלם את שכר דירתו הדלה ובעל הבית הדריך את מנוחתו. מפני שכל השנה לא שלם לו. הגיע ליל בדיקת־חמץ והאמלל שב מבית הכנסת הביתה ואין מאומה בידו. אף על פי שלא היו לו עוד מצות, לקח את הפרוטה האחרונה אשר היתה בכיסו וקנה בה נר לבדיקת החמץ. הוא שכח את ינונו והלך בשמחה לקום את מצות בדיקת חמץ ובדק בכל סדקי החדר. מתחת לביתו היה מרתף קטן. הוא הלך לבדק גם שם. באחד החורים ראה פתאם כד צהוב ומבריק. חשב זכריה שזהו כלי חמץ, ננש וראה שהכד מלא מטבעות זהב וכסף. נבהל זכריה למראה עיניו ולקח את המטמון ורץ ישר לבית הרב. רץ התיסני מהר ומי שפנשו בדרך וברכהו לא ענה לו, כי מהר אל הרב להתיעץ עמו מה לעשות במטמון. הרב ענה לו שיחכה עד למחר ואז יניד לו מה לעשות. אל דאנתיו הקודמות נוספה לזכריה עוד דאנה אחת: "מה לעשות בכסף שלא בא לו מיניע כפיו?" הרב חקר ודרש כל הלילה ההוא מפי כל השבנים שנרו פעם בבית שנר בו זכריה ואהר חקירה מצא שהמטמון ברכת ה' היא... בבקר בא התיסני לשמע מה בפי הרב. הרב אמר לו: ה' שלח לך את המטמון בכדי שתשלם את חובותיך ותחיה חיים של עשר. התיסני שמח למשמע דברי הרב ויודה לד', הלך הביתה וסלק את כל חובותיו וקנה לו ולסעדה אשתו בנדים יפים מאד, מצות ויין ובשר ודנים. ויטי הפסח עברו עליהם בניל ובענג. ומני אז חיו חיי עשר ותמכו כל ימיהם בידי עניים, יתומים ואלמנות.

יהודה סלוצקי (כתה ז'ב)

עֲמִינָדָב וְיוֹנָיו

עמינדב ישב בצל אשר על יד ביתו עצוב ומדכא. מחר תערך חגיגה גדולה לכבוד מלאת כ"ה שנה לקרן הקימת לישראל. כל התלמידים יביאו ליום זה כסף, ינדבו לגאולת הארץ ולו אין גם פרוטה. אביו עני ומזמן שנשרפה גרנם אין פרוטה בבית וידיו ריקות?! איך יבוא לנשף? עוד הוא מהרהר והנה יורד מהשבך יונו קרן־הפוך ועולה על כתפיו, אחריו יורדת וקרבה אליו יונתו יפימה ושניהם היין והיונה מהנים לאזנו, קופץ „קרן הפוך" נכשל בקערית־החמים, מתלכלך ומנפנף בכנפיו. הוא מלקט זרעונים, שותה מעט מים ועף אל השבך ויפימה אף היא אוכלת ועולה למעלה אל יונה אהובה. עמינדב שקע בהרהוריו עד שנרדם תחת העץ. היונים האלה היו נחמתו האחרונה של הילד כי אהבת נפש אהבו. את ארוחתו הדלה חלק עמהן והביא להם זרעונים ומים וכשהיה עובר ניו היה מנשקו. כאם רחמנית היה מנן עליהן מאחיו הקט אשר זה דרכו ללכת ולהרס כל מה שבא לידיו. ישן עמינדב שעה קלה עד שרוח ערב קלה החלה מנשבת והעירה אותו ויכנם הביתה. יום החגיגה. אל ביתים בא המון ילדים. הפעמון צלצל. בעבור רגע קל נתמלא החדר ילדים. המורה עלה על הבימה וידבר על ערך הקהק"ל ועל החובה המוטלת על כל יהודי לעזר לה. התלמידים דקלמו שירים יפים. הקופסה הכחולה של הקהק"ל הועמדה על השולחן וכל אחד ואחד זרק בה מכספו. ילד אחד נדב את כל כספו אשר קבץ בחרף האחרון ויהי לשיחה בפי כל. עמינדב ישב בפנה ויהרהר, מה אתן אנכי? פתאם החליט „את יוני אתן". מיד פתח את הדלת וירץ כחץ מקשת. הוא בא הביתה ויגש אל השובך. היונים ישנו. דמעה הרטיבה את לחיי עמינדב אך מהרה התאושש והוציא את היונים, נשקן ויטהר שנית אל בית־הספר. רגע עמד אצל הדלת. אחר פתחה ויכנם פנימה. הוא טהר ושם את יוניו הקשורות על השלחן ויקרא: זוהי תרומתי לקהק"ל. המורה התפלא למראה המעשה הזה וקרא לעמינדב שיגש אליו. אך הוא מהר וירץ החוצה. שם ישב על אבן ויבך, אחר התעודד ומחה את דמעותיו טעל פניו ושב ונכנם לאולם ביח"ס.

אבן כבדה נגולה מעל לבו, הוא מלא את חובתו!..

עובדיה ליפקין (כתה ח')

לְנַחֵל פְּרָת (עין פרה)

בחפש פסח החלטנו אנחנו צופי „שלמה שילר" לערוך טיול לעין פרת. בערב לפני הטיול התאספו חברי קבוצתנו לסדר תכנית הטיול ומה צריך כל מטייל להביא אתו.

בלילה שוכב אני במטתי ומהרהר: היצליח הטיול באין אנשים נדולים אתנו? היהיו סדר ומשמעת? בבקר השכם קמתי ממטתי, הכינותי את חפצי, ובילקוט על שכמי ובמקל בידי הלכתי לבית הספר. בחוץ נראו דמדומי בקר. שקט בכל, רק צלצול פעמוני העדרים נשמע מרחוק. בהגיעי לבית הספר נשמעה שריקת הצפצפה הקוראת להסתדר. כל החברים מהרו להסתדר איש איש בקבוצתו ונצא לדרך בשירה. בהגיענו לבית הקברות הצבאי עמדנו רגע בראש טורה, לזכר החילים שנפלו במלחמה. מארמון הנציב התפזרנו והתחלנו ללקט צמחים שונים אשר על שדות והרים. בענתות נחנו ובצל עץ אחד אכלנו את ארוחת הבקר. אחרי הארוחה בקרנו את הכפר ואת החורבות. פתאם התקדרו השמים עבים ונשם שוטף ירד ארצה. אולם מבין העבים הופיעה השמש ובאלו רמזה לנו: המשיכו את דרככם, אל תפחדו. ואנו המשכנו את דרכנו הלאה. עברנו את הכביש שמוללים בין ירושלם ועין־פרה. פועלים ערבים עבדו בו, מה נדול היה צערנו על כי לא ראינו בין הפועלים אפילו יהודי אחד. גם אהלי צוענים ראינו בדרכנו. כשהגענו לראש הפסנה התחלנו לרדת בזהירות רבה. ההר מפוצל ורק שביל צר מביא למטה חפצנו. עין פרה הוא אחד המקומות היחידים שיד אדם טרם השחיתה את היופי הטבעי שבו. סלעים מוצקים והרים מסביב. צמחים רבים מכסים את האדמה. שם נם מעינות מים זכים ונחלים. פנת חמד היא הפנה הזאת ושמחנו מאד שבחרנו במקום הזה. לעת הצהרים אכלנו ארוחה משותפת, האוכל היה נעים לנו מפני שבעצם ידינו הכינונו אותו לנו. בשלנו, אכלנו על סלע ונם הרתחנו תה. במשחקים ושיחות בלינו את היום הקצר הזה. לעת ערב שבנו הביתה. כשהגענו עד ארמון הנציב נשקפה לעומתנו תמונה נהדרה. העיר העתיקה היתה לרגלנו וקרני השמש האחרונות הוסיפו חן ויפי לכל התמונה הנהדרה. הטיול הצליח בכל וכלנו שמחנו שמחה רבה, ביחוד נהנינו שאנחנו בעצמנו ערכנו לנו טיול מצלח ונפלא שכזה.

יצחק נפחא (כתה ו')

הָאֶפְרֹחַ הֶעָזוּב...

אחד מערבי שבט. קור נדול שורר בחוץ. השמים עטופים שחורים. קול הטית הרוח ישמע. אולם בבית חם ונעים. אני יושב לי בפנת החדר ומתחמם ליד האח המבערת.

ודממה מסביב רק קול הטית הרוח וקול הנשם הדולף על נג הבית יפריע לפעמים את השקט. אני יושב בבית וקורא. קול צעדים נשמע בחוץ. הדלת נפתחה ואיש נבה קומה עומד לפני. בידו האחת פנס דולק ובידו השניה החזיק ילד קטן. כל עצמות הנער רחפו מקור ושניו נקשו זו לזו.

—הא לכם נער יתום—אמר האיש בהביטו אל הנער־נער יתום ועזוב הוא, זה לא כבר מתה עליו אמו וישאר באין מחסה. אמר־ופנה לו ויסנור את הדלת אחריו. זה היה נער כבן חמש שנים, פניו היו חורים וענומים. שערות ראשו המוזהבים מתולתלים לפי בנדיו נבר היה כי עני הילד הזה. הוא שכב דומם ולא ידע מכל הנעשה אתו—איה אמא? שאל הילד בהתבוננו סביבו, כי השתומם למראה עיניו הוא ראה כי הוא נמצא בבית זר לו ונם בני הבית זרים לו. הילד החל לבכות. מעיניו ירדו דמעות ומחשבה אחת מלאה את לבו: לשוב אל אמו. נסיתי לנחמו אך הוא לא שעה לדברי נחומים אלו.

הרוצה אתה לאכל? שאלתהו אמי

לא—ענה הנער־לאמא אני רוצה. נער מסכן—אמרתי בלב—הוא לא יוסיף לראות עוד את אמו. היא ישנה את שנתה, שנת הנצח

הנער הוסיף לבכות ובעוד עיניו מלאות דמעות נפל אל המטה וירדם.

אריה כהן—פרידלנדסקי (כתה ז'ב)

רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת

ראש השנה לאילנות הניע. ביום זה יעמדו לדין כל עצי יער. השקד עוטף את טליתו וכלו אומר כבוד. התדהר יקרא: „וככן תן פחדך". כל עץ יעמד דומם ולא ינוע ולא יזוע. כלם יראים מחמת היום הזה, יום הדין הבא לפקדם. השקד כאלו מנתר ממקום למקום. ואני הנני חולך הביתה שמח ולבי טוב עלי בזכרי כי חג לנו עתה. הנה נראו לעיני עצי השקד ופרחיהם הלבנים המלבלבים ומשנשנים. העצים לבשו הדר ומבין עפאיהם תשמע רננת הצפרים הנעימה. עוד אני מהרהר ואשא עיני ואראה קבוצת עבים מטולת לה על פני השחקים ואהרהר: כיצד ההינו נשיאים אלו להשבית לנו את חננו. מסופקני אם עננים אלו יגעו בנו רעה. עוד רגע חלף ופאתי מערב האדימו והשמש החלה שוקעת ותרד לה אל מעונה־קנה. פעם בפעם יצאתי החוצה לראות הנעלמו העננים או לא. מדי ראותי אותם עבר רטט בכל עצמותי. נדמה לי כי העננים שחשבתים לכתחילה למבשרי רע פוצים את פיהם ואומרים: לא להשבית את שמחתכם באנו, אל תירא!.. ועל משכבי בלילה נדדה שנתי כי כל הזמן הרד לבי ליום מחר. הבקר האיר. השמש שלחה קרני אור מבעד לאשנבי ואני הקיצותי. בחפזה רצתי לבית ספרי. בבואי לחצר בית ספרנו פנשתי בילדים מקשטים, כל אחד לפי טעמו. עוד רגע והפעמון השמיע קול. כל ילד רץ להסתדר על יחד מלקחתו. אחרי צפיה רבה עזבנו את חצר בית ספרנו ונבוא להצר בית הספר למל, המקום המיועד לכל בתי הספר. אנשים ונשים זקנים וטף צובאים שמה מהבקר לראות את ילדי ישראל המקשטים. הנזוזטראות מלאו אנשים עד אפס מקום. התנועה ברחוב רבה. אנו מחיין לעיר. מרחוק יראו צוקים וסלעים. אני מסתכל לשמי התכלת ולהרים המנוונים. נשמעה פקודת המורה לצעד יפה. מספר התלמידים והתלמידות רב מאד. כל האנשים מסתכלים בנו. רוח חג שורה על כל. הגענו לבית הכרם. ישבנו לנוח ולאכל מהצידה שלקחנו אתנו מהבית. חלקו לנו מנדנות שחברת „ליבר" הנישה לתלמידים העברים. שוקולדה טובה וישיר שוקולדי. את השוקולדה אכלנו ואת השיר קראנו ושמחנו. אחרי שבלינו את הזמן בשמחה ובתענונות הסתדרנו ונחזר העירה. בלב מלא אשר נפרדנו איש מעל אחיו ושבנו הביתה. יהי רצון שנם בשנה הבאה נזכה לחג מתוך שמחה רבה את חג האילנות, חג האביב.

מַחֲלָתִי

פַּעַם אַחַת הִתְעוֹרַרְתִּי מִשְּׁנָתִי וַהֲרַגַּשְׁתִּי אֶת עַצְמִי לֹא טוֹב. אֲבָל לֹא רָצִיתִי לְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן וְהָלַכְתִּי אֶל בֵּית הַסֵּפֶר. בְּדַרְכִּי הִגִּיד לִי וְחָרַרְתִּי הַבַּיְתָה. אִמִּא הִשְׁכִּיבָה אוֹתִי בַּמִּטָּה וְקָרְאָה לָרוֹפֵא. הָרוֹפֵא בָּרַק אוֹתִי וְאָמַר שֶׁיֵּשׁ לִי אֲנִינָה. שָׁכַבְתִּי אַרְבָּעָה יָמִים בַּמִּטָּה. קִבַּלְתִּי רְפוּאוֹת וּבַיּוֹם הַחֲמִשִּׁי יָרַד הַחֹם וְיָרַדְתִּי מִן הַמִּטָּה.

יצחק קליין (כתה ג')

לְמִקְוֹר חַיִּים

(טיול)

בכ"ח שָׁבַט הוֹדִיעַ לָנוּ הַמּוֹרֶה הָאָדוֹן אַלְקַלַּעִי שֶׁנֶּלֶךְ לְטַיֵּל. נְדֶלָה שִׂמְחָתִי מְאֹד. לְמָחֳרַת בַּבֹּקֶר בָּאתִי לְבֵית הַסֵּפֶר וּכְבָר מָצָאתִי שָׁם אֶת חֲבֵרַי. אַחַר כָּךְ בָּא הַמּוֹרֶה. הוּא לָקַח מֵידֵינוּ אֶת הַכֶּסֶף שֶׁהֵבֵאנוּ מֵהַבַּיִת. הִסְתַּדַּרְנוּ וְהָלַכְנוּ עַד שֶׁבָּאנוּ לְמָקוֹר חַיִּים. אָכַלְנוּ וְהָלַכְנוּ לְמַרְגֵּשׁ בְּדוּר רֶגֶל וְשִׂחֲקְנוּ בְּכָל מִינֵי מִשְׂחָקִים. הָאָדוֹן אֲבִישַׁר סִפֵּר לָנוּ סִפּוּר. אַחַר כָּךְ גִּשׁ הָאָדוֹן נִימִן אֶל אוֹתוֹמוֹבִּיל אֶחָד וְשָׁב וְאָמַר, שֶׁבְּעוֹד חֲצִי שָׁעָה נָשׁוּב הָעִירָה. וְכָךְ הָיָה. וַיְשִׁבֵנוּ בְּאוֹתוֹמוֹבִּיל וַיְשִׁבֵנוּ הַבַּיְתָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה.

יצחק מיכאלי (כתה ג')

יעקב נאוני (גינוי), כתה ז'ב

חֲגִיגַת ר"ח אֲדָר.

כרגיל קראנו גם הפעם בשמחה את המודעה המודיעה לנו על דבר חגיגת ראש חדש אדר. בערב, בשעה הקבועה באתי לבית הספר וכל פנות האולם הוארו. ילדים רבים לא נמצאו עוד אך לאט לאט התאספו התלמידים והחגיגה החלה.

תחלה עלה על הבימה בנהלנו מר מ. אילן ופתח את החגיגה. מורנו מר מ. מיכאלי ספר לנו על תולדותיו של המשורר מיכה יוסף לבנזון, שהחדש הזה מלאו מאה שנה להולדו. משורר זה סבל מכחלת השחפת. כל ימיו הקצרים כתב שירים. גם בזמן מכאוביו העצומים שר את שיריו המצינים. הוריו שלחו אותו לברלין לדרש ברופאים אך לא נתרפא שם. הוא מת צעיר מאד והשאיר לנו שני ספרי־שירים נחמדים. לו האריך משורר זה ימים היה לאחד מגדולי ישראל. המורה סיים את דבריו וקרא לפנינו אחדים משירי המשורר הזה.

אחרי נגון התזמרת עלה כותב החבור הזה על הבימה וידקלם את השיר „דליה נדחת" פרי עטו של המשורר. אחרי עלה חברנו יהודה הלוי גולדברג תלמיד כתה ו' וידקלם גם הוא באופן יפה את השיר „נקבת שמשון". אחרי כן נגנה התזמרת את „התקוה" וכל התלמידים הלכו לבתיהם וכל אחד ואחד מאתנו חשב ודאי כי את המשורר המצין הזה לא ישכח לעולם.

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

נטיעת יער ע"ש בלפור

לכבוד מלאת 10 שנים ל„הצהרת בלפור" החליטו ראשי הציונים באנגליה לטעת בעמק יזרעאל יער גדול על שמו של לורד א. בלפור, הלוחם הנאמן למטרת הציונות. לפני זמן־מה התקימה החגיגה לנטיעת היער. בחגיגה נוכחו אורחים חשובים ונכבדים. ביניהם הנציב העליון הלורד פלומר וסר אלפרד מונד ונשיא הקרן הקימת. נשמעו נאומים חשובים בנוגע לעתידה המזהיר של א"י ועל אישיותו המזהירה של לורד בלפור.

זעזוע חדש באי"י

ביום ב' אדר, בשעה השמינית הרגיש זעזוע חזק בכל א"י. הבהלה היתה גדולה. נזקים באדם לא היו. אבל נפלו בערים אחדות בתים וקירות.

ירושה לקרן היסוד

יהודי אחד מרומינה הניח בצואתו 13 אלף לירות לטובת קרן היסוד.

חדבר בסוריה.

בכרות פרצה מגפת הדבר. עשרות אנשים מתו מתגרת יד הנגע. הממשלה הסורית אחזה באמצעים נמרצים נגד הנגע והמגפה חדלה.

תרופה לצרעת

בארץ אנגליה המציאו תרופה למחלה הממארת הצרעת. בקשר עם זה מודיעים ש־4 מיליון נפש מנגעים בצרעת בכל העולם.

ע"ד הספר „סביב הארץ ב־80 יום"

בקשר עם מלאת 100 שנה להולדת ז'ול ורן, החליטו שלשה עתונאים ללכת בעקבות התכנית הנפלאה של סביב כדור הארץ לאות הערצה למחבר. הנסיעה סביב הארץ בשמונים יום נחשבה אז לפלא גדול, אבל בימינו אפשר לסב את כדור הארץ באוירון רק בשלשים יום.

ירמיהו בן יעקב (כתה ח)

כתה ח' מה שואלת ?

חידה חשבונית—סדר פעולה באפסים שהתוצאה יותר מאפס.

חידות דקדוקיות: א) באיזה ספר מספרי התנ"ך נמצאת מלה שיש בה שני שואים נעים האחד אחרי השני ?

ב) באילו ספרים מספרי התנ"ך נמצא צווי בקפעל ?

בבית־ספרנו

ביום ב', ה' ניסן ערך ע"י בית־ספרנו באולם התאטרון „ציון" חגיגה לתלמידים. בתכנית: נגינה, זמרה, דקלום, תמונות חיות וכו'.

לגלי סבות בלתי נראות מראש נדחתה הצגת „החלום" הקטן" לאחר הפסח.

חִידוֹת.

א.

1) שם חג.

2) ענין שאם אין יודעים א'תו אי אפשר לפתור שאלות בערך משלש.

3) מלה נרדפת לקן.

	א)	ב)	ג)
		ס	
		ח	
		ו	

אחרי שמלאת את המשבצות, קרא: שורה א' מימין לשמאל ושור ג' מלמטה למעלה ויצא לך שם חג עברי.

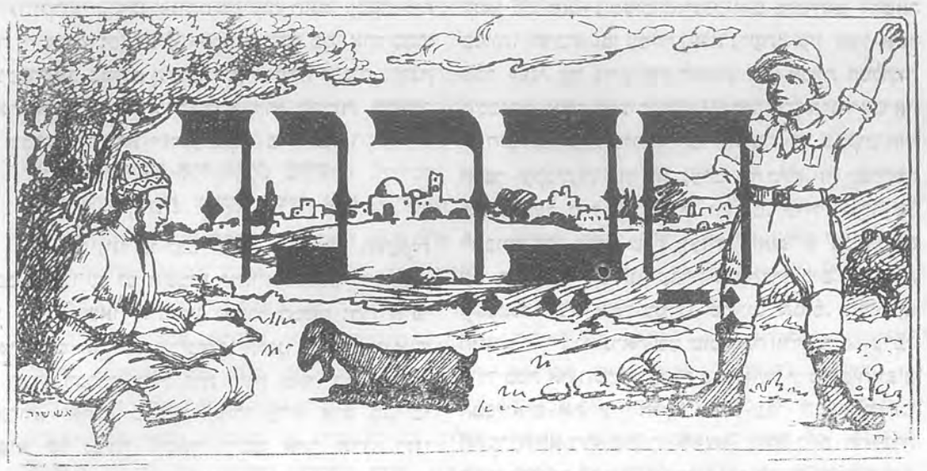
ב.

ג, ב, ה, ע, ש, צ, מ, ת, ו, ח.

חברו מהאותיות האלו שלש מלים ותמצא פתגם יהודי.

שבתי ורדי (רוזנבוים)
כתה ז'א

נסדר בדפוס ביה"ס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים. ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש — ע"י תלמידי ביה"ס **תחכמוני** בירושלם.

ה ת ו כ ן :

א) נצחון הארָאלים (תמונה) — — ב. ו. סגל
ב) אל ארצי (סוף) — — — אהרן נריינמן
ג) הרעש (רשמים) — — — —שלמה נצר
ד) בפעם הראשונה לתל־אביב — י. צוריאל
ה) חנינתנו — — — — ירמיהו בן יעקב
ו) מכתב משבריה — — — יהודה אורחי
ז) חידה.
ח) בבית־ספרנו

בנימין זאב סגל (כתה ז'ב)

נִצְחוֹן הָאָרָאֵלִים

(תמונה היסטורית)

השחר האיר. טבין ההרים התרוממה ועלתה השמש ויצקה אור רב וחם נעים על פני היקום. בעיר טבריה תאניה ואניה, כל החנויות סגורות. האנשים מתהלכים כצללים, בוכים חרש ונאנחים. פתאם נראה שטש בית הכנסת חנדול. הוא עמד בשוק העיר וקרא בקול בכי: אחי, אחי, בשורה רעה הניעה אלינו מצפורי. רבנו הקדוש, חותם המשנה, רבנו יהודה הנשיא חולה אנוש. דבה נתאסף כלנו לבתי הכנסיות ולבתי המדרשות נתפלל ונקרא לד' אולי יחום עלינו ורפא את רבנו. אך אמר השמש את הדברים האלה ומיד נהרו אנשים וטף אל בתי הכנסיות להתפלל לה'. מטעם טובי העיר יצאה פקודה לצום כל היום. הרבה אנשים עלו ברגל וברכב לצפורי. בערב שב אבי מבית הכנסת הביתה עצוב ומדוכא ואמר לי ולאחי הקטנים: ילדי, אסור לשטח ביטים האלה, הן שמעתם, כי רבי יהודה הנשיא חולה מאד, שמענו את דבריו ונאלמנו כמעט מרב ינון. אני חמלתי על אבי הטוב שפניו נפלו ביום הזה. פתאם קפץ אחי הקטן יעקב והוא ילד בן שש שנים ובקול ערב ובפנים שמחים קרא: „לא צריך להתעצב הנשיא יבריא, למה שאדוני אוהב אותו, אני לא רוצה להיות עצוב". שמעה אמי את דבריו אלה נפלה על צואריו ותנשקו בחכה רבה ותאמר לו: ולואי ויהי כדבריך בני.

למחרת הבקר נספחנו אבי ואני אל השירה ההולכת לצפורי. כדרך נפגשנו בהרבה אנשים העולים לעירו של רבי. אחרי טלטולים רבים הגענו סוף סוף למחוז חפצנו. העיר צפורי גבוהה, ינון כבד מרחף על פני כל העיר. אני ואבי הלכנו אל ארמון הנשיא. בארמון רבי יהודה דומיה, אנשים רבים ונחפזים להביא רפואות לחולה. רבי יהורה שוכב בטנוחה על מטתו. גדולי העם עומדים ומביטים בעצב אל רבם ישראל זה השוכב לו דומם ושרק שפתיו נעות ושופכות תפלה לה'. אבי ננש אל הנשיא ונשקו בידו ורמז לי שגם אני אעשה כמוהו. אחר יצאנו שנינו מן הארמון ועמדנו בחצר יחד עם כל הקהל התפללנו לה'. עוד אנו מתפללים וקול צעקה מרה נשמע מחוך הארמון. כל האנשים יצאו

החוצה קרועי בגדים ופניהם מפיקים תוגה עמקה. מה קרה? מה שלום רבנו?—קראנו כלנו פה אחד בכבכי ובצעקה, אך במקום תשובה החלו הללו לבכות. והנה נראה איש מתוך הקהל הלא הוא תלמידו החשוב של רבנו, בר קפרא ויודיע בקול טר לאמר:

אֲרָאלִים וְיָצוּקִים אָחֵי בָּאָרֹן הַקֹּדֶשׁ,
נֶעֱזוּ אֲרָאלִים אֶת מָצוּקִים וְנָשְׂבָה אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ...

אז הבינונו כי שבר גדול השברנו. הצעקות והבכיות עלו עד לב השמים. ההלויה החלה. את פטת רבי יהודה נשאו תלמידיו ואחרי הטמה נהרו אלפי אנשים וגם אני ואבי בניהם. הלכנו ולא דברנו איש אל רעהו דבר כי גדול היה הענין מאד. הגענו לבית הקברות, ואחרי סתימת הגולל עלה איש מקרובי הנשיא על גבעה ויספד לרבנו. אחר שבנו כלנו העירה עצובים ומיותמים.

את היום המר ההוא לא אשכח כל היומים.

אריה נרינסן (כתה ז'א)

אֶל אַרְצִי

(סוף)

ד. בְּאֲנִיָּה בַּדֶּרֶךְ

אניתי הלכה לה לחרכה ובלי מעצורים שטה על המים במשך יומים. כל הזמן ראו רק שמים וים, אפילו עוף לא נראה, רק פעם בפעם נראה איזה דג משונה, או כלב ים מוציא ראשו מהמים. יותר לא ראו כלום. ביום השלישי לנסיעתנו, כאשר קמתי בבקר נראה לי כי האניה עומדה. עליתי על ספון האניה ומה השתוממתי למראה עיני בראותי כי משלש רוחות נמצאת יבשה ורק מצד אחד ים, ועל שאלתי אופה אנו נמצאים, ענוני לי, כי זה הוא רחוב בוספרום הנמצא מהלך שעה מהעיר קונסטנטינופול בירת הטורכים. אני עמדתי על הספון והתבוננתי אל החוף. שם היו שלשה בתים והשאר יערות גדולים וטסובכים. אחרי זמן מה באו המלחים וצוו להתבונן לרדת מהאניה. אחר־כך הורידו סירות קטנות מהאניה ואנחנו נסענו אל החוף, שם התרחצנו בקרנטין ושבנו. כשעתים עמדה האניה ושנית הפלינה מהבוספור. אני ישבתי על חרטם האניה, והסתכלתי במחזות הנהדרים אשר נגלו לעיני. מרחוק, מרחוק ראיתי בתים יפים וגנים נהדרים. אניתנו החליקה על המים הצחים, והדגים הרבים הנמצאים במים החלו לנוס מפניה. אנשים רבים הביטו אל אניתנו, ביניהם גם יהודים אשר בודאי קנאו בנו שאנו נוסעים לארצנו. והם מוכרחים להשאר בגלות. הרבה זמן עמדתי ולא נרעתי עין מכל אשר עבר לפני. מה נורא היה לראות את אנשי המלחמה השבורים אשר מחציתן שקעו במים ורק תרניהן נראו, הן הזכירוני את המלחמה הנוראה שהיתה במקום הזה ואשר עקביתיה עוד לא נעלמו עד היום, זו המלחמה שאבדו על ידה גם הרבה יהודים, נדודי חילו של זאבוטינסקי אשר שלח לעזרת האנגלים במלחמתם עם התרכים. אניתנו עברה את הדרדנלים, וגם את קונסטנטינופיל אשר עמדנו שם יום תמים. עוד פעם חיינו בדרך שלא נראה שם שום דבר זולתי מים. ערפל קודר כסה את השמים. שנית עמדנו על יד מקומות יפים המפליאים את עין הרואה. כה עבר הזמן ואניתנו התקרבה לאטי־לאט למחוז חפצנו. מיום ליום התגברה התקוה לראות בקרוב את ארצנו, ובבוקר אחד ביום ה־כ"ג במאי 1925 הגענו לארצנו הקדושה. באנו לחוף יפו.

ה. בְּנִיסְתָּנוּ לָאָרֶץ

בקר השכם. עודנו שוכב על מטתי באניה, נבנם מלח אחד אל תאנו ובשר לנו כי עוד מעט נגיע ליפו. כל האנשים מנדולם ועד קטנם הקיצו משנתם ונחפזו בבהלה אל הספון. אני הייתי הראשון שעליתי לראות את ארצנו. תבל ומיד אחרי שמעי את הבשורה טפי המלח עליתי לספון. בתחלה לא ראיתי כלום. קצפנו על המלח שרמנו, אבל אחרי טספר רגעים החל החוף להראות. בשמחה ובתרועות גיל קבלנו את ארצנו. שמחתנו היתה כפולה וטכופלת, ראשית על שנצלנו מזאבי הטרף, מהרוסים ושנית, שהגענו בשלום לארץ אבות. האניה עננה. המלחים החלו להוציא את המשאות. אחר כך הראו כל הנוסעים את רשיונותיהם כי טותר להם לרדת מהאניה. הורידונו לתוך סירה למען הביאנו אל החוף. הנסיעה בסירה היתה קשה קצת. לבסוף הגענו אל החוף, ורגלינו דרכו בפעם הראשונה על אדמת ארץ טולדתנו.

שלמה נצר (כתה ח')

הָרַעַשׁ

„רעש", מה מבהילה ומחרידה המלה הזאת. מהו רעש? רעש אינו אלא פעולה פנימית בבטן האדמה, אשר שום איש לא ידע את זמן בואה, וכשם שהיא באה פתאם כן גם תעבר פתאם.

הדבר קרה אור ליום ה', ב' באדר, רגעים אחדים לפני השעה השמינית. השמים היו מכוסים בעננים כבדים

ואטבוכב קט לא נראה בהם. רוח חזקה נשבה וקור גדול שרר בחוץ. אני יושב על הספה ומעיין בספר. הורי נחים ומספרים זה עם זו, אחי ואחיותי אף הם משוחחים ביניהם על הרעש שהתחולל בקיץ. המנורה הפיצה את אורה בכל פנות החדר. השעון תקתק לאטו. פתאם חרגשנו כי איזה זעזוע חזק דחפנו והחזירנו שוב. מתחת לרגלנו רעדה הרצפה.

מה נבהלנו ברגע זה! פנינו חורו כשיד. עמדנו איש לנוכח חברו והתבוננו בעינים פקוחות ובולטות אל חלל האויר. נאלמנו. פחד נורא תקף את כלנו. רעדנו והזדעזענו. ברכינו כשלו. לאזנינו עלו צעקות השכנים. רעש... רעש... צאו איש טביתו! נרעשים ונפחדים ירדנו מדרגות ביתנו אל המגרש ששם התאספו כל האנשים. כלם רועדים, האחד בא גלוי ראש, ואחת רק סנדלי חבית על כפות רגליה. זה עומד ורועד טאד, כי רק כתנת על בשרו וזה עטוף בשמיכת־הלילה. פתאם בא המקרה הזה. כלם יצאו החופים ומבוהלים טביתם החוצה. הנשים בוכות טרה. במעט כלן נישאות על זרועותיהן את ילדיהן הקטנים. הללו מיללים ומתחבאים כאפרוחים בחיק אטהותיהם וצועקים אל אביותיהם:

אבא, אנחנו טפחדים, רעש גדול טתחת לרגלינו. האבות מחבקים את ילדיהם ומרגיעים אותם, מחבקים אותם, נושקים להם ואומרים: אל תפחדו, חביבים, ה' הוא שעשה זאת והוא ישמרנו. הביאו סובר כדי לשעשע את הילדים, אשה אחת קוראת, הביאו יין. השניה: לא יין, הביאו קוניק! בינתים נשתתקה האדמה ובטורא ובפחד נכנסנו כלנו לבתינו.

ישראל צוריאל (כתה ו')

בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה לְתֵל־אָבִיב

יום לפני נסיעתי הודיעה לי אטי כי טחר נוסעים אנו לתל־אביב. רק אטרה הדברים האלה ואני קפצתי וירקדתי טרב שטחה, ואין אני יכול לתאר לכם טהנדלה שטחתי לשטע הבשורה הזאת. אטא תארה לעצטה כי כך יהיה. בהרגיני נגשה אלי אטי ותאטר לי: אל תספר לאיש כי נוסע אתה, אולי יהיה עכוב וונכרה לדחות את הנסיעה לזטן טה. קשה טאד היה לי לא לספר, רציתי כי כל האנשים ישטחו בשטחתי, אבל לא חפצתי לעבור על דברי אטי. בכליון עינים חכיתי ליום הטחרת. כל הלילה לא יכולתי לישון. פחדתי שאאחר לרכבת. ובבקר השכם נפלה עלי תרדטה וארדם. אחרי עבור זטן טה הרגשתי כי יד רכה ננעה בי. רער עבר בכל נופי ואדע כי הגיעה השעה לקום. קפיצה אחת ואני טחוץ לטטה. עברו רגעים אחדים ואני הייתי טוכן לדרך. העגלה חבתה בחוץ זה טכבר. קראתי לעגלון שוכנם הביתה לקחת את המזודה, ובינתים הספיקה אטא להפרד טכל הקרובים. עיני התחילו דוטעות ובחפזון נגשתי אל כל אחד ואחד ונפרדתי טעליהם ותיכף רצתי לעגלה, ישבתי בה והיא זזה. אחרי רגעים אחדים היינו כבר רחזקים טהבית. כעבר חצי שעה ואנו נטצאנו בתחנת הרכבת. ברגע הראשון פחדתי להכנם אל תא הרכבת, החזקתי בידי אטי וימדתי בחוץ, עברו רגעים אחדים ואני ראיתי את כל האנשים עולים כלי כל פחד אָל הרכבת, התאטצתי ואעלה גם אני שטה. הפעטון השטיע את צלצולו השלישי והרכבת התחילה זזה. עתה ידעתי כי נוסע אני. הרכבת התפתלה בין ההרים בנחש, עברנו דרך הרים וגבעות שדות ועטקים. עיני לא שבעו טראות, את הדר הטבע. פתאם ננשה אלי אטי ותאטר: בני! חנה לפניך תל־אביב העיר העבריה!.

יהושע בן־יעקב (כתה ח')

חֲגִיגָתֵנוּ

אחדים טחברי הכתה הנו רעיון יפה, לערך נשף אינטיטי. הרעיון הזה טצא לו חד בלבות רבים טחברנו והחלט לבחר בועדה של תלטידים שתוציאו לפעל. נערכו בחירות ונבחר ועד בן שבעה חברים שעליו היתה החובה לערך את הנשף, טשאת נפשם של חברי הבתה. הזטן היה קצר והתחלנו בעבודה בלי כסף בטעט בחסר נסיון. היו רגעים באלה, רגעים קשים שאטרנו נואש לכל הענין הזה, אבל המרץ והתלהבות שחיו בנו הם שנתנו לנו את האפשרות להוציא לפעל את הרעיון בהצלחה ובכבוד. טועצת הנשף היתה טתכנסת לאספות לעתים קרובות והחלטו החלטות שונות כטו: טנוי נזבר, המלת טם של נרוש וחצי א"י על כל תלטידי הבתה. טנוי חברים להכנת התכן והטשחקים, טנוי סדרנים, טכירת כרטיסים וכו'. יש לציין לזכותו של טחנכנו ט נ ה ל ב י ח "ס פ ר נ ו שקבלנו טידו עזרה טוסרית וחטרית גם יחד. הוא שהאיץ בנו ברגעי יאוש והוא עורר בנו רוח חיים וגם קבלנו טטנו עזרה כספית. טאת טורנו טר ט. קבלנו עזרה רוחנית בענייני התכן והחטר ותודה חטה נתונה להם טאת טסדרי הנשף.

הגיע הרגע המקווה.

הנשף נערך ביום כ' בשעה השמינית בערב מבעוד יום התאספו חברי הכתה ובסמירות נפלאה הכינו וסדרו את כל הענינים הנחוצים. בחנינה נוכחו כמעט כל תלמידי הכתה, תלמידים מכתות ז' ושבעה מורים. הקהל היה קטן לפי הערך. הסדר והמשמעת היו מופתיים. ההתלהבות של החברים היתה גדולה. ככל הרגשה אנטיטית ואחוה גדולה. להקת התזמרת של בית־הספר גם היא נוכחה וענגה את נפשות הקרואים במנגינותיה העברות. התכניה היתה עשירה ומענינת. בראשונה הציגו הכם ספרדי קורא בגיגון ספרדי מגלת־אסתר התולית מחיי בית־הספר. המגלה שנתחברה ע"י אחד מחברינו בצטינה בפשטותה ובהתול הרב שכה ובחקוי נפלא. אבל מרגש שהיא הוכנה בחפזון במקצת.

פתיחה פילוסופית התולית נקראה ע"י חבר שני שהתפלפל בשאלות פורים וערבב .סברות כרס' מהתלמוד. הצג חזיון קטן ומצחיק בשם „תלמיד חדש" ומשחקים אחדים הראו בשרון רב והבעה מצחיקה. למרום פסגתו הגיע מחזה קטן מה„קומקום" בשם „פשיטת רגל". ששני חברים מלאו את התפקידים באפן מצלח והביעו תנועות מצחיקות. לאחרונה הקריא כותב השורים האלה „עתון התולי", חמר סטירי לעניני החיים הפנימיים שבכתה. הצנו עוד מהזות שונים, בהפסקות חלקו לקרואים מנדנות לימונד, טיני מתיקה שהוכנו לכבוד החנינה בכמות גדולה והשביעו את רצון כל הקהל. אין ספק שהנשף עבר בהצלחה גדולה מאד, והננו שמחים לשטוע את שביעת רצונו של חבר המורים שנוכח בנשף, וצר לנו מאד שחלק מהמורים לא יכל מסבות שונות להשתתף בחנינה.

יש להודות לועדה וגם לסדרני הנשף שעבדו באמונה, עד שעה מאחרת בלילה נמשכה החנינה ובשורתנו הלאמית „התקוה" נפרדו הקרואים. נשארו חברי הכתה ושמחו ורקדו כמעט עד הצות לילה. העליזות והחדוה מלאו את כל הלבבות ואהבה משפחתית הרגשה בין כל החברים ברוח צוהלת ובידידות נפרדו החברים. זאת היא הפעם הראשונה שערכנו את הנשף ואנו נהלנו אותו מבלי עזרת כל שהיא מבחוץ. אנו מקוים לערך עוד נשפים אחדים במשך השנה וביתר הצלחה.

מִכְתָּב

שָׁלוֹם לָכֶם חֲבֵרַי הַיְקָרִים.

מַה שְׁלוֹמְכֶם, חֲבֵרַי? אֲנִי מִתְגַּעְגֵּעַ עֲלֵיכֶם מְאֹד. אֲנִי הוֹלֵךְ בָּטֵל. אֵין לִי שֶׁעוּרִים לִלְמֹד. אֲנִי מִסְתּוֹבֵב כָּל הַיּוֹם בָּרְחוֹבוֹת. כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי בִּירוּשָׁלַיִם חָשַׁבְתִּי שֶׁמִּבָּרְיָה הִיא עִיר יָפָה מְאֹד. עַתָּה אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁרַק שְׁכוּנָה אַחַת יָפָה יֵשׁ שָׁם. שֵׁם הַשְּׁכוּנָה 'אַחְוַּת־בַּיִת'. יֵשׁ בְּמִבָּרְיָה יָם נֶהְדָּר. שֵׁם הַיָּם הוּא 'כִּנֶּרֶת'. בְּוַדַּאי אַתֶּם יוֹדְעִים, חֲבֵרַי, כִּי יֵשׁ שִׁיר יָפֶה בְּשֵׁם 'עַל שְׂפַת יַם־כִּנֶּרֶת'. אֲבָל דְּעוּ לָכֶם שֶׁלֹּא תָּמִיד הַיָּם יָפֶה כְּשֶׁיּוֹרֵד גֶּשֶׁם סוֹעֵר הַיָּם מְאֹד וּפַחַד נוֹפֵל עַל הָאִישׁ הַמַּכְנִיס אֳנִיָּה. עַכְשָׁו אֲנִי עוֹסֵק מְאֹד כִּי עָלַי לִכְתֹּב לְחִיָּפָה. כַּאֲשֶׁר אָשׁוּב מֵחִיָּפָה אֶכְתֹּב לָכֶם עוֹד פַּעַם.

שָׁלוֹם לָכֶם, עוֹד מְעַט נִתָּרָאֶה בִּירוּשָׁלַיִם.

יהודה אזרחי־ברייסקר
(כתה ג')

חִידָה

רֹאשִׁי כִּי תָסִירָה
בְּקֹוץ תִּמְצָאֵנִי.
וְאִם רַגְלַי תִּכְרֹתָה–
בַּחֹרֶף תִּפְגְּשֵׁנִי.
בְּחֶלֶם תַּחְפְּשֵׁנִי.

יצחק בק (כתה ז'א)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

—ביום ה' ניסן נערכה ע"י תלמידי בית ספרנו חגינה בראי הנוע „ציון". האולם היה מלא אורחים מפה לפה. היצגי תמונות שונות. ביחוד הצטין הדקלום מאגדות צפת בלוית נגינה וזמרה. רשם נדול עשתה ההצנה הקטנה ב„עין־דור", היא הצטינה גם בתפארתה העשירה שהוכנה בטעם רב.

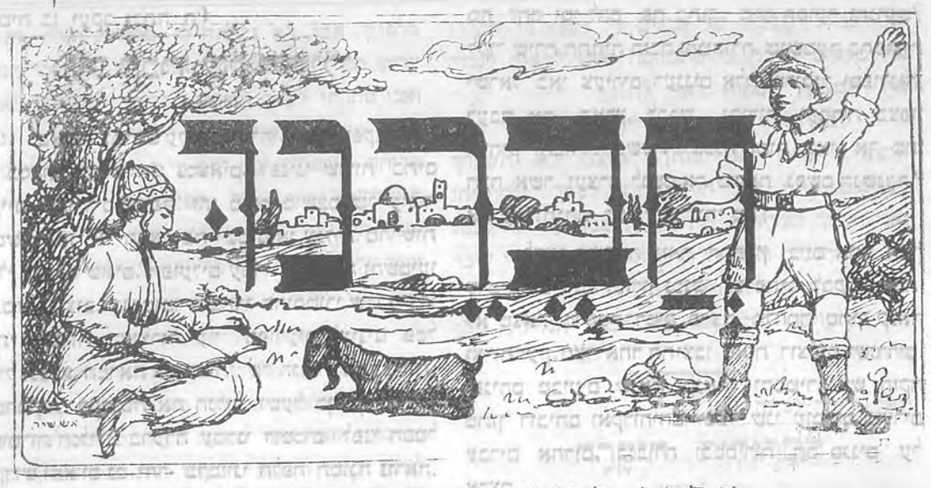
—בחנינת ר"ח ניסן הרצה מר מ. אילן לפני החברים על ר' יוסף קארו.

—בט' בו נערך טקס סגירת בית הספר לחפש הפסח, מנהל בית הספר נאם נאום פרידה קצר ואחרי נגן התזמרת נפרדו התלמידים והלכו לבתיהם.

—בכ"ה בו נפתח בית ספרנו מתוך חגיגיות רבה, התזמרת פתחה בנגינות יפות ומנהל בית הספר ברך את התלמידים בעבודה פוריה. הח' נלעזר (כתה ו'א) קרא את פרק פ"ד שבתהלים ובזמרה ובנגן נכנסו החב' אל בתותיהם.

—בר"ח אייר נערכה החנינה החדשית. מר מ. אילן הרצה על ר' משה איסרליש (הרמ"א) ושיטתו.

נסדר בדפים ביה"ס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

עלון לעניני התלמידים
יוצא אחת לחדש
ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלם.

התכן:

א) העליה לרגל — — — — — דוד אפל
ב) על קברו של הגלילי — — — — ירמיהו בן יעקב
ג) המרגלית היקרה (אגדה) — — — נאל נלעזר
ד) ויהי ביתי שבות השמשים... — — — ציון הלוי
ה) התתמידים (ספור) — — — — חיים אלקינד
ו) במגדל דוד — — — — — יעקב ניסן
ז) ירק לחג השבועות — — — — עזרי לדר
ח) מקריב זמרחוק (חרשות שונות) — ירמיהו בן יעקב
ט) בבית ספרנו.

דוד אפל (כתה ח').

הָעֲלִיָּה לָרֶגֶל.

חג השבועות בירושלם נגמר השנה בחגיגה נאה.

כחצר בית־הכנסת „ישורון" התאסף קהל רב. אנשים שונים נאמו על ערך חג השבועות בעבר ובהוה. כתם הנאומים יצאו כל האנשים את החצר ופניהם אל שריד בית המקדש, אל הכתל המערבי. הרחובות המו מרוב אדם. האנשים שראו בתהלוכה רבתי זו שאלו: מה יום מיומים?

מנהג עתיק ויקר החל עמנו להחיות „העליה לרגל". „שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך" – כה צוותנו התורה.

ואמנם כל הימים אשר ישב בהם עמנו בארצו קים את המצוה הזאת. הוד, הדר וקדושה היו שפוכים על החגים העברים שבהם עלו בני ישראל ירושלימה, אל בית מקדשנו.

אך עם גלות ישראל מארצו פנה זיו החגים האלה. העליה לרגל זכרה נשאר רק בספרים.

עתה שבים אנו לארצנו והננו חפצים להחזיר לחגינו את יפיו העתיק.

מקדש אין לנו עוד, אך הכתל הקדוש, העד הנצחי לתפארתנו ביטים מקדם חי וקים. אליו אנו הולכים.

בשער יפו לא יצאו אמנם ההחות והסנגים לפגשנו לשלום. רק עברים מעטים המתכלי בנו בתמהון: אויה הג הוא ל„יהוד"?

עוברים אנו דרך סמטאות העיר.

על יד הכתל אנו עומדים.

כתל, כתל קדוש – פונה אני אליו – הלא ראית בחגיגות הרגל של אבותינו. ספר נא לי, איך חגגו הם את החגים?

דומם יעמד הכתל. הצמחים המציצים מבין אבניו מתנועעים ומתלחשים, וכמו יספרו לי אגדה עתיקה מני קדם, על גוי חזק אשר שכן פה והפיץ קרני אור על כל העולם.

ורואה אני בדמיוני.

מכל פנות הארץ וגם מכל פנות העולם נאספים יהודים לירושלם לחג את חגיגת הרגל. באהבת אחים עומדים הם יחד על יד כתל זה ומתפללים לה'. אין עשיר ודל, אין מפלגות, אין מעמדות, אין שנאה ואין קנאה, רק עם עברי חזק ומאוחד ומלוכד ישנו. בכח אחדותנו ננצח את כל מתנגדינו.

ומה טוב שאנחנו מחדשים את העליה לרגל. עליה זו תעזר כודאי לעליה גדולה, לעלית ישראל אל ארצו הקדושה.

ירמיה בן יעקב (כתה ח')

עַל קִבְרוֹ שֶׁל הַגְּלִילִי

(רשמים)

באימה וברטט עלינו לתל־חי. חלב דפק. ידענו כי במקום קדוש אנו נמצאים. לפנינו שורות בתים נקיים ומסודרים למופת. זהו מקום מושבם של עובדי המשק. באנו אל החצר. פה ושם נראו ענלות, מחרשות וכלי עבודה שונים. הפועלים עבדו בחתמדה והשמיעו אנב זמר עצוב. הגנו עומדים בחדר ההיסטורי, שבו נרצחו שתי הגבורות הצעירות ע"י הפורעים. לעינינו פסל גדול ונפלא המראה את דמותן של הגבורות העבריות, המחבקות בקדושה את הגליל ושעל כן יקראו להן „שומרות הגליל". ברעדה עמדנו דוממים לפני הסמל הקדוש והאיום גם יחד. בדמיוני חלפה תמונה נוראה. בבקעת החולה השוקטה, מעל הבצות והאגמים והכפרים מתנשא לפתע עם רב. מהלבנון ומדמשק מתקבצים יחידי ומסתדרים גדודים, מחנות ובידיהם נשק סכינים. דם ואש ותמרות עשן.

וראה זה פלא: בתוך קלחת המהומות והרציחות האיומות, הקימו להם צעירים אחדים צריפים וכתים, ויזרעו ויעבדו בזעת אפם. מי הם הצעירים האלה? מה להם ומי להם פה בתוך חים הסוער והנועש? לקול שירת התחיה הזכה והטהורה, שנשמעה בתפוצות ישראל באו צעירים רעננים אלה מרוסיה ומפולניה, לעבר את הארץ, לבשם נקודות ועמדות בצפון החרוק והבודד. בשעת סכנה ומות באו, אך מתו הכח אשר יעצרם לנשם את משאת נפשם הנשגבה? את עמדותיהם לא יעזבו־והי מה!

לחצר השקטה הזאת התפרץ ביום אחד המון ערבים. ב־ירמה ובזדון נבנסו. „צרפתים לבקש" אמת, לא מצאו. מלחמת־דמים פרצה. מלחמה מתוך קנאה וצרות־עין. מצד אחד החיצבו מאות רוצחים ושודדים, ופניהם מכיעים שנאה וקנאה, והמטירו אש חזקה מתוך רוביהם ואקדוחיהם, ומצד שני עומדים בחורים עברים אחדים, בגבורה ובמסירות הם מגנים על ארצם.

ומה קול הצעקה והזועה שנשמע פתאם? אויה! מפקד העבריים יוסף הגלילי נפל. „חתחזקו"! „אתה המפקד"! קרא יוסף לרעהו בבת צחוק והמלחמה נמשכה. בסריקות ובאמץ נלחמו העברים עד שקמו הרוצחים וימלטו על נפשם. המחזה הנפלא גז מעיני. חכרי עומדים דממים ועצובים. בדממה באנו לקברו של הגבור. רק צבור של אבנים דל נמצא על הקבר. מה מעציב הדבר, כי מתמהמה העם להציב לנבור את המצבה שהוא ראוי לה!

יוסף, יוסף הגבור הגלילי, „טוב למות בעד ארצנו" אמרת לפני מותך. ארצנו לא תשכחך לעולמים. אתה את חייך נתת לעמך ולמולדתו ואנו, אחיך הצעירים, הרתני את שמך על לוח לבנו. לא מת, הגבור, ראה, תל חי חיה, הפועל העברי עובד את האדמה שעליה נשפך דמך.

ולעולם נזכר את שם הגבור הגלילי, יוסף טרומפלדור.

ינאל נלעזר (כתה ז'א)

הַמַּרְגָּלִית הַיְקָרָה

(אגדה)

מעשה בשני מלכים שהתחנכו בילדותם יחד והיו רעים נאמנים. ולא נתקררה דעתם עד אשר תקעו כף, אם לאחד מהם תולד בת ולשני בן והתחתנו זה בזה. לאחר שמתו אבותיהם מלכו הם. לימים נולדו: לאחד מהם בת ולשני שלשה בנים. כשהגיעו הילדים לפרקם רצו המלכים לקים את תקיעת־כפיהם. ולא ידעו מי משלשת הבנים ראוי לשאת את בת־המלך לאשה. אשר אבי הנערה: חבה ונשאל את פי בתי. עשו כך. והנערה ענתה הנשא אנשא לזה אשר יביא לי את המרגלית היקרה ביותר לפאר בה את בתרי. כל אחד מהאחים לקח סכום כסף ויצא לדרך. ומן של חדש נתן להם לחזור ולהפגש על הנבעה אשר לפני ארמון המלוכה.

שחקה השעה לשני האחים לבכור ולשני ומצאו במהרה את מבוקשם. ביום השלישי נמצאו על הנבעה אשר עמדו שני המלכים והנערה וצפו לבוא האחים. רק האח הצעיר עדין לא שב מדרכו. המלך, אבי הבנים עמד והביט הנה והנה. פתאום ראה מרחוק והנה איש ממהר אל מול הנבעה ועל כתפו דבר מה נוצץ בכל צבעי הקשת. זה היה האח הצעיר. העלם נגש עד לנבעה ופרץ בבכי. שאלו המלך: „מה לך, בני, כי תבכה"?

„אהה, אבי רב החסד־ענה הנער—לא הצלחתי בדרכי אשר הלכתי בה ולא מצאתי כל מרגלית". „ומה המרגלית אשר על כתפך" שאלה בת המלך בהשתוממות. בן המלך הפנה את ראשו אל כתפו. שם היתה דמעה אשר נוצצה בכל צבעי הקשת. זיהי דמעה—ענה הנער—דמעת עשוקים. בצאתי מלפניך, אבי, לא נקרתה לי מרגלית יקרה ואעבור ערים רבות ולא מצאתי מאומה. בין כך עבר המועד, ואני מהרתי לשוב ובדרכי נקריתי לפני חצר וארא והנה אשה ושלשת בניה יושבים ובוכים. נגשתי אליהם ואשאלם: מה לכם כי תבכו. אויה ליי־ענתה האשה־כי נכרת אוכל מפינו, את המשען היחידי אשר היה לנו לקחו. אלמנה אני והיתה לי פרה אשר עליה היתה מחיתנו ויבוא הנושה ויקחנה. עתה ננוע אני וילדי ברעב.

לא יכלתי לראות בצערם ואתן להם את כספי לקנות בו פרה אחרת. ויפלו הילדים על צוארי וישקו לי ויבכו וישמחו חליפות. ביחוד הרבה לבכות קטן הבנים והדמעה הזאת אשר דמתה בעיניכם למרגלית נוצצת לנוכה קרני השמש דמעתו היא. בת המלך קראה בשמחה: זוהי המרגלית היקרה ביותר בעולם. כי הסד ורחמים יצרוה. היא רק היא תפאר את כתרי!

וישא בן המלך את בת המלך ויחונו שניהם את חג חפתם ברב פאר והדר, ויחיו חיי אשר והצלחה כל ימיהם.

חיים אלקינד (כתה ז'ב)

הַמַּתְמִידִים

(ספור)

א.

השמש שלחה את קרניה האחרונות, וכמרתף יושב ילד עני ולומד בשקידה תלמוד. הוא כלו נתון ללמודו. אמו שוכבת במטה חולה ונאנחת מעצמת מכאוביה. אביו הנפח עובד כל היום עבודה קשה הספרכת את הגוף, למן הבקר, בטרם תזרח השמש, ועד הערב אחרי צאת הככבים. הנה שב אביו מעבודתו עיף ויגע ובאשר ראה את בנו לומד בלי הרף וידבר אליו רכות: העת לך עתה לשבת בבית ולהגות בתורה, ואני עובד עבודה קשה כזו בכדי לפרנס את משפחתנו הדלה. קומה נא, יהודה, ועזרת לי קצת והוקל לי. האם שומעת את דברי בעלה והיא רוגזת עליו ואומרת: אין ברצון יהודה להיות בור ועם הארץ, הוא רוצה ללמד. אוי ואבוי לי. מוסיפה דכורה באנחות־מה לך, יהודה אל תדאג בני, למד בחריצות. ד' יהוה בעזרתנו גם בלעדיך דברי אמו השפיעו על הנער ושגית השקיע את ראשו ורבו בלמודים.

כ.

יום אחד אמר והודה בלבו אלך ואבקש לי רב נאמן אשר גם נפשו חשקה בתורה. בקשׁ־בקש עד שמצא לו. שני הילדים התקשרו זה אל זה והיו אומרים צרת רבים חצי נחמה. הם עבדו עבודה קשה כיום ויעזרו להוריהם למצא את פרנסתם. בלילה כשהוריהם העיפים ישנו את שנתם היו שני הילדים הללו הולכים לבית־המדרש ללמד תורה ולמדו בחריצות רבה. פעם בלילה הקדים הרב לבא לבית המדרש לשעורו אשר הוא לומד ביחידות. כשמע הרב את קול הנאה ויחשוב כי מלא צדיקי עולם יושבים באן, ומה גדל תמהונו בראותו שני ילדים קטנים. תלשים והורים יושבים ועוסקים בתורה. שאלם הרב מה המריץ אותם לבא הנה בלילה. הילדים ספרו את כל חקורות אותם. הרב שמח ויבטיחם כי יבנם אל אבותיהם ויכבר על לבם כי ימסרום לידו, והוא ילמדם תורת ד'. הילדים שמחו מאד ויודו לרב על חסדו אתם.

כי.

למחרת נבנם הרב אל הורי הילדים ויבקשם כי יתנו לילדיהם לעסק בתורה, לטען לא יאבדו כשרונותיהם המצוינים. ההורים הקשיבו לדברי הרב וייתנו לו את הילדים שילמדם תורה. הבנים גדלו וחכמו ויהיו לרבנים מופלגים בתורה ויחיו חיי כבוד ושמם יצא לתהלה בארץ.

בְּמִגְדַּל דָּוִד

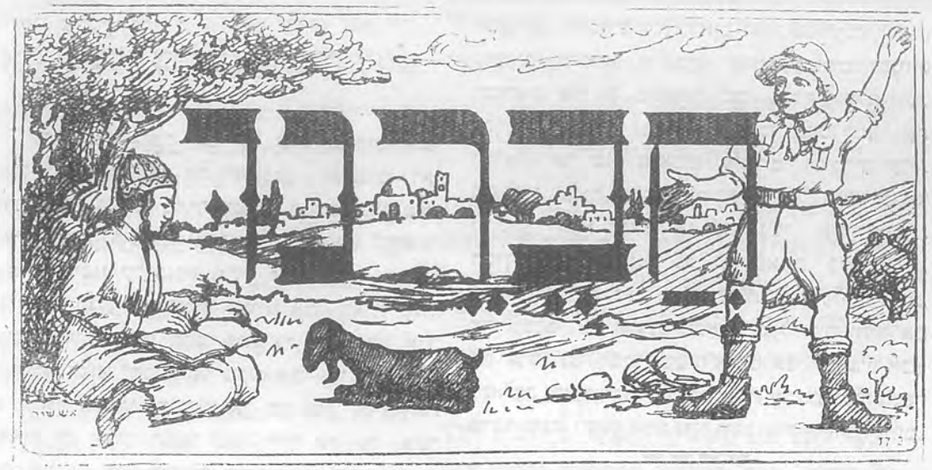
בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן הָלַכְתִּי בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה לִשְׁמֹעַ אֶת הַתְּזְמֹרֶת הַמְנֻגֶּנֶת בְּמִגְדַּל דָּוִד. הַמְּנַצֵּחַ נָצַח וְהַשּׁוֹטְרִים נָגְנוּ מַנְגִּינוֹת יָפוֹת. הַרְבֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ וַיֵּשְׁבוּ עַל הַסַּפְסָלִים אֲשֶׁר בְּחֵצַר הַמִּגְדָּל. גַּם הַנָּצִיב וְאִשְׁתּוֹ בָּאוּ וְהָיוּ כְּפִים לַתְּזְמֹרֶת הַיָּפָה. בְּשָׁעָה שֵׁשׁ נִפְרַדְתִּי מֵעַל חֲבֵרַי הָרוֹקְדִים וְנִסַּעְתִּי עִם אִמִּי לְמִקְוֵה חַיִּים.

יַעֲקֹב נִימִן (כתה ג)

עוזי לרר (כתה ד)

יָרֵק לְחַג הַשָּׁבוּעוֹת

בְּיוֹם הַרְבִיעִי עֶרֶב חַג הַשָּׁבוּעוֹת הִשְׁכַּמְתִּי קוּם הִתְלַבַּשְׁתִּי וְהִתְרַחַצְתִּי. הִתְפַּלַּלְתִּי תְּפִלָּה קְצָרָה וּמִהַרְתִּי הַחוּצָה לִקְטֹף יָרֵק לְחַג הַשָּׁבוּעוֹת. יָצָאתִי מַחֲבִית וְהִנֵּה לִקְרָאתִי יְלָדִים וִילָדוֹת וְכֻלָּם הוֹלְכִים. כְּמוֹנִי, לְמַצֹּא פְּרָחִים עַנְפֵי עֵצִים וְיָרֵק לְחַבֵּר הַחַג. הָלַכְנוּ יַחַד, אַחֲרֵי הֲלִיכָה רַבָּה מָצָאנוּ עֵצִים. טִפַּסְנוּ עֲלֵיהֶם. אֲנִי טִפַּסְתִּי עַל עֵץ גָּבוֹהַּ וְהִתְחַלְתִּי לִקְטֹף בְּחֹשֶׁק רַב עֲנָפִים יְרָקִים

עלון לענייני התלמידים
יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ם תחכמוני בירושלם.

וּרְעָנִנִים. פִּתְאֹם שָׁמַעְתִּי קוֹל קוֹרֵא אֵלַי: יֶלֶד, יֶלֶד, רֵד מֵהָרָ, אַל תַּשְׁחֵת אֶת הָעֵץ. אָסוֹר. הִפְחַדְתִּי אֶת רֹאשִׁי וְרָאִיתִי שָׁאשָׁה וְקַנָּה עוֹמְדִת וְנוֹעֶרֶת בִּי יָרַדְתִּי וְהָלַכְתִּי לְבַקֵּשׁ לִי עֵץ אַחֵר.

יָגַעְתִּי וּמָצָאתִי. קָטַפְתִּי הַרְבֵּה יָרָק וְרָצִיתִי הַבַּיְתָה בְּשִׂמְחָה. אַחֲרֵי אֲכָלִי הִתְהַלַּלְתִּי לִקְשֹׁט בַּחֲרִיצוֹת רַבּוֹת אֶת קוֹרוֹת בֵּיתֵנוּ. כָּל הַיּוֹם עָבַדְתִּי, וְאַכְנָם קִשַּׁטְתִּי יָפֶה אֶת הַבַּיִת וּמַרְאֵהוּ הָיָה נֶחְמָד. כְּשֶׁנִּמַּרְתִּי אֶת עֲבוֹדָתִי הַתְּחִלָּה הַשֶּׁמֶשׁ לִשְׁקֹעַ וּבָא חַיִּים הַטּוֹב־הַזֶּה הַשָּׁבוּעוֹת הַחֲבִיבִ.

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

בְּאַכְסְפוֹרְט וּבְתֵי־אָטְרוֹן

בִּזְמַן הָאַחֲרוֹן נֶעֶרְכוּ הִתְחָרְוִיוֹת רַבּוֹת בְּכַדּוּר לְזִכּוּת בְּנִבְיַת הָא״י. אַחֲרֵי מִשְׂחָקִים קָשִׁים וּמְעַנְיְנִים נִצְחָה קְבוּצַת „הַשְּׁמוֹנָאִי“ מִירוּשָׁלַיִם אֶת הַקְּבוּצוֹת הַחֲזָקוֹת: א) הַמַּעֲפִפִים הָאַנְגְּלִים מִעֵמֶק ב) תֵּל אָבִיב, הַפּוֹעֵל, לְסוֹף חוֹבָה „הַשְּׁמוֹנָאִי“ עִ״י הַקְּבוּצָה הַסְּפּוֹרְטִיבִית הַצְּעִירָה „הַפּוֹעֵל“ מֵת״א ב 0 : 2. בְּאֹפֶן זֶה עָבַר הַנָּבִיעַ הָא״י לִידֵי „הַפּוֹעֵל“. תּוֹצָאוֹת הַהִתְחָרוּת עוֹרְרוּ עִנְיָן רַב בְּקֶרֶב הַקָּהָל הִירוּשָׁלְמִי.

—בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁי יוֹם סִיּוּן הוֹצִיא עִ״י „הַכִּיסֵּה“ לִפְנֵי קָהָל תַּלְמִידֵי עֲצוּם הַמַּחֲזֶה „הַיְחִידִי הַנִּצְחִי“. רְגָעִים מְזֻעְזָעִים הָיוּ בְּעֵת בְּכִיתָה שֶׁל הַמִּשְׁחָקָה מַלְחֶקֶת „הַכִּיסֵּה“ חַנָּה רוּבִינָה. הַמִּשְׂחָקִים נִתְקַבְּלוּ בִּתְשׁוּאוֹת וּבְפַרְחִים

רְעִידוֹת אֲדָמָה

בִּזְמַן הָאַחֲרוֹן אֵרְעוּ בַּאֲרָצוֹת תּוּרְכִיָּה, יָוָן, בּוּלְגַרְיָה, אֵפְרִיקָה הַדְּרוֹמִית רְעִידוֹת אֲדָמָה חֲזָקוֹת. אַלְפֵי אֲנָשִׁים נִשְׂאֲרוּ מְחֻסְרֵי כֹּל. נֶהֱרְגוּ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים וְהַרְבֵּה נִפְצְעוּ. בִּיחוּד סָבְלוּ בּוּלְגַרְיָה וְיָוָן. הַקְּהִלּוֹת הַיְּהוּדִיּוֹת שֶׁבַּאֲרָצוֹת אֵלּוּ נָזְקוּ בְּאֹפֶן רְצִינִי.

סְפּוֹרִים מְפוֹרְסָמִים בְּפִילִים

הַסְּפּוֹרִים הַמְעַנְיְנִים שֶׁל הַנַּעַר „אוֹבֶנְהוּ“ שֶׁל הַסּוֹפֵר וּלְטֶר־סְקוֹט הָאַנְגְּלִי „יְלִדִי־רַב־הַתּוֹכֶל נִרְנֶטִי“ שֶׁל זוֹל וְרְן צְלְמוּ בְּפִילִם וּמַתְחִילִים לְהַצִּיגַם.

בְּבִית סְפָרֵנוּ.

בְּחֹדֶשׁ סִיּוּן נֶעֶרְכָה הַחֲנֻכָּה הַחֲדָשִׁית. הָאֶדְוִן אִילּוּ הִרְצָה עַל הָאֲרִי (ר׳ יִצְחָק לוּרְיָא אַשְׁכְּנַזִי ז״ל) וּשִׁיטָתוֹ בְּקַבָּלָה.

—בְּיוֹם יְנ—י״ט אִיָּר טִיֵּל תַּלְמִידֵי כִּתָּה ח׳ בַּגָּלִיל. הִשְׁתַּתְּפוּ בְּלֵיל בְּעֵמֶק בְּהִלּוּלָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי בְּמֵירוֹן. בִּקְרוּ אֶת הָעֵמֶק וְאֶת הַמּוֹשָׁבוֹת בַּגָּלִיל הַתַּחְתּוֹן וְהָעֶלְיוֹן וְהִנִּיעוּ עַד צְפַת תְּחִלָּה.

—בְּיוֹם הָאֲלָה יוֹצְאִים תַּלְמִידֵי הַכִּתּוֹת ז״א וְז״ב לְטִיּוּל בְּשׁוֹמְרוֹן. פְּרָטִים בְּגִלְיוֹן הַבָּא.

שלמה נצר (כתה ח)

הֶרְצֶל

לכ׳ תמוז

כֻּלָּם יֵשׁ בְּעוֹלָם יְהוּדִי אֲשֶׁר לֹא יוֹקִיר זִכְרוֹ? הֵן הוּא הָיָה הָרִאשׁוֹן, שֶׁהֵרִים בְּיָד רָמָה אֶת דֶּגֶל הַלְאֻמִּי לְעֵינֵי כָּל הָעַמִּים וְהִכְרִיז כִּי שִׁבְתֵּנוּ לִהְיוֹת לְעָם.

הוּא נָשָׂא בְּלִבּוֹ חֲלוֹם נִשְׂגָּב, הוּא שָׁאַף לְהַחֲזִיר אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְעַם יִשְׂרָאֵל.

בְּעֵינֵי חִוָּה הַזֹּאת וְהִנֵּה כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נוֹהֲרִים מִכָּל קְצְוֵי תֵּבֵל לְאַרְצָם שֶׁלָּהֶם, לְאֶרֶץ מוֹלַדְתָּם, לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. לִבּוֹ הַטָּהוֹר וְהָרָךְ הִרְגִּישׁ בְּאֹפֶן מְיֻחָד בְּיִסּוּרֵי עַמּוֹ הַשְׁרוּי בְּנוֹלָה וְאֶת הָרִשְׁתּוֹת הַפְּרוּשׁוֹת לוֹ שָׁם לִרְגְלָיו. הוּא רָצָה לְרַכֵּשׁ בִּשְׁבִיל עַמּוֹ אֶת מוֹלַדְתּוֹ שֶׁלּוֹ, אֶת בֵּיתוֹ, אֶת קִנּוֹ, אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְמַעַן יִחְיֶה בָּהּ חֵי חֵרוֹת וְאשֶׁר.

נֹעַם הַמַּנְהִיג הַנָּדוֹל, אַךְ שְׁאִיפוֹתָיו וְחֶלְמוֹ לֹא נֹעַלְמוּ אֹתוֹ. שְׁאִיפוֹתָיו הוֹלְכוֹת וּמִתְגַּשְּׁמוֹת. דְּמוּתוֹ בְּאִילוּ לֹא נֹעַם הַמַּנְהִיג בַּעַל הַרְצוֹן הַכָּבִיר. מִשְׁאַת נַפְשׁוֹ חִיָּה. בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ אֲבוֹת הוֹלֵךְ וְנִבְנֶה וּמִכָּל אַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ שָׁבִים בְּנֵי עַמֵּנוּ אֶל אַרְצֵנוּ.

חֶלְמוֹ הַנָּדוֹל הוֹלֵךְ וְנַעֲשֶׂה לְמְצִיאוּת. וְדוֹר לְדוֹר יְסַפְּרוּ עַל הַמַּנְהִיג הָעִבְרִי הַנָּדוֹל שֶׁקָּם לְעַמּוֹ וְשֶׁחִקְרִיב אֶת חַיָּיו וְאֶת כֹּחוֹ.

שְׁמוֹ יִהְיֶה בָּרוּךְ בְּקִרְבֵּנוּ לְעוֹלָמִים.

הֶרְצֶל בִּיקָרוּתוֹ

מרדכי מירקין (כתה ח׳)

עַל כַּנְפֵי הַהַרְמוֹן

לב׳ תמוז

לֵיל קַיִץ. יוֹשֵׁב אֲנִי עַל אַחַד הַסְּלָעִים אֲשֶׁר מִחוּץ לָעִיר וּמִתְבּוֹנֵן אֶל הַכּוֹכָבִים הַנּוֹצְצִים וְאֶל הִירַח הַחִוֵּר, וְנֶהֱנֶה מֵהֲדַר הַטֶּבַע. פִּתְאֹם נִקּוֹל מִשְׁק כְּנָפַיִם חָזָק עוֹלֶה בְּאָזְנַי וְנֶשֶׁר גָּדוֹל כְּנָפִים בָּא לְקַרְאתִי, חִנֵּשֶׁר הִרְכִּיבַנִי עַל כְּנָפָיו וַיָּחֶל לַעֲקֹף אֹתִי מֵעָלָה מֵעָלָה עַד הִנִּיעוֹ הַשָּׁמַיְמָה. רָאִיתִי אֶת הָאָרֶץ וְתֹהִי בְּעֵינַי כְּכַדּוּר מְשֻׂחָק. הַנֶּשֶׁר פָּתַח אֶת פִּיו וַיֹּאמֶר אֵלַי: אַל תִּירָא, רְצוֹנִי לְהַבִּיאֲךָ אֶל מָקוֹם אֲשֶׁר עַיִן בַּת־תְּמוּתָה לֹא זָכְתָה לִרְאוֹתוֹ. הִנֵּנִי מְבִיאֲךָ שָׁם לְמַעַן תִּרְאֶה אֶת נִפְלְאוֹת ה׳ וְלִמְעַן תְּסַפֵּר לִבְנֵי דוֹרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר רָאִית בְּעִנְיָן. הִנֵּנוּ טוֹבְעִים בִּים זִו וְאוֹר יְקָרוֹת, וְהָאוֹר גָּדוֹל חָזָק עַד כִּי הֶחֱלוּ עֵינַי לִכְאֹב. הַנֶּשֶׁר פָּנָה אֵלַי וַיּוֹדִיעֵנִי: הִנֵּה לְפָנֶיךָ שַׁעַר הַשָּׁמַיִם. וּבְדַבְּרוֹ קָשְׁקַשׁ בְּחַרְטוֹמוֹ עַל הַשַּׁעַר וְכִרְגַע נִפְתַּח עֵינַי לֹא שָׁבְעוּ מֵרְאוֹת אֶת כָּל הַנֶּגֶד אֲשֶׁר שָׁם. מִיָּד בָּאנוּ לְגַן נָרוֹל וְאַרְאֶה וְהִנֵּה מַלְאָכִים עוֹמְדִים שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת וְאוֹמְרִים שִׁיר שֶׁבַח לַה׳. צַדִּיקִים וּצְדָקָנִיוֹת לָרֹב יוֹשְׁבִים וּמְקַשִּׁיבִים לְכָל הַנָּה הַיּוֹצֵא מִפִּיהֶם. מִמַּעַל לְרֹאשָׁם נִפְרְשׂוּ כַּנְפֵי פְלָאִים וּמִשְׁמִיעוֹת רִנָּה וְזִמְרָה. פָּנִיתִי אֶל הַנֶּשֶׁר וְשָׁאַלְתִּיו: מַה הוּא הַמָּקוֹם הַיָּפֶה הַזֶּה וְיַעֲנֵנִי הַנֶּשֶׁר: גַּן זֶה הוּא מִשְׁכַּן לִנְשָׁמוֹת הַטּוֹבוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיךָ. הַנְּשָׁמוֹת הָאֵלֶּה יָרְדוּ פַּעַם לָאָרֶץ לְהוֹרוֹת אֶת הָאֲנָשִׁים לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה, לֶאֱהֹב וּלְהוֹקִיר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לֶאֱהֹב אֶת הָאֱמֶת וְלִשְׂנֹא אֶת הַשֶּׁקֶר, לֶאֱהֹב אֶת הָעוֹלָם וְאֶת הָאֱלֹהִים וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר כָּלוּ מַעֲשֵׂיהֶן הוֹשִׁיבָן ה׳ בַּמָּקוֹם הַרְאוּי לָהֶן. אַחֲרֵי כְּלוֹתוֹ לְדַבֵּר דְּאִינוּ הָלְאָה וְנָגִיעַ אֶל אַרְמוֹן רָם וְנִשָּׂא אֲשֶׁר בִּיפְיוֹ עֶלְיָה עַל כָּל הֶהָדוּר אֲשֶׁר רְאִינוּ עַד עַתָּה. נִכְנַסְנוּ אֶל הָאַרְמוֹן וּמַה הִשְׁתּוֹמַמְתִּי לִרְאוֹת כִּי בְּרֹאשׁוֹ כְּתֹבֶנֶת בֵּית כְּנֶסֶת גָּדוֹל רָחָב יָדַיִם. גַּם בָּאַרְמוֹן זֶה רָאִיתִי צַדִּיקִים וּצְדָקָנִיוֹת. בֵּינֵיהֶם רָאִיתִי אֶת אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמוֹנֶה אֶת בְּנֵי הָרַבִּים אֲשֶׁר נָתַן לוֹ ה׳ וְנִהְנָה מֵהֶם. רָחֵל עוֹמֶדֶת שָׁמְחָה עַל יַד יַעֲקֹב וּמְקַשִּׁיבָה לְקוֹל מַנְגִּינַת הַכִּנּוֹרוֹת הַמְעוֹפְפִים בְּתוֹךְ הָאוּלָם וְנוֹשְׁקִים לָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים. מֹשֶׁה יוֹשֵׁב אֶל שֻׁלְחָן פַּז וּלְוֻחוֹת תּוֹרָה וְשִׁתִּי קַרְנֵי הַזֹּהַב הַנִּרְאוֹת מֵעַל רֹאשׁוֹ הֵשִׁב מְזִהִירוֹת בְּזֹהַר קֹדֶשׁ. דָּוִד יוֹשֵׁב עַל מֶרְכָּב קְטִיפָה וּמְנַגֵּן בְּכִנּוֹרוֹ. עַל יָדוֹ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא שֵׁן מְצֻפֶּה זָהָב מְשׁוּבָּץ אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת שְׁלֵמָה בְּנֹגַהּ, וְעַל כְּתֵפוֹ יְשׁוּבַת צִפּוֹר קְטַנָּה וּמְזַמֶּרֶת לְפָנָיו אֶת „שִׁיר הַשִּׁירִים". מִסָּבִיב לְשֻׁלְחַן אֶרֶךְ יוֹשְׁבִים כָּל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל, הַנְּבִיאִים, הַסּוֹפְרִים, הַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים וְכָל נְאוֹנֵי־עַמֵּנוּ וְרַבָּנָיו עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. מַלְאָכִים קְטַנִּים עוֹמְדִים לְפָנֵיהֶם וּמְמַלְּאִים אֶת כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבָּם. בְּקָצֵה הָאוּלָם יוֹשֵׁב מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ אָסוּר בְּכַבְלֵי זָהָב מוּכָן וּמְזֻמָּן לִגְאֹל אֶת יִשְׂרָאֵל. אַךְ שְׁנֵי מַלְאָכִים עוֹמְדִים וְשׁוֹמְרִים עָלָיו. הֵחִלּוֹתִי לְבַכּוֹת לְמַרְאֵה זֶה וְאֶתְחַנֵּן אֶל הַנֶּשֶׁר שֶׁיּוֹצִיאֵנִי מִיָּד תֵּבִיא הַגְּאֻלָּה אִם פְּנֵה הַנֶּשֶׁר אֵלַי וַיֹּאמֶר: הַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ לֹא יִגָּאֵל כָּל זְמַן שֶׁאַתֶּם בְּעַצְמְכֶם לֹא תְּנָאֲלוּהוּ עֲלֵיכֶם לִגְאֹלוֹ בְּמַעֲשֵׂיכֶם הַטּוֹבִים, עֲלֵיכֶם לֶאֱהֹב אֶת עַמְּכֶם וְאֶת אַרְצְכֶם וְלִגְאֹלָם מִכָּל זָרִים וְהִיה אִם כֹּה תַּעֲשׂוּ וְנִצַּח הַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ אֶת מַלְאֲכֵי־שׁוּמְרָיו וְיָבֹא וְיִגְאָלְכֶם וְתִשּׁוּעָתְכֶם תִּהְיֶה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. עוֹד הַנֶּשֶׁר מְדַבֵּר וְהִנֵּה נִשְׁמַע רַעַשׁ גָּדוֹל וְחֹזֶק וְאֵיקִין—וְהִנֵּה חֲלוֹם.

שמואל אלמאליה (כתה ד׳ב)

מַתָּנוֹת*)

נְשָׁמַת־יְהוּדִי לְמָרוֹם טָסָה וּמַחֲשֶׁבֶת הַחַיִּים לְכַסִּיָּה נָסָר. מַעֲשֶׂיהָ הַטּוֹבִים וְהָרָעִים מַלְאָכִים עֲלֵי מֹאזְנַיִם הַרִיקוּ וְלִמְלָאְךָ הָרֹאשׁ פְּנֵי וְעֵינֵיהֶם מִתְמַהְמְהוֹן הִבְרִיקוּ: „רְאֵה נָא בְּכָלָם הַמֹּאזְנַיִם, הֲהָיְתָה כָּזֹאת בִּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם? כַּף אַחַת אֶת הַשְּׁנִיָּה לֹא הִכְרִיעָה גַּם אֶת הַשְּׁנִיָּה בָּעוֹלָם הַתּוֹהוּ תָּנוּד הַנְּשָׁמָה הָעֲנִיָּה". כְּלֵה רֹאשׁ שׁוֹפְטֵי עֶלְיוֹן לְהַכְרִיא אֶת הַפֶּלֶךְ וּשְׁנֵי כְּרוּבִים קַלִּים אֶל הַנְּשָׁמָה עָטוּ כְּבָנָק, הֵם נַחֲמִיהָ וַיְיַעֲצוּהָ לָנוּעַ מִגּוֹ אֶל גּוֹ וְשָׁלֹשׁ מַתָּנוֹת לְהָבִיא הַנְּשָׁמָה אֵיךְ נוֹכַל נוֹדִיעַ?" שָׁעָה וּשְׁעָתַיִם שָׁקְלוּ הַשּׁוֹפְטִים וְטָרוּ, דָּנוּ הִתְוַכְּחוּ וְאָמַר גָּזְרוּ: „יַעַן לֹא הִכְרִיעָה כַּף

מִכְתָּב לְחַבְרֵי יִשְׂרָאֵל צוּרִיאֵל

חברי היקר.

בעצב שמעתי את דבריך בימים האחרונים, שאתה נפרד מעלינו ונוסע לארץ רחוקה. ומאז בהזכרי כי עוד חדש, עוד שבועים והחוט הקשור בינינו ינתק, התחילו נוזלות דמעות מעיני. אמרתי ללבי: איני יכל להאמין כי חבר יקר כמוך הלומד אתנו זה כמה שנים יעזבנו פתאם. הן כאחים חיינו כל הימים, יחד שמחנו, יחד שחקנו ועכשו אתה נוסע מאתנו. בנשף הפרידה שערכת לנו שם מאחורי העיר, בין הרי יהודה ובנימין לפנות ערב הראית שגם לך קשה לעזבנו. התזכר את הערב ההוא, את הוד שקיעת החמה? מה יפה חיה החמה אז מצד אחד התחיל היום להחשיך ומצד שני נראו עוד השמים האדמדמים. מה יפים לילות הקיץ ושמי התכלת בארצנו. מה ומי לך שם בארץ נכריה בעיר אשר ההמון בה גדול ואת שפתו לא תדע.

האוטומכילים עפים ברחובות. הכל רועש. הלא טוב היה לו נשארת אתנו כאן בארצנו. בארץ מולדתך החביבה עליך מאשר לנוד לארץ נכריה ולשאף תמיד מזרחה אל ארצנו ולהתגעגע אליה. אנו יודעים כי לא ברצונך חשוב אתה יוצא את ארצנו ונם לך קשה לחפרד ממנה. זכרנו נא חברנו היקר שם בארץ חנכר ותמונתנו תהיה תמיד לנגד עיניך. נם כאשר יהו לך חברים חדשים באמריקה אל תשכח את חבריך אלה שעזבת פה. זכור נם את ארצך, את שפתך את עירך, ואת מוריך. אל תשכח את מראות הטבע היפים שבארצנו. הכל זכר ואל תשכח. כתוב לנו מכתבים שם מזרחקים לעתים תכופות, נם אנו מבטיחים לכתוב. אם תמלא את כל אלה נדע כי טלאת את חובתך לחברינו. ועתה הנני שולח לך את ברכתי. דרך צלחה, חיה שלום. ובודאי נתראה עוד ודוקא בארצנו הקדושה ודוקא בירושלים עיר קדשנו.

חברך אלכסנדר שילוני. (כתה ו')

מְקֹרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

ה פ ו ש י א י ט ל י ה

לפני זמן מה יצא צפלין (מעין אויהן) מארץ אטליה ע"ש „איטליה" בכדי להגיע לציר הצפוני, בראש המשלחת עמד המפקד האטלקי נוביל. בין חברי המשלחת היה נם יהודי מלומד. הצפלין היה מזון בכל המכשירים רדיו, וכו', כעין ספור פלאים או רומן נסיעות נפלא של ז'ול ורן — בך קרה עם הצפלין „אטליה". הדרך התחילה כשורה. הם חניעו לציר הצפוני בשלום. אך בשובם התחוללה סופת שלג איומה. הצפלין התנגש בקרחון ונשבר לשנים. שני החלקים נפלו במקומות שונים. וחברי המשלחת התחלקו לקבוצות מפורדות. כל העולם הנדול שהתענין בנסיעה הנועזה הזו נתרנש כשלא נשמע קול סימנים מ„איטליה" והנה אניה אחת ציטה דר־טוילנו שמה, שמעה קול חלש של רדיו וקריאות עזרה. „הצילו את נפשותינו אנו נמצאים במקום זה וזה—נוביל." מיד החלו בהכנת עזרה, הרבה אניות רוסיות, שודיות, איטלקיות, ואוירונים שונים ומעופפים היותר מפורסמים באו לעזרה. מיד התקשרו בקשרי רדיו עם המעופף נוביל שלחו לו הוראות ועודדוהו. מעופף אחד עם אליו וורק לו מזון אך לא יכול לרדת. ורק בזמן האחרון מודיעים שמעופף שוידי אמיץ לב ירד באויהן ולקח את נוביל המצוע אליו והוביל לאניה. הנר כי כן נצל אחד מחברי המשלחת, אבל השאלה היא אם יצליחו להציל את יתר חברי המשלחת הקופאים בקור על קרחוני הצפון. לאל פתרונים.

ירמיה בן יעקב (כתה ח')

לַחֲבֵרֵינוּ הַקְּטַנִּים הַמְּלָשִׁים בְּכַפָּר גּוֹנְדֶר, שָׁלוֹם.

שָׁלוֹם שָׁלוֹם!

כַּמָּה רָצִיתִי שֶׁכֻּלְּכֶם תִּהְיוּ אִתָּנוּ בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם. אֲמָנָם אֲחָדִים מִכֶּם כְּבָר בָּאוּ הֵנָּה אֲבָל אֲנִי מִשְׁתּוֹקֵק שֶׁכֻּלְּכֶם תָּבוֹאוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. אַף עַל פִּי שֶׁגּוֹלַדְתֶּם בְּכוּשׁ אַךְ אַרְצְכֶם הָאֲמִתִּית הִיא אַרְצֵנוּ הַחֲבִיבָה. כָּל הַיְּהוּדִים שָׁבִים אֶל אַרְצֵנוּ. שׁוּבוּ גַם אַתֶּם אֵלֶיהָ. פֹּה נִחְיֶה יַחַד בְּלִי פַּחַד בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה. אֲנִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם בְּרָכָה מְמֶנִּי וּמִכָּל חֲבֵרַי שֶׁבְּבֵית כִּפְרִי „תַּחְכְּמוֹנִי" בִּירוּשָׁלַיִם.

הברכם

יצחק (שָׁלוֹ) בסלבסקי (כתה ג')

בבית ספרנו

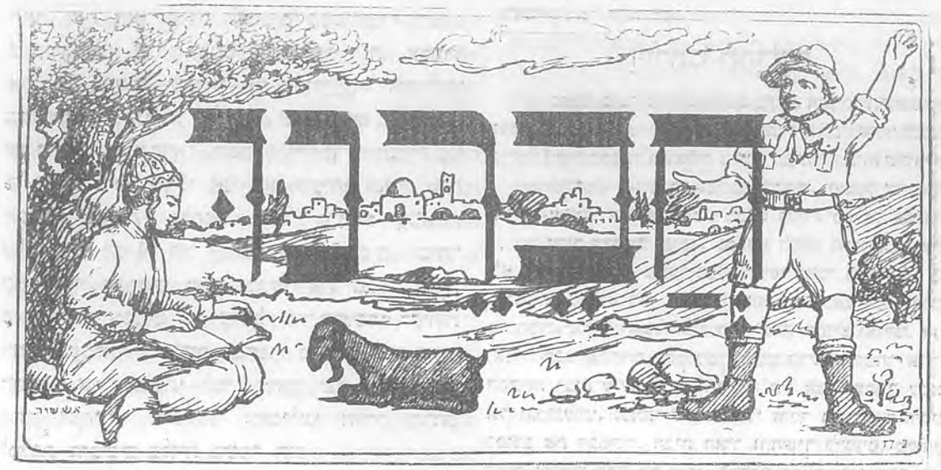
— בימים כ"ב—כ"ט בסיון טילו הכתות ז א ו ב בשומרון, בקרו את פתח תקוה ומשם — לחדרה, לזכרון־יעקב, שפיה עטלית, קסריה, והגיעו עד חיפה ועכו וכילו את יום השבת בכפר ילדים.

— בלי סיון טילו הכתות בא, ב'ב, ג'ד למיצא ולבית ההבראה.

— ביה"ת תמוז נערכה החגיגה החדשית שבה הרצה מר מ. איזן על „ר' ישראל בעל שם טוב" (הבעש"ט) והחסידות. המשך ההרצאה הזו ינתן בחגיגת ר"ח מ' אב.

התלמידים המטולים מודים לכל חבריהם, תלמידי בתיה"ס בערי שימרון ובמישבותיה על יחסם היפה אליהם בעת טיולם.

נסדר בדפוס בית"ס „תחכמוני" ע"י כיתת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס **תחכמוני** בירושלם.

חֲבֵרֵנוּ עִם צֵאת הַשָּׁנָה

הגליון הזה הוא האחרון לשנת תרפ"ח, היא השנה השמינית לקיום עתוננו החביב. שנה קשה, שנת הרפתקאות עברה עלינו. בית־ספרנו היקר, בית תורתנו חיינו ואורך ימינו נפתה השנה לא בזמנו הקבוע תמיד. על כן אחר לצאת גם הגליון הראשון של „חברנו". אבל אחרי הגליון הראשון שמר עתוננו את מועדו ויצא מדי חדש בחדשו. אנו שמחים לציין שגם השנה הזאת נתברך „חברנו" בכחות חדשים ונתנו בגליונותינו הצנועים הרבה ספורים, רשימות, רשמים ותארים. מלבד זה קבענו גם מדור חדש והוא הפרק „מקרוב ומרחוק", שבו באות חדשות שונות המעניינות את קוראינו. נוספו לנו לדפוס „חברנו" פועלים חרוצים ומצוינים העושים במלאכה באמונה ובמסירות, ששכללו את עתוננו הטוב במדה מרבה. אנו מקוים שגם בשנה הבאה עלינו לטובה, שנת תרפ"ט יתמסרו חבריו ל„חברנו" וישקדו במרץ ובהבה על שכלולו הפנימי והחיצוני, והיה יהיה לעתון חי וער שבו ישתקפו חיי בית ספרנו וחיי תלמידינו.

תחל שנה וברכותיה!

ירמיהו בן יעקב (כתה ח')

נְצָחוֹן וְכִשָּׁלוֹן

(ספור)

לול קיץ חם ומשעמם. אני שוכב במטתי ומשתוקק לנום, אך צרה קפצה עלי. מחנות זבובים סביב שתו עלי ויעקצוני וירנזוני. החלטתי להכריז מלחמת דמים קשה על עם הצוף זה. במרץ רב נגשתי לעבודה. לקחתי את מנבתי והתחלתי להצליף בחמה ובכעס על הזבובים שהשתרעו להם בשקט ובבטחה על השלחנות, הקירות והמטות ככני בית נמורים. המלחמה החלה. עשיתי בהם הרג איום. עשרות הרונים ופצועים נחו מסביב. לא הסתפקתי במנבות ובחנורות בלבד כי אם חבטתי בעצם ידי אני בלחקות הזבובים ובחמה מעכתים. טפות דם לרב נטפו מידי. בנקמה אכזרית עשיתי בהם שמות. ערמות של הרונים חיו מוטלות על שדה קטל. אמנם נם הם השיבו מלחמה שערה, אבל התנגדות זו רק עוררה בי חמה ואמץ ואני חדשתי כם את מלחמתי. ולא נתקררה העתי, עד שתפסתים חיים וחבשתים בקופסאות עץ של סיניות וניפרורים. ובנאות נצחון השקפתי על הטחזה האבזרי של התאבקותם המיואשת של עשרות הזבובים ולטותם הקשה. מי יודע עד מתי היה נמשך מחזה הדמים הזה אלמלי באה בעלת הבית והריסה קול זעקה וצעקה למראה החרם שחוללתי. כח ננמר הקרב והזבובים נחלו מפלה נצחת.

עיף מנצחוני נרדמתי, עוד לא הספקתי להרדם וקול רחש נשמע מסביבי. בחוץ שררה דומיה. כל היקום ישן. התחלחלתי. על נבי וערפי הרנשתי דבר מה זוחל ועולה. המון רמשים שונים זוחלים עלי במשטר וכסדר. הפצתי לצעוק ולקרא לעזרה אך הרנשתי כי פי נסתם. הפצתי להניע ידי והנה נם הן אסורות. הרנשתי שאני אסור ועקוד. ראיתי והנה על מטתי עומדים רכבות זבובים. אהה, אמרתי אל לבי, אלא הם צבא הזבובים הבא לנקום את נקמת הם אחיהם השפוך. מעל התקרה נשקף אלי זבוב נבה, יפה תאר, צבעוני ואציל. מסביביו התאספו והסתובבו עשרות זבובים נבוהים ויפי

מנשה דבשני (כתה ח'ב)

הַטָּלֶה הַקָּטָן *)

(ספור)

באחת הערים היתה משפחה אחת, אב ואם ושלשה ילדים. חיו שלוה ואשר חיו האנשים האלה. האב והאם אהבו את ילדיהם אהבת-נפש ויקנו להם טלה קטן למען יהיה להם לשעשועים. יפה ונחמד היה הטלה ויודע לקפץ ולבדה את הילדים וחמה אהבוהו ויהיו קשורים אליו מאד. ויהי היום ואבי המשפחה חלה מחלה קשה וימת. נשארה האשה אלמנה והילדים יתומים ולא היה להם לא להם לאכל ולא בגד ללבש. ותמכר האלמנה חפץ אחר חפץ בבדי לכלכל את בניה. ומדי זכרה כי עוד מעט ותאלץ למכר גם את ה ט ל ה נפל לבה עליה מרב יגון כי ידעה את אהבת ילדיה אליו.

באו ימים רעים, ימי רעב, והאשה אנושה היתה ללכת אל הקצב ולמכר את הטלה. אחר שבה לביתה ובראותה את ילדיה משתעשעים באהובם נראו דמעות בעיניה. כעבר שעה נשמע קול דפיקה בבית. הדלת נפתחה והקצב נכנס החדרה.

—שלום לך גברתי!—אמר הקצב בקול רם—באתי לקחת את הטלה שמכרת לי היום.

—טה, אמא יקירה — שאל ילד אחד וירץ אליה בבהלה רבה.

— לך־לך, חביבי — ענתה האשה בעדינות.

—הטלה הזה, הקטנטן והנחמד שלי הוא —, אמר הקצב בהתול וינש אל הטלה ויאמר לקשר אליו חבל דק.

לא, לא, לא,—קרא הילד בקול בכי— הטלה הזה שלנו הוא, לנו הוא שיך. אבא זכותו תנן עלינו קנה אותו לנו. ולא נתן הילד לקצב לקחת את הטלה. הטלה הרגיש כנראה גם הוא שמלאך המות מתקרב אליו וישטיע קול בכי גדול המעורר חמלה.

זעקות השבר שיצאו מפי הילדים נתכו על אזני האם ונדהמה. שלשת ילדיה עמדו על ידה, נשקו לה והתחננו אליה ובכו מרה וקראו: לא, אמא יקרה, אל תפרידי בינינו ובין הטלה היקר הזה. לנו הוא, חברנו הוא, אחינו. . .

*) עובד ע"פי ספור אנגלי רואל רידרס ב.

ירמיהו בן יעקב (כתה ז')

אַמְנוֹן הַגִּלִילִי

(ספור)

לרגלי הר נשא ועקי אשר בגליל העליון השתרעה מושבה קטנה ויפה. מקפת פרדסים ועצי יער. בודדה היתה המושבה העברית היחידה הזאת בתוך רשת של כפרים ערבים, ורק במרחק שעתים וחצי נמצא גם כפר עברי. והימים ההם, ימי העליה הראשונים לארץ ישראל, היו קשים לישראל עד מאד. הערבים חשבו את החלוצים העברים הנלהבים לגרודי שדים שבל רצונם הוא לגזול את אדמתם ולשדוד את רכושם. על כן התנפלו עליהם פעם בפעם ונלחמו בהם בפראות ובאכזריות. במושבה זו גדל אמנון, הוא היה ילד יפה תאר ונחמד למראה. בעל עינים כחולות ויפות כעין תכלת השמים, לחייו היו ורודות, שערותיו תלתלים, ניו איתן וכלו אומר רעננות וחיים. הוא היה הרוח החיה במושבה. היא היה המושל והמפקד על הנערים. הוא היה מטפס בזריזות־ההתול על עצי השקמה העבתים והמסבכים או על עצי הקלפת. וגם על הסים ידע לטום בחץ מקשת. לעתים קרובות היו נערכות התחרויות מרוץ ואז באו גם נערי הערביאים אבל לא נצחוהו בשום פעם. לעתים קרובות היו אמנון וחבריו הולכים אל הנחל הזך להתרחץ בו למרות אזהרות ההורים. האנשים הנכבדים היו נוערים בו על פחזותו ושובבותו אך הנשים היו מביטות אליו בקנאה ותאמרנה: „מי יתן ויהיה לנו ילד נחמד, רענן ונעים כמוהו". אך הילד השובב היה היה גם בעל רגש ובעל דמיון עז ומדי תספר לו אמו על סבלות עמו שבתפוצות הגולה ולנו עיניו דמעות. בלילות ירח היה אמנון אוהב לטייל בחברת רעיו בין הרי הגליל וישר לפניהם שירי עצב המלאים תשוקה ותפלה לגאולת ישראל וארצו, או היה מספר עמהם ומבשרם על דבר בנין מושבות חדשות ויפות בארץ. פעמים רבות היו ילדי המושבה יוצאים אל השדה לקטף פרחים, לשוח בשדות ולטפס על העצים, לנשם את אויר ארץ ישראל החפשי והמבריא. ובעת שבאו נערי הערביאים בני הכפרים הסמוכים להתנגרות בילדי היהודים והתנפל עליהם אמנון בשצף קצף ונרשם והרחיקם מעל גבולות מושבתם. ויצא שב אמנון לתהלה בכל המושבה ויקראוהו בשם אמנון הגבור.

לפנות־ערב. השמש החלה שוקעת. צבעי השקיעה

בני, בני—החלה האם לדבר בקול רועד—אמללים אנו עכשו. אבא בשמים, ואני איני יכלה להשתבר אף פרוטה. הקצב הטוב משלם לנו בסף... אקנה לכם, אם ירצה השם, טלה אחר...

—לא ולא אמא—קראו הילדים—איך נחיה והטלה לא יהיה אתנו. שלנו הוא הטלה. אנו רוצים רק בטלה הזה. אנו מוכנים לרעב ללחם ובלבד שהטלה ישאר בבית ואם תטכריהו לא נוכל לאכול את הלחם שבא בדם הטלה.

תחנוני הילדים נברו ולא יכלה האם לשמע עוד את בקשותיהם ותאמר לקצב:

—יסלח נא לי אדוני, לא אוכל למכור את הטלה. חכה לזמן אחר. אי אפשר לי למכרו.

דברי האם ובקשות הילדים נגעו עד לב הקצב. בעת שהאלמנה אמרה להשיב לו את כספו פנה אליה ואמר: לא אקח מידך לא את הכסף ולא את הטלה. אמנם קצב אנו, אבל איני חפץ לגזל את הטלה לי את הכסף כי לא אקחנו. ואני נותנו במתנה לילדיך הם.

תודה, תודה, תודה, קראו הילדי. אדוני אותך בכל מעשיך ולא תדע צר.

—שלום לכם־אמר הקצב לאר. ויפתח את הדלת ויולך לדרכו.

אך יצא הקצב את חבית וכל הילדים ג. הטלה ויולטפוהו ויחבקוהו וינשקוהו וישמחו מאד.

ואנשים טובים אחדים ראו את צער האלמנה, ויתמכו בה ויחזקו את ידיה בעבודה המפרנסת את בעליה בכבוד ובישר. ולא ידעה האשה מני אז רגעי צער כאלה שעברו עליה בעת נסותה למכר את הטלה הקטן חבר ילדיה.

בנימין סולודר (כתה ז')

קְפוֹדִי

(רשימה)

פעם אחת לפני הצהרים עברתי ברחוב בדרכי הביתה. פתאם משך את עיני גוש קטן, אפור־כהה. אחרי שהסתכלתי בו היטב ראיתי והנה קפוד לפני, קפוד קטן־חי. מיד צררתיהו במטפחתי והבאתיו לביתי. כשהבאתיו הביתה נתתי לו לחם לאכל, הוא אבל בחשק מידי והביט אלי מדי פעם בפעם בעינים פזורים על פני כל השמים. השמש מאדימה כדם ונלחמת על קיומה בהזקה. האויר מלא קדושה וסוד. אמנון וחבריו יושבים על ראש אחד ההרים ומתיעצים על יסוד נדוד של „חשמונאים קטנים", הנדוד הזה ינן על המולדת העברית ויהיה נאמן לעמו כל הימים. ראש המדברים הוא אמנון. בקול חוצב להבות אש ובהתלהבות יוצאת מן הכלל הוא מדבר על הרעיון הנשגב הזה. הם בכל. רק הד־קול אמנון ישמע. והרי הגליל שומעים ומאזינים לכל הגה ומלה היוצאים מפי החשמונאי הקטן. נזכרים הם שנם לפני אלפים שנה שמעו מלים כאלה יוצאות מפי קנאי הגיל לוחמי מלחמת החרות. ביום בהיר אחד הלכו בחורי המושבה צפתה כי הזמנו שמה לחגיגה אחת. המולה התעוררה בין תושבי הכפרים הערבים. שיך אחד היה עובר בין הערבים ומלהיבם בדברי שטנה ורעל נגד היהודים ומפתם ללכת אל המושבה לשרפה ולבזזה, מיד הקיפו כל הערבים את המושבה ועיניהם מפיצות זעם נורא. זקני המושבה הנשים והילדים התקבצו אל בנין בית הספר וסדרו שם הגנה פעוטה. כשראה אמנון את הסכנה המרחפת על מושבתו רץ תיכף אל האורוה והביא סוס, עלה עליו וכחץ מקשת טס לקרא לבחורים שישובו אל המושבה. הערבים נדהמו למראה עיניהם אך מיד שבה רוחם ויחלו להשטיר על הגבור הקטן מטר אש ובדור אחד פגע בידו הימנית וברגלו השמאלית. אולם אמנון הבליג על מכאוביו ובידו השמאלית אחז במושכות והריץ את סוסו במהירות ונעלם. כעבר זמן קצר שב אמנון ואתו חמשים בחורים עברים מזינים רוכבים על סוסים, המושבה נצלה.

* * *

באחת מפנות המושבה יושב ילד נדם וקטע חור פנים ובעל עינים שקועות. כל הרואה את הנער האמלל הזה מביט אליו בעיני חמלה ואהבה ואומר: „מי יתן וחיו כל בני העברים אמיצי לב ונאמנים כמוהו" אמנון החשמונאי הקטן לא האריך ימים אחר שנעשה לבעל מום וכעבור זמן מה מת ונשמתו הקדושה פרחה ועלתה השמימה, לשבן שם יחד עם נשמותיהם של כל גבורי ישראל.

לא תמוש דאגת גאולת הארץ מלבה והגית בה יומם ולילה...

סביעות תודה. שמחת בני־הבית עברה כל גבול. הם נסו ללטפו כי השבו מאחר שהקפוד קטן הוא. ודאי הקרינו עוד רכים המה. ואולם טעות גדולה טעו. מעצמכם תבינו מה היה להם כשנסו ללטפו.

כל היומם ישן הקפוד ורק בלילה יצא לשחר למרק.

באחד הערבים יצאנו כלנו אל החצר לראות את הקפוד. והנה ראינו דבר היוצא מן הכלל החתלתולה המתנוררת בביתנו יצאה גם היא מהבית אל החצר. פתאם קפצה אל הארנז אשר הקפוד נמצא בתוכו:

מתחלה סטר הקפוד את דקרניו, החתלתולה נגשה להריחו ומיד הכירו זה את זה. הקפוד נשען בשתי רגליו הקדמיות על שכם החתלתולה ויחל ללקקה. אין לתאר את הצחוק אשר פרץ מפי אנשי הבית. מני אז התקשרו החתול והקפוד ויהיו לחברים נאמנים.

אחרי שנים שלשה ימים התרגל הקפוד לשמו. כשהייתי קורא לו: „קפוד נש הנה"! היה מתעורר ונגש. מחזה יפה היה לראות בעת שהקפוד והחתול אוכלים יחד מתוך קערית אחת חלב.

הקפוד אהב את כל יושבי הבית, אך ביחוד נקשרה נפשו ביותר בי, במטפל בו.

באחד הבקרים ראינו את הקפוד שוכב שלא כדרכו. כאשר התבוננו בו הרגשנו כי הוא חולה. אמרנו אך חולי הוא וישאנו. אך טעינו. הקפוד נמשך אחרי לאן שאנכי הולך. לבסוף, ראינוהו שוכב בפשוט רגלים. הוא — מת. . . .

בשובי מבית הספר, אחרי הצהרים, כריתי קבר לקפוד על יד שיח השושנים שבחדרנו ובשוב שני אחי רזיאל ודוד מבית־הספר קברנוהו בצער רב.

ועל מצבתו רשמנו כדברים האלה:

פה נקבר „ק פ ו ד"
נפטר בכ „ז באיר תרפ"ז

בֵּן

פַּעַם אַחַת רָאִיתִי גַן נָפֶה מְאֹד, הִבַּטְתִּי מֵרָחוֹק
וָרָאִיתִי שָׁם עֲצֵי מִשְׁמֶשׁ וְגַם עֲצֵי תְּמָרִים וְגַם עֲצֵי
תוּתִים. נִכְנַסְתִּי אֶל הַגַּן וְשָׁהַקְתִּי שָׁם כָּל הַיּוֹם.
וְלַפָּנוֹת עֶרֶב הָלַכְתִּי הַבַּיְתָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה.

יצחק מיכאלי (כתה ב)

מרדכי ספרוני (כתה ו"כ)

חַג הַשָּׁבוּעוֹת

בית הכנסת מלא מפה לפה אנשים. כלם לבושים בגדי חג ומחזורים בידיהם. על יד העמוד טול ארון הקודש עומד החזן עטוף בטלית ומצנפת חזנים עשויה קטיפה שחורה על ראשו. כל הקהל מתפלל בכונה והחזן מסים בנגינה נעימה כל תפלה ותפלה.

שעת תפלת „קדושה" הגיעה. כשעמד הקהל על רגליו ואמר בהתלהבות עצומה „קדוש קדוש" נזכרתי בנבואת הנביא ישעיהו המתאר את כבוד ה' והמלאכים העומדים מסביביו להללו, נדמה לי כי גם אמות הספים של „החורבה" נעו וחבית הזדעזע. אחרי הקדושה המשיך החזן את תפלת „שמנה עשרה" והתחילו לקרוא בתורה. קוראים אחד לעלית לתורה „והקורא" קורא בנעימה ובקול חזק את דברי התורה וכשעצמתי את עיני נדמה לי כי לא בבית הכנסת הנני עומד, אלא אני נמצא יחד עם כל ישראל במעמד הר־סיני ועיני רואות את הקולות ואת הלפידים ואת ההר העשן. אחר קריאת התורה הלך חלק מהקהל לכתל המערבי לתפלת המוסף. גם אבי הלך ואני נלויתי אליו. ע"י כתל המערבי עמד קהל מכל העדות ואורחים מכל ארץ, וכשעמדתי על־יד הכתל נזכרתי את אשר ספר לי טורי, כי בעת שבית המקדש היה קים היו מתאספים אליו ביום זה יהודים מכל כנפות הארץ והיו נכנסים בכבוד פנימה והתפללו ברגש. וכיום עומדים אנו בחוץ ולעתים קרובות נדחקים בינינו ערבים וערביות מלוכלכים המפריעים בכונה או שלא בכונה בעד התפלה. בדמעות שליש משטיע החזן על יד הכתל את התפלה „ומפני חטאינו", זו התפלה הקדושה והיפה והמלאה נעגועים על ארץ ישראל ועל חיי חפש וכבוד.

ובדמיוני אני רואה את בית המקדש ואת הקהל העברי הנדול העומד בתוכו. כה שקעתי בתמונה הזאת עד כי שכחתי את המציאות טריק (דרך) מריק נשמע פתאם קול גם והנה ערביה לבושה שמלה שחורה ומלוכלכה נדחקת בין הקהל ויהודים כפופי קומה ולבושי בגדים ארוכים מפנים לה דרך ונזהרים שלא תגע בהם. אז הרגשתי כי למרות זה שאנו בירושלים והננו עומדים על יד הכתל עדין בגלות הננו. לבי נתמלא נעגועים והבנתי הפעם היטב את התפלה „ומפני חטאינו"... המתכלתי אל השמים ונדמה לי כי ראיתיה עולה ובוקעת לה דרך ישר למעלה למעלה ולבי נמלא תקוה וששון.

דוד אפל (כתה ז')

בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה

(רשמים)

זמן רב הפצרנו במורנו ללמודי הטבע, כי יבקר אתנו „בחצר המטרה" החשובה לנו מפאת שני טעמים: א) המקום ההיסטורי, ב) במקום זה יש הרבה עטלפים והם חשובים ללמודנו. בבקר בחיר אחד הודיע לנו המורה כי נבקר היום את חצר המטרה. אנו קבלנו את הבשורה בשמחה ונסתדר מהר. יצאנו לדרך ושירה בפינו. עברנו הרבה מקומות היסטוריים כגון: קברות־המלכים, חומת־אנריפס, גולגתא. המורה התעכב ע"י כל אחד המקומות הללו ובאר לנו הכל. הגענו למטרת־הפצנו, לחצר־המטרה. מבחוץ נראו לנו סלעים גבוהים ועירומים הפוערים אלינו את לועיהם. המורה דפק בדלת הגמוכה התחונה בגדר החצר. כעבור זמן מה נכנסנו כלנו לחצר יפה מלאה ירק ופרחים. עברנו ע"י בנינים קטנים, והנה נכנסנו למערה. המערה היא גדולה עד מאד וגבוהה. המורה ספר לנו על המקום ההיסטורי הזה, מקום מאסר ירמיהו הנביא. תיכף לבואנו נשמעו שריקות וצפצופים. הבטנו למעלה וגרא הרבה עטלפים מתעופפים ממקום למקום, בתוך הנקרות הגדולות, אשר בקורות המערה.

אני החלותי לתור את המערה: במערה אין כל קשוט כי הלא מיוחדת היא לאסירים. אין בה כל מערות צדדיות ומסבבות כרגיל במערות. מלבד „חדר" אחד הנמצא בצד המערה. קירות המערה אינם חלקים ואינם מהקצעים כלל. מלאה היא חורים, סדקים המגיעים עד ראש ההר.

בינתים החלו חברי לערוך ציר בעטלפים אשר התעופפו, מפאת־ה„הבהלה" ממקום למקום. ההתעוררות בין חברי גדלה מאד, וחם קלעו אבנים בלי הרף אל העטלפים. סוף סוף הצליח אחד החברים לקלוע באחד העטלפים. בלנו רצנו אל הפצוע ובקול תרועה מהרנו אל המורה להראותו את העטלף הנצוד. ויתאר לנו המורה את אפן חיי העטלפים ידבר על בנין גופו. עיני העטלף הביעו שנאה לאנשים אשר גזלו ממנו את חייו וחפשתו, הוא שאף לשוב אל מולדתו אל המערה, ויתלבט בידי המורה אשר אחזו אבל לשוא. בני האדם הקשיחו לבם מהחי הזה, ונשם אותו בתוך קופסה וכך הבאנוהו אל בית־הספר. כאשר יצאנו מהמערה נכנסנו כלנו לחדר, שבו נצבת מצבה מכסה שטיח יפה.

רצינו להכנס אל הבור אשר־שם השלך ירמיהו אולם לצערנו היה הבור מלא מי נשמים ולא יכלנו לבקרו.

נפרדנו מהמקום הזה, ומתוך שירה שבנו לבית־הספר.

הַהַדְלָקָה בְּמִגְרַשׁ הַמַּכַּבִּי

בל"נ בעמר הודיעו לנו כי הקרן הקימת עורכת חגיגת הדלקה על מגרש המכבי וכל ההכנסה תהיה מקדשת לנאולת־הארץ. אני שמחתי כי ידעתי כי כל נרש ונרש משיב לנו חלקת אדמה.

ערב ל"ג בעמר הגיע. הכיתי בכליון עינים לשקיעת החמה. הרגעים היו בעיני כשנים. סוף סוף רד היום. השמש באה. השמים האדימו מקרניה האחרונות. לבשתי את בגדי החג אשר לי ולא הספקתי לחבש את כובעי כי מהרתי למגרש המכבי. דמיתי להסיד אשר שמועת פתאום באה אליו „הרבי נוסע". הגעתי למגרש כשאני נושם ונושף מרב ריצה וקניתי לי כרטיס כניסה. אני הסתובבתי אנה ואנה והנה שנים מחברי כתתי נצבים עלי והצעה טובה יצאה מפי שניהם: הבה ונשחק בכחבואים. מיד התחלנו במשחק. עוד אנו משחקים וקול צפצוף שמענו ונרץ כל אחד לפני מדורה. אני הצטרפתי לצופי שבט „שולי". המדורה הדלקה. לשונות האש עולות ומלחכות את כל העצים ואני שוקע בהרהורים. לפני עולה התמונה: בני ישראל בארצם. הניע ראש חדש. על החרים משיאים משואות. ירושלים דומה להר בוער באש שלא יאכל. מתוך אש המדורה עולה לפני ראש, חוא ראש בר־יוחאי.

פתאם נשמעה קריאה: ילדים, לרקוד! כרגע נשתלבו הידים והרגלים החלו מקפצות ואני נסחף בזרם של הרוקדים ואנחנו רוקדים ושרים „בר־יוחאי" נמשחת אשריך". כה בליתי את חעת בנעימים ואחר נצטרפתי לקבוצת ילדים ונשב הביתה. בשבבי על מטתי עברה לפני עיני כל ההנגה הנעימה הזאת ובטרם נרדמתי הרהרתי: מי יתן ונהיה מאושרים ונזכה לראות בתחית ארצנו ובבנין בית מקדשנו ובאשרם של אחינו בני ישראל.

ינאל גלעזר (כתה ו')

חלום.

במוצאי שבת אחר ההבדלה שבבתי לישון וראשי מלא רעיונות. מהחלון נוצצים כוכבים ובבית שקט. ותפל תרדמה עלי והנה אני נמצא ביער גדול מלא עצים גדולים וגבוהים. מרחוק נראה בית קטן וגמוך. אני נמצא כלב היער ופחד נורא חזק אותי.

מתהלך אני ביער ומחפש את בית־הספר. מרחוק נראה שביב אור ומחשבות רבות התרוצצו במחי באותו רגע. חשבתי שזהו בית־הספר או ביתי אך בראותי את העצים הגבוהים ידעתי כי רחוק אני עוד מהבית. הלילה כסה כבר את פני העולם. הכוכבים הנוצצים והלבנה המאירה נראו כבר בשמים ואשא את רגלי ואלך הלאה עד בואי אל ים גדול. מרחוק נראה דבר מה לבן נוסע ומתקרב אל שפת הים. אחרי רגעים אחדים ראיתי ספינה קטנה שטה על פני המים. בבואה אל שפת הים ירדו מתוכה אנשיה לנוח. בקשתים שיקחו אותי הביתה. בשובם חבניסו אותי לספינה. בחצי הדרך התחילה הספינה מתנודדת מצד אל צד. סערה נדולה באה, והגלים עלו על כל פני הים. הספינה שטה ומתנודדת וכמעט שנשברה. פתאם הפך רוח נורא את הספינה וצללנו כלנו במים האדירים. מרב צער ופחד הקיצותי והנה־חלום.

אהרן כהן (כתה ד')

לקרית ענבים.

(רשמי טיול)

ביום ה' ב' בסיון הודיע לנו מורנו שאנו מטילים לקרית ענבים. מה רבה שמחתי בשמעי בשורה טובה זאת. הפעמון צלצל ואנחנו יצאנו מהמחלקה והלכנו הביתה. בדרך דברנו אני וחברי על אודות הטיול. באתי הביתה ספרתי לאמי את דברי המורה ובקשתיה להרשות לי לנסע יחד עם כל הילדים. אמי הסכימה. אחר־כך אכלתי את ארוחת הצהרים ויצאתי החוצה לשחק עם חברי ובערב התפללתי תפלת מנחה ומעריב ואבי הכינה לי את אכלי ונתנה לי גם מלפפון. צחצחתי את נעלי והלכתי לישון.

בבקר השכמתי קום התלבשתי והתרחצתי והלכתי בחפזון רב עד שבאתי לבית־הספר. שם ראיתי כבר מספר ילדים קטן וחבינו בקצר רוח לבוא מורנו. כאשר ראינו אותו מרחוק רצנו לקראתו בשמחה. אחרי־כן מסתדרנו והלכנו אל המכונית. עלינו זוגות זוגות והדוחק במכונית הזאת היה נדול מאד. המכונית זזה ממקומה ואנחנו שרנו כמשך כל הדרך עד שהגענו לבית ההבראה. שם ירדנו וראינו את הבית ששם מבריאים האנשים החולים וגם את העץ אשר נטע אותו הרצל ראינו. אחר ישבנו תחת עץ תאנה ואכלנו את ארוחת הבקר. משם הלכנו ברגל. הלאה בדרך עברנו בו הרבה ברמים וגפנים עד הגיענו לקרית ענבים, שם נחנו מעט ושחקנו בכל מיני משחקים ואכלנו כלנו יחד וראינו שם את הרפתות ושתינו הרבה חלב. ואחרי־כן ישבנו על האוטומכיל ונסענו הביתה. בדרך שרנו שירים יפים עד שהגיענו למחנה־יהודה ומשם הלכנו לבית־הספר. באנו לבית־הספר, המורה נה וגם אנחנו נחנו. אחר־כך לקחנו את ילקוטינו והלכנו הביתה שמחים וכאושרים.

דוד רובוביץ (כתה ד')

לכבוד מערכת „חברנו", שלום.

נא לפרסם את הדברים האלה בעתונה הנכבה. בגליון „חברנו" ז' נדפס חבור מאת הח' ציון הלוי, „מלחמתנו בכתה ו'". למען האמת אכתוב כאן שורות אחדות על החבור הלז. איני יודע מדוע הכניסו את החבור הזה לעתון כ„חברנו". כותב החבור כתב הרבה טעויות ביחס למלחמה הזאת למשל. „והפלונה הקטנה שהדה את כתתנו כי נבא לעזרתה". במה שהדה? ! „מהפסקה להפסקה רבו הלוחמים בכתה ו', לא נכון! „השעור עבר. הניעה ההפסקה ואנו הלוחמים התחלנו להכריז בקול כל הכתה! כל הכתה למלחמה על כתה ז'! כשמע תלמידי כתה ו' את חברוז ונם ראו שבחותינו הצבאיים הולכים ורבים, נסס לבם בקרבם, ורבים מחיליהם לא הלבו לקרב'. על הדבר הזה ביחוד אין לעבור בשתיקה. א) לא נסס לבנו בקרבנו. ב) „רבים מחיליהם" בס"ה כמה חילים היו לנו? עשרה לכל היותר. ונם אלה היו הקטנים שבכתה. ורק שנים בהם היו חזקים הלא הם החברים ה. וצ'.

תם אני ולא אדע מאין שאב כותב החבור את כל הבדיות הללו ובתב בתב פלסתר כזה על כתתנו. ונסו נא עוד הפעם להלחם בנו ואז נראה להם את כחנו' ואם לאו, בשם חברי תלמידי כתה ו' אני מזהין בזה את תלמידי כתה ו'א למשפט חבירים.

בשם תלמידי כתה ז' בניסין סולודר

טז באיר, תרפ"ז, ירושלים

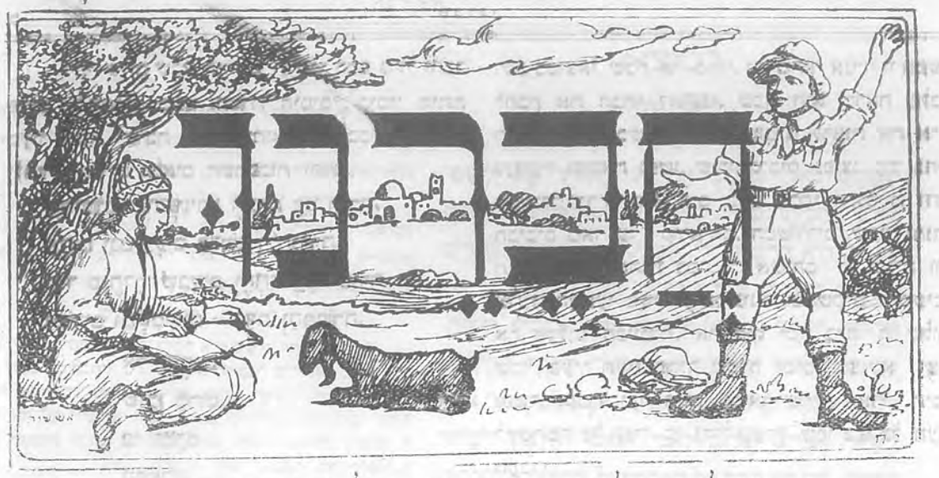
התכן:

א. הרצל	—	יעקב איש שלום	—
ב. בארץ בניסין (פנפסיה)	—	אשכנזי	—
ג. אמנון הגלילי (ספור)	—	ירמיהו בן יעקב	—
ד. גאלת האדמה וגאלת ישראל	—	אריה קישמאי	—
ה. המלה הקטן (ספור)	—	מנשה דבשני	—
ו. קפודי	—	בניסין סולודר	—
ז. כחג השבועות	—	מרדכי ספרוני	—
ח. כחצר המטרה	—	דוד אפל	—
ט. ההדלקה בסנדש המכבי	—	גלעזר	—
י. חלום	—	א. כהן	—
יא. לקרית ענבים	—	ד. רבוביץ	—
יב. בגן	—	יצחק מיכאלי	—

יג. מכתב אל המערכה.

נסדר בדפום בית הספר „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים ונדפס בדפום „ציון" ירושלם.

שנה ז' ירושלם—אב-אלול—תרפ"ז גליון י'

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בי"ס „תחכמוני" בירושלם

התכן:—

א) ר' שלום שבזי	—	ט. כהן	—
ב) מבהולה לא"י	—	א. דימנט	—
ג) בסתא (רשמי טיול)	—	י. תמרי	—
ד) בבית־הספרנו	—		
ה) אגרות־ברכה			
ו) „חברנו" לחברי			
ז) שמותיהם של תלמידי המחזור התשיעי			
ברבורת			

משה כהן (כתה ח'א)

רבי שלום שבזי

לעם העזם וקשים עברו על היהודים אשר בארץ תימן. האכזרים והאכזרים עלבום ורדפום תמיד. אדיר חפצם של אלה היה שהיהודים ואאבלטו וירדו בקרושת־נביאם. אבל עמנו עם קשה־ערף הוא. הוא נאמן לאלהיו ולדתו ובנד לא יבנד כו. למרות הרדיפות הרבות שרדפו סושלי תימן את היהודים, חזקו הללו בהוחם ונשאו את תוהתנו ביד הסח התפארו בח ונקשרו אליה בכל נפשם ובכל מאדם. ורוקא בימי צרה ומחנק קמי בין יהודי תימן חכמים נחולי הרוח ומשוררים מצינום ששיהים נתקדשו בעיני כל ישראל.

הנדול כמשוררי ציון שבתימן הזה רבי שלום שבזי.

בשנה השבע עשרה למנין העמים נולד להכם רבי יוסף איש שבז בן ויקרא את שמו שלום. בהיות שלום עוד ילד קטן החלה רוח השירה לפעמו ויכתב שירים שהתפרסמו בין חבריו. בימי ילדותו החל להתנענע על ארץ ישראל ובלומיו שר על יפיה ועל קדושתה. בשנדל רבי שלום נעשה למשורר נדול. בכל שיר ושיר שיצר אפשר להביו את אהבתו העזה אל עמו ואל כל קנייניו. הרבה פיוטים חבר, מהם לשבת, למועדים וליתי ציר ורבים בהם נם שירי חול. באחד משיריו־השבת שלו הוא מביע את אהבתו ליום הקדוש הזה ומתאר לנו כיצד הוא מקבל את פניו. בפיוט הזה כמו בכל פיוטיו אין הוא יכל לשכח את ציון, את הנביאים ואת מקדש־ד'.

לִקְרַאת שַׁבָּת אֵצֵא בְּחִבָּה	וּמֵרֹב חִבָּה לְיוֹם הַהוּא
מִיּוֹם שִׁשִּׁי, זָקֵן וְשֵׂיבָה.	נַפְשִׁי אֻמְהַר, יָהּ אֲבָרֲכֵהוּ
שִׁשּׁוֹנִי קֶרֶב יְגוֹנִי נָחָפָא,	אַפְנֵּוּ, אֲכַבְּדֵהוּ, וְהוּ, וְהוּ!
וְאָנָן וְאָמַר: בְּרִיחַ הַבְּאוּ!	הִנֵּנָּא מֵעֵין שָׁלֹם הַבָּא.

דִּבְרֵי נְבִיאִים אֱלֹהַי תָּבִיא.
תְּמַהֵר בְּמֶלֶךְ, כֹּהֵן וְנָבִיא—
וְנַעֲלֶה לְצִיּוֹן בְּאֲרֵיֵה וְלָבִיא
וְנִבְנֶה לְמִקְדָּשׁ בְּהַרְהַאבְּהָה

נפשו הטהורה שאפה תמיד להדבק אל ד'. באחד משיריו פונה הפיטן אל נשמתו בהכרים האלה:

דַּבְּרִי שִׁיר, יְחִידָה בַּבְּרִי,
שַׁבְּחִי אֶת אֱלֹהִים וְצוּרִי.
כְּתִי שִׁנְקַת חַזְקַן הַהֲנָעָרִי
מֵהֲבָלָיו בַּסּוּם הַתַּיְשָׁרִי.

רבי שלום שבזי היה גם תלמיד חכם נדול וחבר פרוש על התורה בשם „חמדת הימים". בימיו היתה בעיר צנעא ישיבה נדולה והוא שר לבבוד התורה ולומדיה שירים מלאים השתפכות ורגש.

מַה־טּוֹב וּמַה־נָּעִים! חֶבְרַת בְּנֵי תוֹרָה,
אַהֲים וְגַם רֵעִים לִדְרשׁ וְלַחְקֹרָה.
סוֹד סַנְהֶדְרֵי שִׁבְעִים וְאֶחָד חֲצֵי שׁוּרָה
יְמוֹרִים וּמַשְׁמִיעִים — חַדָּת וַהַמְשָׁרָה.

אַל יִשָּׁמֵרֵם,
שׁוֹכֵן מְרוֹם,
כִּי עֶטְרָם
וַיָּפְאֵרֵם
בְּחֵן וּבְשֵׂכֶל.

תורת־החן לקחה כידוע גם את לב יהודי תימן כי מצאו בה תנחומים בחיים הקשים. גם הפיטן ר' שלום שבזי היה מקובל ושיריו מתבלים ברעיונות לקוחים מהזהר הקדוש. הרבה אנדות יפות מתהלכות עליו. מספרים שבכל יום ששי אחר הצהרים היה יוצא את עירו ומם לארץ ישראל, בא לירושלים או לצפת להתחמק מהשעיר. לא עבר זמן רב וזקן מת ואני נשארתי בלי מורה. בימים ההם בא בחור היודע עברית והתישב בעירנו והוא החל ללמדני קרא וכתב. מעט מאד למדתי מפי המורה, כי זמן מה אחרי התחילו ללמדני נוסח בית־ספר עברי בשם „מנן־דוד". כמיבן נמניתי גם אני בין התלמידים הראשונים. בית הספר חלך הלוך ופרוח ובוחרים טובים היו מלמדים אותנו עברית ותנ"ך. ספורים רבים ספרו לנו על ארץ־ישראל ועל השיבה־ה וקדושתה לנו. הראו לנו את תמונות הניסנסיה „הרצליה" שבתל־אביב. את הכתל המערבי ועוד מקומות שבאלה ואני חשקתי — לעלות לארץ.

באחד הימים שמעתי כי בא אורח לעיר ושמו האדון וילנסקי. הוא בא הנה מארץ־ישראל להרצית לפני היהודים אשר בכל הארץ על קרן היסוד. שאלתי את אבי מהי קרן־היסוד והוא הסביר לי: הלא תדע, בני, כי ארץ־ישראל אינה עתה בידי היהודים ומכיון שאנו רוצים לרכשה לנו עלינו להרום כסף ובכסף הנתרם תנאל הארץ. בשביל זה בא הארון וילנסקי לעורר את העם היהודי לתרום לקרן היסוד.

אחר זמן מה הוחלט בביתנו לנסע לתור את ארץ ישראל. שמחתי היתה רבה מצד אחד, אבל בצד ושב במוצאי שבת אל ביתו. גם מתוך אגדה זו אפשר להבין את חבתו לארצנו. שכן הוא מראה שלכל הפחות פעם בשבוע היה מוכרח לראות את ארץ נעניעו ומשאת נפשו. שיריו הרבים נפוצו עוד בחיי המשורר ועד היום קוראים בהם בבתי הכנסיות והם חביבים מאד על קוראיהם. המשוררים שבין יהודי תימן שקמו אחריו כמו ר' אבותם בן זכריה ור' אלעזר השפעו משיריו, מסגנונם וממשקלם והמשיכו את פעלתו הפיוטית. את סוף ימיו בלה ר' שלום שבזי בעיר תעיז מהלך עשרה ימים מצנעא ושם נפטר ונקבר. ועד היום יבואו שמה יהודי תימן להשתטח על קברו כי נדול ונערץ שמו בפי כל העם העברי.

אלתן דימנט (כתה ו'א)

מִבְּרָזִילְיָה לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל

ליום חגי הנדול, יום מלאות לי י"נ שנה עברו ימי חיי לפני וקצתם אספר בזה.

ארץ מולדתי היא ברזיליה שבאמריקה הדרומית. שם העיר שבה נולדתי היא באיה השוכנת לשפת הים. הורי היו יהודים הראשונים שהתישבו בעיר נוצרית זו ואני הילד העברי הראשון. אחיינו באו עוד יהודים ונהיה לקהלה אחת. ימי ילדותי הראשונים עברו עלי באותה עיר בין ילדי הנוצרים. עברית לא למדתי רק שפת המדינה המדברת בפי עם הארץ היתה שגורה בפי והיא ברזילינית. מסבות שונות נאלצנו לעזוב את העיר ההיא ונעבר לעיר הבירה ושמה ריאו־דה־נ'נרו ואני אז ככן ארבע. בעיר הבירה היתה קהלה יהודית קטנה אבל הילדים העברים לא למדו את שפתנו ולא ידעוה. שם בקרתי בגן ילדים נוצרי עד שנתי הששית. בהתאמצות רבה מצא אבא איש זקן שהחל ללמדני את אותיות האלף־בית. אותו זקן היה בעל לבן ושונה לנמרי מיתר מורי הנוצרים. את שעוריו, אודה על האמת, לא למדתי ברצון. בכל פעם הייתי מוצא תחבולות שני נעצבתי כי נודע לי שאבא ישאר בברזיליה. כל החבנות ננמרו. היום המיועד לנסיעה בא. כשקרבנו אל האניה באו רבים מקרובינו וממכרינו. החפצים הועלו על האניה וגם אנו הנוסעים אמא ודודתי שאף הם נסעו להתראות עם הוריהם ישבנו בה. אני הייתי מבוהל מאד כי קשתה עלי הפרידה מאבא. לשמע השריקה השניה של האניה חרדנו ונפרדנו זה מזה. השריקה השלישית חצתה את האויר והאניה זזה. כה עזבתי את ארץ מולדתי ברזיליה לעלות לארץ נענועי, לארץ־ישראל. לאט לאט נעלמו הבנינים הכבירים והרוד שסביב. שנים עשר יום נסענו באניה עד הגיענו לנמוא. אחת מערי החוף של איטליה, מנמוא נסענו ברכבת למרסיס. במרסיס התעכבנו כשבועים מפני שהיה עלינו לקבל את הרשיון לעלות לארץ.

בעיר ההיא בלינו את חג הפסח. את הסדר ערכנו במשרד ארץ הישראלי. שם ערכו סדר ליתומים היהודים שבמרסיס. קריאת ההנדה היתה בשתי שפות, עברית ואיטלקית. רב הילדים לא ידעו עברית ובבדי לקרבם אל עמם נקראה ההנדה נם באיטלקית. ממרסיס נסענו באניה למצרים. ממצרים שלחה אמא טלנרמה לבשר לדודי, את דבר בואנו. אחר ששלחנו את הטלנרמה עשינו את דרכנו הלאה. בכל הדרך ראיתי בדמיוני את ארץ ישראל ואת דודי, וכך חארתי לי. הנה עובר דודי ברחוב הנמנסיה. הבנין הוא בודאי בארמון מלכים וסמביב לו נן נפלא ונהדר. כאשר הנענו ללוד באו לפנשנו דודי ודודתי. אמי הכירה את דודי עוד בעד חלון הרכבת ותק־א חיים! חיים! כאשר ירדנו מן הרכבת חבקנו ונשקנו את דודנו ואת דודתנו ונשב באוטו ונסע לתל אביב. זמן מה היינו בתל־אביב ונסע לירושלים. למחרת הלכנו לבתל המערבי. קשתה עלי ההליכה. נחנקתי כמעט. ביחוד חרניזותי החמורים בנעידותיהם המחרישות את האונים. דודי שהכיר בי שאיני שבע רצון עמד ובאר לי הכל. מיד הבנתי שצריך לסבול בשביל הארץ, וצריך להסתנל לחיים היותר קשים ובלבד לחיות בארצנו. כששאלוני אם הוצה אני לשוב לברזיליה עניתי: לא אסע שמה אפילו אם תסע אמא. עתה אני שמח שעליתי לארץ ונתנה לי ההזדמנות לימוד את שפתנו היקרה. עתה התנשם חלומי אשר חלמתי. עתה אני לומד בבית־ספר עברי וכל לשוני אך ורק בעברית. המחוליים ושעורי הטבע מקרבים אותי אל מולדתי האמתית, היא מולדת העם כלו. אהבת נפש אני אוהב את ארצי היקרה ותמיד— תמיד אחיה נאמן ומסור לה.

בְּמוֹצָא

(רשמי טיול)

בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן הוֹדִיעַ לָנוּ הַמּוֹרֶה כִּי נָלֵךְ לְטַיֵּל. שָׂמַחְתִּי מְאֹד בְּשָׁמְעִי אֶת זֶה. לָקַחְתִּי אֶת יַלְקוּטִי וְהָלַכְתִּי הַבַּיְתָה. בַּבַּיִת שָׁאַלְתִּי מֵאִמָּא רְשׁוּת לְהִשְׁתַּתֵּף בַּטִּיּוּל. הִיא הִרְשְׁתָה לִי. אָכַלְתִּי אֶת אֲרוּחַת־הַצָּהֳרַיִם וְיָצָאתִי לְשַׂחֵק. בָּעֶרֶב שַׁבְתִּי הַבַּיְתָה. אָכַלְתִּי אֶת אֲרוּחַת הָעֶרֶב. רָחַצְתִּי אֶת יָדַי וּפָנַי וְשָׁבַבְתִּי לִישׁוֹן. בְּשָׁנָתִי חָלַמְתִּי חֲלוֹמוֹת יָפִים מְאֹד. בַּבֹּקֶר הִזְדָּרַזְתִּי לָקוּם. אָכַלְתִּי אֶת אֲרוּחַת הַבֹּקֶר. אִמָּא הֵכִינָה לִי אֹכֶל לַטִּיּוּל. אָמַרְתִּי שָׁלוֹם לְאַבִּי וּלְאִמִּי וְהָלַכְתִּי לְבֵית־הַסֵּפֶר. שָׁם הָיוּ כְּבָר כָּל הַתַּלְמִידִים. הִסְתַּדַּרְנוּ וְהָלַכְנוּ. עָבַרְנוּ דֶּרֶךְ שָׁדוֹת וּכְרָמִים. עָלִינוּ עַל הַר נָבוֹהַּ מְאֹד. רָאִינוּ הַרְבֵּה מַעֲרוֹת. הָלַכְנוּ דֶּרֶךְ הַכְּבִישׁ וְהִנַּעֲנוּ לָמוֹצָא. שָׁם נָחְנוּ מְעַט. אַחַר כָּךְ הָלַכְנוּ לְבֵית הַהַבְרָאָה. אַחַר שֶׁבָּנוּ לָמוֹצָא וְיָשַׁבְנוּ בְּאוֹטוֹמוֹבִיל וְשַׁבְנוּ הַבַּיְתָה. אֲנִי סִפַּרְתִּי לְאִמִּי אֶת כָּל מַה שֶּׁרָאִיתִי בַּמּוּזֵיאוֹן.

יעקב תמרי (כתה ב')

בבית־ספרנו

ביום י"ג ו' בסיון הוצג על ידי תלמידי בית ספרנו בראי הנוער „ציון" המחזה „החלוץ הקטן" מאת א. כרמון. ההצנה עברה בהצלחה רבה והצטינה בתפאורתה העשירה והמשחקים מלאו את תפקידיהם בכשרון ובטעם.

— ביום י"א—י"ז בתמוז טילו תלמידי הכתות י"א ו' בסושבות יהודה. השיול עלה יפה מאד. בכל מקום נתקבלו החברים על ידי מורי בתי הספר ותלמידיהם בידידות ובאהבה. פרטים באחד הגליונות הבאים.

לטובת נגועי הרעש

סיד לאחר הרעש (י"א תמוז) נתכנסה ועדת שתי הכתות ח"א וח"ב והחליט לאסוף תרומות בין החברים בכדי לעזור לנגועי הרעש. במשך שנים שלשה ימים הצליחה הועדה לקבל מהתלמידים לירה מצרית אחת ומסרה על ידי המופר ר' בנימין לנגועי הרעש שבחברון. יחד עם זה פרסמה הועדה ב„הארץ" את המכתב שאנו מדפיסים כאן.

לכבוד מערכת ה„ארץ", תל־אביב

אנו התתומים מטה. תלמידי המחלקות ח"א וח"ב בביה"ס „תחכמוני" בירושלם, הודיענו לשמע את האסון הנורא של רעידת האדמה שהמטירה שואה על הרבה ערים וכפרים בארצנו והחליט להקל קצת את סבל הסובלים, על ידי אספת תרומות בין תלמידי בתותינו לטובתם כלי הבדל אומה ודת. עד עתה נאספ הסכום —ל"ט אחת ודענו מקום שנם חבריגו בשאר בתי הספר יעשו כמונו ויצליחו בעבודתם.

בשם תלמידי הכתות ח"א וח"ב בביה"ס „תחכמוני" בירושלם
אלון בנימיני, דניאל יצחקי.

— ביום כ' תמוז כ"ג שנה לפטירת מנהיג הרצל ז"ל נערכה אוברה לו, כל תלמידי הכתות נתכנסו לחצר בורים. אחרי נגון התקוה דבר מנהל בתים הארן אילן על ערכו של המנהיג ז"ל. אחריו נאם המורה מר ירוחם. רשם חזק מאד עשו דבריו הלבביים של חבר ר' צבי כהן, ראש הרכבים במונטריאל. באוברה זו השתתפו גם כתו של הרב כהן, וחתנו שבאו לארץ ישראל לחג את חג בר מצוה של בנם בירושלם. אחרי תרגילי לכת ימים נפתיחה האוברה הזאת בשירת „התקוה".

אגרות־ברכה

א.

חברינו הוקרים תלמידי המחזור התשיעי.

השנה מסיימים אתם את חק לימודיכם בבית ספרנו. שמונה שנים, שמונה שנות עמל ויגיעה עברו עליכם יחד עמו מוריכם גם יחד. עתה אתם המאשרים נכנסים אל עולם אחר.

ולמי אתם חבים תודה אם לא למוריכם אשר הדריכוכם בהרך הישר והטוב!

את מוריכם המחנכים והמלמדים אותנו אל נא תשכחו. זכר תזכרו גם את בית ספרכם אשר בו בליתם את מיטב שנותיכם.

בית הספר עולם שלם הוא. בו עוברים חיי התלמיד סנולי הרך ביותר סגיל הגן עד גיל שאתם עומדים בו כיום. הנה אתם נפרדים מעל בית הספר הזה. אך אל נא תחשבו כי אין עוד צורך לעבוד. עתה, אך עתה עומדים אתם על סף העבודה החדשה הכבירה והאדירה.

חזקו אמצו, עבדו והצליחו!

בשם כל תלמידי בית ספרנו

בנימין סולודר (כתה ז')

ירושלם, ט' במנחם אב. תרפ"ז.

ב.

לתלמידי בית ספרנו שלום וברכה!

אנו עומדים בעת, חברים יקרים, על סף בית ספרנו. עוד מעט ונפרד מעליו. אולם גם הפרידה לא תוכל לנתק את קשר האחוה והדעות שבינינו. תמיד, תמיד נזכר את הישנים השובות שבלינו יחד אתכם בבית הספר.

יאתם תלמידי הכתה השביעית המטלאים עוד מעט את מקומנו בכתה ח'. עליכם הושלו מהיום אותן החובות שהיו מוטלות עד עתה עלינו. חזקה תקותנו שתעלאון על הצר הטוב ביותר. אנחנו מאמינים שאתם תעסקו בעבודות הנהונות בביתים ביותר יכולת וביותר טרף, וכרו, חברים יקרים, ואל תשכחו כי עליכם להיות למופת לאחינו הקטנים תלמידי הכרות הנמוכות והבינוניות. זכרו גם איתנו חבריכם המסרים אתכם כהצלחה ובאשר.

שלום, שלום לכולכם.

חבריכם תלמידי הכתות ח"א וחיב.

ירושלם ר' במנחם אב. תרפ"ז.

ברכה

מערכת „חברנו" מברכת את שני חבריה הנאמנים לה, את ירמיהו בן יעקב ואת ציון הלוי ליום מלאת לדם י"נ שנה. ידי רצון שיצליחו בכל מעשיהם ותתנשמנה כל משאלותיהם ושאיפותיהם.

חברנו לחברו

(עם צאת השנה השביעית)

אשר „חברנו" אלולא היתה השנה הזאת, שנת רעש ופגעים שונים הייתם אתם, חברי תלמידי בית הספר, חובים לעבד תנועה גדולה למלאת שבע שנים ליסוד במתני הקטנה הזאת. עכשיו שאין לבני לשמחות ולחגיגות אני רוצה רק להעמידכם על החובה המשמחת הזאת. קיומי המתמיד והמסומם של עתונני הוקר. שימו לב. במאי קראו שני ושלישי: שבע שנים רצופות מה יקרו שלש מלים צנועות אלו, במשך שבע שנים תמימות מופיע אלינו „חברנו" מדי חדש בחדשו ופדי בכורים במנאו: מסורים, רשימות, שירים, מאמרים רשמי שיור וכתבות־כתות, פרשות של הנעות בית ספרנו, היורות וברכות. כלי הפלנה אשר להגיד ש„חברנו" הולך ונעשה לראי נאמן שבו משתקפים חיי התלמידים במלא מוכן הכלה הזאת. אין, דומני, מאורע אחד בחיי בית ספרנו ש„חברנו" לא ספר עליו לפני חבריו. ראוי לציין גם את השאיפה לשכלול שיש בעתונני. קוראינו הרגישו זאת במדור המנוקד שהתהגנו השנה לשם חבורי חבריכם הותיקים תלמידי הכתה ב'. אנו חושבים להרחיב את המדור הזה. בשנה הבע"ל סקוה „חברנו" להכניס חלק חדש בשם „בין חברנו לחבריו". בחלק זה תבאנה הישמות שונות על פי נושאים לקוחים מחיי יומיים שבבית ספרנו.

עלינו לשבח גם את חברינו פועלי הדפוס של „חברנו". פועלים תמימים אלה עמלים באמונה ובמסירות וכל מעמם היא להוציא תמיד גליון יפה ונקי משגיאות.

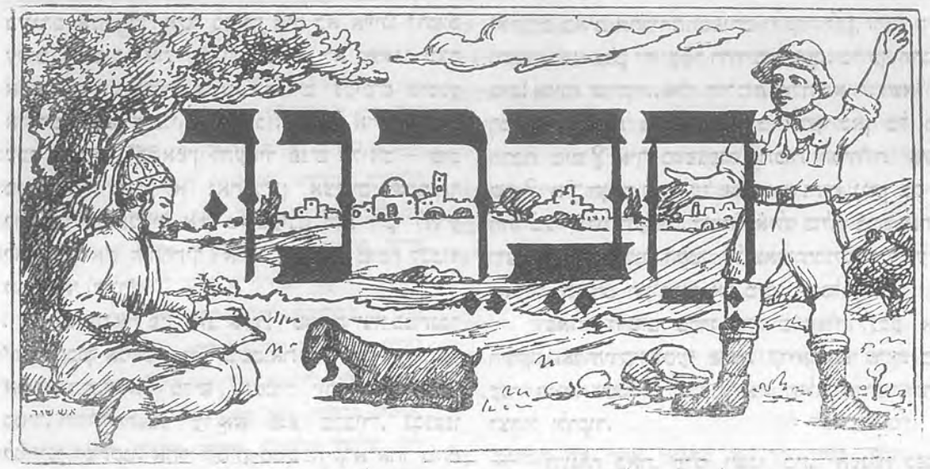
יהי רצון שנוכה כלנו לחג את חג יובלו השלם של „חברנו" הטוב והחביב על כלנו. =בגליון זה אני מדפיסים כנהוג את שמות תלמידי המחזור התשיעי. ששים תלמיד גומרים השנה את לחק לימודם בבית ספרנו! כין המומרים תמצאו הרבה חברים שנשאו כל החמן בעול „חברנו" והשתתפו בו בחבוריהם ובעבודת־הדפוס. „חברנו" מברך את כל תלמידי שרתי המחלקות ח"א וח"ב שיצליחו בכל מעשיהם ויהיו לברכה ולתפארת להוריהם ולעמם.

— „חברנו" מודיע בשמחה כי הכסנך שפרץ, לצערנו, בזמן האחרון בין חברינו תלמידי הבתות ויא וי' להגלי פרסום מאמרו של חבר: ציון הלוי. „מלחמתנו בכתה ז'" („חברנו" גליון ו' שנה זו) נגמר. והחברים השלימו ביניהם. „חברנו" האוהב את השלום זאת האמת התערב במחלקת הזאת והורות להשמעתו סלחו שני הצדדים זה לזה והשלום הוקם.

שמות תלמידי המחזור התשיעי:

ח"א		ח"ב	
בוקיון שמעון	כהן משה	אשכנזי יהושע	יהלום אפרים
בן־יהודה אהרן	כהן שלמה	אנאי רחמים	כהן יוסף
בן־ששת מרדכי	כוכבא ישראל	איש שלום י.	כהן נסים
גבזון אלישבע	כספי יואל	אילן מיכאל	כהן בן־ציון
גולדברג ארזה	לוי נסים	ברון יוסף	כשיוף משה
דהבי שלמה	לוין אריפרט	בן דוד בנימין	להמן אברהם
דידלר יונה	לוברטאלכסנדר	בורשטין אבי.	משיוף נרשון
זלברשטין אל.	מרפים בנימין	בנימיני אלן	נחמיאס אברהם
זלמן בנימין	נ יכאלי ישעיה	ניאני אברהם	ספיר יאב
חברוני מאיר	סגל יצחק	נולדברג יעקב	פיינזילבר אריה
חסון משה	סגל דוד	ליבוף ראובן	פיינזילבר דוד
יהלום אברהם	קלסר כרצין	ניהשטיין מנחם	פינטו בנימין
יצחקי הניאל	סלעם דוד	רבשני מנשה	קוק עיבריה
כבו אברהם	תמרי יהורה	יוסף משה	קיזר שמחה
		שיחני משולם	שרשבסרי אהר

נסדר בדפוס בית"ם תחכמוני ונדפס בדפוס „ציון", ירוחלד ירושלם

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי בית"ס „תחכמוני" בירושלם

תוכן:

א) חברנו לחבריו
ב) נם — — — מ. גירשטין
ג) בת־השחק — — — י. גלעזר
ד) הוד השקיעה — — כ. סולודר
ה) הגינת הגפר — — — י. אישי־שלום
ו) תשוקתי ללמודים — — — י. תמרי
ז) מקרוב ומרחוק — — — י. בן־יעקב
ח) בבית ספרנו
ט) חידה ברכות

„חברנו" אל חבריו

אחרי הפסקה של חדשים אחדים, שבאה בשל האחור בפתיחת בתי ספרנו היקרים, הנני שב לשוחח ולשעשע אתכם, חברי אהובי־נפשי, ידעתי את צפיתכם הגדולה אלי, יום יום אני שומע בחצר בית־ספרנו קול קורא אלי: „חברנו איך?

שבתי אליכם חברי!

עתה אופיע אליכם שנית אחת בחדש ואתם הבינו נא ממיטב הבוריכם, שיריכם וחידותיכם, כי כל טוב וכל אמת ויפה ירצו.

עם הכנסי לשנתי השמינית אני מברך את עצמי ואתכם, קוראי, סופרי ופועלי הדפוס שנוכה כלנו לשנת אשר ויצורה.

טנחם גירשטין (כתה ח'ב)

נם

(מזכרונותי)

עת צרה היתה לנו, היהודים, לפני שנים אחדות. על ערי ישראל שברוסיה היו מתנפלים פעם בפעם שכמתם פראים שונים ומשמידים את אחינו. ביחוד הצטינו באכזריותם ובפראותם גדודי הפטלורים. רובם היו אכרים כוהים ובלתי מחונכים אשר למראה בצע כסף עזבו את כפריהם ואת מחרשתם ויספחו למחנה פטלורה הצורר לאבד ולהשמיד את היהודים. דם היהודים היה נשפך כמים, ותעל צעקתם עד לב השמים, היינו יושבים כלואים בבתינו וכל אשר יצא מביתו נוראה היתה אחריתו. ביומים ההם היה הדבר. בלילה אחד שמענו דפיקה על הדלת. חרדנו מאד. שאלנו בלשון רוסית „קטו טם?" (מי שם?); וקול נם ענה „פתח!". מתחלה סרבנו לפתוח, אבל כאשר התחילו לדפק דפיקות חזקות כל כך עד שכמעט שברו את הדלת, אלצנו לפתוח. לאור הנר שדלק ראינו שלשה אנשים זקופי קומה ומזוינים. כובעיהם אשר צורת משלש להם- העיד כי המה ממחנה פטלורה. מה גדל תמהוננו בשאמא הפירה

תִּשּׁוּקָתִי לַלְּמוּדִים

כַּאֲשֶׁר נוֹדַע לִי כִּי הַלְּמוּדִים לֹא יַתְחִילוּ בָּעִתָּם כְּמוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, הִצְטַעַרְתִּי מְאֹד. הִתְחַלְתִּי מִתְגַּעְגֵּעַ לַלְּמוּדִים. בְּכָל עֶרֶב שָׁאַלְתִּי אֶת אָבִי: מָתַי יַתְחִילוּ הַלְּמוּדִים? בְּכְלְיוֹן עֵינַיִם חִכִּיתִי תָּמִיד לָעִתּוֹן לִקְרֹא חֲדָשׁוֹת עַל פְּתִיחַת בָּתֵּי הַסֵּפֶר. תָּמִיד הָיִיתִי קוֹרֵא כִּי לֹא הִתְחִילוּ עוֹד הַלְּמוּדִים. סוֹף סוֹף קָרָאתִי פַּעַם אַחַת בָּעִתּוֹן כִּי בָּתֵּי הַסֵּפֶר יִפָּתְחוּ – שִׂמְחָתִי הָיְתָה בְּלִי גְבוּל, לְמָחֳרַת הִגַּדְתִּי וְרָצִיתִי לְבֵית הַסֵּפֶר.

יעקב תמרי (כתה ג')

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

—„עתון קטן". כורשה בירת פולניה שהיא אחד המרכזים החשובים של עמנו אשר בגולה החל לצאת עתון לילדים הנקרא: „עתון־קטן". רב החמר הוא של הילדים עצמם וכתוב לפי רוחם. „חברנו" עתוננו הקים זה שמנה שנים שולח את ברכתו לחברו החדש.

—זכיון הירדן. זהו אחד המפעלים החשובים העומדים להתנשם בקרוב בא"י.—הזכות נמסרה לבן עמנו פ. רושנברג על ידי ממשלת אנגליה המפקחת על א"י, ועליו ליצור בכח אשדות חמים שבירדן את החשמל. מלבד זה חושבת חברת החשמל לסדר השקאה ענקית והספקת מים לכל חלק א"י. אלפי פועלים יצאו בקרוב לנשם את העבודות האלו. מפעל זה יביא לידי קדמה ענקית את המסחר, החקלאות והתעשיה.—זכיון ים המלח. כלכם חברים מבירים בודאי את ים המלח המכונה ים המות. בזמן הקרוב ימסר זכיון על ים המלח לחברה עברית – אנגלית. בטח תתפלאו, מה אפשר לפעל בים המלח, האפשר לנטוע שדות, פרדסים וכרמים במדבר שממה? לא ולא. בים השומם הזה נמצאים אוצרות של מינרלים שונים העולים לאלפי מליונות לירות. המפעל הזה עלול ליצור בארץ מסחר ותעשיה ענקית.

—ההלואה. ממשלת אנגליה אשרה הלואה גדולה למטשלת א"י למפעלים שונים כגון: נמל, בנין מסלות ברזל וכו', אך בעיקר חשוב המפעל של בנין נמל ענקי בחיפה. חיפה, כך מנבאים, עתידה להעשות עיר ממחר שתהיה חשובה בכל המזרח הקרוב. ע"כ חושבת הממשלה לבנות נמל ענקי ומשכלל לשרות אניות המסחר. אלפי פועלים עבריים יצאו לעבודות אלו והמצב בארצנו יוטב בהרבה.

—ע ו ל ם ה י ל ד י ם ממקור נאמן נודע לנו שכקרוב יחל להופיע שנית העתון החביב על הילדים „ע ו ל ם ה י ל ד י ם". כידוע נפסקה החוצאה לזמן־מה מסבת מחלתו של העורך א. סולודר. העורך הנכבד הבריא כבר ובקרוב נזכה לקרא את הספורים והשירים ב„עולם הילדים".

מ ו ל ד ת. יצאו שתי חוברות של הירחון „מולדת". החוברות מענינות מלאות ונדושות בספורים ובשירים במאמרים וברשומות. עלינו הילדים החובה לקרא ולהפיץ את שני עתוננו אלה „עולם הילדים" „ומולדת" למען תנתן להם האפשרות להשתכלל ולצאת בדיוק.

ירמיהו בן־יעקב (כתה ח')

חידות ספרות.

הפוך את השם „חכוזרים" לספרות, והחסר מהסכום הכללי כשם „אחד" השבטים ויצא לך שם משורר גדול.

חבשוש יחיאל

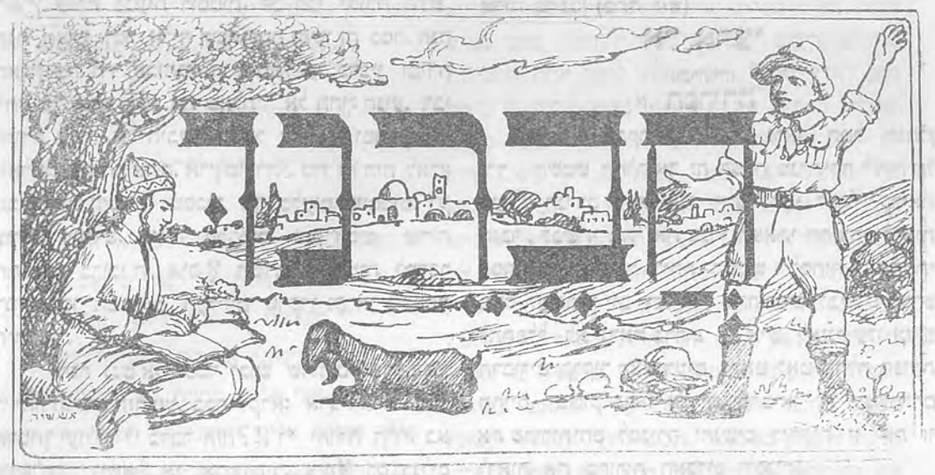
כתה ח'

בבית ספרנו.

ביום ה' כסלו נפתח בית ספרנו. הפתיחה נערכה בטקס הגיוני כנהוג. המנהל ברך את החברים בשנת הצלחה בלמודים. החבר יגאל גלעזר קרא את פרק פ"ד מספר התהלים. התזמרת נגנה נגונים שונים ולפנינת התקוה נכנסו התלמידים לכתות והלמודים החלו.

ביום כ"ז כסלו, ג' דחנכה נערכה הגיונתנו השנתית והמסורתית בראי־הנוע „ציון" בתכנית: הנכיה (תמונה חיה) בלוית „מעוז צור" עיי התזמרת. רקודים, מחזה מחי צופי בית ספרנו על הר הכרמל, דרשת מאת שלום עליכם. נגינה. התגינה עשתה רשם חזק על כל הקהל.

נסדר בדפוס ביה"ס „תחכמוני" ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש

ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלם.

ת ו כ ן: —

א) הכתל המערבי — — — — — י. סלוצקי
ב) חלום המשורר — — — — — ד' אפל
ג) אל ארצי — — — — — — — א' גרינמן
ד) געגועים — — — — — — מ' ליפמן
ה) נסיעתי לארץ־מצרים — — — — ד' חיון
ו) חנוכת ראש־חדש — — — — — צ' דיסקין
ז) מקרוב ומרחוק — — — — — — י. בן־יעקב
ח) בבית־ספרנו.
ט) ברכות.

יהודה סלוצקי (כתה ד'ב)

הַכּוֹתֶל הַמַּעֲרָבִי

הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי! אֲלָפִים בַּשָּׁנִים אַתָּה עוֹמֵד וְקַיָם וְהַשְּׁכִינָה תִּבְכֶּה לְךָ. אַתָּה, אַתָּה הַמְאֻשָּׁר וְהָאֻמְלָל, אַתָּה רָאִיתָ אֶת עַמִּי בְּשִׂבְתּוֹ עַל אַדְמָתוֹ, בְּעֵת אֲשֶׁר מְלָכִים וַאֲצִילִים הָיוּ בָּאִים לִרְאוֹת אֶת תִּפְאֶרֶת יְרוּשָׁלַיִם הַקְּדוֹשָׁה. אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֶת דִּבְרֵי הַנְּבִיאִים הַנִּשְׂגָּבִים וְאַתָּה גַּם רָאִיתָ אֶת הַיּוֹם הַנּוֹרָא, אֶת יוֹם הֶעֲבָרוֹת, בּוֹ נֶחֱרְבָה מִמְּלַכְתֵּנוּ, בּוֹ נָלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ. כָּל הֵיכְלוֹת־הַמִּקְדָּשׁ נִשְׂרְפוּ וְכָל כְּתָלֵיהֶם אָבְדוּ, רַק אַתָּה נִשְׁאַרְתָּ! לֹא פַּעַם אַחַת רָצוּ לְשָׁרְפְךָ, לֹא פַּעַם אַחַת הֵגִיפוּ עָלֶיךָ כְּלֵי מַשְׁחִית וּמַפָּצִים וְלֹא נָכְלוּ לְךָ, גַּם סָעֲרוֹת וָרַעַשׁ לֹא הִפִּילוּךָ.

אוֹי שְׁאֵרִית הַפְּלֵיטָה! אוֹי שְׁאֵרִית תִּקְוָתֵנוּ! הֵן אַתָּה הוּא מָשָׁל עַם יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נֶהֱרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהוּ וְגַם כִּי יַעֲבֹר בָּאֵשׁ ד' עִמּוֹ, הַשְּׁכִינָה לֹא נֶזֶה מִמֶּךָּ מֵעוֹלָם... אֶת אֶבְנֶיךָ הַקָּרוֹת, הַגְּדוֹלוֹת, הָאֲלֻמּוֹת מִכְּסוֹת־הָאָזוֹב נָשְׁקוּ רִכְבוֹת־שְׁפָתַיִם עֲלֵיהֶן נִשְׁפְּכוּ יַמֵּי דְמָעוֹת מֵאַפְרִיקָה וּמֵאַסְיָה הַחַמּוֹת מִמַּאֲרְצוֹת סִבִּירְיָה הַקָּרוֹת. מִכָּל קְצָוֵי תֵּבֵל בָּאוּ אֵלֶיךָ, הַכֹּתֶל, אֶלֶף אַלְפֵי אֲנָשִׁים רַק לִרְאוֹתְךָ בִּלְבָדְךָ, לִבְכּוֹת לְפָנֶיךָ וְלִנְשֹׁק לְךָ כִּבְנֵן הַמְנֻשָּׁק לְאִמּוֹ.

הַכּוֹתֶל הַמַּעֲרָבִי, חַי־חַי עִם יִשְׂרָאֵל, עוֹד תִּזְכֶּה תִּרְאֶה אֶת יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה!..

דוד אפל (כתה ח')

חֲלוֹם הַמְּשׁוֹרֵר

בודד עומד לו ר' יהודה הלוי על ספון האניה הנושאת אותו לארץ תשוקתו, לארץ ישראל. מסביב ישקו הגלים ומדי פעם בפעם יכסו את הספון. אולם ר' יהודה הלוי יעמד איתן ואת עיניו ישא לצד ארץ־חלומותיו.

נזכר הוא בארץ אשר עזב, בארמונו היפה, ובמשפחתו, אולם מה לו בית, מה לו משפחה, והוא אל ארץ אבותיו ישא פעמיו... רעש. הגלים סוערים כאלו יהגו:

לשוא, לשוא עמלך, אל הארץ אשר נכספת כל ימיך לא תעלה, לשוא, לשוא. אך הוא לא יאזין להם. בדד יעמוד ויצפה בכליון עינים ליום אשרו. מרחוק נראית

הארץ. שורת נבעות דומטות, לכ רבי יהודה רונש. הנה הארץ אשר אליה השתוקקה נפשו זה כמה, הנה הארץ בה חיו אבותיו. הוא נופל על ברכיו ומודה לה, על אשר מלא את שאלתו. אל החוף הניע. רבי יהודה עולה אל היבשה, נופל על פניו ומנשק את האדמה ובוכה: אהה, ארץ מולדתי, מה זה היה לארץ „זבת חלב ודבש"? מסביב אך סלעים שומטים, רק צורים זועפים. ואיה הכרמים והפרדסים, שדות התבואה ברוכי ה' אים? השדות והנבעות למדבר דמו. פסו הבחורים העליזים שרקדו וקראו בשמחה הידד...

והנה ננש אליו כמר לבוש שחורים וירק בפני ר' יהודה. הוא הזדעזע, בכה וקרא: ארצי, ארצי, העל אדמתך יעוללו לי כדבר הזה?!. ר' יהודה הלוי, בא ירושלימה וישאל: אי ארטונתיך. ציון? רק דגלים בעלי צלב אדם יראו על צריחיך. הוא נפל על האדמה ליד שערי ירושלים ושר את שירו האחרון: ציון הלא תשאלי לשלום אסיריך. נפשו משתפכת ומתמוגגת, לעיניו עובר כל אשר קרהו בארץ אבותיו, בארץ הזאת חרפוהו, אהה אלי...

פתאם באה בלבו מנוחה שלמה, מה לו ולבזיונות מה לו ולחרפות? הנה הוא רואה בעוז רוחו את היום הגדול אשר בא לעמו ולארצו, בו „שבו בנים לגבולם". הארץ פורחת. העם פורח, הכל חי ורענן. הוקל לרבי יהודה הלוי. אשר, אשר רב מלא את לבו, עיניו סנורות למחצה ועל שפתיו מרחפת בת צחוק קלה...

מרדכי ליפמן (כתה ז,ב)

נַעֲנוּעִים

ימי חפש האחרונים הניעו. עוד שבוע, עוד ימים אחדים ובתי־הספר נפתחים. החפש שלכתחילה היה כל כך חביב נהיה למיותר. בכליון עינים חביתי ליום שבו נפתחים בתי־הספר של מחלקת החנוך.

בקר היום המיועד הניע. השכמתי ואקח את ילקוטי על שכמי ובשמחה רבה ובצעדים רחבים צעדתי בדרך העולה לבית הספר. נדמה לי או כי כל העולם אומר שירה, כי השמש זורחת באור בהיר יותר מאשר בכל יום. וכי הצפרים שעל צמרות העצים מצפצפות הפעם בקול חזק יותר. התעורר בי המרץ לעבוד, קבלתי על עצמי לזכות

אריה נרינסן (כתה ז'א)

אֶל אַרְצִי

(וכרונות)

א. הפרידה

זהרורי הבקר הראשונים נראו. הטל הנוצץ ירד. השמש החלה אך זה לצאת מנרתיקה לזרוח על העולם הנרדם עוד, ואני התעוררתי לקול קריאת הגבר. לבשתי מהר את בגדי ויצאתי החוצה לראות במחזה הנעים בעת זריחת השמש. למחזה זה אהבתי מאד להתבונן יום יום. חוץ מההולכים לבית המדרש להתפלל לא נראה ברחוב אף איש. לאזני עלו זמזום הדבורים וקרקור הצפרדעים. לאט לאט החלה חנועת החיים. בשוק נראו אכרים שהביאו על ענלותיהם את סחורותיהם למכירה והנשים דוחקות זו את זו לראות את סחורות האפרים ולקנותן.

בינתים התאספו אלי חברים, והחלו לחקף אותי בשאלות: מתי תעלה לארץ ישראל ומה תעשה שם? מה זה מענין אתכם? עניתים בנאוה, מה לכם ולארץ ישראל? הלא אתם קומוניסטים קטנים ושונאים את הציונות ואת ארצנו הקדושה!? עוד הם מפקפקים לענות לי או לא, והנה באה אמי ואמרה לי: אין זמן היום לשחק בני, השכחת שהיום הננו נוסעים לארץ ישראל. בעוד שעתים נסע לרכבת ועתה עלינו להתבונן לנסיעה. ובדברה לקחתני בידי ונכנסה עמי הביתה. בבית מצאתי כבר את כל הרהיטים מפוזרים ומפורדים כמו בערב פסח. את ארוננו לא ראיתי בבית. בודאי נמכר. חבילות־חפצים היו מונחות באמצע

חבית וכלים מכלים שונים התגוללו מתחת לרגלים. קרובים וידידים רבים באו הביתה להפרד ממנו בטרם נסע לארץ ישראל. אני ישבתי לי על אחת החבילות ואכלתי בחפזון את ארוחתי. נפשי ערגה לדבר מה לא ידוע לי, לא יכלה עוד התאפק ולשאת בנולה את הרגעים האחרונים. צפיתי בכליון עינים לרגע הנדול בו אשים פעמי אל ארצי. חברי נתלקטו סביבי ודברו אתי על דבר נסיעתי. הם שאלוני: התכתב לנו מכתבים? כן, אמרתי להם, בודאי אכתב אם רק תענו לי, האח, מה מאשר אתה, אמר אחד מחברי, לו יכלתי לנסע אתך יחד הייתי המאשר בעולם. הבטתי אל עיניו וראיתי שהוא מקנא בי מאד. חפצתי לנחמו ולשוחח אתו עוד ופתאם נפתחה הדלת והענלון בא ואמר „הכונו לדרך" והתחיל לשאת את החבילות אל הענלה. חורי קמו והחלו להפרד. כל האנשים פרצו בבכי ובבית נשמעה יללה מרה כמו בליל תשעה באב. אבל הבכיה לא ארכה, מפני שהענלון האיץ בנו לנסע ואים עלינו שנאחר לבוא אל הרכבת. חורי ישבו בענלה ואני עליתי עליה בצעדי און וישבתי על יד הענלון. המרכבה זזה ממקומה. מכל העברים נשמעו ברכות פרידה „שלום" „שלום". חורי נפנפו במטפחות בהפרדם מעל קרובינו וידידינו בפעם האחרונה ונם אני נפנפתי במטפחתי וקראתי „שלום לכם, אהובי, שלום לעיר מולדתי".

הענלון הצליף בשוטו על הסוסים והם נשאו את רנליהם ויחרו לרוץ. יצאנו את העיר.

(עוד יבוא)

דוד חיון (כתה ד')

נִסִּיעָתִי לְאֶרֶץ מִצְרַיִם

(מזכרונות „ הילדות)

בהיותי ילד קטן לקחוני הורי למצרים. שכרנו עגלה ונסענו לתחנה. קנינו כרטיסים ונכנסנו לקרון הרכבת. שרקה הרכבת שריקה עזה והיא זזה. אני ישבתי על ברכי אמי. אחותי לא ישנה כי אם נשקפה בעד החלון עד שנמאס לה וישבה על הספסל. הרכבת עמדה. אבי נשאני אל דודי ואני התעוררתי. פעם הלכתי עם אבי אל גן החיות. ראינו עוף גדול וגבוה עומד ומביט אלינו וידענו כי העוף הזה הוא בת יענה. ראינו גם דבים, נמרים, פילים, וחיות שונות. גם הפרחים היפים מצאו חן בעיני. מה התעננתי למראה הזה. לבסוף ראינו את האריות. הם שאנו שאנה נדולה. בעל האריות הבין, כי רעבים הם והביא להם תכף אכל ומים לשתיה. הניע הזמן לשוב לבית דודי. ספרנו לדודי על החיות הנפלאות ועל הנן הנפלא אשר ראינו. דודי התפלא גם הוא. פעם אחת חלתה אחותי מחלה קשה ומחלתה דבקה גם בי. קרא אבי לרופאים ורפאו אותנו. אחר שבנו בשלום לארץ מולדתנו, ארץ ישראל.

בונה להם בנינים ואת הבנין הכי נדול הייתי מקדיש לבית־ספרי החביב עלי.

בראש מורד ובצעדים מרושלים חזרתי הביתה, הדרך נראתה לי הפעם ארוכה מבלי סוף. עצב נבנסתי לביתי. שאלוני מה קרה לי. בעצב ספרתי להורי על אי פתיחת בתי־הספר. יום יום הייתי מקבל את העתון בשביל אבי מידי מחלק העתונים והופך בארבעת עמודיו הנדולים לחפש אחרי מודעה, יום יום הייתי חולך אל טבלאות המודעות לחפש ולראות אולי הודבקה איזו מודעה על אודות פתיחת בתי הספר, אולם לשוא. שום שנוי לא בא. יום רדם יום, שבוע רקף שבוע עד שנדמה לא רק לי כי אם נם לכל העולם שבתי־הספר לא יפתחו בשום פעם...

בעל כרחי הלכתי לבית „ ספר אחר. מוזר היה לי הכל. בבואי לשם הבטתי מסביבי לחפש אחרי מורי וחברי. אולם זרים היו לי כל המורים והתלמידים שם וזר חייתי להם. כל השמחות והחנינות בבית־הספר לא שמחו אותי. תמיד הייתי חושב על ההבדל הנדול שבין בית־ספרי עכשיו לבין בית־ספרי שבשנה שעברה. פעמים שבשעת השעור נשכח ממני המקום, ונדמה לי כי בכתתי הקודמת אני יושב וכי על הקתדרה יושב מחנכנו האהוב ומלמד אותנו. אולם בין רגע הייתי נזכר שנית על מצבי הנוכחי ומצטער הייתי על כי זה היה רק דמיון. לו יכלתי הייתי דורש מכל העולם: השיבו לי את בית „ ספרי, בית „ ספרי האהוב עלי ואת מורי. מורי העברים באמת. השיבום לי כי כלתה נפשי אליהם ובקשתי נתקיימה. בתי הספר נפתחו. הנני שוב בבית ספרי הקודם, האח, לשמחתי אין קץ!...

צבי דיסקין (כתה ח)

חֲגִיגַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ

יום לפני ראש חדש שכט עברתי על יד מקום המודעות אשר בבית ספרנו. והנה מודעה המודיעה, כי בערב תערך חגיגת ראש חדש באולם ביהס, ובתכנית: נפתלי הירץ אימבר מחבר „התקוה". מיד נצבה לעיני רוחי תמונת המשורר הזה אשר ראיתי בספרים שונים וחכיתי בכליון עינים לערב כי יבוא. היום רד ואני הלכתי בשמחה לבית הספר. קור שכט הרגש בכל. השמים היו בהירים ורבבות כוכבים נוצצו ודעכו חליפות. קרבתי לבית הספר והנה עוד מרחוק נראו משם אורות בהירים. נכנסתי לאולם החגיגות ואחר זמן מה התחילה התזמרת מנגנת. וכעבר רגעי מספר נכנסו לאולם מורנו מר מ. מ. ואתו איש אחד זקן אשר לא ידעתיו מתמול שלשום, אך הבנתי כי אדם חשוב הוא. הנה עלה המנהל מר אולן, ויצג לפנינו את מר שמריהו אימבר אחיו של מחבר „התקוה". אז גדל ערכו בעיני והבטתי כל הזמן אליו. אחר הרצה מר מ. מ. על אודות המשורר נפתלי הירץ אימבר, ויקריא לנו גם שירים אחדים משירי המשורר הזה. אחר עלה מר אימבר והודה להנהלת ביהס ולתלמידים על אשר כבדוהו, לערך חגיגה כזו לזכר אחיו, (אעפ"י אשר אנו היינו חבים לו תודה). אחר התחיל מר אימבר מקריא לנו קטעים מתוך חבורו שכתב על אחיו המנוח משורר „התקוה", שיר נפלא זה אשר מלאו לו חמשים שנה. הדברים היו מכדחים ומעציבים כאחד. ולבסוף כשהגיע למותו של אחיו היו דבריו עצובים מאד. כאן הקריא בטחרות ורצה לגמר מהר כי שמו הדמעות מחנק לגרונו. גם אני נעצבנו. כשאמר „רק בן חמשים ושלש שנים היה נפתלי הירץ במותו" ראיתי דמעות נוצצות בעיניו. אחרי גמרו את דבריו נגנה התזמרת ממשכ מנגינותיה ולבסוף סימו בשיר „התקוה". בשום פעם לא הושר השיר הזה בכונה עצומה וברגש רב שכאלה כמו באותו ערב. כתם הנאומים והשירים הלכנו כל אחד לביתו עצוב ושמח גם יחד.

ירמיהו בן-יעקב (כתה ח')

מְקָרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

שנה למות אחד־העם ז"ל

מלאה שנה למותו של הסופר העברי הגדול אחד־העם (אשר גינצברג ז"ל). ברחבי ארצנו ובארצות הגולה נערכות אזכרות והגיגות אבל לזכר נשמתו הטהורה. בת"א הוקמה מצבה יפה בנוכחות תלמידי בתי־הספר וחשובי העיר.

אלפרד מונד בארצנו

אורח חשוב ונכבד בא לארצנו ושמו אלפרד מונד, תומך פעיל בציון־ הציוני ואחד מאדירי ההון באנגליה. הוא בא לארצנו להביא לה תועלת ולחזק התפתחותה ושגשוגה.

אבן הפנה לבית הבריאות בת"א

בתל אביב הנחה אבן הפנה לבנין הגדול של בית הבריאות מיסודו של הנדיב היהודי הגדול מאמריקה נתן שטרוס. רבים ועצומים הם מפעליו של הנדיב הזה על שדה הבריאות, באמריקה ובארצנו. הואסדר הרבה בתי תבשיל ועכשו הוא בונה בית בריאות גדול גם בירושלים. תרומתו לנגועי הרעש ועוד מפעלים חשובים מקימים לו שם עולם. בחנינה נאמו ביאליק, ראשי העיר בת"א, ועוד אנשים. יש לציין שלנדיב הזה מלאו עתה שמונים שנה, יאריך ימים.

הפרעות

וברומניה ובהונגריה מוסיפים בני בליעל להתעולל ולפרע פרעות באחינו האמללים. כל־העולם הנאור נלחם במעשים הנתעבים הללו.

זאב טיומקין ופרופיסר חיות זל

שני אנשים נדולים אבדו לעמנו זאב טיומקין והרב פרופ' חיות. הראשון, מן הציונים הראשונים הנאמנים שהשתתף עוד בקנגרס הראשון, מת בפריז. השני הכם ומלמד גם הוא מראשוני הציונים מת בווינה. נערכו לשניהם לויות נדולות שבהן נאמו נדולי עמנו וספרו את פרשת מעשיהם הנבורים. תנצב"ה.

ברכות

הגנו מברכים את חבירנו היקרים
סולודר בנימין, מורסינו מאיר, ויספיש נחום, כספי מיכאל, מירקין מרדכי, ליום מלאת להם י"ג שנה. הגנו מאחלים להם חיי אשר והצלחה בכל למודיהם.

תלמידי הכתה השמינית.

הגנו מברכים את חברנו
חיים שפירא ליום מלאת לו י"ג שנה, יזכה להיות בן נאמן לעמו, לארצו ולמשפחתו.

חבריו, תלמידי כתה ו'.

הגנו מברכים את י"ג חבירנו אלה שנלאו להם י"ג שנה.

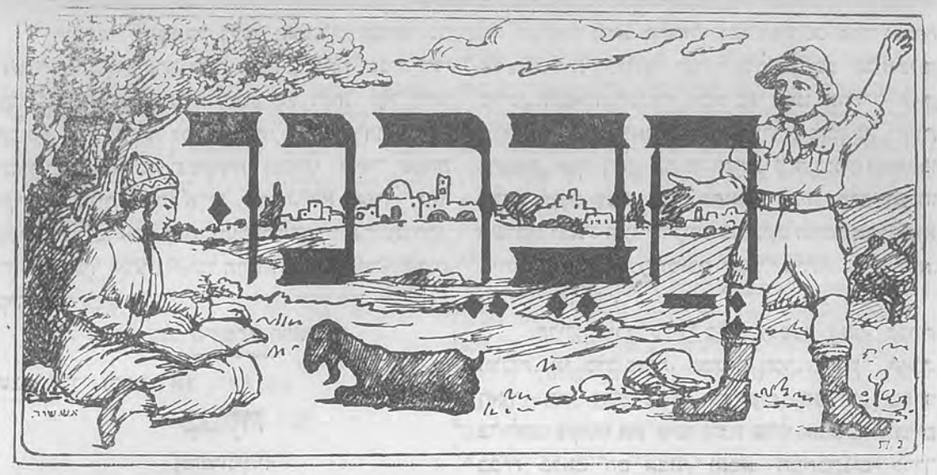
אשכנזי יעקב	ירדני נדליה
בן-יהודה ישראל	לוי ישראל
גולדברג יוסף	ליואי הוד
דימנט אלהנן	פרץ משה
הלוי ציון	קמחי יגאל
ויט יואל	קריאל מרדכי

תליוף עמנואל

היו נא בנים נאמנים לעמנו, לארצנו ולתרבותנו ואז תזכו לראות בתחית העם והארץ.

חבריכם תלמידי כתה ז'א ומחנכה.

נכתב בדפוס ביהס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש — ע"י תלמידי ביהס תחכמוני בירושלם.

תוכן:

א) חרישתי הראשונה — — — א. סוירסקי
ב) בגולה — — — — — — ש. ורדי
ג) אל ארצי — — — — — — י. גריגמן
ד) טיולנו למערות המנהדרין — ע. ירדיה
ה) השלג — — — — — — — מ. הלפמן
ו) מקרוב ומרחוק — — — — — י. בן־יעקב
ז) בבית־ספרנו.
ח) תנחומין.
ט) פתרון חידה. ברכה.

א. סוירסקי (כתה ח')

חֲרִישָׁתִי הָרִאשׁוֹנָה

באחד הערבים פנה אלי שכננו ואמר:—רצונך, בא אלי מחר בבקר ויצאת עמי אל השדה לחרש את האדמה. לחרש את האדמה? קפצתי מתוך שמחה —מי? אני? האח מה טוב ומה נעים! כן—ענה השכן—חפץ אני ללמדך להיות לאכר בישראל.. אבל בוא תבוא השכם־השכם בבקר. הודיתי מקרב־לבי לשכננו ומהרתי לאכל ארוחת הערב ולעלות על משכבי.

שכבתי אולם לא יכלתי להרדם. מחשבות רבות התרוצצו במחי. האם אחרש את אדמת הרי יהודה? הניחי בלבי. לפני עיני רוחי נצבו אלפי אחי בני ישראל, המשתוקקים לעלות לארצנו ולחוציא את להטם מן האדמה הקדושה־ואני אזכה להיות מחר עובד־ אדמה, מה רב אשרי! זמן רב התהפכתי במטתי מצד אל צד עד אשר נפלה עלי תרדמה.. חלומות רבים ונעימים חלמתי כל אותו לילה. חלמתי והנה כל ארץ ישראל חרושה וזרועה ואכרים עברים מתהלכים בה במספר עצום זקופי־נו ופניהם מביעים שמחה רבה אין קץ. ירושלים גדולה פי שבעה מאשר היא כיום והיא מלאה עברים בריאים ושמחים בחלקם.

בשעה הרביעית הקיצותי משנתי ולא יכלתי להרדם עוד, הבטתי בכליון עינים לאור לטען אוכל להתלבש. סוף סוף הואר ביתנו באור קלוש וכהה. בקפיצה אחת ירדתי מעל מטתי, התלבשתי ורחצתי את פני וידי, התפללתי ואכלתי על רגל אחת את ארוחת הבקר ושמתי לי מעט אכל בילקוטי ומיד־אל בית השכן־

האפק החל להאדים. רוח בקר נעימה ורעננה הלפה ונשאה אתה רוחות־בשם. באתי עם השכן אל חלקת שדהו. בידי שלי רתמתי את הפרד אל המחרשה והחילותי לחרש..

לבי פעם מרב שמחה. בכל רנע נדמה לי שקול קורא אלי מבטן האדמה: דע לך, אכר יקר, כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת־קדש הוא. עבד באמונה ובטהרה את אדמת־עמך, עבד, עבד. כה עבדתי שעות אחדות ושכננו הללני ואמר: נער בריא אתה, אכר חרוץ תהיה בארץ. לאחר שהרביתי לחרש נראו טפות זעה על מצחי ואני שמחתי כי ידעתי שהיום אוכל בפעם הראשונה את לחמי בזעת אפי...

עמדתי מעט לנוח ואני הבטתי אל רנב אדמה אחד אשר אך זה העליתיו במחרשתי.

—רנב, רנב—פניתי אליו—הן מבטן הרי יהודה הוצאתיך וזרונות קדומים אתך. ספר נא לי, רנבי, הנם אז בהיות ישראל יושב בארצו הלם כל כך לב האכר העברי בעת תקעו את שני מחרשתו בלב האדמה? אנא גלה לי את כל רזיך, הן עד אתה לשמחת ישראל ולצערו.

הוספתי להסתכל בראנב ואמרתי:—מדוע כה תשמה עתה? ידעתי, שמה אתה כי באת שנית לידי עברי. יבא יום ואתה תשמע קול רנה, קול־הידד הבוקע מלב הלוצי עמך. נמרתי את הרהורי־דברי ונפלתי על האדמה ונשקתיה ובכיתי מתוך שמחה וקראתי: שנית שבתי אליך, אדמה, לא אפרד עוד מעליך לעולם. אחר קמתי והוספתי לעבד את עבודתי, נרתי לי ניר אחר ניר וכל היום ההוא שמעתי סודות קדושים...

כה עברה עלי חרישתי הראשונה.

שבתי ורדי (כתה ז א)

בְּגוֹלָה

(מזכרונותי)

ערב שבת. פרשת לך לך. החמה נוטה לערב. החנויות כבר סגורות. הילדים מרוחצים ומלובשים בבגדי שבת. אמא מלובשה בסגור לבן, מברכת היא על הנרות של שבת ומודה לקב"ה על החסדים שלו שהוא עושה עמנו תמיד ועל יום השבת הזה, יום המנוחה. פניה מאירים כפני מלאך. הקהל נוהר לבית הכנסת לקבל את הסתנה הטובה של הקב"ה את שבת המלכה. תודה לאל! תודה לאל! שומעים מפיות היהודים המתכנסים הששים לחסדו של מקום על יכלתם לצאת מן החורים והמחבואים שהתחבאו בימים הסוערים. ההון עזבר לפני התיבה מעוטף בטלית ומתחיל בקול נעים: „לכו נרננה לה', נריעה לצור ישענו"

פתאם קטה מהומה גדולה בחוץ. האנשים נבהלו והם עוזבים את בית־הכנסת ורצים החוצה. קול של תוף נשמע והכרוז מתופף ומכריז חדשות. הקהל מתקרב למקום ההכרזות. המתופף מתחיל בקריאות ובתמיטות באותו הנגון ובאותה לשון שהוא מכריז על מכירה פומבית או על אבידת חזיר להבדיל, ואין עולה על לב שום בן־אדם שהמצב כל כך רציני ושגורל של כלל ישראל בעת בפיו. קולו הצרוד מתפשט לאמרי „על כל היהודים הנמצאים בעירנו מנער ועד זקן טף ונשים לעזוב את העיר במשך עשרים וארבע שעות, ומי שיעז להשאר אחת דתו למות". קריאות פראיות ומשונות של „הורה" (הידד) מלוות את המתופף מרחוב לרחוב בשעה שהוא חוזר על הכרזותיו. הלילה היה יפה. הלבנה טילה לה בשמים והאירה בקרני כספה את פני תבל ומלואה כדרכה. כן, אור רב היה שפוך על כל העולם. אבל חושך, חושך מצרים שרה בו בזמן בלבותינו ובכל פנות ביתנו. השלחנות הערוכים במעם רב לכבוד שבת נעלבו. אפילו הנרות שהדליקה אמה הפיצו אויה אור כהה ועגום. כל הבית קבל צורה אחרת לגמרי.

רעיון נורא התחיל לנקר במוחנו. פחד ובהלה אחזתנו. דיה היתה כל תנועה קלה שנחשב שמתנפלים עלינו. והשאלה השנורה תמיד בפי עמנו חנודד ל–א–ן, עלתה על הפרק, לאן ללכת עם ילדים בזמן של רוחות ונשמים, ואיך נעזב את כל רבושנו? השבנים התאספו אלינו לטכס עצה. רבים התאספו בבית הרב ושלחו משלחת לראש העיר ולקומנדט לבקש חנינה אבל לשוא היתה כל יניעתם. התשובה שקבלו היתה „נזרה היא. קבלוה באהבה".

הלילה עבר עלינו כליל תשעה באב. בכיות ויללות. אי סדר בבית. שממון ויגון. הבקר האיר. האור חדר דרך סדקי התריסים הסגורים מפחד בלילות. פקחתי את עיני והנה צללי אנשים עוברים בבית בלאט. הם אבא ואמא המתכוננים לדרך בזחירות גדולה, שמא ישמעו בחוץ השכנים הפולנים וישמחו לאידנו. קמנו ויצאנו החוצה והנה תמונה נוראה בחוץ. יהודים עוברים ועל שכמם חבילות ומזודות. נשים נשאו חפצים יקרים להחביאם במקומות נסתרים. רבים מסרו בידיהם את כל רכושם לנוי לשמור עליו בשבר ידוע. הניעה שעת עשר. התחילה התהלוכה הנוראה. קשה לתאר את אשר עבר עלינו. כין החולכים בגולה היו אנשים, נשים וטף, זקנים ונערים, חולים ומדוכאים. אחדים שזבו שברו ענלות לנשיהם ולטפם, אבל רק יחידים זכו לכך מפני שהגוים לא רצו להשכיר לנו ענלותיהם. לענו לנו וקראו מלא אחרינו, ברכו אותנו בדרך צלחה לפלשתינה.

גם אנחנו היינו בין הזובים. אבא שכר לנו ענלה אחרי עמל רב ושלם לנוי סכום עצום. ישבנו בענלה אני ואמא וכל הילדים וגם הדודות והשכנות וילדיהן, וגם סבתא נסעה אתנו. אבא הלך ברגל. לבי הרגיש כאב למראה אבא החולך כששק טעון על שכמו. חוי, אבא וסבא נפרדו מעלינו בדמעות וחלכו לדרכם יחד עם התהלוכה. טרם שנסענו באו חילים רוסים שכורים ובקשו דורון לקנות־טה (ציי בלע"ז) והבטיחו שישטרו על בתינו. הם דברו ומצלחות בנדיהם נראו מנורות כסף, מכתשי נחושת, שעוני קיר תחת זרועותיהם שבבר הספיקו לשלול.

וכך הלכנו בגולה.

אריה נרינסן (כתה ז א)

אֶל אַרְצִי

ב. יום השבת באודסה

בכליון עינים חכיתי לעלית השחר. כל הלילה לא יכלתי לישון. לבי היה רק לטיול שנערוך מחר אל ים התכלת, לאניות העוגנות בחוף ולמחזות הטבע עשירי הצבעים שעוד לא ראיתים אף פעם. תקותי באה. הבקר אור ואני התלבשתי מהר ויצאתי החוצה. שמש חמה זרחה ושלחה קרניה על העיר היפה, על מנדליה והיכליה הנהדרים. אחרי ארוחת־הצהרים יצאנו לטיל. ראשונה שנינו פעמינו אל החוף. עברנו דרך רחובות נדולים ונפלאים אשר עין הרואה תתפלא להודם. אני התבוננתי אל המקומות שאנו עוברים ולא הרנשתי שאנחנו מתקרבים אל הים. פתאם נשמע קול קורא הים! הים! התבוננתי והנה נראה הים בכל הדרו מתחלה נבהלתי, אבל טיר נרנעתי והתחלתי עוד הפעם להביט אל ראי המים המשתרע עד אין קץ. פה ושם נראו סירות מחנועות על המים, עזות ויורדות וקבוצת שחינים טובלים פעם בפעם. אחדים שובבים רנעים אחדים מתחת למים ונדמה שכבר טבעו, אבל הנה נחצו המים ונראו ראשיהם. אחר כך הלכנו אל המקום ששם עמדה אניתנו. למראה ענק זה השבתי כי היא רוצה לבלענו. אבל לאט לאט התרנלתי בה ושקטתי. עינינו על האניה לתור אותה. מלח אחד הראה לנו את הכל. נכנסנו אל תאינו. בהביטי באניה הרהרתי: ספינתי ספינתי, דרך ארוכה וקשה את צריכה להעבירנו, יהי רצון שתביאנו בשלום למחוז חפצנו, לארץ אבותינו. יצאנו מהאניה וסבבנו את כל החוף, ראינו את האניות הנדולות העוגנות שם ושאפנו אל קרבנו את כל מחזות הטבע היקרים אשר לא ראיתי אותם מנעורי. שבעי רצון ושמחה שבנו בשעה מאוחרת הביתה.

ג. ההפלנה מחוץ אודסה

בבקר קמתי, התרחצתי והתכוננתי לנסוע אל החוף. בבית היו כל הבילותינו מסודרות במקום אחד ביניהן נם חבילות האכל, כי אמרו שעל האניה לא נשיג אכל עד שנניע לעיר הקרובה. בינתים בא העגלון, טען את המשא, ואנחנו הלבנו אתו אל הנמל. בבואנו שמה התקרבנו אל משרד המשאות. שם עמדו כבר הרבה אנשים כל אחד עם הבילתו וחבו לפתיחת המשרד. הורי מצאו להם מקום בשורה ואני הלכתי להתבונן באניה. כבואי שמה עמדו שלש אניות רוסיות והנדולה מכלן התכוננה להפלנ. אני עמדתי שקוע בהרהורי. פתאם בא אבי וקרא „הלא כבר הניע הזמן לעלות על האניה ולמה זה אתה עומד כאן? אני עזבתי את מקומי והלכתי עם אבי. נפרדנו מקרובינו שנלוו אתנו ובאנו אל המשרד. בדקו את כל החבילות לראות אם אין בהן סחורה אסורה והעבירונו את הנשר המוביל אל האניה. עלינו על המכסה ראינו עוד הרבה אנשים שהפלינו אתנו והביטו אל החוף. בודאי חשבו על אודות ארץ מולדתם העוזבים אותה בעת, אחר אשר בלו בה את מבחר ימיהם. הנה הנה הניע זמן ההפלנה. המלחים התירו את האניה מכבלי הברזל שהיתה קשורה בהם אל החוף. הוא השמיעה שלשה צפצופים וזזה ממקומה. מיד קם רעש נדול על האניה ונם על החוף. קרובי הנוסעים שעמדו על החוף התחילו להפרד מקרוביהם ונפנפו במטפחות וקראו שלום, ונם אני בראותי את קרובינו נפנפתי במטפחתי וקראתי „שלום לכם ושלום לארץ המולדת".

האניה הלכה לדרכה. מיד עלו חטשה ציונים שתפסו אותם הבולשביקים ושמו אותם בבית הסהר, וכעת שלחום לארץ ישראל. הם התחילו לשיר את השיר הזה שחבר הרב קוק:

לָעַד תָּנָה בְלִבֵּנוּ — שָׁם נַעֲבוֹד לֵאלֹהֵינוּ
הָאֱמוּנָה הַנֶּאֱמָנָה, — בְּחֶדְוָה בְּנִילָה וּבְרִנָּנָה.
לָשׁוּב לְאֶרֶץ קָדְשֵׁנוּ — שָׁם נַעֲלֶה לְבִירָתֵנוּ
עִיר בָּהּ דָּוִד חָנָה — שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה.

תּוֹרַת חַיִּים תּוֹרָתֵנוּ
מִפִּי עֶלְיוֹן נִתָּנָה,
נֶצַח הִיא נָחֳלָתֵנוּ
מִמִּדְבָּר מַתָּנָה.

אחרי שיר זה שרנו „התקוה" ובאנו אל תאי האניה לנוח. בערב יצאתי על מכסה האניה. הבטתי אל העיר אולי רואים עוד דבר מה, אבל לא ראיתי בלתי אם את החוף. מיד נעלם נם זה. ראו רק מים ושמים, מזג האויר היה חם וטוב. היה חיה שקט. האניה שטה על הנלים והשמיעה קול המולה חרישית. רוח צחה קרירה הביאה בכל פעם אויר צח ונעים. על האניה מאירו מנורות החשמל ואנשים אין מספר טולו כמו בנן העיר ואני עמדתי על המכסה וחשבתי: איפה אני נמצא כעת ולאן אני נוסע? מחשבות רבות התרוצצו בקרבי, על העבר ועל העתיד. פתאם בא אבי וקרא: מה לך חולם, עת לישון! ירדנו אל התא ושכבנו לישון.

(סוף יבוא)

טִיּוּלֵנוּ לְמַעֲרוֹת הַסַּנְהֶדְרִין

ביום אחד הודיע לנו מורנו כי נלך לטיל. שאלנו אותו באיזו שעה נלך? אמר לנו המורה כי הוא מחנך עוד כתה ולכן עלינו לחכות כשעה קלה. נכנסנו אל הכתה וחיינו שמחים ומרוצים על הטיול. הפעמון צלצל. ואנחנו הפצרנו במורנו כי נשים תיכף לדרך פעמינו. המורה הסכים. כלנו הסתדרנו ומורנו אמר לנו שכל אחד יקח אתו את האכל. הלכנו והנענו עד מנרש הטבבי. שם נחנו וערכנו את סעודתנו. משם הלכנו אל מערות הסנהדרין. בדרכנו ראינו מערות עתיקות וסלעים נבוהים עד מאד. הנענו אל מערות הסנהדרין. נכנסנו פנימה וראינו שם בורות שונים. אני פחדתי לחכנס פנימה. נם הרבה מחברי פחדו להכנס. כאשר נסרנו לתור את מערות הסנהדרין עלינו על סלע רם וראינו מערות שונות. במשך כל הדרך הלכנו ושחקנו עד אשר באנו אל נן המטשלה. נכנסנו פנימה וראינו כל מיני פרחים. ראינו נם סוס אביר וחמור ושור ועופות שונים ונם כורות־דבורים. כאשר שבנו הביתה חיתה שמחתנו רבה.

עמנואל ידידיה (כתה ד')

הַשָּׂרָ֫ג בְּרוֹסְיָה

הַדֶּ֫בֶר הַיְתִידִי שֶׁאֲנִי זוֹכֵר מֵרוֹסְיָה וְהוּ הַשָּׂרָ֫ג.
אוֹתוֹ לֹא אוֹכַל לִשְׁכֹּחַ. הֶעָצִים מְכַסִּים בְּשָׂרָ֫ג. הָאֲדָמָה
דּוֹמָה לְמֶרְבָּד לָבָן. אֲנִי זוֹכֵר כַּמָּה מִשְׁתַּקִּים נָפִים
הָיוּ לָנוּ. עָשִׂינוּ לָנוּ גֶּלֶם שֶׁהָיָה מַמָּשׁ אִישׁ. סְבִיבוֹ
רַצְנוּ וְזָרַקְנוּ כַּדּוּרִים. אֲנִי הָיִיתִי מְקֻבָּץ בְּיַלְדִּים הַגְּדוֹלִים
שֶׁהִתְחַלְּקוּ עַל מַחֲלָקִים. הָיִיתִי קָטָן וְלֹא הִתְחַלַּקְתִּי לֹא
יָכֹלְתִּי. יָשַׁבְנוּ בְּעֲגָלוֹת־שֶׁלֶג וְנָסַעְנוּ. אֲנִי זוֹכֵר שֶׁאִמִּי
הַזְּהִירָה תָּמִיד: לְאַט, לְאַט! אֲבָל אֲנַחְנוּ נָסַעְנוּ מַהֵר,
עוֹד רָגַע וְאָנוּ כְּבָר שׁוֹכְבִים בַּשֶּׂרָ֫ג. לֹא הֶרְגַּשְׁנוּ כָּל
קוֹר. מֵרֹב שִׂמְחָה הָיָה לָנוּ חָם. הַזְּמַן הֵכִי יָפֶה הוּא
הַחֹרֶף. הַרְבֵּה עֹנֶג הוּא גּוֹרֵם לָנוּ לָבֵן אֲנִי הַיְלָדִים
אוֹהֲבִים אוֹתוֹ מְאֹד.

משה הלפמן (כתה ג')

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

הארבה

סכנה איומה ונדולה מרחפת "על א"י, סכנת הארבה. מודיעים מקור"מואב שבעבר הירדן, כי מחנות עצומים של ארבה הולכים ומתקדמים לקראת ארצנו. כולכם בודאי יודעים, כדבר ההיזקות העצומים שמביא הארבה. הוא מחריב שדות ירק ופרדסים וכרמים במהירות נדולה. בספר "יואל" שב"תרי עשר" נמצא תאור נפלא על דבר הארבה; "כגן עדן הארץ לפניו ואחריו מדבר שממה" וכו' הממשלה ושאר מוסדות הישוב עומדים לאחוז באמצעים רבים להשמדת־הארבה.

"כצלאל. נפתח!

מפאת קמוצים שונים הכרחו לסגור את בית"ס לאמנות העברי בא"י בית"ס "בצלאל". בית"ס "בצלאל" התפרסם בכל העולם באמניו ובעבודתו הנפלאה. השמועה לסגירתו הסבה צער לכל העולם העברי והנה בעת מודיעים שהסתדרות ציונית לאומית של נער באמריקה קנלה על השבונה את תקציב ההוצאות של בוסד מפאר זה.

עשרים אלף ל"א לטובת מחסרי העבודה.

מודיעים כי הנדיב המפרסם נ. שטרוים (שהזכרנוהו בנליון הקודם) נדב עשרים אלף לירות ארצי־ישראליות לטובת המשקים והקבוצות העברים שבארצנו.

הבימה לא"י

מודיעים שבקרוב תבוא ל"אי הלהקה האמנותית העברית מברלין ותציג בארצנו את מיטב חזיונותיה. להקה זו, הבימה, נמצאה קדם לכן ברוסיה, אחר סובבה בארצות אירופה ובארצות הברית באמריקה ועשתה לה שם נדול, בואה ברוך!

מאה שנה להולדת המספר זו"ל־ורן

מלאו מאה שנה להולדתו של המספר הנדול והמפורסם הצרפתי ז'ול ורן. בכל רחבי אירופה חוננים עתה את יום הזכרון הזה, ז'ול ורן מת לפני כמה שנים, אך זכרו שמור היטב בלב הנער שבכל העולם המעריץ מאד את ספוריו הנפלאים. ההשובים בספריו הם "ילדי רב החובל נרנט" ה"קפיטן הטרס" ו"סבוב הארץ בשמונים יום". הוא כתב את ספריו צרפתית, ונתרנמו כמעט לכל שפות העולם וגם לשפתנו. יש אומרים שוול ורן היה יהודי.

חמשים שנה לטרטין בובר

מלאו חמשים שנה למנחיג הנער העברי באירופה, מרטין בובר. בעולם הציוני נערכות לכבודו חנינות ונשפים.

בלפור טברים

לפני זמן מה נודע שלורד בלפור נותן "הצהרת בלפור" חולה־אך בזמן האחרון מודיעים שהישיש היקר הזה הולך ומחלים. יהי רצון שיאריך ימים ויהיה מאה ועשרים שנה.

השטפון באנגליה

אסון מחריד קרה בלונדון בירת אנגליה. הנהר העצום והנדול התימזה נאה ומימיו שטפו וכסו הרבה בתים ומרתפים. הרבה אנשים וילדים היו לקרבן למים הזדונים הללו. הנוקים החמריים נם הם עצומים, יש לציין, שבחרקזה חלפו סופות שלנו ואסונות בארצות אחרות.

הועידה של "תרבות"

בפולניה נתקיימה ועידה חשובה של הסתדרות "תרבות", מטרתה של הסתדרות זו היא לחנך בשפה העברית את הנער העברי.

למטרה זו יסדה מאות בתי־ספר לילדים בארצות פולין ליטא, נליציה ושאר ארצות אירפא המזרחית. לאספה זו באו יותר משלש מאות וחמשים ציר, ביניהם העסקן הלאומי י. בוטינסקי. נשמעו נאומים ונתקבלו החלטות חשובות להנברת התנוך העברי־הלאמי בארצות הנולה.

ירמיהו בן יעקב (כתה ח')

בבית ספרנו

תלמידי בית ספרנו מתכוננים להציג בקרוב את המחזה "החלון הקטן", מאת ש. כרמון. תהיינה שתי הצנות, ביום לתלמידים ובערב להורים. המנגינות מאת מורנו מר י. לבנון הרנסרה ע"י הנ' מ. נלעזר והתפאורה מאת ה"א מלניק

כיס תנחומים

לחברנו היקר אלכסנדר טשרנוביץ! נדהמים אנו לשמוע על דבר מות אמך היקרה. השמועה הזו הרגיזתנו והננו משתתפים בצערך. חבריך בעבר לא שכחוך. כולנו עדיין זוכרים אותך באהבה. אתה היית לנו לסמל בהנהגתך ובשקידתך. צערך־צערנו, כאבך—כאבנו. אל נא תשקע במחשבות עצב! הבלג על צערך! ואנו תלמידי כתתך בעבר שולחים לך תנחומים, חזק ואמץ! ינומו נא ינון ואנחה!

בשם חבריך בכתה ח' ירמיהו בן־יעקב.

פתרון החידה שבנליון א'.

רבי יהודה הלוי

פתרו: דוד אפל, לוי זכריהו, יהלם איתמר, ליפקין עובדיה, כספי מיכאל, נ. זיו

ב ר כ ה

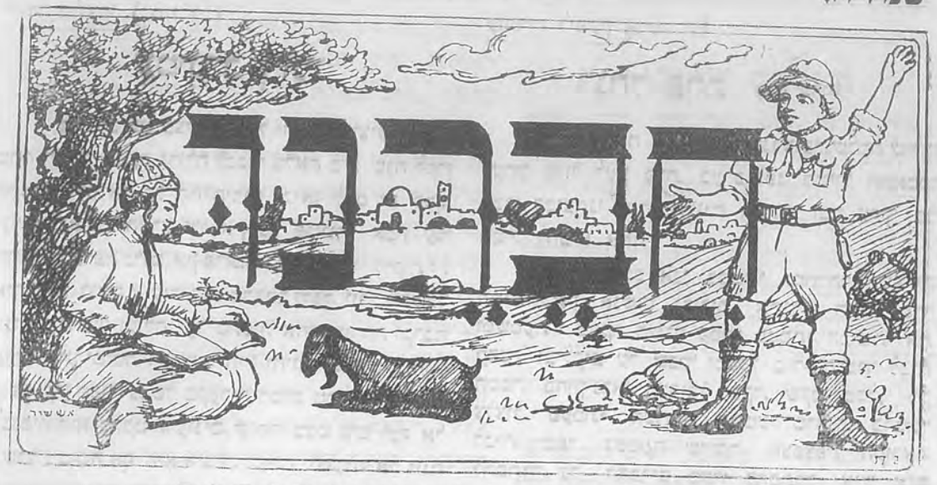
הננו מברכים את חברנו מאיר הוכציט ליום מלאת לו י"נ שנה.

יזכה להיות בן נאמן לעמו, לארצו ולשפתו.

חבריך תלמידי כתה ו'.

נסדר בדפוס ביה"ס "תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס "ציון", ירושלם.

שנה ח. ירושלים—ניסן—תרפ"ח גליון ד.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלם.

התוכן:

א) ברכת ה' (אגדה) — — — — ר. הר־צבי
ב) עמינדב ויוניו (ספור) — — — י. סלוצקי
ג) לנחל פרת — — — — — —ע. ליפקין
ד) האפרוח העזוב — — — — — י. נפחא
ה) ראש־השנה לאילנות— א. כהן פרידלנסקי
ו) מחלתי — — — — — — — —קליין
ז) למקור־חיים — — — — — י. מיבאלי
ז) חנינת ראש־חדש אדר— — — — י. נאוני
ח) מקרוב ומרחוק — — — — — י. בן־יעקב
ט) בבית־ספרנו.
י) שאלות והידות. ברכה.

"חברנו" מברך את חבריו התלמידים בחג שמח. להתראות אחרי חג החרות.

ראובן הר־צבי (כתה ז'א)

בְּרֻכַת ה'

(אגדה לכבוד פסח)

היה היה בארץ תימן איש חסיד נדול ושמו זכריה ולו אשה ושמה סעדה. סנדלר עני היה זכריה כל ימיו. ופרנס את ביתו בדחק. באו ימי חדש ניסן והוא חשב בלבו מאין ישיג צרכי החג? מלבר זה לא היה לו כסף לשלם את שכר דירתו הדלה ובעל הבית הדריך את מנוחתו. מפני שכל השנה לא שלם לו. הגיע ליל בדיקת־חמץ והאמלל שב מבית הכנסת הביתה ואין מאומה בידו. אף על פי שלא היו לו עוד מצות, לקח את הפרוטה האחרונה אשר היתה בכיסו וקנה בה נר לבדיקת החמץ. הוא שכח את ינונו והלך בשמחה לקום את מצות בדיקת חמץ ובדק בכל סדקי החדר. מתחת לביתו היה מרתף קטן. הוא הלך לבדק גם שם. באחד החורים ראה פתאם כד צהוב ומבריק. חשב זכריה שזהו כלי חמץ, ננש וראה שהכד מלא מטבעות זהב וכסף. נבהל זכריה למראה עיניו ולקח את המטמון ורץ ישר לבית הרב. רץ התיסני מהר ומי שפנשו בדרך וברכהו לא ענה לו, כי מהר אל הרב להתיעץ עמו מה לעשות במטמון. הרב ענה לו שיחכה עד למחר ואז יניד לו מה לעשות. אל דאנתיו הקודמות נוספה לזכריה עוד דאנה אחת: "מה לעשות בכסף שלא בא לו מיניע כפיו?" הרב חקר ודרש כל הלילה ההוא מפי כל השבנים שנרו פעם בבית שנר בו זכריה ואהר חקירה מצא שהמטמון ברכת ה' היא... בבקר בא התיסני לשמע מה בפי הרב. הרב אמר לו: ה' שלח לך את המטמון בכדי שתשלם את חובותיך ותחיה חיים של עשר. התיסני שמח למשמע דברי הרב ויודה לד', הלך הביתה וסלק את כל חובותיו וקנה לו ולסעדה אשתו בנדים יפים מאד, מצות ויין ובשר ודנים. ויטי הפסח עברו עליהם בניל ובענג. ומני אז חיו חיי עשר ותמכו כל ימיהם בידי עניים, יתומים ואלמנות.

החוצה קרועי בגדים ופניהם מפיקים תוגה עמקה. מה קרה? מה שלום רבנו?—קראנו כלנו פה אחד בכבכי ובצעקה, אך במקום תשובה החלו הללו לבכות. והנה נראה איש מתוך הקהל הלא הוא תלמידו החשוב של רבנו, בר קפרא ויודיע בקול טר לאמר:

אֲרָאלִים וְיָצוּקִים אָחֵי בָּאָרֹן הַקֹּדֶשׁ,
נֶעֱזוּ אֲרָאלִים אֶת מָצוּקִים וְנָשְׂבָה אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ...

אז הבינונו כי שבר גדול השברנו. הצעקות והבכיות עלו עד לב השמים. ההלויה החלה. את פטת רבי יהודה נשאו תלמידיו ואחרי הטמה נהרו אלפי אנשים וגם אני ואבי בניהם. הלכנו ולא דברנו איש אל רעהו דבר כי גדול היה הענין מאד. הגענו לבית הקברות, ואחרי סתימת הגולל עלה איש מקרובי הנשיא על גבעה ויספד לרבנו. אחר שבנו כלנו העירה עצובים ומיותמים.

את היום המר ההוא לא אשכח כל היומים.

אריה נרינסן (כתה ז'א)

אֶל אַרְצִי

(סוף)

ד. בְּאֲנִיָּה בַּדֶּרֶךְ

אניתי הלכה לה לחרכה ובלי מעצורים שטה על המים במשך יומים. כל הזמן ראו רק שמים וים, אפילו עוף לא נראה, רק פעם בפעם נראה איזה דג משונה, או כלב ים מוציא ראשו מהמים. יותר לא ראו כלום. ביום השלישי לנסיעתנו, כאשר קמתי בבקר נראה לי כי האניה עומדה. עליתי על ספון האניה ומה השתוממתי למראה עיני בראותי כי משלש רוחות נמצאת יבשה ורק מצד אחד ים, ועל שאלתי אופה אנו נמצאים, ענוני לי, כי זה הוא רחוב בוספרום הנמצא מהלך שעה מהעיר קונסטנטינופול בירת הטורכים. אני עמדתי על הספון והתבוננתי אל החוף. שם היו שלשה בתים והשאר יערות גדולים וטסובכים. אחרי זמן מה באו המלחים וצוו להתבונן לרדת מהאניה. אחר־כך הורידו סירות קטנות מהאניה ואנחנו נסענו אל החוף, שם התרחצנו בקרנטין ושבנו. כשעתים עמדה האניה ושנית הפלינה מהבוספור. אני ישבתי על חרטם האניה, והסתכלתי במחזות הנהדרים אשר נגלו לעיני. מרחוק, מרחוק ראיתי בתים יפים וגנים נהדרים. אניתנו החליקה על המים הצחים, והדגים הרבים הנמצאים במים החלו לנוס מפניה. אנשים רבים הביטו אל אניתנו, ביניהם גם יהודים אשר בודאי קנאו בנו שאנו נוסעים לארצנו. והם מוכרחים להשאר בגלות. הרבה זמן עמדתי ולא נרעתי עין מכל אשר עבר לפני. מה נורא היה לראות את אנשי המלחמה השבורים אשר מחציתן שקעו במים ורק תרניהן נראו, הן הזכירוני את המלחמה הנוראה שהיתה במקום הזה ואשר עקביתיה עוד לא נעלמו עד היום, זו המלחמה שאבדו על ידה גם הרבה יהודים, נדודי חילו של זאבוטינסקי אשר שלח לעזרת האנגלים במלחמתם עם התרכים. אניתנו עברה את הדרדנלים, וגם את קונסטנטינופיל אשר עמדנו שם יום תמים. עוד פעם חיינו בדרך שלא נראה שם שום דבר זולתי מים. ערפל קודר כסה את השמים. שנית עמדנו על יד מקומות יפים המפליאים את עין הרואה. כה עבר הזמן ואניתנו התקרבה לאטי־לאט למחוז חפצנו. מיום ליום התגברה התקוה לראות בקרוב את ארצנו, ובבוקר אחד ביום ה־כ"ג במאי 1925 הגענו לארצנו הקדושה. באנו לחוף יפו.

ה. בְּנִיסְתָּנוּ לָאָרֶץ

בקר השכם. עודנו שוכב על מטתי באניה, נבנם מלח אחד אל תאנו ובשר לנו כי עוד מעט נגיע ליפו. כל האנשים מנדולם ועד קטנם הקיצו משנתם ונחפזו בבהלה אל הספון. אני הייתי הראשון שעליתי לראות את ארצנו. תבל ומיד אחרי שמעי את הבשורה טפי המלח עליתי לספון. בתחלה לא ראיתי כלום. קצפנו על המלח שרמנו, אבל אחרי טספר רגעים החל החוף להראות. בשמחה ובתרועות גיל קבלנו את ארצנו. שמחתנו היתה כפולה וטכופלת, ראשית על שנצלנו מזאבי הטרף, מהרוסים ושנית, שהגענו בשלום לארץ אבות. האניה עננה. המלחים החלו להוציא את המשאות. אחר כך הראו כל הנוסעים את רשיונותיהם כי טותר להם לרדת מהאניה. הורידונו לתוך סירה למען הביאנו אל החוף. הנסיעה בסירה היתה קשה קצת. לבסוף הגענו אל החוף, ורגלינו דרכו בפעם הראשונה על אדמת ארץ טולדתנו.

שלמה נצר (כתה ח')

הָרַעַשׁ

„רעש", מה מבהילה ומחרידה המלה הזאת. מהו רעש? רעש אינו אלא פעולה פנימית בבטן האדמה, אשר שום איש לא ידע את זמן בואה, וכשם שהיא באה פתאם כן גם תעבר פתאם.

הדבר קרה אור ליום ה', ב' באדר, רגעים אחדים לפני השעה השמינית. השמים היו מכוסים בעננים כבדים

ואטבוכב קט לא נראה בהם. רוח חזקה נשבה וקור גדול שרר בחוץ. אני יושב על הספה ומעיין בספר. הורי נחים ומספרים זה עם זו, אחי ואחיותי אף הם משוחחים ביניהם על הרעש שהתחולל בקיץ. המנורה הפיצה את אורה בכל פנות החדר. השעון תקתק לאטו. פתאם חרגשנו כי איזה זעזוע חזק דחפנו והחזירנו שוב. מתחת לרגלנו רעדה הרצפה.

מה נבהלנו ברגע זה! פנינו חורו כשיד. עמדנו איש לנוכח חברו והתבוננו בעינים פקוחות ובולטות אל חלל האויר. נאלמנו. פחד נורא תקף את כלנו. רעדנו והזדעזענו. ברכינו כשלו. לאזנינו עלו צעקות השכנים. רעש... רעש... צאו איש טביתו! נרעשים ונפחדים ירדנו מדרגות ביתנו אל המגרש ששם התאספו כל האנשים. כלם רועדים, האחד בא גלוי ראש, ואחת רק סנדלי חבית על כפות רגליה. זה עומד ורועד טאד, כי רק כתנת על בשרו וזה עטוף בשמיכת־הלילה. פתאם בא המקרה הזה. כלם יצאו החופים ומבוהלים טביתם החוצה. הנשים בוכות טרה. במעט כלן נישאות על זרועותיהן את ילדיהן הקטנים. הללו מיללים ומתחבאים כאפרוחים בחיק אטהותיהם וצועקים אל אביותיהם:

אבא, אנחנו טפחדים, רעש גדול טתחת לרגלינו. האבות מחבקים את ילדיהם ומרגיעים אותם, מחבקים אותם, נושקים להם ואומרים: אל תפחדו, חביבים, ה' הוא שעשה זאת והוא ישמרנו. הביאו סובר כדי לשעשע את הילדים, אשה אחת קוראת, הביאו יין. השניה: לא יין, הביאו קוניק! בינתים נשתתקה האדמה ובטורא ובפחד נכנסנו כלנו לבתינו.

ישראל צוריאל (כתה ו')

בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה לְתֵל־אָבִיב

יום לפני נסיעתי הודיעה לי אטי כי טחר נוסעים אנו לתל־אביב. רק אטרה הדברים האלה ואני קפצתי וירקדתי טרב שטחה, ואין אני יכול לתאר לכם טהנדלה שטחתי לשטע הבשורה הזאת. אטא תארה לעצטה כי כך יהיה. בהרגיני נגשה אלי אטי ותאטר לי: אל תספר לאיש כי נוסע אתה, אולי יהיה עכוב וונכרה לדחות את הנסיעה לזטן טה. קשה טאד היה לי לא לספר, רציתי כי כל האנשים ישטחו בשטחתי, אבל לא חפצתי לעבור על דברי אטי. בכליון עינים חכיתי ליום הטחרת. כל הלילה לא יכולתי לישון. פחדתי שאאחר לרכבת. ובבקר השכם נפלה עלי תרדטה וארדם. אחרי עבור זטן טה הרגשתי כי יד רכה ננעה בי. רער עבר בכל נופי ואדע כי הגיעה השעה לקום. קפיצה אחת ואני טחוץ לטטה. עברו רגעים אחדים ואני הייתי טוכן לדרך. העגלה חבתה בחוץ זה טכבר. קראתי לעגלון שוכנם הביתה לקחת את המזודה, ובינתים הספיקה אטא להפרד טכל הקרובים. עיני התחילו דוטעות ובחפזון נגשתי אל כל אחד ואחד ונפרדתי טעליהם ותיכף רצתי לעגלה, ישבתי בה והיא זזה. אחרי רגעים אחדים היינו כבר רחזקים טהבית. כעבר חצי שעה ואנו נטצאנו בתחנת הרכבת. ברגע הראשון פחדתי להכנם אל תא הרכבת, החזקתי בידי אטי וימדתי בחוץ, עברו רגעים אחדים ואני ראיתי את כל האנשים עולים כלי כל פחד אָל הרכבת, התאטצתי ואעלה גם אני שטה. הפעטון השטיע את צלצולו השלישי והרכבת התחילה זזה. עתה ידעתי כי נוסע אני. הרכבת התפתלה בין ההרים בנחש, עברנו דרך הרים וגבעות שדות ועטקים. עיני לא שבעו טראות, את הדר הטבע. פתאם ננשה אלי אטי ותאטר: בני! חנה לפניך תל־אביב העיר העבריה!.

יהושע בן־יעקב (כתה ח')

חֲגִיגָתֵנוּ

אחדים טחברי הכתה הנו רעיון יפה, לערך נשף אינטיטי. הרעיון הזה טצא לו חד בלבות רבים טחברנו והחלט לבחר בועדה של תלטידים שתוציאו לפעל. נערכו בחירות ונבחר ועד בן שבעה חברים שעליו היתה החובה לערך את הנשף, טשאת נפשם של חברי הבתה. הזטן היה קצר והתחלנו בעבודה בלי כסף בטעט בחסר נסיון. היו רגעים באלה, רגעים קשים שאטרנו נואש לכל הענין הזה, אבל המרץ והתלהבות שחיו בנו הם שנתנו לנו את האפשרות להוציא לפעל את הרעיון בהצלחה ובכבוד. טועצת הנשף היתה טתכנסת לאספות לעתים קרובות והחלטו החלטות שונות כטו: טנוי נזבר, המלת טם של נרוש וחצי א"י על כל תלטידי הבתה. טנוי חברים להכנת התכן והטשחקים, טנוי סדרנים, טכירת כרטיסים וכו'. יש לציין לזכותו של טחנכנו ט נ ה ל ב י ח "ס פ ר נ ו שקבלנו טידו עזרה טוסרית וחטרית גם יחד. הוא שהאיץ בנו ברגעי יאוש והוא עורר בנו רוח חיים וגם קבלנו טטנו עזרה כספית. טאת טורנו טר ט. קבלנו עזרה רוחנית בענייני התכן והחטר ותודה חטה נתונה להם טאת טסדרי הנשף.

הגיע הרגע המקווה.

הנשף נערך ביום כ' בשעה השמינית בערב מבעוד יום התאספו חברי הכתה ובסמירות נפלאה הכינו וסדרו את כל הענינים הנחוצים. בחנינה נוכחו כמעט כל תלמידי הכתה, תלמידים מכתות ז' ושבעה מורים. הקהל היה קטן לפי הערך. הסדר והמשמעת היו מופתיים. ההתלהבות של החברים היתה גדולה. ככל הרגשה אנטיטית ואחוה גדולה. להקת התזמרת של בית־הספר גם היא נוכחה וענגה את נפשות הקרואים במנגינותיה העברות. התכניה היתה עשירה ומענינת. בראשונה הציגו הכם ספרדי קורא בגיגון ספרדי מגלת־אסתר התולית מחיי בית־הספר. המגלה שנתחברה ע"י אחד מחברינו בצטינה בפשטותה ובהתול הרב שכה ובחקוי נפלא. אבל מרגש שהיא הוכנה בחפזון במקצת.

פתיחה פילוסופית התולית נקראה ע"י חבר שני שהתפלפל בשאלות פורים וערבב .סברות כרס' מהתלמוד. הצג חזיון קטן ומצחיק בשם „תלמיד חדש" ומשחקים אחדים הראו בשרון רב והבעה מצחיקה. למרום פסגתו הגיע מחזה קטן מה„קומקום" בשם „פשיטת רגל". ששני חברים מלאו את התפקידים באפן מצלח והביעו תנועות מצחיקות. לאחרונה הקריא כותב השורים האלה „עתון התולי", חמר סטירי לעניני החיים הפנימיים שבכתה. הצנו עוד מהזות שונים, בהפסקות חלקו לקרואים מנדנות לימונד, טיני מתיקה שהוכנו לכבוד החנינה בכמות גדולה והשביעו את רצון כל הקהל. אין ספק שהנשף עבר בהצלחה גדולה מאד, והננו שמחים לשטוע את שביעת רצונו של חבר המורים שנוכח בנשף, וצר לנו מאד שחלק מהמורים לא יכל מסבות שונות להשתתף בחנינה.

יש להודות לועדה וגם לסדרני הנשף שעבדו באמונה, עד שעה מאחרת בלילה נמשכה החנינה ובשורתנו הלאמית „התקוה" נפרדו הקרואים. נשארו חברי הכתה ושמחו ורקדו כמעט עד הצות לילה. העליזות והחדוה מלאו את כל הלבבות ואהבה משפחתית הרגשה בין כל החברים ברוח צוהלת ובידידות נפרדו החברים. זאת היא הפעם הראשונה שערכנו את הנשף ואנו נהלנו אותו מבלי עזרת כל שהיא מבחוץ. אנו מקוים לערך עוד נשפים אחדים במשך השנה וביתר הצלחה.

מִכְתָּב

שָׁלוֹם לָכֶם חֲבֵרַי הַיְקָרִים.

מַה שְׁלוֹמְכֶם, חֲבֵרַי? אֲנִי מִתְגַּעְגֵּעַ עֲלֵיכֶם מְאֹד. אֲנִי הוֹלֵךְ בָּטֵל. אֵין לִי שֶׁעוּרִים לִלְמֹד. אֲנִי מִסְתּוֹבֵב כָּל הַיּוֹם בָּרְחוֹבוֹת. כַּאֲשֶׁר הָיִיתִי בִּירוּשָׁלַיִם חָשַׁבְתִּי שֶׁמִּבָּרְיָה הִיא עִיר יָפָה מְאֹד. עַתָּה אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁרַק שְׁכוּנָה אַחַת יָפָה יֵשׁ שָׁם. שֵׁם הַשְּׁכוּנָה 'אַחְוַּת־בַּיִת'. יֵשׁ בְּמִבָּרְיָה יָם נֶהְדָּר. שֵׁם הַיָּם הוּא 'כִּנֶּרֶת'. בְּוַדַּאי אַתֶּם יוֹדְעִים, חֲבֵרַי, כִּי יֵשׁ שִׁיר יָפֶה בְּשֵׁם 'עַל שְׂפַת יַם־כִּנֶּרֶת'. אֲבָל דְּעוּ לָכֶם שֶׁלֹּא תָּמִיד הַיָּם יָפֶה כְּשֶׁיּוֹרֵד גֶּשֶׁם סוֹעֵר הַיָּם מְאֹד וּפַחַד נוֹפֵל עַל הָאִישׁ הַמַּכְנִיס אֳנִיָּה. עַכְשָׁו אֲנִי עוֹסֵק מְאֹד כִּי עָלַי לִכְתֹּב לְחִיָּפָה. כַּאֲשֶׁר אָשׁוּב מֵחִיָּפָה אֶכְתֹּב לָכֶם עוֹד פַּעַם.

שָׁלוֹם לָכֶם, עוֹד מְעַט נִתָּרָאֶה בִּירוּשָׁלַיִם.

יהודה אזרחי־ברייסקר
(כתה ג')

חִידָה

רֹאשִׁי כִּי תָסִירָה
בְּקֹוץ תִּמְצָאֵנִי.
וְאִם רַגְלַי תִּכְרֹתָה–
בַּחֹרֶף תִּפְגְּשֵׁנִי.
בְּחֶלֶם תַּחְפְּשֵׁנִי.

יצחק בק (כתה ז'א)

בְּבֵית סִפְרֵנוּ

—ביום ה' ניסן נערכה ע"י תלמידי בית ספרנו חגינה בראי הנוע „ציון". האולם היה מלא אורחים מפה לפה. היצגי תמונות שונות. ביחוד הצטין הדקלום מאגדות צפת בלוית נגינה וזמרה. רשם נדול עשתה ההצנה הקטנה ב„עין־דור", היא הצטינה גם בתפארתה העשירה שהוכנה בטעם רב.

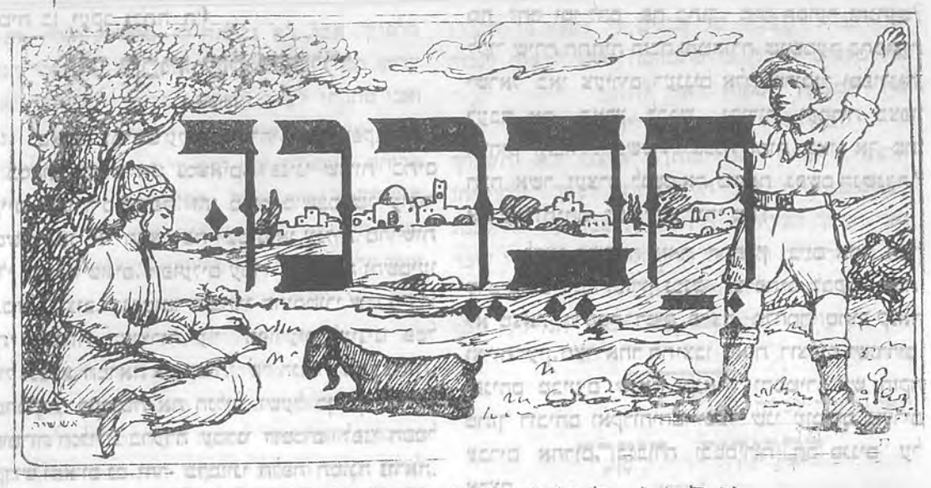
—בחנינת ר"ח ניסן הרצה מר מ. אילן לפני החברים על ר' יוסף קארו.

—בט' בו נערך טקס סגירת בית הספר לחפש הפסח, מנהל בית הספר נאם נאום פרידה קצר ואחרי נגן התזמרת נפרדו התלמידים והלכו לבתיהם.

—בכ"ה בו נפתח בית ספרנו מתוך חגיגיות רבה, התזמרת פתחה בנגינות יפות ומנהל בית הספר ברך את התלמידים בעבודה פוריה. הח' נלעזר (כתה ו'א) קרא את פרק פ"ד שבתהלים ובזמרה ובנגן נכנסו החב' אל בתותיהם.

—בר"ח אייר נערכה החנינה החדשית. מר מ. אילן הרצה על ר' משה איסרליש (הרמ"א) ושיטתו.

נסדר בדפים ביה"ס „תחכמוני" ע"י קבוצת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

עלון לעניני התלמידים
יוצא אחת לחדש
ע"י תלמידי ביה"ס תחכמוני בירושלם.

התכן:

א) העליה לרגל — — — — — דוד אפל
ב) על קברו של הגלילי — — — — ירמיהו בן יעקב
ג) המרגלית היקרה (אגדה) — — — נאל נלעזר
ד) ויהי ביתי שבות השמשים... — — — ציון הלוי
ה) התתמידים (ספור) — — — — חיים אלקינד
ו) במגדל דוד — — — — — יעקב ניסן
ז) ירק לחג השבועות — — — — עזרי לדר
ח) מקריב זמרחוק (חרשות שונות) — ירמיהו בן יעקב
ט) בבית ספרנו.

דוד אפל (כתה ח').

הָעֲלִיָּה לָרֶגֶל.

חג השבועות בירושלם נגמר השנה בחגיגה נאה.

כחצר בית־הכנסת „ישורון" התאסף קהל רב. אנשים שונים נאמו על ערך חג השבועות בעבר ובהוה. כתם הנאומים יצאו כל האנשים את החצר ופניהם אל שריד בית המקדש, אל הכתל המערבי. הרחובות המו מרוב אדם. האנשים שראו בתהלוכה רבתי זו שאלו: מה יום מיומים?

מנהג עתיק ויקר החל עמנו להחיות „העליה לרגל". „שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך" – כה צוותנו התורה.

ואמנם כל הימים אשר ישב בהם עמנו בארצו קים את המצוה הזאת. הוד, הדר וקדושה היו שפוכים על החגים העברים שבהם עלו בני ישראל ירושלימה, אל בית מקדשנו.

אך עם גלות ישראל מארצו פנה זיו החגים האלה. העליה לרגל זכרה נשאר רק בספרים.

עתה שבים אנו לארצנו והננו חפצים להחזיר לחגינו את יפיו העתיק.

מקדש אין לנו עוד, אך הכתל הקדוש, העד הנצחי לתפארתנו ביטים מקדם חי וקים. אליו אנו הולכים.

בשער יפו לא יצאו אמנם ההחות והסנגים לפגשנו לשלום. רק עברים מעטים המתכלי בנו בתמהון: אויה הג הוא ל„יהוד"?

עוברים אנו דרך סמטאות העיר.

על יד הכתל אנו עומדים.

כתל, כתל קדוש – פונה אני אליו – הלא ראית בחגיגות הרגל של אבותינו. ספר נא לי, איך חגגו הם את החגים?

דומם יעמד הכתל. הצמחים המציצים מבין אבניו מתנועעים ומתלחשים, וכמו יספרו לי אגדה עתיקה מני קדם, על גוי חזק אשר שכן פה והפיץ קרני אור על כל העולם.

ורואה אני בדמיוני.

מכל פנות הארץ וגם מכל פנות העולם נאספים יהודים לירושלם לחג את חגיגת הרגל. באהבת אחים עומדים הם יחד על יד כתל זה ומתפללים לה'. אין עשיר ודל, אין מפלגות, אין מעמדות, אין שנאה ואין קנאה, רק עם עברי חזק ומאוחד ומלוכד ישנו. בכח אחדותנו ננצח את כל מתנגדינו.

ומה טוב שאנחנו מחדשים את העליה לרגל. עליה זו תעזר כודאי לעליה גדולה, לעלית ישראל אל ארצו הקדושה.

ירמיה בן יעקב (כתה ח')

עַל קִבְרוֹ שֶׁל הַגְּלִילִי

(רשמים)

באימה וברטט עלינו לתל־חי. חלב דפק. ידענו כי במקום קדוש אנו נמצאים. לפנינו שורות בתים נקיים ומסודרים למופת. זהו מקום מושבם של עובדי המשק. באנו אל החצר. פה ושם נראו ענלות, מחרשות וכלי עבודה שונים. הפועלים עבדו בחתמדה והשמיעו אנב זמר עצוב. הגנו עומדים בחדר ההיסטורי, שבו נרצחו שתי הגבורות הצעירות ע"י הפורעים. לעינינו פסל גדול ונפלא המראה את דמותן של הגבורות העבריות, המחבקות בקדושה את הגליל ושעל כן יקראו להן „שומרות הגליל". ברעדה עמדנו דוממים לפני הסמל הקדוש והאיום גם יחד. בדמיוני חלפה תמונה נוראה. בבקעת החולה השוקטה, מעל הבצות והאגמים והכפרים מתנשא לפתע עם רב. מהלבנון ומדמשק מתקבצים יחידי ומסתדרים גדודים, מחנות ובידיהם נשק סכינים. דם ואש ותמרות עשן.

וראה זה פלא: בתוך קלחת המהומות והרציחות האיומות, הקימו להם צעירים אחדים צריפים וכתים, ויזרעו ויעבדו בזעת אפם. מי הם הצעירים האלה? מה להם ומי להם פה בתוך חים הסוער והנועש? לקול שירת התחיה הזכה והטהורה, שנשמעה בתפוצות ישראל באו צעירים רעננים אלה מרוסיה ומפולניה, לעבר את הארץ, לבשם נקודות ועמדות בצפון החרוק והבודד. בשעת סכנה ומות באו, אך מתו הכח אשר יעצרם לנשם את משאת נפשם הנשגבה? את עמדותיהם לא יעזבו־והי מה!

לחצר השקטה הזאת התפרץ ביום אחד המון ערבים. ב־ירמה ובזדון נבנסו. „צרפתים לבקש" אמת, לא מצאו. מלחמת־דמים פרצה. מלחמה מתוך קנאה וצרות־עין. מצד אחד החיצבו מאות רוצחים ושודדים, ופניהם מכיעים שנאה וקנאה, והמטירו אש חזקה מתוך רוביהם ואקדוחיהם, ומצד שני עומדים בחורים עברים אחדים, בגבורה ובמסירות הם מגנים על ארצם.

ומה קול הצעקה והזועה שנשמע פתאם? אויה! מפקד העבריים יוסף הגלילי נפל. „חתחזקו"! „אתה המפקד"! קרא יוסף לרעהו בבת צחוק והמלחמה נמשכה. בסריקות ובאמץ נלחמו העברים עד שקמו הרוצחים וימלטו על נפשם. המחזה הנפלא גז מעיני. חכרי עומדים דממים ועצובים. בדממה באנו לקברו של הגבור. רק צבור של אבנים דל נמצא על הקבר. מה מעציב הדבר, כי מתמהמה העם להציב לנבור את המצבה שהוא ראוי לה!

יוסף, יוסף הגבור הגלילי, „טוב למות בעד ארצנו" אמרת לפני מותך. ארצנו לא תשכחך לעולמים. אתה את חייך נתת לעמך ולמולדתו ואנו, אחיך הצעירים, הרתני את שמך על לוח לבנו. לא מת, הגבור, ראה, תל חי חיה, הפועל העברי עובד את האדמה שעליה נשפך דמך.

ולעולם נזכר את שם הגבור הגלילי, יוסף טרומפלדור.

ינאל נלעזר (כתה ז'א)

הַמַּרְגָּלִית הַיְקָרָה

(אגדה)

מעשה בשני מלכים שהתחנכו בילדותם יחד והיו רעים נאמנים. ולא נתקררה דעתם עד אשר תקעו כף, אם לאחד מהם תולד בת ולשני בן והתחתנו זה בזה. לאחר שמתו אבותיהם מלכו הם. לימים נולדו: לאחד מהם בת ולשני שלשה בנים. כשהגיעו הילדים לפרקם רצו המלכים לקים את תקיעת־כפיהם. ולא ידעו מי משלשת הבנים ראוי לשאת את בת־המלך לאשה. אשר אבי הנערה: חבה ונשאל את פי בתי. עשו כך. והנערה ענתה הנשא אנשא לזה אשר יביא לי את המרגלית היקרה ביותר לפאר בה את בתרי. כל אחד מהאחים לקח סכום כסף ויצא לדרך. ומן של חדש נתן להם לחזור ולהפגש על הנבעה אשר לפני ארמון המלוכה.

שחקה השעה לשני האחים לבכור ולשני ומצאו במהרה את מבוקשם. ביום השלישי נמצאו על הנבעה אשר עמדו שני המלכים והנערה וצפו לבוא האחים. רק האח הצעיר עדין לא שב מדרכו. המלך, אבי הבנים עמד והביט הנה והנה. פתאום ראה מרחוק והנה איש ממהר אל מול הנבעה ועל כתפו דבר מה נוצץ בכל צבעי הקשת. זה היה האח הצעיר. העלם נגש עד לנבעה ופרץ בבכי. שאלו המלך: „מה לך, בני, כי תבכה"?

„אהה, אבי רב החסד־ענה הנער—לא הצלחתי בדרכי אשר הלכתי בה ולא מצאתי כל מרגלית". „ומה המרגלית אשר על כתפך" שאלה בת המלך בהשתוממות. בן המלך הפנה את ראשו אל כתפו. שם היתה דמעה אשר נוצצה בכל צבעי הקשת. זיהי דמעה—ענה הנער—דמעת עשוקים. בצאתי מלפניך, אבי, לא נקרתה לי מרגלית יקרה ואעבור ערים רבות ולא מצאתי מאומה. בין כך עבר המועד, ואני מהרתי לשוב ובדרכי נקריתי לפני חצר וארא והנה אשה ושלשת בניה יושבים ובוכים. נגשתי אליהם ואשאלם: מה לכם כי תבכו. אויה ליי־ענתה האשה־כי נכרת אוכל מפינו, את המשען היחידי אשר היה לנו לקחו. אלמנה אני והיתה לי פרה אשר עליה היתה מחיתנו ויבוא הנושה ויקחנה. עתה ננוע אני וילדי ברעב.

לא יכלתי לראות בצערם ואתן להם את כספי לקנות בו פרה אחרת. ויפלו הילדים על צוארי וישקו לי ויבכו וישמחו חליפות. ביחוד הרבה לבכות קטן הבנים והדמעה הזאת אשר דמתה בעיניכם למרגלית נוצצת לנוכה קרני השמש דמעתו היא. בת המלך קראה בשמחה: זוהי המרגלית היקרה ביותר בעולם. כי הסד ורחמים יצרוה. היא רק היא תפאר את כתרי!

וישא בן המלך את בת המלך ויחונו שניהם את חג חפתם ברב פאר והדר, ויחיו חיי אשר והצלחה כל ימיהם.

חיים אלקינד (כתה ז'ב)

הַמַּתְמִידִים

(ספור)

א.

השמש שלחה את קרניה האחרונות, וכמרתף יושב ילד עני ולומד בשקידה תלמוד. הוא כלו נתון ללמודו. אמו שוכבת במטה חולה ונאנחת מעצמת מכאוביה. אביו הנפח עובד כל היום עבודה קשה הספרכת את הגוף, למן הבקר, בטרם תזרח השמש, ועד הערב אחרי צאת הככבים. הנה שב אביו מעבודתו עיף ויגע ובאשר ראה את בנו לומד בלי הרף וידבר אליו רכות: העת לך עתה לשבת בבית ולהגות בתורה, ואני עובד עבודה קשה כזו בכדי לפרנס את משפחתנו הדלה. קומה נא, יהודה, ועזרת לי קצת והוקל לי. האם שומעת את דברי בעלה והיא רוגזת עליו ואומרת: אין ברצון יהודה להיות בור ועם הארץ, הוא רוצה ללמד. אוי ואבוי לי. מוסיפה דכורה באנחות־מה לך, יהודה אל תדאג בני, למד בחריצות. ד' יהוה בעזרתנו גם בלעדיך דברי אמו השפיעו על הנער ושגית השקיע את ראשו ורבו בלמודים.

כ.

יום אחד אמר והודה בלבו אלך ואבקש לי רב נאמן אשר גם נפשו חשקה בתורה. בקשׁ־בקש עד שמצא לו. שני הילדים התקשרו זה אל זה והיו אומרים צרת רבים חצי נחמה. הם עבדו עבודה קשה כיום ויעזרו להוריהם למצא את פרנסתם. בלילה כשהוריהם העיפים ישנו את שנתם היו שני הילדים הללו הולכים לבית־המדרש ללמד תורה ולמדו בחריצות רבה. פעם בלילה הקדים הרב לבא לבית המדרש לשעורו אשר הוא לומד ביחידות. כשמע הרב את קול הנאה ויחשוב כי מלא צדיקי עולם יושבים באן, ומה גדל תמהונו בראותו שני ילדים קטנים. תלשים והורים יושבים ועוסקים בתורה. שאלם הרב מה המריץ אותם לבא הנה בלילה. הילדים ספרו את כל חקורות אותם. הרב שמח ויבטיחם כי יבנם אל אבותיהם ויכבר על לבם כי ימסרום לידו, והוא ילמדם תורת ד'. הילדים שמחו מאד ויודו לרב על חסדו אתם.

כי.

למחרת נבנם הרב אל הורי הילדים ויבקשם כי יתנו לילדיהם לעסק בתורה, לטען לא יאבדו כשרונותיהם המצוינים. ההורים הקשיבו לדברי הרב וייתנו לו את הילדים שילמדם תורה. הבנים גדלו וחכמו ויהיו לרבנים מופלגים בתורה ויחיו חיי כבוד ושמם יצא לתהלה בארץ.

בְּמִגְדַּל דָּוִד

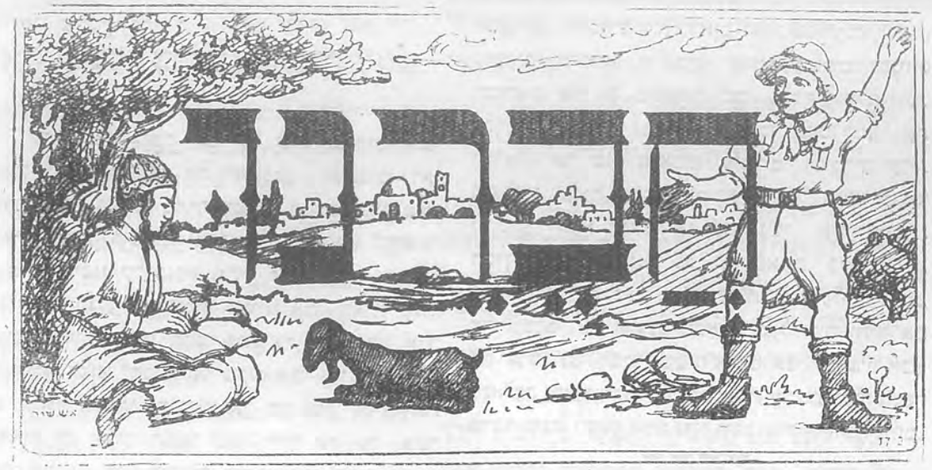
בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן הָלַכְתִּי בְּפַעַם הָרִאשׁוֹנָה לִשְׁמֹעַ אֶת הַתְּזְמֹרֶת הַמְנֻגֶּנֶת בְּמִגְדַּל דָּוִד. הַמְּנַצֵּחַ נָצַח וְהַשּׁוֹטְרִים נָגְנוּ מַנְגִּינוֹת יָפוֹת. הַרְבֵּה אֲנָשִׁים בָּאוּ וַיֵּשְׁבוּ עַל הַסַּפְסָלִים אֲשֶׁר בְּחֵצַר הַמִּגְדָּל. גַּם הַנָּצִיב וְאִשְׁתּוֹ בָּאוּ וְהָיוּ כְּפִים לַתְּזְמֹרֶת הַיָּפָה. בְּשָׁעָה שֵׁשׁ נִפְרַדְתִּי מֵעַל חֲבֵרַי הָרוֹקְדִים וְנִסַּעְתִּי עִם אִמִּי לְמִקְוֵה חַיִּים.

יַעֲקֹב נִימִן (כתה ג)

עוזי לרר (כתה ד)

יָרֵק לְחַג הַשָּׁבוּעוֹת

בְּיוֹם הַרְבִיעִי עֶרֶב חַג הַשָּׁבוּעוֹת הִשְׁכַּמְתִּי קוּם הִתְלַבַּשְׁתִּי וְהִתְרַחַצְתִּי. הִתְפַּלַּלְתִּי תְּפִלָּה קְצָרָה וּמִהַרְתִּי הַחוּצָה לִקְטֹף יָרֵק לְחַג הַשָּׁבוּעוֹת. יָצָאתִי מַחֲבִית וְהִנֵּה לִקְרָאתִי יְלָדִים וִילָדוֹת וְכֻלָּם הוֹלְכִים. כְּמוֹנִי, לְמַצֹּא פְּרָחִים עַנְפֵי עֵצִים וְיָרֵק לְחַבֵּר הַחַג. הָלַכְנוּ יַחַד, אַחֲרֵי הֲלִיכָה רַבָּה מָצָאנוּ עֵצִים. טִפַּסְנוּ עֲלֵיהֶם. אֲנִי טִפַּסְתִּי עַל עֵץ גָּבוֹהַּ וְהִתְחַלְתִּי לִקְטֹף בְּחֹשֶׁק רַב עֲנָפִים יְרָקִים

עלון לענייני התלמידים
יוצא אחת לחדש ע״י תלמידי ביה״ם תחכמוני בירושלם.

וּרְעָנִנִים. פִּתְאֹם שָׁמַעְתִּי קוֹל קוֹרֵא אֵלַי: יֶלֶד, יֶלֶד, רֵד מֵהָרָ, אַל תַּשְׁחֵת אֶת הָעֵץ. אָסוֹר. הִפְחַדְתִּי אֶת רֹאשִׁי וְרָאִיתִי שָׁאשָׁה וְקַנָּה עוֹמְדִת וְנוֹעֶרֶת בִּי יָרַדְתִּי וְהָלַכְתִּי לְבַקֵּשׁ לִי עֵץ אַחֵר.

יָגַעְתִּי וּמָצָאתִי. קָטַפְתִּי הַרְבֵּה יָרָק וְרָצִיתִי הַבַּיְתָה בְּשִׂמְחָה. אַחֲרֵי אֲכָלִי הִתְהַלַּלְתִּי לִקְשֹׁט בַּחֲרִיצוֹת רַבּוֹת אֶת קוֹרוֹת בֵּיתֵנוּ. כָּל הַיּוֹם עָבַדְתִּי, וְאַכְנָם קִשַּׁטְתִּי יָפֶה אֶת הַבַּיִת וּמַרְאֵהוּ הָיָה נֶחְמָד. כְּשֶׁנִּמַּרְתִּי אֶת עֲבוֹדָתִי הַתְּחִלָּה הַשֶּׁמֶשׁ לִשְׁקֹעַ וּבָא חַיִּים הַטּוֹב־הַזֶּה הַשָּׁבוּעוֹת הַחֲבִיבִ.

מִקְרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

בְּאַכְסְפוֹרְט וּבְתֵי־אָטְרוֹן

בִּזְמַן הָאַחֲרוֹן נֶעֶרְכוּ הִתְחָרְוִיוֹת רַבּוֹת בְּכַדּוּר לְזִכּוּת בְּנִבְיַת הָא״י. אַחֲרֵי מִשְׂחָקִים קָשִׁים וּמְעַנְיְנִים נִצְחָה קְבוּצַת „הַשְּׁמוֹנָאִי“ מִירוּשָׁלַיִם אֶת הַקְּבוּצוֹת הַחֲזָקוֹת: א) הַמַּעֲפִפִים הָאַנְגְּלִים מִעֵמֶק ב) תֵּל אָבִיב, הַפּוֹעֵל, לְסוֹף חוֹבָה „הַשְּׁמוֹנָאִי“ עִ״י הַקְּבוּצָה הַסְּפּוֹרְטִיבִית הַצְּעִירָה „הַפּוֹעֵל“ מֵת״א ב 0 : 2. בְּאֹפֶן זֶה עָבַר הַנָּבִיעַ הָא״י לִידֵי „הַפּוֹעֵל“. תּוֹצָאוֹת הַהִתְחָרוּת עוֹרְרוּ עִנְיָן רַב בְּקֶרֶב הַקָּהָל הִירוּשָׁלְמִי.

—בְּיוֹם הַחֲמִשִּׁי יוֹם סִיּוּן הוֹצִיא עִ״י „הַכִּיסֵּה“ לִפְנֵי קָהָל תַּלְמִידֵי עֲצוּם הַמַּחֲזֶה „הַיְחִידִי הַנִּצְחִי“. רְגָעִים מְזֻעְזָעִים הָיוּ בְּעֵת בְּכִיתָה שֶׁל הַמִּשְׁחָקָה מַלְחֶקֶת „הַכִּיסֵּה“ חַנָּה רוּבִינָה. הַמִּשְׂחָקִים נִתְקַבְּלוּ בִּתְשׁוּאוֹת וּבְפַרְחִים

רְעִידוֹת אֲדָמָה

בִּזְמַן הָאַחֲרוֹן אֵרְעוּ בַּאֲרָצוֹת תּוּרְכִיָּה, יָוָן, בּוּלְגַרְיָה, אֵפְרִיקָה הַדְּרוֹמִית רְעִידוֹת אֲדָמָה חֲזָקוֹת. אַלְפֵי אֲנָשִׁים נִשְׂאֲרוּ מְחֻסְרֵי כֹּל. נֶהֱרְגוּ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים וְהַרְבֵּה נִפְצְעוּ. בִּיחוּד סָבְלוּ בּוּלְגַרְיָה וְיָוָן. הַקְּהִלּוֹת הַיְּהוּדִיּוֹת שֶׁבַּאֲרָצוֹת אֵלּוּ נָזְקוּ בְּאֹפֶן רְצִינִי.

סְפּוֹרִים מְפוֹרְסָמִים בְּפִילִים

הַסְּפּוֹרִים הַמְעַנְיְנִים שֶׁל הַנַּעַר „אוֹבֶנְהוּ“ שֶׁל הַסּוֹפֵר וּלְטֶר־סְקוֹט הָאַנְגְּלִי „יְלִדִי־רַב־הַתּוֹכֶל נִרְנֶטִי“ שֶׁל זוֹל וְרְן צְלְמוּ בְּפִילִם וּמַתְחִילִים לְהַצִּיגַם.

בְּבִית סְפָרֵנוּ.

בְּחֹדֶשׁ סִיּוּן נֶעֶרְכָה הַחֲנֻכָּה הַחֲדָשִׁית. הָאֶדְוִן אִילּוּ הִרְצָה עַל הָאֲרִי (ר׳ יִצְחָק לוּרְיָא אַשְׁכְּנַזִי ז״ל) וּשִׁיטָתוֹ בְּקַבָּלָה.

—בְּיוֹם יְנ—י״ט אִיָּר טִיֵּל תַּלְמִידֵי כִּתָּה ח׳ בַּגָּלִיל. הִשְׁתַּתְּפוּ בְּלֵיל בְּעֵמֶק בְּהִלּוּלָא דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי בְּמֵירוֹן. בִּקְרוּ אֶת הָעֵמֶק וְאֶת הַמּוֹשָׁבוֹת בַּגָּלִיל הַתַּחְתּוֹן וְהָעֶלְיוֹן וְהִנִּיעוּ עַד צְפַת תְּחִלָּה.

—בְּיוֹם הָאֲלָה יוֹצְאִים תַּלְמִידֵי הַכִּתּוֹת ז״א וְז״ב לְטִיּוּל בְּשׁוֹמְרוֹן. פְּרָטִים בְּגִלְיוֹן הַבָּא.

שלמה נצר (כתה ח)

הֶרְצֶל

לכ׳ תמוז

כֻּלָּם יֵשׁ בְּעוֹלָם יְהוּדִי אֲשֶׁר לֹא יוֹקִיר זִכְרוֹ? הֵן הוּא הָיָה הָרִאשׁוֹן, שֶׁהֵרִים בְּיָד רָמָה אֶת דֶּגֶל הַלְאֻמִּי לְעֵינֵי כָּל הָעַמִּים וְהִכְרִיז כִּי שִׁבְתֵּנוּ לִהְיוֹת לְעָם.

הוּא נָשָׂא בְּלִבּוֹ חֲלוֹם נִשְׂגָּב, הוּא שָׁאַף לְהַחֲזִיר אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְעַם יִשְׂרָאֵל.

בְּעֵינֵי חִוָּה הַזֹּאת וְהִנֵּה כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נוֹהֲרִים מִכָּל קְצְוֵי תֵּבֵל לְאַרְצָם שֶׁלָּהֶם, לְאֶרֶץ מוֹלַדְתָּם, לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. לִבּוֹ הַטָּהוֹר וְהָרָךְ הִרְגִּישׁ בְּאֹפֶן מְיֻחָד בְּיִסּוּרֵי עַמּוֹ הַשְׁרוּי בְּנוֹלָה וְאֶת הָרִשְׁתּוֹת הַפְּרוּשׁוֹת לוֹ שָׁם לִרְגְלָיו. הוּא רָצָה לְרַכֵּשׁ בִּשְׁבִיל עַמּוֹ אֶת מוֹלַדְתּוֹ שֶׁלּוֹ, אֶת בֵּיתוֹ, אֶת קִנּוֹ, אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְמַעַן יִחְיֶה בָּהּ חֵי חֵרוֹת וְאשֶׁר.

נֹעַם הַמַּנְהִיג הַנָּדוֹל, אַךְ שְׁאִיפוֹתָיו וְחֶלְמוֹ לֹא נֹעַלְמוּ אֹתוֹ. שְׁאִיפוֹתָיו הוֹלְכוֹת וּמִתְגַּשְּׁמוֹת. דְּמוּתוֹ בְּאִילוּ לֹא נֹעַם הַמַּנְהִיג בַּעַל הַרְצוֹן הַכָּבִיר. מִשְׁאַת נַפְשׁוֹ חִיָּה. בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ אֲבוֹת הוֹלֵךְ וְנִבְנֶה וּמִכָּל אַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ שָׁבִים בְּנֵי עַמֵּנוּ אֶל אַרְצֵנוּ.

חֶלְמוֹ הַנָּדוֹל הוֹלֵךְ וְנַעֲשֶׂה לְמְצִיאוּת. וְדוֹר לְדוֹר יְסַפְּרוּ עַל הַמַּנְהִיג הָעִבְרִי הַנָּדוֹל שֶׁקָּם לְעַמּוֹ וְשֶׁחִקְרִיב אֶת חַיָּיו וְאֶת כֹּחוֹ.

שְׁמוֹ יִהְיֶה בָּרוּךְ בְּקִרְבֵּנוּ לְעוֹלָמִים.

הֶרְצֶל בִּיקָרוּתוֹ

מרדכי מירקין (כתה ח׳)

עַל כַּנְפֵי הַהַרְמוֹן

לב׳ תמוז

לֵיל קַיִץ. יוֹשֵׁב אֲנִי עַל אַחַד הַסְּלָעִים אֲשֶׁר מִחוּץ לָעִיר וּמִתְבּוֹנֵן אֶל הַכּוֹכָבִים הַנּוֹצְצִים וְאֶל הִירַח הַחִוֵּר, וְנֶהֱנֶה מֵהֲדַר הַטֶּבַע. פִּתְאֹם נִקּוֹל מִשְׁק כְּנָפַיִם חָזָק עוֹלֶה בְּאָזְנַי וְנֶשֶׁר גָּדוֹל כְּנָפִים בָּא לְקַרְאתִי, חִנֵּשֶׁר הִרְכִּיבַנִי עַל כְּנָפָיו וַיָּחֶל לַעֲקֹף אֹתִי מֵעָלָה מֵעָלָה עַד הִנִּיעוֹ הַשָּׁמַיְמָה. רָאִיתִי אֶת הָאָרֶץ וְתֹהִי בְּעֵינַי כְּכַדּוּר מְשֻׂחָק. הַנֶּשֶׁר פָּתַח אֶת פִּיו וַיֹּאמֶר אֵלַי: אַל תִּירָא, רְצוֹנִי לְהַבִּיאֲךָ אֶל מָקוֹם אֲשֶׁר עַיִן בַּת־תְּמוּתָה לֹא זָכְתָה לִרְאוֹתוֹ. הִנֵּנִי מְבִיאֲךָ שָׁם לְמַעַן תִּרְאֶה אֶת נִפְלְאוֹת ה׳ וְלִמְעַן תְּסַפֵּר לִבְנֵי דוֹרְךָ אֶת כָּל אֲשֶׁר רָאִית בְּעִנְיָן. הִנֵּנוּ טוֹבְעִים בִּים זִו וְאוֹר יְקָרוֹת, וְהָאוֹר גָּדוֹל חָזָק עַד כִּי הֶחֱלוּ עֵינַי לִכְאֹב. הַנֶּשֶׁר פָּנָה אֵלַי וַיּוֹדִיעֵנִי: הִנֵּה לְפָנֶיךָ שַׁעַר הַשָּׁמַיִם. וּבְדַבְּרוֹ קָשְׁקַשׁ בְּחַרְטוֹמוֹ עַל הַשַּׁעַר וְכִרְגַע נִפְתַּח עֵינַי לֹא שָׁבְעוּ מֵרְאוֹת אֶת כָּל הַנֶּגֶד אֲשֶׁר שָׁם. מִיָּד בָּאנוּ לְגַן נָרוֹל וְאַרְאֶה וְהִנֵּה מַלְאָכִים עוֹמְדִים שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת וְאוֹמְרִים שִׁיר שֶׁבַח לַה׳. צַדִּיקִים וּצְדָקָנִיוֹת לָרֹב יוֹשְׁבִים וּמְקַשִּׁיבִים לְכָל הַנָּה הַיּוֹצֵא מִפִּיהֶם. מִמַּעַל לְרֹאשָׁם נִפְרְשׂוּ כַּנְפֵי פְלָאִים וּמִשְׁמִיעוֹת רִנָּה וְזִמְרָה. פָּנִיתִי אֶל הַנֶּשֶׁר וְשָׁאַלְתִּיו: מַה הוּא הַמָּקוֹם הַיָּפֶה הַזֶּה וְיַעֲנֵנִי הַנֶּשֶׁר: גַּן זֶה הוּא מִשְׁכַּן לִנְשָׁמוֹת הַטּוֹבוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיךָ. הַנְּשָׁמוֹת הָאֵלֶּה יָרְדוּ פַּעַם לָאָרֶץ לְהוֹרוֹת אֶת הָאֲנָשִׁים לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה, לֶאֱהֹב וּלְהוֹקִיר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לֶאֱהֹב אֶת הָאֱמֶת וְלִשְׂנֹא אֶת הַשֶּׁקֶר, לֶאֱהֹב אֶת הָעוֹלָם וְאֶת הָאֱלֹהִים וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר כָּלוּ מַעֲשֵׂיהֶן הוֹשִׁיבָן ה׳ בַּמָּקוֹם הַרְאוּי לָהֶן. אַחֲרֵי כְּלוֹתוֹ לְדַבֵּר דְּאִינוּ הָלְאָה וְנָגִיעַ אֶל אַרְמוֹן רָם וְנִשָּׂא אֲשֶׁר בִּיפְיוֹ עֶלְיָה עַל כָּל הֶהָדוּר אֲשֶׁר רְאִינוּ עַד עַתָּה. נִכְנַסְנוּ אֶל הָאַרְמוֹן וּמַה הִשְׁתּוֹמַמְתִּי לִרְאוֹת כִּי בְּרֹאשׁוֹ כְּתֹבֶנֶת בֵּית כְּנֶסֶת גָּדוֹל רָחָב יָדַיִם. גַּם בָּאַרְמוֹן זֶה רָאִיתִי צַדִּיקִים וּצְדָקָנִיוֹת. בֵּינֵיהֶם רָאִיתִי אֶת אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמוֹנֶה אֶת בְּנֵי הָרַבִּים אֲשֶׁר נָתַן לוֹ ה׳ וְנִהְנָה מֵהֶם. רָחֵל עוֹמֶדֶת שָׁמְחָה עַל יַד יַעֲקֹב וּמְקַשִּׁיבָה לְקוֹל מַנְגִּינַת הַכִּנּוֹרוֹת הַמְעוֹפְפִים בְּתוֹךְ הָאוּלָם וְנוֹשְׁקִים לָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים. מֹשֶׁה יוֹשֵׁב אֶל שֻׁלְחָן פַּז וּלְוֻחוֹת תּוֹרָה וְשִׁתִּי קַרְנֵי הַזֹּהַב הַנִּרְאוֹת מֵעַל רֹאשׁוֹ הֵשִׁב מְזִהִירוֹת בְּזֹהַר קֹדֶשׁ. דָּוִד יוֹשֵׁב עַל מֶרְכָּב קְטִיפָה וּמְנַגֵּן בְּכִנּוֹרוֹ. עַל יָדוֹ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא שֵׁן מְצֻפֶּה זָהָב מְשׁוּבָּץ אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת שְׁלֵמָה בְּנֹגַהּ, וְעַל כְּתֵפוֹ יְשׁוּבַת צִפּוֹר קְטַנָּה וּמְזַמֶּרֶת לְפָנָיו אֶת „שִׁיר הַשִּׁירִים". מִסָּבִיב לְשֻׁלְחַן אֶרֶךְ יוֹשְׁבִים כָּל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל, הַנְּבִיאִים, הַסּוֹפְרִים, הַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים וְכָל נְאוֹנֵי־עַמֵּנוּ וְרַבָּנָיו עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה. מַלְאָכִים קְטַנִּים עוֹמְדִים לְפָנֵיהֶם וּמְמַלְּאִים אֶת כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבָּם. בְּקָצֵה הָאוּלָם יוֹשֵׁב מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ אָסוּר בְּכַבְלֵי זָהָב מוּכָן וּמְזֻמָּן לִגְאֹל אֶת יִשְׂרָאֵל. אַךְ שְׁנֵי מַלְאָכִים עוֹמְדִים וְשׁוֹמְרִים עָלָיו. הֵחִלּוֹתִי לְבַכּוֹת לְמַרְאֵה זֶה וְאֶתְחַנֵּן אֶל הַנֶּשֶׁר שֶׁיּוֹצִיאֵנִי מִיָּד תֵּבִיא הַגְּאֻלָּה אִם פְּנֵה הַנֶּשֶׁר אֵלַי וַיֹּאמֶר: הַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ לֹא יִגָּאֵל כָּל זְמַן שֶׁאַתֶּם בְּעַצְמְכֶם לֹא תְּנָאֲלוּהוּ עֲלֵיכֶם לִגְאֹלוֹ בְּמַעֲשֵׂיכֶם הַטּוֹבִים, עֲלֵיכֶם לֶאֱהֹב אֶת עַמְּכֶם וְאֶת אַרְצְכֶם וְלִגְאֹלָם מִכָּל זָרִים וְהִיה אִם כֹּה תַּעֲשׂוּ וְנִצַּח הַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ אֶת מַלְאֲכֵי־שׁוּמְרָיו וְיָבֹא וְיִגְאָלְכֶם וְתִשּׁוּעָתְכֶם תִּהְיֶה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. עוֹד הַנֶּשֶׁר מְדַבֵּר וְהִנֵּה נִשְׁמַע רַעַשׁ גָּדוֹל וְחֹזֶק וְאֵיקִין—וְהִנֵּה חֲלוֹם.

שמואל אלמאליה (כתה ד׳ב)

מַתָּנוֹת*)

נְשָׁמַת־יְהוּדִי לְמָרוֹם טָסָה וּמַחֲשֶׁבֶת הַחַיִּים לְכַסִּיָּה נָסָר. מַעֲשֶׂיהָ הַטּוֹבִים וְהָרָעִים מַלְאָכִים עֲלֵי מֹאזְנַיִם הַרִיקוּ וְלִמְלָאְךָ הָרֹאשׁ פְּנֵי וְעֵינֵיהֶם מִתְמַהְמְהוֹן הִבְרִיקוּ: „רְאֵה נָא בְּכָלָם הַמֹּאזְנַיִם, הֲהָיְתָה כָּזֹאת בִּשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם? כַּף אַחַת אֶת הַשְּׁנִיָּה לֹא הִכְרִיעָה גַּם אֶת הַשְּׁנִיָּה בָּעוֹלָם הַתּוֹהוּ תָּנוּד הַנְּשָׁמָה הָעֲנִיָּה". כְּלֵה רֹאשׁ שׁוֹפְטֵי עֶלְיוֹן לְהַכְרִיא אֶת הַפֶּלֶךְ וּשְׁנֵי כְּרוּבִים קַלִּים אֶל הַנְּשָׁמָה עָטוּ כְּבָנָק, הֵם נַחֲמִיהָ וַיְיַעֲצוּהָ לָנוּעַ מִגּוֹ אֶל גּוֹ וְשָׁלֹשׁ מַתָּנוֹת לְהָבִיא הַנְּשָׁמָה אֵיךְ נוֹכַל נוֹדִיעַ?" שָׁעָה וּשְׁעָתַיִם שָׁקְלוּ הַשּׁוֹפְטִים וְטָרוּ, דָּנוּ הִתְוַכְּחוּ וְאָמַר גָּזְרוּ: „יַעַן לֹא הִכְרִיעָה כַּף

מִכְתָּב לְחַבְרֵי יִשְׂרָאֵל צוּרִיאֵל

חברי היקר.

בעצב שמעתי את דבריך בימים האחרונים, שאתה נפרד מעלינו ונוסע לארץ רחוקה. ומאז בהזכרי כי עוד חדש, עוד שבועים והחוט הקשור בינינו ינתק, התחילו נוזלות דמעות מעיני. אמרתי ללבי: איני יכל להאמין כי חבר יקר כמוך הלומד אתנו זה כמה שנים יעזבנו פתאם. הן כאחים חיינו כל הימים, יחד שמחנו, יחד שחקנו ועכשו אתה נוסע מאתנו. בנשף הפרידה שערכת לנו שם מאחורי העיר, בין הרי יהודה ובנימין לפנות ערב הראית שגם לך קשה לעזבנו. התזכר את הערב ההוא, את הוד שקיעת החמה? מה יפה חיה החמה אז מצד אחד התחיל היום להחשיך ומצד שני נראו עוד השמים האדמדמים. מה יפים לילות הקיץ ושמי התכלת בארצנו. מה ומי לך שם בארץ נכריה בעיר אשר ההמון בה גדול ואת שפתו לא תדע.

האוטומכילים עפים ברחובות. הכל רועש. הלא טוב היה לו נשארת אתנו כאן בארצנו. בארץ מולדתך החביבה עליך מאשר לנוד לארץ נכריה ולשאף תמיד מזרחה אל ארצנו ולהתגעגע אליה. אנו יודעים כי לא ברצונך חשוב אתה יוצא את ארצנו ונם לך קשה לחפרד ממנה. זכרנו נא חברנו היקר שם בארץ חנכר ותמונתנו תהיה תמיד לנגד עיניך. נם כאשר יהו לך חברים חדשים באמריקה אל תשכח את חבריך אלה שעזבת פה. זכור נם את ארצך, את שפתך את עירך, ואת מוריך. אל תשכח את מראות הטבע היפים שבארצנו. הכל זכר ואל תשכח. כתוב לנו מכתבים שם מזרחקים לעתים תכופות, נם אנו מבטיחים לכתוב. אם תמלא את כל אלה נדע כי טלאת את חובתך לחברינו. ועתה הנני שולח לך את ברכתי. דרך צלחה, חיה שלום. ובודאי נתראה עוד ודוקא בארצנו הקדושה ודוקא בירושלים עיר קדשנו.

חברך אלכסנדר שילוני. (כתה ו')

מְקֹרוֹב וּמֵרָחוֹק

(חדשות שונות)

ה פ ו ש י א י ט ל י ה

לפני זמן מה יצא צפלין (מעין אויהן) מארץ אטליה ע"ש „איטליה" בכדי להגיע לציר הצפוני, בראש המשלחת עמד המפקד האטלקי נוביל. בין חברי המשלחת היה נם יהודי מלומד. הצפלין היה מזון בכל המכשירים רדיו, וכו', כעין ספור פלאים או רומן נסיעות נפלא של ז'ול ורן — בך קרה עם הצפלין „אטליה". הדרך התחילה כשורה. הם חניעו לציר הצפוני בשלום. אך בשובם התחוללה סופת שלג איומה. הצפלין התנגש בקרחון ונשבר לשנים. שני החלקים נפלו במקומות שונים. וחברי המשלחת התחלקו לקבוצות מפורדות. כל העולם הנדול שהתענין בנסיעה הנועזה הזו נתרנש כשלא נשמע קול סימנים מ„איטליה" והנה אניה אחת ציטה דר־טוילנו שמה, שמעה קול חלש של רדיו וקריאות עזרה. „הצילו את נפשותינו אנו נמצאים במקום זה וזה—נוביל." מיד החלו בהכנת עזרה, הרבה אניות רוסיות, שודיות, איטלקיות, ואוירונים שונים ומעופפים היותר מפורסמים באו לעזרה. מיד התקשרו בקשרי רדיו עם המעופף נוביל שלחו לו הוראות ועודדוהו. מעופף אחד עם אליו וורק לו מזון אך לא יכול לרדת. ורק בזמן האחרון מודיעים שמעופף שוידי אמיץ לב ירד באויהן ולקח את נוביל המצוע אליו והוביל לאניה. הנר כי כן נצל אחד מחברי המשלחת, אבל השאלה היא אם יצליחו להציל את יתר חברי המשלחת הקופאים בקור על קרחוני הצפון. לאל פתרונים.

ירמיה בן יעקב (כתה ח')

לַחֲבֵרֵינוּ הַקְּטַנִּים הַמְּלָשִׁים בְּכַפָּר גּוֹנְדֶר, שָׁלוֹם.

שָׁלוֹם שָׁלוֹם!

כַּמָּה רָצִיתִי שֶׁכֻּלְּכֶם תִּהְיוּ אִתָּנוּ בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם. אֲמָנָם אֲחָדִים מִכֶּם כְּבָר בָּאוּ הֵנָּה אֲבָל אֲנִי מִשְׁתּוֹקֵק שֶׁכֻּלְּכֶם תָּבוֹאוּ לְאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. אַף עַל פִּי שֶׁגּוֹלַדְתֶּם בְּכוּשׁ אַךְ אַרְצְכֶם הָאֲמִתִּית הִיא אַרְצֵנוּ הַחֲבִיבָה. כָּל הַיְּהוּדִים שָׁבִים אֶל אַרְצֵנוּ. שׁוּבוּ גַם אַתֶּם אֵלֶיהָ. פֹּה נִחְיֶה יַחַד בְּלִי פַּחַד בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה וּבְשִׂמְחָה. אֲנִי שׁוֹלֵחַ לָכֶם בְּרָכָה מְמֶנִּי וּמִכָּל חֲבֵרַי שֶׁבְּבֵית כִּפְרִי „תַּחְכְּמוֹנִי" בִּירוּשָׁלַיִם.

הברכם

יצחק (שָׁלוֹ) בסלבסקי (כתה ג')

בבית ספרנו

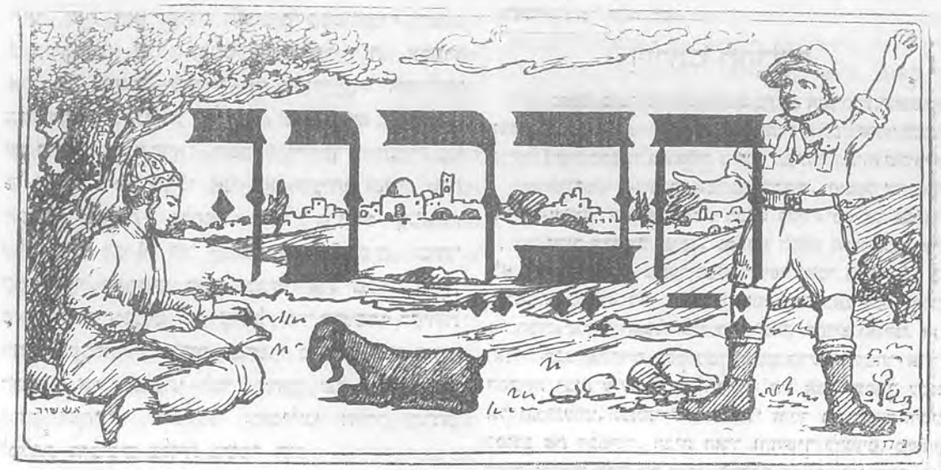
— בימים כ"ב—כ"ט בסיון טילו הכתות ז א ו ב בשומרון, בקרו את פתח תקוה ומשם — לחדרה, לזכרון־יעקב, שפיה עטלית, קסריה, והגיעו עד חיפה ועכו וכילו את יום השבת בכפר ילדים.

— בלי סיון טילו הכתות בא, ב'ב, ג'ד למיצא ולבית ההבראה.

— ביה"ת תמוז נערכה החגיגה החדשית שבה הרצה מר מ. איזן על „ר' ישראל בעל שם טוב" (הבעש"ט) והחסידות. המשך ההרצאה הזו ינתן בחגיגת ר"ח מ' אב.

התלמידים המטולים מודים לכל חבריהם, תלמידי בתיה"ס בערי שימרון ובמישבותיה על יחסם היפה אליהם בעת טיולם.

נסדר בדפוס בית"ס „תחכמוני" ע"י כיתת תלמידים, ונדפס בדפוס „ציון", ירושלם.

עלון לעניני התלמידים

יוצא אחת לחדש ע"י תלמידי ביה"ס **תחכמוני** בירושלם.

חֲבֵרֵנוּ עִם צֵאת הַשָּׁנָה

הגליון הזה הוא האחרון לשנת תרפ"ח, היא השנה השמינית לקיום עתוננו החביב. שנה קשה, שנת הרפתקאות עברה עלינו. בית־ספרנו היקר, בית תורתנו חיינו ואורך ימינו נפתה השנה לא בזמנו הקבוע תמיד. על כן אחר לצאת גם הגליון הראשון של „חברנו". אבל אחרי הגליון הראשון שמר עתוננו את מועדו ויצא מדי חדש בחדשו. אנו שמחים לציין שגם השנה הזאת נתברך „חברנו" בכחות חדשים ונתנו בגליונותינו הצנועים הרבה ספורים, רשימות, רשמים ותארים. מלבד זה קבענו גם מדור חדש והוא הפרק „מקרוב ומרחוק", שבו באות חדשות שונות המעניינות את קוראינו. נוספו לנו לדפוס „חברנו" פועלים חרוצים ומצוינים העושים במלאכה באמונה ובמסירות, ששכללו את עתוננו הטוב במדה מרבה. אנו מקוים שגם בשנה הבאה עלינו לטובה, שנת תרפ"ט יתמסרו חבריו ל„חברנו" וישקדו במרץ ובהבה על שכלולו הפנימי והחיצוני, והיה יהיה לעתון חי וער שבו ישתקפו חיי בית ספרנו וחיי תלמידינו.

תחל שנה וברכותיה!

ירמיהו בן יעקב (כתה ח')

נְצָחוֹן וְכִשָּׁלוֹן

(ספור)

לול קיץ חם ומשעמם. אני שוכב במטתי ומשתוקק לנום, אך צרה קפצה עלי. מחנות זבובים סביב שתו עלי ויעקצוני וירנזוני. החלטתי להכריז מלחמת דמים קשה על עם הצוף זה. במרץ רב נגשתי לעבודה. לקחתי את מנבתי והתחלתי להצליף בחמה ובכעס על הזבובים שהשתרעו להם בשקט ובבטחה על השלחנות, הקירות והמטות ככני בית נמורים. המלחמה החלה. עשיתי בהם הרג איום. עשרות הרונים ופצועים נחו מסביב. לא הסתפקתי במנבות ובחנורות בלבד כי אם חבטתי בעצם ידי אני בלחקות הזבובים ובחמה מעכתים. טפות דם לרב נטפו מידי. בנקמה אכזרית עשיתי בהם שמות. ערמות של הרונים חיו מוטלות על שדה קטל. אמנם נם הם השיבו מלחמה שערה, אבל התנגדות זו רק עוררה בי חמה ואמץ ואני חדשתי כם את מלחמתי. ולא נתקררה העתי, עד שתפסתים חיים וחבשתים בקופסאות עץ של סיניות וניפרורים. ובנאות נצחון השקפתי על הטחזה האבזרי של התאבקותם המיואשת של עשרות הזבובים ולטותם הקשה. מי יודע עד מתי היה נמשך מחזה הדמים הזה אלמלי באה בעלת הבית והריסה קול זעקה וצעקה למראה החרם שחוללתי. כח ננמר הקרב והזבובים נחלו מפלה נצחת.

עיף מנצחוני נרדמתי, עוד לא הספקתי להרדם וקול רחש נשמע מסביבי. בחוץ שררה דומיה. כל היקום ישן. התחלחלתי. על נבי וערפי הרנשתי דבר מה זוחל ועולה. המון רמשים שונים זוחלים עלי במשטר וכסדר. הפצתי לצעוק ולקרא לעזרה אך הרנשתי כי פי נסתם. הפצתי להניע ידי והנה נם הן אסורות. הרנשתי שאני אסור ועקוד. ראיתי והנה על מטתי עומדים רכבות זבובים. אהה, אמרתי אל לבי, אלא הם צבא הזבובים הבא לנקום את נקמת הם אחיהם השפוך. מעל התקרה נשקף אלי זבוב נבה, יפה תאר, צבעוני ואציל. מסביביו התאספו והסתובבו עשרות זבובים נבוהים ויפי